Gheorghe Crăciun

Frumoasa Fără Corp

VÎRFUL ASPRU AL LIMBII ATINSE ÎNCĂ O DATĂ umflătura aceea vag dureroasă. Mașina se îndepărta învăluită în praf. Motorul bâzâia, mirosul cald de motorină arsă încă plutea în jur, zgomotul sec al foilor de tablă lovindu-se una de alta însoțea denivelările drumului, într-o curte, departe, hămăia un dulău. Alți câini începură să latre într-o ogradă din apropiere.

Nu se mișcase din loc. Alături, cenușie și deasă, iarba încâl-cită așanțului. Privi drept înainte: nimeni pe drum. Sau poate groasa pulbere gălbuie împrăștiată în aer să fi ascuns undeva, mai încolo, către mijlocul satului, silueta părelnică a vreunui bătrân ce trecea peste pod. La rădăcina dintelui pulsa, întunecoasă și moale, senzația unei alunecoase amorțiri. Simțea cum îl cuprinde un sentiment acut de nesiguranță și apăsare.

Nu așteptase mult ca să poată ajunge aici. Autobuzul a oprit în VaduSării și el a coborât. Drumul său mai departe depindea de hazard. Hotărât să aștepte, și-a aprins o țigară. După un timp a apărut o furgonetă albastră. Avusese noroc. Șoferul negricios și rotofei era un taciturn. A tăcut mai tot drumul. Iar el putuse observa în voie locurile pe unde treceau. Privea avid în jur, se simțea copleșit, obosise, nu-si amintea nimic. Nici un deal, nici o casă, nici o meandră de râu. Totul curgea în viteză. Drumul era scăldat într-o lumină limpede, subțire. O văzuse aruncată pe ziduri în pete și frânturi tremurătoare, strecurată în suluri prelungi printre frunzișurile istovite ale fagilor, oglindită verzuie și grea în apele Părușei, sticlind în geamuri ca o spumă de argint. O primise în ochi printre pleoapele strânse minute și minute în șir, apoi, de la o vreme, adormise, la sunetul unui claxon strident a sărit speriat din moliciunea somnului, dar mai târziu moțăia cu bărbia în piept pe bancheta încinsă de soare și când, deodată, a zărit primele case, coroanele albastre ale prunilor, un copil cu o joardă în mână în mijlocul unui ciopor de oi, a tresărit ca dintr-un vis urât și nu știu ce impuls nedeslușit i s-a trezit în sânge, în minte. Fără să stea pe gânduri, s-a hotărât să coboare chiar la intrarea în sat.

Surprins de vocea lui neașteptat de vie, șoferul frânase nervos, Imprudent. Oprirea bruscă îl precipitase înainte, cu o palmă proptită în parbrizul murdar. Era încă buimac și amețit de somn. Găsise portmoneul, a scos banii, îi întinse o hârtie nou-nouță de 25. Mult peste așteptări. Omul zâmbise mirat și percutase plin de respect: „Să trăiți!", el apucase curelele late ale rucsacului, a schițat un salut oarecare. Deși nu se grăbea, coborâse în grabă, a trântit portiera energic și totuși parcă regreta că se află acolo, că-si schimbase atât de ușor primul gând.

Acum așteaptă și nu știe ce să facă. Stă și privește în jur, sedus de concretețea neschimbată a locului. E ceva caraghios, își dă seama. Dar lucrurile îl atrag, îl îmbie, îl cheamă. Casa cu obloane albastre, de prăvălie, a domnului Găină strălucește în soare. O strălucire cețoasă. Lumina se așterne ca o pânză aurie peste pereții vechi, de curând văruiți. Mai proaspăta acum decât și-o amintea, clădirea a rămas neschimbată: albă, masivă și neprimitoare. Undă ușoară, de emoții mărunte, incerte.

Omul primise banii, a apăsat numaidecât pedala și-a demarat în trombă, îl aștepta Cristescu la cabană, „m-așteaptă tov Cris-tescu la cabană, vai de norocu meu...", parcă așa spusese. Nu tresărise auzind numele. Receptase cuvintele lui cu o indiferență calmă, distrată. Deci Cristescu îmbătrânise în post cu obiceiuri cu tot, mașina instituției era la dispoziția lui, ca pe vremuri. Cu mai bine de zece ani în urmă îl avusese și el șef la județ, dar de unde să știe însoțitorul lut amănuntul acesta? Abia acum ar fi avut ei doi ce să vorbească, ar fi putut discuta și el s-ar fi mirat de întâmplare, „ca să vezi, domnule, ești chiar șoferul lui!", i-ar fi pus întrebări, dornic să afle cum mai arată și cum se mai poartă asprul Nichita Cristescu, spaima ocoalelor silvice, cât s-a mai îngrășat? A mai chelit? Mai fumează și-acum tot „Car-pați" fără filtru? Mai face chefurile alea monstruoase, că trei zile nu mai e om și urlă ca un apucat din orice? Și tot cu gașperița de Nona, contabila-șefă, își bea dimineața cafeaua, sau și-a găsit alt duhovnic?

Era ciudat, însă întrebările astea care-i veneau acum, neașteptate, în minte, nu-l tulburau deloc. Nici nu-l interesau. Nici nu-l interesaseră vreodată. Cristescu nu-i plăcuse, cu toate că acesta îi dăduse în timp destule dovezi că l-ar simpatiza. Oricum, rotofeiul plecase. Mai auzea mașina, o vedea. Ar fi putut totuși să meargă încă vreo doi kilometri cu el. Până în dreptul curții lui moș Luță. Și-l amintea cu nostalgie pe bătrân, abia aștepta să-i revadă. Dar mai trăiește oare moș Milente? Și bunica Zamfira? Mai locuiește cineva acolo? Poate bătrânii au murit de mult și cine știe ce nepot de curând însurat și care nu-si aduce aminte de el, stăpânește acum gospodăria lor...

Închide ochii și clipește des din pleoape. Durerea susură calmă, egală, abia recunoscută. Arcul elastic al limbii mai zăbovește o vreme acolo, pe

curbura inflamată, la baza caninului. Nu-l doare cine știe ce, nu-l doare mai deloc, e numai o senzație sâcâi-toare, amăruie și rece. Gingia se întinde alunecoasă și netedă ca o bucată de gumă roșie. Dacă atinge locul, durerea crește. Atunci să uite, să încerce să uite de ea. Ignoranță, nepăsare, stoicism. Indiferență decisă. Altfel își strică ziua.

Făcuse câțiva pași. Știa că puțin mai în față, în dreapta, va zări imediat clădirea mare a școlii. Pare și ea aceeași. Un spațiu trapezoidal, unduitor și lichid – acoperișul sclipitor de tablă. Pereții, însoriți și văruiți într-un roz pastelat și ferestrele oarbe ca niște oglinzi de mercur, înainta agale pe marginea drumului. Pnvi încă o dată înainte, nu se vedea nici un om, doar în dreptul bufetului, lingă rastelul pentru biciclete, conturul alb și leneș, legănător al unei gâște rătăcite de cârd. Și mai departe, în lumina uscată, subțire ca un geam vălurit și fragil, acoperișuri cenușii de case, pomi și tufișuri, iarbă, linia tot mai subțire, încovoiată a drumului. Sulul lânos de praf din spatele mașinii se destrăma acum deasupra podului, aluneca dus de vântul ușor peste coroanele maronii ale nucilor, printre crucile părăginite din lemn. Sclipătul stins al apei alunecând la vale, printr-o enormă albie de bolovani, pe sub dealul Sahastru, lucirea ei îngustă și gălbuie ca o incizie adâncă, purulentă se pierdea multă vreme înapoia grădinilor și răsărea aici, la câțiva pași, de după casa domnului Găină.

Cerul n-avea culoare și pe întinderea lui leșioasă se proiecta, rotundă și ușoară – minge imobilă de cretă – turla bisericii. Anticipând întâlnirea cu acea porțiune de spațiu de dincolo de pod, când drumul începea să urce, printre ogrăzi, Panta Popii, în simțurile lui reveniră o clipă, într-un fior anemic, foșnetul zemos al ierburilor înalte, izul lor dulce și apăsător, liniștea nefirească, zumzăitoare și friguroasă, a cimitirului. I se făcuse sete, pășea mai hotărât, căci până la fântâna de lângă școală nu mai erau decât șapte-opt pași. Un individ cu un rucsac în spate, într-o vestimentație ciudată, rareori întâlnită pe acele drumuri șerpuitoare și lungi de la poalele munților, acesta era el.

Apoi din urmă se auzi un mers greoi, apăsat și pe lângă rucsacul galben trecu un omuleț învăluit într-o pelerină de ploaie cauciucată, purtând pe umăr o greblă. „Trăiți, don inginer!” îl salută acela și-si depănă mai departe țesătura grăbită a mersului, fără să aștepte răspuns, ca și cum salutul lui scurt și vesel, colorat de o inexplicabilă complicitate, ar fi aparținut unui obligatoriu ritual de care el se achitase impecabil. Un omuleț cărunt, târâind după el, în pași mari, o pereche de cizme roșii, enorme. Ceea ce-l surprindea cel mai tare era faptul că mărunțelul cu grebla îl salutase firesc, cu o adresare stereotipă și senină, de parcă ieri s-ar fi văzut ultima oară. Octavian simțea nevoia să se oprească. Neliniștea, nesiguranța cu care se dăduse jos din mașină îi împânzeau încă o dată trupul, acum cu o sporită putere.

Fântâna se afla la doi pași. El își adună saliva, încearcă să înghită, între pereții uscați ai gâtului saltă în sus și în jos, la fiecare respirație, un nod grunjos de aer. Iar pașii omului cu pelerină încă se mai aud.

Clădirea văruită roz a școlii răspândește în jur o liniște surprinzătoare. Calmul inert al zilelor de vacanță. Dar sus, peste acoperișul ca de gheață incandescentă, un fir subțire de fum zboară alene spre cer. De la această apropiere, ferestrele și-au risipit orbitoarea sclipire, se văd perdelele scrobite din tifon, clasele par părăsite. Zgomot zglobiu de glasuri sau vocea înaltă, obosită, cu inflexiuni monotone, a vreunei profesoare? Dinăuntru nu se aude nimic. Doar într-o curte, peste drum, cotcodăcitul unei găini speriate. Apoi, același hămăit de câine, foșnete moi, uscate și zbârnâitul scurt al unor aripi în tufele întunecate de liliac. Văzduhul e acum aproape transparent, mașina a dispărut definitiv în cotul drumului. Sub streașină solzoasă de șindrilă el descoperă aceeași fântână. Găleata grea, din lemn tare de nuc, cu cercuri de metal, stă suspendată în aer, prinsă de un cârlig. Lanțul a fost schimbat, dar roata ferecată în șina lucitoare e așa cum o știe. Și dacă astăzi e duminică? Dacă, furat de libertatea absolută a concediului, el încurcase ordinea zilelor? Să recapituleze: miercuri a fost ultima zi de serviciu, joi lenevise și citise până seara, făcuse calculul urgențelor și al obligațiilor, vineri, se răzgândise și a vorbit cu Gabi la telefon, le-a scris alor săi câteva rânduri de amânare, s-a întâlnit cu Filip într-o cofetărie și i-a explicat pe îndelete totul, a umblat prin oraș, și-a cumpărat conserve și baterii, filme foto și ciorapi de bumbac, a împrumutat de la Lulu un ghid al munților, o spirtieră și un sac de dormit și, după ce și-a aranjat pe îndelete tot bagajul, s-a culcat pe la 10. Asta fusese ieri. Deci azi e sâmbătă. Iar sâmbătă copiii au cursuri, școala a început de cel puțin o săptămână. Înseamnă că la mijloc nu e nici o greșeală. Și asta ca asta, să zicem că există un motiv perfect îndreptățit pe care el nu-l cunoaște, dar unde sunt ceilalți, unde sunt oamenii, locuitorii? Mai cercetă o dată drumul, depărtarea. Mititelul dispăruse și el. Parcă îl înghițise pământul! O fi intrat undeva, într-o curte, sau poate la Consiliul popular. Limba n-are astâmpăr și caută din nouă să-si amintească senzația aceea zvâcnitoare, tierbinte, de puls îngroșat. Dintele nu-l mai durea.

Acum are impresia că dintele nu-l mai doare Umerii lui îndură cunepăsare strânsoarea curelelor. Setea l-a biruit, simte că nu-i mai pasă de nimic. Apucă toarta, se pregătește să ridice găleata, adulmecă mirosul sălciu al lemnului umed, dar gestul următor întârzie, pentru că el privește fără să știe de ce, cu o atenție inexplicabilă, clădirea școlii. Chiar în clipa aceea clanța de la „intrarea profesorilor” se mișcă, alunecă în jos și ușa se deschide, în prag apare o femeie frumoasă și foarte tânără, ținând în brațe un coș de nuiele plin cu cartofi. Tuberculi mari, lunguieți și rotunzi, înveliți într-o coajă subțire,

trandafirie. Țarina de pe ei încă nu s-a zbicit. Trupul femeii se pierde într-un halat lălâu, ponosit, cu poalele pătate de vopsele și var. E o tânără zveltă, înaltă, cu pielea albă și ochi întunecați, foarte vii, cu părul greu și roșu ca arama. Picioare suple, glezne fragile, pantofi albi de pânză. Coborând scările, ea îi aruncă o privire fugară și ochii ei cunosc o fracțiune de secundă sclipirea umedă, curajoasă a curiozității provocatoare. Trece plutind pe lângă rondul de flori ce mărginește temelia clădirii și dispare în curte, după desele tufe de liliac.

Octavian rămăsese acolo încremenit, cu palma agățată de toarta rece, înghețat între admirație și perplexitate, uitându-se în gol. Știa că nu visează și de faptul acesta se convinsese imediat, cu o mare precizie. Nici nu pierise bine subțirea ei siluetă în spatele horbotelor de frunze, când o mie de vârfuri de ac îi săgetară veninoase gingia, înțepăturile se răspândeau în maxilar, în ceafă și venele gâtului, urcau ascuțite spre tâmple. Ca și cum trupul lui numai asta ar fi așteptat până atunci, să-i arate cit este el de viu și de potrivnic oricărei încercări de a-i uita prezența.

Între pietrele vechi ale ghizdului creștea același mușchi cu firișoare lungi, îndesite în smocuri verzui. De câte ori băuse el apă din „Fântâna lui Șandru”, cum îi spuneau oamenii? Nu-si putea aminti. Dar și la bătrânul Milente se ducea cu gălețile la o fântână asemănătoare, cu roată. Acum roata se învârtea și pielea lui regăsise uitata arsură a lemnului. Cercul de fier i se freca de podul palmei, alunecuș cald și neted. Urmărea frânghia de zale a lanțului – desfășurare zornăitoare și aspră – jocul luminii rotite pe tăvălugul înțesat de crăpături, își aducea aminte cu o neașteptată emoție de toate acele mișcări, sunete, gesturi, prea adevărate și simple pentru a nu părea ireale, auzise izbitura plescăitoare a găleții, simțea cum înceată ei cufundare în apă se risipește în ultimul zvâcnet al mușchiului încordat, deslușea zvonul pânzei lichide refăcându-si întinderea ruptă. Sunt impulsuri interioare și amintiri ale unei vârste aproape uitate, pe care el nu și le mai poate stăpâni. L-a năpădit melancolia, simte în piept un gol, gâlgâitul imperceptibil al unor stări de mult risipite, zumzetul pâlpâitor al micilor senzații fără nume, o fericire amară. Era un caraghios, un om în toată tirea, însă un caraghios. Și faptul că numai el știa asta nu era un motiv să se creadă mai puțin penibil decât în realitate, însă care realitate? Care este acum realitatea lui, lumea lui adevărată și clară, pregnantă și implacabilă, de care n-ar avea nici un drept să se îndoiască? Lumea lui este, înainte de toate, dintele, durerea, neliniștea persistentă, drumul pustiu și lumina uscată, apa rece pe care așteaptă s-o bea. Lumea lui însemna acum nerăbdarea, dorința să întâlnească un cunoscut, un om și asta cât mai repede, să-l vadă numaidecât pe moș Luță sau pe învățătorul Știrbescu, să stea de vorbă cu Vasile Dâlgă, sau cu Oncioiu, secretarul sfatului, să-i iasă în față Oica, fata Gă-lașei, pe care poate n-ar mai recunoaște-o, dar să găsească pe

cineva, pe oricine, pe sergentul Tomiță sau pe Savel cel ciung și nebun, căci nu mai suporta îngrijorarea ce i se cuibărise amor-țitoare în trup chiar din clipa în care mașina plecase și el rămăsese în soare, la marginea șanțului, învăluit în fumul de motorină arsă și-n perdeaua de praf ce i se așternea încet în păr, pe mâini, pe buze.

Realitatea lui era durerea. Pulsul greoi al gingiei i se zbătea în urechi. Apoi a scos apa și a băut. A agățat găleata de cârlig și a închis capacul. Voi să plece, dar mai aruncă o privire spre ușa pe care ieșise femeia. O ușă lată, vopsită de curând într-o culoare plăcută de cărămidă arsă, atât de potrivită cu liliachiul discret al întregii clădiri. Gardul, în schimb, părea lăsat în paragină. Varul murdar se cojea de pe îngrăditura de lați. Broasca stricată a porții se acoperise de o rugină groasă, cafenie. Pe lângă stâlpii de lemn, urzicile – unele fire încă în floare – se înlăn-țuiau în buchete sălbatice. Și dacă el greșește și nici nu se află acum în fața școlii? O domnișoară – și încă ce domnișoară!

— Deghizată în femeie de serviciu… Greu de admis. Poate clădirea primise între timp o altă destinație. Dar asta nu era cu putință! Dreptunghiul de sticlă roșie a rămas tot acolo, pe acelașf perete, în stingă intrării, l-a recunoscut imediat. E opera lui Vlad, este' autorul, în urmă cu mulți ani, în încăperea lor din casa lui moș Luță, câteva zile la rând Octavian fusese martor al genezei aceJei creații, admirând dexteritatea cu care prietenul său mânuia bisturiul și decupa literele mari de carton, grija cu care el liniase sticâa cu o coajă uscată de săpun, iritarea lui autentică, presărată cu nenumărate înjurături insolite, față de calitatea mediocră a vopselelor. Vlad avusese dreptate, vopseaua era proastă, iar acum semnele degradării se vedeau peste tot, căci suprafața firmei se acoperise de un păienjeniș de crăpături subțiri, însă ușor vizibile. Scrisul se desfoliase pe alocuri și era evident că o mină stângace întărise de curând conturul câtorva litere. Albul lor uniform răsărea mai aprins din rândul celorlalte și parcă te simțeai obligat să citești, să devii mai atent. Astfel descopereai trei resturi de cuvinte care-ți săreau în ochi:

LA ENE RANCEA.

Porțiuni de cuvinte imaculate și strălucitoare, pe care el le mai citește încă o dată, fără să înțeleagă nimic, dar apoi repetându-le, i se pare că întrezărește un sens. Iată un nume ciudat, însă nu imposibil: Ene Rancea. Și iată-l, după un scurt moment de chibzuială și pe purtătorul acestui nume: un bărbat în floarea vârstei, îna-t și gras, cu o față rotundă și o chelie stiălucitoare pe care o compensează mustața blondă stufoasă, răsucită la colțuri deasupra unor buze mari, unsuroase. Și mai departe, dacă personajul există și el are niște ochi albaștri apoși și o țigară răsucită în colțul gurii, te poți gândi cu o firească îndreptățire la acele cuvinte abia înțelese ca la o firmă de han sau de birt. Personajul a căpătat identitate și fizionomie, acum el are și o ocupație, iar

clădirea lângă care te afli, învăluită în aceeași nefirească tăcere, drumul cu totul pustiu, lumina limpede și aerul încremenit al amiezii nu te mai rețin prin nimic în prezentul acesta, căci dincolo de nemișcarea lui abstractă tu întrevezi un mister, o reaiitate pe care nu poți s-o deslușești, pentru că n-ai trăit-o, dar pe care ai fi în măsură, cu ușurință și absurdă nostalgie, să ți-o închipui: acolo sunt căruțele cu coviltire cenușii împovărate de saci cu porumb, caii mărunți mocănești au capetele înfundate în traiste cu ovăz, se văd și căroaiele lungi, încărcate cu scânduri de brad și bușteni, trase pe dreapta drumului ce coboară la vale, se simte un miros încins de paie vechi, de rășină și baligi, de sudoare și rumeguș, se zăresc și dulăii lățoși, unii adulmecând buruienile șanțului, alții culcați în praful cald al bătăturii, pândindu-si prevăzători mișcările cu o somnoroasă nepăsare, dar iată-i și pe țăranii învestmântați în haine groase de dimie, purtând biciul în mână și cu pălăriuțele negre date pe ceafă, ei stau de vorbă în grupuri în curtea largă presărată cu smocuri de fin și surcele, găinaț de pasăre și coji de bostan, sau urcă scările ciobite de ciment spre sala mare, răspândindu-se pe la mese sub privirea îngăduitoare a jupânului Ene Rancea, un zdrahon de bărbat mustăcios, încins peste burta revărsată cu un șorț verde-decolorat, plin de pete de grăsime și vin roșu.

Și dacă imaginația ta abia stârnită ar avea îndrăzneala să zboare și mai departe și ar pătrunde împreună cu ei în încăperea nici luminoasă, nici cotropită de întuneric a crâșmei, ai mai putea obseiva cum Laie Șură l-a apucat pe taică-său de braț și îi șoptește ceva la ureche, cum bătrânul dă din cap și râde, uitân-du-se în jur, să-si dea seama dacă pricepe cineva râsul lui, însă feciorul lui Nistor Găvan, Haralambu, ce se află alături, tocmai zice două-trei vorbe și tocmai și-a vârât mâna în buzunar și scoate de acolo câțiva bănuți sunători, dar celălalt, Alusița, chipeșul său tovarăș, cu mersul legănat, dar celălalt, Sofon, se supără sau pare că se supără și îi împinge ușor palma deschisă într-o parte, apoi se îndreaptă spre o masă din apropiere mângâind în trecere cu laba lui mare bătătorită capul cu plete bălaie al unei fetițe, ea are în mână o zdreanță murdară și se vede că nu și-a terminat treaba de vreme ce nu răspunde la gestul lui duios și se grăbește spre o altă masă, în jurul căreia s-au așezat deja ai lui Bostin, toți patru, frați și veri și începe să frece cu îndârjire scândurile năclăite de băutură, le șterge serioasă dar din când în când își ridică luminile ochilor către fețele vesele ale celor abia poposiți, iar veselia lor nestăpânită se risipește în aerul tulbure al încăperii ajunge și la urechea țiganului Eftimie brusc ridicat cu vioara în mână'din colțul unde moțăia până atunci sau numai se prefăcuse că moțăie, țiganul își mișcă pașii spre ei, arcușul a atins acum strunele și melodia ca o bâjbâire după lumină a unui fir plăpând. de iarbă își revarsă în jur sunetele săltărețe subțiri trece neînțeleasă ca o sclipire de gând prin mintea molcomă a lui luteș, feciorul cel mare al

crâșmarului Rancea, acesta calcă repede are o față prelungă și puțin țeapănă încearcă să-l ocolească pe starostele neamului Trandafir, dar țiganul e cu spatele nu-l vede și cotul flăcăului îi atinge umărul gârbovit, câțiva stropi de vin rubiniu sar peste buza carafei și se împrăștie pe dușumeaua neagră wnsă bine cu gaz, Luță Milente care se află și el acolo singur în mijlocul încăperii și nehotărât își retrage la vreme piciorul pregătit să pășească spre tejgheaua lucitoare de zinc, însă pe bocancul liii prăfuit au apărut pete mari umede întunecate și el zice ia vezi, măi băiete, ai grijă!” și în timpul acesta privirea îi cade peste o bucată de carton gălbui pe care scrie: AZDE VÎNZARE VIN BUN ADUS DELA BUZĂU și flăcăul își uită pentru a doua oară pornirea și se trezește zăbovind câteva clipe să citească și după ce face asta, adică își plimbă.cu încetineală ochii de la o literă la alta, gândindu-se dacă buchea lui Z se scrie așa cum a pictat-o cine o fi fost pictorul ăla sau altfel, se urnește într-adevăr spre fundul încăperii, căci are o vorbă a lui cu jupânul, care jupân –cum descoperă Luță acum cuprins de nemulțumire – tocmai s-a răsucit pe călcâie deschide ușa din dosul tejghelei și dispare în întunecimea aceea, dar de acolo din aerul tainic al bucătăriei răbufnește aburul de fiertură și mirosul plăcut al bucăților de carne friptă, iar el nu știe de ce deodată și cu un fel de căldură întunecoasă în piept își aduce aminte cu ochii copilului care a fost despre o carte legată în piele, mare și deschisă pe colțul unei mese în casa lor la lumina opaițului și de mama sa care vorbea avea o voce adormitoare caldă îi povestea o întâmplare sau o poveste și ea ținea în mână un cuțit și lama umedă și tăioasă era acoperită cu grăunțe de sare iar solzii peștilor zboară sticloși prin pâlpâiala moale a aerului și cad pe strachina întinsă desenată cu flori peste culorile vii de acolo peste petele albe și verzi portocalii și roșii de dedesubt dar acelea sunt ghemotoacele ardeilor guguloaiele umede ale cepelor rădăcinile de morcov și pătrunjel pumnii rotunzi ai cartofilor înșirați înainte pe pânzătură nu departe de palmele lui Grigore Milente de chipul aplecat al tatălui său cu fruntea încordată galbenă deasupra ochelarilor de notar și el are în față foile mari de hârtie netede și curate și la răstimpuri foșnitoare aspre pe care scrie migălește scrie mereu așterne silabisind niște nume de oameni și oamenii aceia lui îi sunt cunoscuți.

Octavian îl vede bine acum pe copilul acela, pe Luță, fiul lui Grigore, care ședea pe un scaun înalt, cu spetează, bălăngănind din picioarele prea scurte, cu coatele înfipte în tăblia de lemn și cu obrajii sprijiniți în pumni. Ședea acolo liniștit și tăcut, încor-dându-si privirea să descifreze măcar câteva dintre literele ce se legau una de alta, umede și de-a-ndoaselea, adică răsturnate, căci tatăl lui se afla de partea cealaltă a mesei, pe coala dreaptă așezată înainte ca o strălucitoare lespede de gheață. Iar ochii lui, ai celui care acum își închipuia această încăpere slab luminată cu oameni adunați laolaltă de flacăra

tremurătoare a opaițului, se aflau prea departe de mâna ce aluneca înceată sub rândurile abia așternute și urechea lui abia deslușea scârțâitul albastru și dulce al peniței, așa încât nici el nu izbutea să străpungă obscuritatea gălbuie a aerului de deasupra mesei și să citească înșirarea numelor pe care totuși le auzea rostite de o voce apropiată. El, autorul acelui tablou, rămăsese încremenit lingă fân-tâna din fața școlii, însă uitase că se află acolo și continua să urmărească fața încordată a copilului, pumnii lui mici înfundați în obraji, mișcarea iute și nerăbdătoare a picioarelor zgâriate și murdare, când, deodată, mintea i se tulbură de întrebarea dacă închipuirea aceea se năștea dintr-o putere necunoscută a gândului sau ea doar încuia în niște tipare străine o amintire din propria-i copilărie, petrecută în casa bunicului. Și atunci, ca și cum ai sfâșia o prețioasă perdea de mătase și în fața ta ar apărea o fereastră opacă, ca și cum văzduhul înspumat al dimineții ți-ar împroșca brutal ochii adormiți cu prospețimea lui aurită și te-ai trezi din vis, imaginea incertă a odăii se risipi preschimbată într-un zid cenușiu. Avea în față școala, cu arhitectura ei meschină și simplă, cu ferestrele ei mici ca niște dreptunghiuri de tăcere amenințătoare, încordată. Iar peste drum, în stânga fostei prăvălii a domnului Găină, dincolo de buruienișul întunecat al locului viran, se zărea sclipătul neguros al Părușei, alunecarea ei de plumb topit, printre culorile mate, pietroase, ale malului. Apa curgea nepăsătoare la vale, soarele intrase în nori.

Totul în jur părea acoperit de o peliculă subțire de cenușă. O pâclă fumurie apăsa depărtarea. Privi cerul și în locul unor rotocoale de nori văzul lui întâlni o uriașă întindere de leșie închegată, compactă. Umerii i s-au cutremurat de fiorul unei senzații nedeslușite, pleoapele s-au atins una de alta, și-a petrecut o mină peste frunte, încercând să alunge tentația, nălucirea, visul acela al lumii vechi, ce-i revenea acum în minte ca o pagină proaspăt citită din cine știe ce roman patriarhal. Se surprinsese încă o dată greșind. Era un vicios incorigibil, îl fascinează lumea aceasta concretă, dar îl și obosește. Și atunci voluptatea pașilor mici furișați pe poteca abia bănuită ce șerpuiește spre ogrăzile închipuirii, îi era ciudă că se întâmplase așa, însă durerea neslăbită a dintelui, cu rădăcina înfiptă într-o substanță vâscoasă și tare, elastică xși fierbinte – gingia – îi aducea un sentiment de siguranță, credința că celelalte ceasuri ale zilei vor curge mai firești și mai familiare.

Deși el nu greșise întru totul. Bătrânul îi povestise. Octaviarr știa. Școala se construise pe locul unei foste crâșme a satului, care a ars într-o noapte de toamnă, pe vânt mare, în urmă cu aproape o jumătate de veac. Lumea spunea că focul nu se scornise din senin, că la mijloc fusese o răzbunare nelegiuită, moș Luță Milente «flăcău pe atunci, se nimerise de față, totul s-a mistuit până în temelii. Crâșmarul, un anume Arbănaș, dunărean din Brăila, plângea ca un copil, își blestema zilele, își pierduse întreaga avere. Cum s-a crăpat de ziuă, a

strâns într-o căruță te miri ce, mai nimic și pe-aici ți-e drumul! A apucat-o în jos, pe firul văii, nimeni nu l-a mai văzut de atunci. Cu anii, colțul ierbii a răzbit prin cenușă, au răsărit bălăriile, fundațiile s-au acoperit de gleojdean și urzici, de volbură, mărăcini și scaieți, șopârlele ieșeau curajoase la soare pe bolovanii înnegriți de fum. Apoi, prin '52, că totul se schimbase și lumea era speriată, se năștea un Veac Nou, cum scria prin gazete, au început construcțiile, era ordin, nimeni n-a stat deoparte, nu era chip. Până și el, Luță Milente, feciorul de notar, transportase o căruță de cărămidă. Dar rămăsese un nedumerit și cam vorbea. Și-n '53, într-o noapte, cum erau vremurile – călăul Tito, Coreea și imperialismul american, trădătorii și dușmanii poporului, că încă se mai ascundeau destui prin păduri, unii din sat știau asta, dar mulți, săracii, n-aveau nici o vină și câți n-or fi murit în bătaie – pe el l-au luat la stuf. A îndurat cât l-au ținut puterile, era încă om tânăr și chibzuit și a trecut și asta. Patru ani n-a fost mult, s-a ales cu o boală de ochi și un deget strivit, însă când s-a întors, copiii învățau în școală nouă și pe Știrbescu l-a găsit director.

Încă mai zăbovea. Școala era în fața lui. Ar fi fost de ajuns câțiva pași și să împingă poarta. Apoi la dreapta, pe aleea din pietre de râu, pe sub tufele sterpe de liliac. Zidul din partea aceea -știa bine asta – avea șase ferestre, le-ar fi putut număra să se convingă, s-ar fi putut opri să le privească, toate cu perdeluțe de tifon, cu ramele proaspăt vopsite, toate bine închise. Ar merge și ar sta. S-ar întoarce puțin. Și curtea desfășurându-i-se înainte: o suprafață de pământ gălbui curgând spre gardul de sârmă ghimpată al morii, un nuc uriaș cu umbra umedă și friguroasă, sub el câteva bănci cu stinghiile rupte, terenul cu legume, bârna pentru gimnastică, o grămadă de buturugi noduroase, cotețele de iepuri. Dar ce să caute el în curtea școlii, ce să facă acolo? Își amintește de femeia cu păr arămiu și gâtul lung, ca în picturile lui Modigliani. Apariția și dispariția ei neașteptată nu-l lăsaseră indiferent. O tânără frumoasă, delicată, însă halatul acela murdar, coșul cu cartofi pe care îl ținea în brațe, privirea curioasă și provocatoare, școala pustie, tăcerea, prea multe ciudățenii!

Încă mai zăbovea. Să fi avut măcar puțin curaj!... Întinse un deget, arătătorul, un deget lung și încordat, cu unghia tăiată rotund și apăsă, împinse cu toată puterea. Găleata mare, grea, din lemn de nuc, se clătina, pornise să se legene într-o pendulare înceată, lichidă. Stropii galbeni de apă se înălțau în aer și cădeau împroșcați pe capacul de tablă. Se auzea un scârțâit subțire, înalt, ca de poartă uitată deschisă pe care vântul o plimbă alene încoace și încolo.

Creierul, pielea, ochii, aerul din jurul capului său, cele două dreptunghiuri mari de sticlă incandescentă galbenă, pereții de la intrare, totul părea să pulseze în ritmul acelei dureri. Cu gâtul încordat și buzele lipite într-un rictus abia stăpânit, el încerca să deslușească vorbele celor doi de la masa

din spate: țăranul cu căciulă de oaie și bondocul în costum de oraș și haină lungă de piele. Vorbeau verzi și uscate, lucruri lipsite de importanță, aveau glasuri scăzute, domoale, ușor conspirative. El încerca să-i audă mai bine, își ciulise urechile, încordat și atent, însă cuvintele lor zvâcneau în aer prea repezi și prea ușoare, agonice sau avântate, după cum sângele i se zbătea lui în ceafă, chinuitor și egal, în valuri legănătoare. Era cu neputință să-i urmărească. Intrase în „Bufet" cu oarecare elan, mânat de sentimentul unei posibile ușurări. Se simțea istovit, cuprins de oboseală și voia pur și simplu să șadă. Întunecoasă și mare, cum și-o reamintea, sala era aproape pustie. Pe omulețul cu cizme roșii și pelerină -cauciucată îl găsise instalat liniștit la o masă în fața unei halbe de bere. Descoperindu-l acolo, Octavian a tresărit surprins, dar insul nu i-a acordat nici o atenție, parcă nici nu-l văzuse. L-a privit câteva clipe, prudent și neîncrezător, știind numaidecât că-i este imposibil să-si amintească ceva în legătură cu fața aceea bătrtnicioasă și spână, curios încrețită în colțurile ochilor spre tâmple, o față mică, meschină, cu trăsături schițate în fugă, provizoriu parcă, străjuită de urechile mari, clăpăuge. Înregistrase totul repede, din mers, îndreptându-se hotărât spre așa-zisul bar, unde a comandat un pahar de coniac. Gestionarul, un tânăr aproape imberb, cu o mustață moale, blonzie, pe care ascuțișul 4amei nu avusese încă timp s-o îngroașe, l-a privit intrigat, mormă-ind un salut de răspuns și fixându-l cu insistență. O privire prostească, impertinentă și plină de lene, se scurgea de sub sprâncenele lui apăsate, bbrazul, dar și părul castaniu cârlionțat, dat peste cap într-o neorânduială studiată, îi erau scăldate în soare. Din stânga, printr-o ușă larg deschisă care ducea afară, în curte, năvălea nemiloasă lumina, preschimbând tabla umedă a tejghelei într-o băltoacă strălucitoare de zinc.

El revenise cu paharul în mână, căutând din ochi o masa mai ferită șinici nu apucase bine să-si slobozească greutatea din spate, să pună aparatul de fotografiat pe tăblia curată de melamină și să-si tragă un scaun, când apăruseră cei doi, „conspiratorii", ce discutau acum în spatele lui, un țăran cu obrazul țepos, neras de câteva zile, arborând voinicește pe cap o cușmă haiducească, încins peste nădragii groși de stofă cafenie cu un chimir cât toate zilele și un individ mărunțel, gras și rotund, cu fruntea transpirată și facies seboreic. Omul purta peste costumul cenușiu o haină lungă de piele, jerpelită de atâta purtat și încerca să pășească plin de gravitate dându-si o importanță pe care oricum n-o avea. Pe care în zadar încerca să și-o sublinieze prin servieta din mâna stingă, umflată și grea, un model anacronic, de pe vremuri, cu încuietori nichelate.

Închide ochii, îi deschide cu grijă, vede încă o dată dreptunghiul negru al ușii și poleiala galbenă a geamurilor, aude mai departe sporovăială lor, n-a uitat nici o clipă unde se află. Lichidul arămiu sclipește stins în pahar. Atinge sticla

subțire, ciocănește abia perceptibil cu unghia în peretele neted și rece. Apoi bea. Alcoolul e tare, limba și cerul gurii sunt scăldate într-un fel de amorțeală înțepătoare. Pe folia de plastic a mesei, o farfurioară murdară de scrum. O dungă circulară purpurie îi tivește marginea continuă. Mâna a scos la iveală pachetul de țigări. Viața neauzită, ascunsă a organismului e dincolo de piele – trecu un gând banal prin mintea lui buimacă. Sau poate presimțirea unui gând. O viață fabuloasă, imposibil de povestit, de care cei mai mulți se jenează cu o prostească pudoare, continuă să curgă gândul lui. Boala, durerea, intimitatea precară a trupului, sălbăticia lui imperială atât de bine împachetată în bandajele fine, elastice ale lucidității, uneori ne e frică de propria noastră materialitate, în care moartea poate încolți pe negândite. Și gândul lui se stinse într-un fel de întuneric lichid. Octavian ascultă, se lasă cotropit de idei fără rost, nu simte încă nevoia să-si aprindă țigara. Cei doi pereți-vitrină din stânga și din dreapta intrării – două ecrane enorme, sclipitoare ca aurul lichid și de o transparență parțială. Contururi diafane ca într-un joc de umbre, semnul filiform al unui stâlp, Pata de tuș a unei jumătăți de copac, fâșia mată a povârnișului ce coboară spre râu. Urme văzute, simțite, smulse din ceața posibilului. Până și ochii lui se zbat în liniștea egală, clipocitoare a durerii fără început și fără sfârșit. Mâna se întinde spre pahar. Limba descoperă tăria dulceagă a băuturii, însă de data aceasta dar, coșul cu cartofi pe care îl ținea în brațe, privirea curioasă și provocatoare, școala pustie, tăcerea, prea multe ciudățenii!

Încă mai zăbovea. Să fi avut măcar puțin curaj!... Întinse un deget, arătătorul, un deget lung și încordat, cu unghia tăiată rotund și apăsă, împinse cu toată puterea. Găleata mare, grea, din lemn de nuc, se clătina, pornise să se legene întro pendulare înceată, lichidă. Stropii galbeni de apă se înălțau în aer și cădeau împroșcați pe capacul de tablă. Se auzea un scârțâit subțire, înalt, ca de poartă uitată deschisă pe care vântul o plimbă alene încoace și încolo.

Creierul, pielea, ochii, aerul din jurul capului său, cele două dreptunghiuri mari de sticlă incandescentă galbenă, pereții de la intrare, totul părea să pulseze în ritmul acelei dureri. Cu gâtul încordat și buzele lipite într-un rictus abia stăpânit, el încerca să deslușească vorbele celor doi de la masa din spate: țăranul cu căciulă de oaie și bondocul în costum de oraș și haină lungă de piele. Vorbeau verzi și uscate, lucruri lipsite de importanță, aveau glasuri scăzute, domoale, ușor conspirative. El încerca să-i audă mai bine, își ciulise urechile, încordat și atent, însă cuvintele lor zvâcneau în aer prea repezi și prea ușoare, agonice sau avântate, după cum sângele i se zbătea lui în ceafă, chinuitor și egal, în valuri legănătoare. Era cu neputință să-i urmărească.

Intrase în „Bufet” cu oarecare elan, mânat de sentimentul unei posibile ușurări. Se simțea istovit, cuprins de oboseală și voia pur și simplu să șadă.

Întunecoasă și mare, cum și-o reamintea, sala era aproape pustie. Pe omulețul cu cizme roșii și pelerină cauciucată îl găsise instalat liniștit la o masă în fața unei halbe de bere. Descoperindu-l acolo, Octavian a tresărit surprins, dar insul nu i-a acordat nici o atenție, parcă nici nu-l văzuse. L-a privit câteva clipe, prudent și neîncrezător, știind numaidecât că-i este imposibil să-si amintească ceva în legătură cu fața aceea bătrânicioasă și spână, curios încrețită în colțurile ochilor spre tâmple, o față mică, meschină, cu trăsături schițate în fugă, provizoriu parcă, străjuită de urechile mari, clăpăuge. Înregistrase totul repede, din mers, îndreptându-se hotărât spre așa-zisul bar, unde a comandat un pahar de coniac. Gestionarul, un tânăr aproape imberb, cu o mustață moale, blonzie, pe care ascuțișul larnei nu avusese încă timp s-o îngroașe, l-a privit intrigat, mormă-ind un salut de răspuns și fixându-l cu insistență. O privire prostească, impertinentă și plină de lene, se scurgea de sub sprâncenele lui apăsate. Obrazul, dar și părul castaniu cârlionțat, dat peste cap într-o neorânduială studiată, îi erau scăldate în soare. Din stingă, printr-o ușă larg deschisă care ducea afară, în curte, năvălea nemiloasă lumina, preschimbând tabla umedă a tejghelei într-o băltoacă strălucitoare de zinc.

El revenise cu paharul în mână, căutând din ochi o masă mai ferită șinici nu apucase bine să-si slobozească greutatea din spate, să pună aparatul de fotografiat pe tăblia curată de melamină și să-si tragă un scaun, când apăruseră cei doi, „conspiratorii”, ce discutau acum în spatele lui, un țăran cu obrazul țepos, neras de câteva zile, arborând voinicește pe cap o cușmă haiducească, încins peste nădragii groși de stofă cafenie cu un chimir cit toate zilele și un individ mărunțel, gras și rotund, cu fruntea transpirată și facies seboreic. Omul purta peste costumul cenușiu o haină lungă de piele, jerpelită de atâta purtat și încerca să pășească plin de gravitate dându-si o importanță pe care oricum n-o avea. Pe care în zadar încerca să și-o sublinieze prin servieta din mâna stingă, umflată și grea, un model anacronic, de pe vremuri, cu încuietori nichelate.

Închide ochii, îi deschide cu grijă, vede încă o dată dreptunghiul negru al ușii și poleiala galbenă a geamurilor, aude mai departe sporovăială lor, n-a uitat nici o clipă unde se află. Lichidul arămiu sclipește stins în pahar. Atinge sticla subțire, ciocănește abia perceptibil cu unghia în peretele neted și rece. Apoi bea. Alcoolul e tare, limba și cerul gurii sunt scăldate într-un fel de amorțeală înțepătoare. Pe folia de plastic a mesei, o farfurioară murdară de scrum. O dungă circulară purpurie îi tivește marginea continuă. Mâna a scos la iveală pachetul de țigări. Viața neauzită, ascunsă a organismului e dincolo de piele – trecu un gând banal prin mintea lui buimacă. Sau poate presimțirea unui gând. O viață fabuloasă, imposibil de povestit, de care cei mai mulți se jenează

cu o prostească pudoare, continuă să curgă gândul lui. Boala, durerea, intimitatea precară a trupului, sălbăticia lui imperială atât de bine împachetată în bandajele fine, elastice ale lucidității, uneori ne e frică de propria noastră materialitate, în care moartea poate încolți pe negândite. Și gândul lui se stinse într-un fel de întuneric lichid. Octavian ascultă, se lasă cotropit de idei fără rost, nu simte încă nevoia să-si aprindă țigara. Cei doi pereți-vitrină din stingă și din dreapta intrării – două ecrane enorme, sclipitoare ca aurul lichid și de o transparență parțială. Contururi diafane ca într-un joc de umbre, semnul filiform al unui stâlp, pata de tuș a unei jumătăți de copac, fâșia mată a povârnișului * coboară spre râu. Urme văzute, simțite, smulse din ceața posibilului. Până și ochii lui se zbat în liniștea egală, clipocitoare a durerii fără început și fără sfârșit. Mâna se întinde spre pahar. Limba descoperă tăria dulceagă a băuturii, însă de data aceasta lichidul e păstrat o vreme în gură, purtat prin toate cotloanele ei, trimis în fluxuri și refluxuri succesive spre baza dintelui. Iluzia unui înveliș protector, senzația unei ușoare amorțiri, căldură calmă, frig.

Omulețul cu cizme roșii, pe care Octavian îl putea zări din profil în dreapta sa, dusese de câteva ori halba de bere la gură. Alte gesturi nu mai făcuse. Din când în când își arunca repede ochii spre masa celor doi, pe care nu părea să-i cunoască, apoi se închidea în aceeași tăcere meditativă, stupidă. Dar era limpede că zgomotul discuției lor îl deranjează, nu-i place. Octavian reținuse destul de bine chipurile vecinilor din spate. Se obișnuise cu vocile lor și era sigur că nu greșește legând susurul acela subțire și repezit de gura bine desenată și obrajii unsuroși ai individului cu haină de piele. Nu mai era o discuție, sporovăială lor cedase locul unui monolog abrupt, pătimaș:

— Așa, Ghiță, așa, cum it spui și toată zăua cu compasu după mine. Încaltea ăia, că țăranu nost i-al dracului, m-a și brodit pa loc. Păi cine ieram io? Io ieram ăla cu împărțâtoru. Io ieram neamțu, ingineru, ăla de sus, priceptoru. Ba într-o dimineață, nici nu dăduse bine lumina, plecam cu noaptea-n cap ca orbeții, că iera muncă, mă vere și cine muncește cu creierii, ăla răspunde, vezi bine cum devine problema, ba într-o dimineață, când ieșeam dă la popa dân curte cu felinaru-n mână, beznă să-ți vâri deștu-n ochi! Iera toamnă d-acu, unu striga dă mama focului „hai bre vecine bre, hai acuș, că ăla cu împărțâtoru ie pa câmp, împărți-i-aș coliva!” oameni porniți și răi de gură, dragă Ghiță, oameni cu dracu-n ei, să vezi tu pân la urmă halima, las c-ajung io ș-acolo!

Ditai compasu, cum it spui, ditai compasu! Durmeam cu iei în odaie, să râzi, nu alta. Încai popa săracu iera spăriat rău dă tot, că îl băgase ăia la burjui și-l purecase pân la ultimu fir. Ce îl lăsase doar cu țoala dă pa iei, să-i plângi dă milă, zău! E, mai pa urmă a fost altă treabă, că i-a dat înapoi, l-a reabilitat cum

ar veni. Avea o casă popa!... Castel, mă Ghiță, mă! Și mă cazase la iei. Alea nu iera vremuri să-ți mai pui tu problema că stai bine or rău. La o adică te culcai și pe masă. Dă un' să știe popa toate astea? Io îl supravegheam, aveam ordin. Loam compasu cu mine, durmeam cu iei la cap, păi dacă ăsta iera instrumentu meu dă primă necesitate, cum s-ar zice! Nu te joci, mă, cu focu, sarcina-i sarcină. Și se făcea dimineață, ieșam pe câmp. Ăla cu țărușii după mine. Corboș Leonte, așa-i zăcea, flăcău isteț, la comandă. Avea o teleguță, naiba să-l ia! Cu ladă, cu un fel de cutie și toată zâua tranca-fleanca după mine, că d-aia mi-era ajutor, îl și plăteam. Creionu chimic, mă și ce creioane iera pa atunci, groase ca deștu! Îl țineam după ureche. Creionu, zâc~ Patru sau cinci creioane d-astea, dacă nu șase, să nu mint, îmi jnâncară ăștia atunci. Scuipam, neică, pa iei și dă-i și scrie! Avădanei Vasile, Avădanei Iiiodor, Antofi Neculai, Botezan] Vlilian, Boala Victor, așa-l chema pe unu Boala Victor, auzi! Țiu minte numele ca atunci, cum să le uit? Treaba asta avea o importanță covârșitoare, mă Ghiță, tu n-ai trăit-o să știi, uite ș-acu mă ia cu frig pa la spinare, iera un act istoric, cum ne tot iesplica pân ședințe tovarășu Misareș, ce om și ăsta, mă!... S-a dus, săracu... Poate că cea mai mare treabă din viața mea, răspundere cu caru! Păi ie clar că nu puteai să lași acolo pa or-cine.

Și cum it zâc: ăia cârd după mine, că acu ce iera mai important săfăcusă. Așa credeam, da' dă unde! Cum te cheamă, bade sau lele sau cum le-oi fi zâs. Ei, așa și așa. Scriam frumos cu litere mari pa țăruș și poc-poccu ciocanupână la sămn. Că prima dată aveam niște țăruși a-ntâia fasonați, o frumusețe, nu alta! Apoi ăla trecea la registru și să sămna. E, mai iera și d'ăia, bătrânii, care nu știa nici atât, atunci punea fain-frumușel deștu mare-n cutia cu tuș și pac anprenta! Și mai iera, cum să nu fie, auzi! Și unii care mârâia, făcea zâmbre. Că ie pământ puțin, că iei iera înaintea Iu ălălantu și că dă ce i-am repartizat io lui o pârloagă sau că ie loc sărac cu pietre multe și Iu ăl dinainte îi dădui mai frumos. Ba unu că iei rămăsese fără căruța cu cai și că vccinu-so dăduse doar o vacă și aia stearpă. Și ba că ăla fuse mijlocaș, că ălă-lant mai trăncănește pa la crâșmă, că neică nuștiucum are cazan dă țuică și nuștiucare a ascuns o sanie d-a mare în paiele dân șură. Oameni, dragu meu Ghiță, oameni și basta. Nu trebuia să-i descoși cu ceva, că-ț spunea ei tot-tot...!

E și să vezi acuma ce-a urmat. Nu mai iera mult, terminam. Țărușii toți aliniați la sfoară, că mie mi-a plăcut ordinea, când vine rându la o năpârstoacă dă babă. Una cum ie pruna uscată, săraca, neagră, strâmbă dă spate și și cu ochii câș. Cum te cheamă, mătușă, îmi îndulcesc io vocea, că mi-era și milă de ia. Ilinca, dom priceptor, Ilinca Iu Cerchez, da lumea îmi zâce Boșcuța, așa să mă scrii! Păi, nu pot, lele Ilinca, nu pot, că numele matale ie ăl din bolintin, așa iești și la sfat, așa ie și la mine pa listă. Da' baba ți-ai găsât, a țânut-o una și bună că io să-i scriu iei acolo polecra. I-am scris-o, dă-o-n brânză, dacă așa a

vrut. Am stat și m-am gândit, instrucțiunile nu preciza nimic, asta să-mi fie greșeala, dacă o fi! Așa și scriu io mare pa țăruș cum a zâs baba. Flăcău meu, Leonte, învârte frumușel compasu, două rotiri de om, asta iera socoteala, și, cân' să iau ciocanu-n mână, uscătura dă cotoroanță mă și apucă dă mânică. Ce dește lungi și negre avea, mă Ghiță, mă, ca niște bețe. Dom priceptor, zice ia, nu-i bine unde-l pui. Mută-l matale o leacă mai încolo… Asta-i măsura, leicuță, îi zic. Nu-i bai că-i cu măsură, asta nu-i bai, că-i numa pe hârtie, da dă-l o palmă, două mai încolo, că ț-oi da zace ouă. Nu pot, cumătră sau cum i-oi fi zâs, nu pot, leliță, zâc, ie după lege. Matale intri la „persoanele individuale” și atâta ai dreptu. Așa scrie ș-aci: lot personal dă folosință, atâta și atâta. Haida, dom inginer, să-ț trăiască nevasta – da' dă unde, că pa vremea aia io nu-mi loasem beleaua pa cap!…

— Să nu te duci și matale acasă cu mâna goală. Uite, it dau zace ouă, zace, mai multe n-am, da-i ouă bune, dă găină pestriță, ie ouă mari și albe, maică, mari și albe.

Însă deodată vocea lui se opri. Se întâmplase ceva. Octavian își ridică privirea împotmolită în luciul de melamină al mesei. Tocmai în clipa aceea ușa se deschidea, prin geamul galben se zăreau siluete.

Încăperea bufetului se învăluise brusc în tăcere, toți ochii erau ațintiți spre intrare, însă ușa părea că se deschide cu o prea mare încetineală. Primul își făcu apariția un pădurar înalt, cu capul descoperit, purtând pe umăr două puști de vânătoare, dintre care una învelită într-o husă neagră de pânză. El deschisese larg ușa și se trăsese respectuos lângă perete, cu mâna pe clanță, așteptând să pășească înăuntru un bărbat în vârstă, în costum de vânător. Era Cristescu, un alt Nichita Cristescu decât cel pe care-l cunoscuse Octavian în urmă cu unsprezece ani, un om care îmbătrânise și slăbise mult, incredibil de mult, păstrându-si însă ținuta severă, nemțească, de fabricant interbelic în pragul falimentului. Avea aceiași ochelari rotunzi cu ramă argintie, aceeași mustață subțire acum și mai căruntă, dar capul îi era acoperit de o pălăriuță tiroleză cu pană, ceea ce îi dădea un aer artificial șl ridicol. De gât îi atârna un binoclu mare, cu bătaie lungă, cum poartă ofițerii în aplicații. „Poftiți, dom' director, poftiți!” îl îmbiase vlăjganul, iar Cristescu se ivise în tăietura ușii cu siguranța celor de mult obișnuiți cu gesturile ds slugărnicie ale subalternilor, ținând caraghios mâinile la spate, de parcă ar fi venit în inspecție și clipind des din pleoape, derutat de lumina scăzută % localului. Trecuse printre mese, schițând o imperceptibilă mișcare din cap în semn de salut, dar fără să privească pe vreunul din cei patru consumatori, înainta agale, hotărât, spre parapetul de lemn al barului. Octavian abia de reuși să-si reprime dorința de-a se întoarce să-l urmărească, îl cuprinsese emoția, era nerăbdător să facă ceva,

nu știa ce, stăpânit de o febrilitate interioară ce_i răscolise o mulțime de amintiri.

Îi trecu deodată prin minte ideea că ziua aceea e ceva esențial în viața lui, pe care, iată, o nenorocită de inflamație dentară o transformă ridicol într-o meschină stare de neputință.

Dar Cristescu se oprise acum în mijlocul sălii, răsucit pe căl-câie, în așteptarea însoțitorilor săi. Cel de-al treilea venit intra abia acum pe ușa rămasă deschisă și el era șoferul brunet în mașina căruia călătorise Octavian până la intrarea în sat. „Haideți, băieți, că voi știți rostul pe aici...” spusese moale directorul. Iar pădurarul se grăbi într-adevăr și din numai câțiva pași fu lingă mai-marele său. „Care rost, dom' Nichita, că pentru noi e o adevărată onoare...” și omul păru că ar vrea să mai adauge ceva, însă, după o scurtă ezitare, schimbă direcția vorbelor și vocea lui deveni mai puternică, veselă: „Sau n-am dreptate, Drinele? Hai noroc, mă băiete! Ce mai e nou, ce faci?” Octavian nu-i mai vedea pe cei doi, care se apropiau probabil de tejghea, dar auzise răspunsul inabil unidirecțional al gestionarului („Bine-ați venit, nea Sică!”) și se uita cu mare interes la fostul lui tovarăș de călătorie, care se îndrepta grăbit spre fundul sălii. Șoferul îl recunoscuse imediat și îl privise cu vădită uimire, ca pe un individ care în momentul acela n-ar fi trebuit în nici un caz să se afle acolo, totuși, trecând pe lângă masa lui, șoptise un „să trăiți!” complice, din vârful buzelor, de parcă i-ar fi fost teamă să nu-l audă și cei din jur.

— Și cum e, bre nepoate, au terminat ăștia sau n-au treminat? Întrebacu o voioșie de nimic justificată pădurarul.

— Nu știu, nea Sică, eu am deschis la doișpe. Așa mi-a spus primarulieri la ședință, că pe la doișpe gata, am voie.

— Drinel e a Iu soră-mea a mare, e fecioru ei, dom' Nichita! Băiat de aur și ambițios, iute foc! L-am angajat aci acu o lună, i-abia la început, da' se descurcă, a prins toate secretele...

— Și merge, merge treaba, tinere? Se simțise dator să întrebe directorul.

— Merge, să trăiți! Am vad bun, e lume multă la noi. Da' astăzi, cufilmările astea, tot satul e pe deal...

— Ei lasă, că apare ei acuș și morți de sete! Îți curăță ei rafturile,nepoate! O să fie o veselie... Ca-n zi de sărbătoare... Duminica ailaltă, dom' director, e musai să deschideți televizorul să ne vedeți!

Însă Nichita Cristescu nu găsi nimic de răspuns în legătură cu invitația aceea, atât de impe rativă, iar șoferul, care tăcuse până atunci, se pomeni deodată vorbind cu glas rugător: „O oră,.

Domnu' Nichi, nu mai mult, că m-ați nenorocit cu garaju dacă n-ajung la vreme. Pleacă mecanicu și adio cu planetarele mele!... „ învins de curiozitate, Octavian întoarse totuși capul să vadă ce se mai întâmplă, dacă noii-sosiți se

așezaseră la vreo masă. Întoarse capul și-i descoperi mai întâi pe vecinii din spate, amân-doi nedumeriți și cu ochii holbați spre grupul celor patru, ca la spectacol. Drinel deschisese o ușiță tăiată lateral în peretele tejghelei și acum își invita clienții într-o încăpere alăturată, probabil o antecameră a magaziei cu rol de separeu, a cărei intrare era acoperită de o perdea vișinie de pluș, din două bucăți.

— Ăsta e ăla, nea Ticule? Lumea zice că are cancer… Deschisenumaidecât vorba țăranul cu căciula de oaie, fără să se sinchisească de Octavian, care l-ar fi putut auzi.

— Ăsta e, Ghiță, ăsta și toți îi știe de frică. Păi, n-am avut și io de-a face cu iei acu vo șapte ani mai în urmă, când lucram la îfet? Loasem o magazie dă scule la esploatare, o loasem în gestiune. Ieram taman în creierii munților, pa Goștile, știi tu, ș-a dracu iera miezu iernii, mă frate, ș-un ger dă crăpa pietrile, și ăsta pa teren! Beam țuică fiartă cu un tractorist, cu ăla a Iu Turcuș, că-l cunoști. Ne dârdâia nădragii pa noi, frigu lui Dumne-zău, și ne-a prins. Nu-l auzisem neam, că-s lăsase mașina la drum. Mai-mai să ne desfacă contractu! Ne-a potcovit la bani. Cit ne-a frecat ăsta ridichea pa la toate ședințele vun an dă zile… Acu-i gata, să duce, ie putred tot, da' nu să lasă, bre, dă vânătoare, are și iei o dambla…

Lichidul din pahar se înjumătățise. O zumzăială dulce i se zbătea în cap. îl copleșise emoția. Dar cu Nichita Cristescu n-avea rost să vorbească. Nu se simțea deloc în apele lui, nu și-ar fi găsit cuvintele și în fond, ce să-i spună, la ce bun? Poate că fostul lui director îl uitase. Octavian întinse mina spre pachetul de pe masă și își aprinse liniștit o țigară. Nu mai era aceeași durere. Zvâcnetul ei se limpezise într-un puls vătuit.

Era din nou afară, la aer. Regăsise același drum, același cer uniform, cenușiu. Picioare moi, de gumă. Și o neliniște încordată palpitând în viscere. Alcoolul îl încălzise peste măsură. Trupul întreg pare cuprins de febră, obrajii sunt fierbinți, le simte pielea crispată. Merge încet, la fel de indecis ca înainte de intrarea în bufet.

Mai bine să se gândească la altceva, să privească în jur. Să observe și să compare, doar pentru asta venise, să vadă, să revadă. Trece acum prin dreptul magazinului sătesc. Zărește firma cea nouă cu litere grosolane de beton vopsite în albastru: COMPLEX COMERCIAL. Acoperișul alb de șindrilă pare renovat de curând. Se uită cu indiferență la vitrinele acoperite cu gratii de siguranță, la cele două uși apărate de lacăte grele, masive. Merge încet, în pieptul lui un fel de gol alarmant, ritmul întunecat al inimii. Interiorul gurii pare un loc străin. Se gândește la ceea ce i se întâmplă și parcă s-ar afla la o depărtare enormă, de unde asistă neputincios la vuietul pulsatil al gingiilor jupuite de piele. Aproape că-si aude respirația, înghite și urechile nu i se desfundă.

Ce să mai facă acolo? Plecase. N-a mai avut răbdare să aştepte, în fond nici nu era nimic de aşteptat, acum ştia şi sfârşitul întâmplării rotofeiului în haină de piele, iar persoana lui Nichita Cristescu nu-l mai interesa. Poate doar să-l mai fi privit o dată, încercând să-i descifreze pe faţă semnele necruţătoarei boli. Îndepărtase dezgustat această dorinţă obscură, meschină, însă memoria îl asalta din nou cu faptele incerte ale timpului care tocmai trecuse. Fapte? Ele n-aveau o consistenţă mai palpabilă decât viziunea aceea ciudată, cu ţărani şi o încăpere de crâşmă, proiec-t.'. Ta pe peretele şcolii. Istorisirea fostului activist, apariţia neaşteptată a unui individ din tagma şefilor mari cu care şi el avusese de-a face atunci, în primul an de muncă şi emoţia aiuritoare, confuză care îl copleşise. Sau răzvrătirea lui mută şi fără sens împotriva durerii. Stupoarea speriată ce-l invadase nu mult mai târziu. Omul cu cizme roşii, un nebun! Nu se sculase el precipitat de la masă şi nu venise aproape şi nu-l privise în ochi între-bindu-l: „Fecioara cu părul de foc, ai văzut-o?” Şi nu se aplecase el peste tăblia mesei învăluindu-l în mirosul acru de bere şi nu-i şoptise el în ureche: „Diavolul se schimbă la chip şi ispiteşte cu obraz de muiere, da' matale eşti străin şi nu ştii...!” Octavian nu reacţionase, rămăsese acolo încremenit, încercând să nu-i mai privească faţa oribilă, sau ochii cu căutătura fixă, bezmetică. I-a fost teamă şi l-a lăsat să vorbească. S-a prefăcut că nu-i dă nici o atenţie. Parcă hipnotizat de privirea nebunului, el însuşi devenise o mască impenetrabilă, imobilă. „Eu sunt Lot înţeleptul, alesul Domnului. Adevărat grăiesc! Stricăciunea domneşte în lume, peceţile sunt rupte, vine ploaia de foc. Păzeşte-te, aminteşte-ţi căinţa! Căci se va arăta un înger cu o greblă de aur, heruvul pedepsitor şi el va aduna stelele de pe cer. Va coborî negura, se vor surpa legile şi Diavolul va ispiti din toate părţile!” Mărunţelul tăcuse şi aruncase o privire iscoditoare în jur. Apoi şi-a făcut cruce de trei ori, cu mişcări repezite şi scurte. „Trăiţi, don inginer!” i-a mai spus, i-a întors spatele şi a ieşit.

Nu reacţionase în nici un fel, se purtase copilăreşte, ceea ce-l umplu încă o dată de ciudă Nimic din ceea ce făcuse până atuncui nu-i plăcea. Avea de ce să se simtă un om slab, un caraghios dezorientat şi lipsit de apărare. Dar cine ar fi trebuit să-l apere pe el de lumea asta care se arăta ostilă şi neprimitoare, o lume pe care fiinţa lui o dorea, o căuta, minată de inefabile nostalgii, ca s-o respingă în cele din urmă cu un fel de dezgust nedumerit, o lume pe care mintea lui, pradă durerii şi întunericului fiziologic, abia dacă o mai putea gândi? De undeva, din străfundurile neştiute ale ochilor, zădărnicite totuşi de pragul unui firesc orgoliu bărbătesc, se iviră câteva lacrimi subţiri, o boare sărată şi caldă. Pleoapele alunecau tremurătoare în jos, peste umezeala rotundă a globilor oculari, îl cuprinsese o furie violentă, deşi lipsită de obiect, simţea că nu se mai poate suferi şi era sigur că dacă n-ar fi fost starea buimăcitoare pe care i-o provocase abcesul şi întâmplările zilei ar fi avut o altă

înfățișare. N-ar mai fi bâjbâit prin lumina uscată a drumului ca un străin, fără să știe măcar dacă stăpânii casei pe care voia s-o revadă mai sunt în viață sau nu. Se crezuse un om chibzuit și serios, ca să descopere pe neașteptate această dorință copilărească de a revedea o casă dintr-un sat de care viața lui fusese legată doar pentru câteva luni, superfi cial și provizoriu, cu mulți-mulți ani în urmă. Durerea lui se înălța în aerul amiezii ca o tulpină tremurătoare de plasmă fierbinte. Nu mai putea amâna. Se opri și ser eliberă de greutatea rucsacului pe care îl târî până la banca din lemn de mesteacăn aflată chiar sub buza malului. Trase fermoarul unui buzunar și scotoci febril înăuntru până când descoperi cutiuța de tablă cu medicamente în care, în ultima clipă înainte să plece, aruncase, mai mult în joacă și câteva capsule de «ampicilina. De calmante uitase, își dăduse sefcma de asta încă din clipa în care îl încercau primele valuri ale durerii. Privi neputincios culoarea sângerie a cartușelor de antibiotic umezite de transpirație în palma deschisă. Se precipitase în zadar, n-avea apă, bidonul era gol, n-avusese prevederea să-l umple încă de-acasă. Privi în jur cu deznădejdea resemnată a omului fără noroc, știind prea bine că până în dreptul casei lui moș Luță nu va găsi nici o fântână la drum. Poate doar să intre într-o curte, dar ideea unei astfel de descinderi, cu toate explicațiile de rigoare, îl dezgusta. Se așeză prin urmare pe bancă, renunțase, ce mai contau zece minute în plus sau în minus! Apoi dintr-un alt buzunar al rucsacului scoase harta munților Vrancei să-si calculeze încă o dată drumul până la cabană.

Concediul pe care-l primise cu câteva zile în urmă, după tot felul de insistențe și amenințări, căci în serviciul lor domnea ca de obicei aceeași uriașă tensiune a restanțelor și recuperărilor, acest concediu smuls în cele din urmă cu spectrul unei cereri de demisie fluturată pe sub nasul lui Domintan, șeful lui, fusese îndelung calculat. Se bucurase de parcă ar fi câștigat nu știu ce victorie importantă, nu-si mai găsea locul, nu știa ce să facă mai întâi, cum să profite mai bine de timpul scurt care-i stătea în față. Avea atât de multe de făcut, atâtea obligații îl presau din toate părțile, că până la urmă învinsese dorul de ducă, pornirea de a se rupe de toate vechile sale obișnuințe, abandonându-se unei plăceri nomade, liberă de orice constrângere exterioară. Plecase în mare grabă, fără nici o asigurare, știind că se aruncă într-un tărâm al hazardului, dar poate că tocmai faptul acesta îl stârnise, ca o mică aventură, renunțând să-l mai caute pe Vlad, să afle de la el ce și cum, asta în cazul în care prietenul său ar mai fi întreținut vreo relație epistolară cu vreo persoană din sat, cu Știrbescu sau cu Oncioiu, sau poate chiar cu bețivanul și inteligentul de Benedetto, contabilul de la sector, peninsularul fără țară, părinți și familie, rătăcit nici el nu știa bine cum, în timpul războiului, în România și mai apoi în așezarea asta țărănească din creierii munților. Hazardul se dovedise

mai tare, căci lumea în care el nimerise prin proprie voință era și nu mai era aceeași, scoțând la iveală o față străină și dușmănoasă, plină de semne ridicole și amenințătoare, cărora poate într-o altă stare de spirit nu le-ar fi acordat atâta importanță. Dincolo însă de condiționările zilei, în sufletul lui își făcuse loc și un sentiment de vinovăție, de părăsire lașă î unui abstract câmp de luptă, îi promisese de mult, încă din vară, tatălui său că-l ajută câteva zile la înălțarea unui șopron, ba chiar îi dăduse de înțeles că i-ar putea face rost, cu relațiile lui în lumea constructorilor de drumuri și poduri forestiere, de niște materiale mai ieftine. Iar Gabi, fosta soție, îl tot bătea la cap de câteva săptămâni cu ideea unei partide de pescuit împreună cu Filip, băiatul lor, pe care îl vedea atât de rar și care începuse să-si piardă, bolnav de pasiunea sa ihtiologică, sâmbetele și duminicile la baltă. Ar mai fi fost și chestiunea unor acte pe casa părintească, întâlnirea cu fratele lui, Teofil, un mic consiliu de familie și apoi toată alergătura de rigoare pe la avocați și conțopiștii notariatului. Și ce să mai zică de mărunțișurile propriei sale vieți de burlac! Reparații de tot soiul în garsonieră, țeava de scurgere din baie care trebuia schimbată, bicicleta stricată și fără cauciucuri, drumul la agenția CEC din centru pentru calcularea unor dobânzi sau obligația urgentă de a face o cerere la IRE pentru înlocuirea contoarului care începuse să-i joace feste, încărcând dubios costul facturilor. Colac peste pupăză, o mătușă din Avrig, un fel de strănepoată a lui Gheorghe Lazăr, îi scrisese că-l așteaptă să-i arate niște lucrări foarte vechi, moșteniri de familie, care poate l-ar fi interesat întâi pe el, pentru că ea oricum voia să le vândă. Privise cu amărăciune și neputință manuscrisul abia început al Istoriei silvice și lăsase foile și desenele răvășite pe birou, spunându-si că doar în câteva zile de muncă susținută n-ar fi putut progresa prea mult! Plecase voios și grăbit, coborâse ușurat scările, lăsase totul în nedeterminare și alesese muntele, dând frâu liber unei nostalgii metafizice, obscură ca orice nostalgie, dar de unde să prevadă el acel păcătos accident fiziologic care îl țintuia în clipa aceea pe bancă, lângă ulița lui Cantor, în lumina din ce în ce mai prăfoasă, mai întunecată? Avea în față o parte a dealului Sahastru, cu casele lui răzlețite, ascunse în spuma verde-gălbuie a pomilor din grădini, cu pilcul larg de brazi al ieșiturii de pe culme, ce ascundea vederii poiana lui Cornet, locul de sărbătoare și petrecere al locuitorilor din cele trei așezări. Știa că nu mai are mult de mers, doar câteva zeci de pași, și va ajunge la cocheta clădire de bârne, vopsită în negru și roșu, a ocolului silvic. Se va opri acolo, va intra, imposibil să nu găsească pe cineva, măcar pe vreunul din foștii colegi din partea locului, vajnici gospodari și familiști, pe Porancea sau Boilă, pe Costache sau Vasilca. Sau, dacă nu, pentru că azi e sâmbătă și programul se scurtează ca de obicei prin tot soiul de ieșiri pe teren sau delegații improvizate, atunci măcar pe Ța'urica, femeia de serviciu, mama lui Păvălucă dulgherul, flăcăul tomnatic, cel care

prindea păstrăvii cu furculița la lumina lanternei și zdrăngănea pe la chefuri o mandolină dezacordată.

Era mai liniștit acum, nu-i mai păsa, știa ce are de făcut și-avea convingerea că după câteva capsule de ampicilina abcesul va da înapoi. Ratase poate o zi, dar nu concediul întreg, își privi ceasul de la mână, era 2 și jumătate. Timpul trecuse incredibil de încet, cu nici trei ore în urmă el încă se afla în furgoneta al-bjistră care acum probabil că-l ducea pe Cristescu acasă.

Pe harta pe care și-o întinsese desfăcută pe genunchi, drumul satului se desena subțire, o linie neagră însoțind șerpuirea unui fir albastru de apă împlântat în întinderea verde a pădurilor ca o rădăcină mustăcioasă. Privea cu atenție ramificațiile fine și scurte, ce închipuiau sursele aferente de apă ale Părușei, încercând să ghicească unde se află de fapt Izvorul Laptelui pe care îl știa din toamna când împreună cu Vlad făcuseră un drum la magazinul forestier după cartofi. Fluiditatea leșioasă a apei, gustul ei sărat și amar, curgerea ei înspumată ca o zeamă de var îl miraseră mult atunci, căci nu mai văzuse niciodată așa ceva. Apoi, după ce au căutat o vreme în susul văii și găsiseră câteva bucăți de piatră albă cu vinișoare verzui, s-au convins într-adevăr că oamenii aveau dreptate și că izvorul acela ar fi putut arăta locul unei viitoare cariere de marmură. Octavian urmărea desenul drumului care, trecând pe lângă magazinul tăietorilor de lemne, prm fața casei de vânătoare unde mai mult ca sigur că Nichita Cnstescu își petrecuse noaptea trecută, se înfunda la stingă în pădure, în valea lui Neag. Crucea roșie a marcajului începea însă cu puțin înainte, în șușui altei văi, pe dreapta, indicând o potecă ce trecea prin Zinoaga Borcii, prin Șaua Oilor și se oprea în dreptul cabanei „Aluniș”. Socotind de la marginea satului, traseul putea fi străbătut în cel mult trei ore. Și el voia să ajungă acolo pe lumină. Dar chiar și pentru eventualitatea că l-ar fi surprins seara pe drum, avea în rucsac o lanternă elvețiană puternică. Țigara era pe sfârșite, împături harta și o puse la loc, ar fi trebuit totuși să plece. Mai aruncă o privire asupra Sahas-trului, descoperind uimit pe drumul ce cobora dinspre poiana lui Cornet o căruță sau mai degrabă o șaretă cu doi cai, în care păreau să se afle doi bărbați. Distanța până acolo era mare și la o privire mai puțin atentă atelajul ss confunda cu o pată întunecoasă mișcându-se repede în jos, în ciuda înclinației destul de accentuate a dealului.

Urmări multă vreme vehiculul acela, din când în când pier-zându-l din ochi înapoia câte unui pâlc de copaci. Caii alergau neobosiți la vale. Încă puțin și coborâșul dealului se înfunda domolit în valurile de cătină țepoasă, cu fructe galbene, ce cotropeau pe o mare întindere malul drept al Părușei. Acum picioarele cailor și roțile șaretei nu se mai vedeau, iar mișcarea impetuoasă a atelajului părea plutirea agonică a unei insecte monstruoase, o enormă furnică cu mai multe capete târându-si înainte segmentele frânte ale corpului. Bărbatul

care ținea hățurile se ridicase în picioare înalt, rupând deodată vraja acelei închipuiri și unul din brațele lui se agita în aer mânuind probabil un bici, a cărui linie șfichiuitoare nu se putea zări de la distanța i care se afla Octavian. Toată precipitarea acelui animal-ob: ect părea lipsită de noimă, absurdă și ireală, pentru că auzul Iu; încordat nu reușea să distingă în aer nimic, nici zgomotul roților, nici tropotul cailor, nici îndemnurile nerăbdătoare și agresive ale lunganului cu hățurile în mână. Șareta se afla încă departe, pata ei mișcătoare îl făcuse curios și pentru o clipa el avusese în minte silueta deșirată a lui Oncioiu.

Totuși, senzația persistentă că țeasta i-a devenit mult mai u-șoară, ca și cum conținutul ei material de nervi, creie~i și carne s-ar fi evaporat sau s-ar fi uscat, era prea puternică, prea dominantă, pentru ca el să mai poată avea certitudinea că ceea ce vede, aude și gândește i se întâmplă cu adevărat. Trebuia să se grăbească, toate speranțele lui se legau acum de înghițirea a două-trei capsule de ampicilina, în doză dublă, de soc. Tocmai voia să-si ridice rucsacul și să și-l pună în spate, gândindu-se că în câteva minute șareta va ajunge la drumul mare, depășindu-l în goană, asta în cazul în care cei doi bărbați aveau treabă în centrul satului și nu undeva în sus, la exploatarea forestieră sau la casa de vânătoare, tocmai pusese mina pe cadrul de aluminiu și fumul țigării pe care o ținea încă în colțul buzelor îl făcea să închidă enervat ochiul stâng, când auzi niște pași greoi, de om bătrân și întoarse capul surprins. Era o femeie grasă, aproape rotundă, un fel de balon înfășurat în mai multe straturi de haine, coborî nd la vale cu pași mici și rari, într-un mers legănat, anevoios. Ța'urica! Ea încă nu-l observase și Octavian avu astfel la dispoziție câteva secunde în care putu s-o privească mai bine. Bătrâna ținea într-o mână o găleată de tablă galvanizată din care se ivea capătul flasc al unei cârpe umede, în picioarele învelite în jambiere groase de lână purta niște șoșoni de pâslă descheiați, cu aripile fluturând lăbărțate în lături, moi și zornăitoare, căci închizătorile stricate din tablă se atingeau sau clămpăneau în gol la fiecare pas. Se mișca cu o evidentă greutate și nu era vorba atât de încheieturile înțepenite și de pulpele năpădite de varice, cât de brațe și cap, de umeri și gât, care de-abia își mai puteau trimite în afară, prin multele straturi de haine, mișcările lor firești. Ța'urica era o fe-meie^ friguroasă, Octavian știa bine asta, dar bătrânețea părea acum s-o fi zăpăcit cu totul, transformând-o într-o creatură caraghioasă, într-un fel de păpușă de câlți, rotundă și abia însuflețită de mișcări lente, mecanice.

Descoperind-o în fața lui pe bătrână, primul orn cu adevărat cunoscut pe care-l întâlnea de când apăruse în sat, Octavian fu cuprins de un fior de ușurare și bucurie, în momentul în care, ajunsă chiar în dreptul lui, la câțiva pași de buza malului, femeia se opri privindu-l uluită și spunând: „Ptiu, bată-

vă norocul ța vă bată, era ța nu vă mai recunosc, domnu Tăvi!”, el se ridică de pe bancă și răspunse, cu un avânt de care se și miră imediat, „eu sunt, Ța'urico, eu sunt!”, grăbindu-se să-i iasă în întâmpinare, uitându-si cu totul durerea, sărind vitejește peste șanțul din marginea drumului, îi întinsese mână cu o grabă neliniștită de parcă i-ar fi fost teamă ca în următoarele clipe femeia să nu dispară din fața lui, iar ea i-o strânse bucuroasă, bărbătește, neașteptat de puternic, schițând un zâmbet larg, chinuit. Ridurile dese din jurul gurii îi strângeau buzele într-o botniță rigidă, aproape inflexibilă. Fața întreagă era cuprinsă într-o teribilă rețea de crăpături și șănțulețe, ca și cum, îmbrăcată într-o plasă subțire și foarte rezistentă de ață, carnea obrazului ei ar fi crescut, s-ar fi umflat și firele prea întinse ar fi tăiat țesuturile, înfundându-se adânc, lăsând urme cicatrizate în piele. Octavian cunoștea bine chipul femeii, dar acum ochiurile acelei rețele de zbârcituri păreau și mai îndesite și mai adânci, murdare.

— Viu chiar de la ocol, domnu Tăvi. Uite, acu am terminat,. Am făcut totu lună. Da' nu mai pot de obosită, țăraca de mine!... Și matale, cu ce treburi pe la noi, unde ța scriu că te mai vede omu?

— Sunt în trecere, Ța'urico, m-am rătăcit pe-aici cum ar veni... Voiam să trec și pe la casa lui moș Luță.

Ța'urica lăsă găleata jos și-si strânse mai bine basmaua sub bărbie. Se liniștise după efortul mersului și acum dădea semne că se pregătește de vorbă. Pe cap purta o bucată de pânză groasă, mare cât o broboadă, imprimată cu un model ciudat compus din șiruri de solzi sau din straturi de fulgi de culoare negru- «albuie, ca penajul de pe gâtul bufnițelor, al uliilor, în ciuda feței sale deschise, plină de bunătate, cu obrajii mari și căzuți, de femeie bătrână și grasă, Ța'urica avea într-adevăr în ea și ceva de pește somnoros, de bufniță șireată și plictisită. Câteva clipe îl măsură pe Octavian din privire, cântărindu-i chipul pe care nu i-l mai văzuse de atâția ani, apoi urmări cu jind prin aer restul țigării pe care inginerul îl slobozise cu un gest scurt spre mijlocul drumului. Octavian îi surprinse căutătura și duse mașinal mână la buzunar, dar bătrână se opuse aproape râzând, așa cum știa ea să râdă, cu buzele strânse și deschizându-si mai mult ochii mici, căprui, încercănați:

— Mulțumesc, domnu Tăvi, da io nu mai fumez, chit că mi-e tare poftă câteodată. Nu mă mai lasă doftoru, că sunt tare bonlavă, mă doare toate alea, toate alea... Și inima nu-mi dă pace, bate nebuna numa cum vrea ea, când tare când încet, când ță-mi spargă pieptu, când abia o mai auz și d-aia, vezi mata, am tensiune. Și de mâncat mănânc cât un copil, așa ce ciugulesc câte ceva, când simț că cad din picioare, da' altfel nu mi-e poftă, ța nu mai văzmâncarea în ochi, că nu-i duc doru... Zici c-ai venit ța ne vezi? Păi n-ai brodit-o, maică.Nu mai e nimeni, e plecați cu toții care pe deal, care pe unde-a apucat, că azi e

mare vânzoleană, cică îi trage în film și e toți duși la Cornet… Octavian o asculta nerăbdător, așteptând ca femeia să treacă mai repede peste amănuntele acelea care nu-l prea interesau. El pomenise înadins de casa bătrânului Milente, ca să vadă reacția ei, sperând să înțeleagă din ceea ce-i va răspunde care e situația, dar Ța'urica vorbea în continuare despre altceva, revenise la bătrânețea ei de ființă singură și bolnavă, ceea ce pe el îl irita și îl făcu la un moment dat să schimbe brutal vorba, atacând problema foștilor săi colegi de muncă:

— Și ce mai e nou pe la dumneavoastră, Ța'urico? Ce mai faceți, că eu de când am plecat nu mai știu aproape nimic…

— Apăi, ce ța mai fie, dom inginer, toate vechi. Io am ieșit la pensie, da'tot îi mai ajut, că cică acu altă belea, nu mai e bani ța plătească femeia de servici. Da' asta nu se poate, domnu Tăvi, la niște oameni cu carte și pe deasupra și ingineri. D-aia am zis și mai mă duc tot așa la două-trei zile, îmi dă și ei ce poate, că ce ța fac eu acață, mă plictisesc. Ța vorbesc cu pisica? Ță-l iau la întrebări pe Păvălucă? Da' nu-l știi matale pe Pără-lucă? Îl știi, cum ța nu-l știi? Viu la ocol și tot se cheamă c-am o ocupație. Acu e șef domnu Nelu, Porancea. Pâinea lui Dumnezeu și ăsta, domnu Tăvi, un om cum nu găsești dintr-o mie. Acu, uite acu, chiar sâmbăta trecută, și-a însurat și băiatul ăl mare. Ța vezi matale nuntă ca-n povești, ța vezi orchestră de ristaorant, ța vezi haine pe ei și mașini, păi toată strada era plină de mașini, uite-așa, uite-așa, ziceai c-ai semănat… E student, tot ca ta-su, e tot la sivlică, mai are anu ăsta și mâin^-poimâine îl și vezi în loc. Păi las' ța vie, că-i băiat de-al nostru și el le știe mai bine, nu? Toate problemele…

— Dar Costache, Vasilca, ei ce mai fac? Se trezi întrebând-o iarăși pe neașteptate Octavian.

Și Ța'urica își dădu din nou drumul, sfătoasă și plină de importanță, cași cum numai atât ar fi așteptat, o schimbare a subiectului:

— Vasilca e mort de mult, domnu Tăvi, fie-i țarina ușoară. Sunt șapte ani și mai bine de când a murit, acu în primăvară i-a făcut și parastasu de șapte ani. Ce toartă și pe omu ăsta! Păi nu-l mai știi mata, că tot timpu râdea și-n toată dimineața când mă vedea parcă-l aud: „Ce mai face doamna ministru? Omagiile mele…!” și eu nu mă supăram, că-l știam că-i glumeț. Ț-a răsturnat cu mașina, țăracu… Ț-a dus într-o râpă, plouase tare într-o noapte, drumu ț-a rupt și tot de-a dura, tot de-a dura până ț-a proptit într-un pom. Șoferu trăiește și-acu, c-așa a avut zile, da' el a murit la spital de gongestie. Își rupsese și șira spinării, da' ț-a lovit și la cap, două zile ț-a chinuit și a lățat pe drumuri doi copii, ăl mare e acum la Odobești, tot ceva cu pădurile, nu știu ce face pe-acolo…

— Și Costache, Boilă?

— Dom Costache e bine, e cum îl știi, tot ursuz și tot parcl-i tună și-i plouă, cu ale lui. Iar Boilă, domnu Eugen, nu mai e la noi, a plecat, și-a găsit undeva mai la vale, aproape de cată, și-a venit acu domnu Țandu, tânăr ca și mata, tot de la facultate, stă-n gazdă uite-aici, pe ulicioara asta, la a Iu Zgarbură. Da' nu m-ai întrebat matale, domnu Tăvi, de Afrănțoaie, de contabil, de domnu Grigoraș... Păi știi matale că-i țăracu-n pușcărie? Ce-a dres el, ce n-a dres, cine-i știa socotelile? Da' a-ncurcat-o urât, a pus-o de mămăligă... Stăde trei ani acolo și mai are încă pe-atât! Țărmana maică-ta, cit îl mai plânge, că de-nsurat, ca și ăsta al meu, Păvălucă, el n-a vrut ța țe-nsoare...

— Deci Păvălucă a rămas tot flăcău, se pomeni Octavian mirându-se.

Atâta îi și trebuise, că Ța'urica se porni imediat să facă pomelnicultuturor necazurilor ei în legătură cu năbădăioasa-i progenitură. Spunea lucruri pe care în general el le știa sau le-ar fi putut bănui, pentru că Păvălucă, așa cum îl cunoscuse cu ani în urmă, era deja un om matur, „format”, cum se zice, ce nu mai avea cum să-si schimbe în timp apucăturile.

Dar șareta cu cei doi bărbați se vedea deja coborând vijelioasă la vale și Octavian îl recunoscu imediat pe Oncioiu, care mâna caii cu aceleași gesturi grăbite, nervoase. Recunoscându-l, la rândul lui, pe inginer, secretarul sfatului trase tare de hățuri, încetinind rostogolirea roților și lăsând animalele să meargă la pas. Apoi, ajuns în dreptul lor, vehiculul se opri și Octavian văzu caii cu zăbalele înspumate și hamurile năclăite de sudoare. Fără să coboare de pe capră, vesel și ațâțat de goana ce-l îmbătase până atunci, Oncioiu strigă:

— Să trăiești, Taviene! Ce eveniment, domnule, ce eveniment să te văd!

Pe bancheta șaretei, alături de el, se afla un bărbat corpolent, roșu în obraz, cu o mustață groasă răsucită în sus și niște perciuni stufoși foarte lungi, de modă veche, ce mai că-i atingeau gulerul descheiat al cămășii albastre. Peste cămașă omul îmbrăcase o vestă neagră din stofă țărănească. Avea mânecile suflecate și era încins peste mijloc cu un șorț verde destul de murdar, îmbrăcămintea mustăciosului îl surprinse pe Octavian mai mult decât cravata roșie, cămașa alba și scurta din piele ale lui Oncioiu, care făcea în felul acesta o figură de persoană semioficială, neho-tărâtă între ținuta de teren și cea de birou. Se trezi întrebându-se de ce conducătorul atelajului era secretarul și nu zdrahonul de lângă el, care, după toate aparențele, după fizionomia sănătoasă, cu trăsături lipsite de finețe, părea mult mai obișnuit cu astfel de îndeletniciri. Răspunsese la salut și, lăsând-o pe Ța'urica în marginea drumului, acum se apropia de șaretă, să-i strângă mâna lui Oncioiu. Aplecându-se să-l întâmpine, acesta se scuză că nu coboară, fiind peste măsură de grăbit.

Octavian întinse brațul în sus, spre palma mare și caldă, umezită de strânsoarea hățului, simțindu-se ușor umilit de înălțimea de la care îl privea omul de pe capră, îi spuse că se bucură să-l vadă, ca oricum avea de gând să-l

caute, apoi îl întrebă de unde vine, prefăcându-se că nu știe nimic despre evenimentul ce tulbura molcoma existență a așezării. Nu află mare lucru în plus, pentru că secretarul vorbea precipitat și n-avea timp de amănunte, parcă citea din ziar un reportaj pentru televiziune, viața nouă a satului, gospodăria țărănească de munte, munca de zi cu zi, activitatea neobosită a oamenilor, tradiții și obiceiuri, concursul „Cel mai bun gospodar”. Era ultima zi de filmări și el răspundea de tot protocolul, locuitorii rămăseseră să petreacă acolo pe deal, iar tovarășii urmau să se retragă într-un cadru restrâns, avusese el grijă, o masă mare cum scrie la carte într-o grădină aproape de, consiliu, pomii cu lampioane, taraful de la cămin, câteva țărăncuțe de talent, bucate pe alese și vin de Odobești, toată problema era să nu le joace feste vremea și Oncioiu ridică privirea spre cer, împungând cu codirișca în sus spre leșia închegată a norilor. Octavian înălță și el capul și încercă să se uite la masa aceea enormă de lână cenușie și bătucită, mirându-se că lumina din jur, în ciuda soarelui care nu se mai vedea de mult, era totuși puter-nfcă, însă mișcarea bruscă a gâtului, privirea aruncată în abisul uniform al cerului îl ameți atât de tare, că se clătină pe picioare, sprijinindu-se cu o mină de marginea șaretei. Toată greutatea necuprinsului de deasupra parcă i se scursese în cap și de acolo prin urmeri și piept, în jos, până în tălpile picioarelor, ca lumina orbitoare a unui fulger nevăzut. Durerea îi întunecase ochii și prin întunericul acela el îl deslușea pe Oncioiu care-l privea nedumerit.

Octavian avu deodată, pentru prima oară în ziua aceea, revelația propriei sale fizionomii, a chipului său văzut din afară de altcineva, ca orics alt obiect înconjurător. El nu era decât o suprafață despre car; nu putea ști niciodată cum arată, o suprafață trădătoare ca o oglindă care-si smulge imaginile din propriile sale prăpăstii lichide. N-avea habar cum era fața lui atunci, dar își dădu seama că ea îl surprinsese pe improvizatul vizitiu și că în această surprindere se exprima nu atât enorma cantitate de timp scurs de când ei doi nu se mai văzuseră, cit starea lui din acele clipe, înfățișarea lui particulară pe care în zadar ar fi încercat să și-o ghicească într-un portret.

— Dar ce-i cu tine, te simți rău? Îl întrebase Oncioiu.

— A, nu, nimic, un abces, un dinte cariat… Mă doare de mă seacă. Știi, am venit cu-o mașină, am găsit o ocazie, închi-puiește-ți, chiar furgoneta lui Cristescu! Poate m-a tras curentul. ^.

Însă în timp ce vorbea și propozițiile îi zburau cu greutate de pe buze, Octavian își dădea seama că vrea să pară cu tot dinadinsul mai puțin suferind decât era, simulând o inutilă dezinvoltură, ce nu putea acoperi durerea infiltrată peste tot, în încrețirea ca de frig a obrajilor, în tremurul vizibil al pleoapelor, în pupilele mici, umede. Durerea creștea în el ca o buruiană sufocându-l cu frunzele ei groase și fierbinți, înăbușindu-i până și puterea de a

vorbi, străpungându-i carnea cu mii de rădăcini fibroase și foarte subțiri ce izbucneau în afară pe întinderea pielii ca niște vârfuri de ac. Și, totuși, el încă vedea lumea din jur și se ținea pe picioare, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, încă mai era în stare să schițeze un zâmbet, să tragă cu coada ochiului spre caii ce loveau nervos pământul cu copitele sau să urmărească linia hățurilor pe care secretarul le ținea în mâna stângă, întinzându-se lucioase sau slăbindu-si încordarea, după cum capetele celor doi bidivii se mișcau într-o parte sau alta, apărându-se de insistența furioasă a muștelor. Aerul tresaltă în valuri mici de răcoare și un miros iute de dospeală ierboasă și de sudoare animală amestecată cu praf îl îmbrăca pe Octavian într-o cămașă de senzații proaspete, inefabile, ca în vremea copilăriei.

— Cristescu... Păi era la vânătoare, chiar eu i-am dat un om să-l însoțească... Și cât mai stai, nu-mi faci mâine o vizită? Sau ce-ai zice să viichiar acuma cu noi! Dânsul – și Oncioiu arătă cu mâna spre însoțitorul său – e specialist în preparate vână-torești... O să mănânci o friptură de căprioară pe cinste...!

El îi răspunse că se grăbește, că vrea să ajungă chiar în seara aceea pe munte. Spuse că vrea să treacă și pe la casa bătrânilor Milente, doar îi era în drum, însă apoi o ia în sus spre „Aluniș”, să nu-l apuce noaptea în pădure. Vorbea și îl privea pe secretar de jos, de lângă pneul de cauciuc al vehiculului, cu capul caraghios înălțat, simțindu-se încă o dată umilit și stingher. Chipul iui Oncioiu se modificase destul de mult. Părea ușor gârbovit, părul blond, uleios, cu firul subțire, i se rărise, iar pe frunte avea săpate riduri dese, ca niște linii tremurătoare de peniță trase cu mina. Se îngrășase și un început de gușă îi dubla la fiecare aplecare a capului bărbia cărnoasă, feminină. Grație genelor lungi și dese, blonde și ele, Oncioiu ascundea în el ceva de orn care doarme, care visează cu ochii deschiși. Avea o față încă tânără, proaspătă, cu trăsături puternice, însă mătasea spălăcită a pleoapelor îl îmbătrânea.

— Da, răposatul moș Luță... Păcat de așa om! Însă bătrâna uite că seține. Are 86 de ani, a luat-o noră-sa în Cobilița, n-am mai văzut-o prin sat. Da' altfel n-ai chitit-o rău deloc. Dacă te duci, o să găsești acolo, Taviene, o domnișoară...!

— Ce domnișoară?

— Ei, o fată făinuță, o profesoară. Lumea vorbește, ce să-i faci? Își are și ea curiozitățile ei, câteodată pare cam într-o ureche... Neluș șoferul a moștenit el casa din față, unde stăteai tu cu Vlad. A renovat-o, i-a bătut dușumele, lambriuri, i-a schimbat ferestrele și acoperișul și-a-nchiriat-o la fătuca asta. El e pe la Buzău, a divorțat și s-a-nsurat a doua oară, e șef la un garaj. Da' vine des pe-aici și când vine doarme acolo, așa că lumea ce să facă, vorbește...

— Și cum adică, ea singură în toată casa?

— Singură, Taviene, singură. Și eu mă mir că nu-i e frică, domnule, nici frică, nici urât! Însă acum te las, îmi pare rău. Vezi și tu, cu tovarășii ăștia… Una-două, mă ajunge mașina din urmă și eu nici nu știu ce-i cu masa, cu aranjamentul, dacă au reușit băieții să repare generatorul ăla de curent… Hai, nea Ene, mai ia și matale hățurile, că zău c-am obosit!

Octavian îi strânse mâna lui Oncioiu și se trase mai spre marginea drumului, în timp ce șareta se urnea cu repeziciune din loc. Auzind numele bărbatului care-l însoțea pe secretar, el tre-sărise fără să știe de ce. Apoi descoperi că Ța'urica nu se mai găsea în locul unde o lăsase. Bătrâna dispăruse fără urmă. Era atât de surprins de dispariția ei, încât uită imediat chipul omului, hainele lui, masivitatea lui de jupân, chiar și rolul, la urma urmelor banal, pe care el îl juca în petrecerea tovărășească organizată de mai-marii primăriei.

Citea, aproape că uitase unde se află, apoi, deodată, aerul se fărâmița. O explozie vegetală. Zgomot brutal, exterior și apropiat. Ca o lovitură în moalele capului. Octavian recunoscu mediat, de parcă ieri îl auzise ultima oară, freamătul violent al frunzelor de vișin. Smulsă din spațiul aseptic al literelor înșirate pe hârtia verzuie, privirea lui știa că geamul ferestrei din față se înnegrește, devine gălbui și opac. Vedea o curgere viforoasă de aer, un fel de apă murdară, tulbure. Tulpina groasă a pomului, gardul și stiva de lemne – semne catifelate, cenușii de lucruri doar bănuite că sunt.

Frunze, tăișuri de lumină obosite, solzi mari și vârfuri de săgeți zburând prin fața lui ca niște planetoizi. Gândi, văzu în minte, aproape că rosti cuvântul ăsta. Perdeaua groasă a prafului învăluise totul, cap și mâini, piept pântece și picioare, într-o senzație aspră și alarmantă. Numai închipuindu-si că l-ar putea cuprinde murdăria aceea fluidă și trupul lui se cutremură. Auzea acum și mai tare zbuciumul uscat al frunzelor, hârșâitul înfundat al rămurișului ce se freca sălbatic de șarpanta învelită în sită a casei. „Planetoid”, își spuse el încă o dată și cuvântul i se păru potrivit. Alte gânduri, alte imagini i se năpusteau nestăpânite pe buze. Mai să vorbească de unul singur. Luciditatea lui cobora spre adevărurile exacte, elementare ale acelei întâmplări cenușii. Gânduri de o seriozitate prostească: furtună, murdăria și praful, caietul, se rup norii, paie așchii, frunze și nisip, Doamne, ce ploaie vine și ea nu s-a întors! Și, totuși, îngropat undeva, într-un colț tăinuit, în peștera de carne a făpturii, bolborosea sentimentul liniștitor al adăpostului. El se afla în casă și privea, iar afară, afară…

Caietul rămăsese pe masă, deschis. O dorință nestăpânită să aprindă lumina. S-a sculat în picioare, limba grea, gingia inflamată, într-un afund al capului a redescoperit susurul vechii dureri. Frunze culori și umbre. Zbucium explozie zgomot clătinare năprasnică. S-a așezat pe scaun, descumpănit. Ce

fuseseră toate acestea: gânduri sau propoziții? Și de ce să se gândească el tocmai acum dacă au fost gânduri sau propoziții? Ca două fire rupte și apoi înnodate: zuruitul lemnos vegetal și voalul greu de pulberi scociorâte din unghere și șanțuri din cotloane și bălării, întunecând aerul molcom al curții. Dar cum de nu simțise el până atunci furia de afară, nebunia văzduhului, țipătul crengilor? Abia vederea, fereastra l-au făcut să-si dea seama că are și auz.

Într-adevăr, citise, se lăsase furat de ciudatele pagini ale caietului și ochii lui alergau pe o cărare de litere nervoase, albastre, pălite de timp. Poate uitase încă o dată prezentul, nu mai știa unde se află, chipul ei îi zburase din minte. Citea, încerca să înțeleagă ceva din acea lume impenetrabilă pe care Vlad o trăise în urmă cu aproape zece ani. Uitase peisajul de dealuri sărace ș±

Așa că. se trezi plimbându-se de la ușă la masă, pe lângă soba verde de teracotă și bocancii lui de montagnard se îngropau grăbiți în moliciunea alb-cenușie a procoviței ce acoperea bună parte din dușumeaua de scândură. Călca cu milă, de parcă s-ar fi temut să nu lase în urma lui murdărie, un mers nervos, dar țeapăn. Obiectele camerei, plantele de pe etajere și gheridoane, cărțile de pe rafturi și acvariul cu pești erau niște prezențe materiale pe care ochii lui abia daci le percepsau. Aspectul neașteptat al interiorului îl uimise la înc; put atât de mult, că acum, când era singur și-ar fi putut cerceta totul pe îndelete, simțea că e mai bine să nu rupă vălul senzației de straneitate în care plutea, că n-ar avea prea mult de câștigat dacă ar încerca să se obișnuiască în mai mare măsură cu lucrurile din jur.

Se plimba, se gândea. Citise paginile lui cu nerăbdare, dar și cu un calm nefiresc, reținându-si pornirile momentane de „apreciere” și așteptând de la un rând la altul să simtă cum în suflet i se trezește ceva, o căldură un strigăt sau o lumină, nu știa ce, probabil revelația, căci despre revelație îi vorbise Pia lonescu, o înțelegere orbitoare și esențială, o bucurie mirată. Dar poate că el căutase în paginile caietului altceva decât descoperise gazda lui, femeia pe care o aștepta, tânăra profesoară de naturale al cărei parfum plutea în aerul camerei cu o provocatoare discreție. El căutase poate certitudinea că Vlad nu era pe atunci, în urmă cu attâia ani, doar omul acela simpatic și superficial, inteligent și» bun. Lipsit de încredere în sine și m; reu hărțuit de o sensibilitate anarhică, ci o ființă cu o intimitate profundă și gravă, un bărbat mai puternic și mai hotărât decât lăsau să se vadă gesturile sale mereu paradoxale și retractile, urmându-si viața fascinat de o coerență numai a lui, secretă, străini mult prea bătutelor drumuri ale ambiției de duzini, victorioasă în cele din urmă. Or, el avusese în față însemnările unui învins, paginile unui scriitor de ocazie, notele unui om care nu știe și nu crede.

Un biet om care bâjbâie și vrea să înțeleagă și asta cu atâta disperare, cu atâta naivitate, de parcă ar fi ceva de înțeles o dată pentru totdeauna în lumea asta! Un bărbat tânăr inteligent și sensibil ce-si inventează viața la întâmplare, vânează cai verzi pe pereți, iluzoria plenitudine a zilelor, dar în cele din urmă obosește, capotează, își zdrobește iluziile de pământul confundat donqui-jfatește cu tărâmul făgăduinței, trage linie și adună. Pune punct și renunță.

PȘi ceasurile vieții lui se scurg monotone și fără culoare, cu dimineți de școală și ședințe, activități obștești și discuții de cancelarie, cu petreceri întâmplătoare și clipe de feroce singurătate, cu elanuri și prăbușiri și uneori el se trezește ca dintr-un somn, se așează la masa din dreptul ferestrei și scrie, privește scândură cenușie spălăcită a gardului, dârele albicioase ale ploii, stiva de lemne, zborul grăbit al câte unei păsări mici necunoscute, căderea frunzelor roșii, alunecarea fulgilor deși de zăpadă, silueta bătrî-nului Luță țârâindu-si pașii spre poartă, norii groși vineții ai apusului, cerul, de fiecare dată cerul acela pufos adânc amar metalic și îndepărtat, de fiecare dată aceeași porțiune îngustă de curte, o mătură tocită de nuiele, o găleată pentru lături și foastăna pe care bunica Zamfira toacă sfeclă și buruiană, găini scociorând în țarină, smocuri de iarbă coceni și pilcuri de frunze, pământul cu toate urmele vieții și ale trecerii timpului într-o gospodărie de țărani bătrâni care-si îngrijesc singuri grădina, ară și seamănă, culeg și-si pun recolta la adăpost prin magazii pivnițe și șoproane, își hrănesc vitele și orătăniile, se închină și se pregătesc de odihnă, înțeleg c-a mai trecut o zi, pentru ca mâine iarăși cântatul cocoșului, lumina cu geana ei tulbure, aceleași gesturi și aceleași cuvinte, aceleași ceasuri pline zorite și aceleași dureri de șale și picioare, puterea tot mai slăbită a ochilor a inimii. El, oaspetele lor cu chirie, el, profesorul de desen Vlad Ștefan, știe toate acestea, le recunoaște, a aflat cum e viața aici, cum trece timpul și se destramă zilele, el simte că nu mai rezistă. El nu se poate mulțumi doar cu atât, își refuză condiția de notar anonim, situația de spectator uluit al unei lumi ermetice și aparent adormite în somnul ei cu ochii deschiși, urmându-si drumul de la naștere spre moarte, neștiută de nimeni, iubindu-si morții și pruncii, necazurile și sărbătorile, viața și petrecerea, meandrele și lumina, luminile și întunericul. Nu poate fi ca ei, ca oamenii aceștia cuminți și buni, mân-dri și neguroși, supuși, încrâncenați. Nu-i înțelege, n-are cum să intre în rândurile lor, se minte c-ar fi altfel. Să evadeze, să fugă! E prea orgolios, n-are nevoie de nimeni, nu se lasă înfrânt, singurătatea nopților și a zilelor goale, uscate. Din când în când primește scrisori și răspunde, e mai vesel, mai împăcat, lumea pare aceeași peste tot și pentru câtva timp sentimentul lui de naufragiat își pierde violența. Scrie, citește, se hotărăște să scrie, acceptă totul, adoarme, nu mai pictează de mult. În somn i se întâmplă să viseze o zi de vacanță, o splendidă dimineață de vară și el ține în mână o pensulă, are șevaletul în fața,

vede un câmp cu răpită și dincolo de el pilcuri de sălcii, tufișuri de cătină și măceș, malul unui râu sclipitor prin apa căruia trece, cu fusta sumeasă și sandalele-n mână, o fată blondă, Sânziana. Visează, se trezește, omul acesta e Vlad, dar Sânziana e o himeră. Sute de zile la rând el se trezește în aceeași încăpere, face aceleași gesturi matinale, încuie ușa și pleacă, intră în școală se ceartă cu directoarea, refuză, e un profesor simpatic, iubit de copii, vine pe drum, salută pe unul pe altul, descuie ușa și intră, hârtia, cărțile, pân-tecele cald al nopții care-i înghite pe toți.

Încet-încet, în încăperea înconjurată din toate părțile de șuru-irea monotonă a ploii se instala întunericul. Un întuneric nisipos cenușiu, pe care Octavian îl simțea pătrunzându-i în suflet, uscân-du-i inima, pielea. Se reîntorsese în sat și așteptase tot timpul o stare care să-l facă într-adevăr să se bucure de acea reîntoarcere. Dar suferința penibilă de-a lungul căreia înotase, gâfâise și-si pierduse orice siguranță de sine, întâlnirile cu Ța'urica și Oncioiu, nesfârșitul drum al așezării și cerul imobil, acoperit de nori ca de o unsuroasă leșie închegată, chiar ea, profesoara Pia lonescu, ținând în brațe un coș cu cartofi pe treptele de la intrarea în școală, apocalipsa propovăduită de omulețul cu cizme roșii, revederea lui Cristescu, directorul cel mare de la județ, pustietatea din jur, toate acestea îl zăpăciseră, îl făcuseră să nu mai fie el, cel dintot-deauna, ci un fragil rezultat de moment al întâlnirilor lui cu lumea din afară. Era ca și cum o putere necunoscută i-ar fi înlocuit sentimentele, amintirile, căldura sângelui, ceara cuvintelor, mintea, tot acel inefabil mănunchi de trăsături și semne care răspundea la numele lui, Octavian Costin, cu altceva, cu un teritoriu necunoscut de gânduri, nehotărâri și dorințe pe care el nu era pregătit să-l stăpânească.

Se trezi că e din nou așezat în fața geamului, că privește prostit ploaia, apoi că ochii i se mută pe buza rotundă a paharului, pe conturul unghiilor murdare și își dădu deodată seama că starea aceea, bucuria așteptată n-avea să vină niciodată și că mâine dimineață cel târziu va trebui să plece. Ratase întoarcerea, reve-'nise într-un sat pustiu, într-o zi apăsătoare, îmbâcsită de praf și adieri neliniștite, trecuse prin întâmplări curioase, iar camera în care se afla în momentul acela, singur și din nou fără să știe ce va mai fi, era poate culmea previzibilă a nefirescului în care se bălăcise până atunci, toată ziua. Chiar și Pia, această aparent obișnuită dăscăliță de țară, crescută la oraș, era o ființă ciudată, cât se poate de ciudată. Cu fața ei albă, lăptoasă și strălucirea ochilor mari întunecați, cu părul ei de aramă și gâtul flexibil, nervos, lung ca în picturile lui Modigliani. Chiriașa lut NeLuș, fiul cel mic al răposatului Luță, nu era o femeie frumoasă, cum i se păruse la început, avea însă un farmec aparte, ce izvora nu doar din trupul ei subțire și fragil, ci și din gesturile repezi și neașteptate, din clipirea veselă a pleoapelor și ușoara graseiere a vorbelor, un

defect natural pe care oricine l-ar fi putut confunda cu emfaza, deși nici vorbă de așa ceva.

Se târâise cu ultimele puteri printre casele satului, și-n locul capului simțea o durere rotundă și vie, cu găuri ca niște răni, prin care respira și privea, auzea zbaterea slabă a vântului și cucu-rigul unui cocoș într-o ogradă, mugete depărtate de vacă, țipete de copii pe valea Părușei. Mergea, dar pașii parcă nu mai erau ai trupului său, ci ai unei voințe străine, rece și luminoasă, pur-tându-l bezmetic înainte spre o țintă incertă. Ajunsese înaintea casei, se uitase bine la ea, să nu greșească, să știe cu precizie unde se află. O privea și contururile ei îi jucau în fața ochilor așa cum tremură ierburile vara pe câmp înapoia geamurilor fierbinți ale depărtării.

Se oprise istovit în drum, remarcând imediat strălucirea albă aacoperișului cu șindrila schimbată, obloanele de lemn din laturile ferestrelor, perdeaua galbenă de muselină ce acoperea geamul din stânga, prin care el și Vlad priviseră de atâtea ori dealul Să-hastru, căruțele și caii, urcușul și coborâșul femeilor cu desagi în spinare, culoarea aprinsă a tufelor de cătină cotropite de brumă. Ușa de la intrare fusese și ea înlocuită cu o suprafață masivă de stejar, ca o poartă de cetate, lucrată în romburi de lemn și nituri de aramă. Era descumpănit, dacă greșise? Dacă iarăși greșise? Și nu îndrăznea sa apese clanța portiței și să intre, nici n-ar fi știut cum să motiveze acea vizită. Să spună, pur și simplu, „știți, domnișoară, cândva am locuit și eu în casa asta și...”, apoi să-i ceară un pahar cu apă. Însă femeia zărită pe treptele școlii era deja în fața sa, înaintea impunătoarei uși de stejar, îmbrăcată într-o bluză albă, foarte largă, ca de spadasin medieval, și într-o pereche de pantaloni strimți, dintr-un velur albastru, pensați tare în față și croiți anume pentru a-i lăsa descoperite gleznele subțiri, uluitor de subțiri. Octavian știa că o va reîntâlni, se pregătise să o revadă, însă apariția ei tăcută, instantanee, de parcă ar fi trecut prin lemnul ușii fără s-o atingă, materializându-se brusc în fața sa, l-a tulburat ca și cum ar fi văzut-o pentru prima dată.

— Ei bine, iată-vă! Spusese ea, teatralizându-si vorbele, în-tinzândînainte o mână în care Octavian avu pentru un moment impresia că vede sclipirea unui tăiș de floretă. Haideți, curaj, curaj!... Mai adăugase. N-aveți ce face: de ce ți-e frică, nu scapi...

S-a grăbit să-i urmeze sfatul, împinsese înainte portița de lați. Tăiată în două de o scurtă alee din pietre de râu, grădinița din fața casei îl învăluia într-un miros amar de flori tomnatice, gladiole, gherghine și crizanteme albe, timpurii. Oprindu-se în fața ei, zâmbise, încercase să zâmbească, bâiguind cu o nesiguranță care n-avea nimic prefăcut, dar și cu un ton ce încerca să arate că îi acceptase jocul, un „săru' mâna, domnișoară profesoară, la dispoziția

dumneavoastră!'„ Crezând că el mai are încă ceva de zis, ea tăcea. Și-ntr-adevăr, Octavian se pomenise adăugind:

— Drept să vă spun, curajul ăsta îmi lipsea și, după cum ați văzut atunci în fața școlii, de felul meu nu sunt un curajos...

Femeia îi întinsese băiețește mâna, spunându-si tare numele: Olimpia,Pia lonescu. Și degetele lui primiră cu plăcere palma ei mică și parfumată pe care, dacă nu i-ar fi simțit încordarea, ar fi dus-o fără să stea pe gânduri la buze. Îl durea capul îngrozitor și simțea o nevoie nebună să-si lipească obrazul, fruntea de palma ei. Casa din care ieșise tânăra profesoară era atât de schimbată încât părea o altă casă, pe ea, pe Olimpia lonescu, abia o cunoscuse, dar în sufletul lui Octavian se năștea siguranța că izbăvirea e aproape și că palma ei mângâindu-i fața i-ar face mai bine decât orice calmant, îl furase închipuirea, se bucura ca în. Fața unui miraj, făcea gafe. Uitase să se prezinte, nici nu-si dăduse seama că uitase. Pia îi zâmbea în continuare, cântărindu-l din ochi:

— Va să zică, așa arată domnul Tăvi, transfugul nostru, pe care în momentul ăsta îl doare ori capul, ori o măsea...

— Bine, dar de unde știi? Izbucnise surprins, simțind că femeia din fața lui e în stare să-l domine, de la bun început, să pună» stăpânire pe el, ca un om care-i cunoaște toate secretele.

— Cum de unde? După iris și cristalin, după epiderma facială și rictusul buzelor. Sau poate că vocabularul ăsta nu-i tocmai potrivit... Sunt biolog de meserie, dragă domnule inginer și am o slăbiciune specială pentru morfologia plantelor, dar și pentru fețele oamenilor, însă dacă te referi la nume, de unde-ți știu numele, explicația e puțintel mai lungă...

Urmase un moment stânjenitor de tăcere, Octavian ar fi vrut să mai întrebe ceva, însă era năucit de dezinvoltura replicilor ei, nu-si mai găsea cuvintele. Pia îi zâmbea încurajator și ușor persiflant, degajat, ca un om stăpân pe situație, apoi, cu un gest scurt. Pentru a curma stinghereala ce amenința să-i cuprindă pe amândoi, l-a apucat de mâna, invitându-l înăuntru. Se lăsase în voia ei, mulțumit de ceea ce se întâmpla, ca un copil confruntat cu blân-dețea grijii materne. Nu protestase când profesoara l-a ajutat să*Și dea rucsacul jos din spate. Apoi a vrut să-si scoată hanoracul, dar acesta trebuia tras peste cap și el uitase să-si descheie nasturii de la mâneci. Zbătându-se acolo, în întunericul hainei din care capul lui încerca să se smulgă ca dintr-un sac, l-a cuprins, panica, o scurtă senzație de sufocare, presentimentul că în clipa când ochii vor regăsi lumina, femeia din fața lui va fi dispărut ca o nălucă, însă se înșelase. Ea era o prezență cât se poate de materială. Reușise să se elibereze în sfârșit de năbădăiosul veș-mănt și o privea din nou, ușor jenat, căci rămăsese, ca un mototol, cu brațele prizoniere în mâneci. Înțelegând situația

caraghioasă în care se afla, ea îi sărise în ajutor, i-a descheiat nasturii, râzând cu poftă și spunând ceva despre „neajutorații ăștia de bărbați”, în mișcarea aceea de revenire la lume, Octavian îi cuprinsese, fără să vrea, de parcă și-ar fi pierdut echilibrul și ar fi avut nevoie de un sprijin să nu cadă, încheieturile reci și subțiri. Aproape că îi distingea bătaia pulsului și era atât de fericit de acea măruntă întâmplare, că n-ar mai fi lăsat-o pe Pia să-si retragă mâinile. Mâi-nile ei reci și ușoare, lipsite parcă de orice greutate. Câteva clipe o privise cu un curaj de care nu se crezuse în stare, știind că febra în care îl aruncase abcesul, aprinzându-i carnea din creștet până-n tălpi, îl îmbată de porniri nelămurite și-l face să perceapă totul ca o sporită acuitate. O privise, profesoara nu avusese curajul să-si ridice pleoapele, iar el știuse că ea se preface.

Intraseră apoi în cameră, el fusese invitat să ia loc și se așezase pe pat, iar domnișoara Pia se grăbise să caute într-o cutie mare de carton fiola salvatoare. Răscolea printre învelitorile de celofan și pungulițele foșnitoare de hârtie, le făcea să sune pentru a le ghici conținutul, pe câte una o deschidea și o strângea nemulțumită la loc, dar în tot acest timp ea continua să vorbească:

— Ce n-am prea înțeles e că ai zăbovit în fața școlii minute întregi. Ai citit firma, ai privit ferestrele… Parcă visai…

Vorbea cu atâta familiaritate, tot ceea ce spunea ea părea atât de natural, că Octavian se simțea tot mai descumpănit. Stătea acolo, pe marginea patului, cu spatele drept și mâinile așezate cuminte pe genunchi, într-o poziție de o stupidă gravitate. Oricât de stângaci l-ar fi făcut durerea, prezența femeii îi sporea stângă-cia. Și totuși, în ciuda acestui fapt, după întâmplarea din hol, simțea că nu i-ar trebui prea mult să devină obraznic, că ar avea curajul s-o îmbrățișeze pe tânăra aceea roșcată și dezinvoltă, în momentul în care ea s-ar apropia din nou, atingându-l iarăși fără nici o intenție.

— Am știut imediat cine ești. Am știut? Am simțit, mai precis. Nu, n-aș putea să-ți spun cum vine asta. Așa sunt eu, o natură intuitivă. Trăiesc din presimțiri și deziluzii… Dar nu păreai un excursionist. De un an și mai bine de când sunt aici și ești primul pe care-l zăresc în peisajul ăsta selenar… Ți se citea pe față că știi, că revii. Un ins nedumerit, clipind din pleoape ca un miop ce și-a pierdut ochelarii, dar unul în cunoștință de cauză, cam așa ceva. Fiul risipitor. Ca să nu rmi vorbesc de prietenul tău Vlad, care te pomenește de câteva ori în caiet.

— Care caiet? Sărise el ca ars, dându-si seama din nou că vorbele femeii îl luaseră, pe nepregătite.

— Un caiet, un caiet cu copertă albastră. Turcesc sau albanez, nu știu precis. N-am reușit să-i aflu proveniența. Sigur, ceva de import. O vânzătoare din Focșani mi-a confirmat că astfel de produse exotice s-au găsit și la noi în

comerț. E un jurnal, sau nu chiar, mai degrabă însemnări, fragmente, extrase, pagini extraordinare, în orice caz…

— Bine, dar… Încercase Octavian să spună sau să întrebe ceva.

— Ai dreptate, ai ghicit cât se poate de bine. A fost o întâm-plare. Deunde să-l cunosc eu pe stăpânul caietului? Nici n-aș vrea să-l cunosc, am motivele mele. Sunt o femeie pățită. Și e foarte posibil ca mâine să regret și cunoștința cu dumneata, un alt personaj al scenei de față… Dar unul întravesti, nu-i așa? Ei, nu, glumesc, pe cuvânt că n-aș vrea… Prietenul Scriitorului! Poate-i de preferat… Scriitorul în carne și oase, ce groaznică dezamăgire! Să știi că am trăit-o, nu vrei să-ți povestesc? Cât despre obiectul cu pricina, îl am de la Neluș, proprietarul, șoferul, amicus Bachus… Acum vreo patru ani, când nu știu ce i-o fi venit și s-a apucat de renovarea casei, l-a găsit sus, în pod, într-un teanc de reviste și ziare împachetate și legate cu sfoară. De unde până unde, greu de spus. Vlad vrusese probabil să trimită pachetul prin poștă, sau i l-o fi lăsat lui moș Luță să-l expedieze. Dumnezeu știe. O fi plecat în grabă și-o fi uitat de el… A, bineînțeles, a încercat și Neluș să-l citească. N-a înțeles nimic și-a vrut să-l ardă, să n-aibă cine știe ce necazuri, doar știa ce-a pățit taică-său. Până la urmă l-a păstrat și într-o zi, că el vine des pe aici, face tot-soiul de afaceri dubioase cu lemne, s-a hotărât să rni-l arate și mie. Dar nu putea pricepe cum de „profesorul ăsta avea atâtea prostii în capul ăla al lui și nimeni nu-si dădea seama…"

Octavian o asculta, îi urmărea gesturile, ar fi vrut să revadă curtea, casa bătrânilor. O întrerupse, întrebând-o dacă are ceva împotrivă ca el să se așeze pe scaunul din fața ferestrei. Pe atunci, pe vremea primului an de stagiatură, acolo era locul lui preferat. Pia*nu se mirase în nici un fel de pretenția musafirului și, după ce decapitase fiola și vărsase licoarea tămăduitoare în paharul cu apă, se apropiase și ea de fereastră:

— Da și mie îmi place să stau aici, nici nu știu ce mă atrage. Pentru că dreptunghiul ăsta de curte n-are nimic frumos…

Și el observase imediat că locul părea neschimbat: fâșia de cer, tulpina pomului, pământul și iarba, o porțiune din zidul casei din spate în care trăiseră bătrânii. Doar că moș Luță nu mai era…

Moș Luță Milente nu mai este – își aminti Octavian, încer-când sădistingă prin geamul întunecat și aburit de ploaie (pentru că și acum, în lipsa ei, care-l îngrijora tot mai mult, el se afla tot acolo, la masă) conturul lucrurilor de afară. Apoi se întrebă de unde pornirea asta bolnăvicioasă de a privi din nou ceea ce mai văzuse o dată. Și înțelese cât de mult îl deformase durerea, starea prin care trecuse, în fond, toate adevărurile acelei zile erau niște adevăruri senzitive, incerte. Așa că Vlad avea dreptate cu programele lui de existență, pentru că viața nu era altceva decât o adunătură de zile și stări, nopți, gânduri

și senzații, bucurii și dureri concrete ale întregii ființe, purtându-i pe oameni pe drumurile lor mărunte și întortocheate până la moarte, sfidând abstracțiunile voinței, ambițiile și convingerile lor fundamentale de ființe de fier. Or, Vlad înțelesese la vreme că omul nu e de fier și că mecanica vieții te poate transforma într-un perfect mecanism. De asta încercase el să scape.

Avea caietul în față și, privindu-l din nou, își dădu seama că el se oprise din citit nu doar din cauza vântului de afară, prăvălit cu vuiet asupra pomilor și lucrurilor curții, ci și pentru că după secvența stărilor, însemnările se întreiupeau, păreau să se oprească la marginea unei foi albe, virgine. Dar era vorba numai de o singură foaie. Caietul continua cu alte note, fragmente de proză, citate din cărți, pentru a se încheia, neașteptat, cu un grupaj de poezii, scrise fiecare pe o pagină separată, fără titluri, fără nici o sugestie privind data compunerii lor.

Nu mai citi nimic, doar răsfoi mai departe și apoi se întoarse la pagina nescrisă, încercând să înțeleagă ce rost avea acolo deșertul ei împărțit în rânduri egale de urzeala liniilor de ghidaj care nu erau nici verzui, nici albastre, cum i se păruse, ci de un violet subțire, stins, crepuscular. Oare autorul acelor pagini își acordase astfel dreptul de a reveni pentru vreo ulterioară observație? Simțise el că nu spusese totul în legătură cu ineditele sale experiențe și lăsase loc liber pentru viitoare completări?

Închise caietul, îi privi încă o dată coperta. Era un caiet de dictando destul de subțire, cu o copertă colorată într-un albastru intens, viril. Deasupra unui chenar negru, ce delimita locul alb, dreptunghiular, rezervat numelui, se puteau citi două cuvinte culese cu litere mari de tipar: OKUL DEFTERI. Pe spatele caietului fusese imprimată expresia Cârpim Tablosu și sub ea tabla înmulțirii de la l la 9. Dedesubt, alte cuvinte: Haftalik Ders Programi și apoi, în dreptul unor căsuțe de orar, urmau zilele săptămânii:

Pazartesi.

Săli.

Carsamba.

Perșembe.

Cuma.

Cumartesi doar șase, pentru că una din ele, duminica probabil, lipsea.

Așadar, cwnartesi, ziua de sâmbătă, prima lui zi de concediu, care se apropia de sfârșit. Cumartesi, un cuvânt frumos, senin, cu inflexiuni sudice. Duminica nu avea nume. Oare Pia o fi știind cum numesc albanezii sau turcii duminica? Și-o aminti din nou pe profesoară. Ea se apropiase de masă cu paharul, el întinsese mâna, îl primise și n-a avut curajul să-i prindă palma. O privise din nou. Un obraz luminat și celălalt în umbră, un ochi mare și umed strălucitor și celălalt mai sticlos, mai puțin viu. Rădăcina neagră a părului,

puful mărunt și blond de pe obraz. Deci Pia se vopsea, culoarea arămie a pletelor ei era o minciună. Simțin- < du-se iarăși studiată, ea i-a zâmbit, dar de data asta i s-a uitat drept în ochi și l-a întrebat dacă nu vrea o cafea. El refuzase fâstâcit. „Poate mai târziu, mulțumesc, să-mi treacă durerea...” și-si aprinsese o nouă țigară. Pia se așezase într-un fotoliu, lângă perete, în locul unde, pe vremea când el și Vlad împărțeau camera, se afla etajera cu cărți. Femeia din fața lui era o expansivă, nu suferea tăcerea, vorbea tot timpul. Răspundea la întrebările lui înainte ca el să fi apucat să le pună. Sărea de la una la alta, dar nu vorbea deloc incoerent. Avea farmec în conversație pentru că îi plăcea să povestească și retrăia cu seriozitate, ca o artistă, toate nimicurile.

Își amintea cum auzise mașina, era în cancelarie, singură în toată școala, un fel de ofițer de serviciu, auzise mașina, ieșise în coridor, se aștepta să fie ceva tot în legătură cu filmările, vreun oficial întârziat, niște tovarăși de la centru în control, poate chiar vreun inspector, și l-a văzut coborând, îl spiona pe geam. Dinapoia perdelelor, l-a văzut și i-a tresărit inima, parcă știa deja că> necunoscutul acela îi va fi oaspete, că niște fire nevăzute o leagă de bărbatul înalt, nehotărât și buimac punându-si rucsacul. În spinare și apucând-o înainte pe drum, apoi a tresărit și mai tare, i se făcuse frig: caietul, Octavian, „pădurarul cu licență”, caietul lui Vlad, era oare posibil? Și-si amintea mai departe cum venise dimineața la școală, îi era frig și aprinsese focul, citise ceva întocmise niște planuri de lecție i se zbătea întruna pleoapa stingă se plictisea, apoi simțise nevoia de puțină mișcare, avea câteva rânduri de cartofi pe lotul experimental din curte, tot trebuia să-i scoată, a căutat în cămăruța femeii de serviciu găsise un hârleț și un coș de nuiele, munca asta o putea face și singură, nu e ea prea îndemânatecă însă atâta lucru, nu-i așa? Tocmai terminase să-i adune când zbârr! Telefonul, l-a auzit de afară a intrat repede a lăsat cartofii în coridor s-a năpustit în fugă în cancelarie, la capătul celălalt al firului nu era nimeni cineva făcea glume, apoi furgoneta albastră și el pasagerul cu rucsac galben, l-a văzut că se apropie era mai mult decât sigură că se va opri ia fântână și atunci i-a venit ideea trebuia să improvizeze ceva, să-l surprindă, să-i atragă atenția că ea există, a îmbrăcat în grabă halatul femeii de serviciu a luat coșul și a ieșit, abia mai târziu și-a dat seama de prostia făcută, ce rost avea să iasă cu coșul afară, normal ar fi fost invers că doar cartofii nu cresc în casă și chiar s-a întrebat dacă el nu se gândise la asta nu i se păruse ciudat? Cit despre omulețul cel spân, Cristache Heruvul, nebunul satului, s-a și amuzat în sinea ci, era sigură că mărunțelul nu putuse trece pe lângă el fără să-i spună ceva care să-l pună pe gânduri, ea una se obișnuise ca de câte ori îl întâlnește să-l audă strigându-i „uite, uite Satana!” și să-si facă speriat zeci de cruci, însă vezi că nu toată lumea crede că individul ar fi nebun, unii zic că e un mare șmecher care-si bate cum vrea joc de ei, alții...

Și în timp ce Pia îi vorbește și durerea lui se subțiază își pierde puterea năucitoare, Octavian își amintește viziunea ciudată din fața școlii și ar vrea s-o întrebe pe profesoară dacă ea știe că pe locul acela cândva fusese o crâșmă care a ars într-o singură noapte sau că tatăl lui moș Luță, străbunicul lui Nelus, a fost pe vremuri notarul satului, unul dintre oamenii înstăriți cu stână lângă Podul Bradului Alb și joagăr la Zăplaz în capătul pădurii, acolo unde pârâul Boului întâlnește Părușa (când au despădurit ei locul, în urmă cu unsprezece ani, pilonii și temelia construcției, resturi din fostul jgheab încă se mai vedeau), însă femeia din fața lui schimbase pe neașteptate vorba, dar poate că ți-e foame – și el negase din cap, nu-i era foame – iar ea spusese: nici mie, nici nu știu ce se întâmplă cu mine, de când sunt aici parcă trăiesc cu aer, prefer laptele fructele prefer brânza și morcovii cruzi, nu-mi place să gătesc nu mi-a plăcut niciodată, bucătăria e pentru mine ca o celulă de închisoare, să nu mă ții acolo că mor! Sloganul cu femeia la cratiță e-o nerozie și uite, deși abia ne-am cunoscut, dragă domnule Tăvi, trebuie să-ți mai spun și asta, nu știu ce mi-a venit ia-o ca pe o slăbiciune de moment, dar dumneata ești un om delicat un intelectual, să nu crezi că eu sunt așa cu oricine dar dumneata îmi placi îmi inspiri cum se zice încredere, sunt sigură că te-ntrebi ce caut eu în creierii munților, poate nu ți-ai revenit nici acum, cum adică o femeie tânără singură și lipsită de experiență să-si ducă viața aici în Fundul Lumii? Așa gândești probabil, deși la capitolul experiență s-ar putea să greșești mulți se înșeală, uite într-o zi un individ mai obraznic un coleg de școală mi-a spus că am o figură de victimă și că să nu-mi fac iluzii în doi trei ani sunt prada sigură a unui, țugurlan cu diplomă cazan de țuică și oi”, așa mi-a spus colegul ăsta al meu mă și vedea măritată și îngropată aici că altfel nu se poate cât am să pot rezista, chiar nu-mi vine câteodată să-mi iau câmpii? Ei bine, domnule inginer, lumea știe, dar dumneata mai mult ca sigur că nu, n-ai de unde: află că ai în față o femeie care a cunoscut toate deliciile măritișului, nu sunt chiar așa de nedusă la biserică pe cât par, am un copil un băiat și exact peste o lună și cinci zile împlinesc 24 de ani. E o performanță, nu-i așa? O, nu e cazul să te uiți la mine așa, ca la o minune a naturii sau poftim a societății! Ăsta e adevăratul, tristul meu adevăr, am fost o proastă și o naivă, dragoste mare, aiureli, m-a luat apa, n-am știut ce-i familia sau poate mi-am imaginat eu altfel familia… Însă Laurențiu, soțul meu, fostul meu coleg de facultate, în momentul de față laborant în București la nu știu ce institut cu apele și poluarea, că el nu s-a prezentat la post ca mine, a plătit amenda și gata, a mai avut și-o pilă în cece, însă băiatul ăsta de care mă îndrăgostisem până-n vârful unghiilor… Nu, nupot să-i înțeleg pe bărbați! Adică pentru ei femeia-nevastă e un bun casnic între altele, doar aia care spală gătește face și crește copii? Nu mi-a plăcut niciodată să fiu condusă, să mi se comande, nu suport gelozia, nu-mi plac scenele

publice, nu mi-a plăcut să gătesc, ți-am mai spus și uite, am oroare de bătaie și-njurături... Sunt toate astea motive suficiente? Zău că nu vreau să mă scuz, am și eu o droaie de defecte, dar nu se mai putea și nu cred că se va mai putea vreodată, din punctul ăsta de vedere m-am resemnat. Sunt o fire independentă, n-am ce face... Acum băiatul, Cristi, e la părinții mei, la Ploiești, îl văd rar, știi cât de greu poți pleca din mizeria asta, însă n-aș mai putea trăi fără să 4țtiu că el există și când mă gândesc la el viața aici mi se pare mai ușoară. N-am prietene, colegele mele de la școală sunt care măritate care cu gândul la măritiș, unele nici n-au o facultate, abia au terminat liceul, n-au avut baftă și au găsit aici o pâine nici albă nici neagră, stau în gazdă, sâmbăta pleacă acasă, la vale, au și ele tot felul de greutăți. Așa că eu am ales singurătatea, florile, plantele, ascult muzică, mă plimb pe dealuri, aș îndrăzni să spurc că studiez vegetația submontană... Dar nu, să nu exagerăm, ce fac eu e o cercetareempirică fără pretenții. Iubesc și florile de interior, arbuștii exotici... Acum, mai nou, mă pasionează cartoful, planta asta miraculoasă, încerc să aclimatizeze aici un soi nou, mult mai dulce, mai bogat în vitamine, un fel de cartof -desert, uite că există și așa ceva! Încă neomologat... Am o cunoștință la un institut de cercetări, el mi-a dat în toamna trecută un tubercul pe care-am reușit să-l înmulțesc... Și acum să-ți vorbesc și despre caietul acela, cred că abia aștepți. Știi, pentru mine, care nu mă prea omor după literatură, a fost o revelație, ceva care mi-a catalizat pur și simplu ambiția! Ce mi-a plăcut la prietenul dumitale? În primul rând înclinația asta a lui spre lumea vegetală, un om care iubește natura, dar care, spre deosebire de mine, nu se mulțumește doar cu atât. Un om chinuit,: nemulțumit de aparențe, înspăimântat de monotonie, un senzitiv. Un revoltat. Nu, cum ți-am spus, nici n-aș vrea să-l cunosc, paginile lui îmi sunt de ajuns, îmi place neputința asta a lui victorioasă, slăbiciunea lui energică, voința lui de a nu se lăsa înecat' în noroiul vieții obișnuite. Și numai faptul că ești în căutarea unui drum și tot înseamnă ceva! Mă și asemăn puțin cu prietenul dumitale. Ca ambiție, vreau să spun. În anul întâi m-am căsătorit și în anul trei eram deja divorțată. O mică dramă, mai ales pentru ai mei, mama tata dar și prietenii rudele. Și atunci am vrut să le arăt de ce sunt în stare. Nu numai lor și mie. Aveam nevoie de o experiență dură. Am căutat-o și acum o am, vezi bine. La repartiție pur și simplu am închis ochii și-am pus la întâmplare arătătorul pe hartă. Ce mai conta! Eram cu toții o apă și-un pa-' mânt. Generația blestemată. Deși nu pot spune că aruncată aici n-am avut și un dram de noroc. Locuința asta în primul rând, bunăvoința lui Neluș. Atunci de ce să mă plâng? Cum îți închipui probabil, viața mea nu e roză, suport și destule măgării, insolențe prostești și avansuri deșănțate. Dar am învățat să-mi fac din1 singurătate un privilegiu, am învățat să iau lumea așa cum este, fără fasoane, să mă suport și pe mine așa cum sunt...

Pia vorbise mult, își descărcase sufletul, în nici o jumătate de oră îi spusese aproape totul. Se cuibărise în fotoliu, cu picioarele adunate sub coapse și se mărturisea ca în fața unui prieten pe care l-ar fi cunoscut de când lumea. Octavian ședea pe scaunul din fața ferestrei ascultând-o și ascultându-se, încercând să prindă ceva din susurul tot mai slab al durerii ce-si retrăgea apele mocirloase, resorbindu-se din cap într-un cotlon tăinuit al organismului, în viscere sau în fundul inimii. O asculta și simțea cum el însuși reînvie, cuprins de dorința mărturisirilor, îi deslușea timbrul cald ușor răgușit al vocii, intonația repezită, curentul de energie ce creștea sau slăbea în materia vorbelor ei și își dădea seama că Pia era și ea o femeie ca toate femeile, vorbăreață și mândră, ambițioasă și destul de terestră, o femeie plină de viață, deși tristă, dezamăgită. Și totuși, Pia îi plăcea tot mai mult așa cum era, pentru că o vedea spontană și curajoasă, hotărâtă să nu se dea bătută, în ciuda delicateții ei de femeie subțire, elegantă, obișnuită cu bulevardele marilor orașe iar nu cu drumurile desfundate și dealurile abrupte ale unui sat de munte. O femeie zveltă, plină de farmec. Nu era o frumoasă, el înțelegea tot mai mult asta. Avea o față puțin cam rotundă, nasul subțire și lung, buzele prea ferm tăiate, fără nimic senzual, în schimb, ochii te cucereau imediat, în adâncimea lor catifelată și plină de întuneric simțeai că te pierzi.

Și tocmai pentru a scăpa o vreme de fascinația ochilor Piei (era momentul în care ea ajunsese să-i vorbească despre plante), Octavian se ridicase de pe scaun și se dusese în dreptul celeilalte ferestre, cea tăiată spre dealul Sahastru, unde se afla mica ei rezervație botanică. Un lămâi mititel, un cactus rotund și țepos, un puiet minuscul de smochin și într-o lădiță câteva tulpini de zmeură înflorite, ceea ce-l lăsase cu gura căscată, pentru că el nu știa nimic despre acel hibrid de rubus idaeus care se cocea de două ori pe an. Pe lângă toate acestea, multe ghivece cu flori, cele mai multe necunoscute, cu frunze lucioase, cerate, plante agățătoare urcând spre tavan pe fire nevăzute de ață, pe care nu le mai întâlnise vreodată în nici o casă, în nici o grădină. Rămăsese o vreme acolo, admirând mica ei colecție vegetală și din când în când aruncându-si ochii pe geam, atent la legănarea copacilor și la zborul greu al norilor negri deasupra dealului pe care se scurgeau într-o grabă dezordonată țărani cu vite, căruțe cu famei și bătrâni, grupuri de pionieri cu steagurile desfăcute murdare de noroi fluturând în vântul puternic.

Se întorsese s-o întrebe ceva în legătură cu sărbătoarea de pe deal, dar chiar în momentul acela Pia spunea „săracii, numai de nu i-ar apuca ploaia până acasă!”, era chiar lângă el, nici n-o auzise apropiindu-se, se îmbrăcase (când oare?) cu o geacă albas-ifă de o culoare metalică extrem de vie, și fața ei dobândise astfel o paloare și mai pronunțată. Avea părul mai roșu și ochii mult mai negri decât crezuse.

Pia venise aproape și-i pusese mâinile pe umeri, o clipă doar, o clipă l-a atins, curajoasă și inofensivă, ocrotitoare și șăgalnică, îl privise drept în față spunându-i: „Dar despre toate acestea, despre mine și dumneata, mai e vreme să stăm de vorbă... Lipsesc câteva minute, nu te superi, nu-i așa? Mă duc să iau laptele^ până nu-ncepe ploaia... Dacă ai chef, poți să stai de vorbă cu Jimrny, prietenul meu din palatul de sticlă!” și ea îi arătase într-un borcan acoperit pe fund cu o mină de rumeguș un harnster alb și gras care dormea făcut ghem ca o minge moale de pluș. Îi simțea respirația pe obraz, îi vedea chipul de la o distanță amețitor de mică și-si dădea seama că Pia de pe treptele școlii era alta o altă femeie, pentru că Pia de acum părea să fi folosit cu discreție, înainte de venirea lui și creionul dermatogiaf și cutiuța cu farduri. Machiajul o întinerea și mai mult, preschim-bând-o aproape într-o puștoaică. Nu-si rujase buzele, nici n-ar fi fost nevo'e, pentru că gura ei, deși tăiată din linii severe, era cărnoasă și roșie, de-a dreptul provocatoare, îmbrăcată în scurta albastră din fâs, Pia părea într-adevăr o copilă, iar tinerețea ei astfel revelată îl atrăgea pe Octavian irezistibil, în clipa în care ea îl atinsese cu mâinile, el era gata-gata s-o îmbrățișeze. Simțise în piept un fior de căldură amărăciune și bucurie, însă i se făcuse frică, prea repede și prea burtal s-ar fi întâmplat totul. Așa că doar a întrebat: „Stai mult?” iar profesoara s-a întors din dreptul ușii grăbită și iarăși zâmbitoare: „Nici zece minute, ți-am spus, doar merg aici în vecini, la Badiu lui Toader dacă-l mai știi... „ Apoi alunecase prin lumina de sulf a camerei și ridicase de pe un raft un caiet: „Uite, să nu te plictisești până atunci...” Era caietul lui Vlad și culoarea lui albastră semăna atât de mult cu aceea a hainei îmbrăcate de Pia, încât preț de o clipă Octavian avusese impresia că, asemenea unui scamator, ea l-a scos dintr-o mânecă, vrând astfel să-l liniștească și să-l asigure că totul este adevărat, că lumea ei și a caietului există, amândouă adevărate și palpabile, deși asta doar atât cit rămânea în vigoare convenția acelui joc de-a întâlnirea întâmplătoare.

Plouă. De pe dealul din față coboară ultimele căruțe, un „Aro” cu farurile aprinse, u: i grup de flăcăi îmbrăcați în costume populare. Plouă dar nu este frig. Apele pârâului s-au umflat, câțiva oameni tocmai se apropie de punte, unul din ei ține deasupra capului o umbrelă roșie. Prin fața lui Octavian trece în goană un grup de copii adăpostiți sub o enormă foaie de plastic pe care vântul o umflă și o scutură cu furie, mai să le-o smulgă din mâini. Copiii țipă, râd, strigă tare „bună searaaa!” dar Octavian nu răspunde. De câteva minute ieșise în mica verandă de la intrare, își aprinsese o țigară, se întreba ce să facă. Era aproape sigur că profesoarei i se întâmplase ceva. Dar unde s-o caute, cum să acționeze? Parcă ea îi pomenise un nume, Badiu lui Toader, un vecin. Nu și-l amintea, oricât și-ar fi chinuit memoria, n-ar fi putut spune cine e omul ăsta, unde stă.

Până la urmă n-are altceva de făcut decât s-o aştepte. Trage din ţigară, îşi lasă greutatea când pe un picior, când pe altul, priveşte drumul pe care se scurg şuvoaie groase de apă galbenă. Doar o pâclă plumburie, apăsătoare, ceaţa ivită pe nepoftite şi târându-si zdrenţele peste albia apei, printre tufişuri, case şi copaci. Trece un bărbat călare, o siluetă cenuşie, gârbovită sub sacul ce-i atârnă ca o pelerină pe umeri. „Hai să trăieşti dom şef!" zice omul şi Octavian încearcă să mormăie un salut de răspuns, apoi aruncă ţigara stinsă la jumătate şi intră în casă. Unde să plece? Îşi repetă că Pia s-a speriat de ploaie şi că din cauza asata ea întârzie atât. Gândul pare convingător, dar nu-l linişteşte.

S-a oprit acolo în hol. I-e frig şi somn. O încăpere goală, de trecere. Vede în stingă intrarea în camera profesoarei, se gândeşte că înăuntru e cald îl atrage irezistibil patul moale, îmbietor. Abia îşi mai ţine ochii deschişi. Se clatină, toate gesturile i s-au muiat, e gata parcă să adoarmă în picioare. Nu poate înţelege ce i se-ntâmplă. Şi, totuşi, mintea lui răsare din amorţeală, recunoaşte în dreapta cele două uşi: „camera de rece" şi „odaia", cum le botezaseră el şi Vlad, pe atunci. Ce curiozitate neaşteptată, se simte dintr-o dată stârnit de noua înfăţişare a casei, trupul lui vrea ceva, nici el nu ştie bine ce, să descopere dacă nu cumva cele două încăperi nu şi-au schimbat destinaţia. O mână nevăzută parcă-l împinge de la spate. Se apropie, apasă hotărât prima clanţă. Uşa e încuiată. Apoi face agale câţiva paşi şi-si lipeşte urechea de cea de-a doua uşă. N-are curajul s-o încerce, mai întâi să tatoneze terenul. Ascultă, rămâne o vreme aşa, cu ochii căscaţi de atenţie. N-ar putea spune că^ aude ceva. Totuşi, din lăuntrul încăperii răzbate un fel de linişte locuită, o tăcere omenească, tulburată din când în când de foşnete scurte, părelnice şi ele. Închipuirile auzului său întunecat de plictisita măcinare a ploii… Dar nu-i mai pasă, îl doare spinarea, sângele îi zvâcneşte în tâmple, pleoapele sunt tot mai grele. Nu-i mai pasă, a prins curaj, pune mâna pe clanţă, deschide uşa şi se opreşte în prag.

În faţa unei mese lipite de pervazul geamului ce dă spre curte, p î un scaun vechi cu spătar, stă un bărbat pe care el îl recunoaşte imsdiat. E George. Cuprinsul încăperii e înţesat de tot soiul de obiecte: teancuri de covoare şi lăicere, calupuri de parchet, oale de pământ de toate mărimile, greble şi furci, un maldăr de piei de oaie, tălăngi şi clopote, saci cu ciment, colaci de sârmă, o lădiţă mare cu cuie, o vârtelniţă stricată şi scheletul desfăcut în bucăţi al unui război de ţesut. Masa şi scaunul de la geam pe care sade nemişcat bărbatul cunoscut de Octavian par asediate din toate părţile de o indescriptibilă harababură. Lingă peretele din fund, deasupra unui scrin cu sertarele lipsă, se vede o trocuţă plină vârf cu mere ionatane. Alături, pe o ladă de zestre cu desene florale scorojite, câţiva bostani galbeni, pietroşi, a căror lumină se răspândeşte sulfuroasă în jur, învăluind în catifeaua ei palmele şi obrazul celui

din fața ferestrei. Bărbatul, George, nu pare deloc incomodat de neorânduiala ce-l înconjoară. S-a izolat între două turnuri de pază dispuse simetric pe tăblia mesei de-o parte și alta, clădite unul din dosare groase, celălalt din cărți și foi albe nescrise. El stă pe scaun aproape nemișcat, ca o statuie de ceară și pare să privească urzeala deasă a ploii. Ochii lui au o fixitate nefirească, trădând vederea oarbă, opacă, întoarsă înăuntru.

Octavian deschisese ușa cu teamă, dar apoi pășind înăuntru și văzând ceea ce vedea s-a simțit brusc ușurat, îi fusese puțin frică, se temuse de descoperirea a ceva oribil, teribil și când colo îl avea în față pe George, pe nimeni altul decât pe George, un bărbat cărunt, ușor adus de spate. Stăpânul încăperii îl auzise, întorsese capul mirat ca un om care știe totul și tocmai la acea întâmplare nu s-ar fi așteptat. Apoi i-a făcut semn să se așeze pe teancul de covoare din apropierea sa. N-a zis nimic, se reîntorsese la vechea-i preocupare, puțin îi păsa de nepoftitul oaspete. Scria, avea în f ață o coală de hârtie, se aplecase mult înainte cu pieptul și brațele aduse deasupra mesei, ca un păianjen încordat gata să-si înșface prada. Octavian vedea că el scrie, gândindu-se cu ciudă că nimerise peste sărmanul om într-un moment de inspirație și-l deranjase. Ar fi trebuit oare să-si ceară scuze? Îl urmărea cum ținea stiloul ridicat în aer, era atent la mișcarea ochilor lui, când cu privirea pierdută în jumătatea încă albă a foii, când furat de lumina tot mai scăzută a geamului și înțelegea că nu trebuie să-si facă griji, că orice cuvânt al lui ar fi de prisos, pentru că George nu l-ar auzi. În încăpere domnea un miros aproape indefinibil în care amăreala albastră a subțirelui fir de cerneală se amesteca prafului și unui iz întunecat de naftalină. Același aer mai depunea mărturie și despre alte prezențe: plante medicinale, blănuri răscoapte, boabe de grâu roase de șoareci, tămâie. Ceea ce nu putea înțelege Octavian și asta mai că-l înfricoșa, era de unde se cernea în încăpere lumina aceea galbenă, sulfuroasă, învăluind, puternică, nu doar bostanii mari de pe ladă, ci toate lucrurile de lângă pereți și mai ales masa de scris…

Capul omului din fața ferestrei, aplecat și strâns tare în menghina umerilor, părea din când în când să se înalțe în aer, rupt de trup, plutind în atmosfera aceea ca o imponderabilă minge de carne. Deseoii mâna lui George, cu ascuțișul stiloului înfipt într-un cer numai de el știut, se smulgea din nemișcare și cădea în zbor lin pe nisipul hârtiei. Ea alerga o vreme, se zvârcolea ca într-un dans cu ritmuri monotone și precise, apoi se poticnea, dădea semne de oboseală, părea să fi uitat ce făcuse până atunci. Aceeași mina se trezea din somn, revenea pe abia zbicitele-i urme, ștergea un cuvânt, adăuga altul, punea o virgulă, tăia un rând întreg, trasa o scurtă săgeată de rapel. Spatele lui George se apleca și mai tare deasupra mesei, ca și cum, pe măsură ce se acoperea de urmele scrisului, bucata de hârtie ar fi devenit și mai fragilă, dar și

mai prețioasă, având astfel nevoie de și mai multă ocrotire. George nu mai era un păianjen și încordarea aceea a întregii lui ființe nu mai avea nimic prădalnic. Trupul lui devenise zidul de apărare al unui castel de nisip. Dar acestea erau explicațiile lui Octavian, cate-l urmărea pe bărbatul din fața mesei ciTo nestă-pânită curiozitate și iritare, știind că el îl simte, nu l-a uitat și totuși nu-l bagă în seamă, îl ignoră ca pe oricare altă prezență materială. George era un bărbat încă tânăr, ușor adus de spate, un cifotic tipic, cu gâtul scurt și o față osoasă, aspră. Părul lung, bogat și cărunt, dădea obrazului său angular un profil de efigie. Avea sprâncenele groase, puternice și un nas cărnos, cu nări largi, a cărui ușoară arcuire acvilină se potrivea buzelor mari, senzuale, dar contrasta cu bărbia îngustă și scurtă, imatură, ca de copil. Octavian îi privea maxilarele proeminente, ochii vădit exoftalmici, cu conjunctiva inflamată, pleoapele grele și fruntea groasă, plină de riduri adinei, știind că George ar fi fost în stare să rămână oricât pe scaunul acela, cu aceeași demnitate de condamnat lipsit de speranță, fără să obosească, fără să «găsească altceva mai bun de făcut.

E liniște, răpăitul moale al ploii pare acum să se audă de departe, ca un fond sonor înregistrat pe bandă de magnetofon. Când mâna lui George coboară pe albul tot mai îngust al paginii, ea pare o pasăre, un fel de ciocănitoare roșiatică în căutare de hrană. Pe unde trece ea, dârele albastre ale ciocului însemnează 8 un drum orb, flămând, tot mai obosit. Și coala de hârtie crește, se îngroașă ca o scoarță albă de mesteacăn. Bate vântul și copacul se leagănă. E cald și crengile bătrâne ale copacului scârțâie din toate încheieturile. Octavian aude foșnetul rămurișului sub care are impresia că doarme, dar îl confundă cu plânsul prelung al unei uși uitate deschise. Prin subțirea tăietură a pleoapelor îl zărește pe George și George scrie, tace, îmbătrânește în lumina galbenă a înserării. Tulpina copacului se înalță albă din dușumea, ușa din spatele lui scârțâie enervant, căci vântul o poartă alene încoace și-ncolo și nu se găsește nimeni s-o închidă. Octavian vede jnâna bărbatului din fața ferestrei și mâna aceea îl vrăjește cu mișcările ei letargice. Avea impresia că doarme, însă abia acum somnul îl ademenește cu adevărat. I s-au îngreunat pleoapele, încăperea e împânzită de o ceață dogoritoare și el își spune că n-are voie să adoarmă, că n-are voie să piardă din ochi masa de la fereastră, încearcă să-si miște degetele împreunate pe genunchi, să se ridice de pe teancul de carpete, dar picioarele nu-l mai ascultă, freamătul argintiu al copacului îi amorțește orice gând, orice pornire, încăperea se umflă ca o bășică și George se îndepărtează devine tot mai mic, mâna lui dreaptă abia de se mai vede.

Bate vântul, se leagănă crengile. El a cuprins trunchiul în brațe și urcă, urcă spre cer. Are în față o scorbură largă, adâncă. E curios și-si vira capul în hăul ei, alunecă de-a binelea înăuntru, și-a pierdut greutatea, plutește. A ajuns

într-o odaie mare, luminoasă, vede ferestrele acoperite de perdele ușoare de pânză, simte mirosul pereților de curând văruiți. E camera copilăriei lui. Stă în pat, e puțin trecut de miezul zilei, din bucătărie se aude zgomot de vase spălate, șnurul de apă al robinetului deschis, papucii mamei lipăind pe linoleum, un capac scăpat din mâna, boscorodeala ei neînțeleasă, liniște. Apoi foșnet de pungi, vântul trântește ușa cămării, ploaie de zahăr într-o farfurie. Și-a tras acoperă-mântul peste cap, strânge tare din pleoape, dar tot nu poate să adoarmă. S-a jucat pe afară, a sărit peste șanțul din fața casei, a găsit o nuia și a intrat în curte fugărind găinile, voia să bată cocoșul dar nu l-a ajuns. Cățelul lui nea Benone lătra ca un apucat de după gard. A aruncat cu pietre, de vreo două ori l-a nimerit. A auzit trenul și a luat-o la fugă. S-a urcat pe gardul grădinii să numere vagoanele. Vedea cum se apropie locomotiva mare și unsuroasă ca un vițel tăvălit prin funingine, îl vedea și pe mecanic și atunci a început să strige: „Dă cu a-buri! Dă cu a-buri!” dar mecanicul se uita la el plictisit, parcă nici nu-l vedea, parcă nici nu-l auzea. Aproape că-i venea să plângă de ciudă. Adrienuț spunea că mecanicul lor e mult mai bun și că, de câte ori trece pe Hngă livada de la marginea satului, îi udă. Nu mai avea nici o speranță, nu mai striga, mai bine să numere vagoanele. Apoi deodată a crezut că orbește, se sufocă. A luat mâinile de pe gard să și le ducă la ochi, era să cadă. În jurul lui se legănau nori albi ci lipteb, plutea într-un fel de vată pe care n-o puteai prinde în mână și care te uda pe păr și pe obraz. Era fericit, auzea țăcănitul roților, zărea printre zdrențele alburii baloți mari de paie, stive de scândură, suluri de hârtie groase cât roata compresorului. Era apoi soare și lumină, ce dacă pierduse primele vagoane, le numără pe celelalte, făcea semne disperate cu mâna și striga „nenea! Ne-nea! Mul-țu-mesc, ne-nea!”. Mecanicul scosese capul pe geam și îl privea râzând. Și el râde acum. Mama crede că el doarme, dar el s-a băgat cu totul sub capotul cu flori roșii și râde. Ce bine a fost! Dacă ar deschide ochii, ar vedea petele întunecate ale florilor și ar putea spune că vede stelele. Pânza cerului miroase a săpun și a levănțică, dar el simte ceva și din transpirația fină a mamei, simte parfumul pielii ei arse de soare. Când termină treaba în bucătărie, marna iese în grădină să plivească de buruieni straturile cu ceapă, îl pune și pe el s-o ajute, dar lui nu-i place, îi place seara, cu stropitoarea. Atunci vine și tata de la serviciu și el are treabă cu porcii și vițelul din grajd. Se duce cu bicicleta după iarbă, îl ia și pe el. Pune o Cernută pe cadru și-l suie acolo. Dar de vițel lui i-e frică, nu-i place să stea aproape. Mai ales când îi vede ochii holbați și vineți ca niște bube. Vițelul se uită la tine de parcă nu te-ar vedea. E un animal atât de prost! Dacă-i întinzi palma, ți-o linge. Adrienuț zicea că dacă vrei să ai freză, îți pui zahăr în cap și te duci la vițel. Adrienuț e prietenul lui, dar spune câteodată niște prostii… A uitat că trebuie să țină pleoapele strânse. Și ce dacă, sub capot n-are cine să-l

vadă. E cuminte, nu se mișcă, doar se gândește, tot timpul îi trece câte ceva prin cap. Din când în când apare mama, nici n-o simți când a ajuns lângă pat. Ea ascultă și atunci el se face că respiră cum știe că respiră oamenii în somn. După ce pleacă ea, nu mai respiră așa, că obosește. Nu știe niciodată ce să facă să adoarmă mai repede. Ar putea să numere, un băiat, Liviu, i-a spus că el n-apucă niciodată să ajungă până la o sută, că gata! Păi și el știe până la o sută, ce mare lucru! Cine nu știe, nu se poate juca seara, când ies copiii pe afară, de-a v-ați ascun-selea. Nu știi să numeri, n-ai cum să știi cât mijești și dacă nu știi, băieții mari râd de tine, strică jocul și tu rărmi ca prostul lingă stâlp, nu-ți mai dai seama cât timp a trecut, îi place când doarme cu mama, când mama e prea obosită și atunci vine și ea și se întinde în pat. Îl acoperă bine și-l ia în brațe. El își lipește obrazul de pieptul ei, îi simte inima și îi aude respirația ușoară. Mama adoarme repede și el se tot gândește la respirația ei până nu-si dă mai seama că se gândește și atunci înseamnă că a adormit, visează. De unde să știe el că a adormit cu adevărat? Numai când se trezește știe asta, deschide ochii, dar mama nu mai e lângă el.

O aude iar în bucătărie, dar acum vorbește în șoaptă cu tata, „să nu se scoale copilu ăla, că atâta s-a tot perpelit până când l-a luat somnul!”

Apoi el deslușește niște pași și crede că e mama care vine să-l scoale, că e aproape seară. Dar înțelege că pașii pe care-i aude sunt mult mai grei, e altcineva, nu e nici tata. Are o găurică a lui în pânza capotului pe care o ține ascunsă ca și cum nici n-ar ști de ea. N-o folosește decât atunci când trebuie, când auzul nu-l mai poate ajuta să afle ce se-ntâmplă în casă. El vrea să știe tot, așa e el, curios. Se mișcă puțin, își apropie ochiul de locul cu lumină și vede. Îl vede pe moș Luță Milente, dar mintea lui nu poate pricepe cum e posibil să vadă pe cineva pe care o să-l cunoască mult mai târziu, când o să fie om mare. Se gândește că el e poate un bătrân care se visează copil. Apoi se uită mai departe la moș Luță, pe care-l cunoaște după albeața de la ochi, după felul cum își mișcă mâinile. Omul se apropie, intră în cameră, dar pe măsură ce se apropie, fața lui nu mai e aceeași, întinerește. Pielea obrazului devine netedă și țepii bărbii se înnegresc și se fac moi ca înainte să-i fi atins ascuțișul briciului. Cutele frunții se resorb, din pupilele tulburi se naște o lumină vie, albastră. Buzele s-au descrețit, sunt mari și roșii ca focul. Părul e negru, mersul elastic. Luță e un flăcău frumos și zdravăn. Dar de ce ține în mână un topor? Și ce caută el singur în cameră? I-e frică. Nu i-a fost frică de fața lui topindu-se ca o mască de ceară. Dar securea îl sperie. Iată că apare și mama, își șterge mâinile cu o cârpă, îl prinde pe musafir de braț și-l întreabă ce vrea. El îi dă bună ziua, își scoate cușma de pe cap și spune că au plecat la pădure. Afară e căruța cu cai, îl așteaptă Sofon, băieții lui Boștin și lânos Mure. Mama e mai liniștită acum. A luat dintr-un dulap o față de masă, o întinde. Pune pe masă o sticlă cu

țuică și un păhăruț albastru, mic cât un degetar. Luță bea, își netezește cu un deget mustața subțire. Zice: „Da' copilu ăsta ce are? De când îl știu e tot bolnav…” „Doarme, n-are nimic, ce să aibă? E un copil ca toți copiii”, răspunde mama și-l invită pe oaspete să se așeze pe marginea patului, în cameră nu sunt scaune. Chiar și masa pe care au fost puse sticla și paharul î un banc de tâmplărie acoperit cu o pânzătură. Pe pervazul ferestrei ce dă spre grădină se vede o rindea. Lângă ea e un fierăstrău, unfirez, cum zice bunicul Șerban. Se uită prin spărtura capotului și se întreabă ce-or fi căutând uneltele alea acolo. Apoi îl urmărește din nou pe Luță, care a refuzat invitația mamei Și dă semne că s-ar grăbi, îi stă pe limbă ceva, nu știe cum să-si Potrivească vorbele. Până la urmă îndrăznește să întrebe dacă nu cumva e ascuns la ei în casă Arbănaș. Că grecul a fugit și satul a rămas fără cârciumar. Oamenii îl așteaptă de dimineață, au nevoie de sare și gaz. Unii ziceau să spargă obloanele, alții, mai porniți, că să dea foc. E de rău, lumea fierbe. El a intrat să întrebe, că dacă nu venea el, venea altul și tot aia era. O întrebare nu-i o palmă. Ce supărare să iasă din asta? Mama tace nedumerită, vinovată. El se uită prin găurica din capot și-i vine să plângă. Ce prostie! Doar toată lumea știe că Arbănaș e mort de mult și că proprietarul cârciumii se numește acum Vasile, Vasile Dâlgă. Și cine n-o cunoaște pe Marioara, fata lui, care are grijă de toate? Atunci de ce se poartă Luță așa, de unde a mai scos și minciunile astea s-o sperie pe mama? Se gândește că ar trebui să se scoale și să le spună ce știe. Însă deodată o mină se întinde spre pat și-i smulge învelitoarea. Mama țipă. Luță râde în hohote și spune: „Apoi uite că nu e bolnav, nu e deloc bolnav, mititelul! Și nici nu doarme…” Scoate „Zin traista de pe umăr o carte pe care i-o întinde poruncitor: „Până diseaiă când viu, să-mi înveți buchile, că doar ești băiat mare…” Se întoarce și iese. În urma lui, sfioasă și încă neliniștită, pleacă și mama. A luat sticla și paharul, nici măcar nu s-a uitat la el să-l vadă ce face. Lui i-e ciudă, nu mai înțelege nimic din ce s-a-ntâmplat, uită totul. Privește cartea, vede pe coperta ei liteie pe care nu le poate citi. Apoi își dă seama că n-are în mână o carte, ci un caiet albastru, încet-încet literele nu se mai văd, s-a înnorat și s-a făcut seară. Somnul îi dă târcoale. Când deodată ușa se deschide din nou și intră un copil, îl vede furișându-se spre el, îi simte mersul șiret ca de pisică. Copilul s-a urcat în pat, îl pipăie, descoperă cartea și trage tare de ea. Are gesturile, respirația și mirosul lui Vlad. Dar ce să caute Vlad acolo și încă un Vlad pe care el nu l-a cunoscut niciodată? Ar vrea să strige, simte o mână mică, lipicioasă, care-l apasă pe gură. Copilul îi smulge cartea și fuge. În urma lui, ușa trântită cu putere, geamul care sare în țăndări. Simte deodată mirosul ploii, vede un fulger rămuros verzui ce luminează toată casa, vântul îi umflă hainele, îl învăluie într-un frig insuportabil, de gheață.

Deschizând ochii, Octavian și-a dat seama că afară nu mai ploua. Apoi a văzut spatele unei femei cu părul roșu strâns deasupra cefei într-o coadă de cal. Femeia avea în mână o cană mare din sticlă și se mișca în vârful picioarelor prin dreptul lădițelor și ghivecelor cu plante. Se uita nedumerit la părul ei strălucitor, muiat de ploaie, la puloverul larg din lină groasă care cobora mult în jos ascunzându-i talia, coapsele. Era Pia, care uda florile, dar o Pia altfel îmbrăcată și el nu pricepea deloc rostul acestei schimbări. Nu i se auzeau pașii, umbla cu grijă, atentă poate să nu-l trezească. Doar un foșnet de apă însoțindu-i mișcările scurte, greoaie și parcă plictisite.

Știa unde este, însă descoperi cu surprindere, ca și cum ceva n-ar fi fost tocmai în ordine, că se află în pat, în patul profesoarei. Nu-si amintea nimic despre pătura în carouri roșii și negre cu care era învelit, n-ar fi putut să spună când și cum adormise. Se uita zăpăcit înjur, vedea lambriurile gălbui ce acopereau până la jumătate pereții. Becul din plafon era aprins și încăperea nu mai păstra nimic din mai vechea ei vrajă.

Încă n-avea curajul să-si facă simțită trezirea. Ținea ochii mijiți șiurmărea gesturile lipsite de vlagă ale Piei. Nu știa ce să creadă, i se părea că are în față altă feme'e dec; t aceea pe care o cunoscuse. Și în momentul în care ea s-a întors și i-a văzut chipul înnegurat, a înțeles că teama lui n-a fost doar aiureala unei sensibilități obosite și că profesoarei i se întâmplase cu adevărat ceva. Mișcările ei păreau acum cuprinse de boală, de o nefirească încetineală, sporită de cutele largi ale puloverului prin care abia dacă i se ghiceau brațele, subțirimea mijlocului, mugurii sinilor. Fruntea și urechile complet dezgolite de noua pieptănătură o maturizau neplăcut, profesoara nu mai păstra nimic din aerul fetișcanei ce-i întinsese înainte de plecare caietul. Ochii își pierduseră cu totul strălucirea, iar obrazul și gura, tăietura aspră a buzelor erau paralizate de o posomorala gravă. O femeie nu atât tristă, cât tulburată, năucită. Se vedea că udă florile fără nici un chef, pentru că nu găsise altceva mai bun de făcut, își făcea probabil de lucru așteptând ca el să se trezească. Sau poate că nici nu-i păsa de prezența lui în cameră, poate-l uitase, își terminase treaba și acum Octavian o vedea cuibărită, cuprinsă de frig, pe fotoliul din colț, fără să arunce vreo privire spre pat să vadă dacă oaspetele se deșteptase sau nu. Octavian o urmărea printre gene, simțind clipă de clipă cum îl părăsește curajul de a deschide ochii cu adevărat, îi veni în ajutor zgomotul puternic al unei mașini ce cobora dinspre munte, trecând prin fața casei în zăngănit de fiare și făcând să vibreze geamurile prost chituite, încă ude de ploaie.

S-a ridicat în capul oaselor, a simulat că se freacă la ochi, bâiguind un fel de scuză pentru postura în care se găsea, nu putea pricepe cum îl doborâse în așa hal oboseala. Apoi a întrebat-o cât e ceasul, a clătinat din cap vinovat, i-a pomenit ceva despre întârzierea ei care-l ținuse ca pe ace, despre faptul că la

un moment dat chiar s-a gândit s-o caute dar nu știa unde. S-a mirat că o vedea atât de schimbată. Trezindu-se, era gata-gata să n-o mai recunoască. Precis că i se întâmplase ceva și încă ceva grav.

Atunci Pia îi povesti. Era limpede că o făcea fără nici un chef, că ar fi preferat să tacă și că numai bunul-simț și firea ei deschisă o obligau să vorbească, își ceru scuze, poale că el avea dreptate, dar se pierduse cu totul, nu-si mai putea stăpâni reacțiile. Nu i se mai întâmplase niciodată până atunci să vadă un om murind sub ochii ei. Să-l vadă închizând o dată pentru totdeauna pleoapele, să-i audă ultima respirație horcăită. Murise Badiu lui Toader și încă atât de absurd, de stupid!

Trebăluia prin ogradă. Bizuindu-se pe simțul lui de bătrân obișnuit cu schimbările neașteptate ale vremii, de dimineață omul se apucase să strângă merele. Doamne ferește de vreo zăpadă timpurie, că iarna-i gata, nimic n-o mai întoarce din drum F Așa că el a scos din șură o scară, o scară lungă și zdravănă, din lemn de stejar, o scară veche moștenită de la sărmanul taică-său, care fusese dulgher și a proptit-o bine între crengile mărului. M (irul, un pom bătrân, scorburos, cu o coroană bogată, înaltă, de soiul lui un parmen auriu cu rod sărac, ce mai făcea așa ca la o coșarcă de mere și acelea în vârf. El, Badiu lui Toader, era un om voinic, nu împlinise încă 67 de ani. Toată lumea-l știa de gospodar și om sprinten, vesel și plin de viață, îți urca dealul ca un flăcău, tot de-a fuga, fără să obosească. Poate din repezeala firii lui să-i fi venit nenorocirea. Era în vârful scării și ce făcuse ce nu, dar și-a pierdut echilibrul, l-a apucat amețeala, i-au alunecat picioarele și el s-a agățat cu toată greutatea de un fustei și fușteiul s-a rupt. A căzut, să fi fost vreo 5-6 metri și a rămas întreg, nici măcar să-si rupă o coastă, o mână, dar se lovise tare la cap. S-a târât singur până în casă, vedea negru, îi -vâjâiau urechile, se clătina dintr-o parte într-alta ca un om beat. Abia dacă mai putea să vorbească, stomacul i se întorsese pe dos, scuipa fiere. Nevastă-sa, bătrâna săraca, se speriase rău și se uita la el neputincioasă. Dădea din colț în colț, l-a ajutat să se-n-tindă în pat. Își frângea mâinile, a încercat să-l doftorească și ea cum a putut, comprese cu apă rece la cap, încheieturile frecate cu oțet. Leac pentru căzătură nu știa, era poate nevoie de doctor. Cine să-l cheme? Nu mai avea pe nimeni în casă. Apoi așa pe la apusul soarelui, el începuse să aiureze, vorbea vrute și nevrute, gemea și striga, nu mai puteai pricepe nimic din cuvintele lui. Se apucase cu mâinile de cap, ziceai că vrea să și-l smulgă, să și-l rupă cu totul de trup. Se potolise după o vreme, a rămas cu ochii deschiși și albul ochilor era tot înțesat de vinișoare de sânge. Îi bătea inima, dar fața i se făcuse cenușie ca la un mort. Așa l-a găsit Pia, culcat în neștire pe patul din tindă, cu gura strâmbă și o tâmplă vânătă. Bătrâna îl bocea, nu știa ce să facă, nu avusese curajul să-l lase singur și să se ducă după ajutor în vecini. Parcă-si pierduse și ea mințile. Atâta

timp scurs degeaba, când omul trebuie dus neîntârziat la spital! Atunci Pia a luat-o la fug spre dispensar. Bătea vântul să te doboare, nu alta, începuse cu furie ploaia, în scurtă vreme era udă până la piele, apa îi liorpăia în pantofi. Potop de sus, șuvoaie de mocirlă pe drum, sfârșitul lumii. Și când colo, dispensarul era închis, ia-l pe doctor de unde nu-i. Îi venea să plângă de ciudă. Rămăsese neajutorată în ploaie și nu știa ce să facă. O femeie o văzuse pe geam, i se făcuse milă de ea. I-a strigat că domnul doctor Tureac plecase încă de dimineață, coborâse cu mașina la vale. Ea simțea că nu mai are putere să ajungă la Consiliul popular, de unde să dea un telefon la Vlădeasa. S-a întors, ploaia se mai potolise puțin. Se gândea ci poate vreun flăcău cu bici cleta sau calul să se repeadă până în centru și să anunțe. Nici nu întârziase prea mult, poate o jumătate de oră, dar casa se umpluse de femei, mirosea a oțet și a haine ude, la căpătâiul bătrânului ardea o luminare. Una din babe avusese grijă să-l anunțe pe preot, îl așteptau dintr-o clipă în alta. Femeile plângeau, vorbeau în șoaptă, cu obnzul ascuns în basmele, unele mai curioase ar fi vrut să mai audă o dată din gura bătrânei povestea căzăturii din pom. „Acu ce-o să te faci tu, Anuță?” repeta întruna, de parcă dăduse în mintea copiilor, o leliță șchioapă, sprijinită-n baston. Muribundul începuse să horcăie, carnea i se cutremura moale, ca și cum durerea i-ar fi cerut să se zvârcolească, dar trupul lui nu mai avea putere. Se făcuse o liniște grea, ca de gheață. Câteva clipe, n-a durat mai mult. Apoi cineva scosese dintr-un buzunar o oglindă și a apro-piat-o sfios de buzele bătrânului Badiu. A auzit o voce spunând: „Să-l ierte Dumnezeu, s-a dus, săracul...” și a văzut cum o mină grăbită, pricepută i-a închis de tot pleoapele.

Toate aceste amănunte profesoara i le împărtășise cu o voce albă,pierdută, poticnidu-se în fața câte unui cuvânt, de parcă i-ar fi uitat înțelesul, privind în gol, nesigură de ceea ce spunea, ca și cum ar fi trebuit să-si aducă aminte fapte de mult întâmplate. Zăcea acolo istovită, își sprijinise capul de speteaza fotoliului și își trăsese iarăși picioarele sub ea, cum avea obiceiul, încât Octa-vian îi putea descoperi genunchii mici, fragili, desenați prin stofa subțire a pantalonilor. A tăcut multă vreme, uitând poate de musafirul pe care cu nici două ore în urmă îl întâmpinase cu atâta căldură și curiozitate, într-un târziu, dându-si probabil seama că încăperea se învăluise într-o tăcere nefirească, l-a privit pe Octa-vian și l-a rugat încă o dată s-o ierte, s-o înțeleagă, e răvășită cu totul, nu mai are putere nici să vorbească. Ea nu credea să mai poată dormi toată noaptea, o obsedează ochii mortului, așa^că dacă lui i-e somn, să se dezbrace și să se culce, pentru că mâine îl așteaptă un drum greu, iar ea o să rămână acolo, fotoliul e locul ei preferat, caută o carte, poate reușește să citească ceva, poate că așa uită.

Octavian e încă o dată surprins. Cum adică? Nici nu voia s-» udă de așa ceva. Doar plecase pe munte, s-a echipat cu tot ce-i trebuie, și-a luat cu el și sacul de dormit. E loc destul în șopronul cu fin, o să se culce acolo, uite, se duce chiar acum în recunoaștere, să-si caute un culcuș. Așa că el scoate din rucsac lanterna, nici nu vrea să audă de protestele femeii, iese în hol, îmbracă hanoracul, deschide ușa ce dă spre pridvor și curtea se umple de un jet lăptos de lumină. O rază groasă spintecă întunericul, cade peste pământul muiat de ploaie, se izbește de pereții casei din spate, linge nesățioasă gardurile, zidurile, frunzișul de smoală al grădinii. Ajunge la intrarea în șopron, desface din belciug bucata ruginită de sârmă ce ține ușa închisă, miros de șoareci și de mucegai, de lucruri prăfuite, o scară duce sus la mormanul de fin de sub grinzile murdare și căpriorii înțesați de pânze de păianjen cenușii. Iese, mai face câțiva pași, se oprește lingă îngrăditura grădinii și urinează. Stinge lanterna, se uită la cerul limpede, spuzit de stele. Nici n-ai zice că în urmă euo oră încă ploua. Luna s-a înălțat peste linia de copaci din spatele gardurilor, deasupra drumului de sus. Pe un deal din apropiere se aude un chiuit, frânturi din cântecul unor bărbați cu chef, un pocnet înfundat ca de armă. I s-a făcut foame, simte răcoarea toamnei învăluindu-l din toate părțile. Tremură tot, din piept îl năpădește o căldură în care se amestecă teama și speranța, tremură, dar nu de frig, ci de nădejdea că din clipă în clipă aerul umed al curții îi va lumina sufletul cu o certitudine sublimă și neomenească, cu o putere în stare să înfrunte anii, moartea, tristețea, toate dezastrele firii…

Și atunci, ca și cum asta ar fi fost revelația pe care o aștepta, mintea i se umplu de cuvinte și cuvintele din mintea lui formau o frază pe care el și-o amintea cu o precizie uimitoare, venită dintr-o tărie a memoriei pe care n-o mai cunoscuse niciodată: „Când s-a trezit, abia se făcuse lumină, s-a îmbrăcat lingă fereastră fără să mai fie nevoie să aprindă lumina și întâi un drum la closet, apoi, ieșind din grădină, la întoarcere, mâna care ridică închizătoarea de la ușa cotețului și ca întotdeauna găinile repe-zindu-se într-o furtună de aripi, cad câțiva fulgi și miroase iute a cald, cocoșul ca întotdeauna ultimul și descumpănirea lor în fața boabelor lipsă, dar trebuie întâi să dea nutreț la vacă, asta ține de un obicei, sus pe scară, ia furca împlântată în fin la gura podului, aruncă jos două-trei pale, coboară bătrânește, cu grijă, adună și cât ai de mers respiră cu nesaț mirosul uscat al ierburilor ce-ți foșnesc în brațe și întunericul și mirosul grajdului, inutilitatea acelei țopăieli absurde în cercul temniței. De unde să știe el că atât de comodul și curatul său adăpost nu are nici uși, nici ferestre și că pereții de care el se izbește zadarnic sunt prea înalți, prea netezi și lipsiți de orice protuberantă care să-i înlesnească ieșirea prin inexistentul acoperiș?

„Asta e, domnule Jimmy, unde e viață, sunt și ziduri, „ îi strigă Octavian în gând, apoi își săltă rucsacul în spate și vru să iasă, dar privirea îi căzu pe calendarul de perete din stânga ușii. Era 22 septembrie, o zi care atât pentru femeia adormită din pat, cit și pentru el, excursionistul de mâine, se încheiase. Nu-si dădu seama ce face, se pomeni doar că întinde mâna și rupe cu grtja fila din calendar, vârând-o în buzunarul hanoracului. Se mat uită încă o dată la Pia lonescu, la hamsterul alb din borcan, cu pântecele răstignit pe transparența sticlei ca o miniaturală țintă mișcătoare, apoi stinse lumina și ieși.

CAIETUL ALBASTRU.

LA NAIBA CU TOATE PROSTIILE ASTEA! PREA multă delăsare. Prea mă înghite viața asta de azi pe mâine î Nu reușesc să duc nimic la bun sfârșit. Sunt doi ani de când am tot încercat, încerc să-mi țin un jurnal. Absolut inutil. Turme întregi de zile care trec fără să pot nota nici un rând. Îmi fac curaj, pun mâna pe elegantul meu stilou „Pelikan", vreau să scriu, ard de nerăbdare, dar parcă-mi dă cineva peste degete ca unui copil prea îndrăzneț. Ce se întâmplă cu mine? Urăsc și iubesc lumea asta în care am fost aruncat de hazardul unei binevoitoare repartiții ministeriale. Deși, dacă stau bine să mă gândesc, chiar eu am fost acela care a ales... Atunci, de unde revolta, penibila dorință să plâng, ascuns de toată lumea, de parcă aș fi fost pedepsit fără nici un motiv? După câteva astfel de accidente în serie, pornirea viscerală de a abandona în pripă totul. Să-mi strâng repede boarfele într-o valiză și tai-o, nene, încotro vezi cu ochii! Mi-e imposibil să-mi suport sincopele, asta se poate vedea de la distanță! Sau viața mea de fiecare zi e ca o sfoară întinsă pe care paginile unui caiet o pot aduna frumos ghem, sau, la naiba, irosească-se totul în paragina și cenușa anonimatului! Fără regrete, ambiții și bovarisme ridicole! Destul cu fandoseala, dom' profesor!

Totul e foarte simplu, stupid de simplu: mănânc, adorm, citesc, îmi vădde treabă, merg la slujbă, uneori beau și uit. Avân-turile mele creatoare... Dar mai bine să nu fiu caraghios! Proiectele se duc încet-încet pe apa sâmbetei. Devorez în neștire culorile naturii, rămân prostit în fața câte unui copac și zămislesc în minte pânze imense cu splendori de Renaștere. Multă, infinit de multă lene. Și atâtea monologări idioate, atâtea pulsiuni fără noimă! Uneori mă gândesc la Sânziana, parcă mi-e dor de ea, văd marea, plaja, terasa „Cazinoului", pescărușii, aud zgomotul valurilor... Deși sunt sigur că n-o mai iubesc, că nu mai merită'...

Aici e altceva, am devenit alt om, respir aerul tare al muntelui care mă face să mă simt puternic, nepăsător... Sunt un prost cu P mare!

Ca să nu mai vorbesc de preocupările mele de babalâc într-o ureche. O duc ca vai de lume și, cu toate astea, îmi cheltuiesc banii aiurea. Sunt tot timpul dator, dar asta nu mă-mpiedică să achiziționez în continuare, cu și mai

multă febrilitate maniacală, antichități țărănești, tulnice, scăunele, linguri și vase din lemn, câte o fotă imemorială ciuruită de molii, măști din blană de capră pe care moș Pavel, săracul, mi le vinde pe mai nimic. Le grămădesc frumos în „camera de rece”, la păstrare și mă tot gândesc la mult visatul atelier în care-si vor găsi ele odată și-odată un loc. Până atunci fluier a pagubă, caut pietre cu forme ciudate pe marginea râului, stârnind stupoarea câte unui curios. „Da' ce faceți cu ele, domnu Vlad?” „Le fierb, zeama face bine la fiere!” Am devenit obraznic. Ce, parcă nu-mi dau seama? Și uite-așa aștept, amân, tânjesc, mă las în voia tuturor neliniștilor. Ca un bolnav cu diagnosticul necunoscut. Pierd timpul cu inconștiență, fără regrete imediate, pe la tot felul de chefuri și sindrofii. Apoi mă năpădesc remușcările. Orice intenție de a-mi ordona într-un fel viața, apucându-mă serios de lucru, se duce de râpă. Și iar o iau de la capăt…

Cât despre femei, cit despre Nina, învățătoarea… Simt că o nouă idilă m-ar plictisi de moarte. Câteodată mi-e chiar milă de ea. Fata asta îmi acordă atâta atenție, ba chiar încearcă să mâ imite, să facă și ea pe independenta, pe originala, complicân-du-si inutil raporturile cu direcțiunea. Atâtea eforturi prin care încearcă să-mi intre în voie… Auzi, ar vrea să-mi vadă și tablourile!… Dacă ar ști, dacă și-ar putea măcar închipui ce hahaleră e domnul ăsta, Vlad Ștefan! … N-are cum, evident că n-are cum, pentru că Nina e o fire sentimentală, în stare de tot soiul de leșinături și patetisme. Frumușică, e adevărat, simpatică. Dar o gâsculiță din marea serie… Oricât aș părea de ipocrit, dar uite, tocmai asta mă reține. E încă atât de copilă, atât de naivă… Lasă, mai bine să se găsească în locul meu alt măgar…

Scriu baliverne. Ei, și? Ce mă nemulțumește? E oare vorba doar așa, de o iritare fără obiect precis, de o chestiune nedefinită, anarhică? Adevărul e că am devenit un recalcitrant, unul care pune probleme, „și asta nu e bine, stimați tovarăși! Pentru că dacă s-ar trezi fiecare așa de capul lui… Puteți să-mispuneți și mie unde-am ajunge? Când e fapt demonstrat că unitatea unui colectiv… Coeziunea colectivului nostru… „ Miine-poimâine mă văd chemat și la primar. „Păi bine, măi tovule, noi care de la dumneata, om cu carte…” Mă cert cu te miri cine pe teme de serviciu pe școală, refuz să vin duminica la nu știu ce activitate a cărei extraordinară importanță mie-mi scapă. Lor li se pare că fac pe nebunul. Sunt chemat, îi ascult, mi se atrage atenția, întorc spatele directoarei și plec. Trântesc ușa demonstrativ, înjur în gând. Apoi îmi pare rău, îmi cer scuze, promit marea cu sarea. Penibil, penibil! Și când mă gâadesc că n-a trecut decât o lună…

Acasă, dacă aici e „acasă”, văd șevaletul aruncat într-un colț, dușumeaua murdară, păianjeni, praf, perdelele îmbâcsite de fum… O, tinerețe!… Trăiesc anapoda, o știu atât de bine, într-un fel de întuneric al logicii, indiferent la

presiunile practice ale vieții. Fără idei, senzații, cuvinte proaspete, mi-e însă cu neputință. Trăiesc aiurea, par un veșnic distrat, dar capul mi se umple necontenit de propoziții, găselnițe, replici sublime. Am început să scriu poezii, mofturi de individ pe care-l ruinează singurătatea… Dar, pe de altă parte, am formulele mele de șoc, știu să-mi liniștesc conștiința, o păcălesc mereu că știu să mă apăr, că unul ca mine nu se poate pierde cu una, cu două… Firește, orgolii stupide, îmi fur singur căciula. Deși, câteodată am senzația acută că înțeleg și mi-e clar. Cum ce anume? Totul. Un fel de comprehensiune organică, de dincolo de gânduri și sentimente. Fericirea aceasta durează puțin, o pândesc cu înfrigurare și vreau s-o țm bine minte. Ba chiar îndrăznesc s-o notez, purtându-mă ca un imbecil lipsit de experiența abisurilor noastre cotidiene. Accept inexplicabilul, dar țin neapărat să-l descompun în bucăți, în țesuturi, în oscioare și ligamente. Nu mi-era însă clar de la bun început că nu era nimic de descris? Atunci, ds unde atâta tâmpenie? Degeaba stau în fața caietului deschis. Starea aceea sublimă se retrage alunecoasă în întuneric, ca un melc în găoace. Iar eu, eu ca nimeni pe lumea asta, eu aștept, mă leg cu lanțuri de scaun, îmi spun că răbdarea e un ce esențial, aprind altă țigara, am capul greu, golit de orice gând. Fac ce fac și mă trezesc. Iscultând zgomotul aiuritor al ploii în geamul aburit de respirația mea. La limită, exact la limită. Strig și nu mă aude nimeni. Cam ce-aș putea eu să strig? Bă, oameni, bă, sunt și eu printre voi! Strig în șoaptă, nu mai am voce, nu mi se face frică. Puțină decență, ce naiba! Și deodată e mult mai bine. Sunt împăcat cu soarta. „Știu, dar nu pot să spun”, ca la scoală. Ce, ăsta e puțin lucru? Sunt și eu o făptură autonomă, nimeni nu calcă pe fâșia mea de singurătate. Sunt și eu o ființă intraductibili, vie și istovită de aceleași întrebări.

Există însă și întâmplări ce merită să fie prinse în pioneze. Impresii bune de bătut în cuie, care ți se înfățișează clare și palpabile, ca un material de costum la pachet, cu toate furniturile și accesoriile aferente, în fond, viața simplă pe care o duc nu mi-e urâtă deloc. Ea are un sens. Aproape că am devenit și eu un cetățean, un locuitor obișnuit al satului. Oamenii s-au învățat cu mine, mă salută, îmi zâmbesc, îmi pun întrebări, mă respectă. Ce altceva ar putea fi profesorul Vlad Ștefan dacă nu un individ preocupat ca și ei de grija zilei de mâine? Și oamenii au dreptate să trăiască așa. Ce simplu, să poți face și tu ce fac ceilalți, lăsând totul să curgă după ore, zile și anotimpuri, după necazuri și bucurii, fără complicații inutile, fără atâta luciditate dramatică î Ce frumos e să poți trăi și atât, fără obsesia hărților metafizice, a dărilor de seamă, a registrelor de existență! Să accepți deșertăciunea, perisabilitatea, absurdul, clipa, bătrânețea, pulberea tuturor zilelor…

Nu, dar eu sunt un sucit, un nemulțumit, speriat de uitare, de lipsa urmelor, de tăcerea asurzitoare care mă înconjoară. Eu am nevoie de embleme,

de etichete, de titluri, de fotografii și marcaje. De „asta e asta și ailaltă e ailaltă". E îngrozitor să trăiești fără să poți citi lumea clipă de clipă. Dar și mai îngrozitor mi se pare să trăiești fără să fii în stare s-o scrii! Ce te faci însă cu propriile-ți limite, lipsuri, defecte de constituție? Ce să. Fac eu cu mine? Nu pot trăi fără impulsuri, nu-mi pot controla capriciile. M-am hotărât să-mi țin acest caiet, fără nici o ambiție de a-l transforma într-un jurnal. Dar soarta lui e previzibilă, ca și a celorlalte. Ăsta sunt eu: încep să scriu și mi se întâmplă să mă opresc la jumătate sau și mai rău, în pragul sfârșituâui trist și exact. Compun introduceri, secvențe aleatorii, pasaje elegiace și analitice. Și, pe negândite, mă cuprinde un fel de sfârșeală,. O tristețe dureroasă, metabolică, insuportabilă. Abandonez, întrerup, a doua zi dau bir cu fugiții, uit. A doua zi atenția mea a și migrat într-un alt continent, sub un alt cer, pe un alt maidan al vieții. Pagini rămase în aer. De ce să le mai duc până la capăt, dacă energia, apetitul, furia de moment s-au consumat? Ce stări sălbatice și diafane, ce sclifoseală chinuită și goală de sens! Amărăciuni exaltate, nervi, disperare, pace, melancolii albastre, negre, roșii.

Toamnă, octombrie, dimineața la ora 8. În cancelarie, frig, sarcini și dispoziții, primele crizanteme, prima brumă. Fumăm și ne bem ceaiul. Mă instalez bine în scaun, închid ochii. O dată. de două ori, de trei ori pe zi. De șapte ori pe zi, dacă e cazul. Pauze și abstrageri, închid ochii și nu-i mai aud. Ăla de sport zice că. Doamna de mate se întreabă dacă. Grăsanul de istorie le demonstrează cum. Vine șefa și spune că noi trebuie să. Și fumam. Și vorbim. Ne târâim penibil printre secunde. Pe coridoare un clopoțel cristalin. Scaunele se trezesc alunecând pe covor. Cataloagele plutesc prin aer. Fumul se sperie și se retrage din calea piepturilor, încă un minut, ultimul. Eu visez, mă gândesc, eu bineînțeles că așa și pe dincolo. Eu îmi aduc aminte văd. Eu tra-la-la! Opresc imaginea, o răsucesc pe toate fețele. Acceptabil. Cu străluciri și zone opace. Mizeria și frumusețile vieții. Episoade comune. Splendori. Memoria. Hemoragia. Bezna. Caleidoscopul tunelul ocheanul caruselul vertijul. Un fel de farmec de bâlci. Îmi devorez cu ferocitate trecutul, trecutul imediat.

Impulsul vine pe neașteptate. Dorința de a spune, vreau să zic. Te așezi nerăbdător pe un scaun. El scârțâie, tu îți pregătești armele. Te împânzește un tremur interior, te întunecă o amețeală, cuvintele mișună în praful cărnii tale ca niște viermișori aurii. Te ia cu frig, pur și simplu. Apoi o rupi la fugă, alergi, aluneci, cazi, te prăbușești la marginea unui rând. Nu știu de ce, dar astăzi, chiar acolo în cancelarie, învăluit în norii de fum ai recreației, mi-am amintit deodată sosirea, această nouă descindere aici. Lată-mă și în cel de-al treilea an de exil. Participând la cea de-a treia deschidere festivă. Strângând aceleași mâini, văzând aceleași fețe, poate chiar repetând niște cuvinte de anul trecut. Iată-mă! Mai bătrân cu câteva luni, mai obosit cu o vară. Am revenit la vechea

gazdă, am revăzut aceiași oameni și ei m-au primit cu aceeași simpatică indiferență. Moș Luță nu mai vede deloc cu un ochi. Bunica Zamfira se usucă pe picioare, e tot mai slabă. Benedetto, același pedagog al paharului. Gălașa, brutăreasa, a fost silită să-nchidă prăvălia și-si strânge catrafusele, pregătindu-si migrarea spre alte zone, mai calde. Știrbescu, popicar de frunte și intrigant de lux. Macovei, colegul de istorie, care-mi zice că el zice. Bârfă plictisitoare, în ordinea nepricopsitei noastre vieți. Toți par să se simtă prea departe de lume. Pini și bătrâna s-a uitat prima dată la mine ca la un nesperat emi. Ur al lumii adevărate. Iar s-o fi întrebat în sinea ei prin ce miracol m-am mai întors. Și când te gândești că în mine palpitau atâtea culori și murmure calde, atâtea emoții mărunte pe care paginile de pe masă le-au pierdut. Am foile în față, le-am așternut în mare grabă cu o oră în urmă. Când am simțit că nu mai pot, m-am ridicat de pe scaun și m-am plimbat prin încăpere până când am văzut soarele apunând după dealul Sahastrului. Nu știu ce-am vrut, nu știu ce urmăream. Eu nu sunt filosof, ca prietenul meu Tăvi, care găsește explicații pentru orice, în orice caz, o reconstituire bâlbâită, prețioasă, care strivește faptul brut și organic. N-are prea multă importanță, am hotărât că o voi transcrie aici. Dar se întunecă, noaptea dintotdeauna, lumina scade, se aude guițatul deznădăjduit al unui porc, rațele măcăne în curte, pe masa mea o carte: Guido Piovene – Stele reci. Ieri seară, până noaptea târziu, o lectură încordată, patetică pasaje de-a lungul cărora simțeam cum mă sugrumă plăcerea. Când am terminat și ultima pagină, mi-ar fi prins bine să-mi înfund fața în pernă și să bocesc bărbătește, însă eram cu desă-vârșire epuizat. Acum lumina s-a topit cu totul, aerul fumuri u se îngroașă, pale de vânt se scurg subțiri pe lângă foile de geam prost chituite și-mi învăluie mâinile, fruntea. Sunt mult mai liniștit decât la începutul acestor rânduri, mai împăcat. Caietul de față e, la urma urmelor, un colac de salvare. Orice poate să intre în pântecele lui de celuloză. Fără nici o discriminare. Nu, contează că e vorba de fragmente, replici, schițe, gânduri disparate, abisuri, fișe de identitate, imagini și tot soiul de aiureli. Puțin îmi pasă acum de literatură și de toate imperativele ei. M-am întors în vechea mea Arcadie, am revenit în bârlogul meu provizoriu. Și iată cum: „Ies din casă, respir ca și cum aș urmări să-mi reamintesc ce respir. Respir puternic, plin de convingere, excitat de limpezimea rece a dimineții.

Am coborât scările, mă apropii de gard, deschid portița, calc repede prin curte, mă strecor prin lumina năucitoare, port pantofii cu talpă de crep, înaintez fără zgomot ca o pisică la pândă, sunt bucuros, sunt emoționat, vorbesc. Spun: «Bună dimineața, bunico Zamfira!»

Nu se stinsese bine vocea mea. Bătrâna se întoarce, încremenește o clipă. Poate nu-i vine să creadă, poate nu înțelege. Cu o mână vârâtă în oala de

porumb – e-nconjurată de găini și pui -cu cealaltă, uscată și vânoasă, ștearsă în grabă pe șorț.

Soarele scurs peste dealul din fundul grădinii ca o lavă șopo-titoare. Ochii se strâng, clipesc. Obosiți de lumină, sunt umezi, încerc să-mi schimb poziția, mă mișc, încerc să mă feresc de povârnișul incandescent, încerc s-o văd. Îi văd semiprofilul. O dimineață obișnuită, poate puțin mai rece. O femele înaltă subţjre cu fața albă bătrână uscată. Mâna înțepenită cu boabele strânse în pumn. Mâna cealaltă care parcă nu știe: să se întindă sau nu. Și e umbră subțire peste tot trupul ei. E umbră, umbra casei. Acum o deslușesc: capul întors peste umăr, umărul coborât puțin și strâmb, basmaua care desenează neagră, chipuf curios să mă vadă, gâtul înalt, zâmbetul știrb, gura uscată, aproape fără sânge. Și zâmbetul ei crește, n-are curaj nu îndrăznește, o păpușă paralizată, mă fixează atentă dar și nedumerită, îngână:

— Da' cum de nu v-am auzit, bată-vă Han-tătaru! Mai să-mi sară inima din loc…!

Înaintasem fără nici o prudență. Nu voiam să fac glume. N-aș fi voit s-o sperii. Putea să mă audă, trebuia. La bătrânețea -i aude încă bine. Martor mi-e moș Milente, soțul ei, care-i știe de frică și care n-o vorbește de rău decât în șoaptă. Doar că așa, uneori, parcă își pierde firul și se mută cu totul într-o lume necunoscută, uitându-se prin omul cu care stă de vorbă ca printr-o sticlă străvezie și mare.

— Să trăiești, maică dragă! Îmi spusese el, Luță, că ai sosit asară… Da', ca omu bătrân, am uitat! Ba cu una, ba cu alta, cu lighioanele astea… Or, vecinu matale, șoferu, mai doarme? L-am auzit az-noapte către ziuă, era vesel și cânta și cânta… Mai umblă cât mai are de umblat…

Și vocea ei întretăindu-i respirația bătrânească și fața ei descumpănită și albă, oala pe care o deșartă dintr-o dată și o așază jos.

O vâlvătaie de aripi în jurul ciorapilor ei de bumbac cenușiu. Zbârciți pe picioare.

Abia acum mișcarea buzelor mirare zâmbet vorbe piele fremătătoare. O gură știrbă căscată, buza de sus suptă ușor înăuntru, o gură ce încearcă să râdă pe care râsul încremenește abia înflorit.

Marinache șoferul? Nu, eu nu auzisem nimic. Nu-l văzusem, nici nuștiam că-i acasă. Tăcere lungă stingheră. Zâmbesc și eu, caut cuvinte, o propoziție frumoasă și adevărată, o banalitate oarecare:

— Și ce mai faci matale, bunico Zamfira? Cum o mai duci? Nu ți-a fost urât fără mine? Că mie, zău, mi-a fost dor, mi-a fost dor de… Aici. Ezitând prostește între a spune „voi” sau „dumneavoastră”, arătând din ochi curtea. Sau poate pur și simplu pământul gardurile soarele pojghița neagră de umbră a casei.

Au trecut două luni de când nu ne-am văzut. Pare imens de mult. Dar bătrână, bunica Zamfira, nu s-a schimbat deloc. Chipul la fel de sterp. Expresiv când vorbește, când gura devine gură și nu doar o linie subțire aspră rigidă, când vorbirea constrân-ge bărbia înfiptă în aer să pară mai puțin proeminentă.

Îmi lipsesc cuvintele calde. O dimineață săracă.

Și pe pantofii mei încălțați în pripă praful vechi de o zi al drumului.

În curte, umbra lumina. Vântul.

Pene zburlite.

Sunetul sec al ciugulitului.

Într-un colț al ogrăzii, o femeie bătrână în haine ponosite. O femeie înaltă și dreaptă. Basmaua decolorată.

Hainele negre spălăcite cenușii pe care parcă nu le-ar dezbrăca zi și noapte.

— Bine faci, maică scumpă, bine faci că te mai gândești și la noi. Că, drept să-ți spui, și io și Luță toată ziua te pomeneam. Oar' ce-o mai face domnu profisor? Toată ziua, când unu când altu. Păi cu băiatu ăsta, sofcru, nu-i chip să schimbi o vorbă, e tare încuiat!... Acu s-a săturat și da pădure. Zice căpleacă, duce-s-ar cu năravuri cu tot!

Cocoșul cârâie, o pisică tărcată sare de pe un gard. De sus, din cer, două aripi de pasăre își mătură larg umbra peste pământul ogrăzii. Mirosul greu de urină de oaie și piele tăbăcită, de bă-ligar și fin, de lături și de fructe stricate mirosul de cartofi și sfecle fierte, de noroaie dospite la soare, izul acru de zer și paie putrezite. Inspir, expir, mă uit. Mirosul țărănesc al bătăturii. Casa, cotețele, grajdul, despărțitura grădinii. Ochii nu au astâmpăr.

Sunt prea multe de spus și eu tac. Cuvinte vechi, uitate.

Oala pe care ea a-mpins-o cu piciorul din drum. O apucă spre mijlocul curții, dar se întoarce, s-a răzgândit, își șterge amândouă mâinile pe șorț, șorțul mototolit cade greoi peste fota groasă de lină:

— Haide, poftiți în casă!

și gest, prea bine cunoscuta fluctuație de pe-soana a Il-a singular și plural atunci când e vorba de mine, când îmi vorbește, fapt care-mi face plăcere, căci îmi închipui stările ei înlocuite cu repeziciune, ca și cum ar uita și și-ar aduce aminte și iar ar uita că tânărul din fața ei nu e oricine, e „domnu profisor”:

— Și-oți bea un păhăruț de țuică, maică dragă!

4t m-a prins de braț deasupra cotului, degete lungi și uscate, mă lasă și pornește înainte, îi văd din nou profilul ascuțit. Basmaua care-i trece mult preste rotundul creștetului și-o umbrește asemeni unui cozoroc, basmaua neagră și decolorată ai cărei țurțuri se clatină scurt când piciorul ei se înfige în prima treaptă a scării.” îmi scrie din nou Tăvi, drăgălașul de Tăvi, „transfugul”!

O vreme chiar am stat pe gânduri dacă ar fi nimerit sau nu să includ și scrisoarea lui în paginile astea. M-am enervat de pomană. Ce rost avea? Unul care a dat bir cu fugiți', s-a cuibărit frumușel într-un apartament de la oraș, nu mai poate de bine și-acum își dă în petic mai rău decât un soldat fanfaron. Literatură, dragul meu, literatură de cea rnai penibilă speță! Mă rog, chiar tu ai. Spus-o...

Așa că am deschis pentru a mia oară fereastra și privirea mi: S-a izbit de un cer urât, murdar, apăsător. Se pregătea să plouă. Voiam să-nchid, dar m-a strigat Marinache, șoferul, pe care i-am descoperit așezat pe grămada de lemne lângă îngrăditura grădinii și meșterind ceva la un tranzistor. Abia în momentul acela am deslușit în aer și un hârâit continuu, acoperit din când în când de mărunte păcănituri. S-a ridicat și a venit să-mi ceară un foc. „Ce faci?” (Ne tutuim, condiția noastră comună de chiriași e probabil de vină.) „Mă uit pe geam.” I-am întins o cutie cu chibrituri. A înțeles că nu e rost de sporovăială și s-a retras la vechea-i îndeletnicire. De ce să n-o recunosc, omul mi-e antipatic. Și am impresia că se cam teme de mine. Nu știe niciodată cum reacționez. Acum câteva zile mi-a spus-o: „Dom' Ylad, pe cinstea mea, ești un gagiu a-ntâia, da' pe matale nu știe oamenii de unde să te-apuce. Aluneci, bre, aluneci!” Marinache nu-mi place, înainte de toate, pentru curiozitatea lui bolnăvicioasă. Vrea cu tot dinadinsul să mi se bage în suflet și asta mă irită. Dar nu-mi convenea deloc sfârșitul dialogului nostru. L-am lăsat să se întoarcă lângă stiva de lemne și am strigat: „Da' tu ce faci -cu hârbu ăla, sau vrei să-l strici de tot?” Fără să-mi dau seama, îi rănisem orgoliul de afacerist: „Ăsta hârb, dom'profesor? ... Auzi! Păi asta-i o sculă la fix, meserie, cu piese japoneze! Am dat opt sutare pe ea...!”

Am închis plictisit. Mi-era ciudă pe propria mea indispoziție. Dă-l încolo de Marinache, ce treabă am eu cu el? Și iar m-am pomenit plimbându-mă prin cameră. Ah, Tăvi, drăgălașul de tine, scumpul meu pădurar cu licență! La căldurică și cu hâr-țoagele sub nas, în birouașul tău de la D. J. C. F. sau C. J. C. F. A., în sfârșit, o firmă, acolo, parcă anume compusă pentru profesorii de logopedic. Cafeluța e numai bună, nici dulce nici amară, iar fotografiile color de pe pereți, înfățișând impunătoare păduri de foioase, plantații de conifere, grămezi mari de bușteni cu geometrii impecabile și o splendidă casă de vânătoare și odihnă, în care se poate-ncinge oricând ai tu chef un zaiafet pe cinste, «înt foarte reușite, la meserie, cum zic băieții! Păi s-a schimbat modificarea, altă viață, alte decoruri! Ne-am pomenit pe o nouă planetă, n-avem de lucru și iarăși cheful de taifas și de metafizică. E normal să ne iubim prietenii, ne simțim obligați să le scriem. Avem probleme mari de discutat și facem filosofia punctului pe i, slăvim cu infinită nostalgie natura și lăudăm viața frustă. Ba chiar ne amintim, dar oare chiar ne amintim și nu ne jucam

de-a retorica? Noroaiele și praful drumurilor forestiere, după-amiezile negre de restriște, romul grețos băut la bufetul din sat, deliciile unei băi în hârdău și binefacerile frecvente ale lămpii cu gaz... Avem stil, domnule, și plângem printre epitete de dorul celor părăsiți de soartă, ne exprimăm speranța și regretul, credem că viața e frumoasă oriunde, șopocăim ceva cu privire la greutățile ce te înalță și-ți întăresc virtutea, lăudăm sacrificiul și puterea de îndurare (de care, în paranteză fie spus, noi n-am prea avut parte) și tot tacâmul și toată garnitura... Ca să vezi, neicuso-rule...!'

Destul! A se scuti! Andrisantul necunoscut!... Și ce dacă sunt rău și ce dacă răstălmăcesc adevăratele lui gânduri? Doar orice om are dreptul la momentele lui de răutate, de iritare și de niznai! N-am încredere în scrisorile frumoase, pigulite la cuvinte, asta e! Iar prietenul meu Tăvi e un estet. Pe care-l înțeleg, ba chiar încerc să cred în minunatele lui intenții și sentimente... Nu, fără fariseisme!... Mă plimb prin încăpere, nu-mi găsesc locul, atmosfera încărcată de afară mă electrizează și pe mine, așa că liniștea vine grea, cleioasă și clipocitoare ca apa tulbure...

Postură caraghioasă și plăcută. Astăzi, Areta, profesoara de engleză, s-a învoit și m-a rugat pe mine să-i țin orele. M-a amuzai s-o fac. Cu bruma mea de cunoștințe din liceu, nici n-a fost chiar atât de complicat. Nu prea știam ce să fac, ea nu-mi spusese nimic. Așa că am luat în mână un măr și m-am amuzat să vorbim despre el. Copiii au prins repede jocul. Nu cred să mă fi situat sub limita onorabilității. Descrierea acestei experiențe am așter-rjut-o pe o foaie de matematică, în ultima oră, la a VlII-a. Eram și obosit, nu prea aveam chef de desen tehnic. Așa că am urcat scaunul pe catedră și pe el am pus un ghiveci cu o floare ciudată, ca un baobab în miniatură. Copiii mi-au spus că se numește savastră și că frunzele ei sunt bune de leac. Așa o fi, de unde să știu eu? Le-am dat, prin urmare, de lucru și m-am așezat în ultima bancă, lingă Ionică, repetentul clasei. Am scris încet, cu o grijă pe care nu mi-o știam, umplând foaia pe amândouă părțile:

5JAcesta e un măr. Ei trebuie să înțeleagă ce le spun. Am, luat mărul în mână, l-am înălțat în aer. L-am expus insistent sub privirile lor. Sigur, privirile unora sunt încă naive și curioase, privirile altora străbat prin mărul meu ca printr-un glob de cristal. Fenomenul mi-e cunoscut. Ei formează o clasă și clasa lor ie diferențiază. Ridic mărul și spun this is an apple. Astfel am încheiat o propoziție scurtă. Vorbesc și cânt. This is an apple. Look, this is an apple! Se desfășoară în aer secvența mea muzicală. Mărul ținut în mână este un obiect. L-am transformat în material didactic. Mă folosesc de el spre a face viabil sensul unor cuvinte. Activitatea aceasta decurge. Mi-am pregătit un plan. Arăt mărul, vorbesc și nu traduc nimic. Folosesc repetiția, spun, r^pet ceea cspun. O strategie simplă, de efect. Un procedeu didactic.

Vorbeam și așteptam reacțiile lor. Să înțeleagă enunțul. Să decodifice comunicarea. Să vadă și să facă legătura. Nu le-am spus că dacă am avea un măr și am dori să spunem „acesta e un măr” ar trebui să folosim expresia „this is an apple”. Cuvintele mele sunt clare, iar materialul meu didactic e vizibil. Sigur, ei mă privesc, mă aud, se gândesc. Ei se gândesc la melodia vocii mele, încearcă s-o rețină. Melodia înseamnă ceva. Nu faptul că aceasta e o mână care ține un măr, nici întâmplarea că mărul îmi umezește palma. Nu starea lui de fruct îmbietor și copt, nu culoarea lui caldă.

Vorbesc și nu explic. Ei trebuie să înțeleagă adevărul că în limba engleză acesta e un măr, dar nu mărul acesta peste care se scurge gălbuie și în curând cenușie lumina unei zile de octombrie, nu sfera lui vegetală, parfumată și tandră ca o mângâiere din vis. Iată, ei sunt constrânși să priceapă că despre orice fruct care poartă un nume de măr se poate construi o propoziție, o podișcă sonoră, o pasarelă de sens, o judecată de existență. Comunicarea se construiește. Ce este se vorbește. Propoziția se aude, iar mărul se mănâncă. Propoziția mai importantă decât mărul. Vocea mai prețioasă decât stăpânul vocii.

Ei sunt copii și locuiesc într-o lume compusă din obiecte și oameni. Acesta e profesorul, aceasta este vocea, aceasta este eticheta numită this is an apple. Să lipim etichete, să vorbim și să punem amprenta pe lucruri cu degetul arătător al acestei vorbiri. Acesta e un măr, chiar dacă el nu s-ar afla în mână mea, ci pe suprafața catedrei, într-un loc oarecare. Acesta e un măr, chiar dacă degetul meu încordat doar s-ar întinde imperativ către fructul aflat la șapte centimetri de vârful unghiei, înlocuiesc acest măr cu imaginea lui desenată pe tablă, dar ceea ce există există și poate fi în continuare numit.

Deși mesajul meu s-ar putea complica. Eu pot mai departe să spun thisis a red and green apple, căci așa este mărul și roșu și verde, prin unele locuri mai roșu, prin altele mai verde. Roșu și verde – o combinație de două culori naturale pe suprafața lui de coajă netedă. Suntem în continuare la ora de engleză și ei par pregătiți să descifreze discursul meu didactic. Mărul a fost încă o dată arătat. Propoziția a fost auzită. Ei pot acum să spună ceea ce ochii lor își amintesc. Și eu tac, dintr-o dată eu tac. Îi oblig să repete, îi ascult cum repetă, falsează, șoptesc, bâlbâie, uită. Iau mărul și îl răsucesc în mână. Pun degetul și spun, arăt și denumesc, ating și cânt. O referință continuă. Mărul codificat ca obiect de studiu. Mă uit la ceas, îmi calculez emisia, mărul îmbătrânește. Indiferent de timpul care trece, eu pot să spun aceeași propoziție despre același fruct. Puțin îmi pasă dacă mărul meu nu mai este același, puțin îmi pasă dacă el se învechește înfășurat în secunde minute. Cine se sinchisește de un măr care trece prin timp, care înghite timpul și tace? Vorbirea n-are moarte și eu vorbesc de fiecare dată despre obiectul acesta prezent.

Despre obiectul acela, căci brațul meu coboară și degetele mele se desprind. Și palma mea părăsește rotundul greu și tare. Și eu trec printre bănci și merg și mă opresc și în cele din urmă suprim orice idee de apropiere. T hat is an apple, spun. Mina mi se ridică, degetul se întinde ca o țeava de revolver, privirea mea nu minte. Mărul se află acolo. Un obiect mai mic, mai cenușiu, ca un bulgăre trist defpământ. Acela e un măr, asta e tot. Pur și simplu asta e tot, șaht profesor și profesez, mă folosesc de convenții și gesturi, respir și produc sensuri. Asta e tot, desigur, vorbesc și mă aud, mă folosesc de clișee sintactice, de tertipuri didactice, de memoria și vocile lor. Pe suprafața aceea am așezat un măr. Obiectele există și au calități. Vin cuvintele și le îmbracă într-o cămașă invizibilă de aer. Se nasc propozițiile noastre ca niște cartușe. Lumea doarme învăluită într-o placentă străvezie de vorbe. Lai ceea ce nu există nu are nume nu are culoare nici spațiu, pentru că ceea ce nu este acest măr nu este. Mărul pe suprafața orizontală a mesei, înconjurat de alte obiecte, rătăcit într-o sală de clasă, mângâiat de privirile lor, iluminat de flacăra nervoasă a degetului meu. Mă uit la el și îl văd. Pot spune despre el cum nu este. Pot să spun ce nu este și pot să înmulțesc această propoziție a mea t hat is an apple cu cel puțin încă un obiect, Ser ște,

u cel puțin încă o calitate pe care mărul de pe masă nu o are. iu pe tablă așa: This is not an apple, this is a sentence. Apoi șterg cu buretele verde.”

Vânt mare care a smuls într-o singură zi aproape toate frunzele grădinii. Primul foc în sobă. Am copt câțiva cartofi direct în jar. În sat au apărut doi belgieni într-un „Volvo” automatic. Îi însoțește Tancred Bănățeanu. Sunt, din câte am auzit, antropologi. Dar au și autorizație să vâneze un carb. L-au vizitat pe moș Pa vel Herțiu și au făcut un film. Au stat de vorbă cu câteva babe, între care și Țică, străbunica lui Oncioiu, fostul secretar al sfatului. El, un bărbat scund, atletic, blond și cu fața năpădită de o barbă rebelă, deși îngrijită. Ea, o doamnă aproape cu un cap mai înaltă decât el, în pantaloni din piele, cu părul argintiu. Ieri seară mă întorceam de la bufet, unde stătusem cu învățătorul Știrbescu la un pahar de vorbă și i-am văzut. Erau în fața porții lui Prcbotă. Moșul povestea ceva ținând în mână unul din fluierele lui cu două capete. Rapsodul nostru fiind bâlbâit din naștere, părea dificil și pentru T. B., interpretul, să-l înțeleagă. Nerăbdătoare, curioasa antropoloagă se repezea mereu cu întrebări: „Quoi? De quoi s'agit-il? Qu'est-cc-quil a dit?” Atât am auzit și am trecut mai departe salutând, fără să-mi răspundă nimeni. Ajuns acasă, am aflat că lui Ilie Rogojinaru, vecinul nostru, pe care eu și Octavian l-am poreclit acum trei ani „Arendașul”, i-au murit peste noapte toți iepurii. E molimă, zicea Telu Veterinarul. Pe drum m-am întâlnit cu doamna Frusinica, asistenta de la dispensar și am schimbat cu ea câteva vorbe. A fost de curând „la vale” și s-a întâlnit cu un cunoscut din Mera care i-a spus că doctorul Mișu

Poliux, prietenul nostru, angajat pe o navă comercială, s-a întors din ultima călătorie bolnav de nu știu ce maladie tropicală. A primit un concediu lung și acum e acasă. M-aș duce într-o sâmbătă să-l văd.

Dar ce senzație de pustietate în toată curtea! Marinache lipsește de două zile, cine știe pe unde doarme. N-ar fi nici o surpriză să-l văd în scurtă vreme însurat. Când bunica Zamfira pleacă la noră-sa în Cobilița, să stea cu copilul, își prelungește absența câte-o săptămână. Iar seara la 8 în odaia lui moș Luță – care se culcă odată cu găinile – e întuneric. N-ai [cu [cine să schimbi o vorbă. Stări prelungite de restriște, sentimentul părăsirii. Simt cum se naște în mine orgolioasa singurătate a samuraiului.

Noapte deplină acum, scriu la lumina lămpii cu gaz. Prăpăditul ăla de generator de curent ne face mereu figuri. Dar m-am învățat și cu asta, nu mă mai miră nimic. De-ale determinismului. Și, totuși, mă gândesc: cum e oare mai bine, să fii în centrul lumii sau într-una din provinciile ei? La urma urmelor, ce poate fi mai benefic pentru un artist (pardon! Fără vorbe mari!) decât această cumplită izolare în care am fost zidit de viu? Un provizorat al suferinței... O șansă pentru oamenii adevărați și puternici... Dar vreau să trăiesc, vreau să-mi trăiesc și eu viața, sunt încă foarte tânăr și satul ăsta mă strivește, mă înăbușă! Vocea interioară? N-am să fiu niciodată în stare de astfel de strigăte. Cine mă cred, cine sunt? Un om mândru și răbdător. Care, în ciuda insistențelor lui Tăvi, nu dă doi bani pe literatură, care refuză să devină propriul său personaj și nu crede în nimic, până când nu se convinge pe propria-i piele!

Acum câteva zile, pe la prânz, mă întorceam de la școală. Pe drum l-am ajuns pe moș Luță. L-am recunoscut de departe. Mersul lui țeapăn, cu picioarele târșaite, spatele lat și ușor gâr-bovit. Avea în mină o carte învelită în hârtie de ziar. Se întorcea dm jos, „de pe luncă", fusese pe la Sofon, cizmaiul, prietenul lui cel mai bun. Se știu de când erau de-o șchioapă, au mers împreună la școală, au iubit într-o vreme, în tinerețe, aceeași fată, ba chiar și șederea la stuf și-au petrecu ț-o tot împreună, muncind umăr la umăr și dormind în paturi alăturate. Sunt ca frații, toată lumea îi știe, trăiesc din amintiri comune, își dau cu presupusul în legătură cu minciunile ziarelor, își împrumută cărți, așteaptă amândoi cu spaitțiă moartea. Bătrânul Luță e un individ cu deprinderi infailibile. Indiferent cu cine se întâl-nește, el pune, fără să stea prea mult pe gânduri, aceeași întrebare cheie: „Cum o mai duci cu sănătatea, domnu' Cutare?" și apoi te fixează cu ochiul acela al lui tulbure și albastru. E o privire care te descumpănește. Pare că nu te vede. Și asta, în timp ce ochiul celălalt, acoperit de o albeață subțire, lăptoasă, este cu totul orb. Ce să-i răspunzi? Convenționalele banalități. Am fost însă extrem de surprins să aflu că el ține în mâna scrierile lui Avicena, „un arab ilustru și vechi" (cum s-a

exprimat cu o neînțeleasă mândrie gazda mea). Va să zică, interesul bătrânului pentru tainele medicinei nu e doar o dambla. Oamenii bârfesc degeaba. Moș Luță se ia în serios. Se crede un „tămăduitor", un cunoscător al tuturor „beteșugurilor", însă desfide știința de azi, preferă leacurile băbești și tot adună și notează pe un rețete de ceaiuri și tincturi, denumiri populare de plante pe care nu le știe încă, date despre alcătuirea corpului și funcționarea organelor. Vreau să-l citesc și eu pe Avicena. Am să-i cer cartea.

Vai, paginile scrise în urmă cu câteva săptămâni sub impresia acelei amuzante ore de engleză sunt cât se poate de artificiale. Le-am recitit și m-a cuprins amețeala. Ce m-o fi apucat atunci? Sunt barbar de plictisitoare. Și n-au nici o noimă. Dar știu, le înțeleg, îmi dau seama ce s-a întâmplat. Sunt nevoit să constat cu stupoare revenirea neașteptată a unui sindrom mai vechi. Iată-l din nou pe dumnealui, intelectualul din mine, săturându-se de propria-i piele și obsedat de logică, epistemologie și concept f Mofturi de doi bani, fără doar și poate.

Mirarea esențială e însă alta: cum se modelează în noi vorbirea, sensul,în legătură cu ce presiuni interioare și tropisme? De ce putem fi azi așa, mâine cu totul altfel?

Nu e vorba de nici un „noi". Eu singur sunt în cauză, ceea ce ar trebui să mă pună pe gânduri. Mania asta a variației stilistice e o dovadă sigură de labilitate. Cuvinte mari și pripite, le scriu și nu mă cutremur. Omul se schimbă și își acceptă propriile schimbări ca pe niște obligații genetice, în urmă cu numai un an gândeam cu totul altfel. E drept că anul ăsta se desenează în biografia mea ca o buclă pornită dintr-un traseu liniar și întoarsă cuminte la loc. Din deznădejdea nămolului în care simțeam că mă scufund a încolțit ambiția, un entuziasm terapeutic și un curaj nepăsător de mercenar în fața necunoscutului din mine. Îmi amintesc cu neplăcere întâmplările prin care am trecut. Nu cred că doream să mă schimb. Mai degrabă o încercare de a fugi de plictiseală și monotonie. Am îndurat eșecul cu stoicism. Eram singurul martor al acestei bizare experiențe. Să-i dau acum, retrospectiv, o definiție, un nume? Arta de a fi un perfect cameleon. Sau cum să trăiești în fiecare zi interesant. O nebunie! Sigur e că nimeni n-ar putea urma consecvent un astfel de program. Nu mă mai revoltă faptul că monotonia și caracterul întâm-plător al trăirilor noastre țin de firescul vieții. Deși atunci mă răzvrătisem chiar împotriva acestui firesc, linia de plutire a fiecărei clipe îmi devenise insuportabilă. Să faci mereu aceleași gesturi, să ai mereu aceleași gânduri, să fii veșnica pradă a propriilor tale stereotipii! Inadmisibil, într-adevăr.

Am încercat să aflu din ce sunt compus, ce interese am, ce se întâmplăcu mine. Și ce-am descoperit? Că fiecare din zilele noastre se constituie din însumarea a nenumărate faze discontinue, rupte una de alta. Nu știm niciodată

ce ne face să gândim, să trecem prin stări de contemplație, să fim cinici, predispuși la melancolie, activi și practici, tandri sau nervoși, visători, vesel; amarați, serioși, gravi, puși pe glume și în nenumărate alte feluri. Noi nu putem controla decât nivelul cauzelor imediate, însă dincolo de acestea? Cum este făcut omul, încât dintr-o persoană logică și atentă într-o discuție la colțul străzii cu un vecin, el să devină, o oră mai târziu, o ființă distrată și abstrasă, căreia un coleg de serviciu trebuie să-i repete de trei ori aceeași întrebare? O remușcare morală într-un mărunt plan al vieții face casă bună cu absența, într-un alt context, a oricărui scrupul. Motivele exterioare nu au, de cele mai multe ori, aproape nici o legătură cu faptul că ureori sunt trist până la lacrimi, că în câte o zi îmi vine să rid ca prostul, din nimic. Sunt zile în care mă simt inteligent, în altele mi-e și rușine de prostiile care-mi trec prin cap. Și câte altele. Dar condiția ființei noastre zilnice nu poate fi teoretizată doar din două-trei vorbe. Și chiar din două-trei mii, cum as putea-o face? Omul s-a resemnat de mult în fața propriilor sale contradicții și se hrănește din substanța lor cu o seninătate c: ire nu mai îmi pare deloc imbecilă. Plus că interesul m-a părăsit cu totul. Crezusem însă atunci că autenticitatea vieții mele poate fi într-adevăr redobândită prin constrângere și artificialitate, îmi propusesem un calendar orientativ, pe faze posibile, îmi închipuisem că aș putea să trăiesc, la cea mai înaltă intensitate, astăzi do<ir la nivelul simțurilor, mâine la cel al gândirii abstracte, într-o zi lăsat cu totul în voia reveriei, într-alta rezolvând chestiuni practice, când dedicat perimetrului etic al propriei mele^vieți, când urmărindu-mi cu atenție fiziologia, starea de sănătate, într-o zi eram, de pildă, obligat să fiu absolut logic în tot ce fac șigân-desc, să caut peste tot explicațiile raționale, cauzele și efectele, țârele și nodurile, subtextele ascunse, în alta adoptam conduita individului care ia în răspăr vorbirea și se ține de poante, se j «acă cu vorbele, stârnește hazardul asocierilor și face din spiritul său ironic un bisturiu foarte fin. Era interesant și amuzant, dar în aceeași măsură și obositor, în acea perioadă mulți dintre cei ce mă cunosc vor fi avut destule motive de nedumerire întâlnin-du-mă și descopeiind în mine un individ a cărui etichetă n-o mai puteau recompune.

Îmi amintesc acum faza abstractă sau conceptuală, când răscoleam încă de dimineață toate energiile vocabularului meu științific pasiv și făceam eforturi însemnate ca nimic să nu trezească în mine nici cea mai mică emoție. Trăiam într-o lume palpabilă, pe care trebuia s-o bag în seamă, între niște oameni concreți pe care nu-i puteam ocoli. Treceam printre casele satului cu? Hotărârea disperată de a nu le mai vedea așa cum le vede toată lumea. Ele alcătuiau niște volume paralelipipedice și prismatice, o expresie a geometriei în spațiu, mostre de arhitectură populară, elemente oicologice repartizate pe suprafața construibilă a habitatului rural. Copacii – indivizi vegetali, membri ai

unui areal floristic determinat, organizați pe familii și specii: malus pumila, pyrus domestica, cerasus avium, abies alba, betula pendula, quercus robur etc. Coboram drumul spre școală, dar trupul meu cel vizibil devenise un prizonier al anatomiei și metabolismului, al fiziologiei și proceselor biologice evoluate. Abandonat cu totul interacțiunilor neuronice ale sistemului nervos central, înțelegeam cât de simplu poți înceta să exiști. Declanșam complexul egofob. Mă transformam într-o rotiță nesemnificativă a marelui mecanism social. Un salariat și un pieton, un cetățean și un locuitor, un beneficiar și un contribuabil, un funcționar și un cadru didactic. Apaițineam unui ansamblu biotopic, așa cum o furnică aparține mușuroiului său. Orice persoană întâlnită pe drum sau la școală – un tip fizionomie, un temperament, un exponent al unei categorii psihice, un colocutor potențial, subiectul uman al unei relații formalizate. Mersul – forma specifica a unei dinamici autonome, somnul considerat un proces de inhibiție a facultăților cognitive conștiente, mesele și urmările lor – o expresia concludentă a schimburilor energetice dintre individ și mediu, îmi desfășuram activitatea într-o localitate montană, într-un cât se poate de interesant mediu etnografic, într-un cadru geologic tensionat din punct de vedere tectonic. Participam ca om al muncii la procesul instructiv-educativ, luam decizii docimologice, elaboram itemuri euristice, mă relaxam civilizat în sala profesorală între două unități de conținut. Reveneam la domiciliu, în deambulație energică printre ovinele și bovinele crescătorilor individuali, răspunzând la salutul micilor mei subiecți pedagogici, contemplând formele organice ale norilor cumulus sau cromatica de batracian indolent a sursei de apă ce cobora din amonte. Și astfel, lumea aceea incredibil de obișnuită în care îmi duceam zilele devenea nu doar caraghioasă, ci și absurdă, ireală și neomenească și asta mă speria, făcându-mă să schimb repede macazul, să inventez altceva.

I Cu totul altfel arăta, de exemplu, faza senzorială, pe care o stăpâneam și mai bine. Convenea înclinației mele spre lene, pasivitate și scepticism. Iată o zi, o zi întreagă de atenție concentrată numai și numai asupra simțurilor. Alungind cu îndârjire gândurile, scuturându-mă de ele, nepăsător^ în _fa ța obligațiilor de serviciu, absorbind în toată ființa mea, cu o suspectă exaltare, sunetele, miresmele, ' nălucirile aerului, graiul păsărilor și al animalelor, bolboroseala vântului prin frunze, plutirea uleioasă a culorilor de la un obiect la altul, miasmele de gunoi și bălegar, izul rânced al frunzelor moarte și verdele rece înghețat al ierburilor, sclipiri și neguri, moliciuni și asperități pietroase, parfumul de sulfină și busuioc al unui strat din grădina bătrânjlor, lătratul pe nenumărate voci al clinilor și bangătele groase înfundate ale vreunei tălăngi la gâtul unui vițel ce paște liniștit mătasea caldă a dealului din fața ferestrei. Privind prostit fața oamenilor cu care vorbeam, gesturile lor inefabile, saliva

care le strălucea pe buze, dinții stricați sau părul moale și rar al bătrânului Luță, ridurile și pistruii femeilor, ferindu-mă din calea câte unei respirații imunde, preschimbând vocile ce mi se scurgeau în urechi în căldură sau amețeală, în răcoare sau senzația de moliciune lichidă. Supra-veghindu-mă de undeva, de la o distanță convenabilă, ca și cum trupul meu ar fi fost un aparat de carne și nervi cu toate canalele de interceptare deschise în care se varsă din toate părțile lumea, lumina, aerul, atingerile, milioane de mângâieri. După o astfel de zi, seara mă descopeream epuizat, tremurând în pragul leșinului. Mă cuprindea o amețeală dulce, înfometată. Urechile îmi bâzâiau ca niște bondari muribunzi. Aveam, poate chiar ajunsesem să am, halucinații cromatice, ca un fumător de hașiș. Abandonam, uitam, a doua zi mă aruncam în altceva. Faza culturală sau semantică, ecologică sau intuitivă. De fiecare dată când mă comutam la altă stare, sentimentul că am pierdut ceva important, că tocmai mă aflam în pragul revelației. Gândindu-mă la ceea ce făceam, îmi dădeam seama că experimentele mele ar putea fi înmulțite la infinit. Găseam multe alte dominante ale vieții. Inventam fazele imaginativă, gastronomică, picturală, erotică, mistică, climatologică, muzicală, cotidiană, bahică, morală, literară, anamnetică, vegetală, sau faza umedă și faza uscată, faza diurnă și nocturnă, mizantropică și altruistă, locvace și monosilabică, politică și sportivă. Ca să fiu sigur că nu greșesc și las deoparte sectoare importante ale vieții și ale eului, aveam nevoie de o teorie a naturii umane. Enorm de complicat. N-aveam criterii de selecție. Reducțiile mi se păreau brutale. Puritatea domeniilor imposibilă, în cele din urmă am decis că tipurile de conștiință umană, cele învățate la școală, îmi sunt suficiente. Câteva lilhi, am existat așa, în funcție de un anume tip de conștiință, după prescripții de manual. Dar obosisem, slăbisem, nu mai îmi suportam chingile. Venea vacanța mare și trebuia să plec. Astfel, plecarea aceea – și a fost o vară în care am colindat de unul singur munții cu rucsacul în spate – a reușit să mă elibereze de toate inepțiile.

Așadar, Știrbescu nu minte! Astăzi am avut și eu în fața ochilor Cartea!

Câte nu auzisem despre ea!... Toată lumea știa că ea există, dar cine o văzuse cu adevărat? Un singur om: învățătorul Știrbescu, dipsomanul ăsta bătrân și lăudăros, pe care nu-l mai cred de mult nici copiii.

S-o iau totuși în ordine. Era în primul meu an de stagiatură, participam la nu știu c~ sărbătoare, o petrecere cu intelectualii satului, primăvara, cred că primăvara se întâmpla asta. Atunci l-am cunoscut mai bine pe nea Griguță, cum îi zicem noi la școală. Un pedagog de modă veche, cu patru principii fundamentale, infailibile: scrisul, cititul, socotitul și linia la palmă. Paradoxal, dar „îmbâcsitul ăsta de Makarenko” (apud Violeta Cosroabă, directoarea, care nu-l poate suferi) a dat aici în sat cele mai bune promoții de țânci. Dar asta-i altă mâncare de pește. Mie, unuia, acest jovial domnu Vucea mi-e simpatic. Nu

stau să-i contabilizez defectele, chiar dacă uneori mă agasează cu incontinenta lui poftă de vorbă.

Ne nimerisem atunci unul lingă altul la masă. Întâmplarea și nimic altceva… Discutăm noi ce discutăm, bem bine și așezat și taca-taca, taca-taca, dintr-una-ntr-alta aflu că localitatea în care mă găsesc nu e chiar așa „un sat lipsit de priveliștea lumii”… Cică prin anii '30 el devenise punctul de atracție al unei impresionante echipe de curioși, „sociologi, cum își spuneau ei, toți bărbați eleganți, cu pălării și cravată” (precizează colocutorul meu). Și-i mai amintea pe Gusti, pe Stahl, pe Stănculescu, dar mai ales pe Filip Gheorghiu, cu care a și stat mult de vorbă. Când se întâmpla asta cu exactitate? Păi, să tot fi fost prin 1937, el n-avea douăzeci de ani împliniți, era „student” la Școala Normală de învățători, într-o vară, când s-a întors acasă în ultima vacință, l-a găsit pe „domnu de la București” (așa-i zicea maică -sa) instalat pentru câteva luni în cea mai bună odaie a locuinței lor. N-a fost vorba chiar de o prietenie, că domnu ăsta, Filip, en un om distant și rezervat, însă au stat destule seri la taclale, viați din București, Calea Victoriei, distracții, petreceri, „Capsa”, politică, familia lor, a Știrbeștilor și familia oaspetelui, școala, poporul și știința de carte, datoria învățătorului de a fi un luminător al neamului și câte altele. Domnul Filip avea o manie: te scociora tot timpul cu întrebările. El, tânărul Griguță, trebuia mereu să-i răspundă și uite-așa nu prea avusese când să afle ce caută ei de fapt acolo în sat, deși curiozitatea îl rodea peste măsură.

Așa că a pârdit o dimineață când domnul Filip plecase pe la casele oamenilor, cum îi era obligația și a intrat fără să-l vadă nimeni în camera lui. I s-a uitat prin hârtii, n-avea altă intenție. Și ce găsise? Tot felul de însemnări fără noimă. Pe o foaie o situație cu numărul vitelor din sat, pe alta un tabel cu proprietarii de joagăre, într-un loc a descoperit o listă cu oamenii care-i cosiseră finul lui Neculai Chirică, un vecin de-al lor mai înstărit și cu tot ce primiseră ei de mâncare timp de trei zile, cât a ținut munca, îl apucase râsul. Prostii! Și pentru prostiile alea atâția oameni care lasă Bucureștiul o vară întreagă să-si mănânce sufletul pe coclauri…

Nea Griguță Știrbescu nu pare să priceapă nici acum care sunt rosturile sociologiei pe lumea asta. O mărturisesc cu toată rușinea, dar nici eu nu sunt prea departe de inocența lui. Domeniul: nu m-a atras niciodată. Totuși, de Dimitrie Gusti am auzit. Am auzit și cam atât. Nu i-am citit cărțile, nici nu știu daca i-au mai fost vreodată retipărite. Habar n-aveam că între el și satul ăsta, în care vreau – nu vreau sunt obligat să-mi duc zilele, exista vreo legătură. Noroc cu bătrânul meu coleg de cancelarie!

Întreaga cercetare se soldase atunci cu trei volume groase („da' groase, domnu Vlad, așa cam cât o cărămidă de presă!”) de observații scrise în franceză. Și nea Griguță nu se mai putea stăpâni: „Păi cine îi plătea pe ăștia,

domnule? Ce treabă aveau ei cu Franța? Și după-aia spune-mi și mie: de ce? Spune-mi și mie dacă poți, care-i șpilul? Pentru cine au scris ei atâtea sute de foi? Că n-o să-mi zici că domnii ăia din Paris n-au altă treabă de făcut decât să stea cu ochii pe noi... Ce le pasă lor de^vacile mele, ce mănâncă frati-mio Ilie la coasă sau că moș Leonte Cofărea meșterește butoaie, le vinde pe mai nimic și tot se zice că nu moare de foame? Hârtie cheltuită pe degeaba! Că n-o să-mi spui dumneata că lumea moare de curiozitate după nimicurile mele de fiecare zi... Ce sunt eu? Ia, acolo, un țăran sărac, din creierii munților, adică nimeni. Nu, asta n-am priceput-o, să mă pici cu ceară și n-am priceput-o! Auzi acolo, sociologie... Păi, ce e important se scrie în ziare, nimicurile cu adevărat importante, vreau să spun. Restul nu mai contează."

M Cum se vede, bătrânul Știrbescu e un personaj pitoresc, cu convingeri, pe care nu i le mai poți schimba nici dacă-i pui pistolul în coaste. Dar parcă voiam să scriu altceva...

Operația golirii paharelor ajunsese într-un punct critic, în care oricât ne-am fi ciorovăit, tot nu puteam ajunge la o socoteală reciproc satisfăcătoare. Ne euforizasem bine. Ăsta a fost de fapt norocul meu, altfel bătrânul nu și-ar fi dat drumul. Reticențele sunt generale. Am observat că atunci când oamenii își vorbesc despre Carte o fac nu doar cu o nedisimulată mândrie, ci și cu frică. Nici nu știu mare lucru, dar parcă le-ar fi interzis cineva să-ți vorbească. Nu sunt încă deloc convinși că existența Cărții nu se află sub apăsarea unui blestem de care ei n-au habar. Aflasem din mai multe surse că știți... Poate domnul Știrbescu... Învățătorul ăsta care... El da... Vorbiți cu el, poate aveți noroc... Ei bine, din câte mi s-a mărturisit atunci, nea Griguță a văzut într-adevăr această Biblie pagină a satului (sau cum altfel să-i zic?), imediat după apariție. Popa Vasilatos (auzi ce nume!) o primise de la un nepot, student la Litere în București. „Că din partea sociologilor, cum i-ai văzut dumneata, așa i-am mai văzut și eu după ce și-au terminat treaba, duși au fost!" (remarca învățătorului). Dar slujitorul Domnului se uita la tipăritura cu pricina ca mâța-n calendar, nepricepând o iotă franțuzește. Poate că tocmai din cauza asta ținea la ea ca la ochii din cap. Nu i-ar f i arătat-o. Numai că el, proaspătul învățător, aflase și murea de curiozitate. Era deja pe leafă într-un sat de lângă Panciu și în vacanța mare venise acasă pentru câteva săptămâni. Popa aștepta o inspecție, el a speculat împrejurarea și l-a ajutat să-si pună în ordine scriptele, arhiva bisericii. Drept recompensă voia să vadă Cartea. Că hâr, că mâr, Vasilatos o scalda, până la urmă ce să facă, a cedat. L-a pus să jure că n-o mai arată la nimeni și i-a împrumutat-o pentru o zi. El, nea Griguță, o rupe nițeluș pe ungurește, că școala de învățători o urmase în Ardeal, cu germana nu moare de foame, însă „limba lui De Gaulle" (vorba lin) îi e cu totul străină. Ori el, ori popa Vasilatos, tot aia. A stat atunci o noapte întreagă la lampa cu gaz și-a

răsfoit cu mare atenție cele trei cărțoaie. Nici el nu știa ce căuta și nici acum nu știe dacă era într-adevăr ceva de căutat, îl trecuseră toate nădușelile, emoții și tulburare, de parcă ar fi așteptat dezvăluirea unui mare mister. Până la urmă nu s-a ales cu nimic. Și nedumerirea de atunci i-a rămas. Dacă n-a știut el să se uite bine, să caute tocmai ceea ce trebuia? I-au plăcut pozele. Pe unii dintre oameni i-a și recunoscut, pe Ileana Bulban, pe Stoica Milco-veanu, lânos Mure, Ilinoiu Vasile și Radu, pe Grigore Milente și pe țiganul Albineț, cu foalele lui. Niciunul dintre ei nu mai trăiește. Erau poze cu sărbătorile satului, cu strânsul finului și făcutul butoaielor, cu costumele populare de la ei, stâne și mori de apă. Nu-si mai amintește chiar tot. Pozele ca pozele, însă numele oamenilor din sat erau scrise peste tot, pe toate paginile.

Chiar și numele lui era pomenit de câteva ori: Grigore Știrbescu dar n-a înțeles în legătură cu ce. Ce scria despre el acolo nu-m putea spune, erau niște rânduri cu litere mai mici, poate niște vorbe pe care i. le îndrugase lui Filip Gheorghiu. Abia atunci s-a luminat el de ce „domnu de la București" îl trăgea mereu de limbă și din când în când scotea din buzunar un carnet și-si nota.

Cam asta era tot, pentru că el atât văzuse cartea, o noapte, într-o vară. Apoi plecase la Panciu, că slujba era slujbă, se însurase, n-a mai dat o vreme prin sat. După care grecul murise și-n locul lui a apărut popa Zăbavă, războiul, instaurarea republicii, cine să se mai gândească la prostii, gata cu vechiul regim! Lumea nouă... Și tot așa, anii s-au dus, el a îmbătrânit, când a crezut că a venit momentul să întrebe de carte, ia cartea de unde nu-i! „Mangositul ăsta de Zăbavă o ține una și bună că nu știe nimic. Mira-m-aș... Uite, eu am o credință că odată și-odată Cartea va ieși la iveală de unde nici nu te-aștepți!... „

Dar deja am lungit-o prea mult. Episodul Griguță Șâirbescu nu e aici decât un preludiu. Mai departe intru eu însumi în joc. Și zău că, dacă n-ar fi fost vorba de mine, n-aș fi deschis din nou caietul după atâtea luni de abandon. Dar astăzi sunt și într-o dispoziție neașteptată. Primăvara de afară îmi face poftă de scris. Simt în jurul meu satul cu casele lui trezite din somn, cu grădinile învăluite în mirosul pământului reavăn, îi simt forfota, murmurul, foșnetul frunzelor abia desfăcute, îi aud prin fereastra deschisă glasurile și tălăngile oilor, lătratul câinilor, razele soarelui căzând peste epiderma lichidă a pârâului de sub dealul Sahastru și totul mi se pare învăluit în mister, ca o lume ce a prins rădăcini în paginile îngălbenite ale unei Cărți...

Gata, nu mai amin, sunt obligat să scriu aici negru pe alb: Carteaaceasta există. Cu toate că nu credeam. Chiar și discuția mea cu Știrbescu... Multe mai spune omul la un pahar... Mi se părea că sunt în fața unei legende cu funcție compensatorie, că nu e vorba decât despre închipuirea unor oameni care suferă de izolare și nu îndură să știe că în mintea multora – mai ales

străini ca mine, ce măcar pențiu o vreme s-au stabilit în sat -așezarea lor pare un loc de la capătul pământului.

Nu e deloc așa. Cartea există, înti-adevăr. Nenorocirea de acum trei zile, când s-a înecat Vasilică Mărunțelu, un băiețel din clasa mea, mi-a scos-o în cale. Jale mare, alarmă, anchetă, pentru că în ziua cu pricina băiatul lipsise de la școală. Iar directoarea abia aștepta să mă-nfunde. A cui era vina? Ce-a făcut dirigintele? Numai că eu nu stătusem cu mâinile-n sân. Nu știu* pici acum ce mi-a venit când am intrat la prima oră și-am văzut c; i lipsește. Premoniția, probabil. Am trimis un elev să-l caute. Nu era acasă, nu era pe nicăieri, părinții plecați încă din zori la pădure, în sfârșit, nu asta e important.

L-au găsit niște oameni pe la prânz, niște flăcăi ce-si încercau norocul la peste. Vasilică s-a înecat în iazul morii, într-o apă de nici un metru adâncime. Stupoare, agitație, tulburare printre copii și profesori. Firește, împreună cu toată clasa am fost la înmormântare. Apoi la creștineasca pomană. Și acolo, într-o cămăruță înghesuită, la o masă cu farfurii desperecheate împrumutate de prin vecini, iată-mă alături de venerabilul preot Zăbavă, eu însumi o persoană de vază în mijlocul îndoliatei adunări. Conversația s-a impus de la sine. Deși, de când sunt aici, nu cred să fi schimbat cu acest bătrân slujitor al bisericii mai mult de zece cuvinte. Omul nu-mi place, are o față șireată, cu ochi mici și negri, ca de șoarece, de o extraordinară mobilitate. Parcă-i citești tot timpul în privire și o nestrămutată curiozitate și o spaimă atavică, de ființă la pândă. Buze subțiri și uscate, aproape vinete. Părul rar, cânepiu. Anteriul cu guler soios și veșnic acoperit de mătreață. Culmea înfățișării lui e barbișonul moale, oriental, îngălbenit de timp și de tutun. Pentru că preotul Me-iinte Zăbavă fumează ca un turc. Nu se jenează de oameni, ba chiar le face uneori, pe la câte o nuntă sau botez, când mai uită de cele sfinte, teoria micilor păcate nevinovate față de care, dacă știi să te rogi, până și Dumnezeu închide ochii. Un om ciudat, îri orice caz. Nici acum, după ce-l cunosc cât de cât, nu mi-e prea clar ce învârte, ce ascunde. Nimeni nu crede despre el c-ar fi un om curat. E creștin, dar unii spun c-ar avea rude în orașul Sfântului Mormânt și că n-ar fi de-al nostru, că toată familia lui s-ar fi creștinat înainte de război, în niște împrejurări dubioase. Nu e un intelectual, nici pomeneală. Nu-i place să citească, n-are timp, mi-a spus-o fără nici o jenă. Când îl vezi, când îl auzi, te gândești mai degrabă la figura unui negustor de mătăsuri, la un bogasier sau un samsar.

Masa de după înmormântare, „pomana”, a fost insuportabilă. Copiii păreau încă nedumeriți și nu îndrăzneau să se atingă de mâncare. Unii, firi mai impresionabile, plângeau, alții se înghionteau pe sub masă, cu mutre grave și inocente. Se vede că nu știau cum să se poarte, că abia se puteau abține de la șotiile lor copilărești, în ce mă privește n-am putut scăpa de o continuă senzație

de stinghereală și neputință. Mă simțeam vinovat pentru atmosfera înghețată, absurdă din jur. Abia dacă am ciugulit câteva feliuțe de brânză, am dat peste cap două păhărele de rachiu și cam atât. Nici preotul nu făcuse altceva, prea ocupat probabil să mi-l bârfească pe un mai tânăr coleg de-al lui dintr-un sat de la vale care juca ping-pong și fotbal, umbla în blugi, cânta la chitară și nu-si punea sutana nici în biserică, ce mai, un adevărat scandal! Când, în sfârșit, Zăbavă a dat semnalul că trista noastră petrecere se încheiase, am răsuflat ușurat. Nu mi-au plăcut niciodată înmormântările, cu atât mai puțin mesele de pomenire a mortului. Mă obosesc, mă deprimă, îmi taie orice poftă de viață. Asta se întâmpla ieri. Se făcuse deja seară și la plecare am luat-o alături de preot spre casă, l-am condus până la ulița lui Cantor, discutând generalități, mărunțișuri. Când să ne despărțim, am rămas cu gura căscată auzind că întâmplătorul meu tovarăș de drum mă invită la o țuică. Lumea-l vorbește pe Zăbavă de zgâr-cit. Strânge colacii bisericii și-i dă la porci. Când nu e pâine în. Sat, nu-si face nici un scrupul să-i vândă. De la el poți cumpăra țuică, slănină, mere, varză murată, ba chiar și țigări. Așa zice lumea, nu știu cât o fi de adevărat. Cert e că puțini săteni îl simpatizează. Omul n-are nimic, dar absolut nimic, din cuvenita evlavie a unui cleric. De aici, probabil, și antipatia…

Bătrânul era singur. Preoteasa, coana Lambreta, cică ar fi fost plecată la băi. În camera în care m-a introdus era destul» dezordine, ca în vizuina unui burlac. Am început-o cu câte unpăhărel, cu prudență de ambele părți, vorbele nu prea se legau, mă și întrebam ce vrea de la mine, apoi încet-încet, cu „hai că: mai merge unul, dom'profesor”, popa s-a cherchelit, eu ajunsesem într-o stare teribil de disponibilă și mă pomeneam analizând condiția intelectualului de țară, vorbeam despre imperativul unei solidarizări a forțelor, mă plângeam ca un ipocrit că n-am condiții să dau curs chemărilor mele spre artă. Pe masă, bineînțeles, toate bunătăț'le. M-am ospătat regește, i-am lăudat cârnații, zacusca și cașul afumat… Cred totuși că domnul Zăbavă vrea să-mi câștige încrederea și asta nu așa de dragul unui apropiat în plus. Poate că urmărește ceva.

Și acum bomba! Sporovăin. D noi despre una-alta, eu tot încercam să aduc vorba despre ce-mi spusese Știrbescu, el însă se ferea, se prefăcea că nu pricepe, părea cu totul străin de insinuările mele. Când, la un moment dat, numai ce-l văd că scoate un, mănunchi de chei dintr-un buzunar, o caută pe cea potrivită și, clătinându-se ca un marinar obosit de furtună, se repede la scrinul-din colț, caută, răscolește acolo și-apoi îmi pune triumfător în față o carte mare, gri-albăstruie, roasă de șoareci și cu coperta pătată ca vai de ea, cu foile abia mai ținându-se în cotor. Era, am, văzut imediat, ultimul volum al „trilogiei”. Mi-a pus-o cu

— Gesturi teatrale înainte și mi-a zis „n-am mai arătat-o la nimeni până acum, matale ești un ales”, după care s-a așezat în fața mea, prtvindu-mă cu o mare curiozitate, să-mi vadă reacțiile. Adevărul este că m-am trezit ca prin farmec. Aproape că-mi era teamă ca totul să nu fie decât o subtilă mistificare. El, Zăbavă, nu pricepea limba, însă știa aproape tot ce scria în Carte, pentru că, în urmă cu mulți ani, i-o tradusese în serile cât i-a fost oaspete un anume Viorel Grimalschi, bărbat foarte inteligent și învățat, pictor din capitală, ce lucrase la restaurarea zugrăvelii de pe pereții bisericii.

Am răsfoit câteva pagini, am cercetat cuprinsul, mi-am dat imedi.it seama despre ce era vorba, de faptul că am în față o carte cât se poate de profană și că într-adevăr legenda depășește simplul, umilul ei adevăr. Dar și așa, ce descoperire uluitoare! Cu cită nerăbdare aș fi devorat-o acolo, pe loc! Nu voiam însă să-i dau satisfacție curiosului din fața mea, așa că l-am întrebat franc dacă nu mi-o poate împrumuta și mie pentru câteva zile, pentru că în clipele acelea nu mai eram în stare de cine știe ce atenție. Zăbavă s-a întunecat la chip, nici nu voia să audă de așa ceva. Dacă, Doamne ferește, află lumea că el are Cartea, gata cu liniștea lui, nu mai poate scăpa de insistențele enoriașilor, intră în mare bucluc! În schimb, mi-o punea oricând la dispoziție la el acasă. Asta desigur cu anumite amendamente… Am dat din cap că accept și am strecurat ideea că m-ar interesa și să-mi notez câte ceva, dar el s-a uitat la mine speriat, bâlbâindu-se de surprindere: „Păi bine, dom' profesor, asta-i o carte de pe vremea regelui! Nu-ți dai seama...” Oricât am încercat apoi să-l iniștesc, n-a fost chip. Și nu știu cât ne-am mai fi disputat noi acolo fără nici un rost, dacă n-ar fi apărut un țăran care avea o 'orbă confidențială cu slujitorul bisericii. Au ieșit amândoi afară, i-am auzit vorbind o vreme în hol și apoi urcându-se în pod, le unde, după zgomote, cred că au dat jos niște scânduri. Aveam din întâmplare în buzunar o foaie de hârtie, așa că mi-am scos repede stiloul și m-am hotărât să copiez ceva. Nu puteam sta prea mult să aleg, ochii mi-au căzut peste un pasaj în legătură cu neamul Badiilor și cum pe Badiu lui Toader, vecinul lui moș Luță, îl cunosc bine, am zis că pasajul merită.

Fragmentul e povestit de un țăran, un Badiu care nu cred să mai trăiască azi, dar nu știu cine, pentru că în graba copierii am uitat să-i notez numele întreg.

Am lângă mine un dicționar, descifrez și încerc să traduc: „Cel dinții Badiu era vină tor. Pe-aici, pe la noi, mai puternici decât toți au fost Badiu și Beteringhe. Când năvăleau turcii, ai fi se ascundeau în gura văiloi, îi lăsau să treacă și dup'aâa săreau asupra lor, îi băteau bine și le luau înapoi toată strânsura de jaf. Așa au fost străbunii mei, un fel de haiduci, lotri de codru. Urmașul Iu Badiu ăl de iubea vânătoarea, Stan după numele lui, a avut doi

flăcăi: Radu și Toader. Acu de Radu nu se mai știe nimic, n-a fost un om. Da' Toader, el e mândria neamului nostru,.

Toader Badiu a căzut în mâna paginilor pe muntele Monteoru, în locul de-i zicem noi «La Cruce». Odată au dat năvală turcii și-au prădat tot ce-au găsit de prădat. Băieții lui Toader nu s-au lăsat, le-au luat paginilor urma. Taică-său după ei, să-i ajute, să-i vadă ce fac. Mergea călare, era șchiop de felul lui. Numai că turcii l-au zărit. S-au luat după el și l-au prins. Nu știu la ce-nvoială au căzut ei acolo, că turcii l-au iertat. Toți afară de unul, un urât de țigan de-al lor, care n-a vrut. A scos kandjaru) și i-a tăiat capul. Când or aflat flăcăii Iu Toader povestea, au tutit-o tuspatru după ei, și dac-au scăpat de pedeapsa lor așa ca la o mână de oameni, ascunși prin pădure. Pe toți ăilalți, cu țigan cu tot, i-au ușurat de căpățâni.

Acu, femeia lui Toader Badiu era Nedelea. O muiere zdravănă de tot, care-ți omora un bărbat dintr-un pumn. Ea se îmbrăca bărbLteș te, își arunca în spate două puști, sărea pe cal și c-o pereche de pistoale turcești la brâu îți străbătea toată Vrancea. Strângea lapte, brânză și unt și le vindea la târg să facă bani pentru procesul cu Rușeț Roznovanu.

Toader a avut patru fii: pe Panaite ăl mare, apoi pe Stoica. Ion și mezinul Dumitru. A mai avut și o fată, măritată după unu! De-a lui Bucur.

De Panaite n-am ce să spui, el n-a avut copii, că era sterp, nu se lega sămânța. Iar Stoica a avut doi băieți și două fete. Muierea lui se chema Nastasia. Dintre băieți, Ion a murit primul. Ăl de-al doilea se numea tot Ion, și ăsta a trăit mult. Nu știu oe-a fost, că fetele, Toadera și Măria, s-au dus pe lumea ailaltă fără să cunoască bărbatul în casă. Nevastă-mea știe mai bine toate astea, c ar ă elle c'est «țică ticăi» Ion qui lui a dit de fuirc l'aumdne (pasaj obscur, pe care deocamdată nu prea știu cum să-l traduc...). Stoica era un om tare retras. Nu-l puteai convinge să-ți fie martor la ceva. Tocmai din pricina asta el n-a ajuns niciodată primar. Fiul lui, Ion, al doilea Ion, îi semăna. Cit a fost militar, Ion a fost șef de garnizoană.

Acu să trec la Ion, frățânele lui Stoica. Ăsta s-a însurat cu Măriuța și au avut o fată numită Neacșa. Și Neacșa a fost omorâtă de o ceată de ticăloși în timpul războiului. Tâlharii erau toți fugiți de pe front. Veniseră în sat, n-aveau ce face și cum satul era lipsit de orice stăpân, ăștia se adunau în cete și se puneau pe prădat gospodăriile mocanilor mai bogați.

Rămâne ăl mai mic, Dumitru, care s-a luat cu Ioana și l-a avut pe Ion, care a avut-o pe Susana, vecina noastră «de din sus; și pe Panaiete, care a murit tânăr. Ion, săracu, s-a dus și el în lumea celor drepți anul trecut.

Din frații ăștia patru, flăcăii lui Toader cel șchiop, doar Stoica n-a făcut armata, îi plătea stătu, așa era pe-atunci. Panaiete a făcut trei termene (21 de ani) la Soveja, Ion a fost la Iași pe vremea domnilor ălora Hn timpul

Regulamentului organic, probabilnota autorilor) și Dumitru a fost cătană la Focșani, unde a murit de holeră.

Ion Badiu, fratele lui Stoica, a fost cârciumar.

Îl țiu minte și acu, mă duceam la el și cumpăram covrigi.

Își avea prăvălia unde-i acu cârciuma lui Arbănaș.

Era un bărbat fain, chipeș și zdravăn, roșu și gras. Mergea mereu la București, de unde aducea leacuri de somn. Și uite-așa a înșelat vreo optzeci de fete. Mai întâi le adormea. Mormântul lui – au văzut oamenii – a ars înăuntru vreo cinci ani, asta din cauza sărmanelor fete pe care le-a făcut de rușine. Așa că el a trăit rău și cu bărbații fetelor, că unele erau măritate, altele ba. Femeia lui Ion, Măruța, era din Spulber, de-alde Râlea.

Fata lor, Neacșa, ți-am mai spus, a murit de mâna tâlharilor în timpu nemților. Poate că așa a fost scris, să plătească ea păcatele lu taică-său.

Uite și mai țin minte ceva, de Dumitru. Era soldat. Era paznic la ocnelede la Pietrosu. Ungurii veneau după sare și el îi omora. Nu s-a mai întors din războiul din '77. Era un om hain, tare rău. De-asta și cred că a murit acolo."

Pagini vechi, de pe vremea menajului nostru comun. Rata cite,Dumnezeu știe cum, într-un teanc de desene făcute de copii Mă uit la ele amuzat și-mi aduc aminte că și Tăvi le-a citit. Sunt patru ani de atunci. Hai să le copiez aici, chiar dacă n-aș face altceva decât să dau curs unei pure porniri sentimentale. Asta în ciuda reacției malițioase a fostului meu coleg de cameră. Uite că-mi amintesc exact vorbele lui: „Te cam paște naturalismul, monșer!" Ei bine, nici că-mi pasă! Mai ales că, încet-încet, caietul de față începe să semene cu un magazin de coloniale: „A fost ora treisprezece. Mâncăm cartofi. Țărani mâncând cartofi. Cartofii sunt tuberculi. Tuberculii sunt rădăcini. Intelectuali mâncând rădăcini. Sau poate greșesc? Dă-mi și mie sarea! Mestecăm. Mușcăm din pâine. Mai e vreo felie tăiată? Drace, alt fir de păr! Cartofii sunt hrănitori. Rădăcinile cresc sub pământ. Ei nu, desigur nu pătrunjel păstârnac țelină. Apă zici? De la sursă. Cartofi, mâncare caldă. Ciorbă n-a fost să fie. Mai vrei? Pune-mi și mie! Ne hrănim din aceeași farfurie. Singura curată, ca să vezi! Nu ne batem pe mâncare. Liniștea sau calmul mestecatului. Oameni flămânzi bine crescuți. Prieteni. O t rație a furculițelor. Natură moartă cu degete și guri. Peisaj cu felii de pâine. Panoramă cu firimituri. Mâncăm vorbim. Necesități ale actelor. Mici accidente respiratorii. Tuse. Mâna și furculița, între mine omul și voi cartofii. Țărani mâncând cartofi. Da, l-am văzut îmi place. Sunt buni. Și tabloul e bun. În general Van Gogh e foarte bun. Și floarea-soarelui e bună. Numai să f ie coapte semințele. E bună și pâinea. Proaspătă. Acum scoasă din cuptor, Gălașa să trăiască! Aceeași farfurie și mâini întinse prietenește sfielnic. Buzele unsuroase ale mele ale lui. Ale noastre privirile scociorând peisajul. Sau n-am dreptate? Îmi plac să fie așa mai prăjiți. Și castraveți într-un borcan de un chil.

Castravetele înțepat. Din familia cucurbitaceelor. Da, de-acolo. Un clipocit de zeamă. Stropi. Și clefănitul discret. Lasă că facem la întoarcere o altă serie. Nu e bună ideea? Dinți supți cu limba în zona premolară. Un șervet care nu e. O batistă, un dos de palmă. Gură consumatoare de cartofi. Pai rondele sau fără importanță. Cartofi grași. Castraveți în oțet. O gură două guri. Păi să ne fie de bine! Foame, nu glumă. Doi intelectuali consu-mând rădăcini. Au un bogat conținut de amidon. Au stomac sănătos. Acum apă. O cană. Apa e rece. Izvorul e aproape.

Acum masa deasupra căreia nici o mișcare. Natură moartă cu un sentiment de dezolare și altul de suficiență. Mi-a fost suficient. Furculițele noastre firimituri și coji. Un borcan leșios la culoare. Un conținut lichid. Și aura de fum carpatin în care totul se voalează secunde minute. Sau mă cuprinde lenea. Căci între mine omul și voi cartofii aș putea moțăi. E rost de bătaie pe burtă. Și să-ți vină să râgâi. Siesta fiesta. Să te întinzi sub curea. O gaură slăbită, este cazul. Chef nu de vorbă, ci să stai așa ca animalul. Pardon! Ca bivolul în nămolul roșu și verde al patului, întinși pe pătură cuprinși subit de lene. Deocamdată stăm. Jfei nu zău, la ce te gândești? Obositor și să te simți sătul. O foame care se astâmpără ca un copil obraznic după joardă. O plăcere de jos, josnică. Și stomacul e jos chiar sub plex. Sau poate iarăși greșesc? Anatomia. Sau metabolismul. Hai că mai vedem noi ce-om face. Pentru moment plăcut. Să abordăm viața fără mofturi. O scobitoare zici? Ia un băț de chibrit. Somn. Chiar și presimțirea somnului. Momente de adâncă fericire. Picioarele brațele restul totul un gâlgâit de sânge. O bolboroseală intestinală neauzită. O moliciune interioară. N-avem motive de disperare biserici de pâslă plutesc pe mare. Totul e pâslă. Dedesubt înăuntru, în sfârșit, tot un drac! Gust al țigării survenite după masă. Sau poate mai vrei una? Nu acum, mai târziu. Când unde în ce fel. Întrebări suspendate. E bine spre mai bine. Nu-mi trebuie flamuri. Ci voi un somn bogat. Capul în care mă cufund fără gânduri. Gânduri în care ochii mei se resorb. Amintiri amorțeală căldură. Neliniști, ba. Ce urmează ce este. Pax vobiscum. Pace a viscerelor. Carne de lână inimă de vată. O metodă pentru destinderea mușchilor. Fumul țigării, miros. Burta respiră vizibil. Degete fără nume nici loc. Și noi ca bivolii într-un pat de nămol în băltoaca somnoroasă a organismului. Să mă cufund să cad. Brațele dormitează pleoapele se topesc.

A trece trecer? Un moment de repaos. Pe loc. îngăduind intrarea înrepaos stomacul. Procese. Arderi și asimilări. Forme de energie. Gata, dezmeticirea! Cu vioiciune mi se mișcă piciorul. Salt înainte! Revenirea la o normală poziție a privirii. Normal, obișnuință. Sau văzul din poziția culcat. Tir susținut din poziția în genunchi. Atac la glezne. M-am sculat ridicat. Ah, altă viață. Faptele continuă. Un fel de emersiune adică. Da da, mai că era să adorm.

Ce fpui fratele meu? Și tu Brutus? Să nu trădăm această splendidă zi! Viața-i frumoasă băieți! Fotograme în șir. Pocnituri și mișcări. Repuneri în funcțiune. Deșțepeniri. Articulații posibile. Certitudini ale tendoanelor. Din somnolența mea carbogazoasă am câștigat avânt și energie. Un punct de vedere real asupra ferestrei. Emisiunea de lumină ca o gargară cu soare. Vreme de milioane! O întindem. Să ne întindem la drum. Și ultimele mici revizuiri de dinainte de. O fereastră închisă cu poc. Mai știi, să nu vină ploaia! Pantofii dezgropați din praf sub perie. Țigări chibrit. Uitam. Da, o batistă. Și ușa trasă după noi în grabă, încuiată cu cheia. O viață are omul astăzi la ora șaisprezece punct p.m."

Pentru că nu pot niciodată să fac abstracție de nenorocitul ăsta de „eu însumi". De aici vine totul. Vine sau pleacă, naiba știe! Nu știe nimeni, de fapt. Eu cu atât mai puțin.

De multe ori când ajungeam la stările alea pentru care n-am găsit nici până acum toate cuvintele, îmi venea să caut repede un creion și o bucată de hârtie și să scriu pe ea apăsat: „Trebuie să mă calmez, trebuie să fiu tare!" Aveam mare încredere în euvântul ăsta „trebuie", îmi place și acum, de ce să n-o recunosc, necesitatea în tot ceea ce fac, gândesc, vorbesc. Străduința de a-mi înțelege acțiunile, melancoliile, visele, inima. Niciodată nu mi-e de ajuns să gândesc o propoziție, să mi-o formulez clar în minte. Aș vrea să văd scris de mina mea tot ceea ce mi se întâmplă. Ce om n-ar dori să nu-si uite viața nici un moment? Homo sum ego... Și atunci cum mi-aș putea ascunde furia înciudată cu care devorez jurnalele, memoriile, viața ca o pradă ă tuturor dezmoșteniților sorții furați de patima confesiunii?

Ei, dar acestea sunt la urma urmelor prostii, literatură, tura- viira, mizerioare de colecție. Pentru ca iarăși, uite o altă propoziție care-mi bâzâie uneori câte o zi întreagă prin creieri: „Nu merită să mă gândesc la toate astea!" Și nu merită, într-adevăr. Sunt pe deplin conștient de nimicnicia oricărui diversionism psihologic al lumii exterioare.

Dincolo de toate, mai apare și nemernicul ăsta de corp fizic, cu pretențiile lui de libertate în senzație, cu tendințele lui expansioniste și o sumedenie de mofturi spațiale. Bun! Hai să părăsesc încăperea pentru că totul mi se pare mai ușor de gândit afară, în aerul slobod al zgomotelor și poluțiilor rutiere – sunt zile în care mașinile cu bușteni se perindă prin fața casei cu zecile!

— În atmosfera montană, prăfoasă, naturistă a locului. Să plec din casă, unde mă apasă pereții, mă constrâng, mă restrâng – simt asta cu toate cele cinci deschideri ale simțurilor, dar înainte de toate cu pielea – la o viețuire domestică și fără șanse de domesticire. O. tensiune anarhică, un fel de nuștiuce ă la Madame Bovary. Deschid ușa și mă trezesc în curte, mă prăbușesc pe banca din pridvor, îmi aprind o țigară și pe negândite îmi compun o fizionomie preocupată și inaccesibilă. Nu trece mult timp și simt nevoia unei plimbări.

Primăvara cu miresmele ei, pământul reavăn, culorile proaspete și toate celelalte. O apuc spre pădure, urc dealul, calc pe nisipul umed al drumeagului, o încercare de meditație. După o vreme însă nevoia de a sta, de a-mi stabiliza zbuciumarea interioară într-un repaos mai general. Pentru a exista cu adevărat, gândurile trebuie să-si precizeze conturul pe fondul unei imobilități determinate. Dar unde am mai citit eu diestia asta? Unde s-o fi citit? Ea-mi aparține în exclusivitate. Ea naiba, am terminat un liceu, o facultate, am până și o diplomă de dascăl, profesez! Nu sunt un imbecil.

Ce mă miră și nu e vorba deloc de o mirare superficială, e faptul că gândurile și stările mele nu se prezintă deloc așa cum ar reieși din unele cărți. Zic unele, pentru că multe cărți nu pun preț pe viața interioară, invenție inutilă, penibilă a timpurilor moderne, cum observa cineva. De la mirarea asta și o firească, (nu-i așa?) concluzie: eu nu sunt un purtător de monolog interior, natura mi-a refuzat din fragedă pruncie dreptul la solilocviu și discontinuitate. Sau poate că eu nu gândesc, nu înțeleg ce înseamnă să gândești și cred ca prostul că și gândirea e tot urt fel de simțire. Ce fac eu aici, în capul ăsta al meu care are ochi, nas și limbă nu seamănă deloc cu romanele pe care le-am citit. A, n-am deloc intenția să mă suspectez de vreo patologie... Nu e în jocdoar cauza mea. Pur și simplu am sentimentul că am. Fost păcălit. Sunt o făptură întreagă, am o minte normală și – e, adevărat – o sensibilitate aparte pentru culoare, dar de aici și până la modelul conștiinței mele de om din unele opusuri e-o cale atât de lungă...

O soluție ar exista: să mă apuc cu toată seriozitatea de scris-: Dar de câte ori mă apropii de hârtie și stilou, apare și abisul și; toate facultățile mele se prăbușesc în abisul ăla. (Mint, fără îndoială și mint scriind, cum se vede, deși am în cap cu totul și cu totul altceva!) Pot totuși să aștern câteva pagini, dar îmi lip*-sește suflul. Toată energia mea se consumă cu introducerile și pregătirile. (După ce că mint, văd că mă și repet într-un mod inadmisibil). Sau uite alte stări și mai ciudate, când bâlbâie în mine o pornire brutală de a mă izola de toate obiectele ce mă înconjoară, de toate numele lor familiare ca o piatră tocită de ascuțișul cuțitului. Să arunc afară cât mai repede tot calabalâcul ăsta de două parale și să-mi păstrez numai patul pe care stând întins să mă pot concentra. Să gândesc, să visez, să dau o dată dracului de limitele mele! Să pun punct și să pot zice: „gata, de aici încolo începe lumea!"

Vorbeam mai înainte de lucrurile de care m-aș lepăda: scaunehârtii, boarfe, geamantane, dulapuri, carpete. Ei bine, primul loc între toate acestea îl dețin cărțile. Mi-e aproape rușine că scriu ceea ce scriu, dar am început să am oroare de pagini și cărți, de orice informație oferită de la stingă la dreapta în șiruri disciplinate. Groaza creierului meu care încearcă să fie viu, să nu se sperie de ceea ce toată lumea știe că ar fi viața, deci groaza creierului meu că

undeva, foarte aproape, chiar la capătul patului pe care mă perpelesc cu nervii încordați ca un deget pe trăgaciul armei, se află cărțile, o putere diabolică gata să-i nege orice inițiativă personală, orice mister, orice puls sau impuls. Vezi, iubita mea mână docilă, nici eu nu știu ce să mai cred! Cer propozițiilor mele pregnanță, dar nu le pot concepe altfel decât învelite în fesele curate ale judecății private. Cât despre propozițiile lumii dinafară, toate acestea mă inhibă, mă fac stană de piatră. Știu bine că – un lanț al slăbiciunilor cu zalele slăbite!

— Împotriva propoziției nu se poate lupta în nici un fel. Propoziția e o realitate înnebunitoare. Adevărată agonie și extaz! Grandoare și decadență. Propoziția spusă e un tribut plătit oricărei ieșiri dincolo de tine, în carnavalul vorbelor, în minciuna adevărului de o clipă, în jocul de-a posibil-probabilul, de-a negarea nuanțelor. Păi nu există oare și o logică și nu știm noi cu ce se ocupă de sute și sute de ani această doamnă simandicoasă? Mie-mi plac gândurile, gândurile pur și simplu, acea realitate pe care n-o putem aproxima nici măcar prin metafore. Poftim, să vedem cine-ar putea spune în cuvintele pe care le știe toată lumea ce este un gând? Un gând-amintire sau un gând-senzație, un gând-foame sau un gând-spaimă. Ce stupid, ce lipsă omen2ască de respect, să-ți vină să afirmi așa, pe nepusă masă: „Știți, cel mai mult și mai mult pe lumea asta mie-mi place să gândesc!” Mi-e de-a dreptul scumpă plăcerea asta de a lăsa să-mi treacă prin cap orice și nimic, propoziții memorabile și imagini penibile, prostii și chestii geniale, lașități și eroisme, să-mi treacă lumea întreagă prin cap și corpul meu să-si amintească timpuri și locuri, oameni și umbre, să-si înțeleagă încă o dată toate fostele sale bucurii. Sufletul sau carnea, organismul sau rămășițele conștiinței cotidiene să-si dăruiască astfel fiecare în parte simulacre, pastișe, vârtejuri, temeri și copi-lărisme, teatrul lor de păpuși.

Știu că spun o prostie, dar abia atunci când stau cu mintea pierdută în vântul de imagini al propriei mele funcționări care știe de ce funcționează am într-adevăr și eu senzația că scriu, că ceea ce fac eu e un soi de scriere, că retrăirea e o retranscriere. Nu mă joc cu cuvintele. Simplă aproximare, simplă deșertăciune. Unele gânduri îmi convin, altele nu, dar ele există chiar dacă nu-mi sunt pe plac. Cele mai multe mă seduc, însă până când să le înțeleg „bine, le pierd și asta fără regret, căci recipientul se umple în permanență. De unde așa un miracol? Cine ar putea să-mi spună? Sunt dictatorul propriei mele perisabilități.

„Nu, așa nu mai merge!” îmi spun și atunci a gândi toate implicațiilestării în care mă aflu înseamnă o încercare de a-mi ușura viața o dată pentru totdeauna. O ușurare definitivă, simplă, dansantă. Am până și naivitatea de a crede că o meditație pro-” f undă ar fi în stare să schimbe totul, să dea

lucrurilor, vieții, singurătății în care mă zbat o altă profunzime. Că viața mea s-ar putea modifica definitiv printr-un gând sau un gest genial. Printr-o explozie de neocortex. Însă n-ai auzit tu, dragul meu deget arătător care apeși acum subțirimea stiloului, despre unul care după o treabă ca asta a început din nou să-n-vețe mersul pe jos, alfabetul și numele lucrurilor din jur?

O suport, o acumulez, mă las în voia ei, însă din când în când mi se face scârbă de continuitate, de tot ceea ce curge, alunecă, se târâie, mișcă. Un fel de greață organică, poate că asta s-a mai spus, înseamnă încă o dată că și eu sunt un om ca toți oamenii. Ce reușesc în cele din urmă? Nimic, evident că nimic. Nici o rezolvare, nici o implicare, îmi agravez singur soarta. Mă izolez. Și iată-mă făcând eforturi să fiu atent, să văd și altceva în jur decât propria-mi condiție de melc. „Nu pot să scap de mine", îmi repet cu încăpățânare, constat. Pe pat, cu capul dat pe spate, fixând ușa, fereastra tavanul un obiect oarecare un picior un genunchi chiar un deget, întotdeauna aerul acela pierdut, privirea goală, vidul pe care în sfârșit am putut să-l ating fără nici un folos. A, să ai habar de niște tehnici ale meditației de care nimeni n-are nabar, să poți gândi ca și cum ai face o socoteală aritmetică, să nu-ți scape nimic, dar nimic, nici un atom, să fii deținătorul unui rezultat cu sume și produse exacte, fără rest, fără virgule dubioase. Și la un moment dat să poți socoti lumea ca pe un fapt încheiat, încheiat la toți nasturii. S-o reiei când vrei de unde vrei, exact din locul și timpul în care ai pără-sit-o. Ei bine, așa da!

Azi-noapte am visat-o pe Sânziana. Octavian nu-mi mai scrie. Directrisa (ce barbarism simpatic!) Violeta mi-ar pune pielea pe băț. Miron Aldea, doctorașul cel nou, e un băiat simpatic și lipsit de experiență. Ce să vorbești cu herodotul de Macovei? Pe el îl pasionează mâncarea multă și bună, muzica lăutărească, copiii cuminți care învață singuri fără să le mai predai lecția, problema Basarabiei și femeile cu pieptul mare. Za rest iz sailăns, vere! Cum zice el. Atunci cu cine să schimb și eu o vorbă pe măsura mofturilor mele vitale? Cu mereu ocupatul Oncioiu sau cu ramolitul de nea Griguță? Cu Benedetto, cu bunica Zamfira sau cu colega Lia de română, care tocmai a găsit de cuviință să se aboneze la revista Săteonca? Cu cine? Cu pereții, da, cu pereții și tencuiala și pânzele de păianjen de prin colțuri! Nenorocirea însă e alta. Nina, fătuca asta despre care pur și simplu nu mai știu ce să cred, mă iubește cu adevărat. Degeaba îi fac eu tot felul de figuri și demonstrez de câte ori se ivește ocazia că persoana ei nu mă interesează. Degeaba îi arăt că între noi doi, un ardelean dezabuzat și-o moldoveancă expansivă, e o prăpastie insurmontabilă și că eu – un artist, vezi bine – nu sunt decât un locuitor pasager al acestei lumi retardate. Degeaba fac pe bărbatul nepăsător, ironic, grosolan și inteligent.

Nmic n-o impresionează. Ea nu așteaptă decât un semn, o mișcare a degetului, un clipit complice de pleoapă. Pretextele ei de a mă întâlni, de a-mi spune câteva vorbe, nepăsându-i că alimentează bârfa colegilor de cancelarie… Doamne, cât mă amuză! Dar și cât de tare mă stăpânesc, cât de tare! Pentru că mititica noastră dăscăliță e o femeie tânără, cu ochi verzi și forme pline, care cel puțin pentru câteva secunde, când râde și face gropițe în obraji, te atrage irezistibil. Mă uit de multe ori la Macovei, care e om însurat și trece bine de patruzeci. Cum i se mai scurg ochii după ea, ce cărniță tare și ce obrăjori ca doi bujori, ce-ar mai înghesui-o el într-un colț! Și ce-a mai dansat-o el cu două seri în urmă, când Miron a organizat micul chef pentru strângerea rândurilor și o mai bună cunoaștere reciprocă. O urmăream pe scândura de nevastă-sa, care simula conversația cu o vecină de masă – bătrâna doamnă Beteringhe, învățătoarea, dacă nu mă înșel – și privea stupefiată la cei doi dansatori, f îcând fețe-fețe, căci istoricul nostru nu se lăsa și o strângea pe Ninoșca în brațe mai s-o sufoce. Ajunsesem să mă întreb cât va mai rezista soața legitimă până să-i pună fetei mâna în păr. Noroc cu întreruperea curentului și cu faptul că dansul la luminare n-a mai dat randament. Pudoarea bunului-simț, ca să vezi! Cheful s-a spart repede și cum toată așezarea era învăluită într-un întuneric de păcură, micuța Nina mi-a făcut onoarea de a-mi mărturisi că-i e frică să meargă singură până acasă. Cu alte cuvinte, mă invita s-o conduc, s-o protejez de neajunsurile beznei și alte eventuale pe-Nu că mi-ar fi fost milă de teama ei, dar eram curios ce „ urma.

Spurcat pe istoric, apoi și-a vărsat veninul pe „gloa-(textual!), mi-a spus că ea e o fată simțită ce calvar, lui Macovei îi transpirau „ mișca mai rău decât un urs, abia a „ 'urnă. Mi-a propus să mergem ' meu era prea mare sau ea: rămâne mereu în ur-ă de mine, încât re, rotund. Nu-mi par în continuare. Bure. Eram monosi-nă la poartă. Stă în peridoc. Pe nevastă-sa tot satul. Ne-am oprit. Să plec. Dar era evident ttă putere. Puțin, cât mi-a ușura viața

^ranșantă.

Fundă ar i singurătății mea s-ar putea^ gest genial. Printr3 dragul meu deget rpermis întunericul, dar am reușit să-i zăresc ochii umezi și mi-am, dat seama că e pregătită să plângă cu fața înfundată în pernă. Tăceam, îmi venea pur și simplu să fluier o arie dintr-o operetă, de Kalmann. Tăcea și ea, aștepta. Se auzea cu claritate susurul înfundat al Părușei. Se auzea vântul în ramurile abia înfrunzite. Dincolo de gard, în ograda cea mare a gospodăriei șoferului, un cal ronțăia firele crude de iarbă. Atunci n-am mai rezistat

|; și i-am cuprins capul între palme și am sărutat-o apăsat, lung, pegură. M-am întors și am plecat fără să spun un cuvânt.

Acum mi-e groază de ce mă așteaptă. Cred că s-a terminat definitiv cu liniștea mea. Plus că mă simt un mare ticălos. Deja de ieri încoace Nina se

învârte prin cancelarie ca o pisică îndrăgostită, aruncându-mi (surprinzător, cu o prudență pe care nu î-o știam) priviri galeșe. Ba uită catalogul în clasă, ba răstoarnă vaza cu flori, ba se-mpiedică de scaune. Cu totul și cu totul elocvent. Nu-mi mai vorbește, dar știu că e în stare să aștepte nopți la rând bătaia mea în geam. N-are decât!

Viață în care fac de toate, fapte în primul rând. Da, fac bine mulțumesc. Ceea ce îți doresc și ție să nu-ți faci de cap. Cică face pe nebunul, în orice caz, îți face rost de ce-ți promite. Fă-mi și mis binele ăsta, te rog! Hai, fă-te că te duci! Nu fă pe prostul, că nu te prinde. Nu te mai face că plouă. I s-a făcut de bătaie. Îi facem noi bucata. C; -ți tot face ăla cu ochiul? Că fac un tărăboi! Ia spune, ce mai faci? Și-ți face câta una, s-o ții minte! Ei, nu se face să-i vorbești chiar așa. Dar cât face, numai atât? Eu credeam că face mai mult. A făcut o prostie. A făcut-o de oaie. Face din cap. Face fițe. Păi atunci îi fac eu spinarea bulevard. Nu te fă că n-auzi! Fă-te-ncoace și fii atent! Zici că-mi faci un serviciu? S-au făcut de băcănie. Au făcut-o fiartă. Tu fă-te: I nu știi nimic. Te faci așa că pleci. E bine făcut un om solid.

I Ce mai, s-a făcut pleasna. Ăsta știu c-a făcut-o! Face-s-ar zgârci! Faceți-mi plata, vă rog! Fă-i o figură, fă-l una cu pământul! Iată, se face noapte, se face frig. S-a făcut de culcare. Că tot făcut'j-i prefăcut, e limpede. Gata, nu te mai preface! S-a aranjat, s-a făcut. O făcătură, un fel de. Ce să fac? Ce faceee? Hai c-ai făcut pe tine. S-au făcut oameni mari. S-a făcut băiat mare. I s-a făcut lehamite și gata! S-a făcut cu lucrul ăsta pe de-a moaca. Mi s-a făcut sete. Fă-i vânt! Face gură. Face urât la mine. Ajunge, domnule, ce faci atâta gât? Face toți banii, îți spun eu! Ce ți-a făcut, puișor? Las', că-l fac eu să plângă! Îl fac de două parale. Făcut de mântuială. I s-au făcut ochii mari de mirare. Ce-i de făcut? Ce-are a face? Fă-o, te rog, pentru el! M-a făcut să urlu. de durere. L-a făcut mă-sa cu altul. S-a făcut de tot râsul. Ce, faci mișto de mine? A făcut fețe-fețe. N-a vrut să facă râu. Și a făcut o mutră!... Fă-ți-l singur. Da, s-a făcut, bine. Da, s-a făcut frumoasă, îți face gura pungă. Facă-se voia sa. Facă cine ce-o vrea. Eu oncum fac ce fac.

Primăvară! Primăvară de-a binelea, jumătatea lui mai. Abandonat soarelui, topit de lene, moțăind pe un scaun în pridvor, ce împăcare cu toate! Cu aerul și cotcodăcitul găinilor, cu gân-durile negre și incorigibila mea delăsare. Ce înfrângere dulce! Viața aici pare simplă, chiar monotonă. De multe ori, ca acum, îmi dau seama că tocmai sărăcia asta a ei aparentă mi-o face și mai obositoare. Câte dorințe, ce bezmeticeală orgolioasă. Sunt un june Mircea Eliade bolnav de integralism. Măcar atâta ambiție, măcar această măruntă virtute: să plutesc atoatecunoscător ca un bătrân erete deasupra acestei lumi. Un cerc închis, perfect închis, o enclavă binecuvântată de geografie. Te poți ridicn încrezător în aer. Sfoara care te ține legat de pământ e trainică, iar aripile

tale zbârnâitoare de zmeu sunt întărite cu șipci rezistente, elastice. Bah! Ce imagini de prost-gust! Mofturi de explorator captiv. Când mă gândeam de fapt la posibilitatea de a cunoaște totul. Ca un stăpân.

Drumurile mele mai mult sau mai puțin zilnice: la școală, după apă, privata din grădină (uite, abia acum îmi dau seama că noțiunea asta nu e deloc vulgară, pentru că ea scoate pur și simplu în evidență ideea spațiului privat), curtea cu legume, alimentara, bufetul, brutăria Gălașei, căminul cultural, popicăria, drumul de sus, iazul morii. Trăiesc într-un teritoriu prescris. Oriunde m-aș duce, lumea asta există întreagă în memoria mea. Doar o cunosc atât de bine. Imaginea ei globală, exhaustivă, la care pot recurge oricând.

Câtă naivitate, cită abstractă naivitate! Când nu e deloc așa! Ca să fiu cu adevărat un stăpân, ar trebui să dețin o întreagă bancă de date, să mă apuc de fișat, să-mi deschid un catastif ^e existențe. Fișe de identitate umană, recensământul animalelor, numărătoarea copacilor și a norilor de pe cer. Și mai departe mușuroaiele din grădini, crăpăturile pereților, cărăbușii, urzicile, stâlpii de înaltă tensiune, gardurile, vrăbiile, totul. Să-mi deschid un catalog al relațiilor mele cu oamenii și să urmăresc prin diagrame evoluția lor în timp, după zile și luni. Măcar cei mai apropiați, măcar inevitabilii: moș Luță și bunica Zamfira, popa Zăbavă, Oncioiu, Telu, Sofon cizmarul, Nina (pe care o mint cu nerușinare de atâta vreme), Știrbescu, Macovei, Vasile Dâlgă. Aici și un capitol special pentru relațiile prin corespondență; părinții, Octavian, soră-mea Victorița, Ieronim, vărul Dinu din armată etc. Un alt caiet cu evidența intrărilor și ieșirilor din sat, a morților și nașterilor. De înregistrat toate iubirile, prieteniile, certurile și procesele. De cunoscut activitatea zilnică a primarului Gligor, a medicului Miron Aldea, a milițianului Tomiță, a paznicului de noapte… (uite că i-am uitat numele). Să nu-mi scape din vedere nici bețiile, nici bătăile, furturile, faptele de omenie ș.c.l.

Imposibil! O chestie ca asta ar fi cu neputință. Perimetrul se cere mult, mult restrâns. E absolută nevoie de o limitare. Școala, să zicem. Cancelaria. Sau gospodăria bătrânilor, casa în care locuiesc. Chiar și așa, ar fi o încercare peste puterile mele. Apucându-mă de observații amănunțite, ținute la minut, m-ar teroriza momentele când subiectul îmi scapă implacabil din vedere. Dacă moș Luță pleacă în vecini sau bunica Zamfira în Cobilița, cum să-i mai știu ce fac, cu ce se ocupă, la ce se gândesc? Să-i trag de limbă de fiecare dată când se întorc? Obositor, dacă nu chiar plictisitor. Nu-mi place flecăreala, o știu prea bine.

Altceva. De fapt, cred că vreau altceva. Așa că mai zilele trecute m-am gândit din nou la aberația mea cu trăirea vieții pe faze. La dominantele pe care mi le impusesem zilnic și la perspectiva deloc minoră de a mă pomeni astfel în fața unui cabinet de psihiatrie. Dar de ce să pui neapărat eul în centru? De

unde atâta egolatrie? Nimeni nu e buricul pământului. Aici e greșeala. Problema poate fi formulată și în cu totul alți termeni, făcând abstracție de individualitatea ta, vrând-nevrând narcisistă. E mult mai în firea existenței (care este o formă de ex-sistere, de ieșire din stare, de țâșnire în afară, nu-i așa?) să dai importanța cuveniți lumii ce te înconjoară, obiectelor ei, fenomenelor și întâm-plănlor.

Mi-a plăcut în după-amiaza asta să zăbovesc câteva minute sub coroana nucului din fundul grădinii. Dădusem capul pe spate și îi priveam ramurile alb-cenușii, mugurii groși stând gata să plesnească, vârful ce părea că se împlântă în cei. Atunci de ce nu o zi dedicată în exclusivitate acestui arbore căruia de mult vreau să-i fac niște schițe? Să mă uit la el de câte ori am timp, eventual după un program dinainte stabilit și să notez tot ceea ce mi se pare important, înălțimea, grosimea trunchiului, forma coroanei, coordonatele locului, umbra, mirosul, fructele, obiectele învecinate, analogii posibile etc. Să vorbesc despre el cu moș Luță, să aflu cine l-a sădit, să-i aproximez bătrânețea, să aflu vreo poveste legată de existența lui, să văd de ce bunica Zamfira ține morțiș să l taie, iar nepoții bătrânilor se cațără de fiecare dată în el ș; nu în alt pom. Să caut la bibliotecă o carte despre cultura nucului în gospodărie și să-mi extrag pe fișe tot ceea ce nu știu. Să fac investigații în legătură cu motivul nucului în poezie și muzică (vezi celebra romanță!), să citesc în sfârșit o povestire a lui Gârleanu intitulată Nucul lui Odobac, al cărei titlu îl țin minte din copilărie fără să fi avut până acum curiozitatea de a-i afla conținutul. Să-l desenez, să-l mângâi, să stau la umbra lui și să-mi umplu pieptul cu mirosul frunzelor, să-i pun un nume, să-i vorbesc și să-l ascult, să mi-l fac prieten. (Chiar și mie îmi vine să rid când citesc toate astea, am devenit pueril!) într-o altă zi m-ar putea interesa ochii. Sau orice altceva, aleg exemple cu totul la întâmplare. Să urmăresc culoarea, forma, strălucirea, viața ochilor tuturor oamenilor cu care mă întâlnesc. Dacă citesc în acea zi o carte, să sublimez toate propozițiile în care se spune ceva despre ochi. Să mă uit cu atenție la ochii vacilor, păsărilor, pisicilor, câinilor și să compar ceea ce observ pentru a înțelege diferențele. Să mă gândesc la ochii fetelor pe care le-am iubit, să-ncerc să-mi aduc aminte de câte ori am citit spaima, minciuna sau nebunia în ochii cuiva. Să caut prin albumele mele de artă toate operele marilor maeștri care au dat importanță ochilor, pupilei, irisului, pleoapelor, plânsului și lacrimilor. Să privesc totul cu cea mai mare atenție. Dar și să înțeleg ce înseamnă a zări, a fura din ochi, a te holba, a sta cu privirea pierdută, a arunca o privire, a avea orbul găinilor. Cuvinte de analizat: revedere, întrevedere, prevedere, ochean, vizor, agitație vizuală, ochelari, vizieră, viză, prevăzător etc.

Sau zile în care să mă preocupe numai ferestrele, dinții, bă-trânii, cerul, unghiile, nisipul, ceasurile, apa, zâmbetul, încălțămintea, vântul, rândunelele,

mașinile cu bușteni, oamenii călare, bălăriile, visele povestite, femeile cu pistrui etc. Dar și asta ar fi o altă fugă, o nouă abstragere, încă o dovadă a fascinației pe care o are în ochii mei performanța. Ce caut și ce nu găsesc? E doar atât de simplu de înțeles că nu există un sens absolut, ci doar țeluri provizorii. Că important e să ai ceva de făcut, o marotă. De ce sunt în continuare la fel de leneș, de ce nu mă pot pune pe treabă? Să mă apuc cu hotărâre de scris și să nu uit că Tävi se arată atât de încântat de scrisorile mele pline de restriște și ironie? Să mă dedic satirei sau fvumuseții? Să fiu un cinic? Să-mi strunesc și mai bine maliția și apucăturile persiflante? Sau să devin pâinea lui Dumnezeu, un generos și un umil, un împăcat cu soarta, un erou al anonimatului, o celebritate didactică? Nu l Să mă transform într-un tigru, să fiu încă o dată un samurai. Sau, de ce nu, un gândac, asemeni celebrului Gregor Samsa. Ce tâmpenie!

Să iubesc și să urăsc tot ceea ce se poate iubi și urî pe lumea asta. Să iubesc lumea asta, așa cum e ea, fărâmă cu fărâmă, clipă cu clipă, în lung și-n lat. Nu, nu cred că e o prostie. Programul la care m-am gândit azi are în el ceva caraghios, copilăresc, patologic. Eu însă îi întrevăd profunzimile. Știu de ce mi-ar fi el util. Nu poți să iubești înainte de a cunoaște și nu poți să iubești din tojtă inima dacă n-ai avut curajul să mergi până la inima cunoașterii. Vorbe, vorbe mari și inutile.

CMerea în aforistică m-a dezgustat întotdeauna. Să mă ia. Dracul!

Nici întâmplările îngrozitoare nu mă ocolesc. Azi-dimineață pe la 6 – abia se luminase de ziuă – mă aflam în grădină, în locul unde și împăratul merge singur. O îngustă despărțitură între scândurile ușii și privirea mea somnoroasă urmărind alunecarea aburului peste tufele de cartofi. Era o liniște grea, răcoroasă, când brusc am auzit un zgomot de pași. Pe potecă înainta cineva. Apoi în raza mea vizuală a intrat silueta unui bărbat care avea mersul meu, chiar și felul meu de a respira. Ivi u reușisem să-i zăresc fața. Inima mi se urcase în gât, genunchii îmi tremurau. Era atât de aproape de mine, la nici zece pași! Din fericire, pe la jumătatea spațiului pe care-l puteam controla printre cele două scânduri, bărbatul acela care eram eu s-a întors pentru câteva clipe cu fața, uitându-se îngândurat la cer și atunci l-am recunoscut pe George. Am răsuflat ușurat, aproape că mă cuprinsese bucuria. Apoi George s-a răsucit din nou spre curte, incit îi vedeam profilul, buzele stnnse, obrazul obosit. Privea gardul de lați, petele văruit al șopronului, casa, nu se mai sătura plimbându-si ochii peste suprafețele umezite de aerul dimineții. Era foarte preocupat. Nu mă simțea, n-avea de unde. Să știe că îl observ. Dar nu era nici un om ieșit la plimbare, căci gesturile lui, felul în care-si mișca și-si înălța capul sau încetineala cu care mâna lui stingă extrăgea din buzunar un teanc de foi mă făceau să mă gândesc la niște ticuri profesionale, la niște mișcări intrate în

obișnuință. O vreme și-a coborât privirea In pământ și așa puteam să-i observ și mai bine umerii prăbușiți, ibrațele lungi, cu venele proeminente pe dosul palmelor. Apoi și-a notat în grabă ceva, s-a întors și a apucat-o hotărât în sus., spre c'eal, printre prunii și puieții de fag crescuți acolo într-o sălbatică devălmășie.

Mi-am revenit greu și abia ajuns în casă mi-am dat seama că. Stătusem în privată degeaba. Am încercat să recapitulez toate momentele acestei uluitoare întâlniri și m-am întrebat de unde. Timp de câteva clipe, s-a putut naște în mine sentimentul acela insuportabil al asemănării, al identității. N-am putut găsi nici un răspuns și-acum mă năpădește tot mai mult spaima că prea puțin îi păsa lui George de ceea ce credeam eu că face el acolo și că de fapt tocmai pe mine mă urmărea. Pentru că el știa unde mă aflu, știa că-l pândesc, miza pe faptul că-mi tremurau genunchii de frică.

Nu, nu e vorba de nici o halucinație, nici de nebunie. Mie însumi îmi cer să fiu crezut pe cuvânt.

Trăim inconsistent, ne mulțumim cu primele impresii, obținem, o etichetă despre orice. Apoi îi dăm bătaie. Apasă tare pe pedală, viteză! Asta am aflat, asta știm, asta e asta. Altceva!

Trăim, trăiesc. Unii teoreticieni, unii doctori în antropologie și alte științe sociale consideră că toți oamenii sunt ca mine, că. Eu sunt un om obișnuit și că noi oamenii ne asemănăm pină la identificare. Mira-m-aș!

Foamea de noutatea lumii, lenea de-a merge spre străfunduri până în pânzele albe, lenea de-a aprofunda. De fapt, cred că viața e prea agresivă cu noi. Și iat-o pe ea, drăgălașa de Nina, cit s-o fi chinuit, săraca, dar a dat Dumnezeu s-o brodească: „Cea mai frumoasă minciună e adevărul!” Să fi fost de vină contextul fizic (selenara albie a Părușei și soarele la apus care lega de picioarele noastre umbre imense, lanceolate), sau incongruentele mele fafs sentimentale? Inutil să-mi pierd vremea cu astfel de mărunțișuri. Oricum, viața ne cere prea mult. Ne cere să vrem să fim în prea multe locuri deodată. Ne pretinde să mințim cu demnitate și să spunem adevărul în joacă. Ne cere pielea sufletul sângele. Să ne manifestăm în nu știu câte feluri. Să nu închidem ochii. Să luăm atitudine și să dăm dovadă de personalitate. Să fim morali și egali, coerenți, compleți, plini de ardoare și de bune intenții. Să iubim și să-i tolerăm pe cei slabi.

Însă în cazul ăsta n-ar trebui să-i înțeleg pe toți, dar absolut pe toți? Pe directoarea mea care a apucat să facă figură de ființă severă, de femeie conștientă de propria-i urâțenie și care acum, chiar cu asta se ocupă: ne arată mereu că nu e rea, ci corectă, sugerează tot timpul că nu e urâtă, ci distinsă. Și totuși, e de mirare cum de nu s-a găsit nimeni până acum să-i facă o bucurie. Doar e vorba despre o intelectuală! Pilduitor e cazul Aretei, colega de engleză,

ființă cu picioarele pe pământ, care s-a hotărât în sfârșit să se căsătorească cu tehnicianul veterinar. Când știi că te îngropi pentru totdeauna aici, ce mai contează?

Mai departe, n-ar trebui s-o înțeleg și pe Nina, fătuca asta în criză fiziologică lipsită de curajul abandonului în brațele oricărui bărbat și preferându-mă pe mine numai pentru că deocamdată par mai altfel decât ceilalți? Am încercat s-o fac să priceapă cs se întâmplă cu ea. N-a fost chip. Poate că i-am vorbit prea eufemistic. Și cum-necum, probabil pentru că mi-am dat seama că -ea nu e chiar o gâsculiță de duzină și știe ce-i acela un ideal exorbitant (în stare s-o proiecteze în afara propriei sale orbite vitale, e cazul să precizez), astăzi am sărutat-o din nou, în plină lumină. A rămas ca paralizată, se albise toată la față. Apoi mi-a cuprins gâtul cu brațele și mi-a mușcat cu furie buzele. O răzbunare spontană, plină de puritate. După care, în mod firesc, a izbucnit în plâns. Se înroșise toată, se făcuse urâtă. Mă uitam la ea fără nici o remușcare, calculând toate perspectivele. Mă întrebam dacă aș putea rezista și mai ales cit anume. S-o văd zilnic, să simt nevoia s-o mângâi, să-i spun în fiecare zi vorbe frumoase, să dorm cu ea în același pat, să facem dragoste. O priveam înduioșat și constatam cât e de rotundă și lipsită de farmec, mi-o și închipuiam peste câțiva ani cu un obraz și mai bucălat, cu un piept și mai impunător, încinsă peste fusta albastră de învățătoare cu o curea lată și roșie, menită a-i contura o talie de pe acum aproape inexistentă. Și dacă mi-era de cineva milă în clipa aceea, atunci mi-era milă de mine. Mergeam printre pietrele albiei, ea-si ținea mâinile la ochi și plângea de mama focului, iar eu o prinsesem discret de cot, gata s-o susțin dacă s-ar ti împiedicat în vreun bolovan. Soarele ne bătea drept în față, iar Nina avea niște degete scurte, grăsuțe și umede, cu unghii; tăiate rotund, ca o școlăriță.

Pe moș Andone Probotă lumea nu-l prea înghite. „Că prea le știe el pe toate alea, ca un sfânt! Uite d-aia!” ricanează bă-trânul Luță Milente. Când zice „sfânt”, gazda mea se gândește probabil la vreun înțelept sau la vreun stâlp de biserică, în nici un caz la popa Zăbavă. Cert e că pe Andone el nu-l are la inimă. „Prea le scornește, prea e întâi la plăcinte!” (Aceeași sursă.) îl știe de mic copil, încă de pe-atunci era el „câtu-i cerul de sfătos”. Și nu-i place nici ce cântă, fiindcă „le înflorește și nu se mai ține după tipic”, însă când l-am rugat pe moș Luță să-mi spună el cum sună „Miorița aia adevărată”, n-a fost în stare, o uitase, nu-si mai amintea. Prins cu mâța-n sac, s-a grăbit să mă asigure că a notat-o cândva, cu ani în urmă, pe niște foi de caiet și că se-apucă într-o zi să le caute.

În sfârșit, ce-mi pasă mie de gura lumii? Pe bătrânul meu „hotelier” îl înțeleg, pentru că fluierașul e dușmanul lui de idei, antiliderul grupului de bătrâni ce se adună duminica după-amiază la bufet să sporovăiască la o

cinzeacă de rachiu. Afirmă moș Luță ceva și imediat sare un adversar să-l întrebe: „Bine, bine, dar ce înțelegi tu prin vorba asta?” Iar adversarul e unul singur: rapsodul popular Andone Probotă, cel care s-a plimbat cu fluierul lui cu două capete „și prin țara lui Friț și prin țara lui Ivan și pe la ăia cu ochii mici și bolnavi de gălbează”. Un om umblat., un virtuoz al muzicii, care a îngenuncheat prin tot soiul de concursuri folclorice mulți campioni ai instrumentele r de suflat. Ce-am observat la el e că se dă în vânt după definiții. Nu se lasă până nu-ți explică el cum stă treaba, cum se prezintă problema. Are impresia că se pricepe înainte de toate la lucrurile mari ale vieții, îl atrag irezistibil generalitățile.

Astăzi am stat mult de vorbă cu el. Eu veneam de Ia școală, el ieșise pe șanț la păscut, „cu doua scârbe de miei”, care abia se mai vedeau din buruiana înaltă. Mi-a povestit ce-i cu ei, că i-a făcut o oaie crezută stearpă, care „s-a prins” târziu, abia pe la începutul lui mai și că nu le plaice cu turma, „behăâe ca proștii și se ține-toatoată ziua după mine, domnu pictor, ca pisicile alea drresate”…l-a și botezat. Pe unul Luță și pe celălalt Costea (probabil vreun alt inamic de idei la ceremonia rachiului duminical), dovadă că moșul nu e lipsit de umor.

A fost o discuție de tot hazul. Moșul avea două griji: pe de o parte, să vâneze în ceea ce spuneam eu câți un cuvânt de mare pondere pe care să mi-l definească imediat cu toată temeinicia, apelânci la propria-i experiență și făcând uz de înimitabila-i bâlbâială, pe de alta, să strunească avântul expediționar al mielușeilor, mai interesați de mirajul drumului de dincolo de șar. Ț decât de gustul ierbii îmbâcsite de praf. De exemplu, ajunsesem îfâ vorbim despre Laie Șură, unul dintre veteranii satului, care a murit neîmpăcat la 94 de ani pentru că-n toată viața lui n-ii reușit să vadă Bucureștiul și eu încercam să spun vorbe mari, de consolare, asumându-mi o nejustificată solidaritate ce mă făcea, prin handicapul vârstei, de-a dreptul caraghios: „Lasă, moș Andone, lasă, c-așa ne ducem cu toții și oricât am trăi, tot n-apucam să facem destul, tot nu știm bine ce-i viața… „ El însă îmi replica imediat: „cum adică să nu știm c: -i viața? Păi uite, io am înțeles cel mai bbine lucru ăsta-n război, că l-am făcut cu pupușca-n mână patru ani încheiați și cu ăia și cu ăilanți, după cum era cocomenzile și in… și interesele… Ce să-nțe-leagă soldatu prrost? El făcea ce i se spunea. La atac înainte!… Și atunci grija lui era cucum să-…si. C am să-si scape mai bine pielea… (Ce faci, Luluță, unde te duci mă tontule, unde te duci?) D-aia-ți spui, domnu pictor, că matale ești om cu carte, acolo am înțeles io ce-i viața. De căcate ori scăpa câte unu și-l vedeai pe Culiță Dobaș că-i întreg sau pe… Sau pe Ilie Zzmeură că-si răsucește țigarea, peNeagu Măstăcan făcându-ți semn cu ochiu că încă nu-i rău, sisimțeai că viața ezistă. Pentru că mai întâi îi vedeai pe ei și la urmă te vedeai și pe tine: te

mișcai, ți-era sete, beai o gură de apă, frica trecuse. (Ah, Costeo, Costco, că dacă nu-ți pui io ție într-o zi pielea pe băț! Nu-ți place iarrba, hai? Wrei să mănânci pietriș?) Așa că viața mea acolo pe front în tranșcu sau prin corturi și-n margini de pădudure însemna de câte ori scăpăm de glonț și obuz, de tifoidă și ezan. Ezante-matic. Sau mai era și minutele când așteptai să se potolească al... Ani. Atileria aia nebună, să poți să ezecuți comanda «salt înainte!» și-atunci mumureai de frică și pin cap îți trec: a numa ce-a fost mai frumos în viața ta și mai ales aatunci știai că trră-iești și te gândeai că trrlie, ti. (No, hai la tata, ha', că văz că te-ai... Te-ai plictisit. Hai, mielușelu moșului, uite-așa! Nu ți-am spus, domnu pictor, că-i mai dihai... Mai dihai decât o pisică drresată?) și tocma atunci când moartea te-ncolțea din toate părțile, din cerul lui Dudumnezcu și din față și din spate, că lentu nostu nu șlii multe, una-două scotea pistolu dacă te vedea că dai îndărăt! Tocma aatunci zău că io unu nu puteam înțelege ce-nseamnă să nu mai... Să nu mai... Adică să momori... Pentru că tot ce simțeam sau vevedeam io atunci în numa câteva cl'pc avea o impoportanță mai mare decât viața mea dintr-un an și dacă țițineam în gură un fir de iarbă și-l mestecam, fifiru ăla era numa el pe lume și gustu ăla era mai bun ca orice mâncare! Și o secundă făcea cât un minut și-un minut cit un ceas, aașa trăiam de rrepede, așa-mi era de frică și ffrica mă făcea să sisimt toate până-n rărunchi... (Lasă sca... Lasă scaietele, mă Luță mă, de ce ești tăntălău ca o capră? Păi nu ți-am spus io ție că te-nțepi, wai de creierii tăi!) Așa că viața în războboi e așteptarea, adică asta am înțeles io acolo că trebuie să știi să trrăiesti când aștepți și să te bubucuri și de-o gură de rachiu și de-un fum de țigară și de-un cucur de muiere când se ivește ocazia și de-o vorbă de duh... Și și de tot ce-ți trece prin cap... C-așa-i și în vreme de papace, așteptăm tot timpu ba una ba alta, că mereu suntem legați de ceva. Vvrem să ni se-mplinească ceva, s-avem o bubucu-rie, o mulțumire, numa că pân-atunci omu trebuie să știe clipă de clipă să fie bucuros și mumulțumit... Că altfel degeaba maitrăiește... Pa... Parcă ar fi legat la ochi, nu vede n-aude, el o știe numa pe-a lui și trece pe lingă toatoate lucrurile astea frumoase ca o vivită, pardon de espresie! El știe una și bună, munca și iar mumunca și-i vezi pe câte unii așa de-ncrâncenați toată ziua de parcă ar trage la jug, nu știe că-i aia odihna și dacă se oprește să-si tragă sufletu totot cu giabă și asta și tot cu ffrică, de parcă mâine s-ar prăpădi lumea. (Așa, fecior, lalasă tu păcătosu ăla de șanț, lasă-l pustiului de drum, că dă vreo mașină peste titme și nici n-am ce pune la frigare! Hai la umbră, mă Costeo, hai că p-aici pe lingă gard e iarbă fragedă...) Și dacă viața nu e bucurie, domnu pictor, ea nu mai e ninimic și după mine ea e-o trrecere mare care se leagă din treceri ddin astea mai mici și dacă ea se duce și tu... Și tu nu știi să stai pe loc și s-o vezi, s-o guști și să te bucuri de ea, aatunci zău că n-ai făcut nimic, ești ești ești ca mort.”

Adevărul e că, dincolo de hazul dibuirii cuvintelor și al dublării unor silabe, particularități elocvente mai ales atunci când bătrânul se înfierbântă, Andone Probotă spune lucruri interesante, cu el n-ai cum să te plictisești. Chiar și atunci când sare de la una la alta, nu-si pierde firul, știe unde să se întoarcă. E cam lăudăros, îi place să se asculte, dar asta nu-i răpește nimic din farmec. De unde și irepresibila mea pornire de a-l înregistra aici. Mono-ilogul de mai sus nu-i tocmai autentic, mi-ar fi fost și imposibil să-i rețin întocmai cuvintele, am lăsat cu totul deoparte gesturile, n-am vrut să complic prea mult „spectacolul", dar felul în care vorbește bătrânul cam ăsta este.

* Mi-a spus că el nu se plictisește niciodată, pentru că tot timpulmuncește, chiar și atunci când stă și fumează o țigară și chiar dacă nu mai are puterea de altădată. Ajungând să-mi vorbească despre muncă, imediat s-a simțit dator să-mi dea o nouă explicație și asta fără să piardă în continuare din ochi mișcările celor doi mielușei năzdrăvani:

* „N-are cum să-ți, cum să-ți fie urât. Pentru că munca e inima, bătaia inimii și totot ce gândesc și mai ales și mai ales mâinile astea ale mele, săracele. Căcat am tras io cu mâinile astea așa cum le vezi, făceam sin... Făceam singur nu unu, o sută de bloblocuri ca ăla de-l ridică ei mai jos de pod! Și ce, și ce-am auzit, domnu pictor? Cică acolo ar sta din ăștia ca matale: prrofesorii, învățătorii, dodoctoru și veterinaru... Lasă, lasă, că nu-i rău, nu-i rău deloc, însă vezi că la mine muzica fluieru n-a fost meserie... Nu! Era așa de susufletu meu și-acu la bătrânețe ce-am început și io să mă domnesc... Ba, ba la concursuri, ba la festivavaluii,. Aam cântat și la radio! Sapa, coasa, lopata, toporu, io cu ele m-am ocupat mai bibine de jumate de viață. Ba să nu mint, am fost câțiva ani și cioban. Și aia ar fi fost o... o treabă de mine, d; i-că-ntr-o noapte pe vvreme rea nu mi se spe... Oile, nu mi se speria oile și se ducea în prăpastie, de-am rămas sărac lipit și după tătărășenia asta pun-te Aandone și plătește! Mumunceum de-ml sărrea ochii, ca pe moșia Iu Rușeț Roznovanu, boboieru ăl ticălos, că tot ținutu ajunsese să se... Ajunsese să se judece cu el. Taică-meu, săracu, l-a mai prins. (Luță, nepoate, Lulă, te-ai apucat să fugi după mumuste ca un cotoi? Ptiu, bată-te să te bată! Că n-ai nici un pic de minte! Să să nu mănânci iarbă, cumnate! Că la iarnă o s-o vivisezi și cu ochii deschiși, ascultă oii spui io!) Așa, păi se pupune problema ce s-ar face omu uostu dacă n-ar mai munci. Ei, cum să... Cum să pui o problemă ca asta, că te-ar râde și babele! Cicine trăiește muncește, adevăru ăsta se știe de când lumea, însă uite unde vvreau io s-ajung: cum mumuncesti? Că dacă te înhami la mu... la muncă și nu te deosebești cu nimic de vita de povară, aaia nu mai e muncă, e chin! Să-ți spui un lucru ttare curios: la mine munca e mai mult atunci când îmi amintesc că am muncit și ini-e bbine să știu. C-am muncit. Nu, nu-i nici o g... nici o glumă, zău! (Și acum fifi matale atent la Costea ăsta. Știi de ce-a venit

lingă mine? Pepentru că vrea sarre! Uite aici un bulgăre de sare și ăsta s-a-nvă-țat ca trufandalele, vivine, linge, se uită la mine cu ochii aii. ai lui de copil și-așteaptă să-l scarmăn între cornițe. După; -;: st; j își vede de treabă…) însă să nu-mi uit vvorba. Să zicem că am săpat grădina, cum a fost aacu în pri… Acuîn primăvară. Am o grădină mare cu de toate, să nu mă mai bată baba mea la cip că nn-are aia nn-are ailaltă. Până și roșii i-am pus! Numai că vvezi, că pe-aici pe la noi nu se prea coace ele… Și dacă am de săpat grădina, îmi zzic: Bre Andone, ce facem, bre? Că s-a topit omătu și te-așteaptă grădidina aia de săpat! Mă îmbăr… Mă îmbărbătez, cum ar veni și la treabă! Cu mămăsură și veselie,în afară de munca asta a mea nu-mi mai pasă de nimic, uit de toatoate alea și de dureri de șale sau că mă-nțeapă la lingurică. Uit până și ce fac, nu mai simt nici oboboseala nici foamea, îi dau înainte și ce fac se vede. Mi-am zis să sap aatâta și-atâta și am săpat cât mi-am zis, înseamnă că mi-am îndeplinit plaplani: cum zice ăștia pe la difuzor și că n-a intrat zilele-n sac. Și mâine e o zi! Îmi place când muncesc, i-așa de bine, de parcă aș… de parcă aș cânta cu fffluieru. Și ce nu mă pricep, nici să nu văz în ochi! De-o pi, de-o pildă la fierărie sau le țesutu-n război, care-i o treabă muierească, cum bine știi! (Eei acu, iară sarre? Ți s-o fi aplecat de măcriș! Hai, fufugi de-aici, că am treabă, nu vvezi?) Că nici pământu și nici lemnu nu mai aare pentru mine; secrete. Și cu ooile ce să-ți spui? Io le moșesc când fată, io le… de gălbează, io le vindec. Că mă prricep și la ierburi de leac. La viața mea am fost și dogar și dulgher și casa asta așa cum o wezi io am făcut-o cu mâmâna mea! Așa sunt io, îmi place să muncesc și ce muncesc să fie-al meu, să iasă din mâmâinile mele și să mă bucur de el. Și dacă am în plus, popot să vând și muncesc și pe bani și dacă beau, mănânc, îmi fac un rând ds hahaine sau dăruiesc la vreo nuntă, înseamn. Ă că n-am furat banii ăia. (Lăsați-l păcatelor de drrum, mă băieți, ce căutați voi acolo? De ce sunteți pproști? Că mâine vă leg în pri, că vă leg în pripon și-atunci să vă văd!) Io sunt un om gospodar și toatoate vreau să le știu la locul lor. Că dacă mumuncesc și din munca mea îmi rămâne aatâta cit să știu că un an încheiat popot să stau degeaba, atunci e bine. Când sunt în siguranță, lucru mai cu poftă, că dacă nu faci ce faci cu poftă treaba nu, treaba nu iese bine. Și dacă mă împinge cicineva de la spate ori mă grăbesc, ggata, s-a zis cu treaba, lucru de mântuială! Nici mimintea nu mai gândești cum trebuie, inima bate aiurea și tremuri, ești nervos, îți pierzi atenția și sufietu nu mai știe care ți-e rostu… Vezi, dudumneata, domnul pictor? Muncești cu m… muncești cu mâinile, însă munca e înainte de toate minte liberă și suflet ușor. Numa așa poți să iubești ce, 'ffaci!”

Să uiți. Să te pierzi de lume. Cu gândul ăsta. Părăsești drumul plin de baligi, te-ai desprins și de ultima casă, urci poteca, și-n jurul tău iarba, tufișurile, mirosul umed și încins de vegetație săracă.

Ce chemare fără nume vorbea azi în mine? Ce putere a firii m-a smuls dintre lucruri și cărți și m-a aruncat afară, în aerul torid al marginii de sat? Dealurile, copacii, fânețele înțesate de fiori. O dorință năprasnică de a rămâne față-n față cu natura. Fuga de ziduri, lepădarea de piele. Natura, un cuvânt fără nici o acoperire. Et pour căușe!

N-am intrat într-o pădure virgină. Mergeam pe o potecă subțire, șerpuitoare, care păstra intacte urmele omului: mucuri de țigări, cioburi de oale, hârtii, bucăți de ziare îngălbenite. Asta la început, cât mai simțeam în spate respirația satului, cât vântuC slab mai aducea până la mine lătratul câinilor, țipete de copii, tălăngi și clopote. Poteca înfrunta abruptul unui deal, se strecura dibace printre molizi, ocolea fagii, urmele, derizoriile urms ale trecsrii unor oameni pe acolo mă linișteau, îmi dădeau curaj^ Lumea din care ieșisem încă nu pierise cu totul. Sentimentul de siguranță al navigatorului, pe lângă țărmuri. Cărarea ducea undeva, nu eram nici primul, nici ultimul, care să i se încredințeze. Dar peste toate acestea, ambiția. Măcar să arăt cine sunt! Fără cruțare: inima îmi bătea să-mi rupă coastele, pașii mari și energici ai unui tânăr Ulise, transpirația care mi se scurgea pe obraz. Luasem urcușul în piept, călcam apăsat și egal, înaintam repede ca un maratonist în misiune. O respiiație simțită până-n rărunchi, în mine năvăleau puzderii de mirosuri: frunze și ramuri moarte, pământ negru, rășină, sevă și lemn uscat, ace de brad, măcrișul caprei, urzici, tufe de mure și pernițe de mușchi, rrospe-țime și rânc: zeală ierboasă, putregaiuri coapte la soare, ferigi 'și flori. Le simțeam pe toate deodată. Mirosurile se înghesuiau în văzduh ca o turmă de animale sălbatice repezite în țarcul plămânilor mei. Sorbeam aerul cu voluptatea epuizării, nu voiam deloc să slăbesc ritmul, acceleram nebunește. Mă încălzisem, pielea începea să mă usture, pulsul bătea în malurile cărnii cu vuiet înfundat. Puțin câte puțin se cuibărea în mine uitarea, mă linișteam, câștigam o nouă piele, nu mai aveam nevoie de gândul că merg pe o cărare croită de oameni. Puțin mai îmi păsa că mă afund tot mai mult în pădure, că toate semnele satului îmi sunt departe. Ajunsesem în vârf. Dădeam acolo peste tufe mari de alun și puieți de stejar crescuți în devălmășie, vedeam smocuri groase de iarbă, mușuroaie și buturugi măcinate de ploi, aripile târâse și aproape negre ale afinilor se încâlceau în hățișurile hibride de arin, fag și plop, din când în când câte-un mesteacăn zvelt cu tulpina strălucitoare.

Ajunsesem în tăietură, aș fi putut să caut ciuperci, m-aș fi putut opri să dibuiesc printre ierburi bobite rubinii și parfumate de fragi, eu însă coboram în goană dealul, săream peste un pârî-iaș clipocitor și începusem suișul altui versant. O pădure adevărată. Nu mai aveam nevoie de potecă, uitasem cu totul de ea... Un perete abrupt de pământ. Alunecam pe patul mincinos de frunze moarte, mă apucam de trunchiuri și rădăcini, înălțăm, capul, pete negre

jucându-mi în fața ochilor, transpirația arzătoare, vedeam petice mărunte de cer, puncte și linii albastre. Singur într-o lume botanică. Singur într-o lume care respiră altfel decât noi. Singur și împăcat. Răcoare, liniște, pace, câte un șuierat de pasăre, foșgăiala insectelor, fâlfâitul sperios al unei făpturi fără nume. Asta era! Firește că asta era: nevoia de a ști, de d te ști înarmat cu cuvinte, teama de ceea ce nu poate fi numit. Priveam în jur: trunchiuri și frunze, ierburi crengi și pământ. Mă aflam într-o lume brutală, fără culori și nuanțe, nu mai aveam cu mine cuvintele. Și-n locul mulțumirii că m-am pierdut în natură, că mă pot odihni la poalele unui copac, neliniștea pe care mi-o strecura în suflet ignoranța, nostalgia după cerul zărit atât de departe și rupt în bucăți.

Nu mai puteam să mă opresc, mi-ar fi fost rușine să mă întorc, mergeam și mă gândeam cit de condiționată ne este viața, ce neputincioși ne găsim în fața lucrurilor mai puțin zilnice. Mi: se făcuse deodată foame, o foame cumplită, mergeam ca un om beat, smulgeam smocuri de măcrișul caprei și mi le înfundam în gură, le mestecam cu furie, le înghițeam hămesit, de parcă n-aș mai fi mâncat de zile întregi. Obișnuita mea hipoglicemie și nu doar atât. Simțeam că nu mai rezist, îmi tremurau picioarele, îmi vâjâia capul. M-am oprit lingă un trunchi de fag. L-am luat în brațe. Mi-am lipit obrazul de coaja lui netedă, cenușie, nepă-sătoare. Ce era natura? Ce căutam eu în natura aceea? Nu-i aparțineam. O ființă cu totul lipsită de apărare. N-aveam asupra mea cuțit, arc cu săgeți sau pușcî. N-aveam nici măcar o cutie de chibrituri. Nu mai aveam de mult simțuri care să mă ajute să trăiesc acolo. Nu mai știam de mult să aprind focul cu două bețișoare frecate. Nu eram un sălbatic. Nici un țăran de la munte învățat cât de cit cu pădurea. Să fi apărut în momentul acela în-calea mea un urs, aș fi murit de frică. Și nici nu era nevoie de un animal atât de fioros, putea să fie și mistreț sau căprioară. Sau, de ce nu, un iepure speriat de propria-i umbră? Cât cunosc eu animalele, ce știu despre năravurile lor? Liniștea pădurii e probabil un mit.

' Orice loc nefamiliar, în care ai ajuns de bunăvoie, imaginân-du-ți la plecare cine știe ce plăcere nemaicunoscută, are în el ceva amenințător. Și asta simți, înainte de toate, cu ochii și carnea. Așa că mă cuprinsese brusc un sentiment de extremă nesiguranță și chiar daca frumusețea, tăcerea pe care le visam existau acolo, ele nu aveau nici un sens, pentru mine nu funcționau. Mi-era și fete, mă simțeam murdar și umilit, aș fi fumat o țigară, mi-era frig. Frigul, foamea, setea, rușinea veniseră acolo o dută cu mine. Pentru a scăpa de ele, trebuia să mă întorc în lum; a din care plecasem. Mă murdărisem de pământ ps pantaloni, ace uscate de brad mi se prinseseră de pulover. Am început ca un caraghios să mă scutur. Strângeam în brațe trunchiul copacului, căutam din ochi cea mai apropiată creangă de care m-aș putea apuca înt caz de

pericol, îmi făceam planuri, îmi luam măsuri de prevedere, respiram un aer rece și neprimitor. Știam că afară, dincolo de aerul copacilor, e soare și lumină. Aveam nevoie de ele, de amân-două, le simțeam atât de ale mele, intime ca hainele și așternuturile» Nu mă mișcasem din loc, nu mai aveam curajul. Și deodată am auzit zgomote, zgomote de pași, de picioare. Panica și speranța, frica ce-mi cotropea viscerele. Poteca, o altă potecă, nici nu era departe de mine și pe ea cobora un țăran trăgând de căpăstru un cal. îmi venea să strig de bucurie. Mă dezlipisem de trunchi, mă năpădise pe negândite curajul. Aș fi vrut să flutur din mină ca un Robinson Crusoe salvat tocmai în ceasul al doisprezecelea, înainte de-a deveni înțelept. Dar omul cobora liniștit, salutându-mă cu cea mai firească mutră posibilă, de parcă ne întâlnisem pe drumul satului. Acasă, unde putea să se ducă? L-am lăsat să se îndepărteze și m-am așezat cuminte lângă tulpina fagului. Frică-mi trecuse, dar ceea ce simțeam în suflet în momentul acela era cu mult mai rău. Deslușeam cântecul unei păsări, habar n-aveam ce pasăre, nici nu mă mai interesa, apoi am văzut o ciocănitoare, o veveriță, am descoperit chiar la picioarele mele un mușuroi de furnici. Nu-mi mai păsa, totul mi-era cit se poate de indiferent. Putea să vină noaptea. Dorința mea de evadare fusese un moft.

Aveam poate nevoie și de experiența asta. Experiența Nina, Era de prevăzut. Pină la urmă am ajuns și acolo, exact acolo. Firește că nu eu. Ea a vrut-o, ea a căutat-o cu luminarea. Ea s-a făcut luntre și punte. Ea... Păi dacă vrei să te bagi așa cu totul, cu lacrimi mărgele și unghii în sufletul unui bărbat...

Oare nu era clar? Era atât de clar, că sentimentul ticăloșiei mele s-a șters până la dispariție și inevitabilul s-a produs: noaptea, bolta senină, stelele din fereastră, patul meu de burlac, rugămințile ei celefierbinți să am grijă, ochii ei umezi și fericiți, lumina vrăjită a lunii, resemnarea, speranța.

Dar știe că nu e nimic serios, și-a dat seama, a avut gentilețea de a numă obliga să i-o spun. E o fată de treabă, o fată de bun simț, înțelegătoare și cuminte. S-o recunosc cinstit că mă înșelasem și încă urât de tot, o credeam mai ușuratică, mai înrobită propriei naturi. Doar toată lumea e de acord că există și astfel de femei. S-o spun pe șleau, o crezusem o femeiușcă rea de muscă la începutul carierei. Chiar o compătimeam, asta pentru că știu bine cât de greu e să lupți cu propria-ți fire. Și când colo...

Nu-mi cere altceva decât s-o las să mă iubească, să se uite la mine, săștie că-i sunt aproape. Să mă admire, auzi! Dar să fiu bun cu ea, să nu mai fac pe „nasolul", pe importantul, să n-o mai chinuiesc. Să fiu și eu un om ca toți oamenii! (îmi pate rău, dar aici Nina greșește fundamental, pentru că tocmai faptul că eu par altfel și nu semăn cu ceilalți a făcut-o să se îndrăgostească de mine ca o proastă, cum ea însăși mi-a spus-o!) Știe că eu o să plec, e convinsă

de asta, vede că mă simt aici ca un leu într-o cușcă, e convinsă că locul meu e în altă parte, într-un oraș mare, dar până atunci...

Până atunci Nina vrea să aibă de la mine niște amintiri pe care să nu le poată uita toată viața. Niște amintiri care să se îngroape adânc în ființa ei. Ba chiar, dacă nu i-ar fi frică de părinți și de faptul că n-o să se mai mărite niciodată, ar vrea să aibă de la mine un copil. Unul care să-mi semene leit, nici mai mult, nici mai puțin!

Totul e atât de tipic, atât de cum scrie la carte, încât mi-e și frică să mă întreb dacă ceea ce mi se întâmplă e o situație în ordinea imprevizibilă a vieții sau un capitol dintr-un roman încă nescris.

Drăgălașa învățătoare nu e o fată rea, o posesivă sau o interesată. Cazul ei e cu mult rnai banal. Ar fi în stare să mă iubească prostește până la capătul zilelor, și să-mi ceară extrem de puțin. Nu să n-o înșel, nu să nu-i torn minciuni, nu să vin devreme acasă și toate celelalte melodii de succes, ci să fiu bun și tandru cu ea și s-o învrednicesc din când în când cu câte-o mângâiere, cu câte-o, sărutare.

Mi-a spus și nu o dată: „Oricum ar fi, viața Ungă tine m-ar face fericită. Aștept atât de puțin de la viață... „ E binecunoscuta modestie a tuturor femeilor de felul ei. Întristător și autentic. Ceea ce eu nu pot accepta. Cum adică să iubești fără a cere să ftf iubită, să te mulțumești cu mai nimic, să-ți faci din viață de ia bun început o împăcare cu soarta, numai pentru a trăi lângă un bărbat care-ți place, care are bunătatea de a te îngădui și pe tine la ospățul vieții lui?

Și toate acestea nici n-ar însemna mare lucru. Și-așa eu, unul, n-am nimic de pierdut. De ce să dai cu piciorul unei astfel de oca-Wi? „Un adevărat chilipir”, cum mă provoacă nenorocitul de Macovei. „O bucățică pe cinste”, cum îmi bâlbâie uneori, când uită măsura paharelor, neputinciosul de nea Griguță. O adevărată partidă în lumea asta atât de strimtă în care nu prea ai de ales... Tot ce se poate, probabil, dar experiența Nina mă sâcâie, mă tulbură, îmi aduce aminte întâmplări pe care aș fi vrut să le uit.

Durdulia dăscăliță, moare zilnic de dorul meu, nu știe ce -ă mai facă să-mi intre în voie, să mă vadă râzând, să-mi des-TrŁțească fruntea (piecis ar fi în stare să-mi recite cu lacrimi în ochi Floarea albastră!), iar eu...

„Iară eu pe gânduri cad” – pentru că tot veni vorba!

— Și încerc s-o ocolesc, o mint că sunt ocupat, mă trezesc tot mai tăcut, tot mai năuc. Mi se întâmplă ceva ciudat, foarte ciudat. La urma urmelor, cât cunosc eu femeile? Câteva aventuri studențești, flirturi nevinovate și fără consecințe, amoruri grăbite de mansardă, penibile descărcări fiziologice, curiozități ale vârstei și de-o parte și de cealaltă. O experiență precară. Cu totul derizorie.

Iată însă că Nina mi-a dovedit parcă pentru prima dată ce-nseamnă o femeie numai bună de strâns în brațe, ce-nseamnă dragostea fizică, posesia. Arată bine, ce să mai vorbim, doar nici Macovei n-o fi orb! O fată drăguță, bine făcută, sănătoasă și proaspătă, o țărăncuță emancipată și plină de nuri. Atât că e naivă. Nu știe nici măcar să se joace cu orgoliile tale de bărbat, darmite să te perpelească pe jar. E directă și sinceră. Privirea ei îți spune totul. Nu prea știe să vorbească, nu prea o nimerește cu ce spune, asta e foarte adevărat. Tace și-ți arată clar ce vrea. E simplă și tenace. Ea crede că principiul masculin j legea supremă a lumii și ar accepta fără crâcnire supunerea, sclavia erotică. Ea nu știe decât să-ți ofere sentimentele ei, tu c. i bărbat trebuie să știi ce să faci cu ele. Ea te iubește, tu trebuie să-l arăți ce e iubirea. Ți se oferă ca o prăjitură. Mănânc-o toată, până ți se apleacă, delectează-te, fă-ți de cap! Tot ea va spune că așa e bine.

O văd zilnic pe Nina. Nu doar la școală, ci și după. Nici nu știu ce mă face să-i dau întâlniri, să-i accept de fapt întâlnirile. De câte ori ne despărțim, același șlagăr: „Și mâine cum ne vedem, sau iar ești ocupat?” Cedez, ce să fac, măcar atâta suflet să am și eu. Și zău că nu mi-e deloc rușine să mă întâlnesc cu ea, mai ales că am_stârnit în jurul meu tot soiul de invidii care-mi dau satisfacție, însă cu cât o văd mai mult, cu cât o simt mai mult, pentru că, desigur, toate deliciile crosului au devenit de la o vreme inevitabile, cu atât mi-o amintesc mai des pe Sânziana. Sunt pe punctul de a câștiga o victorie indescriptibil de ușoară (dacă ea nu e deja de mult câștigată), dar eu mă retrag din fața inamicului și prefer să-mi amarase sufletul cu recenta amintire a unei dureroase înfrângeri. SucMi camilpetresciene de intelectual. Cu cât dovezile Ninei că mă iubește sunt mai elocvente și mai concrete, cu atât eu mă înnegurez, îmi pierd cheful de orice, nu-mi ma^ găsesc locul.

Degeaba încerc să mă ascund. Ea vede că ceva scârțâie. Și pe cuvântdacă n-are dreptul să se mire! Asta cu atât mai mult cu cât ea-mi pune totul pe tavă și nici măcar nu-mi cere s-o iau de nevastă. „Ți-e silă de mine, îmi spune.” Nu-i așa că nu sunt pe gustul tău?” Mă vede străin și absent și nu înțelege de ce n-o mai vreau, iar eu pur și simplu n-am ce să-i explic. Cum adică să refuzi o femeie de nici douăzeci de ani, care ți se dăruiește cu tot sufletul, fără să-ți pretindă nimic? Asta nu poate ea înțelege și are dreptate. „Sunt chiar atât de urâtă?” mă întreabă. Tocmai, că nu e urâtă și e făcută parcă pentru dragoste. Are o carne tare și răcoroasă și sărută cu atâta patimă, mă strânge în brațe cu atâta foc…

Și dacă i-aș spune că tocmai aici e baiul? M-ar crede un tâmpit. Oricât de mult m-ar iubi, tot un tâmpit m-ar crede.

Adevărul e că Nina înseamnă pentru mine o femeie prea adevărată. E brutal de feminină. E inacceptabil de vie și de tangibilă. Dragostea ei e prea

concretă. Și nu sunt eu omul care să creadă că iubirea ar trebui să fie altfel, că doar nu poți să faci amor cu o umbră, însă în mintea mea, în carnea și buzele mele, în toată pielea mea diagostea e altceva. Ea are un alt gust și o altă culoare, o altă consistență (poate că tocmai ăsta e cuvântul), e mai intensă, deși e mai puțin palpabilă, e mai ușoară și mai visătoare. Nu e nici mai romantică, nici mai metafizică (cad departe, de mine absolutismele ridicole!), dar Sânziana, prima fată pe care am iubit-o cu adevărat, m-a învățat, m-a făcut să cred că dragostea e așa cum era ea.

Sânziana, vechea mea boală Sânziana. De ce ne-am despărțit? Pentru că nu mai puteam suporta. Ajunsesem, înainte de ruptura definitivă, să ne certăm din orice nimic. Scenele cunoscute de toată lumea. Cam așa se sfârșesc idilele. Aproape toate. Și atunci de ce mi s-a făcut deodată dor tocmai de ceea ce mi se părea atunci insuportabil?

Sânziana avea în ea ceva de vrăjitoare și de actriță, ceva de eopil și de regină a ghețurilor. Era mofturoasă, imprevizibilă, șăgalnică, misterioasă. Niciodată nu știam cum e cu adevărat. O priveam ca un hoț, încercam să-i ghicesc de fiecare dată predispozițiile, o așteptam să-mi vorbească, să pot prinde repede și< firesc lungimea ei de undă. Mă ridiculiza fără să vea, fără pic de cruzime. Știam că-i pare rău. Nu o dată mă lăsa fără replică, fără gesturi, într-o stare ce nu se potrivea cu a ei. Toate defazările noastre mi se păreau momentane. Simple accidente. Vina era a mea. Credeam că încă nu ns-am obișnuit destul unul cu altul. Credeam că. Dar oare de ce o iubeam?

Greu de spus. O iubeam pur și simplu. Ea îmi spunea la rândul ei că mă iubește, ne sărutam, o strângeam în brațe, petreceam împreună zile întregi și totuși nu eram sigur de nimic. Sânziana era alunecoasă ca un șarpe și uneori tot atât de rece și veninoasă ca el. Nu-mi suporta geloziile. Era o fată distrată, care întârzia la întâlniri din pură aiureală? N-aș spune. Era atunci o ființă calculată care mă juca pe degete cum voia? În nici un -j'jz. Sunt sigur că a ținut mult la mine. De câte ori n-am făcut-o să plângă cu tot felul de suspiciuni, insinuări și răutăți spuse de-a dreptul. De câte ori nu mi-am zis: „Gata, e ultima oară când o mai văd!” Și de câte ori nu m-a căutat ea pe mine!

Încerc de zile întregi să mi-o aduc aminte, s-o văd în fața ochilor și mi-e cu neputință. Când reușesc să-mi amintesc gura, rotunjimea buzelor, îi uit ochii, îi recompun cu mare greutate obrizul și simt în vârfurile degetelor finețea pielii curgând peste pomeții ei proeminenți, asiatici, reușesc să am în minte până și căldura urechilor ei de care îmi lipeam adesea obrazul, „să-i ascult tăcerea”, cum îi spuneam ca un caraghios de îndrăgostit-lulea ce eram, îi sorb mireasma pletelor, simt pe frunte gâdilăturile firelor de păr și deodată parcă nu mai înțeleg nimic, parcă m-aș gândi la o femeie fără față, fără nas, buze și pleoape, parcă rn-i. Ș gândi la o fizionomie oarbă, lipsită de trăsături și asta mă

îngrozește. Sau mă trezesc tânjind după mâinile ei, după degetele reci și subțiri, fine și ușoare ca pana, după mijlocu-i subțire de viespe, însă știu că toate acestea, tot ce simt și gândesc eu acum nu sunt decât cuvinte, cuvinte amintite, amintiri de cuvinte și nimic mai mult, o ficțiune a sensibilității mele ultragiate. N-o mai pot regăsi. Carnea ei s-a topit ca un fum. Este și nu mai este în mine. Tot ce s-a întâmplat între noi a fost o continuă incertitudine, un continuu provizorat.

Prizonier al unei cauze de mult pierdute. Mi-e și lehamite e ce mi se întâmplă, mi-e tot mai greu să ies din casă. Aș vrea să mă ascund de Nina, dar nu pot, mi-e rușine sau poate milă.

Prefer să stau în fața ferestrei deschise spre dealul Sahastru și să mă gândesc, să mă întind pe pat și să-mi bat capul cu tot felul de ipoteze. Abia acum încerc să analizez cu adevărat ce a fost între noi. Îmi aduc aminte discuții, certuri, bucurii de o clipă; săli de cinematograf și aleile parcului prin care ne plimbam, grupuri de colegi în care s-a nimerit să ne aflăm împreună și să ne arătăm mai multă răceală decât de obicei, crezând că astfel îi vom păcăli, zilele petrecute pe malul mării în urmă cu trei ani, când deja știam bine că dacă nu ne vor despărți sentimentele, ne va separa repartiția, distanța mare care se instalase deodată între noi, pentru că Sânziana reușise să prindă un post aproape de casă, iar eu tocmai aici, în creierii munților, îmi amintesc ultima noastră noapte în care nici acum nu știu bine dacă ne-arh iubit sau nu cu adevărat, dar simt lacrimile ei în păr, simt în căușul palmei obrazul ei ud de plâns, îi simt cutremurul înfiorat al pielii, strânsoarea dulce a brațelor ei de zeiță a vântului atâr-nându-mi-se de gât, sărutându-mă pe neașteptate repede, copilărește, pentru că în cazul Sânzienei totul era grabă, capriciu, plăcere frugală, țâșnire, fugă, strălucire vremelnică, absență. Cum să accepți că o femeie ar putea fi și așa?

Se îmbrăca întotdeauna cu mult gust, era în stare să piardă minute în șir înaintea oglinzii, se farda cu discreție și afișa o eleganță reținută, impecabilă, cu atât mai provocatoare. Respectul ei pentru conveniențe, raporturile atente și binevoitoare cu toată lumea, cu toți bărbații, nevoia de a plăcea și de a se distinge oriunde, în orice mediu sau situație, toate acestea îmi arătau latura ei de frivolitate, de pură frivolitate feminină, cum se întâmplă în cazul oricărei femei educate. Asta mă umplea de o nesfârșită amărăciune. Mâhnirea, insatisfacția, dar mai ales. Gelozia, teama de a nu mă trezi înșelat, spaima că într-o bună zi m-ar putea părăsi. O credeam în stare, mi-era frică de independența ei. De unde scenele pe care i le făceam. Condiția aceea a iubirii fugare, evanescente pe care mi-o propunea ea prin nenu-măratele-i capricii zilnice mi se părea inacceptabilă. O vedeam dăruindu-mi-se cu atâta reținere, o

simțeam mai mereu pregătită să fugă, să scape și mă pomeneam întrebându-rnă dacă eu nu sunt de fapt un al doilea. Un fel de sparing-partner, fraierul.

Ce nevoie avea ea de mine? Și de ce această continuă ținere în rezervă, la o distanță mai mult decât echivocă? Poate că sentimenteie ei se manifestau cu adevărată pasiune pe un alt culoar masculin de care eu habar n-aveam, poate că Sânziana era o muie-Tiișcă rafinată și perversă cu o viață numai a ei, secretă, bine ascunsă de toată lumea. Am început s-o urmăresc cu mare discreție de câte ori se credea singură și pleca în vreo vizită la mătușa ei din Copou, la bibliotecă sau în centrul orașului prin magazine, după tot soiul de flecuștețe femeiești, când nu-mi plăcea s-o însoțesc. Inconștiență de nimic scuzabilă. Urmărirea devenise pentru rnine o preocupare atât de vitală, încât o vreme mi-am abandonat cursurile. Ca să nu mai vorbesc de banii aruncați cu nemiluita pe cadourile pentru colega ei de cameră – câștigată de partea mea după enorme insistențe și nenumărate supralicitări – care-mi dădea zilnic raportul plecărilor și sosirilor, ba chiar și al scrisorilor primite și expediate. Suspiciunile mele consumate în vid! Până armă n-am descoperit nimic. Și atunci mi-am zis că ea se joacă cu mine în lipsă de ceva mai acătării. Că eu sunt doar un tovarăș ptabil în antrenamentele ei ușoare de încălzire, un înlocuitor potrivit pentru alungarea plictiselii. Altfel cum aș fi putut să-i înțeleg îmbrățișările halucinant de scurte, mai mult furate și sărutările din vârful buzelor, adesea nepăsătoare și lipsite de viață, de-a dreptul îngândurate? Nu se lăsa prea mult strânsă în brațe, mă respingea obosită, mă lovea neputincioasă Jar hotărâtă cu pumnii în piept și când îi dădeam drumul respira repede, agitat, de parcă ar fi fost gata-gata să se sufoce. Mă resemnasem, îmi spuneam că e posibil ca ei să-i lipsească până și cea mai elementară experiență, că ea nu e de fapt decât o copilă speriată de servituțile somatice ale iubirii, dar n- apucam bine să ml liniștesc și să-mi spun că timpul și răbdarea vor rezolva totul, că dintr-o dată, într-un moment de neatenție din partea mea, când cine știe ce-i povesteam, ea-mi cuprindea obrajii în palme și mă săruta grăbită pe gură, semn de încredere sau de recunoștință, cum mă făceau să cred strălucirile ochilor ei cei înguști. Mă stârnea cu bună-știință. Na-i plăcea s-o îmbrățișez, dar nici s-o tratez ca pe-o făptură de sticlă. Știa să-mi alunece din brațe ca o zvârlug? Dar și să-si piardă greutatea și să devină ușoară ca aerul atunci când mi se atârna o clipă de gât. N-aveam timp să-i încolăcesc mijlocul cu brațele, că ea aluneca în |os, o lua la fugă, râdea, pășea în fața mea pe vârfuri în «ata; e de joc, ca un om care merge pe sârmă, ziceai că brațele și picioarele ei aparțin vântului, mișcării răcoroase ce se făcea simțită în frunzișurile parcului o dată cu lăsarea serii.

O cunoșteam de mai bine de un an și totuși n-o cunoșteam destul, mai mult o ghiceam, o bănuiam prin hainele iernii, dedesubtul paltonașului cu

guler de blană, sub puloverele ei pastelate din lină groasă pe care le îmbrăca primăvara. Mi-a trebuit multă vreme până să-i văd trupul întreg, dăruindu-se aproape fără nici un ascunziș privirii mele flămânde și asta s-a întâmplat în vara aceea, în singura noastră vară la mare, când simțeam ca nu mai puteam îndura și mă chinuia dorința de a-i mângâia u-merii, picioarele, genunchii, pântecele îngust și neted ca o piatră șlefuită de ape. Dar ne aflam pe plajă și-n jurul nostru era atâta lume. Iar Sânziana îmi arăta încă o dată că este o ființă imposibilă. Părea că-si dă seama ce se întâmplă cu mine, o auzeam mereu întrebându-mă: „Ce-i, ce te uiți așa?" sau: „Ce am, sunt murdară pe nas?", dar asta râzând, ca de o prostie în care n-avea cum să creadă, atingându-mi ca din întâmplare pieptul cu degetele, lipindu-si tâmpla de umărul meu și sărutându-mă în joacă pe claviculă, o clipă, o părere de clipă, atât cât să-mi înfierbânte sângele și să mă vadă aprins de dorul trupului ei. Părea – poate că mă înșel și acum, când totul a devenit atât de inutil – părea că-i face plăcere să mă chinuie, să mă vadă suferind după himera făpturii ei de carne pe care o știam atât de puțin și numai pe întuneric, numai cu ochii palmelor și miliardele de pupile ale pieli i mele încercând disperată, obosită, să-i dea o formă, s-o perceapă prin minusculele deschideri ale porilor, s-o audă prin firișoarele de păr electrizate de-a lungul întregului trup.

Era mai atentă și mai binevoitoare decât oricând, drăgăstoasă chiar, dar prudentă, pentru că în ciuda căldurii caniculare, r „f uza T>rice propunere de a ne retrage la umbră, în cortul meu de la „Zodiac". Dragostea ei se oprea exact acolo, în pragul vremelnicei mele case de piază. Mă trezeam uneori auzind-o că o 'o: jre capul, plângându-mi-se că a făcut insolație și-mi cerea s-o duc la o înghețată sau să ne adăpostim la umbra unor sălcii pletoase g de pe faleză. N-avea nici un rost să insist, ea mă asigura că n-ar putea să suporte umbra înăbușitoare a cortului, dar eu știampentru că tot ea îmi spusese asta cândva – că îi era teamă de avânturile mele și avea oroare de „dragostea la lumina zilei". N-ar fi îndurat s-o văd goală, să se dezbrace în fața mea. Știam asta. Dar îmi făcea teoria că pe plajă era cu totul altceva, acolo era atâta lume în costume de baie, atâția anonimi, atâtea corpuri anonime între care se putea pierde liniștit și corpul tău, cine să te observe, nici un fel de sentiment al intimității violate, nici un fel de pudoare într-un loc în care nimeni nu putea fi impudic. Apoi mă irita și faptul că Sânziana invoca, de câte ori avea chef și trebuia să scape de insistențele mele, problema părinților, tocmai ea, care părea o fată atât de independentă și care îmi mărturisise o dată, când am încolțit-o cu întrebările, că nu s-ar întâmplă nimic dacă s-ar duce acasă numai dimineața. Venea în fiecare zi cu autobuzul de la Constanța, n-ar fi acceptat să facem plajă acolo, în orașul ei, sau la Mamaia, dac-o vedea vreun cunoscut, vreun fost profesor? Ideea cu „Zodiacul" și cortul a ei fusese, ne petreceam împreună ziua întreagă,

înotam, ne tolăneam unul lângă altul la soare, cu ochii închiși, fără să ne vorbim, din când în când strângându-ne degetele, mâncam la bufeturile de pe plajă, ne plimbam cu barca sau cu hidrobicicleta, după-amiaza jucam golf, mergeam la film, hoinăream pe faleză, nu-i plăcea gălăgia discotecilor, așa că acolo nu intram, seara ne găsea pe dig privind marea sau luna, silueta părelnică a vreunui vapor, eu îi povesteam despre Van Gogh sau Michelangelo, pentru că tocmai citisem cărțile lui Irving Stone și ei îi plăceau biografiile zbuciumate, eroice, pierdeam timpul până la ultima mașină care-o ducea acasă, dar de câte ori o invitam la cort să bem un ness sau o gură de vodcă, tresărea, amina pentru mai târziu și lăsa timpul să trecă până când într-adevăr nu se mai putea face nimic, pentru că în ziua aceea trebuia să fie acasă mai repede decât de obicei, îi vizita nu știu ce mătușă sau nu știu ce unchi de la București și părinții o rugaseră să nu lipsească etc., etc. Totul era atât de incert, atât de pueril, că felul cum ne-am certat, ce ne-am spus la despărțire, în noaptea după care a încetat brusc să mă mai caute, nu mai contează, nu mai are nici o importanță, deși culoarea roșie a cortului meu a mai putut fi zărită în campingul de la „Zodiac” încă o săptă-mână – zile de chin și așteptare înfrigurată, în care am sperat că i ci u l ei capricios de a fi o va întoarce iar la mine, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Eram gata s-o iert, să las lucrurile așa cum se prezentau, cedându-i pentru totdeauna inițiativa. Asta aș fi fost în stare să fac!

Și acum Nina. Adică docilitatea, lipsa oricărui mister, pasiunea sinceră și lipsită de mofturi. Și acum dezgustul, sila de mine, de pieile vârstelor mele, sentimentul că am greșit undeva și încă fundamental, că adevărata dragoste și adevărata femeie îmi vor rămâne pentru totdeauna inaccesibile. Și acum materia, carnet, opulentă și tânără, buzele sălbatice și nesătule, frigurile adolescenței agonice, brațele tari care știu să-ți răspundă, o revărsare de viață și de vulgaritate, biologia în faza ei cea mai înfloritoare. Merele coapte ale umerilor, pântecele larg și matern, frânghiik de oțel ale părului, legături peste legături și tot ceea ce te-ar putea lega o dată pentru totdeauna. Și acum alt infern.

Din nou pe baricade. Din nou acest caiet. Fac un calcul, și-mi rezerv câteva pagini pentru transcrierea poeziilor. Atâta zbucium fără sens! Până la urmă mi-am spus că e mai bine să nu le rup. Așa că m: -a mai rămas o singură foaie, nici nu-mi trebuie mai mult. Scriu cu unica intenție de a consuma toată hârtia. Să umplu spațiul rămas, să maculez virginitatea asta liniată, inutilă. După care, gata! Dezgust și amărăciune. Parcă mi-a. Ș fi pregătit cu mult înainte încheierea asta festivă. Ultimele cuvinte, ultimele bâiguicli... Altă obsesie a mea: desimea, condensarea, țesătura sârânsă, impenetrabilă. De fapt, cine mă cred? Și cine ar putea fi omul ăla care să scrie tot timpul numai

prepoziții grele, d: fin; tive ca niște lovituri de gong? Ca niște țăruși topografici scmnalând o imaginară potecă a destinului. Mai bine f ani. Deși mi-e jenă, chiar și mâna în care țin stiloul pare să se fi îmbolnăvit pe negândite de solemnitate. Sunt situații în care ne pomenim deodată copleșiți de imperativul unei meditații asupra timpului. Și ciiiar așa, ps bune, plătind ridicolului tot tributul de rigoare, nu ar fi totuși cazul să mă-ntreb: ce este timpul? Cum este el? De unde vine și unde se duce? Cine l-a născocit? Și de ce în locul *unui simț lipsă a trebuit să inventăm ceasuî, săptămâna, calendarul, sărbătorile, sorocul și punctele zero? Aproape că aș îndrăzni să-rni iau în serios întrebările, pentru că astăzi am împlinit 27 de ani și am băut de unul singur, de la prânz până seara, o sticlă de șampanie. Mi-am oferit ca pe un premiu această singurătate, abia-abia am reușit să scap de toată lumea, m-am prefăcut * bolnav, vechile mele crize de rinichi, mă strâmbam atât de tare că s-au simțit obligați să mă compătimească și să mă ia în serios. O sticlă de șampanie băută pe îndelete, în absența oricărei euforii. Și când încerc să mă gândesc că fiecare zi din totalul celor 27 de ani adunați a însemnat o unitate trăită. Nici mai mult, nici aai puțin decât trăită! Zodia mea, zodia balanței mincinoase. E 22 septembrie. Ce se va alege de mine? De patru ani fac pe apostolul didactic în acest sat. Poftim, îmi mai acord un deceniu. O întâlnire cu mine peste exact zece ani, în același loc, în aceeași zi. Care pe care. Într-un fel sau altul. Dar dacă, Doamne-Dum-nezeule, nici nu va fi nevoie să vin de undeva la această atât de hotărâtoare întâlnire, pentru că timpul mă va găsi tot aici? Cum, cum voi arăta eu atunci? Un bărbat cu burtă și un ușor început de chelie? Unul care umblă prin târguri cu reproducerile lui ieftine după tablouri celebre pe teme erotice? Sau poate un respectabil director de școală? Un gospodar ce-si spală mâinile de cretă și-si trage cizmele de cauciuc să rânească în grajd? Mă gândesc la toți cei care mă înconjoară acum, la gazdele mele și la colegii de școală, la toți cunoscuții din sat și mă întreb cum oare vor arăta ei atunci? Câți vor fi plecat, citi dintre ei vor mai fi? Tristul adevăr e că nici n-am reușit bine să-mi intru în mai vechea piele de dascăl și chiriaș, că mă și încearcă un sentiment pe care nu l-am mai cunoscut până acum. Un sentiment atât de simplu, că-mi dau seama cu toată luciditatea cât de ușor e să fii înghițit. Iată, sunt pe drum și se întâmplă să treacă pe lângă mine cineva, un bătrân sau o bătrână, Sofon Cizmarul sau Ța'urica, femeia de serviciu de la ocol, sau, iată, îl văd în curte pe moș Luță vorbind cu găinile și mă cutremur, simt că amețesc. Oamenii ăștia sunt niște eroi ai vieții, viața lor e o istorie. Ii vedeam și mai înainte, știam că sunt niște oameni ajunși la o vârstă respectabilă, dar imediat lipeam peste prezența lor o etichetă oarecare și duioșia îmi rămânea străină. Mi se părea firesc să văd că lumea se compune din bătrâni și din tineri. Abia acum înțeleg că bătrânii sunt niște învingători. Ei au înfrânt clipă de clipă timpul,

oboseala, necazurile, bolile, neputința. Ei au învins, sunt niște răbojuri ale vieții, ei sunt eroii fiecărei secunde. Așa că ce înseamnă zece ani? Peste exact un deceniu elevele mele din clasa avIII^â vor fi toate femei măritate, cu copii. Peste exact atâta timp cimitirul satului va număra mai multe cruci decât acum, iar casa asta, camera în care stau și scriu va fi poate o simplă magazie de cherestea și porumb, sau va oferi găzduire unui alt proaspăt repartizat pornit la luptă cu existența. Da, așa, cam așa ar trebui să stea lucrurile atunci. Cât despre mine, pot să mi-o jur: m-am reîntors pentru ultima oară!

STUDII DUPĂ NATURĂ începe liniștit aici în casă de la mână la carte imediat mai încolo dinspre masă spre zid mai departe afară cuprinde iar o culoare a casei obișnuința să privesc un zid crăpat aceleași garduri cenușii în ploaie curtea cu iarbă udă și grămezi de nisip acțiunea aceasta instituie un sens corpul se liniștește sondând înaintarea a ceva ce am spus.

Trupul devine iar un loc de străbătut recunoscut de simțuri un abuz de tăcere privirea în lumină se răspândește iar mă opresc la senzația mâinii ce a alunecat sunt lucruri simple de făcut mi le propun ceva liniștitor cum este focul fără grabă aprins.

Așchii și lemne albe

(bucăți de pâine retezate de cuțit) mă pregătesc pentru această liniște a corpului pe care l-am deprins să fie singur o flacără persistă și privesc îndelung focul ei auzul îi cunoaște arderea pe masă am întins un ziar și încep să mănânc.

Pantof pe care strălucește ploaia pământul se usucă. Câmpul cu iarba înecată-n ape cărarea străbătută și în clipa de față cât văd pielea întinsă rece peste mâini. Nici dealul ce coboară nici văzul care suie prin frunzișul sclipind lângă zid.

E ter care tremură și chibritul aprins.

Trupul meu se destinde de sens.

Zidul nu mai apasă cu albul lui retina drumul nu mai persistă spre a fi străbătut nu mai răzbate cursul apei spre auz.

Și las în iarbă un contur de lucru greu și las mișcarea sângelui înceatăsă rămână un susur depărtat las pielea să transpire.

Lumea devine simplă pentru câteva clipe.

Pantof pe care strălucește ploaia pământul se usucă. Câmpul cu iarba înecată-n ape cărarea străbătută și în clipa de față cit văd pielea întinsă rece peste mâini. Nici dealul ce coboară nici văzul care suie prin frunzișul sclipind lângă zid.

E fcer care tremură și chibritul aprins.

Trupul meu se destinde de sens.

Zidul nu mai apasă cu albul lui retina drumul nu mai persistă spre a fi străbătut nu mai răzbate cursul apei spre auz.

Și las în iarbă un contur de lucru greu și las mișcarea sângelui înceatăsă rămână un susur depărtat las pielea să transpire.

Lumea devine simplă pentru câteva clipe.

M6 scrumul căzut într-o piatră scobită alături iarăși se așază mâna pagina cărții înroșită și udă paharul când s-a răsturnat pe masă strălucind ușa cu umbra ei retează brațele iarba cu umbra torsului meu se acoperă stau în lumină și cu pielea fierbinte ating nisipul umed apăsat de talpă să vrei să pleci numai să vezi iarba verde și numai astăzi numai în urma dorinței neașteptate tu să dizolvi o privire egală albastră peste iarba arară și lemnul măcinat când lumina descrește în câmp să scriu cu nerăbdare propoziții neînsemnat de simple despre plăcerea să privesc dealul oprit în sus iau asupră-mi limba pe care o vorbim și merg prin existența ei să-mi regăsesc trupul uitat în drum acolo în curte e puțină zăpadă.

Cade țigara pe pământ și se stinge.

Nu vine noaptea încă. Noi vorbim, să gândesc propoziția asta.

În aer pielea încălzită aspră.

Singur lângă perete în cursul unui act de liberă tăcere.

Un contact îndelung cu dezordinea vastă a unei suprafețe cu pietre mari și mici.

Depărtarea de ea.

Infinitiv al unei fapte când mi-e sete și aștept să beau.

Apa rece în gură printre dinți pe gingii.

Zăpada în culoarea dealului o depărtare de pământuri umede există.

Aproape în linie dreaptă înalță cerul aer orbitor.

În comparație lumina răsucită în sticlă striațiile palmei întrerupte de urme cicatrizări.

De atât de aproape de m îi ni le mele de cenușiul hainei pământul în continuu în decurs de retină cât de pe el umbra se lasă peste.

Bolovani sclipitori și lemn ud.

Lumina în pete și dâre organizează percepția mea.

Cămașa care mai păstrează căldura corpului aruncată în iarbă închipuită ca o pată de culoare vântul cuprinde pielea umedă clatină ramuri care strălucesc tremură umbra lor recunosc obiecte din această lumină și norul se destramă ca un fum urcător albeața lui dispare printre dealuri lumina grea carbonizează trunchiuri retina o absoarbe recunoaște culori mâini care se întind în iarbă ca luciul unei rădăcini suport procesul unei singure tristeți exist obositor rememorez reacții ale trupului la bombardarea lui cu electroni cauza încercării să arăt cum în clipa aceasta nesfârșit se compară cu ploaia un întins

de podișuri reținut pe retină corpul cunoaște o senzație ce domină mă îndrept spre pământuri care absorb căldura numai atât cu văzul încet și cu atenție revin la iarba raia care se ridică verde și străbătând prin iarba arsă ea persistă măruntă «-ubțire și brutală îmi amintesc încetineala cu care aș dori să observ cum se schimbă pământul varul uscat pe zid urmele lui pe geam pe o sticlă murdară lumina într-o pungă de hârtie acolo unde praful este strâns pe pervaz aceste lucruri ce există repede în timp ce unghiile mele se-ngălbenesc de fum ele și viespea verde în trecere înceată pe un perete ars lucruri cu simplitatea lor căldura focului și un podiș cu mărăcini scaunul ars altceva cutii mari de carton altceva o țigară uscată pentru a prevedea ce pot să fac o acțiune simplă caut cu aceste propoziții detalii despre care privirea nu reține nimic gestul acesta cât se poate de firesc să ridic un pahar să sclipească lumina o clipă revărsată prin sticlă pe dinți considerat un interes estetic al existenței mele aprind o țigară fumez iubesc obișnuința aceasta trupul cald al femeii și pământ sfărâmat cu vântul presimțit în iarba înălbită de soare se întâlnește obrazul limba găsește buzele sărate cu palma peste coapse vin și trec văzul se întoarce oriunde și asupra colinei înspre muntele vânăt ochiul este privire trupul fierbinte stă întins primește sângele suprimă această mișcare iarba arsă uscată câteva pietre strânse la un loc o furnică strivită în palmă ceva convingător.

Pielea transmite mesaje.

Contacte diverse și simple aș putea să propun cu o piatră încinsă.

Aș putea să aștept întâlniri cu aerul ce trece dinspre munte.

Ziua de azi conține o apă curgătoare și o mână rănită ceasul crăpat nisipul ud de sânge o fărâmă de lemn în batistă.

Aș putea să vorbesc despre ceea ce prefer să consider în apropierea corpului să vorbesc imediat despre faptul că văd și încerc să descriu.

Prevăd acum alte reprezentări o altă întâmplare despre corpul căzut la pământ.

Pământ cu cioburi este soare bolovanii au fost răspândiți pe linia de varîn bucățele și bucăți hârtii răsucite de vânt a plouat pe acolo praful uscat acoperă cu cenușiul lui foi de caiet e un amestec de cerneală sunt urme de creion copiii au făcut desene râuri oameni un șanț adună frunze nisipul șerpuiește din porțiunea de culoare mată de la zid înspre gard în umbra casei lumina întâlnește locuri mici locuri mari urmează o percepție a strălucirii imaginea se fragmentează 'oprit acolo unde liniștea în mine mai clară decât orișice poem se confundă cu gândul și carnea deplină pentru a-mi rămâne bucuria acestei înserări din care doar cuvântul mă mai poate retrage aici eu m-am trezit e frig și mănânc pâine lumina e puțină tremurând peste masă și mâini pe podea și pe haine simt cu tot trupul dimineața târzie se recunoaște carnea tot mai mult cu fiecare simț dilatat pesto lucruri mănânc pâine am

aprins o țigară și scriu trăiesc cu siguranța mâinii ce pornește din trup afară toamna e un cer deocamdată privit pe masa un fragment de ziar mototolit peste boabe de grâu palma înalță firele de iarbă în lumina ferestrei smocuri gălbui și aspre pielea cu crestături praful scămos se așază încet peste cartea închisă pe cutele cămășii. Sunt lucruri amintite cu ocazia unui recurs sintactic. Imaginea lor întreține un sens.

Pe iarbă este înaintea mea culoare și văd pe o întindere de câmp pete așa cum s-a topit zăpada așa cum urme de căruță au rămas și mușuroaie mici și rare și tufișuri cu o umbră puțină să mergi în timpul iernii pe acolo pe unde vântul a schimbat câte ceva în locul în care lumina există ca o suprafață cenușie de mâl pe unde urme adâncite de bocanc apasă resturi de zăpadă și apasă pământul pe Hngă dealul care urcă în privire încet.

SFÎRȘITUL VERII.

ȘI PRIMA CIUDĂȚENIE PE CARE GIL O REMARCASE în vara aceea la mare, în plimbările lui plictisite pe țărm, lipăind ca un surdo-mut prin franjurii subțiri și grei ai valurilor, a fost că se află într-o lume și mai lipsită de pudoare decât altădată, exuberantă și leneșă, care privilegiază coapsa, linia lungă a femurului, adâncitura senzuală și caldă a articulației.

N-avea stare să zacă tolănit pe nisip. Și asta pentru că n-avea ladispoziție decât trei-patru zile de libertate, un sfârșit de săptă-mână furat obligațiilor de serviciu. Ceva care-l făcea să simtă că nu se poate bucura de nimic. Prea puțin timp să se obișnuiască și prea multă culoare și agitație-n jur. Imposibil să rămână locului și să nu fie și el cuprins în deriva solară a acelui hinterland de iluzi i.

Călca peste nisipul rece al țărmului, simțind sub tălpi întreaga lui consistență parșivă saturată de apă, trecea pe lângă saltele și cearceafuri, umbrele de soare și prosoape mototolite, și el părest un individ absent, un pierde-vară oarecare atins de incurabila boală a somnului, înregistrând tot ce se întâmpla acolo, mișcarea și nemișcarea trupurilor, ca pe o plictisitoare halucinație.

Într-adevăr, poate că Gil era și puțin plictisit și poate că plictiseala lui venea din neputință și dezabuzare, din amărăciunea tot mai deselor neînțelegeri cu Ița, nevastă-sa, din sentimentul lor reciproc că nu se mai pot suporta, că trebuie să se despartă măcar pentru o vreme. Era o plictiseală ațâțată, revoltată, ivită lintr-o răceală care se instalase între ei încet, aproape pe nebăgate le seamă, în numai câteva luni Ița devenise o femeie suspicioasă, msă pe ceartă, scoțându-si tot mai des ghearele, izbucnind în aohote din nimic, o tânără femeie tot mai urâțită de sarcină,: u pântecele deformat de graviditate, pe care Gil simțea că n-o mai poate iubi ca înainte. Ea se mutase la părinți și el rămăsese să trăiască singur și lipsit de orice voință de a schimba în vreun fel

situația, ca sub efectul unui anestezic. Apoi se ivise prilejul acelei delegații pe litoral.

Descoperise marea ca un bolnav ieșit prea repede la aer, sărindimprudent peste perioada de readaptare. N-avea putere să reacționeze, totul părea prea bizar și prea diferit, îi era imposibil să se smulgă din amorțeală, din leșioasa torpoare ce-i cuprinsese sufletul și gândurile, doar ochiul ce-i mai rămăsese viu, un ochi la pândă, ca un mecanism dinainte programat, gata să răspundă la cel mai mic stimul, ochiul unor reflexe atavice.

Își terminase repede treburile, doar într-o singură zi. Aproape că ar fi vrut să se simtă și el un turist venit acolo în concediu. Dimineața mergea la plajă, se dezbrăca la slip, încerca să stea întins la soare sau umbla brambura prin lumea aceea nepăsătoare și agresiv de concretă. Să scape de plictiseală și inerție, să se trezească la viață! Ceea ce, iată, părea să devină posibil. Pentru că nu se putea ca el să nu vadă femeile frumoase care ieșeau din valuri, adolescentele cu sinii cruzi sub subțirea mătase a sutienului, mămicile fardate, ușor nervoase, vădit incomodate de condiția lor de mămică, ducând de mână câte un ține smiorcăit, câte o fetiță de-o șchioapă cu fundulețul glazurat de nisip. Nu, asta nu se putea. El nu putea să nu le vadă, să nu le urmărească scurt cu privirea, să nu le piardă cu regret din ochi în mulțimea multicoloră a plajei. Ceva aproape împotriva voinței. Chiar și un sentiment de dezgust, senzația că ar fi trebuit să se disprețuiască pentru acea involuntară cădere în mirajele clipei.

Descoperirea lui, la început accidentală și prea puțin luată în seamă, un fel de intuiție leneșă țâșnind din urmărirea distrată a unei blonde, o femeie poate de 30 de ani, poate mai tinără, care pășea visătoare peste același nisip nesigur, gâdilând ca o perie tălpile la fieca.

— E retragere de valuri, descoperirea lui, ce ricoșa ca raza în oglindă, din corpul ei bronzat și zvelt mânat înainte de plăcerea mersului pe malul mării sau aplecat din când în când – ca sub efectul unui viciu de colecționar anonim -în fața vreunei cochilii de scoică sau, de ce nu, a vreunui clește rupt de crab, această descoperire că șoldurile femeilor se ofereau cu brutalitate privirii lui de bărbat, în toată splendoarea lor elastică, impudică, îl descumpănise cu totul, îi tăiase pentru o clipă respirația.

Era ca și cum între ochii lui și posibilitatea de a gândi acea informație vizuală (faptul că în anul acela la mare picioarele femeilor păreau în mod neașteptat mai lungi și mai subțiri) ar fi existat până atunci o distanță enormă, neverosimilă. Era ca și eum între fragilele cordoane ale globilor săi oculari și filigranul <le nervi al creierului ar fi existat până în clipa aceea o ruptură C (J efecte mutilatoare, vindecată instantaneu de silueta acelei femei, întârzierea cu care percepea în sfârșit ceea ce ar fi trebuit să vadă tot timpul până atunci i se

părea absurdă, încă puțin, încă puțină scârbă de sine, încă o perioadă de resemnare și el s-ar fi trezit în postura unui bărbat de două parale.

O vreme înaintase așa, ca un somnambul, cu privirea lipită de pulpele bronzate ale femeii. Să fi primit pe nepregătite o lovitură în plex și nu s-ar fi simțit mai rău. Prin minte îi treceau sunetele isterice ale aceleiași melodii auzite zilnic din casetofonul Marcelei, nepoată-sa, care în cușca ei de la recepția hotelului freca la nesfârșit o singură casetă cu muzică de ultima oră, never for me, never with me, never to me, sau îi zburau cuvinte fără nici o noimă, infatigabil, ambrazură, stipendiu, syrinx, donare, ca pe vremea când, elev de liceu fiind, învăța neologisme după dicționar, câte cinci în fiecare recreație, retras disprețuitor din cercul colegilor săi jucând leapșa, izolat în umbra unor garduri de beton dincolo de care începea Fabrica de Pâine, cu mirosul ei grețos de făină umedă și fierbinte. Mergea în urma ei, simțea în. Nări o mireasmă dulceagă de levănțică în floare, ceea cs era o prostie, pentru că și el știa ca toată lumea că o plajă miroase în primul rând a iod și tot ceea ce i se întâmpla i se părea o farsă, îl irita tăcerea propriei sensibilități vinovate, ar fi trebuit să existe în el ceva de care să i se facă rușine și nu i se făcea. Picioa-rele-i călcau parcă mai repede, trase de firul nevăzut al feminității acelui trup bronzat, îi descoperea coapsele prelungi și tari, talia nu foarte subțire, dar elegantă, mersul ușor ezitant, cumva distrat, prețios și aproape că nu se mai putea controla. Călca pe urmele ei de femeiușcă disponibilă – așa o simțea – „ca o javră f ară stăpân, stârnită de unda mirosului de sălbăticiune”, cum singur își spunea în gând, ezita între curaj și rușine, căci își vedea fără nici un echivoc ticăloșia, mica ticăloșie.

Nu trecuseră nici două luni de când Ița îi spusese că nu se mai poate șiei au hotărât să doarmă în paturi separate, graviditatea ei era vizibilă sub rochia foarte largă, extrem de generoasă cu umflătura pântecului. Se purtase asemeni oricărui bărbat care știa că nu se va putea abține. Făcuse pe grozavul, i-o spusese de prima dată, fără să-i pese cât de tare o rănea în orgoliul ei de femeie, deși nu se întâmplase nimic, nu simțise nevoia sau poate el era un bărbat prea comod, prea moral. Și deodată marea, nisipul, plimbările lui abulice, parfumul de levănțică, trupul femeii blonde și dureroasa lui dorință de a fi tandru, de a mângâia și iubi, de a se arăta puternic și dur, senzația că și el ar fi putut deveni, fără să-i pese prea mult, o brută masculină la cheremul fiziologiei.

Ceea ce i se întâmplase ținea de o pornire vulgară, deși firească. Odambla de bărbat pe care-l înrăise singurătatea și abstinența. Pielea învăluindu-i-se într-o pânză de aer electric. Nisipul fur-nicător de sub tălpi care începuse să-l enerveze cu moliciunea lui nesigură, lascivă, îl durea capul, ii înțepau vintrele, obosise, chiar începuse să șchiopăteze ușor, să piardă teren.

Nu mai avea nici un rost. Distanța tot mai mare dintre el și femeia aceea îl liniștea oarecum, dizolvându-i excitația într-un soi de melancolie uscată, infirmă. Așa că în cele din urmă abandonă, se întoarse, depărtându-se de apă și călcând pulberea încinsă a plajei printre trupurile aproape goale și aproape nepăsătoare la trecerea lui, rar câte o privire care să-l urmărească distrată distingându-l' din mulțimea tuturor acelor ființe scandalos de cuminți și de asemănătoare, cum le vedea el de sus, abia deosebite prin vârstă și sex, o masă amorfă de carne.

Prefera să se întoarcă fără nici o plăcere la dreptunghiul lui de cearceaf. Și acolo regăsirea Marcelei, atât de ciudata Marcela, nepoată-sa, cea care se oferise să-l găzduiască câteva nopți în camera ei de recepționeră de la hotel. Fata zăcea neclintită pe prosopul plușat, în carouri negre și roșii, cu picioarele larg desfăcute și brațele deschise în lături, într-o postură ce în orice aJt loc ar fi putut părea scandaloasă, însă nu și în lumea aceea pentru care pudoarea nu mai avea mare preț. Ce rost ar mai fi avut acolo reținerile, ce importanță mai aveau gesturile, inhibițiile civilizate ale trupului, de unde atâta ipocrizie? Se vedea bine că ei nu-i păsa. Pentru că Marcela era o fată urî ta și fără succes, pentru că ea era un om distrus, cum i se jeluise aproape beată în prima noapte, aruncându-i-se în brațe și izbucnind într-un pi ins cu sughițuri, „și spune-mi ce-o să mă fac eu, Gil, ce-o să mă fac, că nu mai am pe nimeni!”, fusese o izbucnire patetică, prea patetică poate și oarecum calculată. Căci el își aminte cu un fior de neliniște strânsoarea posesivă a brațelor ei, disperarea întărâtată din ochii ei albaștri, care acolo, pe plajă, în postura aceea de martir țintuită la pământ, rămâneau ascunși de pleoapele strânse, rimelate și bine strânse, ca și buzele subțiri, rujate, subțiate poate de ambiția de a se bronza cât mai bine, cit mai provocator. Răbdarea ei, mai ales că era vorba de o puștoaică de nici 20 de ani, îl descumpănea, îi făcea și puțin milă, căci era răbdarea unei fete măcinate de îngrozitoare complexe, care dădea o importanță incomensurabilă fizicului, feței ei ascuțite și pline de pistrui, cu nasul lung și bărbia îngustă, prea îngustă și prea meschină.

Bărbia unei femei fără voință, ceea ce nu era deloc adevărat, pentru că Marcela semăna în ambiție cu maică-sa, Eliana, cu sora lui. Eliana se prăpădise în nici câteva luni, de atunci trecuse un an și el aproape că o uitase, era sora lui, dar o uitase și fata ei i-o adusese din nou aminte. Amintiri care-i făceau atât de rău, că-i alungau tot sângele din obraji. Aflase printre primii că nu mai e nimic de făcut. O văzuse de multe ori și de fiecare dată îl îngrozise agonia ei tăcută, agonia ei resemnată și lipsită de orice pretenție, tăcerea ei de ființă care știe că moare de o boală fără leac, care-si dă seama cum carnea i se împuținează de la o zi la alta și rămâne acolo nemișcată, sub plapuma ei vișinie, clin-tindu-si din când în când mâinile încrucișate pe piept și cerând

apă, așteptându-si cu împăcare sfârșitul sub privirile disperate ale Marcelei și ale puținelor rude care veneau s-o vadă. Murise simplu și fusese îngropată în grabă. Marcela rămăsese singură și din momentul acela încolo parcă o luase razna. El se zbătuse și-i făcuse rost de-o slujbă. Fata se angajase de nevoie, era limpede că nu-i făcea nici o plăcere să scrie în registre, să vândă spray uri și țigări străine și să împartă cheile camerelor. Vara avea norocul să poată fi detașată la mare, dar asta nu părea s-o încânte prea mult. De unde mina ei crispată, străină, de ființă care nu-si găsește nicăieri locul.

Gil încercase s-o privească cu mai multă atenție și parcă abia atunci, la mare, o descoperise cu adevărat. O privea pe Marcela cu o compasiune în care se amenstecau și regretul că ea nu era puțin mai frumoasă, cum ar fi meritat, și durerea că maică-sa se stinsese atât de repede, fără să-i lase fetei aproape nimic, o casă sau măcar o sumă de bani. Privea, de fapt, un chip necunoscut și-i era greu să înțeleagă de ce în mintea lui rămăsese ani de-a rândul doar obrazul ei șters și trupul ei de fetiță slabă, limfatică, cu genunchii prea mari și umerii prea ascuțiți. Fizic vorbind, Marcela nu semăna deloc cu maică-sa, ea era o ființă plămădită dintr-un alt aluat și-n toate gesturile ei se insinua ciuda că natura-i fusese atât de potrivnică. Asta și explica – își spunea Gil – răceala prematură a întregii ei făpturi, condiția de victimă anonimă, parcă predestinată să nu se simtă bine niciunde, nici măcar în lumea aceea estivală, nepăsătoare, inconștientă, grăbită, lipsită de complexe.

Venise la Mangalia cu treburi, terminase totul mult mai repede decât se așteptase și era gata să se întoarcă cu primul tren, când își adusese aminte ca prin vis de Marcela și detașarea ei pe timpul verii. Găsise cu destulă dificultate hotelul, fata era chiar în tura de după-amiază, el se dovedise o rudă atentă și-i dusese un carton cu prăjituri și-o ciocolată., Tobler”, cumpărată de la țigăncile de pe faleză. Ar fi vrut să-si ia o cameră acolo, la „Scoica”, dar gestul era lipsit de orice sens, așa îl asigurase imediat nepoată-sa, care intra, pentru o săptămână, în schimbul de noapte: camera ei rămânea liberă și i-o punea la dispoziție, „doar ziua ce-ar mai trebui să ne suportăm reciproc”, cum precizase ea cu un ușor cinism. Și-ntr-adevăr, el se simțise obligat să-si facă programul împreună cu ea, Marcela nu putea dormi ziua, așa era ea făcută, noaptea moțăia într-un fotoliu, dimineața apărea obosită și se închidea o jumătate de oră în baie sub biciuiala rece a dusului, asta o și împrospăta vizibil și-i readucea cheful de viață, îl lua de braț și-l târâia pe malul mării să nu piardă aerosolii, apoi, când plaja începea să se aglomereze, orele anoste ale expuneri; la soare, tăcerea care se instala între ei doi, ce Dumnezeu să-si spună? Gil respecta durerea ei orgolioasă și mută, supărarea ei pe toată lumea, deși unele manifestări îl cam derutau, multe din gesturile ei îl lăsau perplex,. Nici nu știa cum să reacționeze. Se speria, de pildă, s-o vadă, după ce se întorceau la prânz

de la plajă și ea voia să facă din nou duș, dezbrăcându-se ca o nerușinată în fața lui, rămânând cu nonșalanță în pielea goală, dar asta ca și cum el nici n-ar fi existat acolo ca bărbat, ca și cum faptul că el îi era rudă și nu cu mult mai în vârstă decât ea ar fi suspendat orice pudoare sau chiar ideea de sex. Dezinvoltura el îl năucea, n-avea habar cum s-o interpreteze: ca pe o dovadă de încredere și conștiință instinctuală a faptului că relațiile de rudenie ar trebui să suspende rușinea trupului gol, ca pe o sfidare a condiției lui de om însurat sau ca pe o valoare nouă...de, generație", specifică unei tinereți pe care el n-o înțelegea tocmai bine? Nu avea îndrăzneala să-i reproșeze ceva, se întorcea cu spatsl? Tăcea jenat, se trezea fluierând aiurea. Marcela era posesoarea unui trup destul de frumos, dar până și frumusețea aceea acceptabilă a trupului ei tânăr era rece și fadă, doar sânii tari cu sfârcurile lor delicate, înconjurate de aure trandafirii, ce mai aveau un vino-ncoacs ațâțător, de care, pentru câteva clipe, zărin-du-k în oglindă rotunjimea feciorelnică, el se speriase și închisese ochii înjurând printre dinți, căci era revoltat pe lipsa ei de educație și nu-i venea să creadă că maică-sa o crescuse așa, ca pe o destrăbălată, ca pe o creatură sălbatică, pentru ci Eliami fusese o femeie destul de fină, care cânta la pian și citea romanele lai Francois Mauriac, mergea la concerte și știa să poarte cu naturalețe o pălărie la modă, o femsie cu principii și frica lui Dumnezeu. N-ar fi vrut s-o provoace, rămânea în expectativă și observa. Marcela avea de multe ori o duritatea a vorbelor și a reacțiilor care se vedea că e rezultatul umorilor ei de ființă la pândă, gata să atace, să sfâșie, să nege sau să anuleze orice prezență cu care venea în contact. O formă de dispreț. Reacția unei sensibilități mereu rănite. Și dacă totuși fata asta își bătea deliberat joc de el? Ieșea din baie nici măcar acoperită cu un prosop, își alegea altă bluză și altă fustă, apoi îl chema pe el – asta se întâmplase de două ori – să-i încheie sutienul la spate. Nu-l chema, îi poruncea nervoasă ca o stăpână care nu se descurcă singură. Dar era ea cu adevărat nervoasă sau buzele îi tremurau din alte pricini? Nu îndrăznea să se gândească la asta. În orice caz, regretase că n-a plecat acasă sau că nu încercase de la bun început să-si găsească o cameră în altă parte, chiar și la un particular de la marginea stațiunii. Era posibil ca sub duritatea îndurerată și disprețuitoare a Marcelei să se ascundă ceea ce orice femeie dorește de la un bărbat care-i place? Nu, ea nu putea să fie chiar atât de inconștientă. Sau inconștientul ei moral se dereglase cu totul? Poate că pentru Marcela nu mai existau lucruri de negândit și de nefăcut pe lumea asta. Mama ei murise, ea rămăsese prea repede singură și asta parcă ar fi obligat-o la un război numai al ei cu toată suflarea din jur, la un război în care totul era permis de la nesimțire la incest.

Ar fi trebuit să instaureze o distanță mai mare între ei doi, el știa asta, de aceea, chiar și atunci când mergeau împreună la plajă, Gil căuta pretexte să

dispară, fie să bea o bere, fie să-si cumpere țigări, fie să stea la coadă la ziare. Poate că tocmai datorită acestei obligații de a încerca să se poarte ca și cum Marcela ar fi fost o fată absolut normală, tocmai datorită acestei grăbite retrageri din fața ininteligibilului, el ajunsese să se lase tot mai mult confiscat de lumea de pe plajă. Se simțea eliberat de o vină și chiar ar fi dorit să semene și el oricărui individ din mulțime, re-ducându-si viața la strălucirile epidermei și obsesia sexului opus. Descoperind acea nouă modă a costumelor de baie, începuse aproape fără voie să și facă o selecție a femeilor, căutându-le din ochi doar pe acelea care aveau cu adevărat picioarele mai lungi și taliile mai înalte. Faptul că el era totuși soțul unei femei ce în curând trebuia să nască nu-l mai tulbura atât de tare. Nu se putea apăra în același timp și de sânii Marcelei și de pântecele țuguiat al Voichiței.

Se întorcea de la chioșcul de ziare sau de pe terasa cu bere, revenea din acele plictisite escapade pe linia de separație a apei de nisip și se întindea pe cearceaf, schimba câteva cuvinte cu Marcela, care acolo, pe plajă, părea întotdeauna absentă, de parcă baia de soare ar fi fost o ocupație ce-i pretindea o mare concentrară mentală, se întindea cu spinarea în sus, de fiecare dată așa, dsschizându-si un ziar în față, într-o poziție care să-i permită supravegherea a cât mai mult spațiu: faleza, treptele restaurantului, zona cu umbrele și șezlonguri. Femeile ieșeau din apă și reveneau la cearceafuri sau dimpotrivă se îndreptau spre țărm atrase de răcoarea valurilor. Le spiona, le studia cu atenție, încerca să descopere care era explicația. Urmărea linia inferioară a chilotului urcând mult spre vârful crestei iliace, lăsând coapsele libere până sus, mult deasupra încheieturii și arătând cu o nonșalanță aflată la marginea impudorii dulcea curbură a mușchiului trohiater sau scobitura largă, excitantă a articulației în care se vărsa elasticitatea feselor, îmbrăcate sau abia îmbrăcate în costumele acelea de baie exagerate, cu decolteuri largi, provocatoare, ce reușeau într-un mod surprinzător să descalifice sânii în favoarea pulpelor și a bazinului, femeile pluteau în jurul lui, se îndreptau spre mare, urcau scările ce duceau spre faleză sau pur și simplu stăteau în picioare și discutau. Nu-l interesa deloc ceea ce ar fi putut ele să-si spună. Le privea cu uimire, simțea cum carnea i se umple de o electricitate difuză, alarmantă, și totuși interesul lui era unul mai mult teoretic, era un fel de atenție care în intimitatea gândurilor lui echivala cu o răzbunare. Dacă ar fi avut în fața lui, pe nisip, în locul ziarului deschis, un caiet și un pix, dacă el ar fi putut să intre măcar pentru câteva zeci de minute în pielea prietenului său Vlad, scriitorul, despre care nu mai „știa de multă vreme nimic, poate că i-ar fi fost mai ușor să-si dea seama ce voia de fapt să înțeleagă, însă așa, doar privind și gândind, faptele se complicau.

Femeile aveau picioare lungi, cu coapse pline și arcuite, talia lor urcase vertiginos, brutal marcată de marginea exactă a chilotul.:', chiar și femeile scunde păreau mai înalte decât în realitatea vestimentației de stradă și el se surprindea făcând comparații între mai vechile și anacronicele modele de bikini, ca niște triunghiuri joase cu vârful principii deschis într-un unghi larg și decent și acele lame ascuțite de lance, care lăsau să se vadă în laturi, spre dulcile linii ale încheieturilor, pielea aspră și moale de pe care abia fusese îndepărtată mătasea pubisului.

Ceea ce vedea îl tulbura, sințea că nu mai putea să rămână pasiv în fața acelei mici revelații, dar nu știa nici ce să facă mai departe, poate că cel mai simplu ar fi fost să-si găsească o țipă disponibilă, fără prejudecăți, cu care să se distreze, ideea unui contact fizic, a unei cuceriri neașteptate venite din senin îi aducea în piept fiorul premeditat al plăcerii, dar asta ar fi fost ceva prea vulgar și mult prea derizoriu, căci în acea măruntă revelație ci întrevedea altceva, un orizont mai profund și mai grav, chiar dacă lipsit de noimă acolo, pe plajă. Dincolo de electricitatea acumulată a cărnii, el simțea o idee, o idee care ar fi putut să fie făcută inteligibilă printr-o singură întrebare: exista oare și o sacralitate a trupului? Dar formularea i se părea imediat prea pretențioasă, prea intelectualistă, bună poate pentru ir. girerul Octavian, obsedatul de frumusețe, cu metafizica sa a tuturor nimicurilor vieții, în ceea ce-l privea, lui Gil nu-i prea stătea în fire să filosofeze. Faptele, adevărul acela general pe care el îl intuise ca și cum ar f i primit o palmă peste cehi, erau cu mult mai simple, iar el avea nevoie de câteva cuvinte la îndemân. A oricui. Așa că Gil se întrebase mai departe: cum adică sacralitate, ce-i aia? Nu era asta o blasfemie, o naivitate caraghioasă și ineptă? Când carnea era lut și fum, când orice atingere era o părere și orice îmbrățișare o iluzie, când orice bucurie a clipei se contopea cu nimicul și cu deșertăciunea? Trupul nu avusese niciodată nimic sacru, mai ales trupul viu, trupul sângelui și al emoțiilor, al orgasmului și al tristeții în care se metemorfoza orice plăcere, trupul vremelnic și căzut în păcat. Ar fi trebuit să se gândească la moaștele sfinților și la autoflagelările monastice, la posturile negre și la disprețul față de nervi și carne ale viitorilor aleși ai sanctificării. Deși știa bir. E că nu despre asta era vorba, doar nu era un tâmpit. Înțelegea cât se poate de clar că evidențele pe care le avea în vedere erau legate de un instinct al pudorii și al frumuseții și că pudoarea însăși ar fi trebuit să-si aibă undeva propria ei sacralitate, un fel de sfințenie în care lumea lui nu mai credea de mult. Oare Marcela însăși sau blonda de pe malul mării nu erau exemple bune în acest sens? O lume care-si dezgolește cu atâta dezinvoltură „ intimitatea fizică ajunge să-si disprețuiască secretele. Și ea devine o lume în care ți-e imposibil să mai trăiești. O lume gata să-si exhibe, cu o disperată mândrie, tot ceea ce are mai ascuns și mai intim, fără a fi în stare

să renunțe cu adevărat la această intimitate. Un stadiu, un prim stadiu. Ar fi urmat curând și celelalte, toate frivolitățile nostalgiei după primitivism, obsesia adamică, minciuna inocenței, o meschinărie insuportabilă, ca un Eden populat de femei goale, cu buzele rujate și cu cehii făcuți.

Și atunci Gil își amintise cele câteva rare ocazii în care-i fusese dat să privească rezervațiile de nudiști și asta întotdeauna din goana trenului, trecând de-a lungul acelor ingrate îngrădiri de beton înapoia cărora grupuri de femei și bărbați închipuiau mici colonii de păsări rare, somnoroase, atinse de o tristețe incurabilă, lipsite de apărare, deși mândre și libere în toată goliciunea aia a lor. Un foarte scurt spectacol pe care se pregătea de fiecare dată să-l urmărească cu aviditate, pentru a descoperi imediat că-l cuprinde un fel de rușine, revoltă și compasiune, deoarece acolo nu era nimic interesant de văzut. Femei goale, mai ales femei în vârstă, ca niște antropoide caraghioase, cu pieile zbârcite și lucind de unsori, femei goale și singure în lumina nemiloasă și crudă a soarelui marin. Ideea de nudism îi repugnase de când se știa, nu mai era nimic de văzut, poate doar niște corpuri neapărate, stinghere, recunoscându-si singure vremelnicia. Pe când pe plaja care i se întindea în față se întâmpla cu totul altceva, acolo se afla într-o lume de continue provocări, foarte vie și foarte sigură de sine, o lume care nu se putea să nu te trezească din amorțeală. O lume de sugestii și ambiguități. Nu numai că picioarele femeilor deveniseră artificial mai lungi, dar înălțimea lor era sporită și de saboți i de lemn, cu tocuri ascuțite, foarte zgomotoși. Mersul femeilor devenise parcă în anul acela și mii înțepat și mai sigur, ținuta lor parcă și mai inaccesibilă, însă totul nu însemna decât un joc, o convenție, provocarea era vădită.

Când plecau de la plajă, cocoțate pe aceste încălțări foarte la modă și foarte ciutate prin toate bizarele litoralului, multe femei arborau peste chilotul costumului de baie câte o cămașă lungi și largă, cu despicături laterale, câte un tricou decoltat sau câte o tunică cu mâneci scurte, larg răscroite din umeri. Eliberați de strânsoarea sutienului, sânii tresăltau obosiți sau sclipeau albi la câte un gest mai nervos prin deschizăturile mânecilor. Zgomotul scurt și bine înfipt în auz al to: aribr se desfășura agresiv pe asfaltul aleilor, pe scări sau moziicul teraselor, printre hoteluri și bungalouri, ca niște monotone rafale de armă, venind din toate direcțiile, jucându-se cu neliniștea ta, vânându-ți prezența, dar nedorindu-ți moartea, urmărindu-te fără scăpare până la abandonul final. Ce simplu ar fi fost să te îmbeți pulbere, să cazi apoi în brațele Marcelei și să te simți, cu conștiința împăcită, un porc!

Dar tu te întorceai de la plajă, mergeai alături de ea, privind și auzind, lăsânda-te cucerit de forfota sărată a trupurilor, ea tăcea indolentă ca-ntotdeauna, iar tu te gândeai, erai aproape bolnav de moralitate, ai fi vrut să ai puterea de a te include în acea masă excitată de soare, beată de libertatea

mirii, uitându-si rădăcinile, obligațiile, minciuna și răutatea, îi priveai cu un oarecare dispreț. Viața așa cum o știau ei, viața frecușului zilnic nu-i mai satisfăcea, de aceea se și aflau acolo, pentru ci situația lor de indivizi omega, de inși aflați la marginea marelui grup, deși călare pe un scaun călduț, confortabil, având sub funduri perna moale a măruntei șefii de circumstanță, devenise insuportabilă și evadarea aceea trebuia făcută vizibilă, spectaculoisî. Dacă te-ai fi uitat în jurul tău, ai fi putut descoperi întreaga gamă de frustrări și orgolii, înotai printr-un plancton al speranței, al demnității și disperării și o puteai vedea pe doamna avocat cu părul argintiu pe care o părăsise bărbatul sau pe doamna contabilă-șefă cu ghiuluri cât alunele pe degete sau o puteai descoperi pe doamna doctor ginecolog din cartierul Floreasca sau Ferentari care-si uitase cu totul gravitatea de cabinet și-si lăsase acasă ochelarii de 0,5 inspirând respectul și teama pacientelor, care-si zvârlise cu silă halatul alb în coșul de murdare din baie și, beată de nefericire și speranță, se îmbrăcase în uniforma ultimei mode, își dezgolise și ea pulpele atinse de celulita; acceptase și ea această libertate stupidă, echivocă și pânditoare, pentru că până și ea aștepta ceva, un miracol, o aventură care s-o smulgă din plictiseală și stress. Nu era vorba despre lucruri prea complicate, asta se vedea imediat din zâmbete, din interjecții și din sclipirea ochilor, din discuții și gesturi, era vorba pur și simplu despre viața fiecăruia, de voința fiecăruia de a ieși la suprafață, de a-si delimita spațiul vital și a-si impune și cealaltă față, natura reprimată. O fugă continuă după ceva fără chip și fără sens, după un soi de fericire a clipei, o disperare curajoasă, un curaj disperat. Două-trei săptămâni în care nu-ți mai pasă de nimic, porți slipul tău franțuzesc cumpărat de la solar cu 500, fumezi „Kent” sau în cel mai rău caz „BT”, bei bere de 20 de lei sticla, vorbești de la o înălțime pe care știi că n-o ai, vrei să pari mai sigur de tine, mai frumos și mai adevărat, vrei să uiți, vrei mai ales să uiți cine ești. Asculți muzică, te zgâiești la nemțoaicele cu țâțele goale, le înjuri pe vânzătoarele de „ciungă”, răsfoiești fără chef un „Rebus” jerpelit pe care îl porți degeaba în sacul de plajă, ungi spatele nevestei cu bronzol, privești în jur cu dispreț, strâmbi din nas, îi arunci copilului care vrea un suc o sută făcută ghemotoc, dar strălucești, ești un tip brava, mai deștept și mai interesant, mai liber în reacții și mai nepăsător, mai larg la mână, banii nu mai contează, chit că te-ai chinuit un an să-i strângi, de ce-ar trebui să-ți mai pese, când important e să te integrezi și tu în derivă, în alunecarea ei somnoroasă, controlată și nu prea, în care toată lumea ar vrea să se întâmple ceva și de fapt nu se întâmpla mare lucru, Dumnezeu nu se arată, nici Diavolul, trimișii lui nu se văd pe'nicăieri, așa că totul pare în continuare permis, deși lucrurile cu adevărat interzise sunt atât de puține și viața e, la urma urmelor, aceeași, amară și fierbinte, cu culorile ei din ce în ce mai sclipitoare, mai disperate, mai chimice…

— Pe femâi nu le poți cuseri dscât în două feluri: enervându-le sau făcându-le să. Râdă! Îi explica acum, privindu-si cu un interes stupid paharul de bere din mână, doctorul Miron Aldea.

Ieșise din cabană pentru că pur și simplu voia să vadă peisajul din jur, gândindu-se și la aventura de mâine. Dar doctorul se luase după el cu o mutră complice. I-a șoptit în ureche că ar fi trebuit să-i acorde mai multă atenție Andei, care-l sorbea din ochi. Pe Gil sfatul ăsta îl enervase și, ca să nu-l supere prea tare pe amabilul său preopinent, dăduse a lehamite din mână.

Au făcut câțiva pași împreună. Sunt acum în balconul de bârne suspendat deasupra povârnișului și fiecare se străduiește să-si potolească întrucâtva setea cauzată de efortul urcușului. Gil are în mână o sticlă, doctorul un pahar. Ceea ce-i spune acum Miron Aldea nu-l prea interesează, n-are nici o legătură cu gândurile lui. Ieșise poate și ca să rămână singur, pentru că deja regreta că se lăsase atât de ușor convins de entuziasmul cinegetic al lui Plopșor. N-avea chef de palavre, cu atât mai puțin să se lanseze într-o discuție inutilă despre femâi. Se săturase de ele la mare, le studiase siderat ca pe niște năluci ale nisipurilor și asta îi fusese de ajuns. Când s-a întors acasă și a văzut încă o dată cât pustiu se întinde în jurul lui, s-a simțit dezgustat de tot ceea ce i se întâmplase și „revelația” lui în legătură cu noua modă a costumelor de baie i s-a părut prostească, o aberație de bărbat impotent. Plecase de la mare ca un laș, peste măsură de tulburat, speriat poate și de stările năbădăioase ale Marcelei. Revenise-n oraș și o sunase pe Voichița la părinți, n-a putut evita să nu se certe iar cu ea la telefon, mai bine nu-i spunea nimic despre nevinovata lui escapadă, n-a mai avut apoi îndrăzneala s-o viziteze, relațiile lor intraseră într-o fază și mai delicată, distanța dintre ei se mărea și mai mult și asta îl scotea din sărite. Era starea în care-l găsise Ilarie Plopșor cu propune-ea lui.

Doctorul Miron Aldea nu ss lasă. Urcușul până aici, la cabana de vânătoare, l-a excitat și acum, în fața lui Gil, vrea să para și el un om de lums, unul pe care, dacă-l interesează ceva, astea sunt cu siguranță vorbele, teoriile, iar nu femeile din grupul lor, răspândite prin camere să desfacă bagajele:

— Sau poate că le mai poți da gata într-un fel: prin inteligență și cinism. Da' astea sunt puține domnule și sunt de obicei niște bovarice, firi foarte complicate! Îți macină viața ca dracu!

Gil, care bsa direct din sticlă și care mai trage o înghițitură de parcă lichidul dinăuntru ar fi tărie, nu înțelege prea bi'ne ce vrea de la el doctorul. I-a spus de Anda, i-a spus și gata! Sau el își pregătește cumva trecerea spre confesiune, vrea poate să-l roage și el ceva în legătură cu Ioana Jighira și nu prea are curajul. Curaj, pe naiba! Mai degrabă sclifoseală, doar toată lumea știe, toată lumea l-a mirosit. Doctorul nu mai poate după ea, de câte ori o vede,

ochelarii i se aburesc de emoție, devine stângaci, își pierde firea, încearcă el să simuleze nu știu ce, să se prefacă, însă degeaba.

— Dragă Miron, nu fii stupid! Îmi pare rău că ți-o spun, dar tu ești cam dogmatic. Pe mine mania asta a clasificărilor m-a revoltat de când mă știu. Ce Dumnezeu, o femeie e și ea un om, nu poți să apeși pe-un buton și s-o faci să funcționeze! A vorbit cu un ton care arată că dialogul lor e ca și încheiat. Discuția nu-l interesează. Nu-i plac oamenii care încearcă să ți se vâre în suflet. Așa că el îi spune doctorului „scuză-mă, dar am puțină treabă" și se îndreaptă spre un colț al balconului. De aici pădurea din față, în care ar urma să aibă loc vânătoarea de mâine, poate fi cercetată până în cel mai mic amănunt. De gâtul lui atârnă un binoclu pe care simte nevoia, acum, cât mai e lumină, să-l folosească. Ieșise din cabană cu gândul de a studia de la distanță terenul pe care-l vor străbate a doua zi în căutarea prăzii. Nu pentru că ar fi fost un vânător înrăit, dar deslușea în el o curiozitate și un soi de emoție pe care trebuia să și le domine într-un fel. Era a doua sau a treia vânătoare la care participa, dar acum în sufletul lui palpita așteptarea unei întâmplări deosebite, norocoase, a unui mare succes, pentru că avea o încredere deosebită în flerul bătrânului.

Un om cum și-ar fi dorit mult de tot să fie și tatăl lui: înțelept și jovial, priceput la toate și înțelegător cu slăbiciunile celorlalți, mucalit și cu mintea ascuțită, un extraordinar cunoscător al tuturor tainelor naturii, fiind în stare să-ți vorbească ore în șir despre urmele de sălbăticiune sau simțul de orientare al albinelor, despre obiceiurile lupului și cuiburile păsărilor, despre norii de primăvară și plantele din pășunile alpine. Gil se bucurase ca un copil aflând că la aventura cinegetică inițiată de Plopșor va fi prezent și bătrânul Antim, tatăl lui Vlad. Poate că tocmai asta îl hotărâse, pentru că tatăl prietenului său era un om alături de care era imposibil să au te simți bine. O prezență stenică, molipsitoare. Apoi, dincolo de toate acestea, el voise încă o dată să scape de otrava singurătății.

Se întorsese de la mare într-un oraș înecat în praf, la un început de septembrie fierbinte, aproape înăbușitor, lânced și dezolant. Singur fiind, își pierduse vremea prin cinematografe, prin parcuri și pe străzi, prin autogările murdare bulucite de lume și în forfota derutantă a piețelor, nedespărțindu-se nici o clipă de casetofonul de pe umăr, deschizându-l la întâmplare pentru a prinde replici, vorbe vulgare și sublime, înjurături și interjecții, neputința și năduful oamenilor, la urma urmelor, de ce nu s-ar fi luat în serios, de ce să nu încerce? Trebuia să obosească, să uite, să-si tocească încălțările și să se întoarcă acasă năucit de mirosuri și continua vânzoleală a trupurilor, acoperit de praf, îngrețoșat de toată murdăria vieții de zi cu zi, cu carnea strivită, stoarsă, ruptă de o epuizare mai degrabă a nervilor. Nu mai putea, diminețile,

când încă mai era în stare să se simtă bun la ceva și le consuma cu deplasări la micul lui atelier de manufactură, semnând hârtii și dând instrucțiuni, ascultând plângeri și reclamații sau certându-se la telefon cu furnizorii, afacerile lui erau menținute cu greu pe linia de plutire, dar nu din cauza asta, știa bine că nu din cauza asta era nervos, nu-si mai găsea locul și pufnea tot timpul nemulțumit. Așa că propunerea fostului director al O. N. T.-ului, invitația mafiotului de Plopșor venise numai bine, se agățase de ea ca de o soluție salvatoare și reușise repede să se convingă de faptul că o escapadă în munți n-ar fi putut decât să-l remonteze și să-l ajute să uite de toate neplăcerile din ultima vreme, aer curat, peisaje liniștitoare, o societate interesantă, restrânsă, pe care dacă n-o poți accepta integral, cel puțin ai privilegiul de a o studia în voie și apoi, sigur că da, partida de vânătoare...

Mofturi, la urma urmelor, de bărbat părăsit, trebuie s-o recunoască. Pentru că el îl abandonase atât de puțin politicos pe doctor și acum are în față o pădure verde de conifere, cerul și crestele albastre ale munților, trage în piept aerul tare al înălțimilor, dar asta nu înseamnă nimic, nici o plăcere, nici o tulburare interioară-Se poate socoti un om terminat, care nu mai știe să se bucure. %Asta și e, un om terminat, își spune. Regretă și întoarce capul, să vadă ce face Miron. Doctorul nu mai e pe terasă, s-a supărat probabil. Treaba lui. Miron e un tip de care oricărui bărbat ar trebui să i se facă milă. El, Gil, îl compătimește. Deși nu se poate abține să nu-l ironizeze. Câteodată e dur cu el, pentru că-l enervează discreția lui ridicolă, amabilitatea lui de scaiete care ți se prinde de haină. Totuși, de ce să-i spună că e un ins dogmatic și stupid? Poate că nu trebuia...

Apoi țigara care-i fumegă în palmă, ocrotită de vânt, cămașa încă umedă de transpirație, fum forfecat de curgerea aerului, șușoteală de ierburi și încă o dată el, cu un umăr rezemat de peretele de lemn, cu o durere surdă în călcâiul drept, unde l-a ros bocancul și respirația grea, melancolică, în timp ce din cabană răzbat voci de bărbați și femei, voci impudic de naturale, râsete stridente, țipetele celor doi copii și iarăși el, msreu el, același om din el simțindu-se încă o dată părăsit, inutil.

Își amintise în timp ce urca de recentul său sejur ps malul mării, îi revenise în suflet sentimentul cu cire fugise de-acolo că totul alunecă, ss dezintegrează într-o stranie degringoladă, în ceva fad și strălucitor, își amintise asta deloc la întâmplare, dându-si seama că e pe cale să devină părtașul unei alte lumi exuberante și leneșe, paradoxal deloc obosită – asta văzuse imediat ce au ajuns și toți se repeziseră să dea mina cu George, îngrijitorul, teribil de curioși, de parcă ar fi avut în față o ființă de pe o altă planetă – după efortul celor două ore cât durase urcușul de la mașina oprită pe marginea pârâului până la această poieniță artificială care nu exista decât de câțiva ani. Jos, în

vale, trunchiurile brazilor doborâți pentru a face loc și lumină se ghiceau albicioase printre tufele de urzici și desișurile de zmeură și agriș sălbatic. Bătea vântul, un vânt cu mult mai rece decât acela care-i însoțise în timpul ascensiunii, bătea vântul și-l ardea fața. Dogoarea soarelui de pe malul mării era încă vie în carnea lui. De fapt, o senzație de febră, de febrilitate cleioasă. Căldura celor câteva zile de plajă încă-i vibra în piele, îl părăsea și o dată cu ea sentimentul că el pierde și altceva, o parte esențială de ființă.

Își sprijină coatele de parapet, duce alene binoclul la ochi și începe să-l plimbe cu încetineală peste lucrurile ce i se întind în față. Stejari, brazi și molizi, din loc în loc câte un luminiș, apoi, venind de sus, din culmea golașă a muntelui, o potecă șerpuind printre copaci, urmând curbele de nivel spre valea cu izvorul captat într-un rezervor de beton de unde se face aprovizionarea cu apă a cabanei. Surplusul de lichid al bazinului se scurge abundent printr-o țeava metalică, așa că locul pe unde ci fuseseră nevoiți să treacă pentru a ajunge la destinație e o întindere de noroi și de brazde de iarbă încă verde, el vede asta. Apoi silueta gârbovită a calului, coama lățoasă a mârțoagei care le-a cărat bagajele până sus, botul în iarbă, ochiul de sticlă vineție prăfuită, luciul unui genunchi, buzele fremătătoare ca niște lipitori, dinții lați și tociți, crupa de lemn fumuriu, coada cu mii de șfichiuri șuierătoare izbită-n stingă și-n dreapta, iar dedesubt, în iarba din spatele lui, o pată roșie, o bucată de cârpă murdară, poate o batistă sau un rest de cămașă, nu-si poate da seama și nu departe urmele mari apăsate ale unor cizme de cauciuc, striații mărunte, bine întipărite în materia untoasă a solului, urme proaspete de pași, abia lăsate de cineva, de asta este sigur.

O piatră albă ca un mare bulgăre de cretă pe suprafața căreia ochiul lui descoperă stupefiat un caiet și un pix. Poate că este vorba de o iluzie, își spune. Prinde inelele de reglaj între degete, încearcă să limpezească și mai mult imaginea. Dar aburul depărtării persistă, este vorba de un efect natural pe care n-are cum să-l corecteze, fiecare lucru pare învăluit într-o lumină numai a lui, lăptoasă și umedă, fiecare obiect pare să nu fie tocmai bine așezat între marginile sale, ci gata să se topească pe neașteptate în ceea ce-l înconjoară. Fiecare bucată de materie purtând un nume este o apariție monstruoasă abia așteptând să se dizolve la cel mai mic semnal într-o întindere amorfă de gelatină. Și, totuși, ceea ce vede el acolo e un caiet cu scoarțe albastre de vinilin, pe care depărtarea le face să semene cu o stofă moale și caldă, iar obiectul de alături, galben și strălucind ca un sloi de grăsime înghețată, este pur și simplu un pix. Și-n timp ce el privește lucrurile prezente într-un mod atât de inexplicabil pe ieșitura bolovanului, de jos, din vale, i se pare că aude voci și instinctiv mâinile și capul lui se mișcă și ochiul lui atinge structura cenușie a peretelui de beton a bazinului și apoi o gambă care se înfige în aer,

talpa tocită a unui bocanc, o mână care poartă o armă, o cartușieră la brâul unui bărbat îmbrăcat într-o canadiană verde, vânătorească.

Este haina îngrijitorului. Individul cu arma nu poate fi altul decâtGeorge, iar cel care-l însoțește, purtătorul cizmelor de cauciuc, bătrânul Antim, crescătorul de albine. Ei trec de cușca de ciment a izvorului și acum se îndreaptă spre un buștean răsturnat în fața căruia se zăresc urmele unui foc. Sigur, nu era nici o problemă, Gil ar fi putut să admită că bătrânul plecase în recunoaștere, poate că asta îi ceruse Ilarion Plopșor, iar numitul George îl însoțea. Și, totuși, ce legătură putea să existe între cei doi și obiectele uitate pe bolovan? Moș Antim ieșea din discuție, așa încât caietul nu putea să-i aparțină decât celuilalt, individului care avea în grijă cabana, un protejat al lui Plopșor din câte aflase, un fel de pierde-vară care terminase cândva o facultate, dar n-avusese niciodată o meserie sigură, trăind de azi pe mâine din ce apuca, din tot soiul de munci ignobile, căci nu se dădea înapoi să bată covoare, să se angajeze zilier la strânsul fructelor de pădure, să dea meditații sau să care mortar cu roaba pe șantier. Fusese – se spunea – și paznic și pedagog și primitor-distribuitor de materiale la o exploatare forestieră și șofer de taxi, făcuse și pe ghidul la mare și pe Moș Crăciun în Orășelul copiilor, fusese figurant în filme și acrobat la circ, vânduse loz în plic prin restaurante și lucrase o vreme corector la un ziar de provincie și asta chipurile pentru că el era un neadaptat, un neîmpăcat cu lumea în care trăia, unul care n-avea stare să se fixeze undeva și nu suporta să simtă cum se apropie de el gheara ascuțită a plictiselii, a monotoniei...

Toate acestea Gil le aflase de la Anda, nepoata domnului Ilarie, care-i căutase tot timpul compania și nu-l slăbise o clipă cu sporovăială și gesturile ei mâțâite, superioare. Toate acestea sunt niște informații pe care el e dispus să le ia în considerare, pentru că lumea este plină de oameni ciudați, ceea ce nu înseamnă că obiectele uitate sau lăsate înadins pe bolovan nu-l contrariază în continuare. Cei doi se așază acum pe buștean și încep să discute. George îi explică ceva bătrânului. La un moment dat se scoală în picioare și începe să gesticuleze, dar asta ca și cum n-ar mai fi el, încearcă probabil să imite pe cineva și gesturile lui stângace, imposibil de înțeles în absența vorbelor, devin obositoare. Gil renunță la binoclu și-si scoate batista să-si șteargă ochii înlăcrimați de efort. Vântul, vâjâitul lins al cetinei, hohote ascuțite de râs și o voce groasă, sonoră, vocea bădăranului de Jighira care probabil povestește ceva spre marele haz al asistenței. Pereții de lemn ai cabanei sunt o enormă cutie de rezonanță. Iar lui îi vine greu să înțeleagă cum de atât de puțină lume – Miron Aldea, Plopșor și nevastă-sa, cei doi copii și Anda, Ioana Jighira și soțul ei, antrenorul de fotbal – poate să facă o așa de mare gălăgie. Ar trebui – se gândește – să intre și el înăuntru ca să nu trezească suspiciunea celorlalți, dar

n-are nici un chef și, din câte-si dă seama, absența lui nu interesează pe nimeni, distracția e prea mare, lumea se destinde după efortul urcușului, fiecare are în fond dreptul să facă ce-i place. Iar lui să stea afară, în vântul rece, să cerceteze cu binoclul pădurea și să bea bere i se pare în momentul acela lucrul cel mai nimerit.

Deși l-ar tenta mult și să coboare în vale să-i întâlnească pe cei doi care discută lângă izvor. Vede pata neagră a calului cu botul aplecat în iarbă, vede dreptunghiul albăstriu al bazinului și mai sus o linie groasă care poate semăna cu un buștean culcat în iarbă. Vede și nu pricepe. Așa că el își duce iarăși binoclul la ochi, lentilele măritoare nu-l pot înșela, vrea să-i mai studieze o dată pe cei doi, se uită în sus și-n jos cu toată atenția, însă bătrânul Antim și Gsorge îngrijitorul au dispărut, parcă au intrat în pământ. Degeaba scotocește el cu meticulozitate toate ascunzișurile locului, văioaga ds deasupra și luminișul din stânga, degeaba S3 întoarcî înapoi pe firul pinului sau urcă pe poteca ce duce spre vârf. Nici țipenie de om. Și asta îl irită de parcă cineva și-ar fi bătut joc de el. Îi vine să înjure, să scuipe a lehamite. Se întoarce cu spatele, lemnul rotund al balustradei în căușele palmelor, apoi își dă deodată seama că el a stat tot timpul deasupra unui mic abis, se gândește la o cădere de la înălțimea aceea, sau și mai simplu: să te împingă cineva așa în joacă, în timp ce tu ești absorbit de spectacolul mut al mișcării binoclu-lui,. De fapt, ce caută, de ce se enervează? Își pune întrebarea aceasta și descoperă că e un prost, un tâmpit care n-are de lucru, când ar fi trebuit să facă și el ca toți ceilalți: să râdă, să se destindă amuzându-se de toate nimicurile, să-l provoace pe Jighira la relatarea unei istorioare picante, să-l ia peste picior pe Miron sau, de ce nu, să se îmbete, pur și simplu să se facă pleaznă și să uite de toate.

Încă din prima clipă când o văzuse pe Ioana se simțise atât de fistâcit, de parei în sensibilitatea lui ar fi reizbucnit, irepre-sibile, semnele unei vârste de mult uitate. Trecuse printr-o stare nu doar de fistâceală, ci și de timiditate și asta încă înainte de a fi apucat să-i spună un singur cuvânt. Știa, a ști ut încă de pe atunci, din seara în care o avusese în brațe în legănarea unui tangou, că-n fața ei nu se va simți niciodată altfel. Nu reușea să țină ritmul, o călcase de câteva ori pe vârful pantofilor, a bâlbâit tot felul de scuze, devenind apoi și mai stângaci, parfumul ei de flori exotice îl amețise, căldura respirației ei îi jupuia obrazul de piele, asta era senzația.

O cunoscuse la o petrecere, într-un grup destul de simandicos-si de pestriț, pe care nu-l mai părăsise de atunci, în ciuda ironiilor, vorbelor în doi peri și zâmbetelor îngăduitoare de care avea mereu parte. Mai târziu încercase de nenumărate ori să-si analizeze starea de atunci, amestecul acela de zăpăceală și emoție înălțătoare de care nu mai putuse scăpa, încerca să se domine. Dar era un oni slab, pentru că în trupul lui de bărbat bine trecut de 30

de ani se născuse ceva incontrolabil, un sentiment sau o durere, o vibrație bolnăvicioasă de ființă imatură pulsând în el numai atunci când o întâlnea pe Ioana. A înțeles că, pe lingă multele asemănări cu speriata și retractila sa adolescență, când orice femeie frumoasă îl făcea să-i tresară inima, această nouă boală wfectivă îi oferea simptome în plus. De pildă, o atenuare a instinctului de conservare. Ioana îl obseda atât de tare, încât de multe ori rămânea cu ochii pironiți în gol și se pomenea gândindu-se la ușurința cu care ar accepta să dispară ca individ, să se contopească cu c: t, cu trupul ei. O prostie copilărească, așa cum singur o recunoștea, însă dorința anulării în seducătoarea ei feminitate îi trecuse nu o dată prin cap și-i sleise nopți la rând nervii.

Neașteptat și pentru el în această fatalitate era faptul că soția antrenorului nu mai putea fi considerată o femeie foarte tânără și cei 35 de ani pe care-i avea nu mai puteau fi ascunși. Era frumoasă, însă nu deosebit de frumoasă. Unele părți ale trupului j _ buzele sau sânii, de pildă – vădeau o plasticitate exagerată, gata să pună sub semnul întrebării finețea unor trăsături și să-ți evoce vulgaritatea naturilor fruste. Trebuia mai întâi să te obișnuiești cu ea, să treci peste acel prim sentiment că femeia din fața ta are o frumusețe care te pune în încurcătură. Pentru că dacă ea e vulgară, atunci și gusturile tale sunt discutabile. Nimeni însă nu i-ar fi putut nega seducția, farmecul provocator care ți se așeza ca o ceață pe simțuri și pe creier și împotriva căruia îți era imposibil să lupți.

N-ar fi putut să spună ce-l copleșea într-atât, până la tremur. Poate respirația ei agitată de ființă aflata într-o necurmată neliniște, sau mișcarea grațioasă cu care își întorcea capul de câte ori i se punea o întrebare, mâinile ei cu degete ascuțite și unghii scurte, mai albicioase decât la alte femei, mai sidefii și mai moi, sau lenea deloc prefăcută cu care ea își ridica pleoapele, pentru a te ținti dintr-o dată cu o privire sigură, umedă, ucigător de verde. Ochii ei îl răneau de fiecare dată. Și abia îndrăznea să-si mărturisească plăcerea de a-i contempla bărbia rotundă, cu gropiță la mijloc, sporindu-i aerul de aroganță și senzualitate. Rareori îi privea buzele, îi era teamă. Și tot cu un fel de teamă stătea s-o asculte. Căci mare parte din seducția Ioanei venea din vocea ei, din rostirea cuvintelor, din ritmul ușor obosit al frazelor. Nu doar gura femeii vorbea, ci și întreaga ei ființă interioară în care se amestecau bucuria și așteptarea, nostalgia și visul. Vocea Ioanei ascundea în materia ei indecisă, de întuneric și catifea, o căldură amară, o căldură amețitoare. Era de ajuns s-o audă vorbind, pentru a simți imediat cum toată gravitatea lui de doctor cu ochelari, stăpân asupra tainelor fiziologiei, se năruiește, dispare și pielea îi ia foc. Și nu numai atât, faptul că-l cuprindea o căldură insuportabilă, repede răspândită de-a lungul cefei, prin șira spinării până în vârful degetelor de la

picioare, ci și transpirația palmelor, umezeala ce-i brobonea fruntea, aruncmdu-l în cea mai cumplită umilință. Atunci trebuia să se uite pe furiș în dreapta și-n stingă, să-si scoată batista și și înlăture cit mai grabnic cu putință efectele demascatoare ale emoției, ba chiar să se și mire cu voce tare, dacă din întâmplare îl surprindea cineva, de căldura nesănătoasă din încăpere. De multe ori se bâlbâia.

— În prezența ei parcă nici nu mai știa să vorbească. Se poticnea însilabe, cuvintele nu-i mai ieșeau decât pe jumătate din gură sau cu vocalele voalate, confuze și de aceea prefera să tacă sau să rămână monosilabic, își recunoștea duplicitatea, suferea mult din. Cauza dezechilibrului în care-l aruncase pasiunea pentru această femeie, dar reușea, de bine, de rău, să se ascundă de ceilalți. Singuri ochii ce ar fi putut să arate ce se întâmplă cu el, singură privirea lui rătăcită ce l-ar fi putut da de gol, însă dincolo de grosimea ochelarilor lui cu lentile vag fumurii era greu de străbătut, degeaba ar fi încercat cineva să-l studieze cu atenție, senzația pe care ți-o dădea fața lui masivă, cu buze groase, străjuite de o mustață deasă și foarte neagră, era aceea de opacitate.

Fapt de-a dreptul penibil, cu consecințe incalculabile, Ioana era soția unuia dintre prietenii săi. Se împrietenise cu Jighira aproape inconștient, ca să ajungă la ea. Mult mai târziu a avut și puterea să-si recunoască măgăria. Era prea vinovat față de antrenor, ca să aibă curajul de a-si depăși starea de admirație. Pe Ioana o admira. Totul se consuma într-un spațiu incert, situat între plăcerea privirii și afectivitate, într-un fel de no mân s land al fascinației, în ceva din ființa lui ca un întuneric prin care te poți plimba nestingherit. N-ar fi putut să se gândească la sentimente, care erau sentimentele lui față de ea. Nu era liber s-o facă. O iubea? Atâta vreme cât exista Casian, soțul ei, nici nu putea fi vorba de asta. Odată declanșată, iubirea lui ar fi distrus totul. El ar fi devenit un exclus. Nu trebuia să trezeasc i atenția Ioanei și-i plăcea să creadă că ea nu știe nimic. Deși ar fi fost imposibil ca frumoasa specialistă în tainele modei să nu fi remarcat marea lui emoție, atenția deosebită pe care el i-o acorda de câte ori avea fericirea să i se afle în preajmă.

Gesturi, m: reu gesturi, foarte puține cuvinte. O „simpatiza” nespus de mult, viața ei începea să-l intereseze mai tare decât orice, cum trăiește, c; fac; cu ce-si consumă timpul, cum se împacă cu elemsntaritatea naturii lui Casian, nu era zi să n-o aibă în minte, să na-si reamintească o scenă, o întâlnire întim-plătoare, un gest de-al ei, aparent banal, pe care nimeni, cu excepția lui, nu-l observase.

A O vedea des, reușea să-i fie mereu în apropiere. Grupul lor de prieteni își pierduse de mult elanul intelectual al începuturilor și părea din ce în ce mai decis să-si omoare timpul în petreceri, excursii și jocuri de societate. După

scandalul Luiza, de la retragerea lui Vlad din mijlocul lor, care se îmbătase îngrozitor la un chef și se î ne u i ase într-o cameră cu o admiratoare – de altfeî

17G pasionată cititoare de romane postmoderniste – provocându-i °eveste-si o criză de isterie, după destul de penibila lui dezerțiune, crupul pierduse mult, preschimbându-se parcă peste noapte într-o materie informală pe care n-o mai puteau structura decât distracția, băutura, filmele video sau ieșirile în natură, prilej cu care se schia sau se bea bere, în funcție de anotimp. Nimeni n-ar fi fost în stare s-o recunoască, însă în absența lui Vlad, cu toată gravitatea lui ironică atât de puțin agreată, viața interioară a grupului părea tot mai lipsită de sare și piper. Evenimentul retragerii nu rămăsese, firește, necomentat. De la inițiala anatemizare a Luizei, considerată o femeie obtuză, incapabilă să priceapă nevoia de neant și maculare a unui creator cu sensibilitatea sfâșiată, se ajunsese în timp la elogiul puterii ei de îndurare «i sacrificiu și la o condamnare tot mai vehementă a caracterului lui Vlad, despre care aproape toți începeau să-si aducă aminte că nu-l mai puteau suporta de multă vreme, cu mult înainte de ruptură, pentru ieșirile lui disprețuitoare și cinice, pentru excesele lui de inteligență și momentele de total abandon, când se uita prin om ca prin sticlă și refuza să răspundă la întrebări, pentru lecțiile usturătoare de cultură pe care se simțea din când în când obligat să li le administreze. Și adevărul era că și el, Miron Aldea, dobândise în absența lui Vlad sentimentul unei mai mari libertăți. Pentru că prietenul lui era un tip teribil de dominant, asta simțise încă din perioada Nereju, când Vlad se juca cu ei, toți cei care alcătuiau protipendada intelectuală a satului, precum un copil cu plastilina, aruncându-i, capricios, fie în al nouălea cer al veseliei, fie în cea mai neagră restriște.

Dar grupul funcționa în continuare și lui faptul acesta îi convenea de minune. Ba chiar făcea eforturi să întrețină o stare de spirit cit mai gregară, să întărească prin orice mijloc anarhia frustrărilor lor înecate în băutură și dans, să pară și el unul dintre aceia căruia nu-i mai pasă de nimic, un resemnat care preferă în locul morții desfrâul și așa se apropia sfârșitul mileniului și la fiecare colț de stradă puteai da nas în nas cu câte un sumbru propovăduitor al Apocalipsei și așa viața devenise irespirabilă și toată lumea se vindea pe nimic, sălbăticită de imperativele necesității înțelese și așa viitorul devenise o dimensiune absurdă și nu mai puteai deschide televizorul sau aparatul de radio fără să nu ți y; spună imediat că personajul sinistru pe care-l ai în față Și care semăna cu o păpușă mecanică bolnavă incurabil de bâl-bâială e salvatorul lumii, soarele și destinul luminos, rațiunea Și scopul final al istoriei.

El era condamnatul aceluiași cerc din care făcea parte și Ioana. Restul nu mai conta, faptul că uneori mai făceau și politică, înjurau de mama focului Răsăritul și-si plângeau neputințele sorții, faptul că spuneau bancuri, emiteau

pronosticuri, aduceau în discuție situația din Polonia și curajul economic al ungurilor, problema celor două Germanii sau șansele lui Gorbaciov de a nu deveni un dictator absolut. Era un laș. Pe el toate chestiunile astea îl interesau doar atât cit să pară un individ normal, un om ^ca toți ceilalți, care citește ziarele, ascultă „Europa liberă” și simte pe propria-i piele acizii unei lumi în plină aberație. Dar și discuțiile lor erau așa, doar o hârjoneală de diletanți, în care nimeni nu punea prea mult suflet. Se vedea hăt de colo că grupul lor nu reprezenta decât o adunătură de inși resemnați, neputincioși șt morți de frică, pe care nu se putea pune vreo miză. Vorbeau și ei ca să aibă o ocupație. Vorbeau discuții. Plus că în prezența; lui Plopșor, spirit cu vederi liberale și vagi puseuri de dizidentă ideologică și totuși încă un stâlp al puterii locale, comentariile prea deschise nu erau deloc agreate și toată lumea se conforma. Poate că ar fi trebuit să se simtă rușinați de ceea ce făceau, pentru că Plopșor nu era Vlad, adică un intelectual adevărat care să inspire respectul, însă nu era pentru nimeni un secret că dacă la chefurile lor se găseau din belșug mâncare și băutură de cea mai bună calitate, asta se datora în primul rând fostului grangure de la O. N. T., care-si păstrase toate relațiile.

Lui și lui Casian, antrenorul echipei de fotbal, pe care-l cunoșteau aproape toți locuitorii orașului. Cât despre Ioana, directoarea casei de modă „Colibri”, ea era una dintre marile doamne „ale urbsi, cultivată cu asiduitate de soțiile și fiicele potentaților locali, urmărită cu încântare pe stradă nu doar pentru că era o femeie seducătoare, ci mai ales pentru desăvârșita ei eleganță, pentru rafinamentul cu care știa să combine culorile pieselor ei vestimentare și calitățile materialelor, dând de cele mai multe ori tonul modelor scurte dar violente de care orașul lor de provincie se îmbolnăvea periodic și consecvent ca de tot atttea gripe rebele.

Cu toate acestea și în ciuda incontestabilei sale puteri de atracție, Ioana nu er. I o femeie de lume. Firește, ea putea fi gâjitâ zilnic în cochetul ei birou de la casa de mode, zâmbitoare * msreu amabilă, cuceritoare prin francheţe și răbdarea cu care dădea sugestii sau propunea idei simandicoaselor ei cliente, vorbind la telefon, primind comenzi sau muștruluindu-si „fetele', povestind la vreo cafea cu vreo prietenă sau răsfoind revistele proaspăt sosite din străinătate și completându-si caietul de schițe cu noi proiecte, dar în afara serviciului Ioana devenea o cu totul altă femeie, ducând o viață domestică și singuratică, primind rar vizite și tot atât de rar ieșind la teatru sau la concerte. Cercul ei de prieteni și atât, grupul lor bine închis și bine apărat de asalturile oricărui nepoftit, gașca lor despre care toată lumea știa, o elită de doctori, ingineri, artiști și avocați, stârnind nenumărate invidii, în mijlocul căreia ea se simțea bine și unde făcea impresia unei femei galante, deși mult prea sobră, de neatins. Nu întotdeauna grupul lor se reunea în formație completă. Unii erau

plecați în delegații sau prinși în probleme de familie, alții n-aveau chef sau lipseau fără nici o explicație, însă cel puțin o dată pe săptămână o parte din ei se întâlneau la aceste party-uri, aranjate de fiecare dată în altă casă sau familie, ca totul să rămână fair-play, iar Ioana era nelipsită.

Prilejurile lui Miron de a o vedea pe nevasta antrenorului eraunumeroase, iar suferința lui una continuă. Ioana era o femeie puternică, reușind să-si ascundă cu abilitate stările interioare, dar și el devenise cu timpul un fel de seismograf al trăirilor ei imperceptibile și o intuia de fiecare dată, îi ghicea adevărata dispoziție, oricât de bine ar fi fost ea mascată. Când o simțea tristă sau abătută și râsul ei, deși deschis ca întotdeauna, i se stingea prea repsde și prea convențional de pe buze, iar gesturile-i căpătau acea încetineală gânditoare pe care doar melancolia o cunoaște, Miron se preschimba și el într-un bărbat indispus, con-sumându-se în tăcere și făcând tot soiul de presupuneri asupra nefericirilor ei. Îl neliniștea în mare măsură, dar îi și plăcea tot ceea ce se întâmpla cu el. Grija continuă de a nu se da de gol, efortul de a se ascunde de ceilalți, toate acestea îl consumau^ dar îi aduceau și o stare de plăcută beție a sufletului și de starea aceasta el începuse să aibă tot mai multă nevoie, ca de un drog. În prezența Ioanei ființa lui începea să funcționeze cu totul altfel, mai solemn parcă. Se închidea într-un soi de beatitudine fiziologică, ca înaintea unui eveniment ce ar fi trebuit să aibă ioc dintr-o clipă într-alta și se amâna la nesfârșit. Ritmul bătăilor inimii, pulsul și respirația, pielea și circuitele nervoase ale minții, nimic ni; mai era al lui, toată persoana sa socială de medic respectabil se dezintegra într-o enormă emoție, în astfel de momente îi era cu neputință să se mai regăsească, se simțea cu violență împins spre o altă natură a lui. Mult mai inexperimentată, aproape crudă, cu care avusese mult de luptat până să devină cel care era, chirurgul Miron Aldea, un bărbat stăpân pe sine, serios și inspi-rând încrederea, asemenea colegilor săi, doctorii, de obicei oameni g~vi și arbsrând aed aer de păstrători ai unor secrete inaccesibile profanilor, care prinde atât de bine în orice situație, chiar și atunci când n-ai nici o idee cs diagnostic să-i stabilești bolnavului speriat din fața ta.

Îl lăsase pe Gil pe terasă și el se întorsese în cabană cu speranța că o va întâlni pe Ioana. Simțind mirosul încă proaspăt de ciment și scândură al întregii construcții, tăria sănătoasă a aerului de munte, își amintise primul său an de stagiatură în satul în care îl cunoscuse pe Vlad și revelionul la care luase parte într-un grup de învățătoare și profesori la o cabană asemănătoare. Clădirea abia fusese terminată, se făcuse curățenie în mare grabă, pe dușumele încă mai puteau fi văzute urme de var și vopsea, sobele noi de teracotă scoteau fum și umpleau încăperile cu un miros acru de lut umed, așa încât el avusese tot timpul sentimentul că trăiește ceva nefiresc, o improvizație lipsită de haz și nu reușise să se integreze în atmosferă, în ciuda veseliei generale, aflată la

cheremul lui Vlad, care o atenua sau înteţea după plac prin tot soiul de poante, jocuri inventate ad-hoc şi iniţiative bahice, ca ua mare prestigiditator. Petrecerea se terminase atunci cât se poate de prost, pentru că datorită unui horn construit de mântuială erau să ia foc grinzile podului, Macovei îşi bătuse nevasta până când o umpluse de sânge, iar Vlad se purtase ca un măgar, bătându-si joc de Nina, o învăţătoare drăgălaşă şi cam prostuţă, căreia mulţi ar fi vrut să-i facă bucuria dacă fata n-ar fi fost cu adevărat îndrăgostită de cinicul profesor de desen ce-o adusese prin replicile sale tăioase şi dispreţuitoare în pragul disperării.

Intră în sala mare a cabanei şi nici nu trebuie să vadă, simte că Ioana nu e acolo. Sunt, în schimb, Anda, Jighira, soţia lui Plopşor – doamna Jeana – şi cei doi copii. Antrenorul spune bancuri fără perdea, cele două femei râd de se prăpădesc, iar copiii, Costela şi Marius, se aleargă prin încăpere, fascinaţi, de câte ori ajung în faţa uşii, de luciul podelelor de brad lustruite, pe cale de a se transforma într-un gheţuş numai potrivit pentru pofta lor de mişcare. Costela, mii drăcoasă decât Marius, fuge ţipând: „Vreau pe cal! Vreau pe cal!”, iar băiatul se pomeneşte şi el imitând-o, deşi cu o voce mult mai timidă.

— A, uite-l şi p: A? Sculapul nostru! Izbucneşte cu o veselie suspectă antrenorul. Se vede imediat că a băut şi este foarte bine dispus.

Dar încî înaiiate de a reuşi să schiţeze un zâmbet strâmb de accsptare a entuziasmului fostului fotbalist, Miron îşi dă seama că şi el are motive şi exulte: daci Jighira reuşeşte să se îmbete – fapt deloc simplu cum ştia d 3 p: la multele chefuri unde-i fusese dat să-l observe – atunci şi inhibiţiile lui se vor atenua. O să scape de sentimentul insuportabil de vinovăţie care-l cuprinde de câte ori îl are în faţă pe soţul Ioanei.

Casian Jighira, tipul masculului care în tinereţe a făcut sport de performanţă şi pe care trecerea anilor, viaţa bună şi munca de pe tuşă l-au blagoslovit cu o burtă ce-i atârnă deja peste curea, e o natură destul de simplă, un necioplit conştient de propriile sale defecte, pe care încearcă să le întoarcă în calităţile unui bărbat foarte sigur de sine. Asta se vede şi din felul cum el le părăseşte brusc pe cele două femei, fără să-i pese de impresia pe care le-o face, şi-l întâmpin. Ă pe Miron cu braţele deschise, aproape îmbrăţişându-l. Îl cuprinde cu o mână pe după talie şi-l trage într-un colţ al încăperii:

— Şi zi aşa, bărbate, strâmbăm din nas! Dăm cu piciorul norocului… Domnule, că nici Plopşor ăsta n-o fi nebun, da' tu nici n-ai văzut-o! Uită-te bine la ea. Pe cuvânt dacă nu-i o partidă. Fata are apartament, tăticu ei îi pune imediat la dispoziţie o maşinuţă… Şi nu e proastă, mă, nu e proastă! Ce dacă n-a făcut şi ea o facultate? Parcă-i mai pasă azi cuiva de facultăţi!…

La început Miron este surprins. Nu înţelege despre cine i se vorbeşte.Apoi îşi dă brusc seama că subiectul discursului omului de pe tuşă e Anda. Mai

să-l pufnească râsul. Doar știe ce i-a spus el cu câteva minute mai înainte lui Gil. Fapte întemeiate pe observația directă. Este sigur, pe de altă parte, că și Jighira îi vorbește tot pe bază de fapte, în fond, e foarte posibil ca el, Miron, să fie aici victima unui mic complot. O vedea pentru prima dată pe Anda, chiar se mirase că Plopșor o ținuse atâta vreme ascunsă, deși, cine putea să știe, poate că fata tocmai traversase o mare aventură sau o mare dezamăgire și i se căuta un remediu. Soluția de lungă durată putea să fie el. Probabil că la asta se gândise și Plopșor când s-a hotărât s-o integreze grupului.

Lui Miron îi vine din nou să râdă și acum, din două motive: Jighira are, într-adevăr, toate șansele ca în câteva ore să se cher-chelească, ceea ce ar însemna o cruntă nepăsare față de Ioana și i-ar permite lui s-o privească în voie, ba chiar și să danseze cu ea, dacă s-ar ivi prilejul. Apoi, în privința Andei, realitatea părea cu totul alta, căci fata îl plăcea pe Gil, asta se vedea de la distanță, deci planul lui Plopșor era pe cale să eșueze încă din faza premiselor.

Vorbindu-i lui Miron, antrenorul avusese grijă să coboare V.oce_a Ș' s^nu facă nici un gest spre cele două femei, rămase lângă masă, așezate pe scaune. Nu exista nici un motiv de suspiciune în această privință, numai că ele, mătușa și nepoata, simt deodată că nu mai au stare, se ridică, și-au adus brusc aminte că ele veniseră de fapt să întindă fețele de masă. O fac acum, în grabă, cu o surprinzătoare stângăcie, călcând în jurul mesei pe vârfuri – cel puțin așa i se pare doctorului Miron Aldea, care le urmărește de la distanță, peste umărul lui Jighira – mătușa ia sticla de vodcă și paharele cu bere, îs pune pe o tavă și le transferă pe pervazul unei ferestre. Mișcări prea grijulii, de om care n-ar vrea să deranjeze, dar pregătit și să tragă cu urechea. Apoi, în șoaptă și cu gesturi disperate, reușește să-i adune lingă fusta el pe cei doi copii, împinși repede spre ușa ce dă în bucătărie.

Au ieșit și acum în acest mare living, conceput anume pentru eventualitatea unor petreceri tovărășești, cu o masă lungă la mijloc și canapele acop; râțe de cergi mițoase răspândiți pe lângă pereți, n-au mai rămas decât cei doi bărbați. Deși fără să le vadă, antrenorul înțelesese mișcările femeilor, gesturile doamnei Jeana mai ales, așa că el îi explică în continuare lui Miron, „nu-ți face griji, domnu' doctor, că dacă ea s-a tot mâțâit pe lingi nesuferiții ăsta de Virgil, asta e pentru clăi ignorat-o complet, da' complet, cee. I c; nu s; face c-o domnișoară de douăspjtru de ani” și în timpul ăsta înaintează spre obiectele depuse în fața geamului, de unde ia sticla de vodcă. O înhață șmecherește de pe tavă, făcând cu oc'iiul unui martor invizibil. Miron nu-l poate vedea ce face pentru c t Jighira, care a tras acum o dușcă bună de alcool, e cu spatele. El așteaptă ca generosul său sfătuitor să se apropie, pentru ci nu poate vorbi așa, în aer, ca un prost.

Exact în m; >mântul ăsta se deschide ușa și în încăpere pătrund George îngrijitorul și bătrânul Antim. Imediat în urma lor, clipind nedumerit din ochi, c. i și cum abia s-ar fi trezit din somn, intră Gil. Se vede cât de contrariat e să-i descopere în fața lui pe cei doi, căci de la reperarea lor prin binoclu și până în acest moment n-au trecut mai mult de cinci minute. Imposibil pentru un om normal să urce atât de repede dealul! Pe unde veniseră? Pe poteca abruptă 02 suie la cabană el nu-i zărise. Dar nici Mi-Ton, nici Jighira nu au de und^ și știe asta. Iar de pornirile din ce în ce mii expansive ale antrenorului, ce să mai spui?

— Bârbiții! În sfârșit, încep să se adune bărbații, viitorul de aur al omenirii! Domnilor, mt-2ra teamă că-n seara asta am să mă găsesc în panibila postură de măscărici al femeilor. Bine,. Și asta ca asta, pentru că, nu-i nici un secret pentru nimeni, eu sunt un intelectual care lucrează cu piciorul, aici e toată știința mea. Da' și se strici băutura, ml?! Eu asta nu admit, nu admit!

Păi nu-i păcat de biata gloabă și oboseala noastră? Spuneți și voi, nu-i păcat?

Nimeni nu vrea deocamdată să bea. Jighira i-a întins mai întâi sticla bătrânului Antim, dar acesta îl respinge cu un gest scurt și, înainte de a porni spre scara ce duce la camerele de sus, spune ca pentru sine:

— Partea proastă e că se cam schimbă vremea și mâine... Să vorbesc cu domnu Plopșor...

Căruntul George, cu fața lui osoasă și gravă și palmele lui mari de țăran, s-a aplecat deja în fața sobei de teracotă, în care scormonește cu o bucată lungă de lemn, vrând probabil să aprindă focul. Pare că nici nu l-a auzit pe generosul emul al lui Bacchus^ Ar mai rămâne Miron și Gil, însă primul îi spune cu o voce cât se poate de hotărâtă „nu, tu știi că eu nu! Eu cu vinul...", iar celălalt îi arată sticla goală de bere pe care o ține încă în mână.

— Bine, atunci am să mă sacrific eu. Un sacrificiu al dracului de plăcut, ha, ha, ha! Strigă tare, înveselit la culme Jighira și dă din nou sticla peste cap.

Trage două înghițituri zdravene, dar n-apucă să-si ia bine prețiosul recipient de la gură, că pe scări se ivește nevastă-sa și toată lumea, inclusiv „sacrificatul", observă că ea poartă O' rochie nemaipomenită, care-i scoate puternic în relief formele. O apariție care nu poate lăsa pe nimeni indiferent. Ioana e o femeie blondă și palidă, cu ochi mari și verzi, dar un verde intens, ireal, pe care genele negre și dese, ca și pleoapele fardate cu măiestrie, îl fac de-a dreptul insuportabil. Nevasta antrenorului e o femeie înaltă, nu foarte suplă, cu forme pline și sini puternici, însă deosebit de grațioasă. Asta se vede imediat din felul cum ea pune piciorul pe treapta scării sau își lasă o mână să alunece moale pe balustrada galbenă de lemn. Rochia în care e îmbrăcată, o rochie vișinie de lână fină, pare să înfășoare în plasa ei opacă de fire un irezistibil

mister. Materia pufoasă, de o extraordinară fințele a mohairului, în care se agață la fiecare mișcare boabe stinghere de lumină, sporește cu moliciunea ei frumusețea ușor crepusculară a acestui trup. E tunsă scurt și tunsura asta îi scoate în valoare gâtul frumos. Două clipsuri rotunde de chihlimbar îi împodobesc urechile.

Asta e tot, nimeni n-o vede pentru prima dată pe Ioana, însă e limpede că întreaga asistență a fost prinsă pe picior greșit și ș aceea nu se găsește nici un remediu acestui lung moment de acere. Toți așteaptă să se întâmple ceva. Ea să-i spună, de pildă, lui Jighira câteva vorbe usturătoare. Miron e chiar speriat de ceea

5 ar putea să urmeze, căci cunoaște bine bădărănia antrenorului.

În astfel de situații. Gil e curios și revoltat, i se pare că abia acum o remarcă cu adevărat pe această femeie cu ținută de ducesă modernă. Iar Gaorge – unul care în fond nici nu face parte din grup – se ridică pur și simplu din poziția în care era aplecat – toate privirile sunt acum ațintite asupra lui, prin mintea lui Gil trece deodată întrebarea „și pușca, dar unde e pușca?” – își scutură cu încetineală pantalonii și canadiana verde de vinilor – „nici cartușiera n-o mai are la brâu”, observă Gil – apoi se îndreaptă spre ușa ce dă afară, înainte să pună mina pe clanță, întoarce capul:

— Dacă vreți foc, vă stau la dispoziție. Oricum, o să ningă la noapte…!

Și cuvintele lui produc un efect și mai puternic decât apariția Ioanei, pentru că după căldura înăbușitoare a zilei, când unii dintre ei urcaseră în bluze și maieuri, orice li s-ar fi părut în continuare posibil, o furtună violentă de toamnă sau o ploaie lungă, mocănească, țârâită zile întregi, dar nu zăpada, nu iarna! Toată lumea pare descumpănită, contrariată și așteaptă ca George să închidă bine ușa în urma lui. Primul râde Jighira. După care urmează un unanim hohot de râs, destins și exploziv.

Dragă Octavian, Faptul că în ultima vreme n. oi ne vedem tot mai rar (nu stau să analizez aici motivele) îmi ușurează sarcina pe care singur mi-amdat-o. Vreau să-ți seri u, după cum se vede. Și asta nu pentru a te informa ce mai fac sau cum e vremea pe la noi (e septembrie – mâine-poimâine începe echinocțiul, dar vara nu parc deloc grăbită să plece – uite ce-aș putea totuși să-ți spun pentru a bifa și acest moment epistolar pe care aș fi vrut să-l ocolesc). Știu, pe de altă parte, că în mintea ta eu sunt un individ care nu pare în stare de mai mult. Ai dreptate, câte scrisori convenționale și stupide n-ai primit tu de la mine! Nu mi-ai spus-o? Sunt unul dintre ăia mulți care „nu le are cu scrisul”. Bun, și zicem că e chiar așa, dar pentru asta ce-ar trebui să fac, să-mi pun ștreangul de gât? Ai avut de câteva ori ocazia să constați în discuțiile noastre că nu sunt tocmai un retardat mintal. Dar n-am sistem, n-am putere de expresie, ambiție, experiență, talent. Da, dragul meu Octavian, prietenul tău Gil Bratu e

unul din marea masă, un „iritabil” și atât, cum zice Caragiale, cu care nu prea ai de ce să-ți pierzi vremea. A ieșit el în evidență cu ceva?

«ție cineva de el? Că te cunoaște pe tine sau pe Vlad? Ar fi jenant să invoc un motiv atât de pueril.

Cum îți spuneam, mi-e destul de ușor să-ți scriu. Nu te-am văzut de cel puțin un an și persoana ta devine tot mai mult pentru mine o abstracție, îmi închipui că și viața ta e plină de hârtoape și dezamăgiri, însă, oricum, nu ne putem compara. TU ești deasupra, un intelectual sadea, pe când eu… Dacă ne-am fi găsit mai aproape unul de altul, mi-ar fi fost imposibil să-ți adresez aceste rânduri. Sunt prea intime, prea ridicole și prea inutile. Aflând la ce mi gândesc, un om normal ar fi în stare să se uite la mine ca la un dezaxat: „Fugi, domnule, de-aici cu prostiile astea!” Or, eu vreau să bat câmpii. Simt tot mai mult că așa sunt eu făcut, încât trebuie din când în când s-o iau razna în fața cuiva, în orice caz, nu în fața Voichiței, nevastă-mea. Ea e prima care nu înțelege nimic. Și când îmi aduc aminte cum mi se uita în gură, ce admirație pe ea în urmă cu nici trei ani…

Vezi tu, există oameni care se mulțumesc să trăiască și gata. Inși de toate culorile, o imensitate de indivizi care reușesc, acceptă, sunt în stare de asta. A se mulțumi, mulțumire. A trăi, nivel de trai, o existență trainică, precisă, copii casă nevastă, ambiții clare și sigure, bucurii monotone, renunțări lașe scutite de orice dramatism, împăcare, oboseală, petrecere, moarte. Cam astea sunt cuvintele. Mai cunoști tu și altele? Probabil. Dar eu nu mă mai satur să mă gândesc la toți aceia care știu ce înseamnă traiul bun, hrana consistentă și îndestulătoare, femeia fierbinte din p. U, țigara lungă, drumul scurt drept la țintă, pocherul sau o partidă de popice, persanele, cristalele, Răpirea din serai, moștenirea, întăbularea, căldura de gaz metan a familiei și turul României în mașina de uz personal, nu mă mai satur să mă gândesc și să mă apuce disperarea. Pentru că ei trăiesc, văd, ascultă, tr ig concluzii și toate cuvintele pe care ei le știu le sunt de ajuns. Nu au nevoie de dicționare sau de nu știu ce explicații suplimentare. Ei nu trăiesc ceva în afara acestor cuvinte. Lumea e clară ca bună ziua:

M-am întâlnit cu Radu. Soacră-mea e pe moarte. Am făcut rost de ouă. Sâmbătă suntem invitați la o petrecere. Avea o rochie splendidă, cu decolteu. Meciul a fost de pomină, dar pe la jumătate a început ploaia. A născut Viorica. Eu sunt director, eu răspund. De unde ai pantofii ăștia mișto? Plecăm la munte, am cumpărat o ladă cu bere. A venit laptele. Pe Marian să nu-l mai văd în ochi, e un porc. Mi-am cumpărat o combină AKAI cu boxe de 30. S-a aranjat, bate palma! Am făcut cerere. Mi-am cumpărat mașină. Mi-am cumpărat video. Mi-am cumpărat televizor color. Vreau să-mi cumpăr o barcă cu motor. Vreau o tichie cu mărgăritare…

Ura, plăcerea, timpul liber, datoria, instinctul matern sau patern, interesul, fericirea, sfârșitul de săptămână, mobilarea bârlogului, zbaterea, reușita, eșecul provizoriu, alianțele și confreriile, bolile, ziua de mâine, copiii, iarăși copiii, viața e curgere. Așa că, după cum se poate constata, mai există și alte cuvinte. Puține. Fac pe nebunul, de parcă eu aș trăi altfel! Sunt tot acolo, în mijlocul lor, ar fi putut să fie și mai rău. Recunosc că am avut ceva noroc cu moartea unchiului Coriolan. Am scăpat de obsesia programului cu ore fixe, sunt acum proprietarul unui mic atelier, nimeni nu-mi cere socoteală și pot să fac cât vreau pe marele șef. N-am mulți bani, dar linia de plutire e asigurată. Ar trebui să mă declar împăcat, să zburd după plăceri ca mielușeii pe câm-pie…

De unde atunci veșnica mea nemulțumire, ca și cum viața mi-ar trece printre degete? De unde atunci zborul sinistru al zilelor izbindu-mă cu aripile lor pufoase peste față? Și această continuă senzație de arsură, de nedumerire. Mereu marcat de spaima că lingă mine se întâmplă tot timpul ceva extrem de important^ iar eu nu înțeleg. Mereu cu sentimentul că ceva mă blochează în fața unei cortine strălucitoare. N-am curajul s-o dau la o parte. Sensul practic al vieții, cred că aici e buba. Viața ca linie dreaptă. Nu sunt un vagabond, nu sunt un tip fără căpătâi, îmi place și mie acasă, dar pentru mine lumea și viața sunt mai mult decât o sufragerie frumos mobilată, regăsită cu satisfacție la sfârșitul zilei de muncă.

Mă uit la cei din jur pentru a ști și eu ce trebuie să fac. Ca să mă salvez, trebuie să vreau să-i imit. Îi studiez și mi se pare că am făcut deja o mică descoperire. Adevăratele valori ale vieții celorlalți nu sunt împlinirile materiale sau sociale, familiale, sau individuale, ci tenacitatea, curajul, ambiția și puterea de a le realiza. Scopurile nu sunt în fond decât niște mijloace prin care oamenii reușesc să supraviețuiască, să nu se plictisească. Oamenii cred că totul e împlinirea în a avea, ei nu prea își dau seama că adevărata bogăție vine din puterea de a rămâne viu și a nu te lăsa înfrânt. Ce dobândești e mai puțin important decât faptul că ai câștigat. Nu există nici un moment al lui „gata, pot pune punct, acum am de toate!” Aici e marea iluzie și merită să trăiești pentru ea. Unii intră în mormânt înainte de a fi apucat să-si termine casa începută în tinerețe. Alții feră să-si vadă copiii căsătoriți. Ca și cum ar fi trăit degeaba. Exi&ta, ne asigură morala mună, vieți împlinite și vieți neîmplinite. Suntem învățați să ndetn tot timpul spre o utopie a plinului, a încremenirii. Dar atunci de ce dracu să mai trăim?

Mi-ar plăcea mult să-mi poți răspunde tu la întrebarea asta destul de rușinoasă. Sunt mii de ani de când ar fi trebuit să știm și uite ca încă nu știm. Nu e vorba evident de toată lumea, pentru că nu toată lumea obișnuiește să-si pună întrebări. Sufletul e o invenție cauzată de lene. La fel și metafizica, morala. Ca să răzbești în viață, e bine să ții seama doar de întrebările mici,

imediate. Cele mari te distrug, daci ești un tip slab. Și oricât de tare ai fi, tot te pun cu botul pe labe. Ei bine, am ajuns și la problema oamenilor energici și realiști, la chestiunea adaptabilității, la indivizii făcuți să învingă și să nu le pese cum. Sunt oameni fericiți, potențial fericiți, în constituția lor nu există fisuri, ezitări, goluri de sens. Sigur, tu vrei exemple. Te înțeleg perfect, așa ci n-am ce face și trebuie să ți-l prezint acum pe Năforniță, fostul meu coleg de școală primară și de liceu cu care m-am întâl-nit de curând.

Da, recunosc, am fost prieteni cândva. În clasa a X-a eu eram încă un rătăcit, în timp ce el avea faima unui poet incono-clast și caustic, îi sfida pe profesori. Le întorcea pe dos toate afirmațiile lor îmbâcsite de manual. Era un guraliv și un impertinent, un talentat improvizator de catrene și discursuri parodice. Noi obișnuiam să-i spunem Niță. Lui puțin îi păsa, pentru că ne domina de la distanță. Era gras, ieri l-am redescoperit și mai gras. Același băiat rotofei, părând mai tânăr decât în realitate, cu un zâmbet suspect de deschis și idei destul de provocatoare, ceea ce mi-a impus imediat prudența. Justițiar cu biografia altora. Și afirmația tranșantă ci toite coridoarele mișună de ariviști, turnători și demagogi. Pe când el, lucidul, unul care încearcă să mai salveze câte ceva… I-am fost prieten, mă domina ca și înainte, mă reducea la tăcere,mă obliga să-l aprob. Mi-am cenzurat încă o dată impulsul de a-i spune verde în față măcar o vorbă tăioasă și iremediabilă.

Deci nu de mult l-am revăzut pe Năforniță, cu dinții lui mărunți,îngălbeniți de tutun, cu dinții lui strălucitori și sănătoși, cu ochii limpezi albaștri, ușor congestionați, aprigi și foarte mobili, cu acea contractare a maxilarelor ca o dublare organică a efortului e a gândi. L-am revăzut în costumul lui larg, cenușiu, ieftin și bine călcat, i-am auzit încă o dată replicile scăpărătoare și Populiste, l-am simțit la fel de ferm dar concesiv după al treilea Pahar la bufetul din gară, gata de glume deocheate, gata să ia în răspăr toate clișeele ideologice cu care el însuși se hrănește minut de. Minut, gata să-si smulgă masca și să-mi plângă pe umăr. Aproape că era să-i dau dreptate, prostia mea vine întotdeauna din sentimentalism. A trebuit să treacă mai multe zile și să am în față foaia asta de hârtie ca să-mi dau seama cit sunt de prost, în fond, cu cine stăteam eu de vorbă dacă nu cu Năforniță activistul, șeful cel mic care abia așteaptă momentul, cu Năfcrriță șmecherul inteligent, cu Năforniță cinicul, manipulatorul de oameni și forme verbale, falsificatorul propriei sale biografii, omul cu bani și relații, mașină și televizor color, nevastă care-l admiră și copii eminenți, cu Vasile Năforniță, vajnic urmaș de țărani și ciobani și posesorul unui dosar sănătos de care știe să se folosească, cu cine stăteam eu de vorbă dacă nu cu Năforniță omul de lume, omul de cauciuc, omul cu zâmbetul-lamă, impostorul cu diplomă?

Vrei poate și un fragment de discurs. (Am să-ți explic mai încolo de ce umblu ev. Casetofonul la mine și fac înregistrări.) Atunci ascultă și recunoaște că ai în față un individ de calibru: „Să-ți spun cum a fost totul. Ce poveste! Era joi de dimineață și eu eram cu inginerii, cu niște șefi mai mari, cu ăștia de la radio. Aranjasem treaba frumos, intervenții substanțiale, pepsi și cafea la discreție, niște băieți dezghețați, cu idei. Și numai ce se deschide ușa, dădusem dispoziție, da' degeaba, așa-i la noi și apare val-vârtej secretara lui Ghirdă, că Unchiu întreabă de mine. Era speriată rău femeia, îți dai seama, ăla cică înjura la telefon. Zicea că să mă scoată din pământ și să mă prezint imediat la el. Adică să las treaba nefăcută? Când nici n-o începusem ca lumea, dacă era un sfert de oră de emisie! Am zis că bine, am luat la cunoștință, să fie liniștită. Și nu m-am dus. Iar treaba noastră s-a prelungit, ca să nu-ți mai spun că ăluia i se stricase reportofonul, caută un depanator, l-am găsit și la urmă un mic protocol. S-a băut și-un coniac. Trebuie să ai grijă, că a doua oară nu-i mai vezi. Cine-ți mai vorbește azi degeaba? Buun, a doua zi ajung la slujbă târziu... I. J. T. L.-ul, ca de obicei, și-l întreb pe Mitrofan care venea de-acolo: cum e șefu, furios? Furios! Dacă-i așa, atunci să mai aștepte! Și nu m-am dus nici în ziua aia. Știam că trebuie să plece după-masă la Pitești, la un simpozion. Dacă stă acolo o zi, poimâine e duminică. Până luni uită... Necazul e că el n-a mai plecat, începusem s-o bag pe mânecă. Și nu m-am dus nici sâmbătă. Mi-am făcut de lucru, că de lucru am berechet, ba la întreprinderi, ba la comisii. Și-n ziua aia Unchiu nimic, nici un telefon, nici un semn. Poate că primejdia a trecut... Duminică a fost duminică, luni iar la slujbă. Tocmai îmi beam cafeaua, savuram prima țigară, opt, opt și ceva dimineața. Ei bine, Unchiu ise pe Mitrofan. Unde e ăla, cl-l aștept la mine de joi?

Ți îfltâimsc F~ *" „- ~: – —.' '

Mitrofan știa unde sunt. O fi pe-aici, pe la sediu, să-l caut., vine speriatla mine și-mi spune. Vasile, zice, Unchiu era al-istru ca puloverul ăsta de pe tine. Urgent, că ai întins coarda rea tare! Mi-am terminat țigara, mi-am mai aprins una, mi-am terminat liniștit și cafeaua. Mitrofan se uita la mine ca ia un nebun. MI gândeam cum să-l iau, ce-o să spună, din ce parte o să vină atacul. M-am dus. Am întrebat-o pe Mimi, pe secretară, cum e. E foc și pară, cum să fie? Mi-a spus ea. Da' ce are? Am făcut eu pe naivul. Nu știu, da' uite așa e de vineri încoace, trân-teste și rupe! Și-n clipa aia am văzut pe masă foaia mea făcută ferfeniță și strânsă ghsmotoc. Unchiu e un psiholog clasa-ntâi, își preoțește întotdeauna terenul, îți lasă tot felul de semne, te face prif încă înainte să deschid! Gura. Atunci să mai aștepte! M-am așezat pe scaun și-am mai aprins o țigară. Poite că apare cineva. Și-a aplrut. Era Tatiana, o ții minte, fosta noastră colegă, tocilara, acum e la cadre la județeană. I-am spus în două vorbe c; și cum. Și ea atunci, știindu-si farmecele: lasă ci intru eu înlii, n-am decât

două hârtii, poate că-l mai îmbunez. A stat o douăzeci de minute și, când să iasă și el mă vede, ci i con-dus-o până la ușă, n-a mai lăsat-o. Cică uitase să mii discute ceva. E hoț Unchiu, avea nevoie de martori, nu putea sl-si facă numărul numai în fați unui singur spectator pe po3t de victimă. Mă cheamî foart; s >bra, foarte rece. Altădată mai făcea și el o glumă. Acum nimic. Și începe. Foaia era pe birou. Era extrem de curată. N-o citise decât în diagonală. El când citește subliniază, pune cruci, acolade, semne de întrebare. De data asta nimic. Nici nu știam ce să cred. Poate că era vorba de altceva. Nu, dar Unchi i e șmecher, ci n-a început-o cu foaia. Avea el altă bombă, un film cu cilitatea. Și dă-i și trage-i, pe puncte! Că eu nu cunosc problemele, ci spiritul combativ tra-la-la, că formalismul în munuoastră, un șir întreg… Le aveanotate pe o hârtie. Când am văzut ci așa se pune problema, m-am liniștit. El se aprindea tot mii mult, eu tăceam și bigam la cutie. Știam că numai cu un singur cuvânt îi fac praf toată schelăria. Dar mai știam și că în cazuri din astea nu-i bine sl-l întrerupi. Trebuie să-l lași să obosească, să scoată tot din el. Altfel se înverșunează și rrrii tare. Tatiana s-a făcut și ea mici în scaunul ei. Gluma se îngroșa. Așa că l-am lăsat și termine și i-am spus: îmi pare rău, tov secretar (îi place sl-l numești secretar, deși nu e), dar despre filmul asta eu habar n-am. C aura?! Uite-așa, bine, nu știu despre ce „Vorbiți și cred că toate observațiile pe care le-ați făcut sunt întemeiate. Am să-l iau și eu să-l văd și dacă se mai poate face ceva, îl modificăm… Cum să nu știi, domnule (exact așa mi-a spus. „domnule”), sau faci pe prostul? Nu știu, că eu lucrez aici din aprilie și filmul dacă nu mă-nșel a fost făcut în toamnă. L-am văzut cum se dezumflă ca un balon. Și-atunci s-a repezit la foaie. Da' cu asta poți să-mi spui ce mai e? Foaia cu productivitatea muncii pe care v-am arătat-o înainte s-o tipărim. Și modificările, accentele, citatele din Tovarășul de care ți-am spus, unde sunt? Nu vă supărați, tov secretar, da' cred că n-ați citit-o cu atenție. Tot materialul a fost refăcut într-o noapte. Mai mult decât atât nu s-a putut. Oamenii noștri nu știu să scrie, oamenii noștri nu au cultură. Unii vin direct din producție, ce știu ei ce e ăla un ziar? Am să mă ocup personal de asta. Tocmai voiam să vă raportez (așa i-am zis, că știu că-i place cuvântul) că fac o școală de presă, fac cu ei cursuri, îmi sacrific duminicile, îmi pierd toate după-amiezile, da' asta fac… „

Aici s-a terminat caseta, n-avem cum s-o întorc, că m-aș fi dat de gol. Țineam casetofonul în buzunarul hainei, un aparat cât o tabacheră, foarte silențios, sunt sigur că nu și-a dat seama că îl înregistram. Acum reiau scrisoarea după aproape o săptămână. Toată chestia de pe casetă, dacă totuși te interesează, s-a terminat cu happy-cnd. Până la urmă „Unchiu” – un prăpădit de șef de secție care face pe eminența cenușie – s-a muiat de tot, a apreciat inițiativa lui Năforniță, a zis că vine și el să țină niște cursuri pe

probleme ideologice și mai că nu i-a plâns pe umăr subalternului său, spunându-i că el e de fapt singurul om în care mai are încredere și că trebuie să facă împreună ceva, pentru că situația e catastrofală, educația e la pământ și-n jurul lui vede numai tâmpiți care distrug politica partidului… Cel puțin asta mi-a povestit rotofeiul de Niță. Care, vezi bine, își închipuie acum că nu știu ce ascendent a câștigat asupra șefului și că lucrurile or să meargă mai bine, că o să aibă el grijă…

Mă opresc aici pentru că n-am vrut decât să-ți prezint un tip de om nou. Plus că subiectul mă dezgustă. Dacă n-ar fi existat înregistrarea pe care m-am amuzat și ți-o transcriu aici, poate nici nu-ți pomeneam de el.

Sunt singur. Am rămas adică singur cuc. Nevastă-mea se pregătește să nască și s-a mutat la părinți. Când sunt singur, e imposibil să nu ajung să mă gândesc la prostii, îmi cunosc limitele. Dar parcă singurătatea îți cere să devii mai deștept și să iei totul mai în serios. O chestie romantică probabil, cine știe cum implantată în mine. Sunt unele fenomene la care mă sim. T tot mai obligat să mă gândesc (să fie ăsta un semn de bătrânețe?), de pildă, ai să tlii, moartea. Moartea e o problemă cire-si face culcușul în noi accidental, pe negândite. O descoperi în tine și din momentul ăla nu mai ai nici o scăpare.

Sunt două cauze ale rotației ființei noastre în jurul misterului Bortiicel puțin, asta am descoperit eu. Una e simplu teoretică s {înseamnă o zi, un moment în cire știi că te afli aici în cameră lingă fereastra însorită, pe un fotoliu moale și verde. N-ai putea să-ți explici ce s; întâmplă, dar îți dai seama că ești și că la fel de bine ai fi putut să nu fii. Totul nu e decât un accident. Apariția noastrl în lume o e sublimă întâmplare. Ne zămislește hazardul și noi nu găsim ceva mai bun de făcut decât să protestăm împotrivi lui, aâumându-ne necesitatea. Revin la senzația confortabilă a st-itukii în fotoliu. Și la micul scurtcircuit al conștientizării de moarte. Este o întâmplare nu existența ta acolo, în încăpere, în aerul cald vibrând de miresme și fire de praf, ci așa în general tu ești o existenți întâmplătoare între altele. Asta simți. Gândul morții se instalează abstract. El este viața care se întreabă de ce este. El este viața care descoperă ci omul pe care ea îl locuiește ar fi p-itut să nu existe deloc. Ai în față conceptul morții, imaginea bstractă. Moartea aceasta nu privește carnea ta (pentru că moartea de acolo vine, din carne), ci existența ta numărabilă.

Mai exist! Însă și o problemă a dispariției, pe care orice om și-o interiorizează atunci când ved; moartea cu odiii. E un fel de a spune. Mai precis, când senzația morții îți trece prin creier și inimă, când perinr.il și testicolele îți sunt străfulgerate de groază ca de un foc ascuțit. Ai nevoie de un exemplu, pentru că și povestea cu Năforniță n-a fost, cum ți-ai dat seama, decât un exemplu simptomatic. Tipii care se bagă în față, îi dau cu blablaul, profită

de toate privilegiile și-ți explici ție, fraierul, ce sacrificii, ce bătaie de cap, că trebuie să mai existe acolo, la vârf și oameni de bine, nu doar ticăloși…

Așa, am să-ți aduc aminte o experiență pe care cred c-ai avut-o și tu. În munți, o porțiune dificilă de traseu, înaintezi cu mina agățată de cablul ruginit, îți alunecă talpa, dar exact în momentul acela, în fracțiunea aceea de secundă, mâna ta nu se mai ținea de firul gros de sârmă, tocmai se ridicase să câștige teren. Te dezechilibrezi, simți aplecarea corpului spre stingă și acolo e prăpastia, carnea ți s-a umplut de frig și de spaimă, s-a încordat pregătită să se zdrobească de stânci. Disperarea aceea e moartea. Ca în aceeași fracțiune de secundă să reușești să prinzi cu vârful degetelor cablul rece, să te transformi într-o teribilă mandibulă mecanică de care atârnă soartea lumii întregi.

Te redresezi, îți simți pulsul în ochi și în gură, revii la adevărul pietrei șila culoarea cerului, apoi gândul tău coboară cu o enormă precauție în talpa alunecoasă, în senzația de amorțire a gleznei. Ai găsit teșitura. Ai reușit să pui piciorul unde trebuie. Ești salvat. Dar groaza încă vie din ochii tăi?

Prima problemă era una abstractă și ea venea din gândire. Cea de-a doua îți invadează mintea urcând dinspre trup. Ți-ai corporalizat moartea. Dar corpul tău rămâne în continuare elastic, proaspăt și plin de viață. Asta e porcăria și marea noastră șansă.

Ce se întâmplă însă atunci când trupul începe să îmbăărânească. Să scârțâie din încheieturi, să nu mai facă față solicitărilor, să-si simtă îngrijorat uzura, epuizarea, decrepitudinea, asta nu ți-aș putea spune. Există și această vârstă pe care până și noi va trebui s-o atingem. Și atunci boala care îți arată drumul, sensul, iremediabila lagună în care toate mișcările și nedumeririle tale se vor îneca într-o bună zi.

Ajung acum și la unele lucruri mai lumești. Mi-e dor de o schimbare de decor și mâine cred că voi pleca pe munte. Plopșor – tipul ăsta uns cu toate alifiile, pe care și tu îl cunoști, adu-ți aminte, de la ziua de naștere a lui Vlad, când cu cheful acela de pomină și amicul I. care voia să-l arunce pe amicul Brumaru de pe balcon – a pregătit o vânătoare, zice că-mi pune și mie la dispoziție o pușcă, l-a convocat și pe bătrânul Antim să ne servească de călăuză. Cred că va fi o chestie amuzantă. N-am mai părăsit de două săptămâni orașul, sunt îmbâcsit de praf și de plictiseală, trebuie să ies cumva din starea asta care te face să te gândești la ștreang. Altă dambla acum și cred că ai să râzi din nou – umblu tot timpul cu casotofonul după mine, m-am apucat de înregistrări. N-are importanță ce, vorbe să fie, dialoguri, zgomote, interjecții… Ei bine, atâta am tot ascultat casetele astea, că parcă am în cap o colivie de sticleți! Le simt foarte importante, dar încă nu știu ce să fac cu ele și aș vrea să-mi spui asta tu. Am pregătit un set de întrebări:

Scrisoarea lui Gil se oprea aici. Cu o seară mai înainte el trebuise să se culce devreme, era și prea obosit ca să-i poată explica lui Octavian cu toată claritatea ce dorea. A luat, totuși, paginile scrise cu el, în ideea, că dacă va avea timp, le va continua la cabană.

Gil e acum în încăperea pe care o împarte cu doctorul Miron Aldea. E singur. Prin fereastra deschisă pătrund înăuntru fâșâitul continuu al vântului în crengile de brad și ciripitul îndepărtat al păsărilor. Perdeaua albă de muselină se umflă și se dezumflă ca un organism viu, izbindu-si din când în când țurțurii sticloși de perete. Zgomotul pare un plesnet de bici și de fiecare dată când îl aude Gil tresare.

Urcase în cameră să se spele, să-si schimbe cămașa și pantalonii. Dar n-a mai apucat să intre în baie, n-a mai avut puterea. A văzut patul acoperit cu pătura groasă din păr de cămilă de culoarea tutunului, fața proaspăt apretată a pernei, cearceafurile albe și bine călcate și a simțit deodată nevoia să se arunce așa cum era, murdar și transpirat, peste acea întindere de virginitate.

A stat o vreme cu fața îngropată în pernă, respirând mirosul ei curat de săpun și răcoare. Nu-i era somn, dar nu s-ar mai fi dat dus de acolo. Reînviau în el marile lui momente de fericire din copilărie, serile în care, după ce făcea baie, se cuibărea în pătuțul cu așternutul proaspăt schimbat și mai ales o stare privilegiată legată de sărbătorile de iarnă, când mirosul aseptic al cearceafurilor se amesteca cu mireasma de rășină și mentol a bradului în care tatăl său montase beculețele clipitoare. Totul era cald și curat, totul era foarte aproape de sufletul lui. Își simțea pielea moale și netedă, se bucura de mătasea încă umedă a părului atingându-i ceafa și fruntea, de interiorul gurii cu gustul de răcoare al pastei de dinți, de aerul din jur în care se topise parfumul mamei spunându-i noapte bună. Toată adolescența lui a fost apoi marcată de tânjirea după aceste momente ca niște golfuri de liniște și împăcare. A crescut măcinat de o aprehensiune continuă, ambițioasă, mânat de la spate de încăpățânare și dorința de a se impune prin ceva deosebit în fața celorlalți, a fost bolnav de complexul performanței, de sentimentul că el este, va fi, în cele din urmă, un ales, un om care se va ridica deasupra mulțimii, încrederea în destinul lui de excepție nu l-a părăsit nici o clipă. S-a apucat de multe, de polo și aeromodele, de astronomie și tenis, de pictură și yoga, dar nu s-a ținut serios de nimic, n-a fost în stare, nu-si simțea vocația, a început să sufere de drama incapacității de a se dedica unei pasiuni anume. Părinții sufereau în rând cu el, cheltuiau banii, îl încurajau, îi dădeau sfaturi, erau din ce în ce mai decepționați. Deloc întâmplător, într-o seară maică-sa îi povestise – și Gil a simțit imediat cât de mult a ezitat ea înainte s-o facă – cum a fost la tăierea moțului, când el împlinise un an.

I se pusese înainte tava cu obiecte: un ciocan de jucărie, un tilou, un pieptene, o oglindă, un pahar, o cutie cu acoarele, o carte, bani etc. Numai că el nu-si alesese nici un obiect, cum se aȘteptau cei de față. Le-a atins cu curiozitate pe toate, a deschis cartea și cutia de culori, fără să le ridice de pe tavă, apoi a început să le schimbe locurile, să le amestece, până când s-a plictisit și le-a întors tuturor spatele. Luliana, nașa lui, nu s-a putut abține și i-a șoptit maică-si în ureche: „Băiatul ăsta n-o să știe niciodată ce vrea. Nimic n-o să-i placă și n-o să-l mulțumească. Tot timpul o să viseze cai verzi pe pereți. Vai de săraca nevastă-sa!... „

Gil își aduce aminte cu o perfectă claritate seara în care mama sa îi povestise despre cele întâmplate la tăierea moțului. Se aflau în bucătărie, o iarnă umedă și fără zăpadă, mama trebăluia deasupra cratițslor de pe aragaz, el stătea pe un scaun și-si privea pantofii înnoroiți, se gândea la o colegă de clasă pe care o simpatiza, dar cu cire se certase prostește și nu mai era nimic de făcut, urmărea o muscă mire ce înainta grăbită prin defileul dintre cele două bucăți de linoleum, aștepta să i se apropie de picior și s-o calce. Apoi, deodată, cufundat în mirosul acela proaspăt și sufocant al pernei, capul i se umple de imagini fără nici o noimă: nașa luliana ridicându-si fusta să-i arate cuiva – poate mamei sale – o vânătaie de p? Coapsă și chilotul ei roz, portjartierul transparent, pielea înfricoșător de albi cu puncte de frig de deasupra ciorapului; o bicicletă ce se izbește cu zgomot de fiare de asfalt și el, care vede un întuneric galben, are senzația că-i sar ochii din cap, apoi se trezește din leșin în brațele unui băiat care-l strânsese în joacă de gât; buzele vinete, arse de febră, ale bunicii Măria și proteza ei din paharul cu apă; o femeie cu sânii goi, mirciți de aureole miri, aproape negre, spălându-se în lighean, într-o curte din nu știu ce sat; valurile mării izbindu-se de hoitul unui câine cu burta crăpată și intestinele albite de spumă; capul tumefiat al unui matociclist mort în mijlocul străzii; palmele roșii ale bunicului trăgând de picioare vițelul pe cale de a se naște; o giini fără cip z'oitându-se în țarină; o fetiță care face pipi ciucită în fața lui și privindu-si cu interes cuta sexului; apoi mâinile lui bâjbâind prin întunecimea unei case în care miroase a șoareci, un dinte care i se rupe cu zgomot într-o coajă de pâine, o palmă cu pielea zdrelită pe terenul d; zgură, o unghie desprinsă de deget, pe care cineva, poite Vlad, i-o smulge cu dinții pe valea unui râu înghețat, un morman de zăpadă în cire el se aruncă cu capul înainte râzând...

Simțea că se sufocă, mintea i se umpluse de imagini atroce. S-a răsucitcu o mișcare bruscă pe spate și a întins o mână spre buzunarul rucsacului de Ungi noptieră. Și-a adus aminte de scrisoare, a simțit nevoia s-o revadă. Acum paginile abia citite i-au rămas împrăștiate pe piept, se ridică și foșnesc în ritmul respirației.

Gil are ochii deschiși. Și-a pus mâinile sub cap și privește tavanul străbătut de fulgerele fine ale crăpăturilor ce par să se pască exact în punctul de unde coboară, perpendiculară pe picioarele lui, tija metalică a lustrei. Privește tavanul, pentru că în momentul ăsta tavanul se află deasupra capului său. Dacă s-ar fi găsit afară, întins în iarbă sau culcat pe o bancă de pe terasă, probabil că el ar fi privit cerul sau norii. S-ar fi gândit cu siguranță la ceva. Acum ar putea încerca să se gândească la cauzele care au provocat crăpăturile. Nu o face, dar nici liniștea pe care ar trebui să i-o aducă contemplarea tavanului nu se face simțită. Crăpăturile sunt în el. Cu el s-a întâmplat ceva. Nu degeaba n-a intrat nici până acum în baie, nu degeaba stă trântit în pat și se uită în bagdadie. E tulburat, e surprins și-i e ciudă. Gândul și ochii i-au rămas și lui la Ioana. Cu el s-a petrecut ceva, cu el cel dinăuntru, cu natura lui interioară. Pentru schimbarea care s-a produs acolo trupul lui pare strimt, neîncăpător. La asta ar trebui să se gândească. La faptul că imaginea lui despre sine începe să devină cu totul alta. La faptul că șinele nu e ceva material pe care să poți pune mâna. Ce este el, de fapt? E un fel de statuie interioară, la cheremul tuturor intemperiilor sentimentale, ce crește și se schimbă neîncetat. Sau nu, poate că el este un caier de vată de zahăr, lipicios și rotitor, adăugându-si mereu noi și noi straturi de experiență. Dar el ar mai trebui să se gândească și la lupta continuă care se dă în fiecare om între ceea ce e al tău și în afară și ceea ce e al tău și înăuntru. Pentru că tu ești o ființă duplicitară. Una arăți și alta simți. Râzi pentru că așa îți cere momentul, dar tu ești trist. Te ascunzi, îți pui masca. Viața întreagă poate fi până la urmă o continuă grijă de a te ascunde de ceilalți, de a te arăta mai tare decât în realitatea ta intimă. Te ascunzi pentru a păcăli. Vorbești pentru a minți. Cineva a spus că limbajul i-a fost dat omului pentru a reuși să-si ascundă, gândurile. Ciudat e însă că tu vrei să-ți ascunzi în egală măsură și durerile și bucuriile. Ți-e rușine de ele sau acestea sunt lucruri atât de complicate incit nu le poți descrie sau ți se pare inutil să le afirmi? Ceva e cert: oricât ai căuta, nu-ți poți regăsi cu adevărat în memorie nici durerea, nici bucuria. Natura ne-a zămislit în așa fel încât să vrem tot timpul să mergem mai departe. Egoismul și masochismul nostru ne-ar fi distrus. Mereu am fi fost în stare să ne întoarcem la cele mai groaznice dureri păstrate ca niște odoare într-un ascunziș al nostru și să le repetăm până la epuizare. Noroc cu uitarea. Omul are nevoie tot timpul de alte dureri și alte bucurii. Omul e o [fiir. Ta deschisă înainte, îi e foame -să trăiască, îi e foame de'altceva. Se bucură când face descoperiri.

Dar cât d; bine știe femeia asta c; i se îatâmplă, c; renghiuri îi joaca propria-i făptură revoltată? Se întreabă acum Gil și se întinde pe burtă, cu fața iarăși îngropată în pernă. Știe, e speriată că știe prea bine, asta se vede imediat, asta simți. Vocea și ochii ei îți spun totul, încerci să-i stârnești

interesul și te vezi măsurat de sus și până jos de ochii unei femei descumpănite, neho-tărâte, dar o fem; ie care știe că n-are scăpare și nu vrea să greșească. Cunoaște prețul unei aventuri la jumătatea vieții. Și apoi, la cei 35 de ani pe care-i are, o femeie ca Ioana și-a învățat natura pe de rost. Trebuie, fără îndoială, să-si fi dat seama că misterul trupului ei a devenit și mii ațâțător, ca un fruct dat în pârg și care, necules la timp…

Lui Gil comparația asta nu-i place. O lasă în suspensie și-si spune că, totuși, el are dreptate să gândească așa pentru că tinerețea e o dimensiune exactă și superficială, inconștientă și prea sigură de sine. Când ești tânăr, totul e clar, totul e viu în tine, o etalare în plină lumină. Ce-ar putea să ascundă trupul unei adolescente? Pe când în cazul vârstei mature se poate vorbi despre o magie a pielii și a cârnii în care primele semne ale declinului sunt în același timp vizibile și invizibile. Tot ceea ce pare o prevestire a ofilirii și de fapt nu este, tot ceea ce aruncă asupra ființei din fața ta voalul organic al incertitudinii provoacă. Și Gil descoperă mii departe ci presimțirea crepusculului într-o natură feminină de o asemenea frumusețe îi înnebunește pe bărbați și declanșează în ei un sentiment orb, agonal, aproape absurd. Apoi el încearcă să aprofundeze situația, simte nevoia să meargă până în pânzele albe.

Ai întâlnit o femâie superba și foarte nefericită care trebuie salvată, ar fi nedemn să n-o faci, plus ci te atrage această aventură de lungă durată care te-ar putea în cele din urmă ucide. Dar simți că femeia asta îți place prea mult, n-ai dreptul s-o lași să cadă. Trebuie s-o determini să rămână mai departe în picioare, la fel de mândră, mai vie decât până acum și fericită, în sfârșit, fericită. Nu e nevoie să-i spui toate acestea, trebuie doar să-i arăți că o iubești. Ea e în stare să părăsească totul, ca în adolescență, când, dacă te-ar fi cunoscut, ar fi fugit cu tine de acasă. Tu trebuie să-i dai încredere. Daci ea ți se aruncă acum orbește în brațe, n-o face decât sub impulsul unei ultime iubiri. Ți se dăruiește cu patimi, te sufoca cu dragostea ei, nu poate pierde această ultimi șansă care și-i izbiveasci viața pierdută până acum în zadar. Până și tu, cel cire la început ai vrut s-o salvezi din orgoliu, ești îmbătat de elanurile ei, ai impresia că nu mii poți fără ea, îi stârn; Ui dorințele, îi întreții disperarea pasională, devii tandru, patima? Iresponsabil, ești mândru de victorie, poate că pentru ea ți-ai părăsit familia, dar ai de ce să trăiești o vreme cu convingerea că n-ai greșit. Și timpul trece, gesturile miraculoase de fltădată intră în obișnuit, vântul călduț al plictiselii, oboseala fiecărei zile, condițiile meschine ale traiului. Locuiți împreună într-o garnsonieră care nu vă mai ajunge, începeți să vă incomodați reciproc, ea a descoperit că tu sforăi, nu te speli în fiecare seară pe dinți și-ți arunci cămășile murdare pe unde apuci, nu-ți face nici un reproș din asta, dar ți-o spune, iar tu, în ce te privește, lucrurile stau cu mult mai rău, pentru că dimineața ți-o arată pe femeia din fața ta cu pielea uscată, cu ochii

umflați de somn și obrazul boțit, cu gâtul acoperit de riduri ce nu mai pot fi ascunse. Degeaba pierde ea tot mai mult timp în fața oglinzii, ungându-si fața cu tot soiul de loțiuni și emulsii, degeaba ședința săptămânală la cabinetul de cosmetică, spumantele și sărurile de baie, rujurile, fardurile și rimelul, oja transparentă depusă pe unghii, culorile adolescentine ale bluzelor sau fustele crăpate care arată oricui picioarele ei încă frumoase, nimic nu se mai poate întoarce înapoi, te-ai lăsat fascinat de o femeie frumoasă, provocatoare și nefericită, nu te-a interesat trecutul ei, n-ai știut ce vrei de fapt de la ea și tu și ea ați traversat o ultimă criză, totul a fost o aventură prostească, plăcută, inutilă, o aventură egoistă și dureroasă, prea dureroasă și prea lipsită de sens…

Gil se oprește deodată, ca și cum până atunci ar fi visat, în fațacuvântului sens. A sărit în picioare, vede că e târziu, a început să se întunece. Se uită la paginile scrisorii împrăștiate pe jos, la covorul verde de sub picioare, pe care au rămas urme de noroi, la obiectele din jur, catifelate de întuneric și pe moment pare să nu înțeleagă de ce se află acolo. Lucrurile încep să-i fugă de sub ochi ca într-o centrifugare, nu mai găsește cuvintele cu care să le oprească, își repetă fără nici un rost un fel de melodie absurdă, sens, consens, condens, nonsens, îi vine să râdă de grotescul sonor al acestei înlănțuiri, pe care o lălăie în continuare ca un oligofren și asta până când timpanul îi e cutremurat de plesnetul sec al perdelei izbite de perete, un fel de șfichiuială de bici, o lovitură scurtă, șuierătoare, lăsând o dungă roșie de lumină în aerul din jur.

Trecuse destulă vreme, mai bine de un an, de când el reușise,] n sfârșit, să prir. Dă orașul. Participase la concurs, norocul i-a sur's, poate că și doctorul Gavrea, cunoștința lui de la direcția sanitară, avusese un cuvânt greu de spus, nu știa, nici n-ar fi vrut să deschidă discuția, Givrea era un om discret și onest, cel puțin așa îl știa lumsa, bătrânul îl felicitase cu simplitate, înțelegea și el ce înseamnă să scapi de calvarul navetei, Gavrea însuși cunoscuse în tinerețe aerul leșios și hipnotic al trenurilor de la ora 6 dimineața, așa că ei s-au întâlnit în. Continuare la fel de rar și au biut de fiecare dată vin de Segarcea în aceeași cârciumioară de la marginea orașului, discutând aproape aceleași lucruri, des-părțindu-se amețiți, cuprinși de efuziune și făcându-si promisiunea că din ziua aceea încolo ss vor vedea mii des, ceea cs nu se în-tâmpla, pentru că Miron se simțea tot mai legat de viața grupului și tot mai atras de Ioana, dar asta nu putea să-i mărturisească lui Gavrea, se pomenea după o vrem; primind un telefon, bătrânul îl certa prietenește, el își cerea repede scuze, explicând printre bâlbâieli cit a fost de ocupat, stabileau în cele din urmă o nouă întâlnire, apoi lucrurile erau absorbite în aceeași mișcare de coagulare, în aceeași vibrație bolnavă, iscată de dorința de a fi mereu în preajma soției lui Casian Jighira.

Scăpase prin urmare de navetă și parcă trăia altă viață. Toateobișnuințele date pest cap, își modificase programul de somn, până și felul de a se îmbrăca. Erau și lucruri care n-aveau nici o legătură cu Ioana, de exemplu exigențele serviciului și mărunțișurile cotidiene ale vieyii pe care le văzuse deodată destructurân-du-se, negându-si natura, refuzând să se alcătuiască într-un nou ritm. De peste tot, din jurul lui, țâșneau dezordinea, imprevizibilul, nimic nu mai era sigur, orele se scurgeau mai sălcii și mai colțuroase, sala de așteptare a cabinetului său din incinta întreprinderii era mereu înțesată de lume. O lume grăbită, iritată, nemulțumită, murdară, plină de boli și epuizată de oboseală, oameni nerăbdători care păreau să vină la el ca la un dușman potențial, ca la un privilegiat al sorții, posibilul vinovat de ceea ce li se întâmplase și de viața pe care o duceau. Nu-i înțelegea, aproape ca nu-i putea suferi. Le simțea agresivitatea abia ascunsă, le vedea fețele cenușii, scofâlcite, abrutizate de lipsuri și muncă și înțelegea că, spre deosebire de locuitorii satului pe care-l părăsise după concurs, angajații fabricii de șuruburi sufereau cu toții de un fel de sălbăticie a civilizației, rezultat al vieții promiscue de cartier și al imenselor hale mizere și friguroase în care roboteau câte 8 ore pe zi.

Doctorul Miron Aldea încerca să fie un om sobru, amabil cu pacienții, atent și îndatoritor, calm și sigur de sine, dar modul acesta de a se purta reprezenta de fapt o imagine a sa de serviciu, o mască și un înveliș de zale pe care le arbora în fiecare dimineața ca să reziste mai bine. N-ar fi putut să spună că-i părea rău, în fond orașul își avea și multele lui avantaje, nu regreta viața molcomă de la dispensarul din Felder, cu diminețile lui de plictiseală și ziare aruncate pe birou, de așteptare și moțăiala pe scaun. Și; totuși, deși trecuse atâta timp, el încă nu se putuse dezobișnui. Toată ființa lui rămăsese marcată de un fel de nostalgie, de o secretă nemulțumire. Tânjea, cu toate că i se părea nedemn s-o recunoască, după mai vechiul mers al timpului, se gândea la Janos-bacsi așteptându-l cu șareta la gară, la planturoasa soră jyfatilda întâmpinându-l cu cafeaua aburindă în veșnic însorita încăpere a dispensarului cu un perete-fereastră prin care se vedea biserica săsească și noul sediu al miliției, și-i amintea fără nici un rost pe Haffner, pastorul protestant și pe loniță, sergentul, navetist ca și el, cu ținuta lui milităroasă și îndatoritoare de câte ori se întâlneau în tren. Se obișnuise prea mult cu încetineala și precizia vieții sale de medic de țară, ritmul ei deprins mai întâi în satul de munte vrâncean, unde-l cunoscuse pe Vlad, îi intrase în sânge. Uneori, când se trezea dimineața, descoperea în el vechea teamă, neliniștea că s-a sculat prea târziu, că trebuie să se grăbească să prindă trenul, dar să apuce mai înainte să se bărbierească și să facă un duș. Nu era vorba numai despre asta, de starea febrilă și stenică oi punea sângele în mișcare, ci și de promisiunea unui soi de liniște de care el avea absolută nevoie înainte de a se

transforma într-o persoană oficială, importantă. Era vorba de zumzetul vocilor, de sporovăială profesoarelor și zgomotul acelor de tricotat mișcându-se aprcape singure, de absență și legănare, de ziarul deschis inutil pe genunchi, de o posibilă discuție în dorul lelii cu una dintre tovarășele de compartiment, de starea de totală nepăsare în care călătorea până în gara Felder. Apoi orele de dispensar, cele câteva babe care-l căutau să-i explice că le dor șalele sau inima și și-au pus deoparte grâu pentru colivă, bătrânii suferinzi de stomac sau vezică care nu-l ascultau dar întrebau dacă e bun cutare leac știut de ei, așa că degeaba le mai prescria medicamente, copiii și bolile lor infantile, variolă, pojar, malformații de creștere, câte un drum la școală pentru controlul medical preventiv, diminețile treceau leneșe și monotone, iar după-amiaza începeau „urgențele”, toată lumea îl căuta, toți aveau nevoie de el: ba doctorul veterinar, ba directorul școlii, ba contabilul Marțiș de la Ocolul silvic, ba plutonierul Nistor, șeful de post. Toți îi căutau compania, îl anunțau dina->nte când și unde va fi nevoie de el „pentru o intervenție chirurgicală urgentă”, cum formulase odată memorabil chiar șeful de Post. Peste tot se benchetuia, se dansa, se încingeau strașnice partide de biliard, de remi și de cărți. Toți erau de acord că fără doctor nu se putea. Reușiseră să-l corupă. Dar și aceasta era o veselie liniștită, patriarhală, lipsită de obligații, epurată de orice crispări. Participa la chefurile lor doar atunci când avea dispoziție și de fiecare dată sfârșea prin a se lăsa molipsit de veselia lor sănătoasă, destinsă. Adevărul era că se învățase prea mult cu lânce-zeala dimineților de dispensar și cu euforia chefurilor nocturne, cu țăcănitul adormitor al roților de tren și lenea cu care locomotiva se târa de la o haltă la alta, cu arcurile moi ale șaretei trecând peste hârtoapele drumului și băltoacele mocirloase de după ploaie, cu mirosul de iarbă proaspăt cosită și miriștile acoperite de brumă. De aceea acum viața numai și numai la oraș i se părea seacă, sterilă și mult mai plină de insatisfacții. Chiar dacă sala de așteptare a cabinetului său era tot timpul plină de lume și avea ocazia să se confrunte cu o mulțime de cazuri, sentimentul că el face mai puțin decât înainte nu-l părăsea nici o clipă. Se simțea mult mai puțin util. Stătea mai tot timpul pe scaun, punea întrebări, scria fișe, rețete, trimiteri la policlinică, dădea concedii medicale. Devenise un fel de conțopist. N-avea vreme să-i consulte pe toți pe îndelete și prefera să rezolve aproape totul prin recomandări către medicul specialist. De cele mai multe ori chiar pacienții, neîncrezători și obraznici, îi cereau asta și el se conforma. Nu mai punea mare preț pe menirea lui, ambiția de a se realiza profesional îl părăsea, poate nici n-o avusese vreodată. Mai ales, după ce, speriat de câteva insuccese – un bolnav îi murise pe masa de operație – renunțase la postul de chirurg ocupat prin concurs și optase pentru condiția medicului de circă, nu-i mai păsa deloc de prestigiul lui. Devenise și mai superficial. Nu mai avea răbdare, nu-si mai

dădea interesul, se abonase la câteva reviste străine de medicină pe care mai mult le răsfoia, nu mai avea nici timp. Nici chef de ele, deși mizase pe noua lui condiție ca pe o șansă % de a se lua în serios, voia să se pună pe treabă și să se specializeze în neurologie, numai că după-amiezile sale de orășean deveneau tot mai anoste, tot mai cenușii, citea ce citea, își lua note, studia planșele cu nervi și circumvoluțiuni și deodată simțea că nu mai poate, că-i țiuie urechile și-i amorțește fruntea, trebuia să iasă undeva să mai schimbe locul și aerul și nu prea avea unde, descoperea cu stupoare că și el e un om care nu poate suferi singură- > tatea.

Așa a început Miron să frecventeze cu asiduitate grupul, să devină unul dintre cei mai activi factori ai lui de coeziune, amicul și calul de bătaie al tuturor, un fel de caraghios simpatic pe care-l puteai lua oricând la mijloc. Dar el avea prea multă nevoie de vitalitatea lor snoabă pentru a-si putea permite să se supere, el trebuia să uite, să se prostească, să se amestece în pasta lor strălucitoare și cosmopolită, să aibă siguranța că în orice clipă există și pentru el un liman de nepăsare și abandon. Și foarte repede interesul său pentru Ioana – încă de când a văzut-o a știut că și-ar dori teribil de mult o astfel de nevastă – s-a preschimbat în pasiune, într-o patimă devoratoare, împotriva căreia încerca zadarnic să lupte, sensibilitatea îl biruise, nu mai putea gândi decât în funcție de vraja acestei femei, vedea tot mai mult că e pierdut, că e pe cale să devină o marionetă ridicolă, că tot ceea ce reușise să construiască în el de-a lungul timpului cu atâta trudă – răceala și impasibilitatea specifice meseriei – se va dărâma în curând ca un castel din cărți de joc.

Căzuse în patima Ioanei, așa cum unii cad în patima alcoolului și nu se mai pot opri, în ciuda oricăror eforturi de vindecare. Până și micul său sistem moral de primă urgență fusese dat peste cap, nu-i mai păsa de gura lumii, puțin îl mai interesa codul demnității masculine, cu toate vanitățile lui, care i se păreau stupide și medievale. Ar fi acceptat să devină un sclav, un servitor al Ioanei. Era în stare să se bată pentru a ajunge la condiția asta. Devenise un tip de o suspiciune ieșită din comun, reacționa la cel mai mic stimul, intimitatea lui era mereu cutremurată de seisme, devenise un arici mereu în stare de alarmă, gata să se apere și să bată în retragere pentru a-si păstra privilegiul de a fi în apropierea ei. Înnebunea, o lua razna, trecuse într-o altă stare de agregare a sufletului, se pomenea dăruit cu o altă identitate. Știa bine că orics psihiatru l-ar fi considerat un caz patologic, recomandându-i lungi perioade de sanatoriu la Vatra Dornei sau Predeal. Dar își bătea joc de un atare diagnostic, ce mai conta nevroza lui erotică într-o lume nevrozată din naștere, bolnavă până la ultimul om, într-o lume suferind de prostituție, minciună, delațiune și obrăznicie, într-o lume de paie și mucava, derutată, hrăpăreață, cinică și perfidă, amărâtă și puțind de orgolii mărunte, speriată și gata să-si scape

pielea prin orice mijloc, umilă și bezmetică în abulia ei provincială, exaltată și hilară, parvenita și roasă de sărăcie, destrăbălată și cruntă, incoerentă ca un coșmar. „Ce mai contează asta, domnule Gavrea?” îl 'eba el râzând pe mai bătrânul său prieten, pus în temă cu toate rământările sale sentimentale și ridica paharul de vin în dreptul >chilor pentru a cerceta în sticla aurie imaginea deformată catop-lc a feței sale late, inexpresive și prevăzută cu niște ochelari cu „ame enorme, ca de scafandru.

Aceeași senzație de deformare îl încearcă și acum. Pădurea i iată, violetă și aburită de depărtare, întunecată ca o foaie uzată de indigo, pare a-si curba în sus marginile din dreapta și din stingă, atacând cu bizara ei geometrie flancurile culmilor învecinate, Q pădure ca o imagine zărită într-o oglindă convexă. Impresia asta îl locuiește mult timp, până când, nemaisuportând-o, se ridică de pe banca rece a verandei și face câțiva pași.

Nu mai putuse îndura penibilul situației și, înainte ca furia lui față de Casian, care le juca tuturor o farsă grosolană, să prindă contur, a deschis ușa și a ieșit. O așteptase atât de mult pe Ioana, fusese și el atât de șocat de apariția ei, că o vreme i-ar fi făcut rău s-o vadă participând cu seriozitate la spectacolul înscenat de fostul fotbalist. Se așezase pe bancă într-o doară, pentru că n-avea altceva de făcut. Știa că supușenia lui Jighira se va transforma la un moment dat în circ și n-ar fi vrut să fie de față, i-ar fi fost imposibil să se mai stăpânească.

~ i-: i -i j„

Era în stare să-l strângă pe irnuUJJUS1U11 oci o^ *uu* u„r. _ _ becii de gât. Pe imbecilul de Jighira, dar și pe Plopșor, un biet nomenclaturist de mina a doua, cu aere de aiatolah, gândindu-se la el, la Miron, ca la un dobitoc, altfel de ce să vadă în persoana lui o partidă numai bună pentru fandosită de Anda?

S-a enervat, se revoltă și-i e rușine, pentru că revolta lui e inutilă. Dacăel ar intra acum în cabană și ar sări cu mâinile la gâtul de taur al antrenorului, toată lumea ar râde, n-ar înțelege nimic. El e oricum în ochii lor o persoană amuzantă și neputincioasă. „Suntem ce sunt opțiunile noastre”, își spune el în gând și descoperă că are în față cărarea ce duce spre pârâiașul din vale. Lumina a scăzut. Se apropie seara și cerul pare să coboare tot mai mult. Dar Miron se gândește că până la tufele de alun de pe mal nu-i o distanță prea mare și picioarele i se mișcă deja în josul potecii. Mersul îl poate liniști, îl liniștește, își cunoaște obișnuințele.

Cu toate că intenția lui e alta și intenția asta îi arată cât poate fi deaiurea în tot ce face. A văzut în vale tufele, și-a adus aminte că la urcare, trecând pe lângă mănunchiurile lor bogate, Ioana a strigat bucuroasă „uite, ce de alune!”, dar ei cu toții erau prea dornici să ajungă sus și nimeni nu s-a oprit, așa că această remarcă, deși auzită poate de toată lumea, rămăsese fără ecou și

nici ea nu mai spusese mai târziu ceva, uitase probabil, ca orice femeie care se entuziasmează repede de orice nimic.

Un buzunar cu alune ca să-i facă ei o plăcere. Trebuia să se miște repede, până nu se lăsa întunericul. Așa că el întinde pasul, coboară precipitat. Merge și tremură de frig. Vântul care s-a întețit tot timpul de la sosirea lor trece prin împletitura puloverului

— JUî^tif» întețit tot timpul de la sosirea lor trece prin impicmuia punjv~* – gros de lină și îi preschimbă cămașa într-o folie rece de hârtie pânzată. Asta e senzația care-l locuiește acum. Curgerea îngheP tată a vântului îl neliniștește. Aerul vâjâie impetuos prin iarbă ca -ntr-o scenă de film japonez, unde samuraii stau gata de înfruntare cu săbiile scoase. Nu reușește să-si înțeleagă neliniștea, i ce' dacă se schimbă vremea, apoi își aduce aminte de vânătoarea He rnâine> se întreabă ce se va întâmpla, dacă ea va mai avea loc sau nu și nu-si dă încă seama că a început să fulguie.

Ninge rar, cad și picuri de ploaie, ceva nesigur, ploaie amestecată cu fulgi de zăpadă, în fața lui e porțiunea mocirloasă a pârâului, lapovița pare și mai deasă acolo în vale. Dar el trece peste bolovanii aruncați anume în apă, îi va duce Ioanei un pumn de alune, nu numai ei, ci tuturor femeilor, e mai prudent așa, a ajuns pe malul celălalt și vede iarba, vede aerul neguros ciuruit de rafale umede, vede pajiștea din fața lui, stropii de ploaie înghețată, stratul subțire și alb de zăpadă. Tresare îngrijorat. Parcă abia acum s-ar fi trezit, tresare, dar nu din cauza ninsorii. Umezeala, iarba aceea năpădită de întuneric, tufele fantomatice din față îi spun că ar fi trebuit să aibă asupra lui o lanternă.

Își uită frisonul de teamă, începe să culeagă alune, trebuie să se miște repede. Le smulge de pe ramuri cu nerăbdare, câte trei sau câte patru la un loc, cu sticlirea lor aurie și tecile lor zimțate și dizgrațioase. Și le vâră în buzunarele pantalonilor, își împinge partea de jos a puloverului sub curea, mina înghețată și udă și le lasă să cadă prin despicătura gâtului, le percepe țepoase pe piept și pe burtă, inconfortul senzației, dar asta parcă-i aduce un soi de euforie. Le înhață cu furie, sunt multe, enorm de multe, ai putea să saturi cu ele un sat întreg. Abia le mai vede, mai degrabă le dibuiește cu degetele, o lăcomie, o aviditate pe care nu și-o știa...

Dar se întunecă tot mai tare. Lumina scade cu repeziciune și este evident că fenomenul acesta nu înseamnă o reducere naturală a vizibilității cauzate de acest moment al zilei, al anotimpului. Cerul s-a burdușit de nori grei și atât de deși că par să formeze o singură mare întindere de aluat cenușiu care se umflă. Miron e tulburat de ceea ce se întâmpla, niciodată nu i-au plăcut astfel de transformări meteorologice, faptul că ziua agonizează, se stinge înainte de consumarea firească a drumului soarelui pe cer. El smulge în continuare alunele de pe crengi, parcă nu se mai poate opri și le îndeasă în burta

puloverului. E încordat ca un arc, graba care-l împinge de la spate. Apoi o clipă de ezitare, inima-i stă în loc! A descoperit ceva straniu, un amănunt bizar, nu mare lucru și totuși ceva important: ziua aceea era chiar ziua echinocțiului, 22 septembrie, un moment al anului în care lumina și întunericul devin egale, cum învățase la școală. Balanța care cântărește ziua și noaptea își echilibrează pentru scurtă vreme brațele, vara și toamna rămân în cumpănă, care pe care, sus în mecanica gânditoare a cerurilor se petrece ceva de care nimeni nu știe, de care nimeni nu ține seama. Balanța se înclină într-o parte, dar pentru foarte mulți oameni asta nu înseamnă nimic, cine să mai dea importanță acestei modificări imperceptibile, când în aer încă nu se presimte nimic amenințător, e încă soare, e cald, se poate încă umbla în cămașă, plouă ca vara sau bate un vânt moale simpatic, pe malul mării încă se mai face plajă, iarba e încă verde printre blocuri. Ce dacă frunzele copacilor au început să pălească și zilele devin tot mai scurte? Oamenii au alte griji, ei au alte preocupări, ei nu sunt meteorologi de profesie, așa incit 22 septembrie e pentru foarte multă lume o zi obișnuită în calendar, mai puțin importantă decât o zi de duminică,

0 zi care se măsoară ca și celelalte prin muncă, necazuri, plictiseală, grabă, veselie, bani, dragoste, așteptare, speranță și moarte. Nimeni nu simte nevoia să devină mai solemn, mai responsabil, să se operească o clipă și să-si tragă sufletul, nimeni nu se miră, nu-si schimbă obiceiurile, viața merge înainte, oamenii își târâie mai departe picioarele pe străzi, mâinile lor se mișcă cu aceeași îndărătnicie, capetele lor sunt chinuite de aceleași gânduri, oamenii au tot timpul alte griji. Miron însuși își avea în momentul acela alte griji. Ceea ce făcea el acolo, biciuit de rafalele vântului care-i arunca zăpada și ploaia în față și pe sub gulerul cămășii, era să se dedea unei îndeletniciri de un caraghioslâc nebun, își dădea seama de asta, dar continua să culeagă alune, era o pedeapsă pe care singur și-o impusese. Se zgâriase în crengi, simțea pe pielea de pe dosul palmelor usturimi, îl dureau brațele, îi înghețase gâtul. Se zorea și din când în când întorcea capul înapoi spre cabană. Aproape toate ferestrele erau luminate și asta îi aducea un sentiment de liniște. Se simțea aproape de ai lui – care ai lui, de fapt?

— Se simțea în siguranță ca un fricos care nu știe să înoate și a intrat în mare înaintând doar atât cât să nu piardă pământul de sub picioare. Dar începuse să nu mai vadă deloc, nu mai avea nici un rost și apoi unde să mai pună atâtea alune?

Se oprește din cules, își scutură mâinile înghețate. E ud până la piele. Ploaia amestecată cu zăpadă îi biciuiește obrajii. Apa

1 se scurge din păr. Îl dor genunchii. Apoi, din vâjâitul acela Continuu el începe să audă vântul în frunze și plesnetul zăpezii în iarbă, el aude frunzișurile, acele de brad, ramurile, tufișurile izbindu-se unele de altele, aude

foșnetul, pocnetul, fâșâitul... Și mintea lui încremenește deodată în loc, pentru că foșnetele, fâșâiturile, trosnetele de crengi uscate pe care le deslușește nu sunt ale vântului în tufele de alun, nu aparțin pădurii, ele sunt altceva, sunt semnele unei prezențe vii! Cineva sau ceva, un om sau o jivină, o creatură în stare să umble, o pasăre mare și stângace sau un păianjen enorm cu ochii bulbucați se află acolo, în apropierea sa, în spatele tufelor. Prin șuierul vântului lui i se pare că distinge nâriă și răsufletul greoi al acelei lighioane obosite, ba chiar și un fel de mormăială împăcată, un bodogănit înfundat de făptură rnare și grea care se simte singură, își vede de treabă, n-a perceput încă mirosul de om, pentru că vântul bate din alte direcție, pentru că omul tace, își ține respirația, a înghețat de frică și omul acela e chiar el, Miron Aldea, un bărbat cu mâinile goale, n-are asupra lui nici măcar un briceag, nici măcar o cutie de chibrituri, o bâtă sau o joardă cât de mică, pe care, dacă nu i-ar lipsi curajul, ar putea-o culege imediat de pe jos.

Miron a încremenit acolo, una cu întunericul, o umbră vie, cu urechea ciulită ca în fața unei primejdii de moarte. Simte că-i crapă inima de frică și nici nu știe cum de are îndrăzneala să ridice mai întâi un picior, apoi pe celălalt, înaintând spre pârâiaș cu spatele, cu umerii făcuți arc, cu ochii sfredelind bezna din față în care nu deslușește decât tufișuri țepoase și umbrele legănate cu furie ale alunilor, petele albicioase ale unor trunchiuri putregăite la marginea pădurii. Calcă cu o enormă grijă, ca în apropierea unui dușman care stă cu degetul pe trăgaci și i se pare că picioarele lui fac un zgomot infernal, mai slab totuși decât mersul greoi al necunoscutului din întuneric, care se apropie, vine spre el, gata să-si scoată colții sau ghearele.

Sângele îi pulsează în pupile, în tâmple și-n unghii. A reușit să se îndepărteze câțiva metri, retrăgându-se ca un rac, bocancii lui se așază în iarba înălbită de zăpadă cu nesfârșita precauție și toată carnea lui e atât de înspăimântată, că pe negândite prudența lui se năruie și mintea cedează inițiativa viscerelor. Se întoarce cu fața spre pârâiaș și o rupe la fugă. Aleargă mâncând pământul, bocancii i se înfundă în noroi, alunecă, dă ca un bezmetic din mâini. Acum ninsoarea îl bate din spate, vântul pare să-l împingă la deal. A început să urce, fuge îngenuncheat, gâfâie, tușește, simte că picioarele nu-l mai țin. Și, totuși, el încearcă ă păstreze ritmul, nici nu se gândește să se uite înapoi, să vadă oacă nu-l urmărește cineva, în el a intrat o spaimă atavică, in- itrolabilă. Se împiedică și cade, se ridică și pornește din nou, igățându-se de tufele ds afin și de smocurile înalte de iarbă, sim-d că puloverul i-a ieșit din pantaloni și alunele îi curg pe jos, &>r ce importanță mai are asta, totul e să ajungă cât mai repede» a cabană!

Are în față acoperișul profilat pe cer, luminile, ferestrele luminate, e aproape, dar abia mai respiră, îi tremură pulpele, îl doare splina, nu mai poate,

ar vrea să urle că nu mai poate. Deși e salvat. Salvat de ce? Nu mai aleargă, merge, abia se mai târâie. Și brusc își dă seama cât e de ridicol, cât va fi de ridicol în momentul când va intra înăuntru. Toți vor râde de el văzându-l în ce hal arată. Până și pe față are noroi. Și ce-o să le spună? Adevărul. Care adevăr? Cum care? Păi, el s-a speriat de... El a vrut să... Ieșise să ia aer și... Ce să le spună, povești cu urși? Pentru că dacă lui i-a fost teamă de ceva, atunci de asta i-a fost, să nu fie acolo vreun urs. Dar de ce nu și un mistreț sau o vulpe? Vulpe, pe naiba, parcă vulpea calcă atât de greu! Vulpea e o jivină agilă și șireată și toamna vulpile din câte știe el, vulpile... Apoi bocancul i se izbește într-un bolovan sau într-un mușuroi sau în Dumnezeu mai știe ce – până la veranda cabanei dacă mai sunt zece metri – și uite-l întinzându-se cât e de lung în iarbă, cu obrazul în mâzga scârboasă a zăpezii, cu mâinile alunecându-i în față și rămânând nemișcate, înfipte în noroi ca niște aripi moarte, uite-l căzut la pământ și respirând din ce în ce mai liniștit, mai împăcat, și pulsul care i se retrage din glezne în inimă, în plămâni și în inimă, în miezul ascuns al cărnii lui de erou care ar vrea să doarmă, să doarmă...

Petrecerea a început. Este o armosferă veselă, însuflețită, plină de vorbeși gesturi, dar și cu neașteptate momente de tăcere. Se fumează pe rupte, încăperea s-a învăluit în fum și, de câte ori afară se întețesc rafalele vântului, pânza albăstrie de deasi pra mesei tremură și ea, convulsionată, dovadă că pereții de lemn ai construcției, ușa și cercevelele ferestrelor comunică prin invizibile interstiții cu exteriorul.

George are mâinile murdare de motorină. A cărat câteva brațe bune de lemne, a terminat de aprins focurile, din canadiana lui udă ies aburi, noroiul i se usucă pe bocanci. Abia a venit de afară și acum stă aplecat în fața ușii deschise a sobei de teracotă și scormonește în jar. Fața lui înroșită de dogoare are în ea ceva diavolesc, nepământean. Părul încărunțit înainte de vreme îi dă un aer fantast de personaj manierist. Dar nimeni nu e în stare să vadă aceste schimbări. George a moșmondit o vreme la generatorul de curent adăpostit în magazia din apropierea cabanei și lumina a năvălit spumegătoare în toate camerele, s-a risipit prin unghere, a invadat coridoarele, s-a lipit de suprafața lucrurilor și le-a trezit din indiferență.

Din cenușii și asemănătoare, fețele lor au devenit deodată fețele unor oameni care se pregătesc să stea la masă și să petreacă. Apoi a venit seara, s-a dezlănțuit ninsoarea și geamurile s-au făcut albastre, violete, opace. Ei coborâseră deja din camere, s.au adunat care de pe unde se afla, s-au apropiat unul câte unul de masa din mijlocul salonului, au început să facă drumuri spre bucătărie și cămară și înapoi, au început pregătirile, femeile și-au dovedit încă o dată talentele de gospodine înnăscute, bărbații priceperea în golitul sticlelor, copiii s-au liniștit, s-au așezat și ei pe scaune, mica lor aventură se declanșase.

Așa că nici nu se înserase bine, fulguia rar și apos, când comanda grupului a fost din nou preluată de Ilarie Plopșor, un bărbat la 45 de ani, cu părul negru pieptănat peste cap și un ten seboreic, strălucitor, de om gras, împrospătat teribil după jumătatea de oră petrecută în baie sub dușul fierbinte, pentru că George, omul bun la toate, avusese grijă și de asta, să aprindă din vreme focul la cazanele din sălile de baie. Și toate au început să meargă ca pe roate și toți au înțeles deodată că starea lor de spirit din seara aceea nu trebuia să aibă nici o legătură cu șuierăturile vântului și indispozițiile lor momentane, cu oboseala urcușului și ninsoarea neașteptată care acoperea în mare grabă văile și munții, frunzișul abia căzut de sub stejari, colțurile cariate de piatră, acoperișul adăpostului lor, bârnele negeluite ale pridvorului de veghe, urmele lor în noroiul din preajma pârâiașului de jos sau umerii lui George cărând lemnele din magazie.

Doamna Jeana și nepoata ei Anda, cărora li s-a adăugat imediat, spre surprinderea tuturor, încinsă cu un șorț de gospodină peste rochia vișinie de mohair, și atât de distanta Ioana, au atacat cu hotărâre proviziile aduse de acasă, pachetele și borcanele, cașcavalul și brânza, cutiile străine de conserve și castroa-nele cu sălăti, rudele de salam și ambalajele de celofan în care se răsfățau bucățile de friptură rece. În scurtă vreme masa s-a umplut de bunătăți. Tacâmurile, farfuriile, șervețelele și paharele erau aranjate cu gust. Pe pânzătura albă apăruseră crenguțe de brad și chiar în mijlocul mesei, într-un borcan, un buchet mare de flori de toamnă. Fercheș și aferat, Plopșor a luat imediat în primire sectorul băutură, sticlele de vodcă „Stolicinaia” și coniac albanez, vinurile, siropurile și apa minerală, cutiile de bere „Budwasser”, improvizându-si în pripă un mic bar într-un corp de bibliotecă încarc și așa nu se aflau decât trei-patru cărți. Cum-necurn, dar energicul soț al doamnei Jeana a reușit să înveselească repede pe toată lumea, să-l scoată pe fiecare din cochilia lui de nepăsare, așteptare, oboseală și melancolie și să-l relanseze.

Acum ei toți sunt strânși în jurul mesei. Beau și maniacă, vorbesc. Picioarele celor doi copii nu ajung până la dușumea' așa încât ei au descoperit că și le pot mișca în continuu. Mănâncă, vorbesc despre orice și nimic, mănâncă și beau. Bătrânul Antirn e un bărbat care nu se încurcă și știe să dea scurt, dintr-o suflare, paharul de vodcă peste cap, șoptindu-si de fiecare dată în barbă un soi de „Doamne-ajută!” inaudibil. Gil e prea marcat de noile sale descoperiri în legătură cu Ioana, ca să nu-si fi propus să se euforizeze cât mai repede cu putință. El e mereu cu sticla în mână, are grijă de cei din jur, când nu ajunge la paharul vreunuia, se ridică de pe scaun și-si îndeplinește cu promptitudine misiunea, e greu să scapi de insistențele lui chiar dacă ești femeie, Ioana a înțeles asta. Antrenorul Jighira se află într-un substanțial avans bahic pe care e decis să-l păstreze, numai că veselia lui prostească a dispărut și

acum, în ciuda gesturilor de totală obediență în fața neveste-si, figura lui e aceea a unui petrecăreț parșiv, obișnuit de mult cu trucurile și porumbeii scoși din pălărie.

O vreme s-a aflat cu ei la masă și Gcorge. Care aproape că nu s-a atinsde mâncare, a băut fără chef, a comentat în doi peri urgia de afară și apoi a plecat să dea o raită pe la focurile din camere, să mai aducă provizii de lemne. A revenit într-un târziu și s-a învăluit în tăcere. Se așezase pe un scăunel la gura sobei și-si freca gânditor palmele ca și cum ar fi vrut să se încălzească. De câte ori pânza vorbelor se rupea și încăperea părea să încremenească în nemișcare, tăcerea care se auzea în primul rând era tăcerea lui George. Până și Costela și Marius, care-si bâțâiau picioarele pe scaunele lor din stânga și din dreapta mămicii, păreau să înțeleagă ceva care-i făcea să se oprească din bâțâiala și chiar din mestecat. Ochii mari și albaștri ai fetei se făceau și mai mari, plimbându-se nedumeriți peste fețele celor din jur, în timp ce Marius își cobora și mai tare nasul în farfurie și nu mai îndrăznea * să ridice pleoapele. Amândoi păreau cuprinși de aceeași teamă că în momentul acela de tăcere cineva nu va mai rezista și, vrând să găsească un pretext de vorbă, va observa câinele de sub masă. Toată lumea văzuse câinele, George spusese că e un ciobănesc de la o stână din apropiere, care, cum se făcea seară, apărea la cibană, dar toți ss prefăcuseră că nu-l văd atunci când el a pătruns «înăuntru îmbiat de bucata de brânză din mâna fetiței și câinele își găsise repede protectorii, întinzându-se pe burtă în întunericul de sub masă, la picioarele celor doi copii și așteptând răbdător bucățile de pâine și salam care-i veneau cu nemiluita de sus.

Întreruptă din când în când de aceste momente de tăcere încordată, veselia lor are ceva nefiresc. Plopșor și Gil au încercat

; n două rânduri să-l invite din nou pe George la masă, dar acesta s_a prefăcut că nu-i aude. El privește în continuare în foc, nu pare nici că ar avea vreo intenție să se retragă în chichineața lui ^e sub scară și să-si continue romanul. Asta îi face pe toți să sufere de o ușoară crispare a fețelor chiar și atunci când 'râd. Atmosfera e stranie ca într-un film de Mihalkov, din care lipsește personajul care citește ziarul, cufundat în fotoliul său cu arcuri desfundate.

Vântul se opintește în geamuri și pereți, în polatre și acoperișul deșindrilă, face să zăngăne o bucată de tablă desprinsă dintr-un scoc. Jighira a început să povestească o întâmplare în care el și Ioana au rămas o noapte întreagă în mașină, înzăpeziți pe o șosea. E o întâmplare amuzantă, sau, așa cum și-o amintește acum antrenorul, ea pare amuzantă, pentru că dimineața, când i-a descoperit în mijlocul drumului și-a auzit strigătele lor disperate abia răzbind dinăuntru, conducătorul gréderului s-a speriat, a sărit din cabină și-a

apucat-o peste câmp, făcându-si cruce, n-a mai vrut cu nici un chip să se întoarcă, de parcă ar fi avut în față două stafii. Lumea se amuză, Gil întreabă cine mai bea coniac, Marius se scobește cu degetul între dinți și asta nu e voie, vocea alarmată a doamnei Jeana, Ioana privește visătoare în față, privirea ei se odihnește inconștientă parcă pe chipul lui Gil, care simte căldura nostalgică a ochilor ei verzi și nu îndrăznește s-o privească la rându-i, energicul Plopșor se scoală de pe scaun și se îndreaptă spre bibliotecă, pentru a se întoarce cu o sticlă de vin de Bohotin, vechi de douăzeci de ani, pe care i-o arată bătrânului Antim și acesta recunoaște cu sinceritate că n-a mai băut niciodată așa ceva, apoi ușa se deschide și iese George, cuvintele lui Jighira devin deodată și mai vesele, povestirea lui e acum și mai amuzantă, căci omul n-a vrut să stea de vorbă cu ei până ce nu i-au arătat buletinele și s-au jurat pe Dumnezeu că nu sunt morți înviați, Ioana râde, știe că soțul ei minte de îngheață apele, dar ochii ei se întâlnesc o fracțiune de secundă cu ochii lui Gil.

Vâjâitul sălbatic al vântului vorbește acum despre o lume care-si face de cap afară, paralelă cu nepăsarea lor, Miron e palid și puțin speriat, căci privirile furișe ale Ioanei l-au pus pe gânduri, tocmai de aceea el face efortul să-si revină, să-si iasă din muțenia paralizantă care-l poate da de gol. El prinde momentul l întreabă pe Plopșor cât crede că i-ar putea ține proviziile în cazul unei înzăpeziri serioase și fostul director se uită la el contrariat – fusese întrerupt dintr-o foarte doctă explicație de oeno-logie – apoi catadicsește să-i răspundă „asta ar trebui să ne spună gazda noastră, că-n magazia lui se mai găsește una, alta...” și întoarce capul spre gura sobei, unde ar fi trebuit să se afle, așezat pe scăunelul lui George, se uită și se miră că nu-l vede, dar nu-l mai caută cu privirea prin încăpere, pentru că i se pare mai important să adauge „și apoi să nu uităm că avem cu noi trei arme de vânătoare și că-n pădurile astea e vânat berechet...”

— Și cu a Iu' nenea patru! Strigă tare de pe scaunul lui copilul Marius.

Tatăl său pare să nu priceapă, e iritat că puștiul își permite să se amestece în discuțiile celor mari și să-i corecteze, întreabă sec:

— Care nene?

— Îngrijitorul, sau ce-o mai fi și încuiatul ăsta! Se grăbește să precizeze nevastă-sa.

— Nu e îngrijitor, e titrat! Sare din expectativă preaștiutorul Jighira. Întrebați-l pe Ilarie, că el știe. N-a venit omul aici de prost, voi ce credeți? Îi place să fie singur, stă singur și citește. Citește și scrie. Intrați numai așa, de curiozitate, în cămăruța lui, și-o să vedeți... Numai cărți și iar cărți...

— Prea multă carte strică mintea! Observă cu răutate doamna Jeana, pocnindu-l în același timp peste mână pe Marius, care, profitând de momentul de neatenție, tocmai voia să sustragă un pumn de măsline dintr-un castron. Ce,

ai înnebunit? Iar vrei să-ți fie rău? Îl admonestează matroana, iar Marius se trage speriat într-o parte și capul lui se izbește de capul Costelei, care tocmai se aplecase să-i arunce dulăului de sub masă altă bucată de salam.

Cei doi copii se privesc aiuriți, lovitura a fost destul de zdravănă și până la urmă izbucnesc în râs, se silesc să rida, ca și cum întreaga întâmplare i-ar fi amuzat teribil. Râd și maturii din jur. Singurul care n-o face e Plopșor:

— Gata copii, terminați de mâncat și la paturi cu voi! Doamna Jeana și ea e de acord cu această intervenție imperativă. Chipurile lungi și rugătoare ale odraslelor nu reușesc s-o înduioșeze. Le face semn din cap să se grăbească, privirea ei nu prevestește nimic bun. Degeaba încearcă Anda cu, hai, tanti, mai lasă-i puțin!" și degeaba ochii fetiței o fixează disperați pe Ioana, care i-a mai salvat și în alte ocazii. Hotărârile lui Plopșor nu pot fi contrazise. Iar acesta, tocmai pentru a nu fi nevoit să mai lungească scena cu inutile rugăminți, s-a apropiat de măsuța de Ungă perete și a deschis casetofonul. Sunetele îndrăcite ale unui rock cântat de Elvis Priesley împânzesc încăperea și deodată toți se simt mai disponibili, toți își aduc aminte, ca la comandă, de paharele pline din față și de chefurile lor dezlănțuite de altădată.

Numai bătrânul Antim rămâne impasibil. Așezat în dreapta lui Miron, el tocmai începe să-i povestească acestuia cum se prind albinele sălbatice. Miron e fericit să-l asculte pe bătrân, pentru că în felul acesta o poate privi nestingherit pe Ioana și se simte mai puțin vinovat față de Anda, aflată în stânga lui. A făcut ce-a făcut doamna Jeana și a reușit să-i cupleze pe cei doi, teoretic măcar, însă, în ciuda firii expansive a nepoatei, ei s-au simțit tot timpul incomodați, pentru că nu exista nici o atracție reciprocă, n-aveau ce să-si spună, parcă li se legase limba, deși și unul și altul se gândeau că politețea i-ar fi obligat măcar la niște vorbe de circumstanță.

Muzică, fum, pahare golite, vorbe ca niște zdrențe rupte din când în când din povestirea bătrânului Antim. Apoi totul se amestecă. Șuierul dezlănțuit al vântului înghite pocnetul fâșâitor al lemnelor din soba de teracotă. Doamna Jeana se ridică de pe scaun, copiii sunt trași de mână, Plopșor aruncă un pahar de vodcă pe gât și se scoală și el. Gil încearcă să se ferească de privirile tot mai insistente ale Andei, Antim se scarpină în cap și povestește mai departe, Elvis Priesley înghite în stomacul său de rocker sunetele tacâmurilor atingând farfuriile păcănitul scurt al brichetei cu care Ioana își aprinde țigara, pașii apăsați ai lui Jighira care se îndreaptă spre măsuța cu casetofonul, să răscolească printre casete. „P-aia cu giulaimoning o vreau, domnule!" strigă el iluminat, dar nimeni nu-l bagă în seamă. Vocea lui e acoperită de tușea bătrânului apicultor, de smiorcăiala copiilor împinși de la spate în sus pe scară, de plescăitul unei linguri scăpate în castronul cu salată de vinete.

Gil mănâncă în silă, nu-i e foame, nu simte încă efectele băuturii, e prea lucid, prea treaz, își descoperă carnea înfrigurată și proaspătă ca după o baie rece, doar capul parcă i-ar pluti într-o căldură tulbure, înghițit în ciuperca groasă de fum de deasupra mesei. Ochii Ioanei strălucesc și mai verzi, vișinata i-a îmbujorat obrajii, i-a risipit reținerile de până acum. Jighira știe asta, el vede totul într-o fracțiune de secundă, începe perioada ei de aiureală, numai că pe el nu-l mai interesează de mult capriciile neveste-si, nu-i poate cenzura pornirile, Ioana nu e o femeie care să poată fi ținută în frâu, gelozia lui ar fi inutilă, ridicolă. Așa că frumoasa modistă întinde leneș o mână și atinge dosul palmei lui Gil, care tocmai își împinge farfuria din față. Degetul Ioanei nimerește o venă albastră, pulsând rebelă. „Vreau să dansez cu tnie, nesuferitule!" îi spune ea, cuvinte care intră ca o sârmă de foc în timpanul bărbatului și apoi sunt absorbite în vârtejul dement de afară, în zăngănitul tablelor de pe acoperiș. Nimeni altul n-a mai auzit provocarea, în nici un caz Miron. Obrajii lui Gil au devenuit mai palizi decât oricând, el a rămas cu privirea pironită în irișii verzi și adinei ai femeii, în fața lui, de partea cealaltă a mssei, Anda simte nevoia să treacă peste încă un prag și-si toarnă singură încă un pahar de coniac. Ea fluieră în gând melodia revărsată peste capetele lor de casetofonul deschis la maximum, totul în trupul ei trepidează, se încălzește. Jighira caută, înjură, desface nervos cutiile casetelor să-si găsească șlagărul, Plopșor și doamna Jeana nu s-au întors încă de sus. Miron ascultă distrat și îl spionează pe Gil, clipa în care Ioana i-a atins palma nu i-a scăpat. El pare tot mai puțin dispus să urmărească istorisirea, așa încât bătrânul Antim îl face atent că au ajuns deja la marginea pădurii, călare pe motoretă, el și vecinul Toader: – problema e acuma de unde să le iei, că doar n-o să le cauți cât e pădurea de mare! D-aia e musai să ai la tine o cutiuță CM vopsea și-o bucățică de fagure... Că intri, de exemplu, într-o poiană cu flori, te-ai oprit acolo și le auzi, bâzâie în juru tău de te înnebunește. Ee, da' astea poa să ție de nu știu câte familii, mai sunt și sălbatice-sălbatice pintre ele... Așa că ai scos bucățica de fagure și-ai pus-o jos în iarbă. Și numa ce le vezi că vin și se așază, își face plinu și pleacă. Te amețește cu venitu și plecatu lor... Atunci te pui pe treabă. Cauți un fir de iarbă uscată și deschizi frumușel cutiuța și-ncepi să le faci semn. Cu roșu, cu albastru, cu ce vrei, cu roșu e mai bine, că-l recunoști imediat. Câte un punctuleț pa aripă, abia ai atins-o și gata! Zece, o sută, câte nimerești... Buun, și-ai plecat de-acolo și te tot duci așa vreo două-trei minute până în alt luminiș și iar stai. Pui faguru în iarbă și aștepți și iar le însemnezi pa care cum vine. Când ai, noroc, se poate întâmpla să-ți vină la miere și vuna gata marcată. Una din alea o sută. Hopa!... Ți-ai zis, asta e bine, înseamnă că ea n-are stupu departe, s-a dus și s-a întors... O iei la ochi să vezi unde pleaci și daci ți-a venit mai multe cu semn, ești băftos, ai nimarit mai iute decât

credeai... Ds obicai, cam la a treia, a patra oprire sa întâmpla să știi ce și cam. Nu mai lași fagurele jos din mină și o iei înainte, i-ai văzut drumu și dacă tot alte și alte din alea cu semn vine la mâna ta, ai câștigat ești aproape de loc, îți mai trebuie pomu, și-ncapi să umbli tot cu ochii pa sus. Te uiți tot după pomii ăia mii scorburoși... Și-l glsaști repede, doar le vezi im; diat cum sa îmbulzaşta La intrare. Gata, nu mii ai navoie de fagure, nici da vopsaa, a tăie sunt! Da' te uiți bina ia copie, și nu gresaști, ci oparația asta n-o poți facs

; it noaptea și, dacă roiu și-a găsit cuibu prea sus și nu te poți Cățăra, e nevoie de joagăr...

— Cum bre nene Antim, adică tai copacul? Se întoarce intrigat spre el, de lingă măsuța cu casetofonul, Jighira, care tot ji-a găsit melodia pe care o căuta.

— Da, domnu antrenor, îl tai, n-ai ce face. Ele săracele îs adormite. Cade copacu la pământ și ele tot acolo... Cum să fugă, dacă e noapte? Atâta doar că începe să bâzâie. Păi știi matale cum stă ele acolo? Toate făcute ghem și dacă scuturi bine buturuga, îți și cade-n găleată... Io și cu Toader c-o găleată ne-am dus. ga mint, cu două găleți, într-una le-am pus pe ele și ailaltă am umplut-o cu miere. Cred că vreo opt-zece chile... Și pe scumpe-tea asta îți dai seama, n-a picat rău deloc...

— E, sigur că nu pică rău, cum să pice! Zice Jighira plicti-sindu-se de căutat.

Antrenorul se îndreaptă spre locul lui și, contrar obiceiului de a beadirect din sticlă, își umple un pahar din prețiosul lichid pe care îl dă repede peste cap. îl descoperă pe Miron, care i-a surprins gestul și îi face complice cu ochiul. Ar vrea să se așeze pe scaun, dar până la urmă nu găsește altceva mai bun de făcut decât s-o invite pe Anda la dans. Tocmai a început un tango cântat de Julio Iglesias. Anda aceptă invitația încântată. Miron respiră ceva mai ușurat și-l felicită în gând pe Jighira pentru inspirația avută. Acum bătrânul Antim îi povestește ce-a pățit mai departe cu albinele, pe care le-a băgat într-o lădiță în pivniță, dar n-a închis-o bine și a doua zi dimineața toată pivnița vuia de albine furioase ca un vapor gata să se desprindă de chei. Miron râde, e mai destins acum, o privește pe Ioana dansând cu Gil și încearcă să ghicească cât de serioasă e îmbrățișarea lor, impusă de tango.

Nevasta lui Jighira dansează cu o mină sprijinită pe umărul partenerului. Acesta și-a lipit palma dreaptă de spatele ei, iar cu stânga strânge ușor degetele fine ale femeii. Ea e la început puțin șocată de gestul lui destul de convențional, dar acceptă surâzătoare distanța, faptul că Gil n-o privește, ci își ține capul lingă obrazul ei, dansând cu pleoapele aplecate, fără să scoată o vorbă. Gil se mișcă destul de greoi, parcă i-ar fi înțepenit picioa-rele. E mai puțin elastic decât mătăhălosul de Jighira, care o strânge pe Anda în brațe cu frenezie și încearcă să danseze cu ea mtr-un ritm oarecum ironic, cu legănări caraghioase

de tors… N-au mai rămas la masă decât bătrânul Antim și Miron. Câinele dormitează în locul în care l-au părăsit copiii. Muzica prea tare nu pare să-l deranjeze și apoi nimeni nu-l bagă în seamă. Lemnsle fâsăie umede în sobă. Din când în când câte un pocnet înfundat. Și vâjâitul continuu al vintului, zăpada grea izbită în ferestre, nimeni nu s-a gândit până acum să închidă obloanele. Toți par cuprinși din nou de o ușoară crispare. Așa e dacă lipsește Plop-șor. Singură Ioana care nu pare să dea vreo importanță prăpădului de afară. Ea se lasă tot mai mult cucerită de muzică, își leagănă ușor capul, zâmbaște cu privirea pierdută. A reușit să reducă distanța dintre trupul ei și al lui Gil. Dansul lor pare acum o îmbrățișare. Obrazurile li s-au lipit electrizate. Nu e nevoie ca ei să ss privească, importante par pentru amândoi căldura și formele celuilalt trup, siguranța acelei nevinovate strângeri în brațe, alunecarea ușoară în ritmul dansului, când fiecare poate să-si închipuie că dansează cu altcineva.

Călătorea de fiecare dată în picioare, cu mâna agățată de bară. Urmărea defilarea halucinantă a stațiilor, nu se uita la figurile din jur. Putea să fie înconjurată și de niște chipuri de ceară, starea ei ar fi rămas aceeași. Zsce minute de emoție, ca și cum în orice clipă s-ar fi putut întâmpla ceva care să-i încurce iremediabil drumul, îi era atât de frică, încât începuse să se gândească dacă nu cumva e urmărită. Dar cine s-o urmărească pe ea în imensitatea Parisului?

Geanta pe umăr, cu portmoneul, pașaportul și anvelopa de plastic în care își ținea indispensabila carte orange. Suferea în căldura umedă, înăbușitoare a metroului, își simțea bluza de pânză. Topită lipindu-i-se de spate. Și nu se gândea decât la răcoarea de afară. Aerul în care se amestecau mirosuri de spray și de parfum ieftin de la magazinele „Tați" i se părea tot mai greu de respirat. Aștepta cu nerăbdare deschiderea ușilor și curentul de aer al scărilor rulante ce urcau spre peroanele Gării de Est.

La Gara de Est cobora. N-ar fi crezut că Parisul e un oraș atât de cosmopolit. Negri, maghrebieni, mulatri, fizionomii orientale, nordici cu părul blond. Dar se simțea bine în acaa lume colorată, atât de diversă și de lipsită de griji, o simțea mai puțin străină. Prietena ei Florence o trezea dimineața la 8, când trebuia să plece la biroul agenției de asigurări unde lucra, dându-i * de fiecare dată aceleași sfaturi în legătură cu cheia, apa, cutia de poștă. Găsea cafeaua gata pregătită pe masa din bucătărie și lângă ea, pe o farfurioară, nelipsitele madeleine proustiene. Aproape că începuse să i se facă greață de ele. Nu-i plăcuseră de la început. Dar ea fusese cu ideea, ea avusese curiozitatea și acum nu mai putea face mofturi. Ieșea din holul gării și traversa ps zabră bulevardul Maganta. Ajungea pa celălalt trotuar și avea în față un chioșc de

ziare, un vânzător arab de portmonee, strassuri, brelocuri și tot soiul de mărunțișuri. Un tip brunet și slab, de fiecare dată acolo, același.

Apoi mssale scoase pa trotuar als unui macdonalfs, ocupate cât era ziua de lungă de turiști cu rucsacuri și-n pantaloni scurți, jn. Îi ales fetele. Erau cu toții foarte-foarte tineri, aproape niște copii» și aveau în față teancuri de ilustrate, cutii de coca-cola și pungi cu cartofi prăjiți. Râdeau și discutau cu hărțile desfăcute pî genunchi. Nu le păsa de trecătorii de ps stradă. Erau îmbrăcați modest și sumar, în tricouri viu colorate, având în picioare teniși sau sandale încălțate direct pe piciorul gol. Ea știa că unii dintre ei își patrecuseră noaptea în holul gării și acum își luau micul d; jun pregătiți să ataca splendorile orașului: Montmartre sau Montparnasse, Boul Mich sau Domul Invalizilor, cheiurile Senei cu catedrala Notre-Dame sau muzeul Louvre. Pe mase, carnețele, pliante, șepci subțiri de pânză sau ochelari de soare. Baau coca-cola și sporovăiau dezinvolți sau mâzgăleau în grabă pe vederi salutări din Paris.

Ea îi privea întotdeauna în fugă, în prezența lor se simțea stingheră și oarecum vinovată. Era la fel de tânără și de inocentă ca și ei și totuși cât de mult ii iubea ea pe Michel, ce viață plină de minciuni era obligată să ducă! Îi era imposibil să reziste, nu mai putea fără să-l întâlnească, dovadă drumurile ei zilnice de la Gara de Est pe bulevardul Magenta spre Rue Saint-Vincent de Paul. Dar până să ajungă acolo, în fața casei în care locuia seducătorul fotograf, trebuia să treacă pe lângă un șir de magazine de bijuterii, aparate electrice și mobilier de birou. Nu se oprea niciodată în fața vitrinelor. Reclama, afișe, cifre, cuvinte, imagini, toate i se învălmășeau în cap. în dreapta curgea strada, cu mașinile ei colorate, nervoase, la derniere ligne. Traversa din nou la o altă intersecție și se afla în fața unui bistro cochet, care se vedea bine și de sus, de pe balconul iubitului ei, „La Taverne de la Biere”. Denumirea nu-i prea plăcea, în mintea ei cuvântul „tavernă” însemna altceva. Mesele de pe trotuar erau de obicei goale. Era probabil prea devreme. De două sau de trei ori intrase acolo să-si cumpere țigări și de fiecare dată i se păruse că „atronul o privește contrariat. Nu înțelesese de ce, doar vorbea bine franceza.

Până în fața casei mai era puțin. Se uita în sus, vedea balconul apartamentului lui Michel, geamul deschis. Se liniștea dintr-o dată. Și, totuși, pe zi ce trecea, îi era tot mai greu s-o mintă pe Florence. Unde fusese toată dimineața? În general la bibliotecă, în Cite Universitaire să citească pentru lucrarea ei dedicată barocului. Erau însă și zile când inventa că vizitase muzee, monumente, străzi vechi. Avea grijă să se documenteze dinainte, așa că în mare ar fi putut să spună ce văzuse. Deși Florence n-o întreba. De fapt, aventura ei cu Michel așa și începuse de la dorința de a vedea înainte de toate catedrala Notre-Dame. Ajunsese la cheiul Senei, dar fusese imediat atrasă de tarabele

buchiniștilor, își pierduse acolo destul de mult timp, răscolind cărțile fără să se hotărască să cumpere ceva, apoi traversase podul, se oprise lângă parapet să privească vaporașele.

Atunci apăruse Michel, cu aparatul lui de fotografiat. Nici n-apucase săse dezmeticească bine, că el îi și făcuse câteva poze. Se enervase, aproape că uitase toată franceza pe care o știa, s-a pomenit vorbind în românește, făcându-l nesimțit și obraznic, amenințându-l cu poliția. Apoi i-a întors spatele și a luat-o repede la picior. El râdea, râdea cuceritor și dezarmant. S-a ținut după ea cerându-si scuze, turuindu-i tot felul de informații despre istoria acelei părți de oraș. Michel vorbea o franceză curată, cu graseieri discrete și tonalități aproape muzicale. Intrase după ea în catedrală, îi explicase pe îndelete semnificația fiecărui vitraliu și până la urmă o convinsese să bea împreună o orangina într-o cafenea retrasă de lângă librăria „Gibert”. De acolo a dus-o în Race de Tertre, i-a arătat locurile predilecte ale lui Utrillo, străzile din jur cu nume de pictori și oameni de litere. A păcălit-o spunându-i că-i poate face imediat fotografiile, pe care ea n-are decât să le distrugă dacă-i face plăcere și a convins-o să urce în atelierul lui improvizat chiar în apartamentul în care locuia.

Michel era ceea ce s-ar numi un fotograf ambulant. Bătea locurile celemai căutate de turiști, găsea destui amatori să le facă poze, pe care le expedia apoi prin poștă. Nu era parizian, nu voia, să rămână toată viața fotograf, se pregătea să devină operator de film și până atunci acesta era un mijloc comod să se întrețină. N-avea nevoie de mulți bani, mai ales că locuia în apartamentul unui prieten plecat pentru o vreme în Senegal și nu trebuia să plătească chirie. Michel o cucerise prin obrăznicia lui plină de eleganță. Dar era și un bărbat frumos, cu ochi albaștri și tenul ușor măsliniu, ceea ce arăta o ascendență spaniolă de care el era foarte mândru. Un bărbat de o mare gentilețe, în ciuda exuberanței și tupeului cu care-i aborda pe turiști și-i fotografia înainte ca aceștia să fi apucat să-si dea consimțământul. În prima seară, când o condusese până în fața clădirii în care locuia prietena ei Florence, nici măcar n-a încercat s-o sărute. La despărțire a privit-o lung în ochi și i-a mângâiat fața. „Tu rias pas aucune chance de fenfuir de moi”, i-a spus. A doua zi dimineața, noroc <je faptul că Florence plecase deja la serviciu, a sunat-o la telefon. Yrămas uluită, pentru că ea nu-i dăduse numărul. De altfel, încă din seara trecută, închizând în urma ei ușa, fusese convinsă ca n-avea să-l mai vadă niciodată și-i venea să moară de ciudă, ga, una, n-ar mai fi putut să regăsească strada, locul, casa în care locuia Michel. Așa că de la telefonul lui pornise totul, ea a wdat uluitor de repede, ca o fetișcană nebună, fusese un adevărat coup de foudre, în aceeași zi trupul ei se îmblânzea sub mângâierile frumosului fotograf.

Drumul scurt, de nici zece minute, de la Gara de Est până în Rue Saint-Vincent de Paul era de fiecare dată plin de întâmplări. Într-o dimineață ea

trecuse pe lângă un grup de negri cu palmele împreunate făcând cerc în jurul unui preot care le citea dintr-o cirticicl da rugăciuni, într-o altă dimineață era gata-gata s-o răstoarne un dulău uriaș târând în urma lui, cu mâna sugrumată de lesă, o femeie cu părul vâlvoi și-n cămașă de noapte. Chiar pe Boul Magenta, lângă chioșcul de ziare, văzuse într-o zi un tânăr în haine de piele doldora de ținte, cu părul violet și-un cercel de aur în ureche. Și-n față la „Taverne de la Biere", doi bărbați jerpeliți, pe care nu dădeai doi bani, punând cătușele unui arab elegant, spumegând de furie și confiscându-i servieta diplomat. Parisul era un oraș surprinzător, în care la orice colț de stradă putea să-ți iasă în fața un puștan și să-ți pună în mână un fluturaș invintându-te la PROFESSEUR MAMADOU – Voyant – Medium – Resout tous Ies problemes – Medium africain, je travaille n 'importe quelle difficulte. Mem și vous avez du mal qui circule dans votre corps, je vous l'enleve dans deux jours devant vous. Pour vous donner de la chance, je le fals dans une semaine. Travail entre hommes et femmes dans quelques jours. Vrai rezultat. Affection retrouvee. Desenvoutement. Chance. Succes. Reussite dans tous Ies domaines. Examens contre Ies ennemis. Travail. Fidelite absolue entre epoux. Attraction de clientele pour vendeurs. Travail solide. Resultats garantis. Par correspondence joindre une enveloppe timbree. Je recois tous Ies jours de 9 heures ă 21 heures.

Lurnsa Parisului era o lumi intimi și stranie, ar fi avut nevoie e mult timp sa S2 obișnuiască cu ea. Numii ci dragostea ei >'ntru Michel devenea din zi în zi mii importantă d; cât orics.

„<ircl-i luass cin; va mințile. Na era primul blrb.it cu care avea e-a fucă, dar parca niciodată nu s; simțiss atât de subjugită.

Se oprea în fața porții de la intrare și forma cifrul pe care-ț știa pe derost: A 2530. Auzea păcănitul scurt al mecanismului deblocat, pătrundea în holul întunecos, trecea pe lângă cutiile de poștă, n-avusese niciodată îndrăzneala să se oprească și sj citească numele de pe ele, deși murea de curiozitate să afle ce fel de oameni locuiau acolo. Știa că o așteaptă cealaltă ușă, de sticlă de dinaintea holisorului în care se afla liftul. Trebuia să aprindă lumina, forma celălalt cifru, intra, în sfârșit, putea apăsa butonul liftului și inima începea să-i bată cu putere de teamă să nu se întâlnească cu vreun locatar. O pățise o dată cu un domn în vârstă care intrase imediat în urma ei în hol. Ea se îndreptase hotărâtă spre ușa de sticlă, dar probabil că atinsese prea ușor butoanele și ușa refuzase să se deschidă. S-a repezit să tragă de ea prostește. Domnul zâmbea pe sub mustață, i-a îndepărtat cu delicatețe mâna de pe clanță și s-a oferit s-o ajute, în lift, în schimb, se simțea în siguranță. Nu mai rămânea decât țumburușul soneriei de la apartamentul lui Michel. Un bing-bang melodios, pe care ea se silea să-l facă să se audă cât mai scurt, cu aceeași teamă de a nu provoca prea mult zgomot.

De multe ori tânărul fotograf o vedea de sus, din balcon și o aștepta, deschizându-i ușa înainte ca ea să apuce să apese butonul bing-bangului, prinzând-o în brațe, săltând-o de la pământ și purtând-o așa până la patul din prima încăpere. O arunca în pat ca pe o pradă, căzând imediat în genunchi și cuprinzându-i capul în palme, nelăsând-o să se ridice. O privea adânc în ochi, îi mângâia părul, o săruta. Buzele lui îi ardeau gura și fața, gâtul și umerii. Luciditatea și teama ei începeau încet să dispară, incit de la o vreme încolo ea era aceea care nu-l mai, lăsa să-si desprindă buzele de ale ei, ea îi căuta trupul viril, vârându-si mâinile pe sub tricoul lui, mângâindu-i spatele, atingându-i axilele umede și sfârcurile tari ale pieptului. Era o beție a simțurilor lor tinere la care nici Michel nu mai putea rezista. Cu o mișcare bruscă el îi cuprindea mijlocul ridicându-i bluza și dezgolindu-i sânii speriați. Nu-i atingea încă picioarele. Gura lui îi aluneca peste gât și clavicule, prin șanțul îngust dintre sâni, căutându-i flamanda plexul, pântecele. Mâinile lui încercau să-i desfacă nasturii fustei și toate acestea se petreceau în plină lumină. Ei îi era rușine. Rămăsese cu ochii închiși, amețită, abandonată sărutărilor, buzelor lui de foc apropriindu-se de mătasea pubisului. Era prea mult, nu mai putea îndura, se pomenea șoptind „la lumile-la lumiere/" și Michel se trezea din nebunia acelor sărutări ns~ sățioase și se ducea să tragă draperiile.

În obscuritatea care se instala imediat în încăpere totul devenea deodată mai suportabil, mai cald. Obiectele din jur nu-i jjjai răneau ochii, ferestrele n-o mai speriau cu dreptunghiurile lor de placiditate oarbă și ea avea curajul să se dezbrace singură, cu naturalețe, privindu-l pe Michel care făcea același lucru. In întunericul draperiilor grele de pluș, în care corpurile lor sclipeau ca niște umbre fosforescente, nu-i mai era rușine, se simțea în siguranță și parcă avea mai multă încredere în Michel. Erau goi amândoi, stăteau față în față pe pat și el îi lua din nou capul în palme și o privea minute în șir. Deși mai mult ca sigur că nu o vedea, pentru că nici ea nu-l vedea pe el. Poate că-i deslușea sclipirea ochilor, albeața dinților sau broboanele de transpirație de pe obraji. La început mângâierile lui păreau mai cuminți și mai timide decât prima oară. Abia îi atingea părul, fruntea, urechile, sânii, cu teama parcă de a nu-i face vreun rău. Dar pentru ea gesturile lui însemnau o nouă îmblânzire, de o extraordinară delicatețe. Nimic nu mai avea importanță în tot Parisul în afară de prezența ei în brațele acestui bărbat. Se sărutau din nou, lung și pasional, până simțeau că nu le mai ajung respirațiile. Mâinile lui deveneau deodată puternice și-i căutau coapsele, genunchii, pulpele, cercetate cu vârfurile electrizate ale degetelor, ca și cum ar fi vrut să nu le uite conturul sau să le dea o nouă formă. Trecerea din lumea aceea imediată de întuneric și lucruri înconjurătoare în lumea de vis a plăcerii se petrecea aproape pe neștiute. Bărbatul care o strângea în brațe părea să aibă mii de buze și mii de degete. Palmele lui erau

peste tot, o fericire dureroasă îi impregna carnea, picioarele i se desfăceau epuizate sub apăsarea genunchilor lui și ea i se abandona cu totul, fără să mai știe pe ce lume trăiește, îi cuprindea gâtul cu brațele și sânii i se striveau de pieptul lui. Călcâiele ei se înfigeau ca niște pinteni deasupra șoldurilor bărbatului, îi simțea greutatea și respirația înflăcărată în obraz, în ureche, pe buze, își auzea propriul murmur de porumbiță în agonie, uita deodată totul, pentru că totul se prefăcea într-o legănare convulsionată spre un tărâm halucinant. Se prăbușea fericită într-un spațiu hipnotic, amorțitor de adine și de dulce și în ea se năștea o dorință sălbatică de a-l sfâșia în bucăți pe bărbatul din brațele ei și de-a muri înecată în otrava sângelui său. Apo> își revenea îngrozită, o cuprindeau umilința și sila și încerca să se smulgă din încleștare, îl împingea cu palmele, îi înfingea unghiile în carnea umerilor, dar el o lipea și mai tare de corpul său, cutremurându-i viscerele cu lovituri de măciucă, până când, mtr-un ultim spasm, o abandona epuizată în întuneric.

Urma imediat momentul acela scârbos, când ea se simțea înjosită de sexul flasc ce încă-i mai zăbovea între coapse. O senzație de murdărie, de boală, sentimentul că e o femeie de nimic, din care orice bărbat și-ar putea face o jucărie. Se smulgea de sub trupul lui nemișcat și alerga la baie. Apa care o purifica, apa fierbinte care-i biciuia pielea, apa care-i curgea pe obraji și-i inunda gura deschisă, apa care-i urzica pulpele tari, apa prelin-gându-i-se pe spate, printre fese, șiroindu-i în jurul călcâielor. Îl ura și-l iubea pe Midiei, îl ura pentru că era bărbat, îl iubea pentru că nu era femeie și nu avea slăbiciuni și complexe și vanități penibile de ființă fără testicole. Îl iubea pentru că nu mai putea să-i reziste și ar fi fost în stare să i se dăruiască până la capătul zilelor. Dar se simțea și umilită în fața lui, anulată, zdrobită. Zăbovea nesfârșit de multă vreme în baie, sub ploaia dusului, ca și cum ar fi vrut să îndepărteze o dată pentru totdeauna urmele sărutărilor lui de pe trupul ei de fată pe care încă o mai dădăceau părinții și-o alintau ca pe o copilă prostuță, dar care, iată, ajunsese să aibă propria ei viață ascunsă, pasională, obsedată de plăcerile sexului.

În baie, ea cocheta cu iluzia că mai multă indiferență în fața lui Michel ar însemna și o recâștigare a demnității ei de femeie imatură și când se întorcea în cameră, era deja o altă ființă, rece, distantă, nervoasă. Dar fotograful o recucerea de fiecare dată prin extraordinara lui dezinvoltură. Se purta cu ea ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Nu încerca s-o atingă sau s-o sărute, n-o mai privea ca pe o femeie cu care îți vine să faci în fiecare minut dragoste, însă vocea lui degaja atâta căldură și atâta masculinitate, că toate remușcările ei se risipeau ca prin farmec. Oricât de mult și-ar fi propus să nu-i mai cedeze, să fie „tare și rea”, nu rezista. Michel aprindea o lampă de birou, o invita să ia loc pe scaun și se repezea să-i aducă din frigider un pahar cu înghețată sau o tartă cu

fructe, apoi se apuca să-i arate albume cu foto-* grafii de epocă, clasoare cu mărci poștale din colonii, cărți rare pescuite de pe tarabele buchiniștilor de pe Sena, mape de arhitectură napoleoniană, cărți poștale de la începutul secolului. Michel, care nu era un intelectual și care nici măcar nu urma o facultate, știa să se înalțe la nivelul mofturilor ei de intelectuală și să-i ofere pe dată ceea ce ea considera singurul lucru serios în ie lumea asta, contactul cu arta și cultura, îi vorbea despre vechiul Paris, despre pictorii dintre cele două războaie, îi recita din Ver-laine și Rimbaud, îi repeta obsesiv aceste versuri: „Oisive jeunesse Î tout asservie, Par delicatesse J'ai perdu mă vie.

Ah! Que le temps vienne OU Ies coeurs s'eprennent”, ț>e care ea nu lemai putuse uita de atunci, pentru că toată viața «i de studentă la arte plastice vibra în melodia acestor cuvinte. O lună și jumătate, atât durase toată nebunia. La plecare, Michel îi promisese că o va căuta cit de repede, că va veni el în România să-i cunoască părinții și s-o ceară în căsătorie. Timpul trecuse. Dar el n-a mai dat nici un semn. Toate scrisorile ei au rămas fără răspuns. Nici Florence, căreia ea îi mărturisise în cele din urmă totul, nu-l mai găsise la adresa știută pe fotograf. Michel se mutase de acolo, iar prietenul lui reîntors din Senegal nu putuse să-i dea franțuzoaicei nici un detaliu despre noua sa gazdă. Totul se terminase brusc, îngrozitor de brusc, într-o disperare fără pereche, când gândul sinuciderii îi dădea tot mai insistent târcoale.

Așa o cunoscuse Jigniră, proaspătul absolvent al I. E. F. S.-ului, așa căzuse ea în plasa unei căsătorii plictisitoare în care-si putea permite toate mofturile, mai puțin pe acela de a fi fericită, de a simți ca iubește din nou cu adevărat. Jigniră înțelesese imediat că are în față o femeie cu sufletul distrus și care nu-l va putea niciodată iubi, dar nu putuse rezista la frumusețea ei aroganta, la farmecul ei înnăscut, îi lăsase libertatea de a face ce vrea, sperând că marea lui generozitate va fi cândva răsplătită. Nu era gelos, n-o urmărea, îi accepta toate capriciile. Ea îl mințea cu nerușinare și el îi înghițea fără să clipească toate minciunile. Era sigur că-l înșeală, deși n-avea motive concrete s-o acuze. Și adevărul este că Ioana îl înșelase de nenumărate ori, deși nu din viciu, ci dintr-un soi de complex metafizic, căci toate aventurile ei de până atunci nu fuseseră decât un fel de încercare de a-si recâștiga tinerețea pierdută, de a regăsi obscuritatea aceea halucinantă, înălțătoare și spasmodica, din apartamentul lui Michel, dragostea și bucuria dragostei ei de atunci.

Rămăsese lângă Jighira pentru că nu descoperise cum ar fi putut fi mii bun traiul alături de altul. Cel puțin antrenorul avea umor, nu-i sufoca viața cu gelozii stupide sau apucături de dictator, iar bădărănia lui era, la urma urmelor, suportabilă. In casa lui Jighira ea se putea întoarce oricând, după orice prostie. Avea un loc al ei în cire să se retragă pentru a-si obloji în liniște r wile, nefericirile. Clei fiecare bărbat pe care îl întâlnise, pentru cwe simțise o cit

de mici atracție reprezentase pentru ea o șansă, i toate șansele ei se irosiseră. Nici un bărbat nu dovedise prin ceva că l-ar fi putut egala pe Michel. Niciunul nu avea delicatețea, forța, dezinvoltura, exaltarea și discreția lui. Toți erau niște inhibați, niște fricoși, nici o fărâmă de nebunie, egoism cu carul, brutalitate și suficiență, simple plăceri fiziologice furate cu frica nevestelor ce-i așteptau acasă sau a soțului ei care oricum nu-si bătea capul să le afle numele și identitatea.

Nici Gil, acest intelectual ratat, plin de complexe, nu făcea notă aparte.Ea își dădea tot mai mult seama de asta. Dansa cu el, se lăsa condusă, dominată, îi suporta tăcerea care poate că nu era doar semnul unei inhibiții. Simțea dorința lui de a o strânge tot mai tare în brațe, de a-i săruta gâtul, adâncitura caldă din spatele urechii, îl surprindea îmbătându-se la fiecare legănare de parfumul părului ei, dar îi simțea crisparea, reținerile, frica de a nu se da în spectacol și asta îi spunea totul. Ar fi trebuit poate să se gândească la faptul că într-o astfel de lume, în care meschinăria e preferată nebuniei cinstite și bărbații se dovedeau niște creaturi jalnice, devenea aproape obligatoriu ca inițiativa să aparțină femeilor. Și poate că nu era prea târziu ca ea să devină o astfel de femeie nebună.

„. Și se făcea că sunt învelit într-un cearceaf jilav și mirosind a clor. Că mi-e frig și am febră și umezeala plutește prin aer ca o soluție coloidală, lipindu-mi-se de țepii obrazului, de gene și sprâncene. Eram întins pe un pat de fier, cum sunt paturile din armată și nu mă puteam cu nici un chip mișca. Mă gândeam că ar trebui să-mi dezmorțesc mâinile și picioarele, deși mi-era limpede că n-aveam cum. Știam că sunt legat. Și atunci renunțam, mă lăsam să amorțesc cu totul și nu-mi mai păsa.

Îmi auzeam respirația. Pieptul mi se umfla de un fel de foșnet lung, metalic și electric în același timp. Era respirația mea și totuși în timpane auzeam o respirație străină și artificială. Stăteam cu ochii închiși. Mi-era pur și simplu frică să-i deschid, mi-era groază să descopăr deasupra mea cerul. Dar umezeala aceea lipicioasă devenise insuportabilă și nu mai puteam îndura să știu că respir ca și cum în locul meu ar fi respirat un monstru cu plămâni enormi. Așa că am deschis pleoapele și am văzut.

Era seară, se întuneca și din toate părțile cerului se anunța furtuna.Ceva neprevăzut se întâmplase cu timpul. Am simțit asta într-o străfulgerare. N-aveam ceas și nici nu aveam cum să mă uit la ceas. Dar timpul trecea acum cu mult mai repede. Ar fi trebuit să mă grăbesc și nu eram în stare. Deși, la ce bună atâta grabă? Capul mi-era înconjurat de tot felul de fire colorate, de sârme subțiri și mațe de plastic. Abia acum începeam să simt pe tâmple ușoara apăsare a electrozilor. Vedeam în jurul meu aparate cu tot soiul de butoane și

ecrane, cu lumini roșii și verzi. Luminile pâlpâiau tăcute, se aprindeau, se stingeau. Iar respirația mea devenea și mai puternică și mai neomenească.

Auzeam fâșâitul subțire, electrizat, al stațiilor de amplificare, pocnetul mărunt al membranelor. Eram întins pe pat în mijlocul unui stadion imens. Vedeam peluza impecabilă, tunsă scurt și egal, iarba deasă și atât de uniformă, că puteai crede că-n jurul tău se întinde postavul verde al unei mese de biliard. Departe, foarte departe, erau tribunele arhipline. Și acum începeam să-i simt și pe ei, pe toți oamenii adunați acolo, îi simțeam ca pe o căldură groasă, speriată, îi simțeam vorbindu-si în șoaptă, solemni, emoționați, nerăbdători.

Pe stâlpii de la marginea peluzelor fuseseră înălțate niște difuzoare neobișnuit de mari. Mă auzeam în difuzoarele acelea. Respirația, bătăile inimii, orice mișcare a capului – totul ajungea la mine ca prin vuietul unei avalanșe. Mă uitam la firele ce se răspândeau în toate părțile ca membrele unui miriapod și mă legau de aparatele acelea așezate în iarba stadionului. Nu mi-era frică. Mă trezisem din anestezie și nu-mi mai păsa. Acum știam că mulțimea din tribune venise să vadă un spectacol și că spectacolul acela eram eu. Ei așteptau, mă pândeau, îmi ascultau mișcările monstruos amplificate și dădeau semne de nerăbdare.

Puteam să-mi mișc capul în voie. Mâinile și picioarele mi-erau legate. Pe zgura pistei de alergare patrulau polițiști purtând în lese dobermani uriași, întunericul creștea. Luminițele aparatelor pâlpâiau tot mai tare. În tribune se aprindeau făclii, se auzeau huiduieli, fluierături. Mă durea pieptul peste care se încrucișau într-o strânsoare atroce două benzi late de cauciuc. Simțeam că mă sufoc. Am tușit și deasupra stadionului s-a prăbușit un fel de tunet năprasnic. Mulțimea fremăta. Aplauda. Clipitul pleoapelor atingându-se una de alta sau limba încercând să-mi umezească buzele arse de febră se auzeau în difuzoare ca foșnetul unei păduri. Mi-era sete. Simțeam cum mă transform cu repeziciune într-o masă de carne amorțită. Eram încă viu, dar știam că pentru mine nu mai există scăpare. Și n-avea nici o importanță dacă oamenii din tribune fuseseră aduși acolo cu forța sau veniseră din pură curiozatate. Îi auzeam tot mai iritați și amenințători.

Apoi, prin tunelul de sub tribune, rezervat intrării sportivilor, a apărut o mașină cu farurile aprinse. Se apropia în viteză, îi auzeam sirena stridentă. A oprit în apropierea patului meu. Era un fel de dubă albă din care au coborât mai mulți indivizi în halate portocalii, unii cu ochelari și bonete țuguiate pe cap. Am văzut imediat că fiecare știa cu precizie ce are de făcut. S-au îndreptat în cea mai perfectă ordine spre aparate, s-au așezat pe scaune. Priveau satisfăcuți ecranele, acele indicatoare, semnalele luminoase transmise de rețeaua de sârme de care eram legat. Unii și-au scos imediat carnețelele și au început să noteze sârguincioși. După o vreme s-a apropiat de mine un tânăr

gras, cu privirea blinda și mâinile vârâte în niște mănuși transparente de cauciuc. Acoperișul dubei a început să se înalțe, transformându-se într-o platformă pe care nici nu știu de unde au apărut imediat un tip cu un microfon în mină, îmbrăcat într-un costum strălucitor de lame și un slăbănog în costum de blugi, înarmat cu un aparat de filmat. S-au aprins reflectoarele. Stadionul era acum luminat ca ziua. Din piepturile celor din tribune a izbucnit un imens strigăt de ușurare sau poate de bucurie. Apoi tăcere, respirația mea, inima, palpitul creierului, bolboroseala organismului, sân-gele alunecându-mi prin întunericul de sub piele – un zgomot ce creștea sau scădea în membranele difuzoarelor ca într-un f l ux-reflux insuportabil. Aș fi vrut să deschid gura și să vorbesc. Simțeam nevoia să țip că tot spectacolul acela grotesc trebuie să înceteze, dar buzele mi-erau lipite cu o bandă de leucoplast. Grasul de lângă mine, îmbrăcat spre deosebire de ceilalți participanți la experiment, într-un halat alb, având în partea stingă, pe buzunar, o mare cruce neagră, ținea în mână seringa. Aștepta.

Apoi l-am auzit vorbind pe speaker. Avea o voce veselă, puternică, vorbea repede și plin de importanță, de parcă ar fi transmis un meci de fotbal. Le-a urat bun venit celor de pe stadion, le-a cerut apoi scuze pentru întârzierea datorată unor mici imperfecțiuni tehnice și i-a felicitat pentru șansa de a fi ei cei dintâi spectatori ai unor experimente proiectate la scară națională, sub genericul Moartea pe viu. Le-a explicat că omul de pe pat, adică „eu, este un criminal extrem de periculos, un nebun pentru care moartea prin împușcare ar fi o pedeapsă prea blinda. Omorâsem bărbați ca să le scot inima și să le studiez fără milă sentimentele sub microscop, despicasem cu fierăstrăul craniile unor femei pentru a le putea observa pe viu ideile și prostia, îmi vândusem sufletul noului diavol în costum de cosmonaut, nimicisem ca un – inconștient păduri și munți, schimbasem cursul apelor, lăsând în urma mea potopul sau pustiul, îmi bătusem joc de prieteni și de părinți, îi obligasem să mintă să urască să-si lepede convingerile și credința, incendiasem arhive și biblioteci, jinduisem la nevestele altora și mă jucasem cu norocul celor bătuți de soartă, eram un om fără milă și fără scrupule, un maniac al celor mai aberante fantezii, scoteam ochii pisicilor și tăiam picioarele broaș-telor din insula Gallapagos, mă bălăceam în mocirlă cu porcii sârmoși și scormoneam tot ceea ce-mi ieșea în cale în căutarea unor esențe inexistente, otrăveam lumina cu respirația mea și pe unde treceam eu rămâneau oameni nenorociți, disperați, rătăciți în iluzie, familii dezbinate, copii visând câte-n lună și-n stele, tristețea, plictiseala și minciuna. De aceea trebuia să fiu pedepsit. Așa se hotărâse și pedeapsa urma să se petreacă în văzul lumii. Mi se lua până și dreptul acela firesc al fiecărui om de a muri ascuns și neștiut, departe de curiozitatea mulțimilor. N-aveam dreptul nici să vorbesc, nici să mă apăr. Aveam dreptul să tac. Doctorul de

lângă mine primise sarcina să mă ucidă. O injecție cu otravă într-o doză anume calculată pentru o moarte lentă. De aceea se aflau în tribune, ca să se delecteze cu agonia mea. Aveau voie să strige, să bată din palme, să huiduie. N-aveau voie să scuipe sau să arunce cu pietre. Toate acsstea erau prevăzute în regulament.

Și deodată a început ploaia. O ploaie rece și deasă, în rafale, care-mi șiroia peste față și peste trupul învelit în cearceaf, inundând peluza, aparatele, rupând firele, într-o clipă, specialiștii în halate portocalii s-au refugiat în duba cu care veniseră. Speaker-ul nu mai exista. Bărbatul în halat alb de lângă mine dispăruse și el. Mulțimea cobora grăbită printre bănci și se înghesuia la ieșire. Mă părăseau acolo, în ploaie și în mirosul de sulf al fulgerelor, ca pe un cadavru viu. Asta m-a îngrozit atât de tare, că am început să-mi mișc cu furie gura, buzele, maxilarele, încercând să scap de leucoplastul care mă împiedica să țip. Aproape că reușisem, când s-a auzit prima explozie… „

Și în momentul acela al povestirii lui s-a stins lumina. Au început să vocifereze alarmați, să pipăie masa răsturnând paharele sau vârându-si degetele prin farfuriile cu mâncare sleită, au început să se caute prin buzunare după brichete sau chibrituri, încăperea se învăluise într-un întuneric de păcură, amenințător și nesigur, în care până și respirațiile lor au devenit deodată mai timide.

Se aflau cu toții acolo, în jurul mesei, având în față fripturile și paharele cu vin, excitați de concursul pe care li-l propusese Plopșor. Fiecare trebuia să povestească un vis, un. Vis adevărat și cit mai straniu cu putință, un vis de groază, care să-ți facă părul măciucă și să te paralizeze de frică, un vis de antologie. La sfârșit urma să fie desemnat prin liber consens câștigătorul, premiat cu o sticlă de șampanie franțuzească veritabilă. S-a tras la sorți Și ultimul care trebuia să poveastească ieșise George. Îngrijitorul făcuse multe nazuri până să se lase convins. Opinase că oricum d nu făcea parte din grup și se afla acolo, în mijlocul lor, într-o calitate oficială, aceea de paznic sau supraveghetor sau poate administrator. Dar ei au insistat și până la urmă George acceptase și toți au simțit că visul lui îi captivează și are toate șansele de a câștiga prețiosul trofeu. Când, brusc, s-a stins lumina și ei s-au speriat cu adevărat, ca și cum explozia din visul lui George ar fi avut loc acolo în munți și suflul ei ar fi ajuns până la cabana lor de vânătoare, avariind generatorul de curent, îi cuprinsese panica, nu îndrăzneau să se ridice de pe locurile lor, vorbeau fără să știe ce vor, bâjbâiau ca orbeții cu palmele printre obiectele de pe masă, întunericul îi transformase pe negândite în niște infirmi, iar Gil a simțit cum două palme parfumate îi cuprind capul și sânii calzi ai unei femei i se lipesc de ceafă. Rămăsese încremenit pe scaun, a auzit o voce șoptindu-i în ureche „sus, te aștept sus” și ar fi vrut s-o prindă pe necunoscuta din întuneric

de mână, dar chiar în momentul acela, de peste masă, din dreptul lui Miron, a scăpărat un chibrit și s-a putut vedea că în spatele lui Gil nu se afla nimeni.

Oprirea bruscă a muzicii îi aruncase parcă pe toți într-o stare deslăbiciune interioară, în care vijelia de afară părea și mai amenințătoare. Atunci Plopșor a strigat înfuriat că ar fi nevoie de

0 lanternă sau de o luminare, dar nimeni, nici măcar prevăzătorul George n-avea la îndemână o lanternă și nimeni nu se gândise să prevadă în bagajele atât de meticulos alcătuite acasă și lumânări. Plopșor a mai întrebat o dată dacă nu există pe undeva o lanternă, dar îngrijitorul se și întorsese cu lanterna în mână, când avusese el vreme să ajungă în chichineața lui de sub scară și să se și întoarcă, era un mister și jetul ei lăptos și liniștitor se plimba deja peste pereții albi și fețele lor neliniștite. Vântul rupsese firele de curent, George aflase deja ce se întâmplase, așa încât el și Plopșor au ieșit afară și s-au îndreptat spre magazia din apropierea cabanei. Au rămas din nou în întuneric, dar acum întunericul nu mai părea atât de compact, pentru că cineva avusese ideea să deschidă ușa sobei de teracotă și lumina jarului înroșea siluetele lor încremenite, obiectele și mâncărurile de pe masă.

Gil și-a adus aminte că are el o lanternă în cameră, dar imediat

1 s-a făcut teamă, dându-si seama că va trebui să urce s-o aducă și «ă asta ar fi fost ca și cum ar fi dat curs chemării acelei voci învăluitoare. „Mă duc eu să aduc ceva, dar am nevoie de un chibrit!” s-a pomenit spunând și Miron i-a și întins cutia pe care o avea în mână, iar doamna Jeana i-a șoptit să nu facă zgomot, că scoală copiii.

Plopșor și George erau deja afară, toată lumea tăcea, uitându-se după Gil,. Care, cu un chibrit aprins între degete, se apropia de scările ce duceau la etaj. O tăcere penibilă, de oameni slabi, de parcă de gestul lui Gil ar fi putut depinde soarta lor viitoare. Gil înainta stăpânit de sentimentul că are de făcut un drum plin de pericole. O dată ajuns în coridor, înainta pe bâjbâite, cu mare precauție, nemaiîndrăznind să aprindă chibritul. Așa era parcă mai sigur că n-o să i se întâmple nimic. Mergea cu o maria întinsă în lături, pipăind din când în când peretele, tocurile de lemn ale ușilor, nu era nevoie să vadă, să numere ușile, pentru că încăperea lui și a doctorului se aflau tocmai în fundul coridorului. Simțea un ușor curent de aer rece, poate că în vreo cameră rămăsese vreun geam deschis, apoi avu senzația că nu mai calcă pe linoleum, ci pe ceva alunecos și moale. Scoase chibritul din buzunar, încercă să aprindă un băț, dar flăcăruia lui se stinse imediat.

Încă mai avea în față pata galbenă a fulgerului de o clipă, când se trezi prins de mână și tras cu putere îndărătul unei uși care se și închise imediat. Era cald, înăbușitor de cald. „Femeia se lipise de trupul lui, buzele ei îi sărutau gâtul, bărbia. Era mai scundă decât el. A vrut să-i pipăie fața, pirul, cu gândul

că așa ar putea-o recunoaște, dar capul ei i se lipise strâns de piept, ca și cum ar fi vrut să-i asculte inima. I-a atins umerii, apoi spatele și și-a dat seama înfiorat că ea era goală, cu totul goală. Anda! Era sigur că ființa care i se atârnase ca o ventuză de gât era Anda. Și, totuși, nu-i venea să creadă, tot așa cum nu-i venise să creadă că George și Antim au putut ajunge la cabană de jos, din vale, într-un timp atât de scurt. Doar Anda rămăsese jos, în living, împreună cu ceilalți! Când să ajungă ea înaintea lui la etaj, când să se și dezbrace? Aproape că ar fi vrut s-o întrebe: „Tu ești Anda?" dar știa că nu putea să vorbească și că dacă era ceva interzis în această aventură stranie, atunci îi era interzis să deschidă gura și să spună vreun cuvânt.

Anda se agățase de el ca un șarpe. Trupul ei era rece și alunecos, îlsufoca cu sărutări pătimașe, nesătule, de femeie care nu mai strânsese de mult în brațe un bărbat, îi ridicase puloverul, dibuia grăbită să-i descheie nasturii cămășii, gura ei i se plimba pe frunte, pe gât, pe obraz, umedă și speriată, însoțindu-si pasiunea de niște țocăituri dezgustătoare. Gil simțea mirosul de coniac al respirației ei, își dădea seama că fata e atinsă bine de aripa de vis a alcoolului și asta îl bloca. Dar, pe de altă parte, parfumul de săpun de bună calitate al pielii ei, țesuturile tari și elastice ale spatelui și ale șoldurilor ei subțiri, prelungi, (îl chemau. Se lăsă dezbrăcat fără să opună nici cea mai mică rezistență. Puloverul și cămașa îi căzuseră la picioare, simțea mâinile Andei desfă-cându-i cureaua, iar degetele îi alunecau, parcă fără să vrea, peste umerii ei înveliți în dulci manșoane de țesut adipos, peste umeri și peste omoplați și mai apoi de-a lungul coloanei vertebrale, peste curbura feselor obraznice, mici, ca de adolescentă. Rămăseseră ca doi caraghioși în picioare și de aceea toate gesturile lor aveau în ele ceva stângaci, chinuit. Patul era foarte aproape, dacă el ar fi întins un picior, l-ar fi putut atinge, Gustul de alcool al buzelor Andei, devenite parcă mai moi și mai catifelate în urma sărutărilor, începea să-i placă. Și pe măsură ce mâinile ei nerăbdătoare îl mângâiau tot mai posesive și mai fierbinți, simțea cum și el începe să se îmbete tot mai tare. Amețise, se clătina, îi tremurau genunchii. Cu o neașteptată ușurință a ridicat-o pe Anda în brațe și a tras-o spre pat. Era mai puternic decât credea sau trupul ei devenise în momentul acela mai ușor decât în realitate. Cu o mână îi înconjurase spatele, iar cu cealaltă îi cuprinsese pulpele înghețate. Dar mâna i-a alunecat, picioarele ei s-au desfăcut și palma lui a tresărit atinsă de umezeala alunecoasă a sexului fetei. A trântit-o pe pat și a țintuit-o acolo, apăsându-i umerii și așteptând. Nu mai știa ce-ar trebui să facă mai departe, era încă blocat, își adusese aminte cum arăta de fapt Anda și își dăduse seama că ea era un fel de soră vitregă a Marcelei, o fată și urâtă și plină de complexe, dar acolo, în întuneric, ea părea totuși mai femeie și mai atrăgătoare decât în realitatea luminii. I se făcu milă de ea și o eliberă. S-a prăbușit pe pat, obosit și plin de

scârbă, ca și cum s-ar fi lăsat să cadă într-o băltoacă de noroi. Știa, ce-o să urmeze. Anda s-a repezit asupra lui ca un uliu asupra prăzii, îl mușca de gât și de piept, îi săruta subsuorile și sternul, părul ei lung îl învăluia într-o plasă parfumată, paralizantă. Știa că-i va ceda, aproape îl cuprinsese emoția gândindi>3e, la neprevăzutul acelei întâmplări. Începuse să răspundă la sărutările ei, îi mângâia gâtul și pântecele rotund și gras, îi cuprindea sânii în palme, mirându-se de moliciunea lor la o femeie atât de tânără, dar tocmai opulența sinilor ei îl excita, îi venea să-i zdrobească între degete, să muște din ei ca din niște fructe bine coapte. În csle din urmă pantalonii lui căzură lingă pat. Auzi sunetul sec al cataramei atinse de podea. Rămăsese și el aproape gol și părul fetei îi acoperea toracele, îi gâdila bărbia și gâtul. Anda era deasupra lui, îi simțea greutatea fierbințeala buzele umede atin-gându-i din loc în loc pieptul, când, deodată, întunericul s-a prefăcut într-un lapte incandescent și lustra din tavan i-a explodat în ochi. Ceva ca și cum prin trupurile lor ar fi trecut un curent de înaltă tensiune și i-ar fi carbonizat acolo, pe loc. Anda a sărit ca arsă din pat, smulgând o pătură și acoperindu-si goliciunea, rămânând paralizată în fața lui, cu chipul ei de femeie fără vârstă, cu pielea ei cenușie și fără strălucire, cu ochii ei sticloși, de o culoare incertă, nici galbeni, nici căprui, cu părul ei zbârlit și metalic, care-si pierduse dulceața mătăsoasă din întuneric.

Pe coridor se auzeau pași, vorbe, lipăitul unor tălpi goale de copii și asta îl făcu pe Gil să sară speriat în picioare, să-si adune de pe jos hainele și s-o zbughească în baie. Se deslușea glasul doamnei Jeana: „Ce e, Costela mamă, ce s-a întâmplat?”, smior-căiala lui Marius, lătratul aiurea al unui câine, crâmpeie de muzică, pașii grei ai unui bărbat alergând. Apoi liniște, viforul de afară, zăpada izbită din când în când în geamuri. Pericolul trecuse. Iar Anda s-a ridicat de pe patul pe care rămăsese încremenită, s-a apropiat de ușă și a răsucit cu furie cheia în broască, uitase să încuie, ca o tâmpită! Și a început să se îmbrace în cea mai mare grabă.

Plopșor și George reușiseră pentru moment să repare firele de curent rupte de vânt. Dar improvizația lor s-a dovedit lipsită de trăinicie. Vijelia s-a pornit și mai dezlănțuită și cabana a rămas din nou în întuneric. De data asta sârmele fuseseră pur și simplu smulse. Nu mai era nimic de făcut, îngrijitorul descoperise rătăcite în magazia lui câteva lumânări. Pentru cazurile deosebite, ieșiri afară sau deplasări spre camerele de sus, aveau la dispoziție lanternele. Situația părea acceptabilă. Ar fi fost de-a dreptul rizibil ca din cauza lipsei luminii electrice petrecerea lor să se spargă înainte de a fi început ca lumea. Mai ales că vânătoarea de a doua zi devenise cu totul incertă. De ce străbătuseră ei atâta drum, dacă nu să se destindă, să se distreze? Mai grav era că, dacă ninsoarea continua să cadă cu aceeași dărnicie, se înzăpezeau

drumurile și nu mai era deloc sigur că mașina care-i adusese până la baza muntelui – un „Aro” puternic, pe motorină, aflat la dispoziția lui Plopșor – va mai putea răzbi până la locul stabilit și să-i întoarcă acasă.

Acum îiving-u în care din nou e strânsă toată lumea, inclusiv George îngrijitorul și câinele pripășit de la stână, mai puțin ce doi copii care au adormit la loc cu destul de mare greutate, s-a învăluit într-o obscuritate plăcută, misterioasă, în care gesturile lor capătă o nouă încărcătură, devenind, după caz, mai solemne sau mai caraghioase, mai blânde sau mai repezite. Plopșor, neobositul Plopșor, deși un vânător înrăit și pentru care petrecerea de acum n-ar fi trebuit sa fie decât o avanpremieră la plăcerile cinegetice de mâine, nu pare prea afectat de vremea de afară și dă dovadă de o bună dispoziție molipsitoare. Jighira, care a avut tot timpul grijă de sticla lui de vodcă, asta a cita o fi? E obosit, vorbește din ce în ce mai rar, abia mișcându-si maxilarele și pro-nunțând cuvintele printre dinți. Nu pare deloc mulțumit de felul cum se desfășoară petrecerea, ar vrea ca toată lumea sa cânte. Fără să-i pese de ce vor ceilalți, el lălăie câte o melodie pe care nimeni nu pare s-o cunoască, o propune ca repertoriu general, zice „nu-i nimic, învățați! Că nimeni nu s-a născut pe lumea asta învățat, nici măcar bâlbâitu nostru!” și vrea să le dea tonul. De câte ori se ridică de pe scaun, cu mâinile întinse ca un dirijor, el se clatină pe picioare. De lingă el, Plopșor îl trage de umăr și râde: „Hai, Cassius Clay, stai jos, că ne-ai convins!” Paharele golite până acum nu l-au atins prea tare pe bătrânul Antim, deși pofta lui de vorbă a crescut și de câte ori se râde înjur, el hohotește cel mai tare și cel mai strident. Anda stă pe scaunul ei, mică și umilită, îmbufnată, amețită și plină de draci, dar nu rezistă să n-o admire pe Ioana, care se află într-o dispoziție nebună, de-a dreptul nebună, aproape să n-o mai recunoști. De fapt, până acum ea a fost sufletul întregii petreceri. Le-a spus bancuri și le-a povestit întâmplări hazlii din anii de școală, cât a fost lumină, a dansat cu toți bărbații, l-a invitat pe Miron la un tango și l-a obligat să se miște în ritm argentinian, spre hazul general și l-a ales pe Gil drept partener la o mică demonstrație de iluzionism cu o monedă, o batistă și o cutie de chibrituri, le-a cântat o șansoneta franțuzească auzită de ea într-o seară în cartierul Montparnasse pe vremea când era studentă și și-a petrecut o vară întreagă la Paris. I-a fermecat încă o dată pe toți, ăsta e adevărul. Miron tace în continuare, prăbușit în deznădejdea lui cronică. Doamna Jeana tronează ci o matroană în capul mesei, ea e responsabila cu mâncărurile și bucătlria, dar acum profită de această lungă perioadă de acalmie gastronomică pentru a bea și ea pe îndelete un pahar de vin. Cât despre Gil, el pare mai lucid decât oricând. Întâmplarea din cameră, când s-a stins prima dată lumina, nu-i mai iese din minte și tocmai de ac; ea ar vrea să se îmbete. E uluit că nu reușește. El a rămas în continuare regele incontestabil al paharelor de pe masă, pe care

are grijă să îs umple cu precizie, jfără să verse o picătură, stăpânindu-si foarte bine gesturile, ca un chelner înnăscut, îl tot îndeamnă pe Miron să bea, aducându-i aminte că la capitolul spirtoase le-a cam tras clapa, msreu îi arată sticla și-l așteaptă să golească paharul până la fund, întrucât, explică el, „vinul nu se poate bea înnădit”, dar de fapt el se

— Ocupă cu atâta insistență de doctor pentru că ar vrea să-l anihileze, să-l scoată din tristețea lui imbecilă și din încordarea cu care spionează gesturile și privirile Ioanei căutându-l în continuare pe el, pe cel care ține sticla în mână și nu reușește încă să ajungă în acea stare de veselie în care să nu-i mai pese de nimic.

Și, totuși, deși plăcută, împăcată, destinsă, înveselită de dul- ceața vinului, atmosfera încăperii e] impregnată discret de o undă <le nervozitate. Singurul moment în care George – la urma urmelor, un nepoftit – a părut să se încălzească puțin și să-si iasă din expectativă a fost acela al povestirii visului. Acum el e din nou taciturn, grav, aspru, aproape marțial în neclintirea lui ironică, de ins care n-are ce face și trebuie să-i suporte o vreme pe cei din jur. îngrijitorul nu mai stă pe scăunelul lui de lângă soba de teracotă, ci alături de ei, la masă, cu un pahar înainte, deși asta nu schimbă prea mult situația.

Dar încordarea nervoasă din aer poate să fie provocată și de altceva.După ce vântul a smuls cu totul firele și ei au înțeles că vor trebui să petreacă în continuare fără muzică și lumină electrică, ultimul care s-a întors de afară a fost George, aducând cu el și pușca de vânătoare. A rezemat-o de peretele de la intrare, ca și cum ăsta ar fi fost cel mai firesc lucru din lume: să ai gata pregătită lângă ușă o pușcă, a aruncat cartușiera doldora de gloanțe pe unul din scaunele pe care stătuseră mai înainte copiii și n-a zis nimic, n-a considerat că ar trebui s-o facă. Și nimeni n-a avut curajul să-l întrebe ce însemna gestul lui. Dacă îngrijitorul le-ar fi dat un răspuns care să-i facă de râs? Toți s-au simțit deodată mai îngrijorați decât înainte, până și bătrânul Antim. Gil a zâmbit, amintindu-si o remarcă citată undeva, potrivit căreia dacă în actul I al unei piese de t: atru decorul conține o pușcă, în actul III ea va fi folosită. Așa că nimic nu putea fi întâmplător în lumea asta, în încăperea în care ei ședeau în jurul unei mese și goleau paharele pe întrecute.

Adevărul e că vinul e bun. Se bea vârtos și cu un fel de disperare grăbită. Femeile, doamna Jeana mai ales, care râde din nimic și a devenit de o volubilitate de-a dreptul agresivă, încearcă să țină o companie onorabilă bărbaților. Și, totuși, prea multă improvizație, căci toate inițiativele lor de până acum n-au avut anvergură, nimic de durată, nimic pasionant. Așa încât Plopșor, responsabilul cu ordinea și cu distracția, cum singur a decis, le propune din nou un joc. Un joc de cărți, un „toci” sau un „popa prostu”, ceva ușor și spectaculos, care să-i antreneze pe toți și să-i facă să se amuze.

— Stați, am găsit! Strigă incinta ta de pe locul ei Ioana. Am găsit, dar am nevoie de lumină, o lanternă, ceva... Sunt sigură că o să vă placă!

Jighira, care aproape moțăia pe scaunul lui, își ridică bărbia din piept și spune mândru:

— Da, dragă, asta e, vă salvează nevastă-mea! D-aia nu mi-e mie frică de Sfârșitul Lumii, că are cine să mă salveze...!

Ș i antrenorul f ace o nouă încercare de a se scula în picioare: pentru că i-a venit o nouă idee. Acum are în minte o romanță.

— Vă spun eu, vă salvează Ioana. Găsiți-i o lanternă și, până una-alta,hai că pe asta o știe toată lumea: „E Rita fecioară cu păru bălaaaii... Și sai ni ca de piatrăăăă...”

— Casian, domnule, vrei să scoți urșii din bârlog, ce dracu?! Îl admonestează Ilarie Plopșor, care-i oferă Ioanei obiectul cerut, ba se și pune la dispoziția ei s-o conducă până sus, dacă se teme cumva de întuneric.

Dar soția antrenorului e o femeie curajoasă și pleacă singură. Toți sunt extrem de curioși ce idee i-o fi venit și toți abia o așteaptă să se întoarcă. Mai puțin antrenorul:

— Ei bine, asta e! În semn de omagiu am să vă cânt acum „Aria căcatului de urs” din opereta... Cum îi zice, domnule? De... de Lehar.

De data asta cea care se simte datoare să intervină și să-l pună peJighira la punct e doamna Jeana:

— Casian, puiule, păi asta e comportament de intelectual^ mă băiete? Dacă erau acum aici copiii?

— Ete, că parcă ei n-or fi știind ce e ăla căcat! Dacă vrei să știi, cuvântul ăsta ar trebui să stea la loc de cinste în orice dicționar, pentru că asta e lumea noastră, ăștia suntem, o lume de rahat, pardon de expresie! Uite că mi-a ieșit, ha, ha, ha! O lume de rahat pe băț, care se face în fiecare zi de cacao. De cacao cu lapte praf și ciocolată „Kandia”, iubito! Kakania, et în Ka-kania ego! Hai, că-i bună și asta! Așa că microfonu mic, voi ăștia din tribune, mâncătorii de semințe, că meciu se joacă în altă parte, adică pe teren și pe marginea terenului stau eu...!

— Doamne, ce nebun, ăsta e beat! Și de ce să-mi pun eu mintea cu unom beat? Încearcă ea să aplaneze conflictul, văzând că Plopșor, nu-i sare în ajutor.

— Ba să ți-o pui, preadelicată doamnă, să ți-o pui! Mormăie cu sticla de vodcă în mână Jighira. Că d-aia suntem proști, că nu ne-o punem. Noi punem fecale pe clanță... Îl știi pe Pâcă?

; Nu-l știi. A murit săracu în tomberon... Da' vorba asta o știi: cine nu riscă, nu mișcă! Am zis și subsemnez! Îmi aparține...

— Hai s-o lăsăm baltă, monșer! Intervine împăciuitor Plopșor.

— O las, dom'le, o las, că are balta pește... Știi când îmi place mie dispozitivu? Atunci când face gâl-gâl, gâl-gâl-gâl. Ia auzi...!

Și, într-adevăr, sticla din mina lui Jighira se răstoarnă în gura lui arsă de sete cu un gâlgâit extrem de expresiv.

A fost un moment de veselie generală. Toată lumea hohotea pe întrecute. Așa i-a găsit Ioana, care se întorcea cu o cutie în mână, contrariată de marea lor bună dispoziție. Nu i-a întrebat de ce râd. S-a așezat pe locul ei, misterioasă și foarte solemnă. Apoi le-a spus că vrea să le propună un joc de care nimeni nu trebuie să se sperie, pentru că jocul se bazează pe un fenomen inexplicabil, pe care ei ar trebui să-l accepte așa cum e, fără suspiciuni inutile.

Imediat după asta ea a pus obiectul pe masă. Era o cutie de lemn, de formă cubică, nu mai mare decât cutia de carton a unui bec. Semăna, prin masivitate și lucrătura trainică, deși schim-când, firește, proporțiile vechilor geamantane de lemn de pe vremea străbunicilor, cu care se pleca în călătoriile peste Ocean. Nu era o simplă cutie, ci o casetă, cu broască în regulă și care avea nevoie pentru a fi deschisă de o cheiță destul de sofisticată. Ioana purta cheiță la gât pe un lănțic de aur. Toți, până și Jighira, soțul ei, au rămas cu gura căscată în momentul în care frumoasa femeie le-a spus că ceea ce ei considerau un nevinovat medalion de o formă mai ciudată era de fapt o cheie adevărată. Caseta de pe masă părea o operă de virtuoz al lemnului și al orfevreriei. Suprafețele brune, străbătute de timide vinișoare fumurii și pe alocuri gălbui cum e chihlimbarul, aveau un luciu extraordinar, de parcă ar fi fost tăiate de un fascicul de laser dintr-o mare bucată de sticlă lipsită de transparență, deși strălucitoare. Muchiile cubului erau prinse în ferecături delicate, desenate în arabescuri și confecționate dintr-un material care putea fi arama, dar și un aur roșu, oxidat.

Ioana nu le-ar fi putut spune nimic sigur despre proveniența obiectului din interiorul cutiei, obiect ce fără îndoială avea să-i uimească. Ceea ce aveau ei în față și ceea ce urmau să vadă imediat după rotirea cheiței în broască era o moștenire de familie. Ea o primise de la mama ei, iar mama ei o moștenise de la buni-că-sa, care, la rândul ei, o avea de la un unchi, mare explorator al Orientului. Nu le putea spune mai mult, e drept că nici ea nu încsrcase să facă investigații, n-avusese curiozitatea. Atât doar, că și cheița de aur de la gâtul ei urmase același traseu al transmiterii de la o rudă la alta.

Curiozitatea lor ajunsese în punctul culminant. Simțindu-i că nu mai au răbdare și că e lipsit de sens s-o mai lungească cu explicațiile, Ioana a deschis brusc minuscula valijoară de lemn. Dezamăgirea celor adunați în jurul mesei n-a fost mică. Luat repede la întrebări, niciunul dintre ei n-ar fi putut să spună la ce se așteptase de fapt. Dar nici așa, să ai în față o sferă cenușie și vag strălucitoare, făcută parcă dintr-o bucată de plumb! Nu-si puteau da seama la

ce ar fi putut folosi. Nimănui nu i-a trecut prin minte că ar putea avea în față pur și simplu o oglindă sferică. Interiorul cutiei, tapisat cu o catifea albastră de o desăvârșită finețe, era anume construit pentru a proteja, prin două adâncituri egale, ca două găoace, integritatea prețiosului obiect. Sfera se odihnea în culcușul ei moale, arătând ochilor lor doar jumătatea ei superioară, care-i făcea să se gândească, prin mărime și masivitate, la o bilă de biliard. Părea un obiect destul de banal, dar ceea ce a început să-i pună pe toți pe gânduri a fost faptul că, o dată expusă la lumina luminărilor de pe masă, sfera devenea din ce în ce mai strălucitoare, transformându-se în scurtă vreme într-o adevărată oglindă. Obiectul reacționa la lumină și căldură, asta și-au dat cu toții seama, fără a mai fi nevoie să ceară explicații Ioanei. Și, totuși, nimeni n-ar fi putut să spună în ce fel te-ai fi putut juca cu oglinda sferică din cutie.

Miron a vrut să afle din ce material era confecționată minunea pe care o aveau în față. Dar soția lui Jighira habar n-avea, nici asta nu i se părea important. Apoi Plopșor a remarcat că de fapt nimeni nu fusese atât de impresionat pe cât bănuise ea. Ioana i-a atras atenția că ei încă nu văzuseră nimic. De aceea a luat bila în mână, a ridicat-o între degete în lumină ca pe un ou și a început s-o rotească încet, încât toți au observat ciudățenia: undeva, cam în locul unde pe globul pământesc s-ar situa ecuatorul sfera-oglindă avea o adâncitură, rotundă și aceasta și destul de profundă, ca un fel de găoace din care s-ar fi desprins cândva un obiect și el rotund, dar mai mic.

— Ăsta e jocul! Le-a spus Ioana. De aici pleacă totul, de la această imperfecțiune studiată. Și apoi, mai e ceva extrem de neașteptat: mingiuța din mâna mea nu are sex, dar reacționează la prezența sexului, întotdeauna la sexe contrare!

— Cum, adică vrei să spui că guguloiul ăsta știe că eu sunt bărbat și tu femeie? A sărit de pe scaunul lui, trezindu-se parcă cu totul din beție, Jighira.

— Știe, adică alege. Asta te sperie...!

— Hai, dom'le, mai lasă-mă cu cioacele astea! Nu poate omu' să mai iasă în natură și să bea un pahar să-i tihnească. Te știam eu nebună și obsedată de fluturași, da' nici chiar așa! De unde Dumnezeu ai mai scos și drăcia asta? Alta acum, să am în casă un rahat de bilă care să se uite la mine ca la un... Să nu mai zic ce!

Dar Ioana nici măcar nu l-a privit pe soțul ei și a început să le explice celorlalți secretele jocului pe care li-l propunea. Nu era un joc pentru oameni ursuzi sau lipsiți cu totul de spontaneitate. Era un joc pentru aceia care nu-și pierduseră încă sufletul, sentimentele și încă mai credeau în miracole și prospețimea propriei lor minți. Oricare dintre ei putea să fie un jucător, n-avea nici o importanță dacă era bărbat sau femeie. Dar, deși jocul se desfășura în grup, un bărbat nu putea să-l joace decât cu o singură femeie. Și invers, în doi

jocul nu avea nici un haz. În afară de cazurile în care sfera-oglindă refuza pur și simplu să funcționeze și rămânea învăluită în matitatea ei inițială de plumb. Jucătorul lua obiectul în palmă și îl ținea acolo bine strâns, până când simțea un fluid care trecea din răceala materialului în propria sa făptură. Apoi el punea bila în mijlocul mesei și o învârtea. Nu trebuia să facă exces de forță. Bila-oglindă trebuia rotită firesc, dintr-un singur impuls, fără s-o miști din loc. Urmau câteva minute de așteptare. Ceea ce se întâmpla în continuare îi speria pe mulți, însă Ioana găsi de cuviință să-i pună de la început în gardă. Sfera rămânea în cele din urmă nemișcată, dar din momentul acela încolo pe suprafața ei începeau să defileze toate chipurile celor care erau de față, grotești, hilare, deformate de curbura inerentă a suprafeței, cu urechile lățite ca niște foi de varză și gura enormă ca de clovn, cu ochii bulbucați și fruntea îngustă, aproape o linie, ca la bolnavii de cretinism. Mișcarea chipurilor devenea din ce în ce mai leneșă, până ce, deodată, persoana aleasă era pur și simplu smulsă de la locul ei și absorbită în adâncitură din mijloc. Orice ai fi făcut, chipul rămânea acolo, ca un portret extraordinar de viu, redus la scară, până când altă mână avea curajul să ridice bila și s-o încălzească în palmă.

Acesta fu momentul în care Casian Jighira ridică sticla goală de vodcă și o izbi de podea. Dar sticla nu se sparse. Ceea ce-l enervă pe antrenor și mai tare:

— Bine, tâmpita lu' Dumnezeu și ce joc e ăsta? Sau faci mișto de noi?!

— Nu, că e prea de tot, asta crede că are în față niște copii grădiniță! Nu se mai putu abține nici doamna Jeana. Îmi pâre rău, Ioana, doar ne cunoaștem de atâția ani…

— Proștilor, ce știți voi, de ce n-o lăsați să termine? Izbucni Anda.

— Să vină cadânele, să-nceapă dezmățu, ăsta e șpilu, bă î își reveni Jighira.

— Cretini, cretini de legat! Șopti ca pentru sine Plopșor.

— Habar n-ai, babuinule! Miron.

— Uite-l și pe Don Juan în pijama! Gil.

— Cine m-a pus, Dumnezeule mare, cine m-a pus?! Antim.

— Michiduță, Nichipercea, Sarsailă!… Jighira.

— Vivat nomenklatura! Miron.

— Să ți-o sărut… „ de Tudor Arghezi… Jighira.

— Din pisc în pisc! Gil.

— Ca la casa de drogați, ca la spitalu 9! D-na Jeana.

— Roza, scleroza… Anda.

— Echimoza, ha, ha! Să-i fac o echimoză lu maestru Plopșor pe figură… Jighira.

— Și ție un crampon la fudulii! Plopșor.

— Și ție o trepanație! Miron.

— Și vouă cămașă de forță! D-na Jeana.

— Liniște, liniște, liniște și s-o ascultăm în continuare pe drăgălașa noastră conferențiară, specialistă în ezoterisme și alte izmene… Jighira.

— Indispensabil! Plopșor.

— Infatigabil! Anda.

— Ești futilă, fetițo! Gil.

— Imperialist american, Cădea-ți-ar bomba în ocean!” Anda.

— De Dan Deștliu… Jighira.

— Pardon, de Cicerone Beniuc! Anda.

— De chichi… Miron.

— De cocos! Gil.

— De cacao, bă, de cacao! Jighira.

— Gata, am spus gata! Ajunge!… Și George se afla în spatele lor, cu ochii sclipind de furie și pușca în mână. S-a terminat comedia! Dacă mai aud vreo porcărie, trag! Doar sunteți oameni în toată firea…

Și în momentul acela parcă s-ar fi trezit cu toții dintr-un delir. Jighira s-a așezat cuminte pe scaunul lui. Plopșor și-a luat paharul din față și l-a împins mai spre mijlocul mesei. Anda s-a ridicat de pe locul ei și a pornit-o în sus, prin întuneric. Ioana a așezat sfera pe masă și a închis caseta. Gil s-a îndreptat spre George și i-a luat cu blândețe pușca din mână. Doamna Jeana plângea. Antim nu mai înțelegea nimic. Miron se uita la Ioana cu o privire de halucinat. Apoi George a deschis ușa și a ieșit. Pușca rămăsese rezemată de sobă, așa cum o lăsase Gil.

— Bine, am să vă explic mai departe, a continuat Ioana.

— Explică-ne draghicikaia, explică-ne, că tu ești soarele nostru, tu ești lumina, Sfântul Duh, Sfânta Treime, Sfântu-Aș-leaptă, Sfântul Munte! N-a rezistat să nu ricaneze, în ciuda spaimei prin care abia trecuse, Jighira.

— Este vorba despre un bărbat sau o femeie care-ți place. Oglinda alege prin tine sau tu alegi cu ajutorul oglinzii, e același îucru. Aici îți trebuie curaj, nu e simplu, întotdeauna noi ne ferim de ceilalți, ne pasă prea mult de gura lumii… Nu e un joc, e ceva cu mult mai riscant și mai cinstit. Așa că încep eu…

Ioana prinse sfera între degete și-i imprimă o mișcare de rotație atât de discretă, încât toți cei care o priveau, cu sufletul la gură aveau impresia că obiectul stă pe loc. Erau cu toții extraordinar de concentrați, pentru că voiau să vadă dacă fenomenele descrise mai înainte se vor întâmpla cu adevărat. Așa că nimeni, nici măcar Miron, nu mai era atent la Ioana, la degetele ei odihnin-du-se pe marginea mesei care se crispară deodată ca străbătute de curent electric.;

Trupul ei se chircise pe scaun, buzele i se curbaseră într-un rictus care o urâțea teribil, făcea eforturi să respire firesc, fără să înghită aerul, ar fi vrut să

spună ceva, dar privirea ei speriată -nu întâlnâa decât capetele lor rigide aplecate deasupra oglinzii rotitoare. O durere atroce îi săgeta pântecele și i se scurgea paralizantă în piciorul drept, o durere iscată din senin, care-i cerea să țipe și să se trântească pe jos zvârcolindu-se, dar ea încă se stă-pânea, pentru că bila se învârtea în continuare și curiozitatea lor 'lămândă avea nevoie de bucuria promisei revelații.

Stătea pe scaun în bucătărie, la lumina unui căpețel de luminare» avea în față o cană mare de cafea, fuma țigară de la țigară și simțea cum totul trepidează în el, până la ultima celulă. N-ar fi trebuit să fie atât de speriat, nu făcea pentru prima dată asta. O oarecare experiență avea. Dar îl blocau amintirile, imaginile din cărțile de anatomie, cunoștințele profesionale, anii sterpi de rutină și plictiseală.

Bisturiul preparatorului trecuse prin piele ca printr-o bucată de mătase udă. Atunci au apărut culorile. Și el avusese o reacție ciudată, aproape de spaimă. S-a cutremurat, a închis o clipă ochii, apoi, de rușinea colegilor, a scos o batistă din buzunar, simulând un acces de tuse. Când privea planșele din tomurile acelea rusești, groase ca niște scripturi, era altceva. Adică era vorba de desene, de culori care încercau să imite culoarea naturală a vieții. Inima era roșie, iar ficatul vânăt, oasele nu erau nici albe, nici galbene, nici verzui, dar aveau în ele ceva de fildeș vechi, obosit.

Prima lui confruntare, pentru care se pregătise îndelung. Și totuși nu rezistase. Bisturiul preparatorului înainta expert dinspre ombilic spre stern, atingea adâncitura din josul gâtului. Pielea se desfăcea ca un acoperământ gălbui de stofă. Se vedeau pectoralii fibroși, mai jos ghemul grețos al intestinelor. Nu-i era greață, nu i se făcuse rău, își cunoștea sensibilitățile, știa bine ce-l poate speria cu adevărat și ce nu. Dar totul i s-a părut insuportabil.

Iarna, în apropierea Crăciunului, venea unchiul Valeriu, măcelarul. Nu suporta să vadă cuțitul lui înfigându-se în beregata porcului, spasmele disperate ale animalului, jetul de sânge curgând în rotocoale de abur peste pământul înghețat, negru și gol – așa și-l amintea, de parcă iernile copilăriei lui n-ar fi cunoscut niciodată zăpada sfârșitului de decembrie. Nu-i plăcea nici operația următoare, pârlitul porcului, focul acela iute de paie și mirosul de piele arsă care se răspândea în aerul curții, în schimb, când se trecea hi despicarea animalului, la transarea cărnii, îndrăznea să iasă din casă și privea totul cu o neînțeleasă fascinație. Dezgustul și greața de până atunci păreau să-l părăsească, de parcă în ceea ce vedea n-ar mai fi fost vorba de carne, ci de o materie artificială extraordinar de plastică. Interiorul animalului se revela încetul cu încetul, pe porțiuni. Lama de gheață a cuțitului cresta cu repeziciune epiderma pe linia șirei spinării și grăsimea înflorea albă, albăstrie, desfăcându-se grea în laturi. Unchiul Valeriu era un măcelar atât de îndemânatic, încât,

urmărind înlănțuirea mișcărilor lui precise, felul în care corpul pe care-l aveai în față se tot descompunea în alte și alte părți componente, rămâneai cu impresia că anatomia e ceva foarte simplu, cu o funcționare precisă, mecanică. Dar aceea era anatomia animală. Culoarea violentă a organelor, căldura pe care ele încă o degajau, consistența sângerie a cărnii, toate acestea erau așa pentru că așa trebuiau să fie. Carnea porcului era carne, ficatul crud nu era nici el altceva decât un ficat de porc.

Însă prima disecție pe un cadavru îl cutremurase, îi distrusese ceva din mitologia lui personală, în cazul oamenilor – și nu știa, n-ar fi putut spune ce-l făcuse să creadă asta – situația ar fi trebuit să fie cu totul alta. Interiorul corpului uman, viscerele, mușchii semănau prea mult cu planșele din manuale. Se așteptase ca acolo, înăuntrul omului, totul să fie mai discret, mai cenușiu, mai fin și mult mai greu de numit. Pentru că omul era o ființă atât de perfectă și atât de bine acoperită de piele, încât nu părea firesc să descoperi înăuntrul lui culorile acelea atât de vii și organele care te priveau țepene cu atâta brutalitate. Anatomia omuâuî avea în mintea lui ceva misterios, imposibil de învățat și de stâ-pânit. De aceea, de câte ori auzea de vreo operație pe creier sau pe șira spinării, iar mai târziu direct pe inimă, se gândea ia chirurgii care erau în stare să practice acele intervenții ca la niște făcători de minuni. Nu, așa ceva i se părea imposibil de realizat – și poate că ar fi trebuit el însuși să se afle în situație pentru a înțelege – să deschizi corpul unui om, să tai ceva, să înlocuiești ceva, să coși totul la loc și nu mult după aceea omul acela să arate la fel de viu, să râdă, să vorbească, ba chiar să alerge. Poate de aceea devenise el însuși chirurg.

Nu doar că îl fascinase condiția privilegiată a salvatorului de viețiomenești, dar voise și să se învingă, să-si arate că nu se teme, că e în stare, că mâinile lui nu vor tremura niciodată de emoție sau de milă. Și astfel el devenise un chirurg ce știa multe

! ' ți-ar fi putut face destule operații complicate și cu ochii închiși, 't de bine cunoștea locul și forma fiecărui organ, dimensiunile funcțiile lui, bolile care-l pândeau, posibilele lui malfor-

1 genetice. Și, totuși, cât a lucrat în spital, el nit fusese un chirurgcăutat. Bolnavii își dăduseră repede seama cu cine aveau de-a face. Îi reușeau operațiile, dar, nu știu cum, întotdeauna parcă îi reușeau cu greu. Tăieturile lui se închideau cu dificultate, convalescența bolnavilor operați de el dura parcă mai mult. Știa, înțelegea ce i se întâmpla, de aceea și renunțase. li era milă să taie. Întotdeauna o ezitare, o apăsare insuficient, de exactă a bisturiului. Uneori i se întâmpla să revină imediat. Peste o urmă abia deschisă. Ezitarea, teama de fapt de interio-xitatea organismului, o fascinație care-l prostea, îl făcea neînde-xnânatic. Acea primă lecție de anatomie practică la care asistase

în primul an de facultate îl marcase într-un mod pe care nici el nu și-l putea explica. Mereu avea în fața ochilor organele, ca niște mulaje de ceară colorată, nefirești, neadevărate. Și de câte ori se aflase în fața mesei de operație, prin minte îi trecuse fulgerul aceluiași gând – poate corpul pe care-l avea în față nu era adevărat și organele lui erau niște simulacre perfecte, violent colorate, numai bune de fotografiat și de pus apoi într-o carte.cu planșe.

Student fiind, făcând practică prin spitale, i se întâmplase nu o dată să audă bolnavi, oameni operați, vorbind despre cutare chirurg ca despre un măcelar. Era – spuneau ei – un om dur, nemilos, tăia în carne vie. Bine, dar ce-ar fi trebuit să facă un chirurg, să te mângâie? Erau chirurgi cu mină ușoară și chirurgi cu mână grea. Erau chirurgi care nu stăteau prea mult pe gânduri -si pronunțau cuvântul „cuțit", hotărâți să te suie chiar atunci pe. Masă, gata să se spele pe mâini și și-si pregătească instrumentele El știa că doctorul cutare e foarte bun, dar de ce să-l numească lumea măcelar? Înțelesese asta mai târziu, amintindu-si-l pe unchiul său, Valeriu. Chirurgia era o artă a oamenilor fără milă și cu „mina sigură. Și prin milă el nu înțelegea atât o atitudine morală, sentimentală, ci chiar mila față de sărmanul trup, care trebuie să-si piardă în fata ta această calitate pentru a deveni un obiect bun de tăiat, locul unei intervenții de mare finețe. Numai astfel precizia, rapiditatea, siguranța deveneau posibile, iar reușita «*era asigurată. A înțelesese că el e un om prea milos, prea emotiv, prea plin de imaginație și renunțase, preferind condiția unui umil medic de circă. Crezuse că scăpase definitiv ds teroarea eroismului zilnic al omului cu bisturiul în mână, care se joacă cu viața și moartea.

Ce resemnase cu condiția lui de mărunt funcționar al bolii. Și tă-l acum obligat să fie la înălțimea unui „măcelar" cu mână sigură, expertă, infailibilă. Obligat să meargă la sigur, să se întreacă pe sine. Pentru că omul pe care trebuia să-l opereze-peste câteva zeci de minute era Ioana, Ioana Jighira, femeia visurilor lui, femeia nopților sale de chin, femeia care-i răvășea mințile și sufletul, Femeia. Criza ei de apendicită acută căzuse peste el ca un blestem. Vifornița se întețise, era noapte și drumul dispăruse cu totul sub zăpada groasă, abundentă. Ningea în continuare dezlănțuit, imposibil ca ei să coboare în vale, să ajungă până la primul sat, să plece de acolo cu o mașină sau o căruță până în primul oraș. Ar fi trecut prea mult timp. Și orice amânare i-ar fi putut fi Ioanei fatală. N-a mai avut de ales. S-a hotărât s-o opereze el, tocmai el, un chirurg care se speriase de propria-f neputință și renunțase să mai practice chirurgia. Acum viața Ioanei depindea de mână lui, de cunoștințele și îndemânarea lui și asta îl speria.

Stătea pe scaun în bucătărie, la lumina unui căpețel de luminare, avea în față o cană mare de cafea, fuma țigară de la țigară și simțea cum totul trepidează în el până la ultima fibră. Deși s-ar fi putut să fie și mai rău. S-ar fi

putut întâmpla ca el să nu fie în stare să facă nimic, ca Jighira sau ca Plopșor și să se uite la ea tâmpit de nedumerire, crispat de îngrijorare, simțind cum trece-timpul și starea ei se agravează, urmărindu-i neputincios convulsiile, agonia, apropierea de moarte. Din întâmplare, el era medic. Un medic relativ inspirat. Nu doar că avea asupra lui trusa de intervenții chirurgicale urgente, dar nu-i lipseau nici cloroformul, tranchilizantele. Luase totul cu el într-o doară sau poate dintr-un îflex profesional, dintr-un fel de orgoliu de membru al grupulur care el știa că toată lumea se gândește, în caz de ceva, ca la un Potențial salvator.

Ătea acolo, pe scaun, o aștepta pe Anda să se întoarcă 's cu ultimele vești în legătură cu starea Ioanei, auzea bolbocasoletei în care fierbeau instrumentele și încerca să-si

; ască bine în minte ordinea mișcărilor, etapele operației…

T mai emoționat, tot mai stăpânit de un tremur interior imposibil de controlat. Și problema cea mai complicată era că nu avea suficientă lumină. Plopșor și Anda rămăseseră^ lângă Ioana s-o vegheze, iar ceilalți se grupaseră într-o cameră, pe întuneric, ca să nu mai consume degeaba nici bateriile lanternelor nici lumânările și să le poată folosi la maximum atunci, peste nici douăzeci de minute, cum îi spunea lui Miron ceasul de la mină. Era puțin trecut de 12 noaptea și afară vijelia continua la fel de dezlănțuită. Vara se sfârșea cu brutalitate, începea prima zi de toamnă, care era, de fapt, o zi de iarnă. Asta simțea și el, că vara se sfârșise de mult.

SOMNUL BĂUTORULUI DE APA.

CELE PATRU STICLUȚE MENSURATE COBORÎRĂ încet pe suprafața noptierei dintre paturi. Brațul atent, încordat… Se eliberase de greutatea lor, încercând să atenueze cât mai mult zgomotul atingerii. Pe dosul palmei se puteau citi, într-un tipar abia vizibil, urmele curelușelor de vinilin.

Ele încă dormeau. Tea cu fața în sus și cu buzele ușor întredeschise. Capul Luizei plutea pe norul alb al pernei, învăluit într-o aură blondă, electrică. Dormeau, deși în cameră se risipea acum o lumină limpede, aproape rece, de zi curată, cu soare anemic. Le auzea respirațiile calme, în contratimp, își încorda auzul și măsură o clipă adâncimea și căldura egală a somnului lor.

Era liniște. Și, totuși, prin membrana pereților de beton, prin sticla verzuie a geamurilor răzbătea uruitul greoi, de transatlantic în înaintare leneșă, al congelatoarelor de la subsol. De jos, din curtea interioară a hotelului, urcau glasuri, zăngănit de tacâmuri, sunete stridente de cești și farfurii răspândite pe mese. Simți pornirea să se îndrepte spre fereastră și să privească, așa cum mai făcuse și-n alte dimineți, mișcările grăbite ale fetelor îu fuste albastre și bluze albe de pânză topită, brațele lor bronzate purtând cănile mari cu ceai, platourile cu unt și salam, sânii tari tresăltând de repezeala pașilor, gesturile

lor de puștoaice cu mutre grave și preocupate. S-o caute din ochi pe frumoasa Adela, îngerul păzitor al mesei lor, „balerina”, cum o numeau, mai în glumă, mai în serios, Luiza și Tea. Să-i urmărească peste tot flacăra neagră a părului, plutirea grațioasă a mâinilor în care orice obiect părea să devină imponderabil, umerii ascuțiți de adolescentă în reștere, mersul ușor și voios, nepotrivit cu banala-i îndeletnicire, cu mozaicul terasei și scaunele de metal printre care se strecura subțiraticu-i trup.

Atunci, în prima zi, în dimineața sosirii, nici nu văzuse bine -chipul fetei, nici n-apucaseră s-o cunoască într-un fel sau altul, să afle adică cine era domnișoara care se ocupa de masa lor, în primul rând numele, că el a avut impresia întâlnirii cu o ființă neobișnuită, aeriană. Adela avea o ținută atât de aparte, încât toate mișcările ei păreau o bătaie de joc la adresa gravitației. Impresia nu-l părăsise de fel și persistența ei îl irita, îi strecura în suflet sentimentul că el devenise, vrând-nevrând, martorul unei absurde imposturi.

Se apropiase încet de perdea, tocmai voia s-o miște puțin într-o parte, să-si poată arunca ochii spre curtea interioară, când își aduse deodată aminte, tresări și rămase descumpănit. Era lipsit de sens. Doar știa că Adela lipsește. Ziua ei liberă… Ieri, la masa de seară, fata le anunțase absența și-i dăduse apoi în grija unei colege pe nume Clementina, nici mai mult, nici mai puțin decât Clementina! O ochelaristă cu niște dioptrii atât de pronunțate, că era de mirare cum de vedea să răstoarne polonicul cu supă în farfurie și nu în poala clienților.

Nu putea fi acolo. Degeaba s-ar fi uitat după ea printre fetele de peterasă. O plăcere mai puțin de-a lungul întregii zile. Descoperirea asta îl amărî. Se-ntoarse și se așeză pe pat, trase sertarul st dibui apoi, fără prea multă convingere, cilindrul subțire, alunecos al stiloului. Mâna cealaltă apucase caietul de deasupra teancului de cărți și caietul se găsea acum deschis pe genunchi.

22 septembrie. Scrisese data, a întărit cu migală conturul celor douăcifre, a subliniat totul până la punct. N-avea nici o tragere de inimă, deși nu erau de notat decât cinci-șase rânduri, idei descoperite, reținute pe drumul de întoarcere de la izvor, ideile întâmplătoare ale dimineții pe care n-ar fi vrut să le piardă: încă o dată despre faptul că scrisul e o ocupație stupidă, caraghioasă, de o comică gravitate.

Sadoveanu jucând șah pe o plută de-a lungul Bistriței. Descrierea ulterioară a drumului.

Dimineața, când senzațiile interioare ale trupului domină totul. Tribut plătit trezirii.

Apoi Vlad râmase o vreme așa, cu stiloul în mină și privirea pierdută în gol. Nu se mai gândea la părul negru al Adelei și la mersul ei ireal, ca un

antrenament pentru zbor, îl cotropise pe neașteptate febra cronică a fiecărei dimineți, dorința de a pune pe hârtie alte și alte cuvinte. Ar fi umplut poate o pagină, dez-voltând pe îndelete una dintre idei, dar știa bine că nu-i ajunge timpul, își dădea seama după liniștea de afară că pregătirile pentru micul dejun erau aproape gata, că imediat va fi ora 8 și parca dea mesele frumos aliniate, scaunele goale, împletitura niche-a coșurilor cu pâine, opintirea răcoroasă a vântului în pânză-turile roșii, tremurătoare.

Privea în gol, își vârâse în gură capacul auriu al stiloului, din f" d în când îl atingea cu buzele, îl mușca, îl lovea ușor de dinții fată și timpanele-i erau năpădite de un zgomot metalic, înfun- t j'rupul se relaxa părăsit în apucăturile lui fără sens. Închise caietul și-l aruncă pe pat.

Un minut mai târziu el ținea în mână o sticluță înhămată în -urelușe albastre și se întreba curios ce surpriză îi vor fi pregătit Luiza și Tea. O curiozitate care-l mira, o curiozitate străină firii lui Dar împlinea în dimineața aceea 36 de ani și dacă n-ar fi fost Luiza care să-i aducă aminte, suspecta șușoteală de ieri după-imiază dintre ea și fetiță, interdicția de a le însoți la plimbare în zona cu magazine a stațiunii și pachetul frumos ambalat cu care ele se întorseseră într-un târziu, când el, virtualul sărbătorit, era aproape sigur că au pierdut masa de seară, evenimentul ar fi trecut neobservat ca orice altă zi. În fond, ce mare lucru să împlinești o vârstă și să-nțelegi că ești mai bătrân cu un an?

Băuse încet, cu înghițituri mici, conform prescripțiilor, apa era rece și – cu puțină bunăvoință – plăcută la gust. Se rezemase cu capul de zidul zgrunțuros, amâna să se scoale și să-si ridice perna. Zvâcnetul enervant al sângelui în gâtul încordat. Spatele ca de plumb. Vertebra cervicală. Gânduri iuți și confuze, o amărăciune moale, dulc; agă, ca un sirop diluat. Gânduri cu totul aiurea. Viața, hazardul, stăpânirea de sine. Cum-necum, dar tu, omul acesta obsedat de otrava scrisului și bolnav de rinichi, ești tot timpul dator să-ți controlezi echilibrul neuroleptic, să-ți reprimi pornirile firii rictusul buzelor. Și-n orice situație, silința să-ți păstrezi optimismul, fervoarea, pofta de viață. Oare cum se numea dascălul vo>tru de logică și psihologie din liceu? Bayer au poate Mayer? Oricum, un sas deștept, cu o memorie de mamut și o față masivă, vânătă-roșie, mereu congestionată, prost bărbierită, cu niște sprâncene enorme și fioroase, salvate de la ezastrul aparenței de om rău de neslăbitul zâmbet timid și îmbie-", _ un zâmbet care pe voi, nebunii dintr-a X-a ai liceului de ta plastică, nu vă putea păcăli, nereușind să vă insufle nimic fadul entuziasm propovăduit cu atâta convingere de la înăl-sa catedrei. Waldemar Mayer, cu redingota lui de modă veche, e sobră și atât de lucioasă de prea multul purtat, cu gesturile octorale și țepene și privirea blândă și caldă, aprinsă de o 'ta suferință, asigurându-vă pe voi, niște puștani recalci-l Și cu mintea plină de

fumuri, că pentru a f i o zi întreagă fericit e de ajuns să-ți repeți dimineața, cum ai deschis ochii, de câteva zeci de ori, „sunt fericit”.

Rețeta pedantului dascăl îl surprinsese atunci atât de tare, î se păruse atât de bigotă, că mereu și-o reamintea, ca j>e o glumă grosieră și naivă, în cele mai neașteptate situații, îi venise în minte și acum, în timp ce apa, „medicamentul” cu care se delecta, avea un gust ușor sulfuros, de măr copt și de pâine prăjită, imposibil de înțeles cu precizie, înghițea fără grabă lichidul tămăduitor, încercând să-i urmărească traiectul răcoros în atingere cu învelișul esofagului, alunecând în jos spre punga de căldură a viscerelor și se gândea ci el fusese dintotdeauna, încă din copilărie, un individ prea complicat și prea neîncrezător pentru a putea îndura încercarea unei atât de primitive terapii. Chiar atât de ușor să se poată ajunge la fericire? Și chiar atât de simplă să fie lupta? Când fiecare cunoaște prețul plătit temperamentului, obișnuințelor, zodiei tutelare, suferinței de-a avea un suflet și-un trup. Când toată lumea știe că mecanismul ăsta de carne și aer, cu visurile lui programate și incontrolabile și bâzâitul lui interior de albină năucă, izbită de geamuri, e mai tare. Mai tare, și mai greu de stăpânit decât își închipuia domnul Mayer, dascălul lor cu suflet de copil și față de călău.

Îi amorțise gâtul. Se ridică, își aranja mai bine perna și se întinse pe pat așa îmbrăcat cum era. Opt fără zece, s-a uitat la ceas și le mai acordase câteva minute. Puteau să mai doarmă puțin. Recunoștea respirația lungă, adâncă a Teei. Luiza răsufla mai scurt și mai puternic. Un somn bun, sănătos. Un somn lipsit de griji. Dar cum să-si înțeleagă propriu-i abandon? Rândurile abia- notate în caietul de pe pat îl nemulțumeau încă o dată. Nu. Nu asta dorise. „Și ce-o și facem noi acolo să nu ne plictisim?” îl întrebase înainte de plecare Luiza. „Voi o să faceți plimbări. O să mergeți la film, o să citiți și-o să dormiți pe săturate, iar eu o să țin un jurnal, un fel de cronică balneară. Dacă știi s-o privești, orice fâșie de lume, cât de banală, se poate dovedi interesantă și vie.” Trecuseră abia câteva zile și, iată, lumea stațiunii se arăta plictisitoare, îngustă, anostă. O lume care se repeta ritualic, la nesfârșit, mesele și pelerinajul la izvoare, cofetăria și parcul, librăria și cinematograful, procedurile și odihna ds după-amiază. O lume plană, liniară, multiplicând cu precizie monotonia zilelor. Nici o culoare, nici o ieșire din râncl.

Se ridică enervat de pe pat și mai bău câteva înghițituri, golind sticluțacu totul. Apoi intră în baie, zăbovi acolo, se întoarse. Nu-si găsea locul, îl furnicau genunchii. Ele dormeau, dormeau mai departe, aveau umerii goi și bronzați. Părul tuns băiețește.

Teei și mătasea arămie a pletelor Luizei. Încă o dată ar fi t să constate cât de puțin semănau cele două, mama și fiica.

N^ r el umbla prin cameră, străbătea spațiul liber dintre perete și turi. Apropiindu-se și depărtându-se de trupurile lor adormite,

^dea tălpile trandafirii ale fetiței ieșind de sub pătura mototolită 'segândea că nu e vorba de faptul că poți sau nu alcătui o dare de seamă asupra unei zile abia încheiate. Ci de sentimentul că, i trăit sau nu ca un om viu, autentic, diferit. Pentru că numai sentimentul că ai fost cu adevărat tu însuți în ziua respectivă, fie și numai printr-o idee care nu ți-a dat pace, care te-a sâcâit, la care știi că ai revenit de câteva ori de-a lungul orelor, numai el te îndreptățește să deschizi caietul, numai el îți poate cere să vorbești. Dar ce să spui, ce anume? Descoperise repede, încă de la primele rânduri pe care le notase în ziua sosirii, imposibilitatea condiției sale de observator indiferent, obiectiv. Nu găsea tonul sincer și direct. Nu îndrăznea să-l găsească. Motivul era limpede:

Adela, fata asta ciudată care-l contraria și-i tulbura cu violență deprinderile sentimentale. O fantasmă la care abia avea curajul să se gândească, darmite să scrie, îl năpădeau rușinea, uimirea.

Un bărbat la vârsta lui... Și când se gândea că obiectul acestei nelămurite pasiuni nu era o femeie, ci o puștoaică abia ieșită de pe băncile școlii...

Și cine era ea? Nici măcar o Cenușăreasă. O ființă ca oricare alta. O fată simplă și obișnuită, fiica unui tâmplar din câmpia Banatului, care abia terminase liceul economic și n-avea nimic comun cu coregrafia, nu luase niciodată lecții particulare de 'balet și nici măcar nu făcea parte din vreo formație artistică de amatori. Deși îi plăcea să danseze, iubea muzica, ritmul, se înnebunea după vals și asta era o pasiune moștenită de la tatăl ei, sasul Kunisch, dansator vestit și bărbat de o mare îndemânare, descendentul unei familii vieneze de tâmplari de lux, cum Adela le mărturisise într-o zi, când ei reușiseră s-o ademenească dincoace de convenționalele zâmbete și saluturi de circumstanță.

Toți trei o simpatizau, se bucurau s-o vadă. Dar în cazul lui bucuria era însoțită și de un ușor gust amar. De câte ori zărea neta Adelei plutind printre mese, el simțea o strângere de inimă, '5ru că frumusețea și grația ei înnăscute meritau mai mult it mirosul de mâncăruri de la bucătărie, fețele placide ale clienoȚ, strânsul sau căratul farfuriilor și admonestările șefului de acesta, domnul Tudorică Liliac, cum li se recomandase cazia unui mic incident, un tip energic și extrem de sever, Lt_de la bun început să înstăpânească disciplina și eficiența

«na printre inexperimentatele absolvente, intrate în serviciu de nigi două luni, încă nefamiliarizate cu toate secretele meseriei de chelner i ța.

Se așezase acum în fotoliu și se uita la profilul englezesc.al Luizei,răsărind ca o efigie din metalul moale al pernei. Părul ei lung și greu avea într-

adevăr o consistență minerală, înghețată. Deasupra patului, pe perete, într-o ramă galbenă, suflată cu bronz. O natură statică reprezentând trei portocale, dintre care una tăiată în jumătate. Nimic interesant de văzut. Nu era prima dată când privirea i se izbea de banalitatea acestui tablou. Așa că după o vreme roșul imaginii începu să se topească nebulos într-o suprafață uniformă, încremenită ca un ecran.

S-a trezit speriat pe la 6 și jumătate, dar nu-si mai amintea nimic din coșmarul prin care trecuse. S-a îmbrăcat în grabă, cu gesturi sigure, automate și coborâse fără să aștepte liftul, în marele hol al hotelului, o nouă serie de pacienți, unii moțăind în fotolii, înconjurați de bagaje, alții îngrămădiți nerăbdători în fața „recepției". Trecuse printre ei, îi ocolise, apoi în jos, pe scările largi, afară, pe asfaltul umed al aleii, pe sub coroanele teilor. Era încă o dată un om viu. Descoperirea asta. Dar și febrilitatea întregii ființe care înțelege uimită, în pas cu trupul trecând prin aerul cenușiu, pe sub cerul lăptos și clorotic, că dacă ochiul nu știe și nu vrea să privească, nici mintea nu poate afla cum este de fapt lumea. Lumea niciodată prezentă în alveolele conștiinței într-o viziune definitivă, liniștitoare. Lumea, adică o infimă parte a ei, zona care-l absoarbe zilnic de câteva ori și-l mistuie-n mulțime, un om, un trecător, un bolnav.

Dimineața zilei lui de naștere, și-n jurul orei 7, pe drumul spre izvorul24, în minte i se înșurubase vârtejul unei intuițn banale. Creierul se trezise – un ghemotoc de frunze cu nervuri luminoase, subțiri, irigate de fluidul electric al primelor sensuri. Și viața lui se afla toată acolo, în creier, închisă fără scăpare între pereții groși ai capului, ca un fel de materie vegetală, energie albastră, umedă și răcoroasă, străină, cu totul străină de voința ce-l purta înainte, de mușchii lungi ai pulpelor și de ligamentele încheieturilor, de tendoanele încă adormite și oasele înfășurate-n uitare pe care doar obișnuința le arunca în monotonia umbletului, viață străină și depărtată de ochii împăienjeniți de somn și măruntele dureri filiforme, de timpanele ca și astupate cu vată. Gândea, visa, se bălăcea în prospețimea strălucitoare a acelei intuiții lichide și trupul lui se regăsise singur pe banda de asfalt, între copaci și vile, moale, greu și grăbit, mergând și începând să audă deasupra, dincolo de coroanele pământii ale copacilor, întretăierile țiuitoare ale rândunelelor în zbor, ridicând într-uD

„j capul pentru a recunoaște, pe cer, săgetările negre pulsatorii, „bstracte ale aripilor ascuțite. Zborul năuc al unor păsări vesele, devărata trezire, revenirea la trup. Prin ochi intra lumina și.

— ReWul avid o absorbea prin tija groasă a nervului optic. Prin ochi intra lumina și valurile ei băteau ca într-un dig în membranele trandafirii ale menmgelui. Recădere în materie, carne. Filtrată prin sitele moi ale encsfalului,

lumina se scurgea impetuoasă în jos, spre viscere. Căci dimineața, imediat după trezire, corpul pare în mai mare măsură o ființă interioară, un organism. Afli că făptura ta extraordinară întâmpină ziua ca o statuie de carne mută și oarbă. Lași văzul și auzul să se rupă de tine, le părăsești în neutra lor manifestare ca pe niște emițătoare deschise și te cufunzi în abisul misterios și înspăimântător al propriei tale funcționări. Lași între tine și lucruri pelicula fină, alunecoasă a obișnuinței și viața poate curge înainte familiară, lumea e obligată >a râimână aceeași. Dincolo însă de acest superb, armonios veș-mănt de piele? Ce este dincolo?

Se regăsi țintuit în fotoliu. Brațele odihnite pe rezemătorile laterale. O stare tulbure, amărăciunea, apatia. Tea gemând zâm-bitoare prin somn și Luiza care se dezvelește, pe neașteptate, până la brâu, lăsând ochilor lui urmele înfrigurate ale sfârcurilor îmbobocind prin maiou, îi vedea fața umezită de transpirația subțire ca o brumă, îi vedea obrajii îmbujorați. Poate că-i era cald, poate visa urât. Apoi de undeva, dintr-o cameră învecinată, se auzi soneria răgușită a unui ceas deșteptător. Ora 8, prin urmare. Chiar trebuia acum să le trezească, se făcuse târziu, pe terasă apăruseră deja primii clienți, le deslușea vocile, din când în când aerul era ciuruit de păcănitul încălțărilor feminine cu talpă din lemn, picioarele scaunelor mutate din loc scrâșneau neplăcut, un amestec de glasuri și zgomote ce-ar fi trebuit să-l smulgă din inerție, dar el mergea mai departe, mergea grăbit, s'mțindu-si încheieturile membrelor, gleznele și genunchii tigizi, încă adormiți, nu era o senzație dureroasă, dar mersul lui avea ceva pâslos și în conștiința aceea a mișcării partea de jos a rupului era în mod firesc mai puțin prezentă decât mâinile sau

: râi gâtul spinarea. Puternică, mai puternică decât toate, era ția că viața lui fugise din cuprinsul craniului și s-a ascuns

: omac, într-un labirint de organe scârboase. Mergea și acolo, țn dreaPta, spre încheietura coapsei, el știa că există un fel de un elastic, cu pereții translucizi și tremurători, prin care pul-

1 leșinul, senzația unei slăbiciuni nesfârșite, ca înaintea unui în zăpadă. Apoi o durere ușoară se răspândea în sus, spre

— 1' Pieptului, topită într-o gâdilitură insuportabilă, amorțitoare.

Trupul se dezgheța din întunericul somnului. Umerii erau greu obosiți și pietroși, prinși parcă într-o plasă subțire de sfori bine înnodate, peste care se întindea neștiutoare pielea. Pielea cea netedă. Săgeți, vârfuri de ac, ascuțișuri și cioburi de sticlă, simțite ca prin vis, de la o depărtare uriașă, punctau întinderea de gelatină lemnoasă a spatelui. Apoi nimic, nimic sensibil, liniște. Doar brațele ce se mișcau, neobosite pendule, unul liber și celălalt ținând între degete patru sticluțe goale prinse în hamuri negre și azurii. Atunci i-a venit prima idee – trebuia să vorbească despre acele senzații – și a continuat să

meargă, lăsând privirea să-l distragă, să-l transporte încetul cu încetul în lumea simplă, exactă, matinală a băutorilor de apă printre care trecea.

Coridorul îngust pe care se așteaptă intrarea în cabinetele de proceduri (magneto, solux, diadinamice, ultrascurte, aerosoli) exală un miros apăsător de vopsea de ulei și clei de oase. Dacă nu ești atent, chiar la intrarea în pavilion riști să te-nvăluie o ploaie fină de var, care cade de sus, de pe schele. Se văruiesc zidurile, se repară socluri și calcane măcinate de ploaie, chiar și statuia de bronz a doctorului Marius Sturză, întâmpinându-te serioasă și înnegrită de vreme din nișa laterală a holului mare, chiar și ea e stropiți caraghios, pe față și pe umeri, cu o puzderie de punctulețe albe, opace. Zugravii din interiorul clădirii își adună uneltele, sacii cu vopsele și prafuri, bidoanele și gălețile, pompele cu lungile lor mațe de cauciuc, pregătiți să atace pereții etajului, următor. Acum e rândul femeilor de serviciu, apă caldă și sodă, perii și cârpe, mături, cit mai multe mături și destulă treabă de mântuială.

Pe coridorul de acces la cabinetele de proceduri domnește liniștea. Aici munca s-a terminat, frontul de lucru a fost părăsit cu obișnuita grabă, au rămas geamurile încă nesterse, mozaicul spălat în dorul lelii, un miros greu, usturător de vopsea. Pacienții – unii în picioare, alții așezați pe băncile îmbrăcate în vinilin -țin în mină fișele de tratament, vorbesc în șoaptă, își povestesc unii altora metehnele, tac sau întorc reflex capul de ctteva ori se deschide ușa batantă de la intrare. Cei mai mulți sunt bătrâni și * bătrâne cu mișcări domoale, obosite, cu gesturi țepene de reumatici. Printre ei și câteva doamne elegante, cu buzele rujate din abundență și unghiile lăcuite tare în roșu, rar câte un bărbat mai spilcuit, destule mame cu copii mici, eventual vreo adolescentă, obeză cu fața plină de coșuri.

Ora 9 Și douăzeci și cinci și ușa cabinetului de aerosoli se

— Hide. Ies trei femei cu priviri rătăcite și doi copii sfioși, aceș-” maipuțin marcați de efort decât mamele lor, bucuroși c-au i scăpat o dată de calvarul bornelor de sticlă vârâte în nas. F urma lor, o asistentă blondă, corpolentă, bine dispusă, cu ațe durdulii și piept uriaș de matroană. Ea întreabă cine urează. Vlad se ridică de pe banchetă, la fel și vecina lui care până jnomsntul acela stătuse cu nasul vârât într-un roman polițist, cățiva bărbați c. ire așteptau lingă ușă se agită nerăbdători, întorc oe'-o parte și pe alta foile de tratament, de parcă peticele acelea de hârtie ar fi un atestat al drepturilor lor de întâietate, unul din ei cel mai bătrân și mai fercheș, își scoate pălăriuța gălbuie de pâ'nză și-si piaptănă cu gesturi ample părul rar.

Răzbate dinăuntru un miros de cauciuc încălzit și de substanțe sterilizante, fâsăitul vaporilor de apă curge ademenitor în timpane ca o invitație la somn. Miroase în continuare a clei și a sulf și ușa e deschisă, dar încă nu se poate intra. Doamna Mari, impunătoarea doamnă Mari, cu bonețica ei proaspăt

apretată și halatul ei foarte strimt peste trupul masiv și bine proporțional, s-a oprit liniștită în prag, învăluind cu privirea mulțimea de pe coridor. Sigur că a zărit pe cineva, în ochi i s-a aprins o luminiță de interes, descoperirea pare s-o înveselească. „Ia uite-l pe domnu profesor! Ce faceți, domnule profesor, cu ce griji pe la noi?” Grupul de bolnavi din fața ușii e oarecum derutat, pentru că vestala cabinetului de inhalații nu se uită la niciunul din ei, ci vorbește unui personaj deocamdată invizibil, aflat probabil mai spre fundul condorului, în zona procedurilor electrice. Doamna Mari privește peste capetele lor și-si continuă vorba: „Da' se poate să nu ne onorați și pe noi cu o vizită? Că știți dumneavoastră, praful de cretă, toată viața praful de cretă, iar căile respiratorii sunt itât de sensibile… „

Acum poate fi zărit și domnul profesor, care s-a desprins într-adevăr din mjlocul unui grup ce aștepta la ușa cabinetului vecin, toată lumea e cu ochii pe el, doar e vorba de o persoană î a stârnit interesul drăgălașei doamne Mari, un individ distins, intelectual cu părul alb și ochelari, purtând chiar și o mapă

: piele subsuoară. El spune: „Sărut mina, doamnă dragă, surpiizăplăcută să vă revăd!” și se apleacă într-adevăr să-si «peasca buzele de mâna mire cit o lopată a respectabilei femei.

Fad e acolo și-l privește amuzat pa bătrânel, căci diferența ţime și constituție dintre cele două personaje ad-hoc e raptul stridentă, în fața lui își etalează distincția un bărbat uî. Subțire ca un țâr, deși cu un obraz colțuros, expresiv, de ins robit ambiției și siguranței de sine. Probabil vreun profesor de franceză sau de limbi clasice, ieșit la pensie, un individ cu educație aleasă, știind să-si îndrepte umerii cu perfectă demnitate și să-i mulțumească femeii că nu l-a uitat cu afabilitatea unei desă-vârșite politeți. E însă destul de evident că invitația ei, aluzia în legătură cu tratamentul, l-a pus în fața unei situații delicate, daca nu de-a dreptul neplăcută. Aerosolii? Vai, dar lui aerosolii nu-s fac bine deloc, să-l ierte stimabila doamnă, dar iată ce-a păț: t anul trecut la Herculane, când l-a luat cu tremurături două zile la rând, cu febră mare și senzații de vomă, ca la cea mai amarnică gripă! Nu, lui îi pare rău, își cere mii de scuze, să nici nu mai audă de așa csva! A fost intolerabil, pur și simplu intolerabil, i-a zăpăcit tot sistemul imunitar!

Prestigiul de specialistă în inhalații al trupeșei asistente pare periclitat, în locul ei oricine ar avea impresia asta. Așa că să nu se supere domnu profesor, dar ea nu-si poate permite să compare prăpăditul ăla de Herculane cu izvoarele lor 7 și 15! Păi nu știți dumneavoastră ci toată vara ne omoară pacienții străini, că nu mai pridem, nu stăm o clipă și trebuie să umbli cu ei cu mânuși, așa-s de mofturoși și plini de ifose! Altfel de ce-ar verii? Mâncare bună și aproape pe gratis, excursii și distracții. Ba chiar și. Mă-nțelegeți… Iar rezultatele noastre sunt de-a. Dreptul spectaculoase, avem și cazuri de recuperări șuti la sută.

Sută la sută, da! Dar dacă n-ai stabilit cu precizie diagnosticul, dacă-l tratezi pe bolnav de ce n-are... Să nu se supere domnu' profesor, însă ea crede... Și-ncspe să-i spună ce crede, în timp ce pacienții care așteaptă să intre par agasați și dau semne de nerăbdare, îngră-mădindu-se cu tot mai mult curaj spre ușă.

Minutele trec și culmea e că politicosul bătrânel pare și el grăbit și o ascultă pe asistentă cu tot mai puțină atenție, aruncând priviri alarmate spre locul unde fusese reperat cu puțin mai înainte, în sfârșit, el reușește să prindă un moment când doamna Mari se îndură să respire, luându-si avânt pentru o nouă expunere de motive și atunci se scuză în grabă, strecoară încurcat un... Sărut mina", se-ntoarce și se-ndreaptă cu pași mari, aproape alergând, spre ușa cabinetului de diadinarnice, unde izbutește să fie admis ultimul. Deși descumpănită, deși îndreptățită să nu-l mai salute, pentru că venerabilul dascăl oricum n-ar mai auzi-o. Asistenta îi aruncă din urmă un „la revedere, domnule Mihuleac!" și eliberează pe neașteptate pragul. Ambuscada se produce instantaneu, Vlad, care aștepta ceva mai retras, își dă seama că a fost păcălit, cineva i-a luat-o înainte, toate cele cinci scaune sunt deja „ațe, așa că este nevoit să revină în coridor pentru o nouă așteptare de ze: e minute.

Fi urechi i-a rămas numele Mihuleac și, pentru că tot n-are ce L-i se gândește că întâmplarea i-a oferit pe nepusă masă „ rimă pentru Carabageac și că de fapt acest ultim termen onomastic nici nu e atât de rar pe cit crezuse. Apoi numele trage după Tsoana și-n față îi apare figura doctorului, ii vede pe Veli-piir Carabageac, specialistul la care s-au prezentat amândoi, el și Luiza, în prima zi, pentru prescrierea curei, un bărbat înalt, slab, în jur de 45 de ani, cu ochi mari pătrunzători străjuiți de sprincene bogate și o frunte netedă înaintând curajoasă spre rotundul craniului năpădit de părul des și cărunt, tuns „cicero".

Poftim, își spusese el atunci, iată un ins care, privit din profil, seamănă incredibil cu pictorul Francois. Desigur, gura, nasul, lobii prea mari ai urechilor care ar trebui ceva-ceva rectificate, în rest, până și vocea, vocea aceea a lui de actor cu plămâni exersați, înrobit de plăcerea tutunului. Un individ agitat și deștept, care simulează cu încântare cinismul. Vlad ii vedea mergând și descoperea cu mirare că omul are un picior mai scurt, dar că asta nu-l deranjează deloc, pentru că el se mișcă sigur, fără nici o crispare, de parcă asupra lui ar plana obligația să puncteze rând pe rând toate adânciturile întâlnite în cale, iar dușumeaua cabinetului ar fi tocmai un astfel de loc plin la tot pasul de gropi. Poate că doctorul așa se născuse, cu un picior mai scurt și după atâta vreme cel mai firesc lucru din lume pentru el era să meargă șontâcăind. Oricum, nu făcea vreun efort să-si ascundă defectul. Vlad se uitase atent și nu descoperise că el ar fi încălțat cu obișnuita gheată ortopedică. Un

om care nu suferea de complexe – asta era ușor de constatat și din pasiunea lui afișată pentru propria-i artă.

În cabinetul de consultații improvizat la ultimul etaj, într-unul din apartamentele hotelului – unde domnea o ordine meticuloasă, merit probabil al doamnei Gregoria Visea, cum se putea citi pe ecusonul celei ce completa fișele și scria în registru – pe pereții ui, spoiți cu stropi mărunți, ca de tencuială exterioară, erau [1'ilnenumărate tablouri, toate semnate V. C. Un peisaj geriu și cleios de toamnă târzie, un copac ce părea mai degrabă lupercă dintr-o specie necunoscută, niște case violete învăluite i toate părțile de o îmbâcseală ce-ar fi trebuit să sugereze noapea> o compoziție de mari dimensiuni cu un microscop, un termoru, un craniu, niște mânuși de cauciuc cu aspect de moluscă, „uri, pensete și cărți. Câteva copii stângace de stampe japo-

?' chiar și două lucrări în maniera picturilor pe sticlă. Câte subiecte,atâtea stiluri și tot atâtea tehnici de lucru. Diletantismul artistului interzicea orice comentariu.

De unde situația cu totul delicată în care se găsea pacientul. Își declinase numele, profesia și doctorul Carabageac, care se așezase pentru un moment la birou, așteptând încheierea formalităților de înregistrare și trecerea la execuția propriei partituri, exclamase: „A, un coleg de breaslă, va să zici!”, rizând încântat și mijindu-si ochii negri care n-aveau o clipi astâmpăr. Privirea lui aluneca neobosită de la Vlad la Luiza și d; la ea la doamna Gregoria, care punea obișnuitele întrebări și nota, apoi la tânăra femeie ce la intrarea lor în cabinet tocmai voia să plece, dar se răzgândise și zăbovea acolo fără rost și jocul acesta, care putea fi o formă de curiozitate, dar și o mică scrânteala provocată de un surplus de dinamism, jocul continua pe mereu alte trasee ca într-un biliard – asistenta, Luiza, necunoscuta (deși, probabil, o persoană familiară cabinetului), Vlad – alte și alte săgeți ale privirii lui țâșnind spre cei prezenți în încăpere, ca într-un exercițiu de mare precizie: punct ochit, punct lovit. Plus cuvintele, comentariile, interjecțiile, o sporovăială continuă, dezlânată, veselă și malițioasă: unde e Vlad profesor, la ce școală? Și sașii din Sibiu? Da, Bruckenthalul, cunoaște, ce muzeu, domnule! Și el, el ce pictează? Peisaj sau portret? Compoziții abstracte? Ar fi oare îndreptățit să se gândească la niște tablouri abstracte? Sau la…?! Ei, cum adică? A renunțat?! Imposibil! Sau poate n-a auzit etocmai bine? E cu putință să renunți la pictură, la artă?! Vai, ce păcat, ce păcat!… Păi lui mai bine i-ar tăia. O siână… Ah, ce distrat!… Auitatsă-l întrebe: cine-i place? Ce zice de Dali? Dar Modigliani? Hm, niciunul, nici altul! Ciudat!… Bine, dar atunci cine-i place? Ăla, chiar ăla, domnule, care-a scandalizat pe toată lumea? Dar, în fine, de gustibus… Cu toate că e greu, e incredibil de greu, astea nu sunt condiții! Materialele, pânza… Ce mai, o groază de bani! Și culorile românești sunt proaste proaste proaste. El n-are aceeași

părere? Iar doamna, scumpa doamnă? Și dânsa? Profesoară, tot profesoară? Ca să vezi potrivire, o familie ideală! Un cuplu de artiști… Cum așa? Dumneaei nici o pasiune, nimic? Nu scrie, nu traduce, nici măcar lecții particulare? A, dar asta înseamnă timp liber, loazir, o grămadă de timp… Desigur, școala de azi, cine nu cunoaște școala de azi? Parcă el n-are copii, el nu știe? Soția lui nu învață pe rupte, în rând cu ei, matematica? Așa, ia să vedem, ia să vedem, acum sa trecem la fapte… Să fie dumneaei amabilă și să intre după paravanul acela. Vai, dar nu vă mănâncă nimeni, curaj! Așa, vă dispensați de bluzița asta frumoasă, uite acolo cuierul… Doamna la mare, se vede, ce pigment delicat! A, nu-i nevoie să vă 'si sutienul, eu mă mulțumesc cu atât.

Se consultul Luizei, ascultarea și palparea ficatului, tvHrea tensiunii arteriale și chestionarul pe probleme de bilă iac rinichi inimă, iar galanteriile doctorului, gesturile lui atât de echivoce, că Vlad nici nu știa cum ar trebui să reac-

QgZe' să intervină plin de indignare sau să izbucnească în hohote ° ris Vorbăria doctorului îl năucise, își dădea seama că n-are ce să-i ia în serios interminabila sporovăială, dar i se părea ^firesc ca tocmai un medic să dea dovadă de atâta frivolitate în litiile cu pacienții. Dincolo de asta, în timp ce după paravan'

— Desfășura ritualul acela aproape jenant al investigațiilor clinice, V! Ad se pomeni că el însuși face obiectul unui interes aparte, căci necunoscuta ce aștepta fără rost în picioare lingă birou îl privea cu o nedisimulată curiozitate, îl cunoștea probabil bine pe ucenicul lui Aesculap, mai studiase poate și cu alte ocazii pe fizionomiile soților efectul vorbelor lui cinice, pline de aluzii scandaloase și voia să citească și pe fața lui Vlad limitele puterii de îndurare sau, dimpotrivă, se purta pur și simplu ca o femeie tânăra și ușuratică, nimerită din plictiseală în stațiune și dispusă oricând la o aventură cu un bărbat care să-i placă? Cine ar fi putut să spună? Sigur era că uitătura ei îl indispunea, mai ales că femeia, o brunetă plină de nuri, se afla în picioare și el pe un scaun cu spătarul prea drept, care-l făcea să stea țeapăn ca o momâie. Cât despre doamna Gregoria, ea era ocupată cu fișele, cu registrele, numiră ceva, făcea socoteli, extrem de concentrată, mișcându-si neauzit buzele.

Consultul Luizei se prelungea. Ea era tot mai nedumerita și-i repeta scrupulosului anchetator că, din câte știe, nu suferă de nimic. El însă îi vorbea despre importanța investigației preventive, despre posibilitatea de-a profita de șederea în stațiune, apa nu face rău, n-a murit încă nimeni de apă, frumoasa mea doamnă! Ba chiar din când în când e indicată, absolut indicată, o perioadă de reglare a diurezei, v-o spune doar un om cu experiență… Balneologul încerca s-o convingă pe suspicioasa Luiza că n-are nimic de pierdut și-i cerea autoritar să-si ducă un genunchi la burtă, o aiureală a lui în legătură cu nu știu ce

impuls nervos manifestat la nivelul rinichilor și ea se supunea plictisită, aha, ' bine, foarte bine! Apoi o ruga să se aplece și ciocănea cu degetul îndoit în punctele extreme ale curburii dorsale, chestio-i. Ind-o ce simte, vă doare, nu vă supără deloc mijlocelul ăsta îs_de contesă? O întreba de culoare și ea îi întorcea o privire lfată, el repeta că-l interesează mai ales culoarea de dimineață și ea pricepea în sfârșit, înroșindu-se toată, și-abia șoptind „normală", după care urma inima, inspirația și expirația controlată aerul ținut în piept, chiar și pipăitul gâtului, starea glandelor endocrine, bila, stomacul, bila, deci aici e problema și vă supără des? Mirosuri, grețuri și vă vine să… Bilă leneșă! Păi vedeți, mie-mi spuneți? Aici la noi nu există, boala-i boală! Doar o mică neregulă, o rotiță nepusă la punct și tot organismul se dereglează, good bye sănătate și frumusețe! Așa ci cinci ui e norocul dumneavoastră, iubirea dumneavoastră zilnică, dimineața, la prânz și seara vă delectați cu cinci, e un izvor admirabil, miraculos, aur pentru celula hepatică, dar mai ales pentru fiere, ca să vorbim în termeni populari. Cu fierea, scumpă doamnă, nu-i de joacă, sunteți doar o făptură atât de atrăgătoare și-ar fi… Inutil să vă dau amănunte fiziologice. De la fiere vin toate, toate se veștejesc, pielea, obrazul, buzele. Și-atunci, vă-nchipuiți…

Venise, în sfârșit și rândul lui. Hârtiile, analizele, simptomele, povestea pietricelei buclucașe, diagnosticul fără drept de apel, microlitiaza renală, o adevărată carieră de nisip, domnul meu! Așa că izvoarele unsprezece, doisprezece și douăzeci și patru, apoi bolile auxiliare, rinita cronică, o frumusețe de rinită cronică, profesore! Așa că aerosolii, inhalații, nu, fără băi cu apă sulfuroasă, reumatismul e pentru moși etc., și, cum era de așteptat, consultul degenerase destul de repede în considerații generale despre pictură și-n mod ciudat Velimir Carabageac nu suflase o vorbă despre propriile-i creații de pe pereți, ar fi fost poate de datoria lui Vlad să le remarce și poate că, cine știe, djntr-o lașitate de pacient la cheremul specialistului… Era insa atât de dificil să prinzi momentul cel mai potrivit, doctorul poseda nesfârșite rezerve de cuvinte, nu se mai sătura vorbind, sărea de la una la alta, fără să uite o clipă motivul aflării lor în cabinet, dar îi prinsese la înghesuială și ei ca intelectuali o meritau din plin, doar pentru asta sunt făcuți intelectualii, să gândească și să aibă opinii, să-ndure și să tacă, el îi dădea înainte, bancuri nevinovate, anecdote, o tachina în continuare pe Luiza plusând plin de curtoazie, simulând retragerea pentru a puncta printr-o replică neașteptată o victorie complice cu asistența din încăpere (doamna Gregoria și necunoscuta), întorcându-se apoi la Vlad și la meseria lui de profesor de desen, plin de o considerație evident ironică, mereu curios, competent, destins, zâmbitor, afișând aerul pișicher al omului de lume care știe totul și care, dacă nu știe, cel puțin presupune.

Consultul se încheiase destul de neașteptat cu o invitație acasă la doctor, asta când doreau ei, într-una din zilele următoare ch: ~ă-amiază când se putea sta în grădină la un pahar de c'. C^i mai frumos, mai interesant ar fi fost atelierul lui de care putea fi admirată în toată splendoarea biseri-L „gr”: tienilor, un. Monument de arhitectură cu o istorie foarte presantă, palpitantă de-a dreptul, ar fi aflat cu ocazia vizitei. Poveste, o adevărată halima, domnii mei! Numai că ele trecuseră, iar Vlad simțea tot mai puțin nevoia să-l revadă e vorbărețul balneolog, i-ar fi fost imposibil să-l mai asculte oară, n-avea absolut nici un chef, plus că de multă vreme trecea printr-o dispoziție proastă care-l făcea să evite societatea, ă răspundă morocănos întrebărilor Teei sau să pară că nici nu aude nedumeririle Luizei, legate de nu știu ce mic scandal declanșat în piață la coadă la pepeni sau de „mizeria” care dom-ica „în camera lor. Spre nepăsarea „nesimțitei de cameriste”, și-n schimb să se gândească insistent la Adela, insistent dar contrariat de lumina pe rare o simțea răspândindu-se în jurul ei, tulburat peste măsură de făptura fetei, mereu învăluită într-o nebulozitate inexplicabilă, într-un aer difuz și strălucitor ca-n pânzele pictorilor impresionist! Ceea ce-l cufunda adesea în reverie și-i aducea aminte mulțimi multicolore pe bulevarde, apusuri de soare, vitralii, ziduri de ambră și miere, grădini înmiresmate și umede, femei în rochii ușoare de voal, brațe și gâturi alcătuite parcă dintr-o ceață coagulată, ochi limpezi și obraji de ceară vie, îi aducea aminte săli de dans, partituri muzicale, catedrale și poduri, femei îmbăindu-se goale în râu, îi amintea tablourile lui Degas, chiar ăsta era cuvântul: Degas.

Coboară scările ciobite ue piatră. Pe umăr geanta roșie de pânză,înăuntru o carte, caietul. Soare, dâre de soare printre copaci, aerul umed și galben. Mâinile lui nu se văd, vârâte golănește în buzunarele pantalonilor de doc albastru. Un albastru lăptos-sidefiu, pată vie și mișcătoare sfidând sulful murdar, verlele tare ca fierea și cerneala sticloasă a plantelor din jur. Nu se grăbește, nu fluieră, nu pare furat de vreun gând. O fizionomie i, un soi de liniște ce urcă dinăuntru, din capilarele cărnii, i alveole și miezuri de plasmă și se izbește neputincioasă în nle subțiri, îmbrăcate în vată, ale auzului. Iată-l scăpat sicntoarea obligație a unui tratament care nu ameliorează iată-l uitând de cabinetul doamnei Mari, cu fața ei bătrâe păpușă excesiv colorată, iată-l respirând ușurat, liber ardă ziua după chef, liber să scrie sau să citească, să-si bea obligatoria porție de apă, să se gândească la bucuriile sj dezamăgirile celor 36 de ani pe care tocmai îi împlinise.

Coboară scările îngălbenite ale parcului și treptele vechi răsar înaintea lui ca niște paralelipipede lucioase de fildeș murdar. Ca niște lingouri masive de cupru coclit, în față, aleea cu bănci Deasupra parcului, în spatele lui, pavilionul de proceduri. Deasupra acoperișului de țiglă colorată, soarele. Privirea lui de

orn zăpăcit la ieșirea din cabinetul de aburi, aceeași senzație neplăcută de timpane prea groase, nările prin care aerul urcă și coboară mai rece și mai fin decât de obicei, nările sensibilizate de vapori, ochii umezi, pielea îmbujorată a obrajilor, vălătucii de iederă și piramidele înalte de tuia printre care trecuse ca să intre în parc. Acum loc drept, o bandă lată de asfalt, umbră, bâzâit de albine și muște, aripioare galbene și străvezii, gâze în zbor năuc, soare și umbră, lumină multă și grea, lumină umedă, zaharisită. De sus, dintre castanii noduroși ce străjuiesc intrarea în acest teritoriu, soarele se risipește în zeci de sulițe aurii, vârfurile lor se împlântă în pânza verde de aer ce învelește Aleea Apelor. Nimeni, deocamdată nimeni în jur. Nimeni, nici măcar vântul.

O bancă galbenă, un galben-citron, uleios, locul pe care el îl caută de obicei. Aici îi place să stea. La ora asta suprafața băncii e împărțită în zone egale de soare sKumbră. E cald, așa că el se așază în jumătatea umbrită, își întinde picioarele. Spatele sprijinit de rezemătoarea incomodă, mult prea curbată și brațele, brațele în cele din urmă încrucișate pe piept.

În primele zile de ședere în stațiune – mirarea. Descoperise parcul, îi plăcuse de la primul contact, dar constatase că se află într-un teritoriu aproape pustiu. Nu-i trebuise mult să înțeleagă de ce. Lumea îl folosea ca loc de trecere. Pacienții ieșeau din vilele de pe deal sau din pavilionul de proceduri și pensiunea nr. 2 și, până la intrarea pe Aleea Apelor sau până la Parcul Mare de vizavi – acesta mult mai întins și mult mai însorit, plin de nenumărate mese din beton pentru tenis și șah, prevăzut și cu un elegant foișor din lemn de mesteacăn, unde în fiecare după-amiază cânta fanfara militară din R.

— Se scurgeau pe acolo, printre trunchiurile groase, întunecate, sau, dimineața și seara, colorate într-un cafeniu incandescent, solar, pe lângă tufele înflorite de trandafiri și răsură, printre statuile de ghips înfăți-șând tinere femei goale, purtând pe umeri, în brațe sau pe cap ulcioare cu apă. Coborau alene scările, ajungeau și în zona băncilor, fără să se așeze, câteodată rămânând uitați în loc, stârmți de focul vreunei banale discuții. Altfel, singurătatea nu-i atrăgea. Rareori i se întâmplase lui Vlad să întâlnească acolo pe cineva. Două-trei pensionare moțăind cu o carte în mână pe vreuna din P.c'ICj'^je sub tufele de salcâm, septuagenari în maieuri, cu brațe 1 rir, fe și capetele acoperite de pălării sau coifuri din hârtie tesC-"' '.'-: j- _; ij. _. – „: „l-i,.,: i„u: -„f; ™> „i„;„*„, „,; iar îmbătați de căldură și alcoolurile biografice ale intermi-i'lor sporovăieli, o dată chiar și un domn în floarea vârstei, stum și cravată, punctând cu pași meditativi albastrul de al aleilor, în căutare de nici el nu știa bine ce. Se așeza pe bancă, se odihnea după efortul inspirație-expirație l tratamentului cu aerosoli. Poate că nu era vorba decât de un a-fflplu pretext. Pulsul îi revenea încetul cu încetul la normal, netele, vocile urcând de jos, de pe zgomotoasa promenadă a voarelor, deveneau tot mai firești, până când senzația de vată i

urechi, de caP scufundat în apă dispărea. Citea ceva, uneori chiar mâzaălea câte o însemnare pe blocnotesul din geanta de ninză. Era un caiet cu scoarțe negre, destul de gros, scris aproape i întregime, îl lua cu el în fiecare dimineață. Parcă-l ardeau palmele. Cum se oprea pe banca galbenă, scotea caietul din geantă și-l așeza alături, să-l aibă pentru orice eventualitate la îndemână. Lată, în momentul acela ar fi avut de dezvoltat ideile dimineții, cele câteva propoziții notate înainte de micul dejun în cameră, dar cheful ii lipsea. Mai importantă i se părea reculegerea. Să stea acolo și să se umple de liniște, străin de agitația matinală a stațiunii. Singur și scutit de orice obligație, căci Luiza și Tea rămăseseră să facă ordine în cameră, nici ele n-aveau de ce să se grăbească, abia pe la 10 dacă se putea ieși la plajă. Nu-l prea interesau părerile lor. Dar decât să se întoarcă la hotel, înghesuin-du-se toți trei într-un spațiu de patru pe cinci, el prefera să zăbovească acolo, era singurul moment al zilei în care putea rămâne singur, fără nimic de făcut.

Banca lui oferea și un foarte bun punct de observație. Avea în față, la nici 30-40 de metri distanță, cea mai importantă arteră a stațiunii, tivită de bogatul frunziș al castanilor de pe margine, învăluită în aerul verde prin care înotau, ca prin apa unui enorm acvariu, siluete de bărbați și femei. La ora aceea era încă animație. Ultimii întârziați ai puhoiului de bolnavi aflați la prima cură a zilei. Nu vedea decât umeri, pălării de soare, șepci este pleșuve, coafuri aranjate cu mare grijă, capete ce alunecau plutitoare într-o parte sau alta, bluze și rochii, sacouri și cămăși, înzoleală înceată ce-si trimitea până la el rumoarea, foșnetele,

; linchetul sticluțelor etalonate, zgomotul încălțărilor. Unii se țidreptau spre izvoare, alții spre clădirea băilor din apropierea ului Mare, printre ei și bolnavi care ieșiseră pur și simplu a plimbare, încercând să-si alunge plictiseala, amatori de table și șah, inși gata oricând să caște gura la cei ce se fotografiau lingă ursul'cu blană nlpârlită și mațe de paie ieșind prin cusătura slăbită a burții sau lingă ponosita căprioară cu ochi de sticlă, îndrăgostiți de natură, plecați în căutare de afine și ciuperci în văile de deasupra izvorului 24. Nu se sfârșise încă forfota dimineții și faptul că el se afla acolo și putea privi totul, eliberat de orice grijă terapeutică, îi dădea o stare de liniște și împăcare cu sine.

Era bine, își putea aprinde, în sfârșit, prima țigară a zilei. Prima, pentru că el luase hotărârea să-si raționalizeze fumatul. Hârâituri suspecte în plămâni, tuse seacă, se speriase puțin și de câteva luni fuma cu porția. Următoarea țigară și-o rezervase pentru cafeaua ce-l aștepta la hotel. Stațiunea ducea lipsă de cafea naturală, iar „amestecul” c; s; servea la cofetărie și restaurant avea un gust de zeamă de zaț. Numai că ei, oameni pățiți și cu alte ocazii, veniseră înarmați cu de toate, inclusiv cu termo-plonjor. Luiza pregătea cafeaua în

cameră și, dacă el întârzia prea mult, i-o lăsa pe pervazul ferestrei. Așa o mai băuse și-n alte dimineți, stând în picioare și fumând de unul singur, cu privirea uitată pe scaunele goale ale terasei. SimțindiHSâ de fiecare dată trist și puțin vinovat. Fără să înțeleagă de ce, contemplarea de la distanță a curții interioare a hotelului, unde jei coborau cu plăcere la masă de trei ori pe zi, îi strecura în suflet anxietatea. își plimba ochii peste incinta pustie, congelatoarele de la subsol huruiau înfundat și totuși zidurile din jur nu începeau să trepideze așa cum aștepta, cu sentimentul catastrofei iminente, ceva din carnea lui cuprinsă de neliniște. Din bucătărie răzbătea zgomot de vase și tacâmuri, hohote de râs sau crâmpeie de glasuri și, deși el vedea bine că nimic nu se mișcă în jur, că dealurile din depărtare nu-si modifică proporțiile știute, avea senzația că părăsește lumea aceea, prizonier în pântecele unei imense nave ce taie liniștită valurile unui ocean fără nume.

Într-o astfel de dimineață, când el pierduse timpul fără nici un rost pe banca din parc, ajunsese în cameră mult după ce Luiza și Tea plecaseră la plajă și găsise cafeaua rece, amară, lipsită de gust. Era a treia sau a patra zi de la sosirea lor în stațiune. Ii părea rău că întârziase atât de mult. Știa că iar își supărase soția. Știa că, orice i-ar spune, ea tot nu l-ar înțelege. Se apropiase ca de obicei de fereastră și descoperise nurnaidecâi jos. Oe terasă. O scenă destul de bizară. Un băiat blond, într-o cămașă roșie și o pereche de pantaloni negri de velur, încerca să sărute o fată. Sau cel puțin așa i se părea lui. Din capul fetei nu vedea decât

— I nearu și cârlionțat, din trupul și îmbrăcămintea ei, brațele, fustaalbă, înfoiată și picioarele aurii, ușor bronzate. Bu-îsi sprijinise palmele de zidul opus ferestrei prin care privea s'i o cuprindea pe fată ca într-un clește. Un sportiv, după «te aparențele, îi remarcase imediat spatele atletic și mijlocul btire, observând în același timp că distanța dintre pieptul lui sânii'fetei devenea clipă de clipă amenințător de mică. Era ațe o joacă, o încercare de o mare finețe, așa cum numai cir? – ' stea știe și inventeze. O înfruntare emoționată și curajoasă. Nu reușea deloc să vadă chipul fetei, aproape în întregime ascuns da capul îndrăznețului curtezan. Dar ce-i spunea lui atunci -pirul negru, picioarele bronzate sau umerii ascuțiți și încordați – că necunoscuta prizonieră nu era alta decât Adela?

Era într-adevăr vorba de-un joc. N-avea de-a face cu o scenă brutală. Se vedea cât de colo că tânărul în cămașă roșie n-ar fi voit s-o oblige pe fată să-i cedeze cu forța. Capul și pieptul lui se apropiau răbdătoare de victima țintuită la zid, iar ea îl împingea.cu mâinile, încerca s: l-l oprească, râdea mișcându-si gâtul într-o parte și alta. Fata râdea. Lui Vlad i se părea că aude triluri stridente de ris. Sau era o iluzie, pentru că geamul din față ră-mânea mai departe închis. Râsul acela îl iritase pe moment. Să te aperi cu toată puterea,

să te aperi rizând... I se părea prea de tot. Prea artificial. Altfel, scena de pe terasă nu-l tulburase prea tare. Îi cotropise pieptul cu o căldură amorțitoare și totuși nu-i stârnise nici gelozia, nici dezgustul. Aștepta cuprins de cu-Tiozitate să vădi ce se va întâmpla mai departe. El însuși se simțea implicat în toată acea întâmplare și asta nu pentru că'ar fi curioscut-o pe Adela, dar carnea lui palpita de o emoție neașteptată, vie și energică, de parcă simțirea i-ar fi fost brusc conectată, prin inefabile terminații nervoase, la viața trupului subțire și mușchiulos, aprins de pornirile dragostei, al tânărului blond. Aștepta apăsat și de o ușoară neliniște pentru că, în ciuda pustietății de la acea oră a locului, cei doi nu se aflau deloc în siguranță. Oricând i-ar fi putut surprinde cineva, vreo colegă de-a Adelei au vreun consumator inoportun, nimerit din greșeală acolo, ușa ce dădea direct în stradă. Foarte probabil că pe ușa aceea 'ătrunsese în incinta terasei și tinărul agresor îndrăgostit. Era e vorba de o întâlnire pusă dinainte la cale. Confruntarea Tdată a celor doi luptători se prelungea. Brațele fetei păreau de jmternice și atletul era ținut la distanță. Trupurile celor legănau ușor înainte și înapoi. Ceva destul de ridicol, destul ilăresc. Poate de aceea capul băiatului se răsturnase de 1 ori pe spate, într-o pornire teatrală de amuzament. Râdea sau privea cerul, cine ar fi putut ști? Oricum, din când în când umerii lui se scuturau de râs, ceea ce-l făcea să-si slăbească apâ-sarea. Într-un astfel de moment de neatenție fata reușise să-i scape cu mare repeziciune din mâini. Făcuse o neașteptată genuflexiune și apoi țâșnise pe sub brațul lui spre mijlocul terasei, între cele două șiruri de mese. Era Adela, frumoasa chelneriță', abia atunci Vlad îi văzuse întregul chip, mina persiflantă' și amuzată. Blondul se răsucise imediat pe călcâie, pregătit să fuaă după ea, dar rămăsese ca paralizat cu o mină întinsă într-un gest de chemare neputincioasă. O mișcare coregrafică de mare efect, îndelung exersată. Așa i se păruse lui Vlad. Și nu altceva decât coregrafie însemna și gestul Adelei care, fără nici o teamă că ar putea fi prinsă și supusă aceluiași supliciu, se aplecase să-si încheie bareta sandalei. O aplecare din talie, cu genunchii perfect întinși, piciorul cu bareta rebelă fiind adus mult în față. Uluitoare era nu doar elasticitatea și frumusețea trupului fetei cu brațele coborâte deasupra gleznei ca într-un gest de adorație și ocrotire, uluitoare era în aceeași măsură metamorfoza întregii ei siluete.

Țâșnind pe neașteptate în soare din umbra zidurilor, m iteria de carne a Adelei devenise o nespus de prețioasii, ceară roz-aurie de o superbă finețe și transparență, bluza albă de pânză topită, tocmai banala ei bluză de serviciu, ca și fusta largă și înfoiată păreau alcătuite din miliarde de zale moi și foarte ușoare, din mii de fire de păianjen toarse și împletite într-o textură nemaivăzută, arătând și ascunzând deodată liniile și rotunjimile bustului. Patul curgând în jos, părul lichid și greu, învăluindu-i fața și oferind aerului zulufii

ca un abur al cefei, părul ei ca o flacără neagră părea lucrat din mănunchiuri subțiri de pastă și culoare posibile doar în pânzele vreunui mare artist, în aplecarea aceea nefirească și simplă fusta fetei se înălțase, dezgolind, mai mult decât puteau îndura privirile celor doi martori, pulpele rotunde și tari, mușchii abia ghiciți, cu formele îndulcite de un subțire strat de țesut adipos, peste care curgea imperială și tânără pielea bronzată. Atunci prin mintea lui Vlad trecuse ca o prostie convingerea că Adela nu putea fi comparată cu o balerină, pentru că nimic din trupul ei n-avea pregnanța anatomică a pachetelor de țesuturi elastice jucând sub epiderma dansatoarelor de profesie. Adela era altceva, o himeră a simțurilor, o iluzie a obișnuitului. O frumusețe atât de particulară, că mulți, cei mai mulți oameni ar fi putut-o confunda cu oribilul exotism._

Rămăsese în fața ferestrei, cu ceașca de cafea în mină, fără să poată spune cit durase încremenirea tânărului și aplecarea

— -<toare a fetei. Mult, puțin, asta era greu de apreciat. Cert

— Totul se sfârșise banal, complicând și mai mult ipotezele

] a care Vlad asistase fără să vrea. Blondul se îndreptase

t spre ușa ce dădea în stradă, de parcă și-ar fi revenit dintr-un aoenibil de amintirea căruia voia să scape cât mai repede. Iar Vlfi la își încheiase bareta sandalei și alergase spre intrarea în r 'u nu înainte de a face un gest ambiguu cu mina, de despăr-

° e sau poate de amenințare, pe care junele dezertor cu siguranță

* nu mai apucase să-l vadă. Mina cu ceașca de cafea îi increc nișe în aer. Nu pricepea rostul gesturilor celor doi și, culmea, Cuprinsese un teribil regret că nu se întâmplase nimic, de parcă r fi fost vorba de un eșec personal, îi era ciudă, pur și simplu ciudă. Ciudă și că văzuse ce văzuse și că de fapt nici nu avusese ce vedea.

De atunci încercase de câteva ori să se gândească la întâmplarea la care fusese martor, să revadă în minte acea imposibilă aplecare a trupului fetei, transparența de cristal a luminii din jurul ei, se chinuise să-si amintească o imagine pe care cu siguranță o mai văzuse undeva, desenul aerian, abia schițat, al unei dansatoare obosite. Cit despre posibilele explicații, unde să le găsească? Cine era tânărul cu părul blond? Ce căuta Adela pe terasă la ora aceea? Fusese vorba chiar de o întâlnire de dragoste?

Soarele îl adormea. Vibrațiile aerului căpătau în auz o surdină moale, halucinantă. Auzea ca prin somn, dar auzul lui înțelegea că sunetele care-l invadaseră par niște semnale venite din somn. Cineva dinlăuntrul său avea grijă ca nimic, nici un firișor de zgomot strecurat în urechi să nu se piardă în van. Zeci, sute de fantasme sonore, bune de ținut minte pentru vreo viitoare povestire. Un scriitor nu știe niciodată cu precizie de ce aie nevoie. El este obligat să iubească și foșnetul uleios al răchitelor de la marginea unui pârâu și

vocea ascuțită, barbară și caraghios de subțire a unui țânc care-si strunește bidiviul de lemn și zbârnâitul dulce și plin de răcoare al unei insecte izbite într-o dimineață de vară în oglinda din hol. Zvonurile, culorile, larma unei curți de școală n recreație, gesturile mecanice ale unui nebun care-si dă jos pantalonii în plină stradă, capriciile meteorologice ale lunii aprilie, forma de pară sau de măr a sinilor, gustul agrișelor, geografia belului, rase de cai, ștampile de poștă, o mașină care se rosto-Ște peste parapetul podului, monede romane, răni obrintite ițind a puroi, istoria hârtiei și a prafului de pușcă, psihologia ului, forța nebună a șuvoiului de aer dintre două accelerate «teză, nume de pietre, rețete culinare, leacuri băbești, limba mată a spânzuratului, cântecul mierlei și al sturzului, șuieratul pompei de injecție și urletul nepământesc al unui câir. E în flăcări^ plesnetul vântului într-o perdea de mătase, bâziitul, fornăiala, zumzetul, susurul, șopotul, șuierul, scrâșnetul, șoapta materieiv totul, tot ceea ce trăiește în filme și în cărți, oamenii, păduchii, rumegușul, gloanțele, documentele arse, pielea năpădită de pecingine, mirosul de hasmațuchi. Flacăra galbenă de gaz metan, rân-jetul polițistului beat, sexul hidos al unei femei violate, omorâtă pe câmp, ochii de peruzea ai copilului cu nasul turtit de geam, totul, toată existența percepută până în cele mai mici amănunte trebuie să vibreze în sufletul lui, în pielea și în sângele lui, în vâs-cozitatea citoplasmei și-n firele de păr de pe trup. Un Decret la îndemâna oricui, pe care el îl descoperise de mult timp, de unul singur, citind și scriind, iubind, și umplându-se de ură, prăbușit în noroiul cleios al demobilizării sau cocoțat în spinarea gheboasă a inspirației, un secret, un principiu de care i se făcuse nu o dată lehamite, care-i complica enorm viața, la care n-ar fi putut renunța în ruptul capului. O a doua natură, cum se spunea. Ajunsese să facă asta inconștient. Asta făcea și acum, colecționa sunete., impalpabile creaturi ale văzduhului.

Uneori i se întâmpla sa înregistreze cu precizie chiar și f iptul că, voind să rețină ceva, nu fusese destul de atent. Se ivmțcu obligat să supravegheze, cu simțurile la pândă, cu pupilele și timpanele treze sau adormite, tot ce-l înconjura, tot ceea ce se insinua în perimetrul lui de control. Sigur că n-; r fi putut face tot timpul asta. Ar fi înnebunit, ar fi luat-o repede razna fără putință de întoarcere. Dar uneori prindea câte o stare de excepție, când n-avea importanță că este odihnit sau sleit de puteri, o stare în care simțea că lumea i se impune, îl copleșește, a devenit un enorm balon transparent, doldora de mii și mii de amănunte strălucitoare, parcă descoperite pentru prima dată. Nimic n-avea voie să-i scape. Auzea și vedea. Dar conștiința că o parte importantă a trupului său supraveghează ceea ce trupul însuși trăiește era și ea prezentă. Un fel de supraveghere a supravegherii, senzația că ai avut o senzație, gândul că ți-a trecut prin cap un gând. Creierul avea la rândul lui un creier care dădea

seama despre tot ceea ce se petrecea pe pământurile lui nesfârșite. Ceva scârbos și atroce. De peste tot amenința infernul, umbra de cenușă a «-lucidității, umbra amară a automutilării. Gânduri ucise, mistificate, strivite de alte gânduri. Se împotmolea în aerul propriilor senzații, încerca să se păzească de mocirla cuvintelor. Nu mai putea, își arunca hârtiile într-un sertar, să nu le mai vadă. Devenea monosilabic. Tăcea. Prefera să tacă și-si urmărea uluit diabolicul spectacol al deposedării de sine. Chiar și bucuriile lui cele mă1 tane erau imediat înșfăcate de niște mâini nevăzute, împai, °t-te și aruncate în uriașele seifuri ale memoriei, ca niște bucurii ji bune de scris. Căzuse într-un fel de abulie contemplativă.

^u 'V pe că nu-l mai interesa ce trăiește. Pentru că tot ceea ce

1P 'ântâmpla să trăiască devenea imediat o întâmplare bună de pus Pe hârtie.

DC aici, din aceasta involuntara pasivitate și o mulțime de 'tuat: penibile în care se pomenea aruncat. Iată numai întâmplarea cabinet, când, în loc să se revolte împotriva frivolității doc-toruluî Carabageac, el stătuse ca o momâie pe scaun, cu urechea ciulită să înregistreze cit mai multe din cuvintele lui, preocupat sj. J memoreze gesturile, mersul, ticurile. Așa că reproșul Luizei r-'t-l lăsase pe „măgarul ăla” să-si bată joc de ea fusese întemeiat. Sau iată problema Adela. Oare el nu-si dădea seama că în ciudata lui pasiune se ascundea și o mare doză de ridicol și că dacă o mai duce mult așa va ajunge să se facă de râs? Nu se mai sinchisea. Voia să vădi ce-o să se întâmple în cele din urmă. Lăsa timpul să meargă înainte și nu încerca să se ascundă sau să se apere de imprevizibil decât atât cit i-o dicta prima reacție. Știa că fanatismul scrisului îl adusese în situația asta. Că ajunsese o marionetă la cheremul unor deformări iremediabile. Știa că ăsta era tributul. Bine, dar atunci ce se întâmpla cu ceilalți oameni care scriau? Un răspuns oarecum liniștitor aflase într-una din zile frunzărind o revistă literară _de provincie, rătăcită printre ziare în chioșcul de lângă librărie, îi căzuseră sub ochi fragmente din ultima carte a lui Peter Handke, constatase că și poetul german era un ins ce suferea cumplit de sentimentul unei rupturi interioare. De viciul organic al defazării, în ființa lui gândirea alerga înaintea trăirii. Conștiința se grăbea să (-si) arate că ea știe și prevede. Aceeași boală profesională în altă ipostază? Pe caietul abandonat pe bancă, încălzea aripile negre la soare, Vlad reținuse următoarea confesiune: „Precizări cu privire la tulburările de echilibru: ori de câte ori fac ceva, de exemplu acum, când îmi privesc copilul, joc lucrul acela cu o clipă înainte, fac o pantomimă a privitului încă înainte de a-l privi cu adevărat, o pantomimă a râsiilui înainte de a rlde cu yftă – și această lipsă de simultaneitate împiedică adeseori senti-nientul și produce, prin pripitul ris-în-joacă, un soi de insensibilitate (de observat și hi majoritatea celorlalți); că exprim ceva, înainte

Asentimentul acelui ceva să se f i instaurat în întregime, acest lucru aM-Xpres! E' un aer îucat> ipocrit și tocmai această pripeală, această

>l-ure, în cap, este cea care mă face să urc din terestru într-un s spațiu gol; de aceea mă silesc adeseori să miros lucrurile cu care umblu, pentru a-mi conserva prezența lor, pentru a rămâne laolaltă cu ele și a nu f i catapultat în afară în acel spațiu gol.” în ceea ce-l privea, el, omul de pe bancă, nu era un precoce al senzației, ci un întârziat al ei. Tot timpul trebuia să se gândească la ceva ce abia trecuse. Pentru el înregistrarea gândită era de fiecare dată cu un pas în urma percepției ca atare. Tot timpul viața lui însemna ceva de recuperat, de analizat o dată și încă o dată. Iar aceste mișcări retroactive erau și ele fapte numai bune de scris. Le ținea minte fără să vrea, le și vedea puse pe hârtie cu toate implicațiile lor aiuritoare, inacceptabile pentru un om oarecare privind lumea numai în unități mari, epurate de amănunt.

Da. Ajunsese ceea ce trebuia să ajungă, un scriitor, însă în felul acesta propria lui persoană se preschimbase într-un soi de cobai.

Pe el, unul, fericirea, bunăstarea nu-l mai interesau. De aceea, de câte ori și-l aducea aminte pe Mayer, dascălul lor de logică din liceu, îi venea să rida sau devenea furios. Dorința oamenilor de a se simți tot timpul cât mai bine i se părea o prostie fără seamăn. Pentru el fericirea cea mare era alta: să le bucuri de privilegiul de a avea mereu în fața ta aparențele lumii, să vezi și să înțelegi, să nu uiți ceea ce vezi.

Iată că se putea trăi și așa! Cu avantajul că el nu pierdea timpulniciodată. Dacă stătea acum pe bancă și nu făcea nimic, era pentru a ști ce se întâmpla cu un om care stă pe o buncă și nu face nimic. Putea găsi pentru orice justificări. Deși justificarea ca act i se părea ceva de prisos. De cele mai multe ori prefera să tacă. Simțea de peste tot amenințarea. Corabia famil ei lui începuse să scârțâie din toate încheieturile. Oboseala. Uzura. Luiza nu mai contenea cu reproșurile. Și el tăcea. Poate ca D r f” trebuit să se apere, dar la ce bun? Viața era oricum prea complicată «pentru a-i inventa complicații în plus. Argumentele lui existau. Mu trebuia să scornească nimic. Chiar și pentru „cazul Adela” ar fi fost în stare să găsească o justificare plauzibilă. O motivație de artist.1 se părea inutil. Ce să înțeleagă Luiza din toată tărășenia asta? Ea nu reușea să înțeleagă nici lucruri mai simple, ca de pildă faptul că cineva poate pierde trei ore într-o bodegă ascultând bolboroseala unui alcoolic ce-si povestește aventurile de marinar pe mările Sudului. De cite ori nu-i reproșase ea că-si macină timpul cu nimicuri?

Deci nu stătea degeaba, se gândea, căuta explicații, își făcea inutile procese de conștiință. Era singur. Mici un trecător, nimeni care să coboare prin locul acela spre centrul stațiunii. Apoi din josul intrării în parc au apărut două femei. Amândouă cu basmale

j pe cap. Una din ele, cea mai bătrână, încinsă cu un șorț l de murdar peste fusta lungă și neagră. Și fiecare luptându-se e o damigeana pântecoasă. Gâfiiau. S-au așezat pe prima de Ungă scări, pe partea opusă celei unde se afla Vlad. „Tresărind la auzul pașilor, văzându-le de departe, el s-a grăbit -; scoată cartea din geantă și să-si vâre nasul între pagini. Avea tf'ftă Se ivise una din acele ocazii care-l mobilizau întotdeauna. K departe de el se aflau două femei simple și guralive, două Brânci, îmbrăcămintea lor nu putea spune altceva. Cu cită atenție concentrase să le audă bine toate verbele! Dar și cu ce sentiment de vinovăție! De fiecare dată se simțea ca un hoț. Tragi cu rechea la ce vorbesc oamenii, dar asta nu din curiozitate sau plictiseală. Ci parcă mânat de nu știu ce intenții urâte. Tot ceea ce e scurge în urechile tale se preschimbă imediat într-un fel de aluat nedospit, în așa-numitul „material".

Mai ales oamenii simpli i se păreau lui Vlad interesanți. Ascultându-i vorbind despre măruntele lor necazuri, îl cuprindea un fel de beție. Parcă ar fi fost un copil. Mereu se minuna de faptul că viața e atât de plină de neprevăzut. De aceea își lua toate măsurile să nu-si dea nimeni seama că el ascultă. Simula nepăsarea sau, dimpotrivă, se arata extrem de preocupat de altceva, cum făcea și acum, întorcând din când în când paginile cărții, fără să citească un singur rând. Noroc că cele două femei erau prea ocupate cu ale lor și nu-i acordau nici cea mai mică atenție. Nu se văzuseră probabil de mult, se așezaseră pe bancă, răsuflau ușurate, își aranjau basmalele, vorbeau:

— Așa, mulțumesc, Lino dragă. Oar' cât să fie ceasu?

— Nu-i nici zece jumate...

— Atunci mai ie. Nepotu-mio ăsta al mieu zicea dă douășpe...

— Da' ce curaj și pa matale! Cu douăj dă chile dă apă... Ei, lasă, că ești voinica, ești tare... Nu ca mine î Că regimu ăsta al lor, nu tu un dram deslănină, nu tu o sărmăluță, mă seacă de puteri!

— Voinică dă nevoie, Lino fato! Ce mai trag și io cu bărbatu ^ta al mieu, numa Dumnezeu drăguțu știe... Oar' tu l-ai cunoscut pa Vasile?

— Care, Vasile ăl dă la noi de-si lăsă copiii pa drumuri? Nu, fato! Vasile al mieu, omu ăsta al mieu. E bolnav rău, săracu, cum it spusei...

Vasile, omu matale ăl din spital?

Ala, ăla, Vasile Tănăsoaia! Păi tu nu-l cunoscuși înainte

— 1 la oraș? Păi nu mai știi casa aia frumoasă a lor dă lingă pod? Pa tatsu, fieraru, ăl dă punea potcoave la cai, nu-l mai ții minte? M-am măritat cu Vasile dă cinci ani. Și zău că nu-mi pare rău, că a fost om dă casă. Să nu-ț aducă iei salaru-ntreg, sau să ridice iei mina la mine, ferit-a Sfântu! Nici fă-tencolo' fato, nici atât! Că le mai bea și iei, că se mai cherchelea la vo ocazie* da' ce bărbat nu bea în ziua dă azi? Arată-mi-l tu mie pa ăla și-l scuip! Îi mai trăgea și iei câte-o dușcă, da' nu făcea urât, nuuu iera pâinea Iu Dumnezeu.

Mă lua în brațe și mă pupa. Sau îi plăcea să cânte... Lino, ce-i mai plăcea lui să cânte! Vezi că Vasile ie ș-acu un om posac... E dă-nțeles, a avut și iei săracu grijile lui... Păi toată ziua să-ți tocăie-n cap președintele și contabila și ingineru, să tragă toți dă tine ca d-o mârțoagă. Doamne, ce-i mai spurca câteodată! Vasile du-mă colea, Vasile du-mă dincolo! Viață mai iera aia? Să n-ai tu o duminică ca lumea? Dar-ar boale-le-n ia dă mașină!

— Și zici că omu ăsta al matale e șofer?

— Cum it spui. Ăl mai bun șofer al lor. Păi ce crezi, n-a venit președintele și la spital? Unu iera la noi la ceape Vasile Tănăsoaia!

— La spital? Unde la spital?

— Păi nu-ț spusei, fato? S-a inervat o dată tare ș-a căzut ca trăsnit. I-a damblagit o mână, un picior ș-o jumătate dă cap. Iei ș-acu râde strâmb, vai dă zilele lui, că omu care-a fost nu mai ie ici cit îi cucu! Ce, parcă doctorii ăștia știe și iei mai mult? Iei, dacă poate, te face bine. Dacă nu, tot banii ăia i-ai dat.

— Lasă, c-ai suferit și matale destul. După ce-a murit și neică Simion și-ai stat atâția ani văduvă... Și le-ai dat mult?

— Am dat, Lino dragă, am dat, nu m-am uitat cit dau, numa să fie ieibine și să mai poată munci. Și toată ziua pa trenuri, pin gări, că l-am ținut în spital, la nevrologie, o lună întreagă. Și dă-i cu lingură-n gură, întoarce-l, pune-i țucalu, ține-l dă vorbă, vai dă zilele mele! Să n-ajungă femeia să umble după fundu bărbatului! Na, ș-acu altă aia! Acu nu mai poate fără apă. „Doamne, da tare-i bună! Parcă mă unge la inimă, Sofico dragă!” uite-așa-mi spune. Și io dacă văd că-i face bine, îi duc. Las treburile și vin. În toată săptămâna două damigene din astea. Le pun în pimniță și stă la rece...

— I-o fi făcut f un doftor fo rețetă dă apă...

— Da' dă unde? Așa i-a cășunat lui. Dracu mai știe cine i-» fi băgat încap. Noroc că astăzi l-am găsit pa nepotu ăsta al mieu, iei m-a adus. Și iei ie tot șofer. A vint cu marfă la alimentara, mai are nu știu ce dă luat și la doișpe se-ntoarce... Oar' cit să fie ceasu ăla, că stau tot cu frică...

— Zece jumate, fix la zece jumate...

_ Și tu ce mai faci, Lino dragă? Ce mai trece și anii ăștia! _ stai așa săvăz, dă când nu te-am văzut io pa tine? Apăi sifier >t fie... Uite că și tu ai albit. Și-i bine la oraș?

Parcă matale n-ăi fi știind binele dă la oraș!... Și-a mai A~i peste mine și beleaua asta că io nu pot face copii. D-aia, am că dacă tot am venit cu păcătoasa asta de burtă, să-ncerc ^'riște injecții... _' D-ăiea ca să...

_ D-ălea, loa-le-ar boala, că doare de te seacă la lingurică. Și tot nimic. Adică nu prea-mi vine mie să crez. Uite, ca mâine-poimiine am patrușcinci dă ani... Da' ce-am pățit și io, țața Sofico, cu fata!... Să te ferească Ăl-de-Sus!

— Ce-ai pățit, Lino dragă?

— Să te ferească Ăl-de-Sus de-așa încurcătură! Și bărbații ăsta al meu că el vrea copii, copii și iar copii, că nu-i place să vadă casa pustie. Parcă io nu mi-am dat interesu cât am putut… Păi dacă așa m-a făcut pa mine mama, cu necazu ăsta… Până la urmă am luat o fată, ce să fac. Ne-am dus într-o duminică, am văzut-o, am stat de vorbă cu ea, totu cu acte-n regulă. Și directoarea tot re lingă noi, că aia, că ailaltă, că-i o copilă bună, nu ți-ar ieși din vorbă, noa-mbrobodit. Dă ce să mint? Ne-a plăcut fala la amândoi. Trei ani cât am ținut-o, am ținut-o'ca-n palmă. Și parcă și acu hni pare rău după ea. Da' să ne facă ea una ca asta? Și-atâta se pisicea, vai ce se mai pisicea! N-am văzut copil mai alintat și era mare, de! Treișpe ani. Mămico-n sus, mămico-n jos, din mămico nu mă scotea! Și Iu omu ăsta al meu, că nici el nu mai putea după ea, tot așa: tăticule vreau aia, tăticule vreau ailaltă. Tot după mofturile ei, ca doi proști. Buun! Și fata noastră ajunsese și ea domnișoară, era în clasa a? Ecea de-acuma. Și că mămico mă lași la cutare că-i ziua ei, că tăticule nu pot să merg și eu cu clasa la un film? Că escurv'e la București, că Tanda-Manda, uite-așa ne lega ea la ochi și-acasă tot târziu, tot târziu… „Mă, nu-i a bună cu fata noastră!” îi c io iu Marin al meu, da' el ți-ai găsit, parcă-l orbise pecinginea.

Când, ce să vezi? Fata noastră era bolnavă, se făcea albă ca hârtia, u mai mânca, greață și amețeli, dureri dă burtă, tot mai rău, t mai răii. Și ce mânca dădea afară, toată ziua la baie. „Nu-i bună cu fata noastră…” i-am zis iar Iu al meu. Și el că s-o ducem la doctor. Da'unde s-o mai duci, că ea mititica era borțoasă!

Mai aveam nici un pic de îndoială. Și dacă o duceai la doctor, a t necaz. Am auzit că pină și miliția… Doamne ferește! Mi-era „f5-'ca' fină la urmă tot i-am spus Iu Marin. Țațo, ce tămbălău lcut! Și-acu mă ia cu friguri pa șira spinării! „Anafura ta de muiere, cu năravurile voastre cu tot, că vă strâng p-amândouă dă gât…” A sărit să mă bată, parcă eu mi-aș fi dat fustele peste cap… Am fugit la vecini, ce să fac? Așa e el, se inervează repede da' altfel e om cu capu pa umeri, închipuie-ți, el a salvat-o! N-a zis către fată nici câr. Și numa ce-l văz într-o zi că vine c-o mașină d-alea mici și se oprește la intrarea în bloc. Coboară el, coboară și un tinerel c-o mustață mare și neagră și ochelari dă domn. I-a spus Iu domnu ăla să-l aștepte și iei s-a închis cu fata fo jumătate dă oră. A pus-o să se-mbrace și-a plecat. Să-mi zică el mie ceva, ce și cum? Două zile m-a fiert! După trei zile, a adus-o acasă. Și aia mică era iar veselă, și iar mămico-n sus, mămico-n jos, da' mie nu-mi mai trebuia nici dă leac. Plângea și-mi pupa mâinile și eu nimic. Abia-abia mă țineam. Mi-era milă dă ea, aș fi luat-o în brațe să bocim amândouă. Da' nici el n-a mai vrut. Când m-am întors într-o zi, că nu știu unde fusesem plecată, parcă la noi în sat, la soră-mea Garofița, n-am mai găsit-o. A dus-o înapoi. Ce-a făcut el, ce-a dres, ce-o fi spus, i-a primit-o. Da-mi pare rău, țațo Sofico, îmi pare rău… Într-o zi am văzut-o pe

stradă. Asta acu, dă curând, și ea s-a făcut că nu mă cunoaște. Era cu un bărbat. S-a măritat, a terminat liceu și s-a măritat. Cic-ar fi luat-o un maistru dă la ea din servici, așa am auzit. Că lucrează acu la fabrica de stofe. Ș-am auzit că are ș-un copil...

— Așa-i cu viața asta, Lino dragă. Scapi dă una și dai dă alta. Nu-țspusei și cu Vasile ăsta al mieu? Câteodată nici nu mai știu ce să crez. Păi iei iera un om care rar să deschidă gura să rida. Era posac, da' bun la inimă, să-l pui pa rană. Ei, ș-acu numai ce-lvezi că râde ca prostii. Râde și plânge. Păi știi tu citi iera acolo care plângea? Am văzut un bătrân care tot timpu plângea și uite-așa făcea din cap, uite-așa! Și-odată, când ieram io la al mieu. A venit doctoru și i-a pus mina pa frunte și l-a întrebat: „Dă ce

% plângi? Vrei să te faci bine or nu?” și moșu l-a înțeles și și-a șters lacrămile. Da' Vasile al mieu, cit a stat în spital, nu și nu. Nu știai ce-i cu iei, că numa ce-l vedeai că nu i s-a uscat bine plânsu și dă-i cu râsu! „Dă ce râzi, mă omule?” îl întrebam. Și știi ce-mi răspundea? „Păi nu râd io, măi femeie, râde medicamentele din mine...”

— Ha, ha! I-auzi, țațo Sofico. „râde medicamentele”! Ce figură și omu ăsta a matale...!

— Figură pa dracu, Lino fato, vai dă capu lui! Că vorbește rău și io nu-l pricep și iei zice că io nu mai aud, am surzit. Așa ie până când m-oi învăța cu iei. Și nu mă plâng. Doamne păzește de ce-am văzut io acolo! Dacă-ț povestesc, Lino fato, zicr că-s minuni din filme. Iera unii ca și copiii. Venea pisăloaga la iei cu nașele. Avea desene ca la clasa-ntâia: cocos, bicicletă, vapor, i măr. Avion, toate alea. Și-i punea să repete. Și ăia învăța nou alfabetu și repeta. Să fi avut putere să uiți unde iești și

— J te umfla râsu. Zău! Numa că asta nu-i o boală în care să te-ncrezi în ia... _ de ce zici ca nu-i boala.'

— AUl^- —~

— Păi. Aici ie așa: ai început bine, mănânci bine, iești vesel, cepi să vorbești și peste noapte pac! S-a spart un vas dă sânge t7 ^”ă peste cap. Pas dă mai mișcă mina, picioru, pas dă mai deschide gura. Și iar o ia doctorii dă la-nceput... Așa că tot cu „ică. Tot cu frică... Ș-acu stau ca pe ghimpi, mă-ntreb mereu ce-o face. Că dacă i-a venit ideia asta cu apa, o dată pa săptămână io tot lipsesc câteva ceasuri... Și-uite-așa, Lino dragă! Treceam pa lingă ăl de vinde faguri și miere, și când mă uit mai bine, că lăsasem chmigenele jos să-mi trag sufletu, zic cine să fie? Asta-i Lina lui Dumitrică și tu ierai...

— Atunci știi ce-ț propui eu, țațo Sofico, că tot ne-am odihnit noi destul și timp e. Mai ai o oră bună. Mergem și noi la cofetăria aia dă lângă piață și bem un suc. Mâncăm ș-o prăjitură.

— E proaspete, să știi, că eu în fiecare zi mănânc câte una...

Au apucat fiecare câte-o damigeana și s-au îndreptat spre scări. Cea mai bătrână dintre ele, Sofica, avea un mers legănat și rigid. Era grasă și respira cu greutate. Părea și ea bolnavă. Cenușiul basmalei îi accentua și mai mult culoarea lăptoasă a obrazului. De vreo două-trei ori, în timp ce ea și mai tânăra Lina, orășeunca, vorbeau cu aprindere, Vlad le privise în fugă fețele. Nevasta lui Vasile șoferul avea un cap mare și rotund, aproape sferic. Două cute adinei îi brăzdau simetric obrajii de la rădăcina nasului la bărbia puternică, proeminentă. Partea inferioară a chipului ei părea nepotrivită cu ochii mici, fără culoare, ascunși în umbra arcadelor străjuite de sprâncene groase, virile. O fizionomie destul le obișnuită de muiere energică, asprită de greutăți și obosiți de muncă, ami'ntindu-i lui Vlad ceva nebulos și nesigur, poate chipul i batnne pe care o știa de mult, din prima tinerețe sau din wscență, dacă nu chiar din vacanțele copilăriei petrecute în satul bunicilor.

Abia când ea s-a aplecat să apuce damigeana, abia când i-a copjnt gesturile încetinite, mersul legănat și picioarele butuj>ase, umflate, Vlad a avut deodată în fața ochilor imaginea e care-si adusese aminte. Bătrână cu damigenele semăna

^Țd'urica, îngrijitoarea ocolului silvic din Nereju, cu care, ă cu aproape zece ani, pe vremea stagiului, se petrecea HU! Satului mai în fiecare zi.

Vlâd avea ore de dimineață și se îndrepta către școală. Ea urca de jos, de la răscrucea lui Cantor, cu mersul ei clătinat, gâfâjț ducând în mână o găleată de tablă galvanizată. Nimeni n-o văzuse vreodată altfel. Fără găleata aceea plină de cârpe, ea s-ar fi simțit de prisos, n-ar mai fi știut că muncește, așa îi explicase lui odată cu prilejul primei și ultimei sale vizite în casa lui moș-Luță, când avusese nu știu ce treabă urgentă cu „dom' inginer Tăvi”. Ca mai târziu el să afle de la oamenii din sat că obiectul de care Ța'urica nu se putea despărți nici o clipă n-avea alt rost decât să-i ascundă micile furtișaguri, în adâncul lui fără fund se îngrămădeau, după trebuințe și anotimpuri, cartofi, săpun de rufe, mere și nuci, frunze de sfeclă, lemne gata tăiate, cite un bidonaș de motorină sau chiar și c) te o sticlă cu țuică, resturi de pâine, cutii de sodă, legume, hârtii și hârțoage inutile numai bune de aprins focul, tot ceea ce-i punea la dispoziție grădina ocolului, de care chiar ea se îngrijea, sau activitatea birourilor și magazia de materiale, aflată sub administrarea generoasă a domnului Grigoraș, contabilul.

Bătrâna Ța'urica era o femeie strângătoare și grijulie, nimic, nici un capăt de ață n-avea voie să se irosească degeaba. Pricepea «a prea bine ce i se cuvenea și ce nu, nu întindea prea mult coarda, era o femeie harnică și cinstită la suflet, dar n-ar fi îndurat ca acolo unde pusese ea mâna la treabă să nu se aleagă cu ceva. Sigur că nimeni nu se supăra pentru atâta lucru. Inginerii și tehnicienii de la ocol închideau cu îngăduință ochii, n-aveau nici un motiv să se

plângă de vrednicia femeii. Iarna, când afară nici nu se luminase bine de ziuă, teracotele duduiau vesele, vara, birourile sclipind de curățenie îi întâmpinau cu geamurile larg deschise, ca să nu mai vorbim de faptul că Ța'urica era oricând gata să le facă mici servicii, mai un pachet de țigări de la bufet, mai o scrisoare urgentă de pus în mâna vreunui șofer ce tocmai pleca la vale, situații și mesaje ce trebuiau transmise jos la primărie, * sticle de vin sau țuică pentru vreo mică p; trecere neprevăzută cărate de mereu miraculoasa ei găleată. Ța'urica îi ținea la curent cu noutățile satului, îi ajuta cu sfaturile ei țărănești, elementare, dar sănătoase, ba câteodată îi împrumuta și cu bani. În diminețile geroase de iarnă îi întâmpina cu ceai fierbinte de sunătoare, vara le făcea surpriza de a-i trata cu lapte acru și răcoritor, trăgea cu urechea la discuțiile lor, știa multe, știa aproape totul, însă când trebuia devenea surdă și mută, nimeni n-ar fi putut-o sili să spună ceva de rău despre șefii ei de la ocol nici picată cu ceară. Bătrâni era un om de încredere, ea avea pe mână toate cheile birourilor, ea le pregătea dimineața cafelele și le spăla ceștile, ea le f acea din când în când ordine în dulapuri și sertare, ea știa obiceiurile și

— Rturiie fiecăruia. Nu era curioasă decât în anumite privințe,. Ib^ga nasul prin hârtii, nu le încurca niciodată ordinea șir necum, dar se adapta oricărei situații, reușind să păstreze mai bune relații cu voată lurma. Un adevărat personaj! Acum, în străfulgerarea amintirii, Vlad își dădea seama i persoana îngrijitoarei de la ocol se ascundea un personaj 'norabil și că Octavian. Prietenul lui, avusese dreptate să-i rde bătrânei atâta simpatie și încredere. Numai că inginerul: repede din sat, nu stătuse acolo nici un an și pentru el.

— Calul de desen ce se grăbea în fiecare dimineață spre școală, a'urica rămăsese pe mai departe femeia cu găleata, un om pe (ja're-l cunoștea cit se poate de bine, după gesturi, umblet și chip, Ar cu care, de-a lungul celor trei ani cit mai durase apostolatul său didactic, abia dacă mai schimbase câteva vorbe. Luase prea n serios gura lumii. Sau ochii mici și neastâmpărați ai femeii îi trezeau suspiciunea. Se ferise de ea, pentru că o vedea șireată, scormonitoare, mereu gata de vorbă. Greșise, fără nici o îndoială. Acum îi părea rău că n-avusese puterea să vadă în Ța'urica alt-c: va decât o ființă curioasă, guralivă, pusă pe mărunte furtișaguri. N-avusese ochi pentru ea, tot așa cum nu știuse să descopere cu adevărat atâția alți oameni interesanți: Sofon, cizmarul cel sfătos, trecut, cum singur spunea, prin „marea universitate a Duaării de jos”, învățătorul Știrbescu. cu caraghioasele lui pretenții de intelectual de modă veche, colegii de cancelarie, mai ales chinuitul, obsedatul, existențialistul de Macovei, Benedctto italianul, cu demnitatea lui de bețivan, pentru care paharul de alcool rămânea singura alternativă, ba până și moș Luță, omul pe care în cei patru ani petrecuți în sat ar fi trebuit să-l cunoască

mai bine decât pe oricine. Toți aceștia deveniseră niște umbre, niște siluete incerte, cenușii, aproape decolorate de trecerea timpului.

— Totuși, cât de ușor putea el să-si reamintească acum atâtea lucrurifără nici o importanță: coroana hidoasă a nucului din ți grădinii, spintecată într-o primăvară de trăsnet, bucățile scândură aruncate, de câte ori ploua, peste noroaiele curții, oile groase de polietilenă cu care într-o iarnă'teribil de friă dublase cele două geamuri ale camerei, și apoi, ca un fel l vieții sale boeme, noua înfățișare a dealului Sahastru, 'uneat într-o pâclă nesigură de pictură pe sugativă, își prov ': ildura năclăită ce-l cuprindea de câte ori i se termina

— Lemne tăiate și frigul de peșteră al celor patru pereți fără să crape blănile groase de fag, își aducea aminte aatinală a așternuturilor, căciula strimtă din blană de e Și-o îndesa bine pe cap până în pragul școlii, somnolenta abrutizantă a orelor de clasă, pauzele înecate în fum de țigară, mirosul de cărbune lemn umed și parfum de proastă calitate al cancelariei, plictiseala ședințelor, camioanele cu muncitori forestieri urcând la fiecare început de săptămână drumul spre munte, își amintea o puzderie de amănunte și totuși mintea și carnea lui nemulțumită îi șopteau că el uitase ceva nespus de important, un jurământ sau o promisiune, un gest care ar fi putut să-i lămurească o dată pentru totdeauna raporturile încă obscure cu acea lume părăsită cu bucurie și supremă ușurare, cu acea lume în care simțise zi de zi cum se pierde, pe care ajunsese s-o urască, s-o creadă un coșmar din care nu se va mai trezi niciodată. O lume prea puțin deosebită de parimetrul în care îi fusese dat să trăiască mai târziu, după mult visata evadare, după transfer. Aceeași monotonie, aceleași obligații, noroiul și insidiosul jeg al obișnuinței, același timp care macină totul. Ce câștigase plecând, ce pierduse schimbând un sistem de referință cu altul? Nu devenise nici mai fericit, nici mai înțelept, doar că sfârșise prin a se lăsa învins de vedenia scrisului, doar că simțea din ce în ce mai acut povara obligației de a trăi în marginea unei foi de hârtie, îmbătat de mireasma unei glorii otrăvitoare, învăluit ca un prunc părăsit în parfumul amar al deșertăciunii.

Siluetele celor două femei dispăruseră printre copaci. El rămăsese cu privirea pierdută, uitată pe treptele tocite de piatră, îl copleșea amărăciunea. Dar a fost obligat să tresară, să revină la realitate, căci de sub banca pe care se odihniseră cele două țărănci a țâșnit în salt scurt o pasăre neagră, o zburătoare de mărimea unui porumbel. Sărea din loc în loc, sigură de ea și atentă, ciugulea repezită firimiturile de pâine de pe asfalt. Apoi s-a auzit un zgomot ușor, ca de șarpe și de jos, din întunecim.'a povârnișului acoperit de boscheți, a apărut un copil. Cu brațele încordate, cu spatele arcuit, un copil slab, cu ochii mari și obraz măsliniu. Un copil în pantaloni scurți, cu picioare subțiri ca niște bețe, încălțat în niște pantofi de pânză cândva albaștri. El ține gura deschisă,

se uită ca un somnambul înainte, pe fața i se citește zâmbetul lacom. Zâmbetul timp și uimit. Pasărea l-a simțit și teama ei se transmite gâtului, subțirilor arcuri ale picioarelor. Ea ciugulește în continuare cu și mai multă iuțeală, totuși nici cea mai mică intenție de a zbura. Copilul e acum în spatele băncii pășește pe asfalt, dar vietatea traversează aleea, a ajuns lângă sandalele lui Vlad, țopăie mai departe intrând în întuneric, în tufișuri. Copilul o urmează cu aceeași caraghioasă prudenți. Nu-i aruncă bărbatului de pe bancă nici cea mai fugară privire, ca și cum omul acela nici n-ar exista acolo, se pierde și el în aceeași bră caldă, vâscoasă. Vlad n-are nici un chef să întoarcă gâtul 5*1 urmărească. Se aud foșnete, sunete din ce în ce mai stinse, f'l"'tul părelnic al unui mers furișat. Și deodată un trosnet de ll? – ^neva ar fi călcat din neatenție pe un mănunchi de vreascuri lomul de pe bancă își înfrânge nepăsarea, întoarce capul. Erau jLjarte, chiar pe buza pantei. Silueta neagră a păsării înainta cu» leași'salturi scurte, ironice, printre tufișurile de la intrarea în iar cămașa roșie a copilului devenise în soarele de acolo o îtâ'aprinsă de sânge. Apoi pata dispare înghițită de umbra unei Sădiri, e din nou liniște. Trec câteva minute și copilul revine, coboară scările late de piatră, intră pe alee, trece încă o dată pe lin^ă Vlad. Are o mutră dezamăgită, luminița aceea lacomă din ochi i s-a stins. El nu se poate abține și-l întreabă în glumă dacă a prins pasărea. Copilul se uită la bărbatul de pe bancă, nu pare să fi înțeles întrebarea, nu știe ce să facă. S-a oprit încurcat în mijlocul aleii și privește în jos, ca și cum abia atunci ar descoperi că are în picioare o pereche de teniși albaștri. Apoi îi spune că n-a prins-o, n-a putut, deși era gata-gata. Și-a vârât mâinile în buzunarele pantalonilor cafenii și-o ia încet din loc, merge în. pas săltat, el însuși pare o pasăre, un cocostârc, se îndepărtează fluierând ceva ce nu seamănă a melodie.

Era acum aproape miezul zilei. Umpluse cele patru measuri și se oprise lângă izvorul 24, să-si savureze pe îndelete porția de apă, înainte de masa de prânz. Alți câtiva singuratici ca și el se plimbau cu pași meditativi în lungul pavilionului de buvetare sau se interesau, fără nici o intenție să cumpere ceva, de prețul cornetelor cu mure expuse într-un coș de nuiele de un țigănuș murdar, cu ochi ageri și picioare desculțe. Mulțimea celor ce urcau dinspre vale se îngroșa pe nesimțite. El a sorbit și ultima înghițitură, a mai umplut o dată recipentul pentru următorul moment al curei și a pornit-o agale înapoi. Avea destul de mers până la jumătatea drumului, în punctul unde valea se lărgea brusc, făcând un fel de pungă intre pereții abrupți acoperiți de copaci, buruieni și tufe uscate de zmeur. Acolo, pe marginea pârâului, pe o limbă de nisip învelită ici-colo de iarba anemică, așteptau Luiza și Tea.

După ieșirea de la aerosoli, pierduse timpul în părculețul din rppierea pavilionului de proceduri. O oră, poate două, mai mult it în orice altă dimineață, îl năpădise ciuda pe zilele pierdute? Eaba cu șederea în stațiune. Se

gândise din nou la Adela, lu-si seama că e pe cale să înțeleagă ceva aproape inexprimabil,.

ceva ce punea în legătură scrisul lui intrat într-o fază agonică și frumusețea impalpabilă a fetei. Nu izbutise însă să prindă nici măcar o vibrație obscură de sens și părăsise nemulțumit răcoarea copacilor. S-a întors la hotel să ia sticluțele.' Luiza sj Tea nu mai erau în cameră, a găsit un bilet, îl așteptau la lociil lor obișnuit. Venind în sus, pentru cel de-al doilea transport al zilei, le zărise acolo, imediat după stăvilar, întinse curajoase la soare pe rogojinile lor chinezești. Erau amândouă în costume de baie. Abia puteai să le deosebești din mulțimea amatorilor ele plajă, unii încă ezitând să se dezbrace. Nu era o zi prea însorită, dar era cald, nu bătea vântul Și, cum lumea știa că bronzul de septembrie e mult mai persistent, amatorii de plajă nu lipseau.

Acam Vlad cobora pentru a doua oară în acea zi drumul tăiat prinrăcoarea pădurii, mergea privind pâriul, frunzișul copacilor, păsărelele cu piept galben și coadă lungă sărind de pe o piatră pe alta. Apa curgea ropotitoare prin valea îngustă, adâncă, aleea asfaltată mărginită de arcurile parapeților de beton fiind mult mai sus decât albia, iar privirea putea plonja peste valuri și. Bolovani într-o alunecare lină, visătoare.

Crengi cenușii, frunze verzi și întunecate, din când în când gălbui, o rețea de pete și linii groase, de transparențe și frăgezimi vegetale, el trece pe lingă siluetele celor ce urcă spre izvoare, aude frânturi de discuții, simte în urmă zgomot de pas. I și are deodată senzația că abia acum înțelege cu adevărat ce înseamnă profunzimea de câmp, spațiul cu trei dimensiuni, aerul care umple goluri. Vede cum între lucruri se întinde aerul.

— Vede că golul e un spațiu material, compus din straturi moi, fluide, răcoroase de lumină, merge și, dincolo de acest mic exercițiu de percepție (gratuit acum, pentru că după accidentul renal el abandonase lucrul cu totul, deci n-ar fi putut spune că vreun interes de natură artistică i-ar fi modificat comportamentul), dincolo» -de privirea leneșă și curioasă, mintea lui era iarăși plină de gânduri ce se învârteau în jurul Adelei. Până și în momentul acela, de totală destindere, când era singur și departe de ochiul vigilent al Luizei, fără a mai trebui să-si cenzureze pornirile, i se făcea puțin rușine de pasiunea inexplicabilă în mrejele căreia se încurca tot mai tare. Se simțea de-a dreptul revoltat de insistența cu care, t parcă împotriva oricărei voințe, cum i se întâmplase și în parc, silueta fetei îi revenea înaintea ochilor. Dar cum să lupte, cu cine, când delicatețea ei de tânără prințesă, mersul ușor ce părea s aparțină unui trup sustras propriei greutăți, privirea inocentă și puțin speriată, gesturile și zâmbetul ei îl fascinau?

Îi F care se s-o urmărească mișcându-se, să-i admire grația cu ca pentru a pune castronul cu supă pe masă, s-o vadă jsi înalță capul și spune zâmbind

„poftă bună!”, cum plimbă J^r farfuriile cu prăjituri sau își înfige în felul ei nostim și! ^de stângaci o mină în șold, pentru a asculta doleanțele nui moșneguț ce sfidează toate prescripțiile medicale și să-si condimenteze mâncarea cu sare și piper. <~.

— Nd Adela se apropia de masa lor, Vlad rămânea cu ochii r ni 'de brațele ei goale, bronz. Ițe, aurii din pricina soarelui -iza îi spusese că a văzut-o într-o după-amiază pe malul pârâului plaja el însă nu avusese niciodată fericirea asta – sau îi studia i'icjtă indiferență degetele subțiri, cu unghii frumoase, palide.

— Hipul întreg, cu frăgezimea obrazului și limpiditatea încă ado-: u a ochilor. O sorbea din priviri cu o atenție lacomă,.re ea și văzulluis-arfi interpus pe neașteptate și pentru mtine clipe o enormă lentilă, singura care-l putea ajuta să înțeleagă acea minune a feminității altfel cu totul de neînțeles, îi plăcea s-o sicâie cu tot felul de pretenții perfect îndreptățite, de client care să nu dea nimic de bănuit. Ba o sticlă în plus de apă minerală, ba o înghețată cu fistic în afara meniului, ba chiar și o catie de chibrituri să-si aprindă țigara, chit că avea în buzunar bricheta, pe care, pentru a o păcăli pe Luiza, se prefăcuse că o caută și n-o găsește. Știa, își spunea că face asta pentru a o desco-PV-U și cunoaște mai bine, pentru a-i observa reacțiile, dar se păcălea cu bună-știință, acceptând cu nepăsare fiorul de căldură tulbure c. ire-i străbătea coșul pieptului de câte ori Adela părea să acorde mesei lor o atenție specială și zăbovea cu strânsul farfuriilor, povestindu-le câte un mic incident din viața ascunsă a. irantului. Îacercând s-o smulgă pe Tea, mofturoasa de Tea, cu tot felul de șiretlicuri, din muțenia bosumflată în care se baricada câteodată.

FI se bucura ca un prost, făcea glume ca s-o vadă pe Adela râzând, își pierdea cumpătul, uita de prezența Luizei și nu înțelegea nimic din privirile suspicioase și tăcerea fetiței, pe care le tidera niște obișnuite c. ipricii copilărești, urmărindu-si mai parte fantasma, gândindu-se că în ființa pe care o avea în față l era într-o perfectă armonie: figura, mersul, zâmbetul, glasul și numele. Cu toate că „Adela” era un nume parcă prea serios 'u o fată ca ea. Prea grav, prea femeiesc. Dar într-o dimineață ' aminte de Ibrăileanu și-si spusese că intuiția bătrî-c n-avea cum să dea greș. Să recitească romanul? Să-si i mai mult situația, conferindu-i, poate fără să vrea, tențioasă notă livrescă? Însă în ce măsură ar fi putut semăna Adela lui, o copilă naivă, abia ieșită de pe băncile școij cu o tânără femeie divorțată, aparținând high-life-ului din IV^i' dova începutului de secol?

Explicația micii lui nebunii trebuia să se afle în altă parte N-ar fi putut spune unde, deși pe banca din parc, după ce închises caietul, timp de câteva clipe s-a simțit încercat de sentiment^] unui posibil înțeles. N-ar fi putut spune cum și, totuși, acu^ în timp ce se apropia tot mai mult de locul iubitorilor de soare' parcă începea să-si dea seama ce i se întâmplă. Își aducea din nou

aminte de zilele petrecute în casa părintească din Săliște, lucrând la manuscrisul romanului grec. Retrăia momentele de chin și rtelj. Niște ce-l încercaseră atunci, zbuciumul să dea viață Cloei, Sj facă din ea o ființă palpabilă, de carne și sânge, și, ca urmare tânjirea după o ființă reală pe care să și-o poată lua ca model Se gândise pe îndelete la toate fetele față de care simțise vreodată o cât de mică atracție, pe unele le și iubise poate, îi venea în minte chipul blond al Sânzianei, colega de la Constanța, sau ochii mari ai vorbărețe! Miruna, încerca să și-o amintească pe Luiza de pe vremea primelor lor întâlniri, dar el avea nevoie de ființa unei fete de cel mult 18 ani, iar soția lui era deja profesoară, o femeie în toată firea, pe vremea când o cunoscuse. Nu se simțea în stare să scrie despre Cloe așa cum ar fi vrut, nu mai știa ce-nseamnă să iubești minunile adolescenței. Obținuse în cele din urma ua personaj vag conturat, cu abia o umbră de suflet, pe care nu-l putea vedea în fața ochilor. Să-l fi întrebat cineva pe nepregătite, precis n-ar fi putut spune cum arăta tânăra păstoriță din rescrierea lui.

Iar acum... Ei bine, asta era! La nici un an distanță de la încheiereaacelei încercări care-l sleise cu totul de puteri, încât nimic nu i-a mai izbutit luni de-a rândul, apărea și făptura după care jinduise orbește atâtea zile și nopți, apărea replica, modelul în carne și oase al personajului său fără viață! Poate că tocmai ăsta era motivul pentru care el o privea cu atâta interes pe Adela... Deși știa că se minte, era mai mult ca sigur. Și ce dacă? Cel puțin conștiința lui de bărbat în toată firea, sedus de acea imponderabilă zeitate imatură, se putea declara împăcată. Minciuna era plauzibilă.

Așa că Vlad pășea alene pe banda de asfalt ce cobora tot mai mult spre nivelul pinului și gândurile lui o luaseră razna, umblau aiurea, încercând să prindă în plasa lor eterica ființă a fetei, sa găsească o noimă păcatului pe care-l săvârșeau. Se apropia tot mai mult de locul unde urma să-si petreacă și el câteva zeci judi uiuii uc lutui uuuc uuua să-si pcuc<ic<i și ci (, ucva * » ».

Minute tolănit la soare, cu ochii bine închiși, cotropit de susutu

și de zgomotele monotone din jur, dând frâu liber altor și P '„înduri într-un prostesc spectacol al propriei rătăciri. Era m „chiar la intrarea în punga de lumină a văii și privirea lui *, ra leneșă piatra golașă a versanților de pe partea opusă, cenușie a unui drum forestier aproape pustiu, pe care plimbaseră și ei de câteva ori, văzul lui plictisit aluneca peste ^on'fața liniștită a apei care se preschimba în dreptul stăvila-ij într-un lac destul de întins. Câțiva copii făceau baie, un bărbat; a spre unul dintre ei, care-l întâmpina cu țipete de bucurie, uriaș al unei camere de tractor. Apoi ochii i se opreau la de pământ din josul parapetului, unde ar fi trebuit să le Ceașcă pe Luiza și Tea. Vedea imediat rogojinile, o vedea pe nevastă-sa cu capul și jumătate din spate ascunse de o mare pălărie de soare. Admira nemișcarea ei de statuie, concentrată probabil

asupra vreunei clrţi. Erau încă destul de departe unul faţă de altul, Luiza n-avea cum să-l simtă şi Vlad mai amână câteva minute regăsirea, încercând să se uite la ea – aşa cum se întâmplă întotdeauna când hazardul aşeza între ei o distanţă obiectivă – ca la o necunoscută care i-ar fi putut trezi sau nu dorinţa vreunei aventuri pasagere. Era poate o vulgaritate, dar cel puţin felul ăsta al lui de a-si implica soţia în competiţia frumuseţii şi a o raporta la toate celelalte posibile atracţii feminine era sincer şi bărbătesc. Ce rost ar fi avut să se mintă? Numai că Luiza, frumoasa profesoară care-l cucerise cu aproape zece ani înainte prin farmecul şi manierele ei de englezoaică, Luiza, o femeie de 33 de ani atât de bine conservată, că nimeni nu-i dădea vârsta, câştigase întotdeauna, aproape întotdeauna. La anii pe care-i avea nu-si pierduse cu nimic seducţia, arăta foarte tânără. Bine şi era parcă şi mai atrăgătoare acum, când între ei se înstăpânea un interval neutru ce nu-l mai obliga pe Vlad să se gândească la ea ca la o soţie cicllitoare şi foarte serioasă, plină de tot soiul de simpatice hachiţe, pusă mereu pe hartă.

— Eva mai greu o descoperi pe Tea, care se afla pe malul

— ' lui, într-un costum de baie de un galben ţipător, cu partea sus p; rfect inutilă, o costumaţie destul de nostimă pentru o >dică, dar ăsta era fixul ei, ce să-i faci! Vlad constatase cu oare ci fata lui nici nu făcuse bine ochi, era abia în clasa a ie îmbolnăvise de sentimentul pudorii, toată vara o bătuse ică-sa la cap să-i facă un costum de baie cu sutien şi iată la urmă câştigase. Era deci firesc să nu-si prea găsească

1 Printre ceilalţi copii, dar se obişnuise să se joace singură, a Pietricele sau beţişoare uscate cu forme bizare, îşi vedea e pasiunea ei de colecţionară, impasibilă la zbenguiala ţâncilor, atentă doar să nu-i stropească vreunul cu apă sau noroi mândreţea de costum de baie, indiferentă la forfota puştimu înarmate cu găletuşe şi lopăţele şi construind un castel.

Se oprise, şi-a schimbat povara celor patru sticluţe din dreapta în stânga, tocmai se pregătea să coboare spre locul de plajă. I se. Făcuse cald. Soarele dogora cu mai multă putere decât îl lăsase să creadă răcoarea drumului de asfalt. Se oprise, şi-a aruncat într-o doară privirea şi spre malul celălalt al pârâului, nepotrivit pentru şederea la plajă, căci îl acopereau în întregime pietrele nişte lespezi mari, netede, pe care era plăcut să stai să te usuci după baie, însă doar atât, căci altfel n-aveai unde să-ţi întinzi rogojina sau prosopul. Malul opus nu mai era pustiu ca de obicei. Vlad descoperi acolo un grup de tineri, două fete şi trei băieţi care tocmai se îmbrăcau. Unul dintre ei. Un blond purtând pe cap o coroniţă de frunze şi flori de brusture, povestea ceva foarte hazliu şi toată lumea râdea cu mare poftă. Mai puţin o fată cu părul negru, într-un costum de baie de culoarea sidefului, care nu dădea semne că s-ar grăbi să-si pună hainele. O fată supla, cu un trup perfect construit, ci picioare

lungi și coapse fine, abia împlinite, o fată care era, părea să fie – și în momentul în care ea s-a întors cu fața Vlad fu cuprins de o teribilă prostească emoție – nu era alta decât Adela.

— Din păcate, totul este prescris…

— Se auzi atunci din spatele lui regretul cuiva. O voce calmă, ironică. Glasul tărăgănat al unui individ sigur de sine. Și Vlad întoarse capul, cuprins nu de mirare, ci de spaimă, pentru că recunoscuse imediat, de la primele sunete, vocea lui George. Era el, sigur că era el, George în carne și oase, așa cum îl știa. Ar fi trebuit poate să se întrebe cum de nu-l în-tâlnise încă până atunci.

Îl zărise cu coada ochiului, se întorsese să-i strângă mina, bolborosindun salut evaziv, ca-n fața unui cunoscut de departe cu care te petreci zilnic pe stradă, îi întinsese fără prea multă convingere o palmă umedă, moale și amorțită, căutând cu febrilitate în minte subînțelesurile vorbelor lui. Ce voise să spună bărbatul uscățiv, cu față colțuroasă și păr cărunt, ce apăruse lingă el ca din senin: că revederea lor în locul și în momentul acela nu era în nici un fel întâmplătoare, sau că Adela, tânăra zveltă de pe * partea cealaltă a râului, ce cobora malul pietros îndreptându-sc spre apă, trebuia să se afle atunci acolo, pentru că el, Vlad, err, obligat să o vadă? Dar de unde s-o știe George pe Adela? Asta n-avea nici o importanță, dar absolut niciuna. Pentru că din partea lui George nu știai niciodată la ce să te-aștepți. Întâlnindu-l de nenumărate ori în cele mai diferite locuri și situații, cunoscân- <ju-l mai bine, studiindu-i, atât cit îi permitea flerul lui de prozator la început de carieră, felul de a fi, Vlad avusese nu o dată impresia Ca bărbatul cu fața osoasă și profil de efigie din dreapta sa se joacă nu doar cu timpul: i spațiu, ci și cu gândurile celor ce-i iseau în cale. Întotdeauna el părea să știe mai multe decât spunea, să fie în stare de mai mult decât arăta. Era un om destul de reținut, care vorbea puțin, însă toate spusele lui aveau o greutate inexplicabilă, acceptată fără cel mai mic comentariu. Și asta i Ł . _ t. i. î _x _.

— It~ j; _». _ T j _ *i. «ta ciuda faptului că multe dintre ideile vânturate de el erau simple bizarerii, ipoteze imposibil de verificat, scandaloase construcții fanteziste.

Nu demult, într-un cerc de prieteni, la o petrecere, unde George apăruse pe nepoftite, fără ca asta să surprindă pe cineva, el părând peste tot un om al casei, un fel de rudă siracă, privită de toată lumea cu nepăsare și îngăduință, Vlad îl auzise vorbind – era la spartul chefului și unii invitați moțăiau în fotolii, iar alții se euforizaseră atât de tare că nu se mai putea conta pe atenția jor_perorând cu un patos suspect despre destin și hazard, despre viață și matematica ei obscură.

O teorie ridicolă și alarmantă. Căci potrivit credinței lui George, totul, orice amănunt din viața oricărui om, dar mai cu seamă momentele mari ale existenței, era scris în cartea genelor și a cromozomilor. Acolo, în cele câteva zeci de miliarde de căsuțe ale viului, pline de tot soiul de semne misterioase, se găsea, risipit fragmentar, desenul proiectiv al pașilor, labirintica hartă a devenirii. Ceea ce înțelepții din vechime atribuiau parcelor, ursitoarelor sau zeilor, știința sau preștiința lor despre firele și nodurile din care se împlinește ghemul destinului, n-ar fi reprezentat – potrivit părerii lui George – decât un adevăr imanent îmbrăcat într-o haină metaforică. Ce altceva să însemne bagajul genetic al fiecărui individ dacă nu propria lui ursită, un așa-se-va-întâmpla aflat dincolo de voință și putere? Și dacă nu mai încăpea pentru nimeni nici o îndoială că viața este celălalt nume al timpului, atunci lumea ar fi trebuit să accepte și faptul că fiecare secundă i fiecărei vieți e mai întii o potențialitate, un embrion care visează,: enariu care-si așteaptă regizorul și scena. Că există un timp jt al destinului, unic și nemișcat în noi până la moarte, timp concret al troleibuzului aglomerat care te poartă spre îl întâlnirii pe stradă cu un prieten din copilărie, al dege-u ui tăiat într-o sticlă sau al telegramei care-ți aduce o veste

; ta, adică un timp al trăirii imediate.

Ru upi George, era de la sine înțeles că matricea fiecărei se-conține în filigranul ei și toate interferențele posibile cu celelalte. Vieți ale oamenilor cu care poți veni oricând în contact toate întâlnirile, pierderile, câștigurile și întâmplările, altfej spus, necesitatea, în felul acesta – le explica atunci irnpro, vizatul filosof, chit că mai nimeni nu-l băga în seamă _ voința personală sau condițiile exterioare ale traiului căpătau rolul unor simple ingrediente: catalizatori ai chimiei destinului sarea și piperul aruncate vrând-nevrând în procesul misterioasei noastre gastronomii celulare. Căci în fiecare om erau scrise mai multe feluri de a fi, de a trăi, de a muri. Niște variante, de fapt. Mai multe versiuni ale modelului unic, ee puteau însemna – inventase el pe moment câteva exemple destul de aiurea – faptul că eu trăiesc în România și nu în Madagascar, mănânc cartofi iar nu fructe de tapioca, îmi spăl ciorapii și nu-i arunc după ce i-am folosit, iubesc filmele lui Vajda și Tarkovski, iar nu base-ball-u iubesc o femeie blondă din Bihor, iar nu una cu ochii oblici, faptul că în timpul liber eu citesc cărți despre războiul de o sută de ani și nu lucrez pentru un ban în plus într-un atelier de reparat biciclete, merg la teatru și nu la o întrunire penticostală, cred în medicina populară și nu în aspirină, beau când mi-e sete apă de la robinet, iar nu bere „Radeberger", însă nu și necazurile, bucuriile, durerile, accidentele, spaimele și nădejdile, sfâșierile lăuntrice, înălțările și prăbușirile fiecărui om luat în parte, care erau, o dată pentru totdeauna, prescrise. Viața concretă ar fi depins prin urmare de spațiu, însă și

asta într-o măsură destul de relativă, despre care era riscant să faci aprecieri, în orice caz, singurul fapt de care cineva putea fi găsit vinovat era acela că viața lui n-ure culoare și gust, căci gustul vieții depindea de om. „Viața, stimați prieteni – încercase George să găsească la repezeală o analogie convingătoare – e ca o partitură pe care fiecare dirijor o descifrează altfel, o înțelege altfel. Eu, individul pe care îl vedeți acum stând în fața voastră pe scaun și sorbind ^ dintr-un pahar cu vin rubiniu, sunt dirijorul secundelor mele, al stărilor mele de spirit, însă ce dirijez eu cu adevărat? O orchestră? Din cine se compune ea? Hai să ținem seama de lucrurile știute și să spunem că ea se compune din ceea ce se poate pipai și din ceea ce este ascuns, din trupul exterior și din trupul intern, din aparatura cibernetică a minții și din încă ceva, un fel de abur sau, nu-i așa? Un fel de pasăre de aer care atunci când murii1 1 zboară din noi și dispare Dumnezeu știe unde, din ceva numit suflet, despre care n-am reușit nici până astăzi să știm unde î află și cum arată, însă atenție, domnii mei, să nu ne furăm singuri căciula, eu dirijez înainte de toate o partitură, un col, iar partitura asta nu e nici sub ochii mei, nici în mintea ea' nu e nicăieri, nimeni n-o vede, ceea ce reprezintă un

_ cât se poate de firesc, pentru că de fapt ea mă dirijează '„inâne, pentru că ea, noi toți suntem niște ființe dirijate, dirijate iă-n măduva oaselor, până-n străfundurile fiecărei leucocite, ș în miezul de scântei al fiecărei sinapse. Domnilor, vă rog să mă credeți că totul, absolut totul în lumea sta a f°st dinainte stabilit și asta în afara oricărui dumnezeu. Ceea ce i se întâmplă cuiva este întotdeauna o întâmplare necesară, 'mposibil de evitat. Poate că n-ar strica un nou exemplu. Aș spune că necesitatea și întâmplarea se condiționează ca firele unei țesă-turi ca urzeala și bătătura într-o carpetă. O fi viața un drum, cum s-a spus, dar ea e nu în mai mică măsură un covor cu față și dos, o textură, deci o structură. Pe urzeala de cânepă a destinului se țes straturi-straturi mărunțișurile, întâmplările, culorile și bucuriile vieții cotidiene. Da, mai există și lucruri care depind de noi! Trebuie însă să vă fac atenți, dragi prieteni, că-n orice țesătură rezistența e dată de urzeală. Firul de bătaie înseamnă model, formă, desen, tot ce vreți. El înseamnă în sau bumbac. E aportul nostru personal, umplutura, culoarea. După cum au noroc sau după cum îi laie capul, oamenii își fac singuri viața mai bună sau mai rea, dar fondul principal de evenimente și încercări este întotdeauna dat. Știți cum se întâmplă asta? Ca și cum zcstr_M noastră genetică ar fi un creier de o enormă complexitate, deși de dimensiuni inframicroscopice, un creier care a gândit o dată pentru totdeauna totul și care apoi, cât trăiește, nu se mai ocupă decât de buna funcționare a programului său inițial. Asta au priceput grecii, asta au înțeles probabil și toate cărțile sfinte care-au ajuns până la noi. Cu o singură importantă corectură care din întâmplare îmi aparține: predeterminarea nu

înseamnă im dincolo de om, ci un dincoace. Ăsta e adevărul gol-goluț, domnii mei, legea se află în noi și nu deasupra noastră. Așa că '-ar fi deloc de mirare ca peste câteva zeci de ani savanții să des-'e că fiecare organism își joacă șansele în funcție de un cro-om al sorții sau de o genă a destinului având aceeași impor-m dreapta desfășurare a vieții ca și regina într-un stup de albine…” d își amintea cu mare precizie toate aceste idei, reținuse onologul lui George din noaptea cu pricina. Fusese atunci lăsură de surprins de ceea ce auzea. Dar era și prima oară orge își dăduse cu adevărat drumul la gură, povestind nevrute, spunând bancuri și anecdote, probabil stimulat vrute S1 și de tăria vinului de bună calitate cu care invitații se delectaseră la acea petrecere, își mai amintea și că* același ciudat musafir nu se mulțumise doar cu pălăvrăgeala și speculația genetică, cj încercase să extrapoleze aiuritoarea lui (teorie și la nivelul istoriei vorbind despre un destin al umanității în întregul ei, despre popoare „blestemate” și popoare,. Alese”, despre caracterul inițiatic și purificator al epocilor în care binele și răul, mincmna și adevărul, libertatea și constrângerile s-ar fi înlănțuit într-o sinusoidă imposibil de înțeles, dar care își avea, fără doar și poate necesitatea sa interioară, în istorie, ca și în viață, totul ar fi concurat spre evenimente obligatorii, ineluctabile. Tot ceea ce se întâmpla pe întregul glob pământesc într-un singur minut trebuia să se întâmpla așa și nu altfel, cădeau guverne și erau înăbușite în sânge răscoale, tancurile invadau câmpurile sau mulțimea dunțuia îmbătată pe străzile unui oraș în. Carnaval, murea un t. ita și se năștea un fiu, se prăbușea un dictator sau apărea undeva într-o provincie obscură a lumii un personaj carismatic, genunchiul unui bărbat desfăcea picioarele iubitei cu capul răsturnat peste marginea patului și la 500 de metri de el creierul unui copil ucis din întâmplare de un glonț se împrăștia în mii de fărâme, o mână mingâia un obraz și alta zdrobea dinții unui bătrân legat de scaun într-o pivniță, toate acestea trebuiau să decurgă așa și nu altfel, în aceeași secundă și uneori chiar în același loc, pentru că ele făceau parte din. Aceeași rânduială a lumii, pentru că lunuri însemna un imens mecanism compus din miliarde și miliarde de rotițe cu o funcționare exactă, misterioasă și ireprezentabilă.

Și atunci firește că faptele puteau primi o cu totul altă interpretare și devenea obligatoriu ca-n dimir. C.iâa acestei zile olinde de septembrie 1985, tu, bolnavul de rinichi Vlad Ștefan, să t «întâlnești cu nesuferitul de George care-ți tulbură ginduriie cu câteva vorbe în doi peri pe care nici acum nu le-ai înțeles tocmai bine. Ca apoi să vă lase cu gura căscată trupul dumnezeie.se al unei fete ce se oprește pe malul celălalt al apei și se uită spre voi, vă face un scuât semn cu mina sau poate doar vrea să-si aranjea părul, să-si maseze ceafa încinsă de soare. Era prin urmare obligatoriu ca tu să-ți închipui, cum faci acum, ci Adela te-a zărit, ți-a remarcat prezența, știe cit de tulburat ești

văzând-o și încearcă 0 să te. Încurajeze. Este firesc să bănuiești o reciprocitate a s< mentelor voastre de simpatie, să crezi că asta se întâmpla nu doi în mintea ta năucă, ci și în realitate, în timp ce la nici douaze de pași de tine se aflã Luiza și Tea, care încă nu te-au simțit care habar n-au că toată dimineața tu n-ai făcut altceva deci tânjești după făptura himerică a acestei fete. Atâtea fapte derula „na acum pe care le-ai putea crede lipsite de noimă, dacă prezența neă tine a bărbatului cu față osoasă și pâr coliliu nu ți-ar da nu Joar mai mu! T curaJ> ci Ș' o altă clarviziune. O stare luminoasă cesilește să accepți că iată era scris, era înscris în cartea cu semne a acestei dimineți ca tu să-ți pierzi vremea în parcul din „propierea pavilionului de proceduri și-apoi, venind încoace djnspre izvor, să ai o revelație despre care ți-ar fi greu să vorbești fflai'ales în fața Luizei. Te încearcă și destule îndoieli. Era oare un dat obligatoriu al vieții tale ca tu s-o descoperi pe grațioasa Adela abia după ce ai apucat să repovestești iubirea dintre Dafnis și Cloe? Și de ce trebuia s-o întâlnești pe Adela aici, sub înfățișarea unei modeste chelnărițe, înțelegând pentru a mia oară forța copleșitoare a ființei în carne și oase, superioritatea netăgăduită a omului viu asupra omului de hârtie, care, deși înzestrat cu o viață mai bogată și mai adâncă decât orice făptură vorbitoare, nu poate exista decât atâta vreme cit cineva (îl) citește?

Impalpabila Cloe și atât de materiala Adela. Deși nici în cazul micuței săsoaice lucrurile nu arătau cu mult altfel. Chiar dacă vie și tangibilă, tânăra chelneriță își vădea existența tot grație unei lecturi. Pentru a exisca cu adevărat este întotdeauna nevoie să te descopere cineva. Viața ta se scurge între oameni, dar dacă nimeni nu știe să te citească, să te vadă, să-ți împrumute puțină căldură din sufletul lui se mai poate oare spune despre tine că trăiești? Dacă nimeni nu te aude, nu te întreabă, nu-ți răspunde, dacă nimeni nu te alege ca pe un posibil tovarăș de dialog din masa amorfă a celorlalți, cine mai ești tu? Mai ești tu cu adevărat?

Ca să nu mai vorbim de faptul că și George își avea dreptatea lui. A trăi înseamnă nu doar a te lăsa citit de ceilalți, ci și de propriul tău destin. A te lăsa citit, descifrat, uitat și iar adus aminte, descris și povestit pe îndelete, literă cu literă, punct cu punct. Ca și cum fiecare pas al tău, fiecare clipire de pleoapă s-ar compune din niște misterioase litere cromozomiale, ca și cum fiecare gest și sentiment al tău ar aparține unui alfabet ascuns i străfundurile celulare ale materiei tale somatice în miezurile

: ctronilor din spiralele de ADN și-n vidul din interiorul acestor auri. Ca și cum fiecare părticică a trupului tău cu toate miș- ' ei auzite și neauzite, văzute și nevăzute ar fi materializarea 'nuă a unui mesaj infinit, care pentru a se face știut nu are 'e nici de hârtie și creion, nici de cuvinte și litere, ci numai de

3_și spațiu, culori și forme, boală și moarte, aer și hrană,

? I dragoste, distrugere și regenerare, minciună adevăr pă-

1 aPă, de o energie pentru care n-avem încă un nume și care e chiar viața.

Nu trecuseră decât câteva secunde și Vlad își dădea că toate acestegânduri nici măcar nu decurgeau unul din a derulate din aproape în aproape, ci se aflau închise toate deodat^ în mintea lui. Îl simțea alături de George, tăcutul, ciudatul Georpa Un ins care te inhiba, te făcea să nu-ți mai găsești cuvintele ru care oamenii s; cam fereau, pentru că în prezența lui înceta6 brusc să se mai simtă în siguranță, îi deruta cri vii ei lui placidă sceptică, tăcerile lui prelungite, fața lui adormit,! Înghețată c o mască, zâmbetul lui ironic și misterios, fa>-: u' ci despre el ^ știa atât de puțin. Nimeni nu-i văzuse vreodată părinții familia casa, părea un om fără nici un rost, un boem care migrează de colo-colo, cărând după el o geantă veșnic burdușită cu cărți apărând și dispărând când te așteptai mai puțin, privind prin tine ca prin sticlă sau măsurându-se îndelung, spunând vorbe cu prea multe înțelesuri sau oprindu-se brusc dintr-o discuție pentru a-si nota ceva pe un carnet. George avea totuși și lungi perioade de absență, asta mai ales verile, când se retrăgea undeva b țară, nimeni nu știa unde, nimeni nu știa ce face el acolo. Unii presupuneau că scrie, pictează sau strânge material pentru nu știu ce mare tratat de antropologie. Alții ziceau că pur și simplu își cultivă grădina. Era un tip cu totul și cu totul bizar. Se întâmpla ca oameni diferiți să-l semnaleze în același timp în locuri diferite, deși poate că se înșelau, nimeni nu era sigur. Poate fusese vorba de vreo persoană care semăna până la identificare cu George, se mai văzuseră doar destule cazuri, altfel cum ar fi fost posibil motivul dublului, omniprezența marilor oameni ai istoriei, altfel cum ar fi fost posibile atâtea mituri, povești?

Tot așa cum îi izbucniseră în cap, ca un vârtej violent și incon-trolabil, gândurile lui Vlad se topiră. Trecuse foarte puțin timp. Nici n-apucase să-i răspundă ciudatului său însoțitor. Ar fi trebuit să-i îndruge ceva despre surpriza dă a-l întâlni, ar fi vrut să fie râu și malițios. Descoperi în minte un joc de cuvinte care i se păru destul de reușit:

— Da, dar mai există și rescrieri…

— A, nu despre literatură era vorba! Îi tăie imediat replica George, părând că ar vrea să mai adauge ceva, dar închizându-se repede într-o muțenie impenetrabilă.

Persoana lui Vlad părea să nu-l mai intereseze. Poate că el doar atât și voise să-i comunice bolnavului, o propoziție, un avertisment sau o chemare la ordine, însă despre ce ordine ar fi putut fi vorba? Vlad se simțea umilit. Ar fi trebuit să plece de acolo i. j lac din dreptul stăvilarului. Fata mergea prin apă firesc, rcă trupul ei nu ar fi întâlnit în cale nici o piedică. Apoi tî ea dispăru. Se scufundase cu totul sub pânza lichidă, i la suprafață departe, lingă unul din

stâlpii podului, într-un nde niciunul din cei doi nu se aştepta. O priveau înotând.

J extraordinară uşurinţă a mişcării. Impresia că trupul ei 'fnvinee rezistenţa apei, ci pluteşte ca printr-un aer lichefiat.

U resia'că apa trece prin materia corpului ei ca lumina printr-o taie transparentă de sticlă. Deşi Adela era atât de vie, atât a<^Us' 'Ş' raişca braţele şi picioarele cu atâta energie şi de-

_ Ia spune, o cunoşti de mult pe fata asta? Îşi ieşi din muţenie George.

Vlad nu răspunse, i se păruse inutil sa răspundă, întrebarea Viitorului său nici nu cerea un răspuns. Pentru că nimeni n-avea nevoie de el. Şi deodată fa; a Iui George deveni şi mai gravă, şireată. Ultimul lucru la care s-ar fi aşteptat purtătorul sticluţelor era să-l audă pe însoţitorul său recitind. Or, el tocmai asu făcea, spunea cu voce ture o poezie, rememora o strofă: „De vei merge în ajunul Mult senin din Anul Noti Pe când cerul se deschide La al lumilor ecou, Atunci ea vine asemeni Printre stâncele de cremeni, Lingă lacul de smarald Ca să-si scalde sânii gemeni Unde zânele se scald!”

George avea o voce atât de teatrală, era atât de solemn şi de lipsit de simţul ridicolului, că lui Vlad îi venea să rida. Abia se ţinea. De vină era poate şi excentrica vestimentaţie a improvizatului recitator. O pereche de pantaloni scurţi din piele de cirac, care fuseseră cândva kaki dar acum aveau o culoare de pământ şi alge moarte, de cer murdar de toamnă şi lemn putred. 3 culoare întunecată, imposibil de definit. Nişte pantaloni de nntagnard, susţinuţi de bretelele încrucişate, cu mari clape de; tal la capete, ce te făceau să te gândeşti la hamul de legătură «unei paraşute. Cămaşa cadrilată de diftină, adunând în carou-toate culorile spectrului, avea în dreptul pectoralilor două rile buzu şi să-l lase pe nepoftitul musafir singur. Observă însă că şi Pe îl tulburase silueta Adelei, care acum înainta deja spre mi el flocuL e enorme, umflate. Ţigări, chibrituri, acte, carneţele de nări, cine ştie ce se afla'acolo. Lucrul cel mai ciudat în echi-rtul lui George erau bocancii, înalţi până la jumătatea *'> sprijiniţi pe nişte tălpi late şi nu prea groase de cauciuc, amintind rachetele finlandeze de mers prin zăpadă. Te-ai f [as teptat ca în spinarea unui individ astfel echipat să atârne ditarna” rucsacul, or, acest accesoriu lipsea cu desăvârşire. În absenţa luj vestimentaţia lui George avea ceva caraghios, impropriu.

Dar veselia lui Vlad nu dură mult. Oricât de tare l-ar fi distrat situaţia, faptul că un om astfel îmbrăcat se apucase, hodoronc-tronc, să recite o poezie (ce-i părea destul de cunoscută, dar despre care pe moment nu-si putea aminti nimic, nici autorul nici titlul) îl şi speria puţin. Cu George nu era i i: iodată de glumă' gesturile gratuite nu-l caracterizau în nici un fel. Toată mascarada la care el era obligat să asiste avea fără doar şi poate un sens Iar sensul acesta îi

scăpa. De rușine și revoltă, enervat pe propria-i ușurătate, i se făcuse peste măsură de cald, se pomeni că transpiră că respiră cu greutate într-o atmosferă nespus de înăbușitoare”

Cit să fi durat starea asta? Câteva secunde, să spunem patru-cinci, pentru ca imediat mai apoi aerul să devină răcoros, ca și cum cineva ar fi pornit un ventilator ce-si lua puțin câte puțin viteză. Un aer umed, însă altfel decât îl știa Vlad din zilele cu ploaie, o răcoare tot mai pronunțată, ce părea să se răspândească din asfaltul de sub picioare, chiar din locul pe care se odihneau bocancii lui George, chiar din încălțările lui cu boturi rotunde de piele zdravănă. Un fel de aer condiționat ce izvora din porii tălpilor late de cauciuc, risipindu-se în toate părțile, imposibil de stăvilit, adulmecând iarba însorită a povârnișului, frunzele zdrențuite ale pilcurilor de urzici și coroanele abia-abia îngălbenite ale fagilor, urcând către spațiul de deasupra copacilor sau coborârid spre verdele sticlos al pârâului. O răcoare insidioasă, ușor hibernală și pielea lui Vlatl se crispa ca înaintea unei amenințări.

I se făcuse cu adevărat frig, deși aceasta putea fi o falsă impresie, pentru că bărbatul de lingă el nu părea să fi simțit în nici un * fel noua calitate a aerului și privea mai departe spre oglinda lată a apei ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Vlad începuse să tremure, își vedea părul erectat al brațelor cu piele de găina. Putea fi și asta doar o impresie? Putea, pentru că dacă-si arunca ochii în jos, spre limba de pământ acoperită de trupurile amato^ rilor de plajă, nu găsea nimic deosebit de semnalat. Bărbați, femei și copii lipsiți de griji se prăjeau în continuare la soare în coști mele lor de baie viu colorate. Niciunul dintre ei nu părea să ti simțit răcoarea din ce în ce mai aspră a aerului, mirosul ierburiț01 arse de frig. Și nimeni nu părea să-si dea seama că totul în juf devenise nespus de limpede. Atmosfera locului avea acum ° puritate albăstruie ca-n zilele de iarnă. Fiecare fir de iarbă, Pie și copacii părem îmbrăcate într-o cămașă de aer de oper-i transparență. Vlad se uita la parapetul podului de deasupra ilirului și descoperea acolo, pe grinda transversală, un tânăr av ătindu-se să sară în apă. Era bfondul de pe terasă. Imediat – ap0j ji atrase strălucirea stâlpilor de înaltă tensiune de pe – Iul opus. Înfățișarea camionului ce urca hodorogind din toate heieturile pe drumul forestier. Era un camion albastru, cu |, Ł ^g lemn, lăsând în urma lui un fum gros de motorină. Sche-de scânduri al părții din spate, pe care ochii lui Vlad puteau j toate zgârieturile, urmele și semnele dobândite de-a lungul ndclungatei sale folosințe, era acoperit cu un foarte subțire rât de promoroacă. Camionul era departe, însă Vlad știa sigur ă nu se înșeală. Ceea ce vedea el nu mai putea fi o simplă impresie. Așa că își retrase privirea mai aproape, să fie sigur că nu greșește, și în dreptul picioarelor lui descoperi firele rigide ale ierbii, spice țepene acoperite de punctulețe alburii, având consistența sării și nefiir. D altceva decât particule

minuscule de gheață. Aceeași urmă subțire de chiciură o descoperi și în părul, pe sprâncenele, pe țepii din barba nerasă de câteva zile de pe obrazul lui George. Astii îl sperie definitiv, își simțea picioarele din ce în ce mai amorțite, începuse să tremure de-a binelea și atunci se uită încă o dată spre pârâul și lacul din față, înțelegând totul cu o claritate uimitoare, ca și cum s-ar fi aflat acolo, pe mal, printre copiii ce construiau un castel. Vedea valurile izbindu-se ușurel de buza albiei, apa legănându-se mai leneșă și mai grea, prefăcută într-un fel de smintână străvezie și moale, adormind obosită sub o părelnică pojghiță de gheață. Sunetul măruntelor crețuri lichide lovite de mal era altul, însă cine să-l mai audă în afară de el? Locul de plajă se golise ca prin farmec, iar în mijlocul lacului nu se mai afla decât Adela. Ea înota, se auzea clipocitul înfundat al apei, zgomotul brațelor ei spărgând pelicula subțire de materie înghețată, se vedeau stropii leneși de apă sărind în sus, ca niște boabe de cleștar încercând să se lipească de pielea înotătoarei, fără însă a o atinge, ca și cum acel trup ar fi fost o vedenie lipsită le materialitate. Nici părul nu i se udase. Pletele ei aveau aceeași consistență vaporoasă și grea. Erau negre, dar și argintii. Și atunci înțelese că nici lumina în care se petreceau toate acestea i aparținea zilei sau soarelui. Aerul se colorase într-o e crudă, tăioasă și galbenă, pe care o răspândea luna înăl-jŁ rotundă peste coama pădurii. Copacii erau ninși, în laturile i forestier de dincolo de pârâu apăruseră nămeți înalți dă. Din camionul albastru nu se mai zarea acum decât de sus a cabinei. Fumul gros de motorină se'risipea deasup'ra văii, peste culmile albe, vătuite. Era atât de liniște și atj de frig, că până și lumina lunii părea înghețată în aer. Îar fa^ lacului rămânea liniștită și nemișcată, cu toate că Vlad vedea brațele fetei ascunzându-se și răsărind din undele potopite ţje străluciri. Trupul ei, minunatul ei trup de înotătoare, ar fi trebuit să sfărâme încremenirea lacului, dar apa nu se clintea. Așa nu se clintesc niciodată tăcutele adâncuri ale unei oglinzi.

Când l-a zărit, în sfârșit, apărând, a încercat să se cufunde și mai adine în paginile cărții, să-si ia o mutră de cititoare transpusă. Fusese luată pe nepregătite și a ales în grabă soluția extremă. S-a hotărât să tacă, să nu-l întrebe nimic. Citea plină de concep trare, îi deslușea cu coada ochiului silueta grăbită. L-a lăsat să se apropie, l-a auzit spunându-i: „lartă-mă, Luiza, pentru intâr-ziere, dar... „ Atât, poate că nici el nu știa prea bine ce ar fi trebuit să urmeze după „dar”-ul acela, își dăduse probabM seama că era inutil să continue. O simțise ostilă, pusă pe harță, o vedea că nu e bosumflată, ci supărată de-a dreptul. Așa că ce altceva putea el să facă decât să zică „uite la douăsprezece să nu uităm de apă” și să pună sticluțele la umbra unei tufe pitice de răchită? Apoi a început să se dezbrace.

Ea nu i-a răspuns, nu i-a dat prin nici un gest de înțeles că l-ar fi auzit, nici măcar nu și-a ridicat nasul dintre pagini, să-i arunce o căutătură

indiferentă, de recunoaștere. S-a gândit doar că ar fi putut să-l facă atent că orice apropiere de un om, fie acesta și atât de banala nevastă, presupune un bună ziua, o formă oarecare de salut. Iar el ce făcea în timpul ăsta? În loc să-i explice ce și cum, sau să-ncerce s-o îmbuneze, se descălța! Sandalele aruncate în grabă lingă aceeași tufă pipernicită, cămașa și pantalonii abandonate fără nici o grijă pe un colț al rogojinii libere. Care era de fapt rogojina fetiței, el ar fi trebuit s-o desfacă pe cealaltă, dar ți-ai găsit... Nu, el fhi'era, era vesel! Soțul ei avea impertinența să fluiere un pasaj din Carmina burana, chiar fragmentul care îi plăcea ei cel mai mult. Fluiera fals și fără convingere, dar părea voios, prea puțin apăsat de sentimentul vinovăției-Nu, că omul ăsta întrecuse orice măsură! N-avea ea dreptul s se întrebe câteodată ce altă femeie în locul ei l-ar mai fi putu suporta? Ce bărbat mai era și ăsta, tot timpul foarte-foarte preocupat de orice altceva decât de propria-i familie, habar n-avâno de lecțiile sau de situația școlară a fetiței, cu totul străin de gnj1' casei și de disperarea ei de gospodină care uneori pur și simj nu mai știa ce să gătească? Și gravitatea asta a lui de om supei"1' felul morocănos de a sta de vorbă cu ea, nemulțumirea contm sine și de ceilalți, distanțarea de tot și de toate, de parcă-n ui 'u* s"ar ^' 'nt'ns Pust'ul!

P, Luiza, nu mai rezista, simțea că explodează. Ce Dumnezeu să facă atâta timp?! Și de ce pare el atât de nepăsător.

— O trateze ca pe-o slugă, ca pe-o ființă inferioară sau mai -; ca pe un copil prost și neștiutor? Dacă nici ea nu-l mai: -a, dacă nici ea nu mai știa ce înseamnă sacrificiul, viața. N om care și-a închinat existența himerelor... Toate.1 limită! Nici chiar așa, nici chiar atâta inocență din partea Inocență? Da' de unde atâta inocență? Ceea ce-si permitea soțul ei era de-a dreptul o sfidare! Mai ales că ea venise aici, în stațiunea asta în care nu-ți trebuia prea mult să mori de plictiseală, numai și numai pentru el. Speriată că singur ar putea să i se în-timple ceva, să aibă o nouă criză și să nu se găsească nimeni să-l îngrijească. Parcă ea nu-si amintea crizele lui din urmă cu nici o lună. Durerile care-l strângeau covrig, gemetele cu dinții strânși și fiolele de scobutil turnate direct în gură, nu-si amintea ea cum îl veghease în noaptea aceea de groază, când organismul lui epuizat dăduse, în sfârșit, afară o pietricică maronie și colțuroasă, mare cit un bob de mazăre, nu-i văzuse ea atunci grimasele și lacrimile care-i curgeau șiroaie pe obraz incit ajunsese că creadă că o criză renală înseamnă o durere mai atroce decât chinurile nașterii?

Vlad terminase cu dezbrăcatul și acum se așeza pe rogojină, se întindea la soare. Mormăia de plăcere și pufăia adine și mulțumit. „Păi bine, domnule pierde-vreme, crezi că ai fi în stare să-ți ieși câteva clipe din piele și să constați ce am ajuns noi două, nevasta și fiica ta? Ce suntem noi, niște caraghioase cu care ți-e rușine să te afișezi pe stradă? Măcar spune-ne-o limpede, să știm e

avem de făcut! Gata, de azi înainte ești liber să faci ce vrei! Pe noi nu ne mai interesează, n-ai decât să-ți pui la punct programul J, să-ți pierzi vremea cum crezi, dar să nu mă mai lași pe mine să iȘtept ca o proastă și să-mi beau cafeaua rece, că nu sunt sclava De azi înainte s-a închis prăvălia… „I-ar fi aruncat în obraz istea' ar/' făcut-o poate într-un mod mai elegant, nu chiar direct, însă cu ce s-ar fi ales? Doar ea îl cunoștea atât de Pe Vlad… Ar fi sărit imediat să reclame că nu înțelege o reproșurile ei, să se disculpe și să atace la rându-i, ar fi 't prin a-si recunoaște într-o foarte mică măsură vinovăția, urnin, *: _i. „ * » _. ~ i «iv^t*-jt%.» iin i wui iw JULtiva jiictouAu viiiv'vciiia, nțând pentru a mia oară că va încerca să-si schimbe felul inf «e a se împărți între două lumi atât de incompatibile.

Fj~ * «„ una uaicr ^a va Ull^lld &U-M &UI111I1UC 1CIU1, dar rugând-o să-i înțeleagă și ea adevărata condiție, n, -„*-: iștCj rjsjpa șj sfjșjerea lăuntrică, imposibilim care așa că ea tace. Îl privește cu coada ochiului și-si închipuie că nici el nu e chiar atât de liniștit pe cit vrea să pară. E sigură c-el se simte cu musca pe căciulă, dar că prea marele-i orgoliu masculin nu-l lasă să recunoască faptul că a greșit. E convins* că el își caută cuvintele, indecis între minciuna și adevăr. Calcu, lează ce să-i mărturisească cu adevărat și ce să-i ascundă. ^5, fac toți bărbații. Toți se tem de nevastă și-ncep să mintă chiar și atunci când asupra lor nu plutește nici cea mai mică umbră de vinovăție.

— Ei bine, dragul meu, mi-a plăcut! Începutul e minunat…

— Luiza, dar dă-mi voie să-ți explic… Încearcă el să se apere să-i stăvilească măcar pentru câteva clipe dezlănțuirea.

— Eu mă zbat ca o proastă, umblu să-ți găsesc ceva frumos de ziua ta, bat stațiunea de la un capăt la altul și domnul parcă nici n-ar ști ce se- ntâmplă! Azi-dimineață a trebuit să-ți desfacă Tea pachetul. Nici măcar curiozitatea asta omenească de a vedea ce-i în el… Chiar nu te mai interesează nimic în afară de ficțiunile tale?

— Dar ce s-a întâmplat, dragă, s-a rupt cerul? Nu se dă el bătut.

— Da, s-a rupt c; rul, închipuie-ți! Eu și cu Tea ne-am făcu de mâine încolo programul nostru. Și-așa noi n-am venit aici i tratament. In a te privește… A; ta n: c; ri, asta ai! Poate ț rușine cu n oi…

— Să știi că nu mă așteptam la atâta…

— Ce nu te așteptai, domnule, ce nu te așteptai? Ai luat-o razna cu totul, căști gura la comedii, ce naiba faci? Că de scris văd că nu scrii… Sau poate că te-ai apucat să bei, asta ți-ar mai lipsi! S-a dus pe apa sâmbetii tot tratamentul și te mănâncă fript Carabageac!

Apoi Luiza îi întoarce ostentativ spatele, împinge cartea cât colo și-si înfundă fața în palme.

— Tați, poți să-mi spui și mie cum arată o știucă? Alta acum! Îi simțise întâi umbra, o umbră mică și răcoroasă, apoi o văzuse. Era foarte serioasă, era foarte nerăbdătoare sa afle. Era Tea. Fetița lui stătea în picioare la marginea rogoji și-l privea cu reproș. O întrebare prin care parcă voia să-l tragă la răspundere. Și dacă el nu era în stare să-i răspundă, atunci.

Sa zicem noi? Așa ca nisipul... Dar stai puțin, di' ce să-ți

; UIT% eu ție cum arată o știucă?

_ pentru că am văzut o știucă în apă. Nu era mare, dar, jfl-am uitat b; ne la ea, mi-a venit în cap cuvântul ăsta!

_ Bine, dar ce să caute știucă într-o apă așa de mică? Nu, Tea!

R ed că era altceva: o râbiță sau o mreană. Poate un lin. Știi că există Și Pestl cu numele ăsta?

Se ridicase într-un cot s-o privească mai bine, i-ar fi plăcut ' continue discuția, dar fetița îi întorsese spatele și se aplecase '-j spună ceva la ureche Luizei. Ce obrăznicie! Cu cine o fi se-ănând at-lt je smucită? Îl alertează cu o întrebare, îl obligă să-i explice, pentru ca brusc să n-o mai intereseze nimic! Ar fi trebuit s-o pună la punct. Asta mai ales acum, că era și rnaică-sa de față. Numai că el n-avusese niciodată stofă de părinte sever. Educația propriului copil, un domeniu pentru care-i lipseau aptitudinile. N-avea talent. Așa cum n-avea talent nici pentru minciună sau pentru umilință. Căci știa bine că de data asta o făcuse de oaie. Ce mai atâta vorbă, doar era ziua lui de naștere! Iar faptul că lui îi păsa atât de puțin de această zi chiar că nu avea nici o importanță. Un sărbătorit nu petrece niciodată de unul singur. Sărbătoarea ta e în fond sărbătoarea celor ce-ți sunt apropiați. Un om căruia c; i din jur îi arată o atenție deosebită, îi aduc cadouri, îi urează tot ceea ce se cuvine în astfel de ocazii, ei bine. Un astfel de om n-are voie să-si dea pe față stările de moment. El trebuie să se arate vesel, încântat, să se bucure plin de gravitate, să-i mulțumească pe toți, să-si pună și el niște haine mai acătării, să organizeze o mică petrecere în familie sau să-si ducă invitații la restaurant... Ce bine! Uite că găsise soluția. Cum de uitase de ideea asta? Deseară, bineînțeles că deseară...

— Hai, nu mai fi supărată, Luiza! Deseară mergem la restaurant! Fac cinste cu un pepsi.

Se întorsese triumfător să-i spună vestea asta, însă Luiza nu mai era acolo. Paiele de orez ale rogojinii străluceau gălbui în ' Lingă prosopul mototolit, pe care ea și-l punea din când când pe cap, să se apere de insolație, o carte deschisă cu coper-n sus. Ceea ce pe el îl enerva întotdeauna. Nu suporta să vadă 1 maltratate în felul ăsta. Iar soției lui nici că-i păsa. Era ngibilă. Bine că plecase! Altfel precis că el nu s-ar fi putut e și i-ar fi făcut o mică observație malițioasă și din asta s-ar nit altă ceartă... Se dusese cu Tea pe malul pârâului sau [. E9Cdrfetița se arătase tentată de toneta de înghețată din apro-w, j ci.

Măcar nu-i spuseseră că-l lasă singur. L-au ignorat, aspuiiucic. ^>i uaca v^i nu cia 111 OLCILV ju-i tc*up*. Inv» i*, '-au rv» H -_- _-

— Dragă Tea, știucă e un peste răpitor, cu dinți mari, cu botul bjne Pgepsit. Acum era rândul lor să-si facă de cap. Cu atât mai n-a venit aici, la locul de plaja, sa se umple de nervi.

Mare și ascuțit, un pește lung și subțire. Și are o culoare.

A venit să se bucure de soare. Are la dispoziție o oră bună pe car ehotărât s-o folosească din plin. Stătea întins pe spate, cu fat, în sus, simțind lumina arzându-i obrajii și pieptul, ținea pleoapele strânse, dar ochii îi lăcrimau.

Se întoarse pe burtă, în spate, pâriul, gălăgia copiilor; jj, faţă, povârnișul înțesat de tufe, buruieni, ierburi mari și înalte ca pe malul mlaștinilor, printre tufișurile de zmeur chiar și câteva fire de papură. Și toate acestea descoperite, recunoscute pe fondul povestirii cuiva, distinge cu claritate vocea unui bărbat, nu știe cine, nici nu-l interesează, deși, dacă ar întoarce capul spre dreapta i-ar putea vedea spatele, e un individ masiv, în jur de 50 de anf cu umeri largi și pielea pistruiată, cu ceafa proaspăt tunsă. El stă turcește pe un prosop și ciopleşte un băț cu briceagul, în fața lui un domn cărunt, cu niște fălci proeminente de hârciog, sorbind din când în când dintr-un pahar de plastic o băutură incoloră, probabil porția de apă minerală. Când zâmbește, când reacțiile lui la ceea ce-i povestește celălalt se manifestă prin zâmbet, de sub buzele groase răsare o dantură impecabilă, tinerească. Numai că lui Vlad i-a cam pierit cheful de-a se uita în jur și de-a trage cu urechea, și-așa se simte burdușit de o sumedenie de impresii contradictorii, stă întins cu fruntea sprijinită în pumni și aude, n-are ce face, cuvintele-i intră pe-o ureche și-i ies pe cealaltă, dar nu se poate preface că nu le înțelege, n-;'re cum protesta, chiar dacă asta îl enervează:

— Și „Kent” de doășdoi de lei pachetu. Ce vremuri era alea, domnule! Nu tu ca acuma, să se risipească care pe unde-i vine.

— Societate, vere, lume fină! Ce bancuri, ce partide de table, ce dame, dragă Sorine! Să mori când le vedeai… Că dacă tu erai cu cearceaful întins, nu se ducea el cât e plaja de lunga ȘL nu te mai vadă, ca la bolnavii contagioși! S-a schimbat lumea, asta e!… Venea omu la tine, îți cerea frumos un foc și-ți spunea: „Valuri ca astea, mult stimate domn, n-am mai văzut de dinainte de război!… „ sau, mă rog, de când credea el că nu mai văzuse așa ceva. Oricine putea găsi o vorbă potrivită să nu stea ca mutu, lumea simțea nevoia de conversație. Așa era! Cu valuri albe, curate, cu spumă multă și groasă cum e frișca!… Până și marea asta s-a prostit, poluarea, petrolu, arabii, lume prea multă și fără stil. Și omu se așeza lingă tine și șopo-șopo, șopo-șopo, te-mprieteneai… Și ce curățenie, dragă Sorine, ce curățenie! Plaja lună, greblată,

dichisită și un nisip ca auru, cu bobu gal-ben-roșcat... Acu, salutare tăticu, nu mai e nisipu de-atunci, nuuu!... Și nu mai e nici muzicile alea. Și ce femei, ce femei» ce mers pe f undu lor! Ce costume de baie! Nu ca astea din ziua, j O cârpă ici, o cârpă dincolo, așa ca o batistă, nici cât Doți s-o vezi până-n. Sa nu mai spun până ur.de! Fie mama lor a dracului, vere Sorine, mai umblă și batista.

A unelepardon de expresie! Cu mamelele goale... Eu am văzut, pecl"hii'mei că eu am văzut în vara asta, la Mamaia, două! Da' 10 vorbea românește. Pițipoance de drumu mare... Păi le vedeai nchii ăia făcuți și păru numa lațe... Mamaia! Mamaia dup-l dracu! – Că nu degeaba ne-am dus noi la Neptun, la nisipu a artificial. S-a stricat jucăria și la Mamaia! La „Perla” e numa care chiulește de la servici și joacă cărți și la prostia aia de Iar se uită toți bărbații prin garduri, vai de capu lor, unii oameni toată firea!... În Jupiter ce mai găsești lume bună, turiști experiență. Că nici la mare n-o să-ți vină orice terchea-berchea chiloții de-i poartă sub pantaloni și cu pantofi de strajă i Nu poți, domnule! Te faci de râs ca popor... Apropo! L nu uit de unde plecasem... Și-n seara aia mă întâlnesc cu tipu Cum care tip? Mirel, omu cu motocicleta, barmanu! Nu de-acolo pornisem? Păi, pusese și el deoparte o sticlă de whi-^kr. Îl știam din București, că mi-e vecin. La „Lido”, la re-staurantu de lingă mine, acolo dă el toată ziua din mâini. Dă, da' are! Că nu te joci, mă vere Sorine, cu ce poate ăștia, are de toate! Și uite întâmplare: merg eu la mare acu o lună și beau cu el, viu aici, că _soacră-mea, săraca, suferă cu încheieturile și iar dau de el... În București nu-l văd cu lunile... Norocu meu să-l întâlnesc acolo, tot n-aveam anturaj, și băutura gârlă... Că eu când merg la mare, am un rost. În prima seară fac recepția. Ce-i pe la „Panoramic”, ce lume se adună la „Amfiteatru”, trec și pe la baru de noapte, da' nu mai e ce-a fost... Pe la bowling și „Pui de urs”... Recepția! Iau pulsul, să văd care e viața, unde beau și eu un coniac ca pe vremuri... Mai întâlnesc pe unu-altu, mai filez și câte-o femeiușcă, mai... Că doar nu mi-a trecut vremea! Mai aflu ce mai zice gura lumii și timpu se duce, tot se cheamă că nu stai degeaba și te distrezi...

E de iarbă, tulpinițe și frunze de răchită, pietricele și bul- 'i sfărâmicioși, gângănii negre alergând în toate părțile, neobo- 'furnicuțe. Are în față o întindere lipsită de orice importanță, lume pentru miopi. Vede pulberea cenușie, grunjoasă, vede misi_haotică a furnicilor, o lume impenetrabilă, unde nu se înimplă nimic, unde oamenii n-au ce căuta. O privește holbat, lct] sit. Tijele subțiri ale lăstarilor din fața lui se înalță galben- 'ce-verzui cu frunze lungi înguste ascuțite pe care le-au albit grăuncioarele de nisip împroșcate în sus de ultima ploaie, p-mântul nu e neted, pe el sunt urcături și adâncituri umede, ak-~ ghicite denivelări. Dacă ar avea în mână o lupă, poate că ar'put' înțelege cu adevărat dârele înguste sinuoase ca niște fire de at^ bobitele

strălucitoare de siliciu, resturile cafenii de vegetat' putrezită, uscată. Și printre toate acestea, furnicile. Ele eories în mersul lor cu ținte necunoscute, unele pătrund în zona de mj, bră a capului, se pierd în iarbă, urcă malul sticlos al paielor d" orez, trec peste marginea rogojinii, dispar sub pieptul lui nădușit Soarele arde în continuare și de peste tot se aud voci, țipete' o viermuiala de sunete, strigătele celor din apă, plescăiturile palmelor, în jurul lui e lumea, sunt copiii, bunicile, femei de toate vârstele, bărbați voinici și inși cu fața galbenă, hepatică, soți care dormitează pe saltelele lor pneumatice în compania vreunui almanah de ultima oră, soții curajoase cu pulpe tremurând de celulita și sâni imenși, aventurate în mijlocul pârâului, în apa până la genunchi, în jurul lui e murmurul viu al plăcerii, e o bucurie solară, stridentă. Aude, în timpanele lui se preling toate aceste zdrențe de viață vorbitoare, aude și sub presiunea căldurii toropitoare mintea lui se-nvelește într-o ceață lăptoasă, opacă, aude, dar mai mult visează că aude, își închipuie că aude, stăpânit de o senzație încântătoare: lumea ce-l înconjoară e un abur, o plasmă colorată, care iese din capul lui, din timpanele vătuite cu somn, și, scursă pe pământ, se preschimbă în oameni și pietre, în copii și copaci, în râsete și rori.

Soarele a devenit acum o greutate umedă și roșie, a cărei apăsare crește de la umeri la ceafă. Iar părul lui încins de căldură, obrajii pe care alunecă dârele sărate și gâdilitoare ale transpirației, brațele amorțite sub piept, tâmpla lipită de împletitura de p «i aparțin unui trup de copil și copilul ăsta zgribulit abia s-a smuls din apa rece a Oltului și s-a întins, clănțănind, peste pietrele fierbinți ale malului.

În aer, o mireasmă grea, năucitoare de flori de coada-șori- ' celului. Izul umed al frunzelor late de brustur și mirosul bucăților albicioase de lemn, aruncate de viituri printre tufe și bolovani, să se coacă la soare, abureala amară a rugilor de mure și parfumul de fragi se învârtejesc în nările lui din care picură apa. I-e foame. E amețit de lupta cu valurile, dârdâie din toate încheieturile. Din părul ud apa i se scurge pe nas, pe bărbie, cade în fața lui pe o lespejoară albă, poroasă și pata cenușie se face tot mai mică, dispare. Are picuri de apă și-n gene, clipește ca să poată desluși mai bine iarba, sălciile scorburoase din jur, acoperișurile caselor din depărtare. Acolo, după întinderea verde a porumbiștilor și de salcimi din dreptul cărămidăriei părăsite, acolo < pâ'CUi. Unicilor, șura cu f în, lățosul de Cuțulache și grajdul e satul, cailor, Dpo'tcovăriâ lui Țucunel, mirosul de copite arse și bubuitul selor și țiuitul ascuțit al ciocanelor, fierul roșu ca sângele acolo e mireasma amețitoare de pâine a brutăriei lui aeu și ulița prăfoasă și dreaptă pe care Petrică, băiatul cel

11 mic ăl frizerului, aleargă de câte ori bate vântul cu zmeul lui SLtru, ce se pierde pe cer. Și deodată el se pomenește în picioare, i narea o mână nevăzută l-ar fi înșfăcat de chica groasă trăgându-l sus și deodată el se

pomenește mergând fără nici o țintă, se „heste, nici un moment de răgaz, și-naintea lui se înalță acope-S [șurile caselor, dar ele nu mai sunt roșii, sunt albe și cenușii, aco-ferisuri vechi și noi din șindrilă, case de lemn cu prispă, garduri peste care poți trece cu pasul și grădini înțesate de pruni piperniciți nu știe unde merge, ce-l cheamă înainte, i s-au lungit oasele, pieptul și brațele i s-au acoperit de păr și-n jurul lui sunt dealuri, culmi golașe, păduri, râpi înțesate de cătină și aluniș, apoi totul se varsă într-o vale enormă, plină de bolovani și grămezi de nisip, o vale pustie prin care abia-si face loc firul de zinc topit al unui pârâu. O liniște de-ți țiuie urechile, nu se aude decât scârțâitul pașilor lui pe potecă și poteca se strecoară vulpește printre pietre și stânci. El zorește întruna în sus, apa curge neauzită în matca f-i minerală, nisipul umed îi întipărește urmele și-n văzduhul de scrum nici cea mai mică fărâmă de zgomot, nici măcar fâlfâitul greoi al vreunui corb bătrân. Nu e nici zi, nici noapte, teama îi strânge tot mai tare inima, fața i s-a acoperit de sudoare, își șterge cu dosul palmei obrazul și pielea simte barba țepoasă, nebărbierită de zile întregi.

A obosit. Se oprește să-si tragă sufletul. Simte nevoia să cerceteze mai bine locul, își spune că ar trebui să se cațere în vâr-ful unei stânci. Dar poteca de nisip, bolovanii uriași înveliți m rugină au dispărut ca prin farmec. E la marginea unui drum forestier, se poate așeza pe borna kilometrică din apropiere, își poate aprinde liniștit o țigară. Privește cerul leșios, alburiu, mult coborât peste casele din depărtare, peste coroanele nucilor.

Dictați în iumina prăfoasă. Și-n fața lui, pe stingă, descoperă u stupoare casa cu obloane de lemn a domnului Găină, fostul prăvăliaș al satului. Și mai încolo, terenul viran, acoperit de bălă-

1 Ș” gunoaie, sclipătul stins al Părușei alunecând la vale ca o piele tolzoasă, fremetătoare de șarpe, în depărtare, hăt peste podul ce' nou de beton, biserica și cimitirul, crucile paraginile de lemn.

'mic nu s-a schimbat. Uite și fântâna lui Șandru, bufetul_cu te'ul pentru biciclete, magazinul universal. Și, totuși, în locul școlii, în locul grădiniței de flori și al tufelor de liliac, iată acu o clădire ciudată, nepotrivită cu restul caselor, o constru-t' strălucitoare, numai oțel și sticlă. Sticlă de sus până jos. Och” îi sunt orbiți de lumină și nu poate distinge uși sau ferestre, jyv sunt sau nu se văd, el nu știe. Bagă mina în buzunar, își scoate batista și-si șterge obrazul. Apoi se uită cu nedumerire la haina în care e îmbrăcat. O tundră mocănească, murdară, roasă la mi. Neci. Se scoală, o putere străină, ascunsă în capul lui ca un muaur de luminare aprinsă, îi spune să se miște, înaintează agale^pg marginea drumului. Se oprește în fața clădirii cu pereții de sticlă. S-a înșelat, nu e sticlă, e un material nemaivăzut până atunci de o incredibilă limpezime, curat ca diamantul. O transparentă adâncă, ușor verzuie, infinită. Nu se poate zări nimic înăuntru Pereții se oglindesc în alți pereți, sticla se

răsfrânge în sticli și toate aceste multiplicări de profunzimi imateriale molipsesc aerul, îl preschimbă într-o substanță arzătoare, înghețată.

Nu se gândește la ceva anume, nu știe cs-ar trebui să facă, a înțepenit în mijlocul drumului, capul i-a căzut în piept, haina în care e îmbrăcat miroase a fin și a baligă uscată de cal. Ceva, nici el nu știe ce, îl cheamă înăuntru, însă nimic din făptura lui istovită de drum, nici carnea amorțită și grea, nici dinții ce-i clănțănesc în gură, nici genunchii țepeni de frig n-ar îndrăzni să facă asta, să se apropie mai mult. Regăsește aceeași luminiță care-i pâlpâie-n țeastă și-n miezul inimii și se încrede în ea, nu-i e frică. Mărturie stau tălpile lui sângerânde, bubele și zgirietu-rile spinilor de pe picioarele-i ciolănoase, țesătura zdrențuită a veșmintelor ce abia-i mai acoperă goliciunea, mărturie stau palmele lui bătucite, pline de răni și tăieturi adinei, trupul lui descărnat, cu ochii afundați în orbite, gura știrbă și părul atâr-nându-i în lațe soioase peste urechi.

Apoi deodată se stârnește un vânt năprasnic, o suflare viforoasă și fierbinte și clădirea de sticlă se ascunde într-o perdea întunecată de pulberi, îl înăbușă praful, pe buze gustul amar al polenului de buruieni, haina descheiată îi fâlfâie deasupra brațelor ca o pereche de aripi, începe să ningă, fulgi mari ca niște bucăți de hârtie presărate de sus de mâna nevăzută a unui uriaș, boabe colțuroase de gheață, dar și fire de funigei, petale veștejite de măr, stropi de ploaie și trupul lui e din nou tânăr și puternic și-n mintea lui se aprinde din nou, jucăușă și scânteietoare. Flăcăruia aceea și tot sângele lui se varsă în lumina ei galbenă și toată viața lui atârnă de pâlpâirea ei îndrăzneață, aerul s-a limpezit, e soare și-n zidul de sticlă ai scolii se desenează ca prin minune o ușă.

P o ușă veche de lemn, zgâriată și mâzgălită cu creta, plină de ntc obscene, așa cum poți vedea pe pereții vespasier. Elor 'lice. Ș'„11 pragul ușii e acum o fată nespus de frumoasă, l o elevă de liceu, deși are ochii foarte fardați și buzele rujate, 'elevă în travesti, timidă și speriată, care-l zărește acolo, pe reinea drumului, și-ar vrea să fugă. Ceea ce el n-ar putea n orta, simte o poftă nebună s-o strângă în brațe, simte că în f r > de ea n'm'c nu mai are vre° importanță și spune tare, strigă a roape fără voie; „Ah, de-ar rămâne aici!” Se repede spre ușă,.” fata îl așteaptă liniștită, și-a încrucișat brațele sub sâni și-l riveste cu o curiozitate sfidătoare, deasupra capului ei pe scin-dura ușii se poate citi: „am f… pe Lia se f… foarte bine tele-) n 47239” sau „rodica e o curvă cu c mare” sau „jeni reparatoarea de ciocane stă pe strada conductei”, și el își spune din nou cu voce tare: „Doamne, ce porcărie! Lumea asta nu mai are nici o rușine…” Nici nu-si dă seama când ea l-a prins de mână și l-a tras înăuntru. A trecut pragul, are în față niște scări murdare, ingjste, apoi umezeala peretelui de care-si sprijină palma, fata a dispărut. Chicotește undeva înaintea lui, o aude și asta-i aprinde și mai mult sângele. Se trezește deodată într-o

întortochiere de coridoare, într-un labirint de oglinzi. Se grăbește, aleargă, dar oglinzile nu-i răsfrâng alergarea, în loc să se vadă pe el, vede alți oameni. De după colțul unei șuri se ivește capul mare și alb al bătrânului Luță Milente, buzele lui groase și vinete, ochiul bolnav îmbăloșat de cataractă, pumnul lui noduros de culoarea pământului strâns pe cârligul unui baston. Se deschide o ușă de clasă și el îl vede pe directorul Cristescu, cu spatele la băncile goale, scrijelite cu nume de fete, șidesenând pe o tablă cu trei picioare cai și vaci, hipopotami și bizoni. Se deschide o altă ușă și văzul lui se strecoară într-o încăpere murdară. Trâmbe de praf joacă-n lumina leneșă, așchii de brad și găinațuri verzi de pasăre acoperă podeaua, miroase a fum iute și a mălai opărit, iar lingă soba încinsă Andone Probotă mestecă de zor într-un ceaun, în curte e bunica Zamfira, ea-si șterge mâinile de șorțul de la brâu și apucă șiștarul. Telu Veterinaru amenință un zăvod cafeniu, smucindu-se în lanț, cu o seringă uriașă cit o bâtă. De dinapoia unui gard apare Vița, zHoarea de pene, cărând în spinare un sac. Sergentul Tomiță; „pleacă icnind să desfacă ventilul unei biciclete, Benedetto: -n mână o luminare, Macovei se privește în oglindă, mânjin-? I ochii cu creion dermatograf, Sofon cizmarul își așază pe 5 o pereche de ochelari cu rame rotunde și urcă în amvon, un l aruncă un colac de funie într-o fintână, alt copil umblă în P-i tavan. Și brusc apare Violeta Cosroabă și degetul ei apasă butonul și ecranul televizorului se face țăndări și carner» de rece din casa lui moș Luță se umple de pui de bibilică, de pJJ de gâscă, de pui de vrabie. De pe acoperișul casei sare o pisică și pisica aceea are ochii Ninei, gura ei cu buze cărnoase, mâinile ei cu degete scurte» Mâna unui om fără chip împinge ușa cancelariei, o altă mână ține strânsă în pumn o sticluță de cerneală roșie. Nina se sperie, țipă, sare câțiva pași înapoi. Sticluța se sfărim^ pe ciment, stropi purpurii împânzesc aerul și se lipesc de părul de chipul îngrozit al femeii.

Acum el ar fi vrut să se oprească pentru a cerceta și mai bineîntunecimea cancelariei, panourile cu instrucțiuni de pe pereți, scaunele pe care se vedeau așezate niște momâi de cârpă în poziție de scriere, cu tocuri negre între degttele moi de rumeguș și hârtii albe în față. S-ar fi oprit s-o liniștească pe micuța învățătoare, să-i ștergă obrazul cu o batistă, dar niște mâini nevăzute îl împing înainte și cu cit el înaintează mai repede, cu atât carnea lui tânjește mai mult după ființa fetei ce l-a întâmpinat la intrare. Simte și acum în palmă căldura palmei ei. Nici degetele delicate cu oase subțiri, nici pielea ei parfumată, doar căldura, își amintește căldura ca o adiere a întregii ei făpturi, buzele roșii și mari, buzele ei de copilă.

Într-un târziu el urcă niște scări lucitoare de marmură și intră într-o sală înaltă, îmbrăcată în atlazuri și catifele. Picioarele i se îngroapă în covoarele moi. Pe Ungă pereți stau înșirate canapele îmbietoare, care mai de care mai comodă

și mai frumos lucr. Ită, iar în mijlocul încăperii se întinde o masă încărcată cu mânc. Iruri și băuturi. Fata este aici îl așteaptă. Candelabrele de cristal răspândesc o lumină caldă și ușoară. Afară noaptea e atât de clară, că geamurile sălii par pictate cu o cerneală albastră. Făt» îl așteaptă întinsă pe o canapea din fața mesei, cu obrazul sprijinit în palmă, și-i face semne prietenoase să vină mai aproape și să se așeze lângă ea. El se supune ca un copil. Este atât de răpit de frumusețea fetei, că nu-si mai poate desprinde ochii ele pe chipul ei. Ar vrea să facă ceva să se convingă de adevărul a ceea ce vede. Se apropie de ea, se lasă în genunchi, întinde mâna să-i atingă rochia albă. Degetele lui mângâie un picior ascuns sub spuma de zăpadă a materialului și totuși degetele lui nu simț nimic, ca și cum ar pipăi aerul. Speriat, mai încearcă o data același gest. E ca și cum mâna lui ar străbate prin albeața de-lapte a rochiei, prin carnea picioarelor ei lăsând la vedere călcnele îmbujorate de copil și gleznele subțiri. Cumpăr putea să creadă el așa ceva? E vorba poate de o halucinație, își spune că-l înșeal propriile-i simțuri tulburate de emoție, buimăcite de nesfârșit3, eală a drumului. Se ridică în grabă și-si prinde obrazul In HÎe, încearcă să nu se mai gândească la nimic, apoi o privește nou. Fata e acolo, în fața lui, mai vie și mai nepământească f; t înainte, uitându-se la el chemătoare și prietenoasă. Ar vrea Î mângâ'e Parul și umerii> gâtul suav Și pleoapele albastre stră-'„e de gene enorme. Dar nu mai îndrăznește și, ca să pună, iâna pe cava, el atinge tăblia mesei și pânzătura albă îl „împină cu netezimea ei răcoroasă. Masa există, tot așa îâjm există farfuriile și paharele, sfeșnicele cu luminări și tacî-înurile de argint. Masa e acolo și-l îmbie cu toate bunătățile ei i atunci el își dă seama că e grozav de flămând și se gândește că noate din cauza asta nu-l mai ascultă nici propriile simțuri. Uită un timp ca ^ata e acolo, în imediata lui apropiere, și-ncepe să mănânce și, cu cit mănâncă mai mult, cu atât îl cuprinde o foame și mai mare. Vede cu spaimă cum se împuținează mâncărurile de pe masă, își înfundă gura ca un căpcăun cu tot ceea ce mâinile lui pot mai repede apuca și duce la buze, înghite și nu se mai satură înghițind, golește de zor paharele de băutură și tipsiile de aur și de argint pe care se înșiră toate bunătățile pământului și-si dă seama că nimic nu i-ar putea ostoi cu adevărat foamea și setea, că lumea întreagă, cu toate apele și viile ei, cu toate păsările văzduhului și peștii adâncurilor nu i-ar ajunge să-si potolească acea pornire nesățioasă.

După o vreme i se face rușine de fecioara de lângă el careprivea liniștită, nemișcată, așteptându-l să termine. Se uită la ea rușinat și nedumerit și cu cit o vede mai mult, cu atât dorința lui se aprinde mai înflăcărată. Simte în el o pornire năprasnică.

De a strânge în brațe trupul ademenitor al fetei, dar cum pe fața ei nu se citește decât nepăsarea și o disprețuitoare absență, el își spune că ceea ce se

petrece acolo, în sala îmbrăcată în atlazuri și c. uifele, e doar o amăgire și încearcă deznădăjduit să revină în lumea din cure plecase, pe pietrele încinse de soare, la malul lului. Dar fata pare că-i ghicește gândurile, brațele ei se întind ftitoare, ochii i se aprind de patimă, iar pieptul ei tresaltă atât furtunos, încât corsajul rochiei plesnește ca despicat de cuțit x>ața trupului ei aprinde aerul. Ea se întinde și-l cuprinde-n

^ Și-l strânge la pieptul ei de zăpadă și-l acoperă cu răsuflarea ierbinte și se lasă împreună cu el în culcușul de foc al canapelei.

I'âciirarea lui e și mai vie când vede că fecioara cea minunată

1 dorește și vrea să și-l facă stăpân. Și el își încolăcește brațele 'l ei și-si apasă gura arsă de dragoste pe buzele ei roșii.

°râtul lui căutându-i gâtul superb și alb atinge numai aerul, uzele-i fierbinți nu simt nimic, deși el vede cum gura ei însetată se lipește de-a lui. Și atunci ardoarea lui crește mai tare, căc-îmbătată de dragoste, fecioara stă culcată în brațele lui, dar eî nu simte nimic, nici greutatea, nici apăsarea dulce și fierbim a trupului ei femeiesc. Se îndepărtează de ea ca s-o poată prjv-si mai bine, îi soarbe cu toată ființa frumusețea fără pereche și-n pieptul lui dorința neîndestulată zvâcnește și mai grozavă încearcă iar și iar s-o atingă s-o mângâie, încearcă iar și iar s-o sărute, dar umerii ei, gura ei nu există. Se repede să-si înnoade brațele în jurul mijlocului ei subțire, dar el cuprinde mereu numai aer. Numai aerul trupului ei, aerul amăgirii.

LEPĂDAREA DE PIELE.

ÎNTR-O SEARĂ DE VARĂ, LA COSTINEȘTI, DINf întunericul amfiteatrului în aer liber a apărut o voce caldă de fată care mi-a pus mai multe întrebări. Vocea s-a prezentat, a pronunțat un nume pe care nu l-am reținut tocmai bine. Eram poate prea emoționat sau poate fata se afla prea departe de scenă și microfonul care-i prelungea până la mine căldura învăluitoare a vocii nu excela prin fidelitate acustică.

Un colier de reflectoare suspendate undeva foarte sus răspân-dea olumină galbenă, spectrală, care mă bătea drept în față. Ședeam pe un scaun în extrema stingă a semicercului de invitați, alături de Radu Mareș. Voiam să par destins și oarecum plictisit, însă eram atent, foarte atent. Vocea din întuneric mă întâmpina limpede, tânără și seducătoare. Dorea să mai afle și dacă una dintre aiurelile mele (având titlul acesta atât de ostentativ, Hello, my friend… și care scăpase ca vai de ea din ghearele cenzurii) nu fusese cumva inspirată chiar de locul unde mă aflam. Necunoscuta din întuneric descoperise acolo o atmosferă, un sunet, niște stări, o societate care…

Nu era frig, însă în spațiul acela deschis din toate părțile se simțea un curent penetrant, metalic și aspru. Marea era aproape, imposibil să nu-ți dai

seama de asta, îi simțeai respirația sărată obraz. Purtam o haină cadrilată, de vară, ușor caraghioasă.

>ațe o îmbrăcasem anume, gândindu-mă la faptul că unul ca ' trebuie să pară și puțin cabotin. La un moment dat am și mat, am stins țigara direct pe mozaicul ros al scenei. Un gest, cum să zic... Dar râsesem și eu de poantele lui M. S., aplaun Și eu spectacolul pe care îl oferea în astfel de ocazii M. D.

Lrnțearn bine și mai ușor decât de obicei, de parcă cineva ' injectat pe neașteptate în oase o mare cantitate de aer.

Am 'ncă o dată că sunt un individ care se adaptează cu greuțațe mulțimii pe care o are în față. Iar faptul că în seara ace amfiteatrul era plin de tineri mă tulbura și mai mult.

Întrebările venite din întuneric nu m-au surprins, ele avea chiar aerul convențional și inteligent al unor întrebări numai bunu pentru astfel de întâlniri. Dar vocea îmi plăcea foarte mult, j electrizase. Aș fi putut să-mi aud bătăile inimii. Nu cred că eram em: ționat fără motiv. Ușoara mea neliniște de la început s accentuase pe măsură ce alți și alți componenți ai grupului nostru erau obligați să se confeseze, să explice, să dea din colț în colt cu perifrazele. Teama de o posibilă confruntare mă încerca J chiar începusem să-mi pun problema dacă voi fi în stare să fac față, să-mi ascund tremurul vocii, stângăcia gesturilor, să fju la înălțimea unui nume și așa prea puțin cunoscut. Cum voi vorbi ce voi spune, dacă într-adevăr voi fi silit să mă scol și eu de r «scaun și să fac câțiva pași până la microfonul implantat în mijlocul. Scenei, microfon pe care mai mult ca sigur nu-l voi putea ridica sau coborî cu aplombul acela specific al oamenilor de lume? Îmi și imaginam râsetele lor, ale studenților.

Vocea aceea caldă, firească, aparținând unui chip pierdut undeva, în întunericul circular al amfiteatrului, vocea aceea misterioasă și necunoscută m-a liniștit. Auzisem până atunci și unele voci neutre, vindicative sau insidioase, întrebări dificile, provocări la răspunsuri deloc comode. Dar eu aveam noroc, încercam să rețin cât mai bine nedumeririle și curiozitățile ei. Era o voce nu, atât familiară, cât prietenoasă, sinceră și spontană, venindu-mi parcă în ajutor. Ca și cum ar fi știut ce mi se întâmpla de atâta vreme, începusem să cred tot mai mult despre mine că atunci când vorbesc sau ascult am figura unui ins neajutorat, lipsit de apărare, pe care cel din fața lui se simte dator să-l încurajeze, schimbându-si vocea, aprobând răbdător din cap, răminând cu gura ușor întredeschisă, fără să clipească, fără să se uite în altă parte, compunându-si astfel o fizionomie de interlocutor altruist și onest, în care se poate avea toată încrederea. Simțeam că am încredere în vocea aceea, pentru că și ea avea încredere în mine și, pe măsură ce-si etala curiozitățile, devenea tot mai enigmatică și mai apropiată.

Am reușit să mă descurc destul de bine, să răspund calm și sigur, însă ultima ei întrebare, cea mai ușoară și mai banala, mă intriga. Ea nu-si vedea deloc rostul în suita celorlalte care-i arătaseră că aveam norocul să stau de vorbă cu o ființă adeva rată. Mă intriga mai ales evidența că, punându-mi și acea într bare, vocea voise să facă o concesie publicului, să-i dea o sat, t-e o măruntă satisfacție. Deci am spus adevărul, am arătat j plăsmuisem povestirea cu pricina la Costinești, că ea nu C3 ese provocată de acel spațiu, că, în general, stațiunile litora-^ s. -irnănă unele cu altele, că viața estivală e cam aceeași peste U dar că acolo, în mijlocul lor, în campusul lor de vacanță, ' place. Ba chiar, minat de nu știu ce patos al curtoaziei, am ÎLusat și am mai adau8at câteva cuvinte: bucurie, tinerețe, frii-isete.' fericire. Banalitatea enunțurilor mele nu mă cutremura k rușine. Mă declaram fericit că mă aflu în mijlocul lor. Afir-natia era totuși scuzabilă. Studenții o meritau, așa că puteam să mj-o iert. Cu asta și încheiasem – cu un fel de elogiu stupid ii tinereții, elogiu de care nimeni nu avea acolo nevoie. Le-am întors spatele, nu trebuise să-mi potrivesc microfonul, să fac gesturi în plus, m-am așezat pe scaun ușurat. L-am întrebat pe Radu Mareș dacă nu reținuse cumva numele fetei și am mai aprins o țigară. Mi-o dăruiam firesc, ca pe un premiu, acum ram cu totul destins. Dar inculpatul de lingă mine nu înțelesese nici el numele și a simțit, la rându-i, nevoia să facă aceeași mișcare. Eram singurii deocamdată care fumam. Foarte departe de noi, tocmai în extrema cealaltă, a semicercului de scaune, meridionala A. M., îmbrăcată în negru complet (acum la microfon trecuse X, mai înainte vorbise Y) urmărea totul cu o mare, Absolută gravitate.

Însă mai târziu, la sfârșitul micului nostru vodevil, când din beznavegetală a unei alei pe care ne îndreptam spre comandamentul taberei am auzit mai multe voci strigându-mi cu jovialitate „bună seara”, am înțeles dezolat că prezența mea acolo nu fusese prea explicită. Erau trei, doi băieți și o fată. Știam că nu-mi citiseră cărțile. Elevi, acum studenți, zâmbete, strălucirea pupilelor, întunericul protector, bluzele lor estivale, dezinvoltura, Chemarea horcăitoare a mării, niște umbre care-mi vorbeau. „anosteam destul de bine. Am discutat cu ei prin urmare. N-arti it pe nebunul, nu m-am scuzat, deși mă rupsesem de grup; erau prea curioși și prea cruzi, iar eu o persoană publică, unul Și plantase negi pe figură, cum zicea Rimbaud și asta mă Dar îmi pierdusem locvacitatea. Vocea necunoscutei >mi mai răsuna în urechi, eram un peu etourdi, cum îmi place 1 spun. Făcusem o impresie proastă, eram tot mai sigur cuvi'; ^' 'n momentul ăla trebuia… Prin urmare, același comod, ideea fixă, marota, snobeala de rigoare, dulcea 'te. Textualismul nu era nici pentru mine o maladie», le-am spus-o. Am rostit la întâmplare câteva cuvinte^: ulare”, „anatemă”, „autenticitate”, „prejudecăți”, „plictiseală”, „așa nu se mai poate”, „biografie”, „prostii”. Era destui Umbrele din fața mea nici nu aveau nevoie de

vreo explicatj ' Voiau doar să-mi arate că sunt și ele acolo, mă văzuseră. I_a întrebat pe cei trei ce mai fac, comment fa va, ne-am despart cu mai multă căldură decât era nevoie. Asta mai lipsea, ca ei ^ mă întrebe ce alte surprize pregătesc! Vocea din întuneric n-făcuse. O indiscreție scuzabilă, mi-au dat de înțeles. Mai ales ochi' albaștri ai fetei.

Apoi am mâncat stavrizi la grătar și am băut vin. L-am cunoscut pe mustăciosul G. S. și am discutat nimicuri cu simpaticul V. I. Apoi ne-am îndreptat spre autocar.

M-am înfundat într-un scaun și am început să savurez gustul amar al prezenței la întâlnire. Ieșirile în public sunt pentru mine ocazii sigure de destabilizare. De fiecare dată îmi dau seama cit sunt de insipid. Fusesem provocat la confesiune, vorbisem despre un lucru pe care nu-l mai simțeam de multă vreme aproape. Timpul trecea și pe masa mea de operație, lângă umbrela neagră și mașina de cusut, încă nu-si făcea apariția nici un meteorit. Autocarul gonea spre Neptun și acolo mă așteptau soția, copiii șj o plajă revoltător de curată, pe care nu reușisem încă să întipăresc nici un pas. N-aveam ce face, știam că nu voi îndrăzni nici de data asta să mă rup de vechile mele obsesii și că până și acea seară anostă împreună cu vocea care mă alesese din întuneric vor fi încastrate cândva într-un paralelipiped de hârtie. Așa se în-tâmplase cu toată biografia mea de până atunci. Mă întorceam la Neptun și simțeam cât de mult mă uram, cât ar fi trebuit să-mi fie de, rușine. Haina mea cadrilată ținea într-adevăr de vestimentația unui cabotin. Biografia mea se făcuse de mult praf și pulbere și-n locul ei viața-mi era năpădită de propoziții și rumeguș, ie cocoloașe de hârtie și cuvinte de ceară, de tot soiul de personaje în pielea cărora mă simțeam ca și cum aș fi fost îmbrăcat în niște haine prea strimte. Tocmai de viața asta mă săturasem și tocmai de aceea vocea venită din întuneric mă tulburase atât de mult. Mă pomeneam în postura unui jucător obosit care, în loc s caute argumente cât mai convingătoare pentru a explica schimbarea de recuzită și replici la care fusese obligată generația sa de indezirabili, ar fi preferat să vorbească despre cele mai odioase banalități din lume. N-avea cui, n-aveam cui. Și mă simțeam prea ireversibil atins de resemnare, ca să mai pot crede că rn-am îndrăgostit de o voce. Mă amăgeam cu ideea că întunericul an» 1' teatrului nu putea să ascundă decât o fată frumoasă. O fată H nume, fără umbră. Un fel de fata morgana. Nu mă lăsasem n ciodată fascinat de miraje și, oricum, multă lume știa că eu v viitor sacrificat al competiției. Da, mi se făcuse lehamite

— Oria mea literatură de până atunci, însă nu mai vedeam nici ^ de întoarcere. Tot ce aș fi putut face era să-mi iau în

— Dezgustul și să mă văd așa cum sunt: banal, fantast, cabotin, „ H obsedat, cu nimic deosebit de personajele, nefericite și e'de orizont, pe care le

întâlneam zilnic în mine și în afara copil fiind, primele păsări de aer pe care le-am cunoscut cu rievărat, după nume și înfățișare, au fost, probabil, rândunelele. Curte i bunicilor mei dinspre mamă, la Tohanu Nou, aerul era eu săgetat de o pereche de rândunele care-si aveau cuibul i'orajd, într-un colț unde se îmbinau zidul de piatră cu tavanul de lemn. Grija de fiecare zi a bunicului Moise de a lăsa deschisă USa incintei ce adăpostea doi cai suri și o vacă bălțată, să poate circula în voie păsările, nu am uitat-o nici până acum. Țin minte într-un fel greu exprimabil zvâcnirile negre și albe ale zburătoarelor, două și apoi, după creșterea puilor, patru sau cinci, pe deasupra capului meu, într-un interior de mică cetate țărănească, larg și aerisit sub însorirea zilelor de vară, tulburat doar de ciripitul strident al întoarcerilor la cuib, de foșnetul adormitor al brazilor înălțați deasupra casei din grădina vecină. Știu ce făceam acolo, în curte. Cotrobăiam mai tot timpul într-o enormă covată de piatră plină cu cioroboaie (fiare, potcoave, catarame, clemente de harnașament, cuie, lanțuri și scoabe ajunse nefolositoare bunicului meu, cărăușul). Mă jucam, cu alte cuvinte, cine să-mi poarte de grijă? Eram cuminte și eram lăsat în pace, mă atrăgea irezistibil mkterul acelor obiecte abandonate. Nu mă mai săturam de ele, aveam mâinile pline de praf și rugină, poate „visam la lumi ce nu există", eram cu siguranță murdar și fericit. Rândunelele plecau și se reîntorceau la cuib alunecând cu o repeziciune mira-bilă pe niște sfori invizibile, dispuse în linie frântă în patrulaterul ' aer al gospodăriei. Mă fascinau prin ușurința zborului lor, par ele reușeau să mă întrerupă din joacă și să mă smulgă din rea aceea indefinibilă a lumii ce mă înconjura. Aveam 4-5 ani. 1 Mi-am amintit acele păsări, pe care nu cred că am reușit cunosc mai bine decât atunci nici până în clipa de față – și 'sta P°ațe pentru că nu am mai fost niciodată în stare să le pri-: așa, ca în copilăria prealfabetică – într-o zi de octombrie, lna toamnă. Am notat la repezeală pe un caiet câteva propo-iespre ele. Nimic însă din ceea ce am spus aici, acum, la 'direa rostului acestei experiențe atât de îndepărtate în timp.

Iar adevărul este că problema în sine a rândunelelor nici interesează prea mult. S-ar fi putut la fel de bine să mă deodată preocupat de alte fantasme ale vârstei crude: mirosTi apru și prăfos al cailor, senzația nisipului umed atins de pjei somnul în finul șurii sub ropotirea ploii pe acoperiș, niersuî prin rouă, jocul cu florile violete de gura-leului, frica de întunerj sau aerul irespirabil al unei magazii cu piei de oaie. Atâta vren^ cât ea nu se înscrie în sfera unor procese de contact și cunoaștere amintirea pură și simplă, descrisă pur și simplu, rămâne o imagine frumoasă, nostalgică, un ce literaturizat de dragul evocării na.ve Despre felul special în care noi facem cunoștință cu lumea și simeni agenții unor acte de conștiință încă de la cea mai fragedă vârstă nu avem decât observații implacabil exterioare, notate cu minuție de specialiștii în

infantilitatea primară. Cum pune însă mintea unui copil de 4-5 ani existența în termeni? Dacă, într-adevăr cunoașterea înseamnă, înainte de toate, capacitatea de a compara* atunci copilăria mea a fost o vârstă marcată de analogii dovedind o inexplicabilă îngustime a imaginației semantice, închipuirea mea n-a știut niciodată să mă desprindă multă vreme de pământ. Scriu toate acestea și înțeleg că imaginea rândunelelor înseamnă în mintea mea de atunci confundarea a două realități, un șir de mărunte confuzii verbale, ale căror cauze se pierd în păienjenișurile limbajului. Despre semnificație, prin urmare.

Transcriu acum, cu ușoare modificări, pagina acelei zile de octombrie: Iată, îmi reamintesc o dimineață senină și luminoasă de primăvară, când, pe drumul spre școală, am remarcat activitatea unui stol de rândunele care-si construiau cuiburi. Să fi fost prin clasa I, știu că purtam ghiozdanul în spate și că mergeam pe mijlocul străzii, iar mai departe pot să-mi închipui și faptul că revelația mea s-a produs la trecerea dezinvoltă printr-o băltoacă noroioasă și destul de mărișoară. Ca oricărui copil care se simte atras *de tot ceea ce e interzis sau stârnește dezgustul părinților, îmi plăcea și mie murdăria. Mă oprisem în mijlocul bălții și priveam sideral păsările care-si muiau ciocurile în noroiul proaspăt de pe strada Bisericii, zburând apoi sub acoperișul unei case cu pereți albăstrii-cenușii. În Tohanu Vechi, localitatea unde am deprins primele semne ale alfabetului, casa aceea există încă, as putea-o * recunoaște oricând. Cred că mi-am savurat multă vreme descoperirea. Cu siguranță, am și întârziat la școală. Tata îmi amintește mereu că în clasa I am fost la un pas de repetenție. Care să fi fost motivele? În afară de scrisul într-adcvăr mizerabil și de chinuriu orei de caligrafie, despre primul an de școală nu-mi mai auuc aminte absolut nimic. Ba da, o recreație în care un coleg, cocoța picioarele pe pupitru și rotind deasupra capului un fular CU le cu un nod zdravăn la capăt, a spart cupa unui braț de l. împă.

— Fc clasă cu lustra, poftim! Amintirea mă miră. Dar să. Mă/ntorc la imaginea de atunci: culoarea catifelată, dar rece a păsă-T”inr burta lor albă și penele negre strălucitoare, lumina limpede dimineții de după ploaie, zidul curat al casei, cu vagi pete cenu- de umezeală, mi-au rămas în minte cu pregnanța unei senzații le fericire inefabilă. Spun „inefabilă” în perfectă cunoștință de -uză. Pentru că daci eu am în momentul de față cu adevărat vreun merit în prezentarea acestor amintiri, el constă în caracterul în mare măsură inventat al lumii descrise. Epitetele, comparațiile sunt fapte de stil, nu de exisiență. Ele n-au ce căuta într-o rememorare atât de simplă și, iată, tocmai de aceea au devenit atât de necesare. Trupul își cere dreptul de a însufleți amintirea cu sân-ee! E unor amănunte desfășurate fatal în adevărul lor de limbaj, nu de carne.

Dar ceea ce simt că se întâmpla cu mine acum nu mai are nici o legătură cu tnmscrieica promisă. Renunț la pagina de caiet, închid ochii și încerc să

privesc totul cu și mai multă luciditate. Pădurea de imagini clătinate, în desișurile căreia încep să mă afund, are nevoie de o sintaxă mai liniștită, mai proprie gândirii cu pași mici.

Astfel, îmi place să înaintez cu încetineală spre faptul cel mai important pe care mi l-um amintit atunci, în ziua aceea dinspre sfârșitul toamnei, a cărei pagină mi-a stat până acum câtcva clipe în față. Nu e nevoie să-mi explic de ce-mi face atâta plăcere să zăbovesc pe drumul unor amintiri atât de fragile. De ce a existat în copilăria mea acel refuz al înțelegerii și al evidenței care m-a determinat multă vreme să trăiesc cu sentimentul că și celelalte pasări de aer trebuie să aibă cuiburile asemănătoare, dacă nu – celor de rândunică? Doar eu vedeam și alte zburătoare. Vedeam sticleți și porumbei sălbatici. Vedeam vrăbii, curtea bunicilor mei din Tohanu Vechi era plină de aceste păsări urâte și lipsite de nebunie în zbor. Mai târziu, când ne-am mutat pe strada Mare din aceeași localitate, la numărul 45, camera din față a casei loastre oferea peste drum priveliștea zilelor morocănoase de rnâ cu vrăbii grase și zgribulite sub polatra locuinței vecinului dericiu. Iar cuiburile lor ascunse în crăpături, cu smocuri de) e și paie ieșite în afară, învăluite în aerul unei fatale improvi-U arătau cu totul altfel. Nu erau, în orice caz, de pământ, 'mintea mea cuvântul „cuib” rămăsese însă legat o dată pentru teiuna de lăcașul acela buburos, alburiu, lipit sub un tavan „ de grajd, 'al rândunicii.

Ceva extrem de ciudat (și ciudățenia aceasta prinde Vj t-doar din perspectiva vârstei mele de acum) mi s-a întâmplat sensul metaforic al cuvântului „cuib”. Și adevărul este că ah'^ acum încep să pătrund în teritoriul temei pe care o am în veder ^ Bunicul meu din Tohanu Vechi a fost plugar, în copilărie aceeași copilărie tribală, prealfabetică, mergeam deseori cu la câmp într-o căruță trasă de două vaci bălțate alb cu galben Alături de moșu Gheorghe mă simțeam implicat într-o cu totul altă lume decât aceea de peste dealul Muscelului, din curtea bunj^ cului Moise. Primăvara îl însoțeam pe tatăl tatălui meu la semănatul cartofilor, dar în casă auzeam și dese discuții referitoare la creșterea vitelor și munca pământului. Despre ce s-ar fi putut vorbi într-o gospodărie de țăran sărac dacă nu despre lucruri legate de „ghite”, „picioici”, „cucuruz”, „rânit în grajd”, „hiert la porci” și „iugăru de pe Poduri”? Am pus fără premeditare întrebarea dar trupul a tresărit la atingerea acelui spațiu. Ceva din atmosfera locului proaspăt arat, de pe întinsul căruia se zărea în depărtare sticlirea sinuoasă a râului, s-a furișat deja în mine și degetele mâinii drepte simt nevoia să se grăbească să nu piardă prilejul de a mă face să retrăiesc o altă frântură de libertate inconștientă, însă mă stăpânesc. Așadar, nimic despre senzațiile pământului răscolit de lama plugului, nimic despre vânt, depărtări, bulgări, ciori, coropișnițe, viermi, sudoare, baligă de vacă, lumină, miros, „Naționale”, bicarbonat, corfa cu mâncare, pisici, bețe de alun,

imensul cer de deasupra și scârțâitul rotilelor. Ci despre semnificație, cum spuneam mai înainte.

Eram la câmp, se semănau cartofii și, de câte ori îl auzeam pe bunicul spunând că face cuiburi, mă gândeam la nișele de pă-mânt ale rândunelelor, ca și cum a pune tuberculii în lăcașurile adâncite în brazdă ar fi însemnat să îngropi în suprafața locului adăposturile acelea granulate de păsări. Dar cum aș fi putut să-mr reprezint altfel un cuib de cartofi? Dificultățile mele legate de înțelesurile figurate ale cuvintelor țin de această vârstă, acum ca și imemorială. Din punctul de vedeie al unei firești și corecte achiziționări a limbajului, cred că am fost un copil retardat. Care de multe ori nu înțelegea ceea ce i se spunea. Nu cred să nu fi trecut și eu prin faza (e însă doar o presupunere) când a zice piciorul patului însemna a vedea un pat cu picioare de om.

Amintirile copilăriei nu pot reînvia după bunul meu plac ' exemplul dat rămâne deocamdată singular. El constituie însă un foarte prețios capăt de fir. La mare distanță în timp de mic» experiențe problematizate aici se află o altă întâmplare lingvist sau, mai degrabă, retorică, înainte de a ajunge la ea, simt în*, oia câtorva observații placate pe aceeași vârstă a copilăriei când lumea și limbajul se nasc împreună „ca doi frați dintr. O tulpma.

Povestea cuiburilor de rândunică arată, cred, cu destulă lim-zjme) cum într-o conștiință infantilă realitatea este aceea care JTpinde de limbaj și nu invers. Când înțelegerea confundă sensul eurat cu cel propriu, cuvântul în cauză, purtătorul de sensuri, [poate face altceva, în ciuda contextului schimbat, decât să reactualizeze imaginea obiectului de drept și s-o implanteze într-o situație absurdă. De aceea nu cred că universul copilăriei este un univers poetic în sensul în care gândirea metaforică ar fi constitutivă mentalității „sălbatice”, netrecute prin strâmtoarea ordonatoare a alfabetului. Poezia realității se naște din ambiguitatea funciară a limbajului. Și iată-mă enunțând un truism al cărui sentiment nu-l am, pentru că el a apărut aici pe calea unei demonstrații altfel făcute, într-adevăr, cuvântul este magic. Dar magia 'ui e una interioară, solipsistă, aș spune, pentru că prin vorbire lumea devine creația mea. Lumea este felul în care o înțeleg eu. Iar înțelegerea mea e de multe ori limitată sau falsă. Unele înțelesuri doar parțial asimilate * ale cuvintelor provoacă imaginarul poetic. Tu, cel care vorbești, te aștepți ca semnele lingvistice să funcționeze univoc și să acopere în întregime fiecare/onâ de realitate, pentru că ai nevoie de siguranța actului tău de cunoaștere. Și când colo, grație caracterului noțional și polisemantic al cuvântului, lumea e continuu fisurată de imaginar. Pentru a înțelege, nu e de ajuns să vedem obiectul despre care ni se vorbește, trebuie să ni-l și imaginăm, să-i completăm prezența parțială cu unele elemente ipotetice, necesare, întotdeauna,

inconștient, facem asta. Dar mi se pare că am cam deviat. Considerațiile mele pot rămâne o vreme în suspensie.

În liceu, prin clasa a Xll-a, la S., locuiam în gazdă la o familie deprofesori, undeva, pe o stradă în pantă lină, terminată a capătul unei păduri de pin. Poezie scriam de pe la 12 ani. ram un poet mediocru, făcut, lipsit de orice demon, însă tenace, scinut de dicționare și metafizică, la nevoie sentimental. Lu-: am natura, încercam să simt ceva din atmosfera aceea banală

* F” ' această afirmație, autorul acestor rânduri încearcă să nu-si c1 o iluzie. Ce înseamnă a cunoaște toate sensurile unui cuvânt nu a avea experiența tuturor contextelor în care el a fost, poate 's't' adică a tuturor situațiilor concrete pe care el le poate acoperi?

De burg medieval. Reușeam niște metafore căznite, țepene, de obscuritate mecanică. Eram apreciat, nimeni nu-mi vedea in, postura, publicasem două-trei poezioare într-o plachetă, cistf gasem o olimpiadă. Beam coniac și fumam împreună cu profp~ sorul meu de română. Eram, bineînțeles, îndrăgostit pânu jn unghiile de la picioare. Și, firește, ea nu mă iubea. Mă încăpățânat să cred în sentimentul meu exterminator. Compuneam rnadriga. Luri, „echinoxuri”, lamentabile expozeuri trubadurești, ah, poeme în acrostih! Deși pe la 16 ani devenisem brusc hermetic, suprarealist și urmuzian. Totul era un moft. Citam „masa sprijinită pe calcule și probabilități”, șalvarii cronicarilor, „E temniță în ars, nedemn pământ...” și nu pricepeam nimic, în următorii doi ani m-am mai umanizat. Totuși, A^-ul lui Eugen lonescu fusese o lectură fundamentală. Dobândisem și eu curajul de a contesta în orice clipă și în fața oricui sacrele pachiderme înmor-măntate în manualele școlare. Dar n-o făceam decât în sinea mea. Primul pe listă era boierul Alecsandri. Împreună cu Dan Bradi, specialistul de astăzi în șapte limbi și vietnameză, omul cu ceî mai infantil scris din lume, proiectam cu știrea tuturor o revistă. O publicație a liceului, de fapt. Adunam materiale și de la unii iluștri localnici plecați din localitate. Astfel am făcut cunoștință cu un foarte tânăr funcționar al muzeului Bruckenthal. Era blond și bărbos și poet. îl citise pe Hugo Friedrich în original. A încercat să mi-l explice. N-am avut îndrăzneala să-i arăt vreun product personal. Pe neamțul cu pricina, pe domnul Friedrich, am avut însă ocazia să-l parcurg cu sfințenie peste câteva luni, în românește. O lectură înceată, uluită, făcută cu creionul în mină, în grădina gazdelor mele, sub un măr rămuros în după-amiezi de mai și de iunie. Am început să fumez cu și mai multă hotărâre, îmi propusesem o maturizare forțată. Cartea îmi dădea revelații. Ca îndrăgostit, simțeam că fusesem un cal cu ochelari, îngrozitoarea mea superficialitate de până atunci mă speria. Era cazul să devin un om profund, să iau lumea în serios, să văd ce dracu se întâmpla cu mine și cum a fost posibil să scriu atâtea tâmpenn. Structura liricii moderne ajunsese carte mea de căpătâi. Nu dormeam cu ea

sub pernă, dar nici mult nu mai era. Am traversat atunci prima mea criză adevărată de scriitor. Cartea am înțe-les-o, îmi dau seama acum, exact pe dos. Sau poate că n-am reținut din ea decât condiția rimbauldiană a poetului, închideam volumui mă sculam de pe bancă și străbăteam grădina cu pași gândll și atenți. Priveam în jur. Pentru a fi cu adevărat poet, simțuri' mele dovedeau o funcționare prea normală. Eram un om îi"1' rător de normal. Nu simțeam că lumea ar fi altfel decât părea rtic: vorbă de intuit'a vreunui mister, înțelesesem foarte bine că JVzja e o chestiune de limbaj, dar credeam că limbajul acesta Ljtniie sa fie produsul unei revelații, al unei trăiri în conformitate, u litera textului. Or, până în momentul acela eu nu avusesem Cici un fel de trăire modernă, încadrabilă în structura liricii de are tocmai luasem cunoștință. Faptul că niciuna dintre imaginile, jgnzațiiile, sinesteziile descoperite în poeții lui Hugo Friedrich u trecuseră prin sângele, prin trupul meu mi se părea indiciul jjgjr al unei existențe false. Iată, deci, situația omului de bună-credință care confundă poezia cu ontologia. Care, din nou, refuză să accepte o altă motivare a limbajului decât în raport cu un obiect, cu o situație, cu o trăire, reale. Cuiburile de cartofi erau încă ° dată asimilate cuiburilor de rândunică. Copilul de altădată mă îmbolnăvise de infantilism. Pentru a deveni cu adevărat poet nu vedeam altă soluție decât „dereglarea tuturor simțurilor". Buna mea educație, iubirea de părinți, examenul de admitere, prestigiul școlar, handbalul, atmosfera nemțească a ii, ardelenismul meu funciar m-au ferit de ispită.

Decembrie. Acum ninge. E dimineață încă, ora 10 și. Mișcare albă, far imitată, prin geamul aburit. Platanul pick-up-ului învârtește un L. P. cu Bob Dylan. Pofta de scris se instalează după o baie grăbită, fierbinte, ușurătoare. Zi de libertate astăzi, fără ore.

Teancuri de teze, de extemporale, de bibliografii, în continuare pe masă. „Carpați" fără. Sunt ani de când nu am mai pus pe mine un halat. M-am cuibărit acum în această căldură moltonată.

Dar să începem citarea: Where do I begin… On thc heels of Kmbaud moving like a dancing bullet thru the secret streets of a hoț New Jersey nighî filled with venom and wonder. Meeting the queen angel în the reeds of Babylon and then to the fountain rrow to drift away în the hoț mass of thc deluge… Apoi să ie oprim ca înaintea unei zone interzise, incompatibile. Timp de opt zile într-o condiție de figurant. Școală, clase, caiete, versuri, prneali roșie, sandvișuri, pauze, vorbe, ziare, autobuze, întâr-

liste, tabele, note, oboseală, ris strâmb, grimase, manuale,

: n, cataloage, „moaca roșcată a servietei", țigări, somn, irapi curați, un ceas deșteptător, cămăși, cravate, vodca mică, T'a, cutia cu scrisori, ședințe, consilii, comisii, clasicii noștri,

; chei, dulapuri, orare, ferestre, bilete, bibliotecă, bancuri, ' comentarii, întrebări, plictis, gălăgie, coridoare, afișe, un le dictando ca un recipient pentru scurgeri finale de energie.

Ri ca o prăbușire, alteori ca o salvare. Scrisul zvâcnește peste albăstrimea foilor, literele sar una din alta cu nostalgia u linii continue, stiloul ca un vârf de ac pentru seismograma trupul '

Nemulțumit ca niciodată de situația în care mă aflu. Jinduit*-” prostește atâta vreme, noua condiție îmi sleiește viața, îmi macin' trupul și nervii. Apostolat lipsit de orice sens. Dar voi avea cura jul să renunț? Riscul de a părea nerecunoscător (față de cine?} „ de a-mi strica firma didactică, de a compromite încrederea unora („dânsul e unul dintre cei mai buni profesori ai noștri, în timpul liber se ocupă și cu literatura”). Ei și? A ți se refuza chiar și plăcerea asta, cea mai nevinovată dintre toate, a nu avea timp sj scrii. Iată ce se întâmplă cu viața ta! Deschid caietul cu lehamitea omului strivit de obligații. Sunt victima unei literaturi de manual Recitindu-i așa, sub tensiunea informației la zi, pe Sadoveanu” Delavrancea și Coșbuc, nu ți se face silă? Dezamăgirile mele nu mai intră la socoteală. Plăcerea conformismului la spectatorii mei în uniformă, gustul macabru (n-am alt cuvânt la fel de sugestiv) pentru locurile comune sunt manifestări dezarmante. Teribile stări de încordare la ore. Asta pentru că vreau să par natural în fața unui grup organizat de vânători. Rezultate care arată că sistemul meu nu e bun. Eu merg pe spontaneitate și participare, sunt cald, dar într-un mod artificial, pentru că puține lucruri din ceea ce trebuie să predau mă încălzesc cu adevărat. Ei scriu de zor ce prind din zbor, preocupați de strângerea grabnică a furajelor. Hrana de rumegat. Nu să gândească, să simtă împreună cu mine, să aibă naibii acolo o cât de mică iluminare că Heratura nu e un instrument de tortură. Nu sunt un bun actor, dar nici eu însumi, pentru că atunci ar trebui să trec și la negații. Sigur că toferez negația, când se întâmplă ca vreunul dintre ei să nu mai suporte atâta îmbâcseală retorică, dar sunt un precaut și adopt echilibrul între antiteze.

Cu două zile în urmă, vorbind despre Goga la o clasă de 1 „industriali”, afară se pornise o ninsoare fantastică. Trăgeam cu coada ochiului spre dreptunghiul ferestrei și urmăream stupefiat cum vocea mea se torcea coerentă, dar străină de trup. Simțeam mulțimea lor vrăjită. Nu puteam să mă uit, vasal al unui glas curgător pe care nimeni nu-l mai auzea și când, în sfârșit, mi-am aruncat ochii pe geam, n-am mai văzut nimic, deși ningea în * continuare. Dacă lucrurile frumoase pe care le percep nu mă b cură, înseamnă că ele nici nu există. Pentru că bucuriile mele trebuie să fie egoiste, destinse, să apară pe fondul unei relativ degrevări de ocupație. E iarnă acum, încă o dată. Pe trotuar* s-au format ghețușuri, zăpada subțire plachează acoperișuri'2' nde obiecte,

preschimbă culorile aerului, dar eu nu sunt în ' e să privesc. Eu nu înțeleg că e iarnă. Frigul nu mă sensibili-lzj5] sT-am simțit nici măcar un moment nevoia să iau zăpada *f palmă, să fac un bulgăre.

Problemă a scriitorului contemporan: discontinuitatea fizică scrisului său e atât de evidentă și semnificativă, că elementele

3 rturbatoare sunt înghițite de tema sa inițială, ca niște trântori vlbrâcați în ceară de colectivitatea stupului, întotdeauna am 'iuțit nevoia să-mi neutralizez senzația de inconfort plonjând n chiar substanța acestuia.

ReployOntologia m-a obsedat. N-am fost un bun poet între j5 și 19 ani pentru că mecanismul metaforei ca săritură în imaginar nu mi-a fost niciodată prea clar. Apoi, până în '15, am scris poeme tranzitive. Sunt absolut convins, dar lucrul acesta urmează să se dezvăluie încetul cu încetul, ca într-o Didactica nova, că problemele mele de scriitor se nasc acum în compensație a frustrările de cunoaștere ale copilăriei. N-am o memorie grozavă nici măcar la nivel afectiv. Confruntată cu plăcerea mea de a simți mereu în jur palpabilul, concretul, viața lucrurilor, existența pare manifestarea iluzorie a unui joc secund. Ar fi trebuit să mă nasc indian, iar nu grec, european, măsură a tuturor lucrurilor. Uneori disperarea e și produsul conștiinței că limba noastră, sistemul nostru de semnalizare al tuturor oamenilor, nu are un caracter procesual. Orice limbă e menită să înghețe existența. Orice limbă permite distanțarea de ceea ce trăiești. Vorbirea e un turn de control. Scriitorul e un scufundător care, orice ar face, nu se poate contopi cu lumea în care a pătruns. A încerca mai mult decât ceea ce îți este permis prin limbaj înseamnă neantul. Problema rândunelelor este problema unui om care vrea să sfideze neantul. Nu vreau să intru în aceste amănunte ale vârstei mature.

„istă în mine o fisură fundamentală care așteaptă să fie transformată într-o situație lizibilă. Scrisul ca formă de rezistență 1 agresiunile unui trup ce suspectează lumea de irealitate și, a> mult decât atât, o trăiește așa, ca pe o fragilă iluzie.

P-S. Iubite Curcubeu, am recitit cu oarecare jenă paginile» sus, gândindu-mă (azi-noapte, în vis? Naiba știe!) să nici 'e mai trimit. M-am trezit în dimineața asta cu sentimentul am reușit să spun nimic și că totul e inuman de complicat.

' am terminat textul, n-am mai avut puterea, dar nici curajul să-l leg. Mă reîntorc la cuvinte. Ele au formă și culoare credeau simboliștii și în conștiința mea de vorbitor le simt nizate/'z/c pe straturi de vârstă. Cuib-ul ține de categoria telor mitice. Ca el sunt multe altele, zeci. Într-o seară am încerc”» o listă alcătuită destul de rapid: coviltir, furcoi, procoiță, spăl-torie, chieptar, cataramă, grădină, căpăstru, sobol, lubeniță, secar' c ocină, gunoi, Fa sol i că, șopru, toporișca, cizmă, st r ă jac, lado' rimb, oacheș, ciurdă, ipeil, șerpar,

bicarbonat, colivă, sminchis ' mișarca, ma-mare, lodăn, preș, șur (, Gridean, Marițica, Gheare arie, troacă, batoză, pleavă, uruială, bundă, meliță, blidar, talat cânepă, zeghioi, triftăr, lespede, Leontina, mahorcă. Demonstrațiile privind arbitrarietatea sau nearbitrarietatea semnului ling. Vistic nu iau în considerație psihologia, sentimentul interior al vorbirii. Literatura ar trebui să o facă. Și iată-ne în apropierea lui Proust, dar, cu siguranță, nu în situația lui. Drama post-proustianismului începe cu o nouă conștiință a limbajului. Astăzi, homo significans e mai mult semnificație decât om. Pentru că el e rezultatul discursurilor care-l descriu, care-l delimitează, care-l inventează. Literatura e, în ciuda ridicolelor mele proteste de mai înainte, o chestiune mai mult de cuvinte și de imaginar semantic decât de trăire. Cazul Kafka a devenit emblematic. Jocul cu cuvintele e însă un joc diabolic de serios. Trebuie să silești cuvintele să dea senzația vieții. Puține câte sunt, dar există cărți despre care se spune că îți creează această senzație, într-o substanță numită literatură e obligată să se exprime o cumplită incompatibilitate de termeni. De la senzație la cuvânt e tot ce poate fi mai lung și mai întortocheat ca drum. Ca să nu mai vorbim de faptul că senzația vieții reprezintă în spațiul artei doar iluzia unei senzații. Iluzie care produce iluzia. Sofistică, desigur, neputință de a prinde caracterul dicibil al acestei situații. E tot ce poate fi mai trist și mai eroic.

O cercetare mai puțin obișnuită, inițiată de prozatoarea Mana Mailat. Ea are în vedere fața ascunsă a muncii scriitorului, tcate acele difficiles nugae cărora c^i aflați în afara literaturii șir-înclinați întotdeauna să le acorde o minimă importanță.

Dar iată întrebările ei, la care am răspuns pe loc, imedia după primirea scrisorii, tocmai pentru a evita insidioasa art» cialitate a consemnărilor prea mult gândite:

1. Aveți o odaie separată (numită „birou”) unde lucrați? Nacă nu, atunci unde scrieți de obicei?

Q, m vă imaginați o astfel de încăpere (ideală)? '. Aveți o masă de lucru? Descrieți-o, vă rog. (Situarea, forma, rtteria ei, ce poartă pe tăblie, ce alte obiecte – nu doar de mobilier '^o înconjoară?)

3. Ce vedeți citul vă ridicați privirea de pe hârtia de scris? Cu 5crieți'Când scrieți? (Caiete, coli albe, roz, albastre, tablă neagni, la mașina de scris etc.)

4. Analizați, vă rog, felul în care vă raportați la obiectele aflate în spațiul dv. apropiat. Care sunt obiectele dv. apropiate?

Urmsază răspunsurile:

1. Nu trăiesc în niște condiții invidiabile. Locuim patru suflete, eu, soțiași doi copii mari, în două camere nedecomandate. Nu ani o odaie a mea numită birou. Totuși, în încăperea în care dormim, citesc, îmi primesc prietenii, ascult

muzică și uneori mâncăm toți patru se află și un birou. Câteodată el poate ține loc și de masă. La biroul acesta corectez teze, extemporale, îmi fac fișe didactice sau scriu de câte ori am timp. De obicei, scriu seara târziu, după ce s-au culcat copiii, sau dimineața, înainte de cursuri, dar asta mai rar. Cel mai mult îmi place să scriu dimineața.

2. Biroul e lipit de perete. Scriind, stau cu spatele la intrarea în cameră. Dacă mă uit spre stingă, văd geamul ușii de la balcon. Geamul fiind acoperit de perdea, nu pot zări mare lucru. Dacă trag perdeaua: un dulap de lemn în care ținem iarna borcanele cu murături, sforile de rufe, cârlige, apoi acoperișul înțesat de antene al blocului de vizavi, câteva vârfuri de plopi, cerul și, în depărtare, peste alte blocuri, antena de televiziune a hotelului „Panoramic”. Locuiesc la etajul IV, la o înălțime care nu-mi place, cu care m-am acomodat de nevoie.

În dreapta și în stingă biroului sunt două fotolii îmbrăcate verde. Pe tot peretele din dreapta, biblioteca. Pe peretele din față, în tapet vernil, trei tablouri: două de Ion Dumitriu

artofi încolțiți și Poartă de șură) și unul de Măria Negus (Na- '^răstatică). Biroul e acoperit de un „cristal” gros de 5 mm.

E două sertare în care se găsesc, întotdeauna într-o mare 'Ordine, dosare cu tăieturi din reviste, scrisori, unelte trebuitoare

^ţui (sticluțe cu cerneală, pixuri stricate, creioane), cutii cu

3iul de mărunțișuri inutile, în stingă, sub sertar, un mic dulap tre-mi țin manuscrisele.

Fiu stând pe un scaun rabatabil destul de incomod. Stau mai nr”' aplecat peste hârtii, pentru că așa mi-e felul. Scriind, mâna îmi amorțește de când mă știu. N-am învățat încă sa obosesc atunci când scriu, așa cum n-am învățat nici până a ^ să respir atunci când înot.

Biroul păstrează în permanență urmele prezenței copiilor m caiete, creioane, cărți de școală, clasoare cu timbre, desene, c^1'-citite de ei și rămase uitate peste cărțile și dosarele mele.'

Mai există însă și un alt spațiu de care literatura mea se lea -foartestrâns: casa părintească de la Tohanu. Acolo am într-adevă o cameră de lucru, dar o folosesc puțin, de obicei vara, o lună sa două. Încăperea e de fapt o chilie. Iată ce conține ea: un nat îngust, acoperit cu o cergă portocalie. O masă mică, așezată în fața peretelui opus ușii. Scaunul pe care stau, pe două pături puse una peste alta, e confecționat de mine dintr-un vechi fotoliu cu arcuri. E lat și comod. O bibliotecă în care păstrez câteva sute de volume de toate felurile (poezie, proză, cărți, științifice, dicționare, albume de artă), de care n-am prea mare nevoie la Brașov. Rafturi cu reviste literare, un întreg perete. Pe ceilalți pereți, câteva tablouri. O acoarelă a lui Ion Neguș, o icoană pe sticlă (sfântul

Nicolae), moștenită de la bunicul meu, o poartă de șură în ulei pictată de Teodor Rusu. Alături de acestea, trei ipostaze foto pronunțat anamorfotice ale subsemnatului și o fotografie a copiilor mei ținând în brațe un câine. Geamul dă spre curte. Lumina vine din spate, dar asta nu mă deranjează. 3. Tot ceea ce aș vrea să văd când îmi ridic privirea de pe hâr-tie e un perete alb. O altă coală de hârtie, însă cu mult mai mare. Dar chiar și așa fiind, nu cred să văd vreodată cu adevărat ceea ce am în față. Când îți desprinzi ochii de pe suprafața pe care scrii, o faci pentru a aștepta și a căuta în gând. Într-o astfel de stare, chiar privind ceea ce te înconjoară, ești ca orbNu poți să vezi peretele, pentru că de fapt te uiți prin el. Când scrii, nimic din ceea ce este în jur nu te mai poate distrage. Uneori mi se întâmplă într-adevăr să și privesc lucrurile din apropierea mea, dar atunci sunt într-un moment de pauză, de odihnă, pregătindu-mă, de pildă, să recitesc cele scrise. Nu-i pot înțelege pe autorii care scriu cu fereastra în față-în ceea ce mă privește, presiunea realului se manifestă cu ațâta putere, că un geam prin care să-mi poată aluneca ochii oricând * mi-ar fi fatal. Ceea ce aș vedea prin el ar fi unicul și eternul meu subiect. Aș putea scrie despre lumea decupată de cadrul ferestrei, mereu schimbătoare și ea în funcție de momentele zilei și de den larea anotimpurilor, o viață întreagă. Nu mai știu care pictc modern imobilizat într-un cărucior a pictat același peisaj vă2 de la fereastră de zeci și zeci de ori. Or și scrisul e ceva care t bilizează și tocmai de aceea nu-ți poți permite să-l limitezi 'o tăietură'ân zid.

C-riu cu stiloul, dar asta nu înseamnă că am descoperit instru-tul cucare m'~ar P^cea cel mai mult să scriu, îmi place cer-îa neagră, dar o folosesc prea puțin, întâi pentru că e de proastă '» „+* Aooi pentru că meseria mea de profesor îmi cere să folotllântul n?

Stilouri cu cerneală albastră sau roșie. Meseria de profesor „State. Apoi pentn.

, esc stilouri cu cern-_,.-

J tot timpul mai importantă, pentru că ea înseamnă un salaâmi sacrific în felul acesta o plăcere.

Nu-mi plac stilourile care scriu foarte subțire și nici penițele dure. Îmi place să simt elasticitatea peniței pe hârtie, scârțâitul ei moale, bine uns.

Ca să mă simt în largul meu, contează până și grosimea și forma obiectului cu care scriu. Mi-ar face plăcere, de exemplu, să țin în mină un instrument cu cerneală neagră, cu vârful nu prea gros și rotund, care să alunece bine pe hârtie, umezind din abundență pagina, iar aceasta uscându-se cu rapiditate, sub ochii mei.

Scriu pe hârtie albă. Nu suport paginile liniate și, totuși, de multe ori mi se întâmplă să le folosesc. Când găsesc hârtie bleu, crem sau vernil, o prefer,

îmi place coala ministerială, e o suprafață numai bună pentru a te simți nici prea liber, nici prea constrâns de spațiul în care locuiești.

Scriu și la mașină, destul de des în ultima vreme. Dar cu un sentimentde culpă, de insatisfacție, cu senzația diluării. Pagina dactilografiată mă ajută foarte mult la corecturi, adăugiri, eliminări. Văd mai clar ce merge și ce nu. Orice text în mai multe versiuni succesive e lucrat începând cu varianta a doua la mașină. Prima mea curte a fost scrisă în întregime de mână. O sută optzeci de minute și Epură pentru Longos au fost scrise amândouă direct la mașină, cu toate că sunt texte atât de diferite, presupunând niște strategii fizice de atac cu totul contrare.

La înregistrarea pe bandă mă gândesc cu teamă și fascinație i același timp. Dacă m-ar fi interesat foarte mult, probabil că m momentul de față aș fi avut un casetofon. Dar scrisul e cu totul ceva decât vorbirea. Până și oralitatea, ușor de obținut în tfitia ei brută prin mijloace audio, se construiește tot în pagină.

U cred, de altfel, în inspirația verbală. Vocea e un fenomen „Tporal, e adevărat, dar cu atât mai corporal e scrisul, pentru

:1 înseamnă nu doar mâna, ci și coardele vocale care inconștient 'nuntă ceea ce scrii. Scrisul cuprinde în sine tăcerea corpului eg> o tăcere asurzitoare, sincretică.

Îrfii place sticla ce acoperă suprafața biroului, dar să fie Cur Răceala ei simțită sub palmă sau cu restul brațului îmi face K mă ține viu.

4. Nu-mi place dezordinea, nici măcar așa-numita „dezord' artistică”. Trebuie să știu că pot găsi oricând la locul lor luc'ne rile de care am nevoie. Mai ales cele trebuitoare scrisului. Iţj U” ar fi să am totul la îndemână, fără să fiu obligat a mă scula pe scaun. Cred că biroul ideal ar trebui să fie ceva similar un? Pupitru de comandă. Nu-mi place să-mi știu dosarele, mânu' scrisele la vedere, în dulapuri sau în sertare ușor accesibile, acol da. Doar să întind mâna și să le pot avea în față. Caietele, dosarele' plicurile le-aș dori colorate în nuanțe pastel, făcute din hârtie sau carton de bună calitate. Mi-ar face plăcere să-mi așez foaja de hârtie pe care scriu direct pe o suprafață mată și bine netezită cu nervuri nu prea pronunțate, lemn de nuc, de exemplu, păstrând culoarea naturală a materialului.

Poate că n-am înțeles tocmai bine ultima întrebare, dar îmi permit să enumăr în continuare și câteva lucruri care-mi displac1 cărțile așezate în bibliotecă pe două rânduri, coperțile rupte, îndoite sau pătate, bibelourile sau macrameurile în rafturile bibliotecii, tablourile de familie, mileurile de orice tip, pereții „zugrăviți”, fierul forjat, veiozele cu abajur care nu proiectează lumina într-un singur spot în jos, creioanele urât ascuțite sau cu vârfurile rupte, fotografiile dantelate pe margini, crinii și gladio-lele, sticlele de lapte, șoriciul,

ceața, cotețele, pământul uscat, scrumierele pline, mirosul de gaz metan, peștii morți, lumina fluorescentă etc., etc.

Suntem acum în 1991, februarie. Locuiesc în continuare în același apartament, scriu la același birou. Mi-am revăzut răspunsurile din urmă cu șase ani în ideea că poate voi găsi unele afirmații ce-ar trebui modificate. N-am găsit. (Să fac totuși precizarea că de aproape doi ani încoace mi-am schimbat meseria și nu mai sunt profesor.) Am renunțat la inițialele M. M. și am scris numele întreg al celei care – în joacă sau în serios, nu pot s știu – m-a provocat la aceste răspunsuri: Măria Mailat. De li plecarea ei din țară, în 1988, n-am mai văzut-o. Apoi, dintr-un număr al ziarului Liberation am aflat că ea a publicat în Franța un roman. Am citit acolo și un interviu în care autoarea afirm*1 că „textualismul" este în România o formă de rezistență la poU-tica comunistă. Nu știu ce s-a întâmplat cu ancheta ei pe te"1 condițiilor și constrângerilor scrisului, nu știu nici ce senil au mai fost invitați să răspundă. Nu știu dacă Mircea

— jonescu. Virtualul autor al unei proiectate estetici de buzunar, vut în fața ochilor aceste întrebări care-l serveau foarte bine. 'ân legătură cu condițiile în care sunt obligat să scriu am contat totuși, câteva modificări importante: copiii mei au crescut tot mai mult de învățat. Fiecare simte nevoia să se izoleze ' tf. O cameră separată. De aceea biroul meu e ocupat până seara „ziu. Zgomotele, circulația prin casă, vorbele, sonorul televi-rului deschis încep să mă deranjeze tot mai puțin. Dar și eu Hu din ce în ce mai puțin. Mi-am pierdut curajul și sponta-itatea. Mă gândesc la cărți tot mai riguros construite și asta inhibă. Când scriu, pe cel de-al doilea segment al degetului nare îmi joacă în fața ochilor o venă proeminentă, verzuie.

Și mai este ceva: pe zi ce trece îmi dau tot mai mult seama că sunt un om banal de obișnuit, îmi lipsesc experiențe fundamentale. Mă simt descoperit la foarte multe capitole ale vieții. Atunci de ce mai scriu? Când știu atât de bine că: N-am zburat niciodată cu avionul. N-am coborât niciodată pe fundul mării cu un batiscaf. N-am călătorit cu vaporul și nici nu prea știu să înot. Mi-ar fi frică de o lansare cu parașuta, deși până la urmă, dacă viața mi-ar fi în pericol, aș recurge la ea. Am leșinat o singură dată în copilărie, când un prieten m-a strâns în joacă de gât. N-am coborât până acum în nici o mină. Am intrat, în schimb, în câteva peșteri, dar nu m-am simțit în prea mare siguranță. Nu-mi place în lift și nici în tiribombă. N-am fost niciodată anesteziat complet în vederea vreunei operații. Nu cunosc senzațiile provocate de drog. Mi s-a întâmplat de câteva ori, după excese bahice, să mă trezesc într-o cameră și să nu știu pe moment unde mă aflu. A fost groaznic. Rareori am visat că zbor. De câte ori cad într-o prăpastie, mă trezesc dintr-un coșmar. D^ viteza prea mare

mi-e teamă. Nu pot privi într-o fântână adâncă fără ca pieptul să-mi fie strâns de fiori. Sunt un om de pământ, nu de aer, de pământ, nu de apă.

De când mă știu, m-a fascinat distanța, învățând despre ea la școală, am înțeles imediat noțiunea de orizont. Ideea o simțeam dinainte. Faptul că eu pot pleca dintr-un loc anume pentru a lunge într-un punct de unde pot vedea locul inițial mi s-a tfut de mic copil o invenție extraordinară. Chiar așa, o invenție.

R; o lume în care te poți mișca și ai repere poți să trăiești li-

Tocmai ideea asta mă liniștea. De pe munte poți vedea '_ roșie a acoperișului cabanei pe care ai părăsit-o cu câteva

1 urmă. Ai fost acolo și acel acolo este atât de departe, că „ța ta aici, în vârful muntelui, pare efectul unui miracol «tatea e aceeași. Fotografia îți spune același lucru.

Aici func ționează un miracol al fidelității față de model, dar și al lumj. Îffli vrea răul, mă așteaptă la cotitură. Să fie vorba de Dumnezeu?

Care se conservă. Lumea nu e cu noi atât de imprevizibilă s| poate că nu e vorba de el, ci de mine. De spaimele noastre variabilă pe cit am merita. Fac o fotografie și pentru a verif; * fidelitatea lucrurilor față de mine, cel care le vede. Sunt mu? Țumit că lumea nu mă minte.

Nu mă simt bine decât într-o realitate în care ceea ce se î tâmpla e ținut sub controlul obișnuinței. Nu sunt un tip spontan” am mai spus-o. Sunt om de casă. Nu mă deranjează claustrarea' Marile spații mă tulbură. Sunt un agorafob. Nu-mi place să mă desprind multă vreme de ceva, nici de mine, nici de oameni nici de anumite locuri, în copilărie mi-a plăcut săritura în lun' gime, apoi am abandonat acest sport. A nu mai avea contact cu pământul înseamnă a renunța la ceva din ființa mea. Nu-mi place această nesiguranță a plutirii efective de la un punct la alt punct. Sunt născut în zodia Taurului și iubesc toate emanațiile pământului: ierburi, dealuri, mirosuri, pietre. Mitul romantic al demonului meditând pe un vârf de stâncă, mitul lui Hyperion născându-se din mare și aruncându-se-n cer mi se par idei nobile și caraghioase. Lumea poate fi gândită și stând pe un scaun sau undeva pe o pajiște sub tegmine fagi.

Îmi lipsește sentimentul infinitului. Sunt un om prea aproape de propriul său trup. Și trupul meu e prea sărac în experiențe. Nu mă mândresc cu asta. Dimpotrivă. Prea de puține ori am trecut pe lângă moarte. N-am știut niciodată până acum ce înseamnă o boală grea, suferința îndelungată. N-am avut privilegiul de a cunoaște o pușcărie. N-am fost niciodată bătut până la pierderea cunoștinței. N-am fost niciodată hipnotizat. N-am fost supus la nici un interogatoriu. N-am fost tăiat de bisturiul chirurgului. Nu mi-am rupt nici picioare, nici mâini. N-am cunoscut în viața mea suficient de multe femei pentru a mă putea declara un misogin. Nu m-amsufocat niciodată. Știu ce înseamnă groaza că te îneci. Nu mi-am rupt dinții în ușă. Nu m-am dat

niciodată cu capul de psreți. Am crezut de câteva ori că-mi explodează creierul și nu mi-a explodat. Știu ce înseamnă neurastenia. Nu citesc decât accidental literatură SF sau fantastică. Cred și nu cred în vrăji, în telekinezie și biocurenți. Cred într-o mistică a în micile ei miracole cotidiene, deși ele întârzie să se arate. Cred și în Dumnezeu. N-am avut niciodată curiozitatea de a m'-' imagina. Trăiesc, mai ales atunci când sunt singur, cu senzați* wă sunt supravegheat, că cineva îmi urmărește fiecare gest și-n pune note. Că cineva mă ține minte sau mă scrie. Că

^ v„_ – — —. —-U4. Ii*- JL-'S* tf^aiujcic nuaslic cestrale, de reflexele noastre de creaturi alungate din grădina denuluiDeasupra conștiinței mele se află o altă conștiință. Acoloân cuPrmsul e' incontrolabil, sunt înghesuite, simultan, ațe trăirile mele de-o viață. Cea de-a doua conștiință a mea, tje totul. Ea știe ce voi face mâine, poimâine, peste zece-douăzeci e ani, ce voi gândi, ce voi scrie, când îmi voi pune capăt zilelor, când voi crăpa de dezgust. Ea mă conduce din umbră, eu mă supun în plină lumină.

Nu-mi doresc experiențe reale ieșite din comun. Cred că m-ar interesamai degrabă simularea lor. M-aș lăsa liniștit îmbrăcat într-un body-stocking, aș vârî mâna într-o mănușă cu senzori artificiali și aș trage de manșă sau aș apăsa pe buton. Să am în fată, pe un ecran, o lume virtuală cu sunete, imagini, atingeri, mirosuri, cu frig și cald, o lume virtuală cu greutate, ale cărei obiecte să le simți grele sau ușoare în palmă. Să mă aflu la capătul puterilor în Sahara sau într-un avion deasupra Antarcticii, să simt povara de fier a armurii într-o expediție a cruciaților sau transpirația curgându-mi pe față într-o mină de sare, cu târnăco-pul în mină. Să pot fuma hașiș sau să cobor cât mai adine în groapa Marianelor. Să mă plimb speriat prin jungla amazoniană sau să agonizez într-o oază, răpus de mușcătura unui scorpion. Aș tremura în apa înghețată a unui lac japonez, lângă o mănăstire budistă. M-aș arunca în gol de pe vârful Kremlinului, aș spăla morții la curtea regelui din Babilon sau aș intra într-o baie romană și mi-aș tăia venele. Aș călători în Hawaii cu Thomas A. Sebeok, aș iubi o femeie cu nimic deosebită de o femeie de cauciuc, aș levita prin spațiul unei nacele cosmice, aș adormi cu o mască de cloroform pe figură. Aș încerca toate acestea și multe altele. Și poate că nu mi-ar fi frică decât de un singur lucru: de un cutremur care să mă arunce din simulacrul acestor trăiri m cea mai cruntă realitate. Sunt un om cu picioarele pe pământ. Sunt un om prea normal. Cred că din cauza asta scriu.

Pe vremea când, prin anii '70-'73, scriam un fel de poezie ' potriva poeziei și eram gata să jur pe ce aveam mai sfânt că oful literaturii române începe cu mine și cu prietenii mei te gazeta-de-perete-afiș Noii, Gheorghe Iova, inventatorul drept de apel în limba noastră al verbului „a textua, texe» obișnuia să-mi spună că între noi doi există o diferență de corp. Asta probabil ca măsură

de liniștire a temerilor mei că „textele” (sau „metapoemele”, cum îmi plăcea mie să le n mese) pe care le scriam noi semănau între ele până la identificar „ De la Gheorghe Iova am avut multe de învățat, atât de multe că mi-au trebuit apoi destui ani să mă distanțez cu toată obiectivitatea de o sumedenie de fanatisme ridicole.

Dar mă aflam atunci într-o perioadă de superbă orbire. Condiția de „extremist” al lumii literelor mi se părea interesantă preferabilă, li veneram pe Rimbaud, Bacovia, T. S. Eliot, Herbert Read, Wittgenstein, McLuhan, Chomsky și Fillmore și nu mă interesa în nici un fel poezia momentului, de la care eram sigur că nu aveam nimic de aflat. Citeam și proză. Citeam cu plăcere proză. Proză de tip Cortazar, Camus, Vargas Llosa, Andrei Belîi, Urmuz, Bassani, Hemingway, Cămil Petrescu. Apuleius, George Bălăiță, Salinger, Holban, romane, nuvele, fragmente) scrieri inclasificabile. Citeam, bucurându-mă de ceea ce citeam ca de o plăcere secretă, vinovată, pe care, în ultimă instanță, atunci când mi se părea că întinsesem prea mult coarda și simțeam nevoia să redevin un scriitor lucid, știam că trebuie să mi-o disprețuiesc.

Luciditatea, un catalizator al dramei mele de poet tranzitiv! Dar cine altul era de vină pentru ceea ce mi se întâmpla, dacă nu sărmanul meu trup, cu insațiabilul său bovarism sinestezic, cu mereu nestăpânita lui foame de altă lume decât aceea din imediata lui apropiere? Citeam cu seducție proză și îndeletnicirea aceasta era, la o privire atentă, o dovadă sigură de slăbiciune. Una minoră, fără doar și poate, atâta vreme cât ea putea fi stăpânită, ascunsă, disprețuită.

Transformarea minorului în major e însă un fenomen în firea vieții. Mai ales în firea vieții scriitorului, care mai întotdeauna începe prin a fi un anarhist al esteticii, pentru a deveni apoi un explorator al (diz) armoniei realului.

Am terminat în '73 facultatea, m-am pomenit aruncat profesor într-unsat din județul Vrancea, tocmai în creierii munților, am început să gust „bucuriile” izolării de civilizație și ale vieții elementare, trăiam de capul meu și mă dezmeticeam. Clipe, zile și luni în care m-am tot străduit să ies basma curată din rigorile școlii de la revista Noii, să mă descotorosesc de armura rigida a unui limbaj bolnav de insuficiență respiratorie în care mă în-chisesem de bunăvoie, începeam să răsuflu mai ușurat, ca un astmatic convalescent, începeam să mă dumiresc și să renunț-Abia acum descopeream lumea din jurul meu și faptul că diferența, corp dintre un individ și altul e în literatură, ca și în dragoste, lucrul cel mai important.

Cred și acum în această diferență esențială, nu mai am nici fel deîndoială că istoria formelor literare este de fapt istoria nor modele de sensibilitate, a unei expresivități corporale. Când intea noastră pare a-si supune activitatea unor universalii de atură logico-lingvistică, ce ar mai

însemna individualitatea fiecărui om luat în parte fără această infinită neasemănare somatică'? Gândim poate la fel, dar niciodată nu simțim la fel. De aceea există muzica, dragostea, singurătatea, pictura, dansul, bucuria, deznădejdea, literatura. Cine e cel mai îndreptățit să înțeleagă acest adevăr dacă nu cititorul? Cine altul să știe mai bine decât el că lectura înseamnă o confruntare cu alteritatea, cu utopia, cu infernul aspirațiilor de orice tip?

Când citești și îndeletnicirea ta nu are nimic de-a face cu postura unui critic de profesie pentru care „plăcerea textului” e o stare abstractă, analitică și conceptuală, când citești cu plăcerea de a te abandona în mrejele pe care ți le întinde la tot pasul opera, abia atunci ești mai în măsură decât oricând să-ți înțelegi corpul, să devii conștient de ceea ce te separă de ceilalți și te face să fii tu însuți. Te cufunzi într-o carte așa cum te-ai cufunda într-un somn cu vise programate și descoperi acol® senzații, sentimente, plăceri, spaime, bucurii, aspirații, fantasme, dureri pe care le recunoști sau, dimpotrivă, nu le-ai cunoscut deloc până atunci. Sunt unele situații și stări pe care le dorești, sunt altele pe care le refuzi din toată ființa. Cel care-ți spune cine ești tu, în ce lume te miști, cu ce umbre te lupți, e celălalt, personajul sau naratorul – un simulacru al omului în carne și oase, pe care îl preferi tocmai pentru condiția lui de individ fictiv. Când citim, trupul nostru visează, se vrea intrat în pielea altor oameni, tânjește după acțiuni, călătorii, gesturi, tăceri, reacții organice, stări de spirit pe care nu le-a avut niciodată. Cât despre scris, cât despre chinul de a transforma coala albă de hârtie în iluzia unui univers, acesta e fflotivat în profunzimea sa cea mai intimă tocmai de voința (de multe ori inconștientă) afirmării unei deosebiri sensibile, adică a ideii de individualitate.

Tot ceea ce am scris din '73 încoace a însemnat pentru mine aventură a căutării trupului, a fantasmelor din care se alcătute consistența sa zilnică, o căutare disperată a unei corporalități

; ductibile, coincidentă la rigoare chiar cu persoana mea. Când f?”truP”, nu mă gândesc numaidecât la constituția anatomică, iziologie sau miracolul biologic al existenței. Trupul este gura

3'toare, mâna și mișcarea, clipirea pleoapei, sufletul, senzațiile, prezența gândului, emoția și atingerea, tăcerea cărnii, acea int rioritate rațională și viscerală din care se naște limbajul. A f pentru mine un soc să descopăr că Roland Barthes privește ști)8 ca pe un produs de origine biologică, „elaborat la limita dintr trup și lume”, ca pe „o voce decorativă a unui trup necunoscu și secret”, să aflu că și mai radicală decât autorul Gradului zer al literaturii, Julia Kristeva afirmă pur și simplu că „e nevoi* mai întâi de o bază fiziologică, e nevoie de un corp aparte, de un rapor t intersubiectiv intens, un raport particular cu limbajul pentru a crea un nou stil”.

Ei bine, aceste adevăruri, descoperite târziu, după 30 de ani au existattot timpul în mine, impunându-mi-se într-un mod obscur, inexplicabil, chiar și atunci când poezia pe care o scriam devenea clipă de clipă mai seacă. De unde, ulterioara mea condiție de rău învățăcel al grupului Iova și refugiul în proză. Un refugiu pasiv, clandestin, destulă vreme deghizat sub masca unui umil și fericit cititor.

Ca poet, scriam mult, mult și prost, și multă vreme am scris cu disperată încăpățânare, fără să știu prea bine unde voiam să ajung, minat de la spate de ambiția noutății cu orice chip, luân-du-mi în serios condiția de experimentator, acceptând cu bună-știință să mă pierd în tot soiul de jocuri sterile, plicticoase. Dar scriam și cu speranța că voi reuși odată și odată și să pun degetul pe rană, pe propria mea temă. Pornit în căutarea unui stil, adică a trupului meu de autor, nemulțumit de limbajele exotice pe care mi le propunea literatura noastră a anilor '70, am zăbovit o vreme în incinta poeziei enunțiative, am forțat în toate felurile denotația să devină ea însăși expresivă, m-am rătăcit în probleme de semantică și gramatică generativă, mi-am pierdut timpul cu folos, ajun-gând la un pas de dezgust și weltschmertz.

Mă întreb și acum ce aș mai putea să fac cu cele două volume, Legi de mișcare și Stare de lucruri, abandonate, fără nici o iluzie, într-un sertar, de mai bine de un deceniu. Și care nu reprezintă decât o mică parte din poezia mea scrisă până prin '76. Motivația lor n-ar fi probabil foarte vizibilă pentru un cititor familiarizat cu poezia generației '80, dar toate aceste „schițe după natură' sunt urma unei neliniștite căutări a autenticității propriei mek voci. Libertatea câștigată după dizolvarea formală a grupulu Noii (căci altfel, ideatic, ideologic vorbind, grupul acesta exist și acum) a fost plătită din greu cu stări de nemulțumire și deruta Pornisem în căutarea diferenței, numai că mijloacele mele explorare se dovedeau și insuficiente și lipsite de suplețe. M'a amăgit o vreme cu această poezie fenomenologică, biogra mod greu de caracterizat, dacă nu vom admite că sensi- 'tea noastră își are și ea o biografie a ei, metaforică și ne- 'io<rică. Apoi impasul, capitularea. Sentimentul că ceea ce

^ era mai degrabă rezultatul unei ambiții decât al unei 'j Unde se ascundea atunci plăcerea? În lecturile mele vicgte clandestine, bovarice și care-mi contraziceau destul de nna-ant textele. Așa am descoperit în mine dorința irepresibilă

— Trece la proză, de a scrie altfel, mai compact, mai spontan mai destins, lăsând cuvintele să absoarbă încet-încet cit mai 'uită materie nutritivă din concretul vieții.

Un autor a cărui gândire m-a marcat profund încă de prin 1970 când l-am descoperit, a fost Herbert Read. Cunosc din opera cestui estetician britanic, celebru în toată lumea, doar două cărți: Imagine și idee și Originile formei în

artă. Ce mi-a plăcut, atunci cl-am c't't Prima oară, a fost accentul pus în explicarea faptului artistic pe percepție, trăire, inconștient, corporalitate. Conceptul său de „vitalism" mă sedusese într-o asemenea măsură, că în perioada studenției începusem să-l introduc cu insistență în discuții, atrăgându-mi astfel ironia și sancțiunile persiflante ale aceluiași Gheorghe Iova. (Care – în paranteză fie spus – considera că literatura noastră trebuie să fie precisă, directă, gravă, albă, noțională, indiferentă la specificul genurilor. Or, „vitalismul" era un concept romantic, neștiințific, inadmisibil în voca-bui irul nostru de reformatori radicali!) în timp, am început să-l uit pe Herbert Read. Multă vreme nu i-am mai citit cărțile. Prin 1982, când m-am hotărât, în sfârșit, să scriu eseul Trup și literă, publicat în revista A.stră, speculând ce era de speculat dintr-o sumedenie de citate adunate în timp pe tot soiul de hârtii și hârtioare, autorul Originilor formei în artă îmi zburase cu totul din minte, dovadă faptul că numele lui nici măcar nu e pomenit. Dar iată conținutul eseului despre care vorbeam:

TRUP ȘI LITERĂ

„Poemul este o realizare senzorială perfectă", scrie Baum-arten în celebra sa Aesthetica de la 1750. În (dez) acord cu această 'țioasă perfecțiune preromantică, peste 121 de ani pre-supra-stul Arthur Rimbaud va accentua până la paroxism compo-i corporală a acțiunii poetice, transformând câmpul de sarcini ologice) ale literaturii momentului, arătând în concretul propriilor sale Iluminări cenestezice că „poetul devine vizhn printr-o îndelungată, imensă. Și lucidă dereglare a tuturor sintt rilor". Fără a fi un iubitor declarat de „sezon în Infern'„, în vt-p" mea noastră, mai temperat-rafinatul senzualist de bibliotec" Roland Barthes descoperă (1973) că „plăcerea textului este acea clipă în care corpul meu își va urma propriile idei, căci corpui meu nu are aceleași idei cu mine". Din conflictul dint: e trup s-literă, dintre corporal și scriptura! Dintre senzație și intelccție din acest contradictoriu dinamism în logica f i-tei noastre (alfa! Betizate!), pasibil la fiecare pas pe hârtie de o iluzorie sintetizare se constituie, se deconstituie și se reconstituie substanța literaturii' permanența și remanenta sa estetică.

Teoretic vorbind, Vico este acela care va demonstra prin Scienza nuova că principiul cogito, ergo suin are o valoare strict filosofică, inaplicabilă gândirii poetice autonome, unde subiectul uman evită tocmai identificarea reductivă a eului cu intelectul în favoarea pluralității actelor sale senzoriale și intuitive, incerte și obscure. Acte nu atât de obscure și minore pe cit credeau cartezienii timpului rătăciți în lumea muzelor cu o muniție conceptuală explicativă inadecvată. Gnoseologici inferior se dovedește a fi o formă superioară de cunoaștere, f ăi I de care nici limbajul nu și-ar putea găsi o motivație genetică. Corpul cuvântului originar se sprijină direct pe corpul uman, căci metafora e

garantată în primul rând de posibilitățile analogice și combinatorii ale simțurilor, de un antropocentrism somatic imanent. Intuițiile filosofului italian sunt formulate într-un sistem de distincții care, pentru prima jumătate a secolului al XVIII-lea, au un aer foarte modern, pe gustul, probabil, al unui Jean-Pierre Richard. Daca Metafizica „ne atrage atenția să nu facem din spirit corp". Poezia „nu se bucură de altceva decât să dea corp spiritului". „Când se formează cu mai mult corp, conceptele Poeziei sunt mai frumoase." Poezia, înțeleasă într-o manieră etimologică perfect îndreptățită, ca poiein, creație, este aici sinonimă literaturii. Iar destinul cultural și estetic al ultimului termen (uzurpatorul, o dată cu apariția alfabetului, al mai naturalului „poiein") n-ar trebui să ne pară astăzi ciudat, cu atât mai puțin nemotivat generic, dacă îl raportăm la revoluția semantică semnată de Baumgarten. Din punctul de vedere al sensurilor lor primare, Litteratura ș' Aesthetica se întâlnesc și se întrepătrund ca substanțe nu numai în corpul textului, ci și în conștiința scrisului, formând un binom tot atât de fundamental pentru matematica sensibilității ca Ș binomul lui Newton în poezia algebrei.

Încă puțină istorie lingvistică nu strică. „Nenorocirea" (de-ntitit de Platon) a inventării alfabetului fonetic va cere și un lUnc; pt al noilor semne. Grecii au numit litera gramma. Iar Quin-Man este acela care transformă prin calchiere termenul derivat ^ranitnatike în cunoscuta nouă de multe sute de ani încoace lite-^aturî. Dar literatura e multă vreme, până prin secolul al XVIII-lea, fe spune Robert Escarpit, un concept al literei și al efectelor sale „lurisemnificatoare, al culturii în general, al scrierilor de orice [jn cu sensuri încă nesedimentate și neconsolidate în forma lor He'azi. Pentru Cicero, Seneca, Tacit și Tertulian, de exemplu, literatura e, rând pe rând, scriitura, gramatica, filologia, alfabetul, știința și erudiția, adică Spiritul, Rațiunea, Legea, Ordinea, Adevărul. Și până la monadologia lui Leibniz, până la descoperirea micilor percepții", conflictul dintre literă și trup înseamnă, de fapt. O regență a Literei, o presiune a culturalului asupra naturalului. Referirea la „Galaxia Gutemberg" este aici necesară. Dar dincolo de modificările în câmpul percepției pe care le impune tehnologia tipografică, dincolo de transformările pe care le suportă atât conștiința trupului, cit și cea a textului, literatura e confruntată în continuare cu propria sa problemă a reprezentării omului și realității. Calitatea unei concepții despre om provine dintr-o modelare cantitativă într-o imagine specifică istoric a contrariilor spirit-trup. Pentru o mentalitate subsumată legii „armoniei sferelor", trupul este un factor perturbator, un element al dezordinii, un spațiu al irațiunii, o contingență instabilă, incertă. Litera și spiritul literei sunt purtătoare de echilibru, de consecvență, de stabilitate, de transcendență. Retoricile Antichității și ale Evului Mediu, adevărate rețetare normative extrem de detaliate, sunt tot atâtea încercări și reușite în a controla și formaliza

manifestările trupului în literă. Pentru literatura așa cum o înțelegem noi astăzi, după metamorfozele numite Shakespeare, Cervantes, Rabelais, Baudelaire, Rimbaud. Gogol, Flaubert, Proust, Dostoievski și Joyce, valoarea estetic formativă a trupului, a consistenței senzoriale, a percepției raportate la psihologie și omportament este o descoperire relativ târzie. Fără o viziune ndrâzneață, complexă despre aixthanesthai (senzație, percepție, lagine), fără un sensus plenar, termen în care realitatea e com-'Wată în calitatea ei de simț și sens. Fără o conștiință („semni-l? Ia specială a particulului con, din cuvântul conștiință: el ă o împreunare a două lucruri, senzație și sens, ambele fiind 'zente în mintea conștientă", arată CoIIingwood) a bipola-ființei umane, literatura riscă să rămână pur și simplu atură, cogitație eventual filosofică. Se va spune că „forma sensibilă" a fost întotdeauna» corporalitate, mai opulentă s mai fragilă, în funcție de epocile și stilurile particulare. Imperafu vul reprezentării, al transmutării realului în text n-a fost îns-determinat întotdeauna de înțelegerea și sentimentul unei egalită. Potențiale între trup și literă, între senzație și limbaj. Atâta vrem cât sensibilitatea nu intră în criză, nu se poate vorbi nici de$nr o reală criză a limbajului, cu atât mai puțin de o luptă deschisă între manifestarea sensibilă reală și cadrul prestabilit al realizări' sale literare. Iată de ce „vizionarismul" lui Rimbaiid este unui al trupului. Atingerea „necunoscutului" („eu est; altcineva"') înseamnă înainte de toate „a găsi un limbaj" care să rezume totul: „miresme, sunete, culori", adică simțurile, în acest sens nu e de mirare că poezia greacă nu-i este indiferentă autorului de „Deliruri". Dar prodigioasa corporalităţi a Iliadei ține de specificul literaturilor orale, de sincretismul senzorial propriu epocilor tribale despre care vorbea Mc'Luhan. Altfel, pentru a rămâne tot la greci, trecând la primele rudimente de roman (s-a spus că romanul este o degradare și o prelungire profană a a epopeii), vom vedea că Efesiaca lui Xenofon este o narațiune elementară, fără referințe somatice particularizatoare, fără simțire individuală, compusă parcă de o mașină cibernetică înzestrată cu o gramatică retorică limitată la câteva principii și procedee pure. De aici și până la timpul pierdut și regăsit de trupul proustian este o distanță enormă. De aici și până la întrebarea lui Roland Barthes: „Textul are o formă umană, este o figură, o anagramă a corpului?", literatura trebuie să-si recupereze pas cu pas „naivitatea și sentimentalitatea" prealfabetică, să înfrunte și să accepte agresiunea rațiunii, a moralei și a dogmei religioase, ajungând cu dificultate la un principiu sentio, ergo suin care să se bucure de tot atâta considerație și recunoaștere ca și cel filosofic.

Când litera domină trupul, când îl înfrânge și și-l subsumează, literatura e asemănătoare Metafizicii, apropriindu-se de uscăciunea conceptelor, de ariditatea definițiilor, de abstracția raționamentelor. Clasicismul francez va cunoaște pasiunea în calitatea sa de concept moral fără substrat umoral.

Corneille, Racine, Boileau pun în funcțiune sublime mașinării prozodice, sintactice, caracterologice care sublimează simțurile în simțăminte mișcate de comandamente etice opuse, făcând din trup nu o imagine ascunsă, ci una absentă. Sensul (le sens) își ignoră aici, cu tot rafinamentul de care limba și cultura franceză sunt pe moment i stare, baza etimologică.

Când Herder își asigură contemporanii de faptul că în aeti creației poetice „gândul se va comporta față de expresie nu o pul față de pielea cc-l îmbracă, ci ca sufletul față de corpul care se adăpostește", el dă definiției lui Baumgarten, pe care admiră, un înțeles pe care mai târziu revoltatul Rimbaud îl ' face pur și simplu să explodeze, în ceea ce ne privește pe noi, ojernii, nu însă și pe anticlasicistul Victor Hugo, dreptatea e de Cartea mult invocatului… Clarvizionar". Chiar dacă cei mai mulți dintre suprarealiști vor transforma existența rimbauldiană într-o eâot] ă mentală de maximă eficiență, evoluția nu numai a poeziei, a literaturii în general de la 1871 încoace este marcată de acest limbaj care-si asumă trupul. Orice violare a sintaxei, orice depășire a statutului semantic al metaforei și metonimiei, orice încercare de prefacere a unei rostiri literare canonice descriu de obicei o agresiune conștientă a trupului, a vieții, împotriva literei. Intui-țiile~lui yico sunt numai parțiale și circumstanțiale. Limba primordială n-a fost cu siguranță niciodată o „alchimie a verbului". Nu orice tip de poezie poate fi un model al verbului din timpurile mitice.

Pentru poezia modernă, asemănarea e mai puțin importantă și prolifică estetic decât neasemănarea. Divergența termenilor e mai productivă în cunoaștere decât convergența lor. Discontinuitatea senzorială asigură cursivitatea esențială (infrastructura sensului) a textului. Iată cel puțin un adevăr pe care tematismul critic a reușit să-l facă evident. Dacă dezvoltarea literaturii constă, așa cum ne asigură Viktor Șklovski în studiile sale asupra prozei, într-o continuă achiziționare intensivă și extensivă a imaginilor realității, atunci se poate afirma că această tentație a. cunoașterii și modelării este determinată de cele mai multe ori de fascinația materiei, de pasiunea unei diseminări corporale. Cu puțin înainte de începutul secolului nostru, Flaubert a simțit această viitoare restructurare de raporturi în câmpul celor două dimensiuni contrare ale faptului literar:„. Să-mi răsucesc trupul, să mă risipesc peste tot, să fiu în toate, să mă volatilizez ca mirosurile, să mă dezvolt ca plantele, să curg ca apa, să vibrez ca sunetele, să scânteiez ca lumina, să mă aciuiesc în toate formele, să pătrund în fiecare atom, să cobor până în străfundul materiei – să fiu materia!" (Ispitirea Sflutului Anton, 1874.) A fi materia, i trupul este astăzi în arta modernă, a spus-o Herbert Marcuse, altă formă de a f i a literei. Schiller credea că sensibilitatea și țiunea, deși componente antropologice contrare, nu se pot 'moniza decât în conceptul

frumosului. Dar frumusețea celor ibarcați pe Le bâteau is-a resemantizat fundamental de o a de ani încoace, devenind o „convulsie” a instinctelor vitale, dialectică a bio-psiho-socialului care-si caută limitele.

Așadar, aproape toate schimbările care afectează compactitate și transparența la un moment dat a literei apar dintr-un moți* ontologic, iar nu metodologic. Iar o ontologie neîntemeiată r» cunoașterea sensibilă este de neconceput. Nimic nu se aflu; minte fără să fi fost mai înainte în simțuri. Totuși, ar fi exagerat să credem că orice deviere în alt spirit a literei vine dintr-o presiune expresivă exclusiv corporală. Manierismul și concettismul sta-pe o placă turnantă pusă în mișcare de jocul metodic al artelor combinatorii. Utile dulci pe gustul unui grup de inițiați. Avangar-dele sunt altceva, în orice caz nu un domeniu al eleganței, al ingeniozității de retortă. Violența lor provoacă de fiecare dată o nouă pregnanță cognitivă în câmpul de forțe al literei. De fapt, încetul cu încetul, literatura s-a văzut posesoarea unei retorici generale ambivalențe, izomorfe constituției sale substanțiale, centrate după caz pe trup sau pe literă. Noțiunile de „aliteratură”, „antiliteratură”, „scriitură” și „text” și realizările lor sunt produsele unei nemulțumiri izbucnite din chiar interiorul limbajului literaturii. Apelul la spontaneitate, la autenticitate, la nonconvenționalitate și destructurare, la action-poetry și la opera aperta nu este deloc străin nici de psihanaliză, nici de semiologie. „Nu este o simplă analogie: scrierea, litera, inscripția sensibilă au fost întotdeauna considerate de către tradiția occidentală ca un corp și o materie exterioare spiritului, sufletului, verbului, logosului. Iar problema sufletului și a corpului este fără îndoială derivată din problema scrierii, căreia, pare, invers, să-i împrumute metaforele.” Pentru o anume mentalitate lingvistică și filosofică apuseană, trupul și litera sunt două exteriorități asemenea, sinonime, cum ne arată, fără însă a fi de acord cu ideea, Jacques Derrida în a sa Lingvistică și gramatologie. Raportate la spirit și vorbire, litera și trupul ar fi veșminte, travestiuri, măști. Dar nu aceasta e problema noastră, pentru că aici ne interesează nu o metafizică teologică a Cuvântului, ci situația ontologică a unui principiu estetic. Atunci când am opus literei trupul, nu am avut în vedere altceva decât contradicția (existențială și istorică) dintre rațiune și sensibilitate, dintre normă și formă, dintre dogma fixității alfabetice și ereziile spontaneității senzoriale.

Indiferent de diversitatea concretă a scrierilor ce o compun» litera literaturii se dezvoltă pe sistemul osos al unui cod retoric, pe o sumă de procedee specifice, în interiorul unui limbaj care o distinge de celelalte limbaje. Litera ca și literatura sunt forme de stabilizare a unor reprezentări momentane. Orice stabilizare produce însă întotdeauna și o convenționalizare a imaginilor în uz. Și atunci, mai devreme sau mai târziu, revoluția sensibilității va aduce cu sine contestarea literei și pledoaria pentru „noul trup”.

— U o altă manifestare a senzorialității, a sentimentului, a ii, pentru o natură și o consistență a lumii altfel înțelese. Acesta e oare, de exemplu, cazul romantismului? Regula ocului e însă cit se poate de limpede: aberațiile de la un sistem literal și literar dat ale mișcărilor aparent spontane centrate pe o nouă conștiință a trupului sunt rupturi care oferă, de fapt, tocmai garanția perpetuării literaturii prin continuă înnoire. Orice Determinare și cercetare a petelor albe de pe harta percepției duce invariabil și la o primenire retorică, la o schimbare a caracterului de literă, dacă putem spune astfel. Trupul își construiește cu migală perioadele sale de evadare și regăsire a libertății naturale, pentru: deveni din nou același prizonier periculos al instituției gramatice. Autenticitatea și naturalitatea trăirii, a experiențelor în afara uzajului comportamental sunt cu timpul canonizate chiar în straturile cele mai de sus ale domeniului pe care inițial acestea îl contestau. Realismul literaturii este, într-adevăr, un proces nețărmurit și subtil ca orice politică anexionistă dispusă Ia compromisuri. In timp ce aria de cuprindere a literei se lărgește necontenit, spațiul extraliterarului se îngustează, întărindu-si, cu toate acestea, capacitatea de autoapărare.

Raportul dintre trup și literă ascunde, pe de altă parte și un altimportant dinamism: acela care contrapune vorbirii (limbii) scrierea, scriitura (limbajul). Potrivit aceleiași reguli a expansiunii elastice, se poate observa că sursa vie, „naturală”, cotidiană, spontană e tot mai des convocată în întreprinderile de regenerare a unui limbaj din ce în ce mai autoreflexiv, mai redundant, mai autofag: „Atunci când reprezentarea extraliterară a condiției umane s-a fărâmițat, s-a descompus în imagini calei-doscopice, literatura nu mai poate să furnizeze în mod nemijlocit imaginea în oglindă. Ea trebuie mai întâi să dezvolte, ca să spun astfel, prin intermediul limbii această imagine. Descompunerea imaginabilului extraliterar cu acoperire filosofică a ajuns la un punct în care literatura se vede silită să folosească mijloacele de organizare ale limbii înseși, să elaboreze explorând posibilitățile imanente ale limbii și să observe ce îi pot acestea oferi”, notează într-un eseu prozatorul german Helmuth Heissenbuttel 1969). Or. Limba e o calitate a trupului oral, gestual, instinctual 1 ultimă instanță, în timp ce limbajul aparține unui trup vrând-vrând imaginar, proiectiv, întrucât scris, înscris în stabilitatea uPracategorială a literei. Acest apel la adamismul limbii traduce «voia de a regăsi pluralitatea și simultaneitatea naturii individual e a trupului vorbitor, a cărui situație reală concordă tot mat sursele de a țese în continuare pânza textului. Trupul este un i puls, o premisă, un catalizator al scriiturii. Prin diversitatea profunzimea nivelelor sale de existență trupul este un text: jf pare că eruditii arabi, când vorbesc despre text, folosesc această minunată expresie: trupul singur”. Această savuroasă descoperi/produce însă o serie întreagă de nuanțări și

precizări: „Care trup1) Avem mai multe: trupul anatomiștilor și al fiziologilor, acela pe care îl consideră și despre care vorbește știința: este textul grarnaticienilor. al criticilor, al comentatorilor, al filologilor (fen0. Textul). Dar mai avem și un trup al juisării, alcătuit numai din relații erotice, fără nici o legătură cu primul; este un alt decupaj o altă denumire...” Aceasta e, de fapt, toată problema: când vorbim despre trup, când scriem despre trup, decupăm o anume valoare a existenței sale și acest decupaj se efectuează de multe ori pe poteca bătută a unor stereotipii de percepție și reprezentare.

Sunt situații în care pentru a înțelege modul specific de a fi prezent al trupului în text trebuie să-i asociem acestuia și prelungirile sale tehnologice, protezele informaționale prin care el e obligat să facă față acestei lumi tot mai diverse, tot mai întinse, tot mai departe de om. Descrierile din romanele lui Alain Robbe-Grillet provin din conștiința aplicată a unui trup tehnologizat (pentru care aparatul de filmat vede în locul ochiului) și a unui limbaj de aceeași factură. Lumea textului poate fi în continuare aceeași, a unor imagini vizuale familiare, însă modul nefamiliar și mult încetinit în care ea e prezentată o poate face de nerecunoscut. Dar, în locul unor personaje care percep obiectele, prozatorul francez promovează obiecte-personaj prezentate cu răceală impersonală și tocmai lucrul acesta stârnește incertitudinea literaturii sale. Dacă este adevărat că presiunea trupului asupra literei și asupra limbii are ca efect o antropomorfizare animistă, deformată de adjective, a imaginilor noastre despre conținutul lumii obiective, restabilirea unui contact direct între simțuri și lucruri ar trebui produsă nu sub forma unei literalități absolute emise neutru, ci în numele unui subiect uman reevaluat, în stare să-ș1 asume artificialitatea crescândă a condiției sale.

Când același Roland Barthes obsrvă că „mai ales din pricina corpului ești condamnat la imaginar”, el recunoaște imposibilitatea eului fizic de a se percepe din afară, de a se vedea, de a st scrie cu adevărat. Dar asta nu e totul. Regența literalului asupr3 corporalului nu încetează nici un moment să fie parțială, iluzof și provizorie, tocmai pentru că trupul e viu și litera nu, t ocna pentru că trupul știe întotdeauna mai mult despre lume și li”1”' puțin cu imaginea interioară pe care i-a edificat-o în timp organismul literaturii.

Dacă e să avem în vedere motivația genetică a dorinței de a. scrie, atunci trebuie să recunoaștem că impulsul acesta formator rezidă fie într-o irepresibilă experiență corporală, primară, biografică și autobiografică, ca în cazul rafinatului Proust, fie în frecventarea școlii ludice și viețuirea exclusivă în ambientul literei ca într-un joc secund pe deplin asumat, cum se întâmplă cu cinicul Borges. „La chair est triste, helas! EtfaiIu tous Ies livres.'„, declară, cam în același timp cu plebeul Rimbaud, aristocratul Mallarme. Ceea ce înseamnă a nu mai vedea nici într-un sens (trupul), nici în celălalt (textul) stimulii vreunor

semnificații imediate și decizia experimentării poeziei pure, a neantului, a unei transcendențe fără substanță. Acțiunea poetică mallarmeană este una extremă, singulară, de ale cărei consecințe („literatura e totul") vor încerca să profite peste timp (o dată cu revendicarea și a lui Lautreamont, Dante, Joyce etc.) grupul de scriitori-teoreticieni afirmați în jurul reviste Tel Quel. Ar fi fost de așteptat ca spațiul Textului (în care se constituie și pe care îl constituie scriitura lui Ph. Sollers. J. Thibaudeau, J. Ricardou) ca spațiu al unei productivități infinite în care subiectul uman e antrenat total (într-o practică, e adevărat, a antireprezentării, deci nu a unei experimentări de sine) să ofere și șansa unei concilieri procesuale a trupului cu litera. Condițiile de lucru ale stabilirii acestei biuni-vocități fiind cât se poate de favorabile, este ciudat că, cel puțin deocamdată, fenomenul întârzie să se întâmple. Și una dintre explicații ar fi aceea că textul telqueliștilor e gândit exclusiv pe dominanta unui semnificant capabil de anularea genurilor și înglobarea tuturor limbajelor într-o unică acțiune de transformare lingvistică și ideologică, dar care refuză reevaluarea etimologică a opoziției literatură-estetică.

Nu același lucru se poate spune despre textele lui Roland Barthes, cel pentru care sapienta (savoir) și savoarea (saveur) sunt noțiuni înrudite și complementare precum sensul și simțul. Autorul Discursului amoros meditează asupra limbajului ca și cum pentru scriitor valorile expresive ale trupului și literei ar fi reversibile: „Limbajul e ca o piele... (.) e ca și cum aș avea cuvinte în loc de degete sau degete la capătul cuvintelor", în acțiunea de explorare a limitelor dicibilului trupul și litera se angajează într-o foarte prolifică simbioză. Oricât de mult l-ar fascina boala sa, faptul că vede limbajul, adică propria sa natură de om modern, teama lui Barthes pare a fi aceea de a nu-si pierde trupul, de a nu-i scăpa acele semnificații somatice, care împrospătează reși e mai bogat în sensuri potențiale decât orice literatură efectivă Ori de câte ori intră în text, trupul simte că litera 51 obligă la o sintaxă improprie care-i transformă simultaneitatea într-o linearitate, la un limbaj oricât de rafinat care nu face altceva decât să-i aproximeze natura și anvergura. Trupul nu e limbajul ș [tocmai această nonidentitate instituie spațiul privilegiat prin dramatismul său al literaturii.

Am recitit eseul de mai sus și abia acum îmi dau seama în ceconsiderabilă măsură paginile lui sunt îndatorate unei revelații livrești de la o vârstă încă a formației. Inconștient, evoluția mea a însemnat poate un transfer al ideilor lui Herbert Read din domeniul artelor plastice în cel al literaturii. Nu știu precis dacă e așa sau nu. Cert este că de multe ori înlocuirea unor noțiuni cu altele sau schimbarea contextului discuției ne arată o cu totul altă față a lumii. Conceptele mele de trup și literă își pot găsi oricâte, poate prea multe, sinonime. Alte cuvinte cheie ar însemna o altă punere în ecuație și implicit o

viziune despre un alt real. Lumea este creată prin cuvânt, de cuvânt. Fiecare lume cu cuvintele ei. Cu citatele ei, cu diferențele ei corporale. Cu literele ei. Corpul și litera se află însă într-un permanent conflict. Așa cum se află în conflict în limbajul lui Herbert Read vitalitatea și frumusețea, în fond, diferența de corp e o diferență de vitalitate, de asumare a vieții. Cred că la asta se gândea Gheorghe Iova. Însă cum am putea uita că asumarea vieții e pentru un scriitor e asumare cit se poate de concretă a limbajului cu toate fantasmele sale? Într-o scrisoare din 1984 (inclusă în prezentul capitol) trimisă lui Bedros Horasangian și publicată mai apoi ir romanul Sala de așteptare, am încercat să explic ce înseamnă pentru trupul meu cuvântul cuib. Tot atunci am alcătuit, fără să stau prea mult pe gânduri și o listă, fatalmente incompletă, de cuvinte mitice, inefabile, fără de care copilăria mea, simțurile și sentimentele mele n-ar însemna nimic. Să încerc oare acum să spun ceva despre obscuritatea somatică în care plutește continuu semantica lor ireductibilă?

Coviltir, stropi de ploaie, somn, moșu Moise. Furcoi, murdărie, miros de cartofi și pământ, lemn lustruit, transpirație.

— Grajd. Procoiță, roșu intens și păros, ger, zăpadă. Spălătorie, seu, cenușă, săpun, cearceafuri, spatele casei. Cheptar, ma-mare, nasturi îmbrăcați în piele, flori roșii de mătase, carnaval, mersul custeaua-Cataramă, hamuri vechi, miros de cremă de ghete, jțura-ndărăt, sania ca o liră, Traian. Grădină, locomotivă cu aburi, mere dulci și viermănoase, sare, crizanteme, vânt, cireșe. Căpăstru, oase galbene, poarta șurii, ciucuri de lină, salivă cleioasă și verde, ca p'J l susSobol, moșu Gheorghe, mușuroaie proaspete. Lube-niță. Țara Oltului, alb lemnos și uscat. Secară, mustăți, zgârieturi, pleavă. Cocină, greață, căldură, păr sârmos și alb, întuneric. Gunoi, baligă, abur, pat de beton, pișălău. Fasolică, obraji umflați, gălăgie, vulgaritate, cabină de camion. Șopron, lemne și fum. Toporișca, povârnișul de lingă moară, cuiul bătut în lemn, gresie. Cizmă, sărbătoare, biserică, șiret de piele, strălucire. Stră-jac, cărăbuși, miros de cozonaci, înghesuială în pat. Lădoi, rucsacuri vechi de piele. Oacheș, ma-mare, prânzul în bucătărie. Ciurdă, trezirea devreme, curte pietruită. Ipeil, Posedaru, verde-închis, zgomot de fiare, pulover murdar de lână gri. Șerpar, slugă, tutun. Bicarbonat, spumă, oțet, un dulăpior în perete. Colivă, bomboane rotunde, hârtie moale și umedă. Sminchișe, mămăligă, fierbințeală, gust unsuros, foame. Mișarcă, mătură, fetița, riduri, iz de urină. Ma-mare, haine negre, negi, podul casei. Lodăn, nenea Mihai, trepte de ciment, cameră igrasioasă. Preș, zgomot de foarfece, picioare goale, praf, culori de cârpă. Șurț, lustru, țigări. Gridean, bătrânețe, lapte proaspăt, înserare. Mari-țica, șorț în carouri bleu. Gheare (a Iu Ghică), taifas. Arie, zumzet, somn, țigani, muci, miros de acru. Batoză, pereți liliachii de lemn, unsoare întărită. Pleavă, gândaci, pământ bătătorit. Uruială, apă fierbinte, catifea, găleți de metal.

Bundă, felinarul cu gaz. Îfeliță, zdrențe lemnoase, Tohănița, apă stătută. Blidar, flori desenate pe lemn, leșie. Talaș, casă nouă, sobă de tablă, miros de bronz. Cânepa, coji de semințe, voce răstită. Triftăr, gaz, foc aprins. Lespede, piele udă, tremurături. Leontina, America, fund mare. Față veselă. Mahorcă, glume, mucuri strânse într-o cutie rotundă, aer greu.

Partea proastă a lucrurilor la care mă trimit toate aceste cuvinte șiasociații e că nu mai știu ce să fac cu ele. De povestit nu le pot povesti. De descris, nici atât. Și, totuși, eu știu atât de bine că ele. Aceste cuvinte și aceste senzații, aceste culori și aceste sunete alcătuiesc tocmai acea materie generică ce mă face să cred că existența mea înseamnă cu adevărat o diferență de corp, o garanție de securitate pentru scriitorul ce mă iluzionez că aș fi-Evident că ar trebui să mă întreb imediat de ce nu pot să povestesc lumea acestor cuvinte, de unde sentimentul că ele se refuză oricărei încercări de descriere. N-are nici un rost să mă ntreb. Asta îmi spune corpul, asta îmi spune dicționarul meu roentalo-somatic de uz privat.

A găsi calea prin care să faci perceptibilă diferența de corp' dintre tine și ceilalți e în literatură lucrul cel mai dificil. Iată de ce Marcel Proust e un scriitor extraordinar. Iată de unde refuzul formelor preconstituite și apoi poezia mea tranzitivă, textul, „va-riațiunile”, „compunerea” etc. Iată de ce scrisul meu a devenit atât de complicat și de miop și simt tot mai des în ultima vreme nevoia confesiunii. Cred că problema eului e o problemă a corpului, a căutării și a autenticității. Nu poate fi aici vorba doar despre o simplă administrare a sentimentelor. Sunt din ce în ce mai convins că eul individual nu aparține poeziei, ci prozei. Și că proza are încă multe de învățat de la „arta vitalistă” a lui Her-bert Read.

Experiențele mele de relaxare din internatul de la Sighișoara. Clasa a X-a sau poate a Xl-a. O adolescență neghioabă, credulă. Ambiția de a ști cât mai multe și așa-numita „putere de muncă”. O aveam și nu prea. Dar mai ales criza acută de timp.

Sighișoara, cu zidurile ei medievale, ireal de medievale. Sighișoara, cu zidurile ei igrasioase și inexpugnabile, cu scările ei abrupte tăindu-ți respirația. Sighișoara și Turnul cu Ceas. Am avut privilegiul să locuiesc chiar lângă Turnul cu Ceas. Seri după seri, cu orele numărate pe muchie. Bangăt sever și sec, cu rezonanțe întunecate, de oraș părăsit. Sunetul orelor din Sighișoara face acum parte din carnea mea. Mirosul de umezeală fetidă al beciului în care ne păstram alimentele, în dulapuri bine zăvorite, nu mai poate fi uitat toată viața. Internatul, „călcătoria” (cuvânt pe care-l foloseam atunci), sala de mese cu întunericul ei de incintă cazonă, experiențe ale integrării în grup, ale plurilingvis-mului, înjurături săsești și ungurești, camera cu paturi de fier și tunelul de dedesubt prin care se urca din oraș în „Cetate”, infirmeria în care

jucam șah și scriam poezii (pe atunci iubeam cu-~'n wălătoria de la subsol, învăluită în aburi de leșie, „ i rebusist, experiența Corina, orele, sala de meditație a internatului, i-numitele noastre reuniuni, Sighi-», și teroarea chimiei, batonul zilnic «Sa oboseala care-ți strivește fruntea – murdare. Murdăria de care abia sit de săptămână, când este apă caldă. Tre au început spontan, ca o joacănusă sap îmbrăcați n Cataramă, sania ca o asigurată compania lui Marcel, interiorizatul și fragilul jVlarcel, un strălucit matematician de la liceul de pe deal. Se dădea stingerea, ne retrăgeam, plictisiți, flămânzi și gălăgioși, de sub privirea severă a pedagogului. Costumele lui totdeauna închise la culoare, cravata lui lucioasă de atâta purtat, cămașa lui cu mânscile roase. Părul lins, pieptănat peste cap, strălucind de grăsime, tenul tuciuriu și uscat, vocea de fierăstrău prost ascuțit. Un individ numai bun „să-i dai una în freză”, cum ar zice A. B. Multă, mult prea multă singurătate, prea multe mofturi de c «pil sensibil și viitor intelectual, inadaptarea. Tremurul zilnic al sentimentului că iată exist, puținii mei prieteni. Cu unii comentam, lipsit de orice chef, imagini din revistele primite în pachete, cu alții ieșeam în oraș în plimbări fără noimă, excitate și cumva absurde în mecanica lor deambulatorie. Salutându-mi cu grijă profesorii, respectând ora 7 de pe biletul de voie, așteptând să fiu singur în cameră întins pe patul meu cu pătură cenușie. Gân-dindu-mă la cărți și la caietele mele de poezii. Dar cu Marcel discutam chiar și literatură. Marcel mă întreba ce citesc. Marcel era un curios din fire, un băiat de la țară, ca și mine. Amândoi animați de o curiozitate prostească, flămândă. Noi care nu aveam niciodată destul timp și care doar simulam, în aparență în rând cu ceilalți. Râzând la bancuri și vorbind despre „gagici”, înnebuniți de fotbal, scârbiți de școală. Și, totuși, notele noastre bune, buna noastră purtare.

Părăsirea sălii de meditație, smulgerea din foșnetul și murmurul continuu al spațiului în care se desfășura supliciul învățării, scările, dulapurile, stingerea, ultimul rond al pedagogului, toate. Acestea venind peste nervii noștri încordați ca o izbăvire mult așteptată. Pândind predispoziția spre somn a colegilor de cameră, retragerea ultimilor fumători înrăiți din W. C., ceasul din turn bătând de unsprezece ori ora 11. Aventura în care abia așteptam să ne aruncăm. Coboram cu mare precauție până în sala pe care abia o părăsisem cu o oră în urmă. Nu mai știu cum reușeam să pătrundem acolo, în orice caz nu prin efracție. Probabil că făcusem rost de-o cheie care se potrivea, întuneric, miros de praf și transpirație, inima noastră strânsă. Dacă ne prindea pedagogul? Ne întindeam pe mesele de studiu, departe unul de altul, tăbliile de lemn gemeau ușor sub greutatea noastră. Cald, căldură de aer închis, dogoarea plutind înspre noi a sobei de teracotă. Colegii noștri poate că

dormeau deja și noi declanșând acok), în liniștea încordată a unei săli cu mese și scaune, metoda relaxării intensive.

Ceva aiuritor de simplu, o prostie de-a dreptul pentru un om cu capul pe umeri. Dar o prostie care ținea, avea rost, se transforma în ceva, intra în noi și ne făcea să renunțăm la noi. Ochii închiși și mintea pe cit posibil golită de gânduri. Ceea ce era cel mai greu. Timpul pierdut cu intrarea în stare. Golirea de vibrațiile minții, de realitatea oricărui impuls mental. Și apoi concentrarea asupra trupului, confiscarea lui ca un cadavru viu ce trebuia mângâiat, pipăit bucățică cu bucățică, imaginat și reconstituit în gând. De la vârful picioarelor până în creștetul capului. Un parcurs încet, meticulos, insistent. Metoda, incredibil de la îndemâna oricui, o culesese Marcel din ziarul local. Rubrica „magazin" sau cam așa ceva. Credulitatea adolescenței, spiritul ei aventuros și exaltat. Dorința noastră de a ne sustrage timpului, nopții, dorința de a învinge. Noi care aveam de citit, de învățat în plus. În urma experienței Marcel – pentru că el fusese cu inițiativa – raporturile noastre cu oboseala se simplificau. Dormeam cel mult patru ore pe noapte. Dimineața L- 4 eram în picioare și citeam sau învățam câteva ore în spălător. Ziua era ușor de suportat în continuare. Simțeam în mine o prospețime, o putere cu care nu știam ce să fac. Descoperisem că sunt apt pentru o profunzime pe care nu știam cum s-o descriu-Simțuri mai ascuțite. Gânduri mai repezi și mai atente. Lumea nu se schimbase, nici un fel de aprehensiune, doar-că devenise mai fină, mai încăpătoare. O stăpâneam în mai mare măsură. Simțeam asta. Știam mai mult, vedeam mai multe. Era și perioada în care îl descoperisem pe Alain Robbe-Grillet. În capul meu zumzăia motorul unui aparat de filmat. Să vezi totul ca printr-o fantă, ca printr-o lupă. O excitație care venea din prea multa mea energie? Cu cită ușurință aș fi putut povesti lucruri pe care nu aveam de unde să le știu! De exemplu ce visase peste noapte colegul meu de bancă, ce mâncase la micul dejun sau cu ce marcă de pastă se spălase pe dinți și asta de parcă m-aș fi putut afla în dimineața aceea alături de el, în bucătărie sau în sala de baie. Și nu numai acolo, ci și în fundul curții, sub nuc, unde el trăgea pe furiș o țigară înainte să plece la școală. Aș fi putut povesti. Dar ce importanță avea? Toate acestea erau inepții la care n-aveam timp să mă gândesc. Viața mi se părea puțin interesantă, plictisitoaie și superficială, ceva ușor de înțeles și de admis, viața curgea de la sine, o cantitate neglijabilă de gesturi și acțiuni inutile.

Pe când școala, școala și cărțile! Gândire, noutate, informație, muncă și devenire, ceva serios și profund. Școala, literatura, dreptul de a vorbi despre tine, poezia ca încifrare, dar și o pofta nebună pentru detalii și suprafețe. Clasa de la parter. Di mine-\par iile mele de prospețime zăludă. O existență de explorator. O priveam din banca mea pe Corina și-i puteam număra pistruii ^je

pe -față, firele genelor, striațiile buzelor. Fata asta cârlionțată, cu ochelari și bluze bleu întotdeauna proaspăt călcate, ar fi trebuit să știe că dacă eu o iubesc e pentru a-i oferi pasiunea mea pentru literatură. O iubeam pentru ca ea să iubească împreună cu mine singurul lucru din lume care avea importanță. Altfel mi-era imposibil să mă gândesc la ea. Despre ea nu știam nimi-; n-aveam nici un fel de intuiții, n-aș fi putut să spun ce face ea. Acasă, când stinge sau când aprinde lumina lămpii cu ahat-jour-ul de mătase roșie, de ce e tristă sau îi vine să râdă din nimic în fața etajerei cu cărțile ei nemțești. Nu, ea era misterul, obscuritatea, ceea ce trebuia să mă fascineze, să mă țină în priză. O iubeam ca să nu fiu singur, dintr-un fel de generozitate egoistă, o iubeam ca să mă simt și eu om, făptură cu suflet, bărbat -în rând cu lumea, un puști care descoperă dragostea și nu știe ce să facă cu ea. Îi inventam până și frumusețea, pentru că ea PU era deloc, dar absolut deloc o fată frumoasă. Trăiam în cel mai pur imaginar cu putință, în cuvinte și gesturi închipuite, în descrierile noului roman francez, în versurile pe care i le scriam Corinei, convins că artificialitatea comportamentului meu înseamnă tocmai firescul și profunzimea. Nu-mi dădeam seama, ce mi se întâmpla cu adevărat. Totul în mine era elan, deschidere, fugă de oboseală, ambiție. Experiențele de relaxare apăruseră ca din senin și mi se potriveau ca o mănușă.

Nu mă mai puteam despărți de Marcel. După câteva ședințe «ram ca doi complici care se înțelegeau numai din priviri: „ia-mi și mie cărțile sus, că eu mă duc la bucătărie după pâine” (de preciza aici că metoda ne producea o foame de lup), „atenție la omul negru, a început să mișune noaptea!”, perseveram în parcurgerile noastre, ne împărtășeam impresiile, deveneam mai siguri de noi, ne perfecționam răbdarea, însingurarea, spiritul inventiv. Ca și cum mi-aș fi citit corpul în gând, într-o oglindă interioară. Îmi citeam degetele de la picioare, gleznele, pulpele, genunchii, sexjî, pântecele. Apoi pieptul, brațele, gâtul, umerii, capul. Ca un Aparat de filmat la o lecție de anatomie, îmi citeam corpul Până când pierdeam sensul acestei lecturi. Deveneam mușchi și piele, ligamente și oase, imaginea lor mentală. Cu timpul, după câteva zeci de ședințe, o stare pe care mi-ar fi fost imposibil s-o Precizez, dar pe care o numeam, de comun acord cu maestrul ^u, imponderabilitate. Un simulacru de existență cosmică. Să-ți pierzi simțul picioarelor, al brațelor, să nu mai ai greutate? să te preschimbi într-o întindere amorțită, nici caldă, nici rece, din ce în ce mai ușoară și fără nume. Dincolo de materialitate. Dincolo de mine-meu cotidian, prea crud și prea naiv, încă în creștere. Aveam senzația că încep să exist undeva deasupra mesei, fără s-o ating. Semnul sigur al reușitei (accentuat spre sfârșitul articolului citit de Marcel): pierderea ponderabilității, senzația că plutești în loc, suspendarea. Totul era să reușești izolarea de lumea exterioară, să ignori zgomote și mirosuri, atingeri și mâncărimi ale pielii, sunetul propriei

tale respirații și bătăile inimii. Și smulgerea din amintire, din fluxul conștiinței. Metode de bruiaj descoperite empiric: număratul până la o sută, aducerea în fața ochilor a unui perete alb, cerul, o coală de hâr-tie, suprafața unui lac liniștit. Chipul Corinei mă obseda și de cele mai multe ori de chipul ăsta scăpăm cel mai greu. După care totul devenea simplu, ușor, caraghios de ușor. Să stai acolo în tine ca și cum ai fi fost închis într-o armură. Să te retragi, să te închizi, cu mulțumirea că ai reușit să rupi toate legăturile posibile.

Simțeam că încă mă aflu în spațiu, dar nu mai eram deloc sigur că mă aflu acolo în sala de meditație, pentru că nimic concret din ceea ce mă înconjura nu mai avea legătură cu simțurile mele, nici măcar aerul. Locul acela în care trupul meu își pierduse greutate ar fi putut să fie oricare alt loc. Ca și cum aș fi stat direct pe aer, imposibil să înțeleg ce înseamnă să ating cu spatele masa de dedesubt sau să ridic o mină, să-mi mișc un picior. Nu mai aveam degete, nu mai știam că am degete. Singurul meu trup care exista cu adevărat era acela din mintea mea. Un trup-drum, cu mușchi imaginari, cu piele abstractă, cu un cap în care pulberea magnetică a gândurilor încetase să mai pulseze. După o vreme nu mai era nevoie să fac nici asta, să mă plimb în mișcări de du-te-vino de-a lungul propriei mele materii somatice. Mișcarea acelor mângâieri ireale înceta cu încetul, de la sine, ca într-un fel de oboseală și în mine se instala nimicul, absența, lipsa oricăror dimensiuni. O perfectă identitate cu propria mea prezență de vid. Epurarea de concretul lumii, lepădarea până și de propriul meu trup ajunsese la un fel de grad zero, de unde totul devenea posibil în negativ. Lumea reală, lumea pe care o cunoscusem până atunci și de care reușisem să scap, se deschidea în inversul ei fără timp.

Astfel, toate locurile în care mă aflasem cândva deveneau un singur loc, o singură întindere. Aveam impresia că ar fi fost posibil să exist în același timp oriunde, să-mi amintesc după dorință lucruri și fapte pe care nu le văzusem, nu le trăisem niciodată. Să fiu în același timp autorul și spectatorul a. ceea ce mi se ' dmpla într~° v^a^ care nu era posibilă decât în acea stare. Ima-nile (deși cuvântul ăsta prea legat de concretețe nu e deloc po-l-v; t aici) care-mi treceau prin minte aveau în ele ceva rece,

oectral, ca niște copii trase la indigo după un original iretnedia-jlpierdut. Nimic nu m-ar fi putut emoționa sau întrista, totul ra străin de mine, adolescentul întins pe suprafața unei mese AC studiu, mai străin decât imaginile unui film. Poate că ar fi trebuit să mi se facă frică, pentru că ceea ce simțeam-gândeam atunci era ceva monstruos, aberant. Dar eu mi-i aminteam pe colegii mei dormind și imediat îi și vedeam în paturile lor de soldați ai supliciului didactic, Reini cu mâinile încrucișate cuminte pe piept, fantele de „corso”, Bojus, cu un picior aruncat deasupra păturii și o pleoapă rămasă pe jumătate deschisă, recalcitrantul Coco, dezvelit până la mijloc, cu fața

înfundată în pernă și părând că a uitat să mai respire, dar eu mi-o aminteam pe Corina, pentru că nici acolo în vid nu puteam scăpa de zâmbetul ei disprețuitor, și știam că și Corina doarme, dar nu aveam curajul să vreau s-o văd și pe ea și atunci mă aruncam cu repeziciune în tunelul copilăriei.

În mintea mea de vid, în capul meu de întuneric negativ se făcea deodată lumină și din lumina aceea ca niște picături invizibile de aur se coagula covată de piatră plină de cioroboaie din curtea bunicului Moise. Și obiectul acela mineral se rotea în văzduh, plutea ca un bolid prin aerul primăvăratic al incintei, se clătina deasupra firelor de iarbă abia încolțite, căutându-si un loc să coboare. Știam că spațiul curții nu mai era același. Vedeam ce se schimbase. Poarta surii rămăsese la fel de cenușie și scorojită de ploi, într-un cui încă mai atârna un căpăstru cu un ciucure roșu ponosit, dar pe partea stingă a patrulaterului de ziduri, cum deschideai poarta, se afla pardoseala de mozaic a unui pridvor încă neacoperit și un șir de încăperi ce fuseseră de curând renovate, în dreapta rămăsese grajdul, dar înăuntru nu se mai aflau nici cai, nici vaci. Doar un berbec și câteva găini. Gardul de lemn al grădinii fusese înlocuit cu o rețea de plasă,;' dacă deschideai poarta șurii, nu mai găseai acolo nici sania, „ci căruța. Cuibul rândunelelor dispăruse și el, urme vagi e pământ întărit la încheietura pereților cu tavanul de lernn, iar bunicul Moise, îmbrăcat în cojoc și pantalonii lui cu turul larg, rinși tare pe pulpe și vârâți în cizmele biirger, se sprijinea în „aston cobori nd treptele însorite ale bucătăriei.

Ceea ce vedeam eu acolo era ceva care nu ținea de privire,.

De minte, ceva care refuza curgerea secundelor în favoarea acestei lumi încremenite. Trupul meu continua să se afle acolo, în sala de meditație, el continua să respire și să funcționeze c un organism, dar eu mă aflam în curtea casei din Tohanu] x [0 sau ieșeam din grădina lui Viorel pe malul Bârsei în celălalt Tohan, coboram din tren în gara Sighișoara la începutul anului școlar sau vedeam un pui de țigan molfăind o gogoașă pe trep, tele muzeului „Antipa” din București, răsturnam din f urcă iarba cosită pe malul Turcului, alergam pe sub Turnul cu Ceas să mă întâlnesc cu Corina, îngropam o roșie în nisip într-o tabără la „Năvodari, mă îndreptam noaptea pe bâjbâite spre closetul dintr-un fost conac în tabăra pionierească din Olteni, înjuram un milițian în gara Brașov și primeam o palmă, scriam o lucrare ineptă despre existențialismul francez, beam palincă de caise cu Vârto la Târgu-Mureș și mă îmbătăm, deschideam capacul cutiei de pantofi și-mi reciteam bilețelele primite în ore de la tot felul de fete, mă suiam într-un „gaz” într-un miros înnebunitor de benzină și-aveam în față un coșciug lăcuit, mă înveleam în pătură și plângeam într-o duminică pustie de ieșire în oraș, dar eu visam sau aveam impresia că visez. Toate acestea se puteau întâmpla deodată, ca și cum ființa mea s-ar fi multipli- , cat, răspândindu-se în toate părțile ca o sferă de cristal sfărâmată. Simțeam că aș fi

putut trece prin pereți și acoperișuri, prin ziduri și blindaje de plumb, că nimic nu mi-ar fi putut rămâne necunoscut, neamintit și totul se putea vedea, mirosi, asculta, însă nimic nu putea fi atins, degetele mele nu mai aveau piele și pielea mea nu mai avea materialitate, nu mai avea nici un sens.

Îmi reveneam cu greu din acea stare de omniprezență imposibil deverificat, poate că într-adevăr după efortul acelor parcursuri de trup adormeam și ceea ce credeam eu că-mi amintesc nu era decât un vis de o calitate specială, un soi de vis posibil doar atunci când nu mai ai gânduri. Însă de fiecare dată, mereu cu aceeași precizie, după o jumătate de oră masa lui Marcel începea să scârțâie ușor, semn că el se ridica, reușise, își considera experiența încheiată.

Îl auzeam de fiecare dată oftând ușor, un oftat de ușurare și nedumerire, masându-si apoi brațele amorțite, lipăind în papucii de casa până la masa mea. „Gata?” mă întreba și eu mormăiam ceva un fel de „îhî” sau „mda” și mă ridicam în capul oaselor buimăcit de liniște și întuneric, de golul luminos din care tocmai mă smulsesem, deschizând ochii fără să văd nimic, auzind imediat bătaia ceasului din turn care marca jumătatea de oră. Nu rn* simțeam nici mai proaspăt și nici mai odihnit, îl urmam pe Marcel, înaintam pe bâjbâite pe scări până în camera mea, mă dezbrăcăm 'ân grabă și intram sub pătură, adormind imediat. Spre 4 t deschideam ochii cu câteva minute înainte de bătăile din turn. Eram mai vioi decât oricând cu toate ca și tnst speriat, îmi luam haina de uniforma peste bluza de PUt două-trei cărți și caiete și mă îndreptam spre spălătorul P”a h uvse de zinc, unde Olimpiu, un incorigibil noctambul î apnnsese deja prima ț. gară a dimineții, așteptându-l pe Marcel cu caietul de trigonometrie.

SE PREGĂTISE SĂ STINGĂ LUMINA, ERA APROAPE gata să răsucească aripa neagră a comutatorului, când gestul îi fu paralizat de un fel de ceață interioară. Nu era ceva nou: aceeași stare de neliniște ce-l încerca de câte ori trebuia să închidă o-ușă, să părăsească o încăpere, să plece de-acasă. Aceeași nevoie de a se opri înaintea pragului, tulburat de senzația că a uitat ceva. Și el întoarse capul și învălui cu privirea camera, suprafața sângerie a mesei. Paharul cu apă, o vază cu flori, câteva ziare. Caietul! Îi văzu aripile larg desfăcute, una acoperită de filigranul scrisului, cealaltă albă, aproape albă, maculată de o abia perceptibilă liniatură. Îi recunoscu în amintire mirosul de hârtie obosită, învechită de uscăciune și întuneric, și, într-o străfulgerare, în-tr-un fel de amețeală care-l făcu deodată să deslușească totul ca printr-o foaie umedă de pergament, ca printr-o ceață limpede și mțiomlă, înțelese că revelația frazei din curte era lipsită de importanță și că abia acum reîntoarcerea lui în sat își dobân-dește adevăratul sens.

Caietul! Adică ultimul semn neîndoielnic al trecerii prietenului său prin hățișurile lumii în care el încă mai zăbovea. Nu putea să-l lase acolo. Dar în

același timp ar fi fost mai mult decât o nedelicatețe să și-l însușească. Lașitate la care s-ar fi dedat. Stătea Ie gânduri, îi lipsea încă o dată curajul. Și, totuși, ce-l făcea să-si închipuie că răpirea „jurnalului” din mâinile acelei fe-mei, ce pentru câteva ore îi îmbătase carnea amorțită de iluzii, ar Putea transforma înfrângerea lui, atât de omeneasca lui înfrângere, într-o victorie? Oare doar faptul că Pia lonescu avea cu sigu-l rtță mai multă nevoie decât el de adevărul acelor pagini? Să-l fure. Să-l ia repede de pe masă și să dispară! Și să nu se P*i întrebe de unde pornirea asta răzbunătoare, instinctul ăsta ^oștesc al poliței plătite? Era convins că femeia nu-i greșise cu nimic, dar cum să opui o convingere abstractă, de principiu, Une-hotărâri corporale atât de concrete, văzului care se lipise ca u' magnet de suprafața întunecată a mesei, minții care simțea că el Octavian, și nimeni altul, trebuie să facă dreptate trecutului lu; Ylad? Se apropie, prin urmare, de masă, se-ntoarse, mai priv; încă o dată chipul ca de ceară al Piei, urma de vis a trupului ei pierdut sub pătură, stinse lumina și ieși.

Apoi obiectul delict și-a găsit numai bine loc în buzunarul mare al rucsacului, însoțindu-l pe inginer o săptămână încheiata prin păduri și pe potecile munților, prin defileuri și pe creste de stâncă, poposind împreună cu el la cabane sau în umilele dormitoare ale muncitorilor forestieri, călătorind în mașini și căruțe, în trenul care l-a readus acasă, pentru a-si găsi în cele din urmă un loc pe masa lui de lucru, între manuscrisul Istoriei silvice, un teanc de broșuri interbelice și o scrumieră masivă din cristal' ' După ploaia din după-amiaza ciudatei zile, urmase o săptămână de soare, cu dimineți călduroase și amiezi calde, înăbușitoare, de vară indiană, așa că excursia nostalgicului inginer se preschimbă repede într-o adevărată beție a mersului pe jos și a singurătății liber consimțite, iar curiozitatea lui față de întregul cuprins al caietului ascuns în rucsac își pierdu intensitatea, se atenua până la limita datoriei zilnic amânate.

Se bucurase ca un copil de toate darurile soarelui și ale muntelui, se bronzase, părea mai tânăr, totul îi mersese din plin. S-a întors relaxat la serviciu, nimerind însă în plină furtună, în mijlocul unei activități colective febrile și dezordonate, căci din clipă în clipă era așteptată o simandicoasă brigadă de inspecție din minister, iar Domintan, șeful lor, țipa ca o muiere isterică, nimic nu mai era bun, nimeni nu mai putea să se înțeleagă cu el. Și furtuna a venit, a ținut o vreme și s-a potolit ca orice furtună, încheindu-se cât se poate de fericit cu un splendid răsărit de soare înroșind cu primele raze de aur farfurii cu resturi de friptură, boluri cu icre abia atinse, sticle goale sau încă nedesfăcute de cadarcă, mormane de prăjituri și fursecuri glazurate, platouri cu păstrăvi, furculițe murdare, cești aburinde de cafea, ochi tulburi și fizionomii vesele bătrâne puhave sau doar obosite de mirajele nopții, obraji

nerași și guri unsuroase, masa in~ treagă cu pete de vin și grăsime, cu rămurele de brad și lumânări înfipte aiurea într-un tort uitat neatins, costumele de buna calitate ale participanților, dinții lor bine îngrijiți sau îngs' beriiți de tutun, șuvițe cărunte de păr, frunți ample și pline riduri, ghiuluri grele pe degete și rame argintii de 'Cravate roșii, cămăși șifonate, pahare pline și coji de pâine, «je fructe, șervețele cocoloșite, ciorchini negri și albi de strugure, mere și piersici tomnatice, fețele vesele și gurile larg deschise intonând străvechiul imn al pădurarilor, un cântec al studenților de la silvicultură plin de tot felul de aluzii obscene, interpretat cu răcnete și fluierături, urlat în cor până la pierderea vocii și reînvierea fantomatică a unei tinereți pierdute o dată pentru totdeauna, așa că soarele răsărise de mult și în cele din urmă exigenții oaspeți au fost conduși la mașini, portbagajele gemeau de greutatea pachetelor coșurilor și damigenelor, iar gazdele au primit încă o dată cele mai îndreptățite felicitări, era doar vorba de un colectiv serios și destoinic, un adevărat exemplu pe ramură, Domintan fusese la înălțime și de data aceasta, deși nu s-ar fi putut spune că nu era loc și de mai bine, oricum, în ședința lărgită de analiză se vor trage toate concluziile, se va da citire unui plan amănunțit de măsuri, însă pentru ei, cei care rezistaseră atât de demn în fața capriciilor meteorologiei, asta nu mai conta, pa și pupi, a rividerci, spasiha! Furtuna trecuse cu bine, fără să doboare nici un copac, fără să smulgă nici măcar un fir de iarbă, fără să clatine un singur scaun, ieșise soarele, și asta pentru multă vreme de-atunci înainte, nu că se puteau culca pe-o ureche dar nici așa, într-un tempo prea susținut, toată lumea înțelegea acum că se poate reveni fără grijă la mai vechiul ritm, la obiceiurile casei și Octavian se gândea cu plăcere la reintrarea în drepturile sale de burlac cu program fix, la cafeluța de după-amiază servită în împărăția biroului de-acasă, înconjurat de tratate, dicționare și enciclopedii, mai adăugind câte o pagină la manuscris.

Îi era peste mână s-o recunoască fățiș, însă el se schimbase mult, simțea asta, vedea prea bine că își pierduse vivacitatea, plăcerea de a lua viața-n piept și a-i iubi bezmetica imprevizibilitate, știa că cedase fără prea mari regrete, devenind aproape un mic-burghez, un tip comod și greoi, se și îngrășase puțin și începuse să iubească sedentaritatea. Tocmai de aceea continuase să citească cea de-a doua parte a caietului lui Vlad cuprins de scepticism, cu un zâmbet neîncrezător pe buze.

Deși trecuse destul timp până să reușească să ducă mai departe lectura și a trebuit de asemenea să mai treacă o vreme până ce el să-si dea seama că ultima însemnare din „jurnal” fusese făcută cu exact nouă ani în urmă față de ziua aflării lui în sat. Descoperirea l-a uluit, a simțit cum i se întețesc deodată bătăile inimii, cum i se usucă gura și-i amorțește piciorul sting, cel care-i făcea figuri de câte ori i se întâmpla să stea prea mult în frig. Privea pagina cu ochii

holbați, întrebându-se dacă n-are în fața încă un semn misterios, ezoteric, adăugându-se tuturor celorlalte ce-l năuciseră atunci ziua întreagă. Apoi și-a spus că viața nu-i poate juca tocmai lui, unui om cu totul obișnuit, astfel de feste matematice, a încercat să se liniștească cu ideea că așa ceva nu e posibil decât în cărți, deși nu prea era în apele lui și-l apăsa o presimțire ca un miros fin de gaz emanând din pereții unei încăperi închise ermetic din care știi prea bine că nu mai poți ieși. Ajunsese uu ins prea bonom și prea împăcat cu leneșul curs al zilelor sale de cetățean anonim al unui oraș de provincie, așa că nu-l cuprinse disperarea. Să fi făcut descoperirea asta în sat, în regimul acela de dislocare a întregii ființe, consecințele ar fi fost altele. Așa insă, era calm și se gândi să-i trimită lui Vlad o felicitare de ziua lui, cerându-si scuze că uitase, motivându-si întârzierea și toate celelalte. Coincidența zilelor nu trebuia exagerată fără rost, cite nu se întâmplă în lumea asta! Vremea exaltărilor trecuse, gata cu tot soiul de cai verzi pe pereți! Doar era limpede că pentru el viața se transformase într-o unitate rectilinie și cât se poate de terestră, mult mai puțin metafizică, mult mai puțin tenebroasă, decât se amăgea să-si închipuie în prima tinerețe.

Apoi, într-o altă zi, într-o dimineață morocănoasă de duminică – în timp ce malurile lacului Boholț încă dormeau învăluite într-o ceață subțire, iar Filip veghea cu undița în mână lângă juvelnicul în care încremeniseră, burtoși și placați în argint, trei carași cât o lungime de palmă, prada lui de până atunci, căci norocul îi surâsese de la prima aruncătură de nadă – Ocuvian avu din nou răgazul să se gândească la caietul albastru, okul defteri, cum îi plăcea lui să-l numească, de parcă ar fi avut în față titlul unei cărți, bucurându-se simplu, fără nici un fel de curiozitate filologică, de sonoritatea visătoare a celor două cuvinte. Era frig, umezeala îl pătrunsese până la oase, malurile lacului se întindeau pustii sub fantasmele matinale ale aburilor și el privea plictisit pluta din lemn de balsa a mulinetei înfipte în iarba malului. Șansa îl ocolea, dar era mulțumit pentru Filip, care avea cu ce să se mândrească. În fond, pentru el și venise și așa armnase prea mult această cenușie partidă de pescuit. Băiatul tăcea, concentrat și răbdător, ca un adevărat pescar, el nu prea știa ce să-l mai întrebe, ce să-i spună, obișnuitele subiecte de discuții -școala, bunicii, distracțiile, ultimele filme văzute, lecturile particulare – fuseseră epuizate încă din tren, într-un fel de amorțeală a minții, prin întrebări și răspunsuri de formă, nici: el, nici Filip nu prea aveau chef de vorbă, și atunci ce să facă, să-i povestească ceva? Să-l provoace la un exercițiu de perspicacitate? Să-l descoasă ce mai face maică-sa? Îl chinuia tăcerea aceea însoțită de foșnetul dezolant al păpurișului din jur, i se părea nefirească și Dușmănoasă pentru doi oameni, singurii care se aflau în locul cela. Rătăciți în fața unui lac cenușiu ca un fund de oglindă, '- itr-un aer încremenit și tăios, netulburat nici măcar de

fâlfiitul unei rațe silbatice. Tăcea, își simțea carnea încordată și tulbure, când, P^ neașteptate, un gând, o imagine, încă un amănunt ciu-cjLt de cire-si dăduse seama abia atunci, în legătură cu însemnările lui Vlad. Până și stilul însemnărilor din caiet era altul, mai grav și rmii rigid, poate chiar prea matur, nepotrivit jovialului și ușuraticului pictor din perioada Nereju. Și atunci, care dintre multele fețe ale junelui ostracizat în barbaria munților era cea adevărată? N-ar fi vrut să greșească, poate că el exagera cu suspiciunile și nu vedea întreaga complexitate a naturii prietenului său. Era posibil să nu-si dea bine seama care era adevărul, pentru că din momentul renunțării el începuse să înțeleagă tot mai puțin sublima inutilitate a mizgrilirii hârtiilor, să se uite cu neîncredere la cei care scriau, abandonându-se cu atâta naivă fervoare falsului ei spațiu de protecție.

Brusc, începuse să butâ viatul și fața lacului se împânzise de crețurimari, agitate, corpul alb și roșu al plutei devenise un punct tot mai greu de urmărit. Filip dădea semne de nervozitate, privea înciudat cerul, de parcă ar fi căutat acolo, sus, un vinovat neștiut. Se ridicase soarele, ce: ița era ca și risipită, dar parcă se făcuse și mai frig. Octavian nu avusese de la bun început chef de pescuit, de ce i-ar fi venit cheful ăsta acum? Nu se simțea deloc în l.'. Rgul lui. Poate și muțenia băiatului, tăcerea înghețată ce-i înconjura, faptul că până în momentul acela ei doi, tatăl și fiul, TU izbutiseră să lege o discuție cât de banală. O zi pierdută, o? I r.'. Ră nici un rost, sculatul cu noaptea-n cap, drumul pe jos la gară, mutra morocănoasă a lui Filip, malul pustiu al lacului. Se afla acolo, înconjurat de trestii și păpuriș, și trăia, încă o zi în care el trăia fără să știe cum ar trebui de fapt să trăiască, nici bucurie, nici mulțumire, nici măcar acel sentiment de libertate al citadinului care părăsise orașul, nimic, doar faptul că își îndeplinea o obligație paternă și se lăsa dus de valul minutelor, orelor ca o ființă fără nici un rost. Un fapt obișnuit, ce nu-l mai speria de multă vreme.

Abandonase scrisul cu un sentiment de supremă ușurare, sPunându-si că viața e cu mult mai importantă, că e o prostie să p. ci'zi timpul cocoșat deasupra unei mese, că e cu totul lipsit >e_ sens să-ți dedici zilele unei îndeletniciri maladive pe care n-o m>nă înainte decât un mare orgoliu, o sensibilitate cu puțin peste medie și câteva deprinderi profesionale care te deformează iremediabil. Vezi sau trăiești ceva și imediat te trezești gândindu-te cum s-ar putea pune pe hârtie ceea ce tocmai ai văzut sau ai simțit. O obișnuință de care nu mai putuse scăpa. Se plimba prin parc sau stătea țeapăn pe scaun în fața biroului său de la serviciu și se pomenea nu o dată căutând în minte propoziții pentru a face reale cutare sau cutare senzație de arsură supărătoare în ficat sau cutare frunză de arțar năruindu-se prin aer ca o stea roșie, bucuria răutăcioasă de pe fața lui Onose, colegul lui, în momentul când

apărea secretara și-l invita cu un ton ce nu prevestea nimic bun în cabinetul lui Domintan, sau țipătul războinic, țâșnit din cea mai pură instinctualitate, al unui copil alergând o pisică șchioapă printre copaci și statui. Mergea pe stradă grăbit, încordat, îl chema singurătatea bârlogului său de burlac, manuscrisul unei istorii de care nimeni nu avea nevoie și încerca să pătrundă dincolo de resorturile psihologice imediate ale grabei lui (oare nu cumva tot din vanitate și orgoliu?) sau despica într-o mie de implicații vreuna din replicile în doi peri servite de Gabi chiar în dimineața aceea la telefon și de fiecare dată îl cuprindea neliniștea descoperirii celor mai potrivite cuvinte și formule de acces, căci altfel sensurile adevărurilor la care se gândea i-ar fi scăpat iremediabil. Degeaba încerca să facă pe mofturosul și atoate-stiutorul, degeaba vina peste tot noduri în papură, nici el nu era prea departe de căutările lui Vlad din caietul albastru. Rămăsese un imatur. Un novice al existenței. Un pocăit fără sens. El știa bine că devenise un abulic și toată viața lui interioară era acum și mai dramatică, pentru că ea însemna tocmai banalitatea, deriziunea, insignifianța crasă a fiecărui gest, a fiecărei întâm-plări pusă sub lupa măritoare a unei sensibilități bolnăvicioase. A fi însă tot timpul conștient de propria-ți nimicnicie, nu era și asta o cale de a ajunge la sens și destin? Nu exista oare și o măreție a deșertăciunii asumate? Sau dacă nu o măreție, măcar o mândrie, o satisfacție a împăcării tale înțelepte cu informalitatea planctonului statistic?

Și gândurile lui probabil că aveau o logică ascunsă, de vreme ce în minte ii apăru Pia, profesoara de naturale, femeia cu părul roșu și glezne subțiri, osoase, de puștoaică. O ființă ciudată, deloc lipsită de seducție și cu toate acestea, nimic, nici măcar frumusețea, n-o făcea să iasă din rând. O făptură statistică între atâtea altele, dârză și înrobită ambiției, resemnată și răzvrătită în același timp, sigură de sine și totuși atât de puțin adevărată. O femeie ca oricare alta, ce reușise să-l tulbure pe el, excursio-nistul epuizat de durere, într-un fel de care se rușina de câte ori își aducea aminte. Pia, o făptură fără contururi, o măruntă cameristă aântâmplării și a penitenței frivole. Nimic sigur în ceea ce-o privea, nimic decis. Capricii și stări de spirit la cheremul clipei mereu prezente, o feminitate ieftină, spectaculoasă și decor-noralizată, ceva de bibelou de porțelan și de păpușă de cârpe, ceva de imaterială fantasmă mințindu-te cu toate aparențele chemării în păcat. Cum să-ți închipui însoțirea tocmai cu o astfel de femeie? Și, totuși, el o făcuse. Se gândise de multe ori la ea, o iubise cu pasiune în vis, îi pomenise de câteva ori numele în discuții întâmplătoare. O femeie ca Pia nu-ți putea rămâne indiferentă. Și el redescoperise cu voluptate, bine păstrate în memoria cărnii, cele câteva atingeri fugare, chipul fardat cu prospețimea lui adolescentină, ușurimea făpturii ei purtate în brațe.

Octavian visa cu ochii deschiși, îi părea rău că totul se sfâr-sise atât-de brutal și meschin. Chiar trebuia să fure caietul? Îl năpădise nostalgia, îl asaltau amintirile. Privea lacul vibrând în continuare de valuri mici și dese, apa legănându-se în încrețituri plumburii și verzui, când, pe negândite, pluta dispăru, înghițită în adâncuri.

— Tată! Ce faci, tată? Ești orb?!

Era o voce cunoscută, vocea lui Filip și inginerul, care rămăsese mai departe cu ochii lipiți de porțiunea aceea de lac, își dădu seama nedumerit că vocea imperativă, de-a dreptul arțăgoasă, pe care o auzea, i se adresa chiar lui. Abia atunci făcu legătura între dispariția plutei și juvelnicul gol aruncat la picioare, își reveni, pricepuse în sfârșit ce se întâmpla, dar rămăsese ca și paralizat de repeziciunea cu care firul de nylon se desfășura de pe mosor. Capătul undiței se încordase ca o nuia și dacă el ar mai fi întâr-ziat o secundă, forța nevăzută din adâncuri ar fi făcut să dispară cu totul obiectul înfipt în iarba malului. Se repezi înainte, reuși să-si încleșteze mâinile pe mâner, se propti bine cu picioarele în pământ. Orice era posibil în continuare, însă viteza derulării firului scădea, își pierdea tot mai mult furia de la început. Apoi deodată gata, nimic, liniște și nemișcare deplină. Nici acum nu reușea să înțeleagă prea bine ce se petrecuse, dacă la capătul firului se afla cu adevărat un pește. Prea violent, prea nefiresc fusese totul.

Nu mai putea aștepta. Prada, dacă era să fie o pradă de ex~ cepție, cum presupunea el, trebuia adusă la mal cu infinite pre-Cauții. Și, totuși, treaba părea să meargă destul de ușor. Nylonu^ e aduna pe mosor fără ca degetele să simtă vreo împotrivire. Recuperase o bună parte din fir, când apa începu să-i transmită raici zvâcnete, niște mișcări mlădioase, moi, semnele unui joc neștiut. Era ca și cum vietatea de la capătul firului s-ar fi lăsat Ito

— Dar Palmei/fierb><'i1', /capul p^țelui rf^ capul, ezărisi'iAjiJ cu ochii S' guf J) ' fața lui se_întii, v%| Firul rama#'|F i» se rupă, dar îjl|VJ cea mai mică l$j ' ri'e apei contiM')/,! Reflexele un”i '1,1 j| J totul șj stJprafaf^n, roii. Părți ale u1^/armura s ('c'oas'lj/extraordijW” de, 1', ' s'bil să-i apreci; l nePământe? Asca”</

A pjJlHSta simțea nevoia să se mai zbenguie i^Uchidă. O amăgire care dură un minut, ^îrful undiței să se îndoaie scuturat de ute, pe care Octavian le deslușea în pulsul ț^ de piele. Luciul apei se sparse și la suprafață. Sau poate că nici nu fusese/Ujf. Strălucitoare, rotundă, ceva ce semăna/'y etăți acvatice. Nu văzuse prea bine, în, flifălii de rogoz și iarbă îngălbenită., |U'leparte întins, nu atât de întins încât să iL^a o coardă de vioară gata să nască la Cu (hiinunea sunetelor. Jocul din ascunzișu-'^ Dările vibratile ale aței de nylon păreau Mfî^ unei mute chemări. Vântul încetase cu l Și era ruptă de pete albastre sau ară-rfj' neștiut, văzute și aproape nevăzute, căci j ^ îți lua ochii. Era, trebuia să fie

un pește ' *y imposibil să-i apreciezi mărimea, impo-i Va, dar ceva de o frumusețe desăvârșită, l\par Vechi – Brașov, ianuarie 1987-martie 1991

SUMAR

I^

SUMAR prinsă, dar înainte de asta simțea nevoia să se mai zbenguie puțin acolo în lumea ei lichidă. O amăgire care dură un minut, două, trei. Ca din nou vârful undiței să se îndoaie scuturat de mișcări violente, dureroase, pe care Octavian le deslușea în pulsul palmelor fierbinți, ca și jupuite de piele. Luciul apei se sparse și capul peștelui ieși o clipă la suprafață. Sau poate că nici nu fusese capul, el zărise o formă strălucitoare, rotundă, ceva ce semăna cu ochii și gura unei vietăți acvatice. Nu văzuse prea bine, „m fața lui se întindeau răgălii de rogoz și iarbă îngălbenită.

Firul rămăsese mai departe întins, nu atât de întins încât să se rupă, dar încordat ca o coardă de vioară gata să nască la cea mai mică atingere minunea sunetelor. Jocul din ascunzișurile apei continua, mișcările vibratile ale aței de nylon păreau reflexele unui dans, ale unei mute chemări. Vântul încetase cu totul și suprafața lină a lacului era ruptă de pete albastre sau arămii. Părți ale unui trup neștiut, văzute și aproape nevăzute, căci armura sticloasă de solzi îți lua ochii. Era, trebuia să fie un peste extraordinar de frumos, imposibil să-i apreciezi mărimea, imposibil să-i apreciezi specia, dar ceva de o frumusețe desăvârșită, nepământească.

SFÂRȘIT

Tohanu Vechi – Brajov, ianuarie 1987 – martie 1991